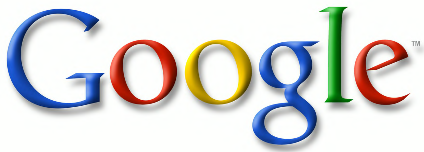

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. [illegible]

SPECULUM VIRGINUM.

[illegible]

[illegible]

SPECULUM VIRGINUM.

SPECULUM VIRGINUM

— JUNGFRUSPEGEL —

ÖFVERS. FRÅN LATINET

AF

MATHIAS LAURENTII,
MUNK I VADSTENA.

EFTER DEN ENDA KÄNDA HANDSKRIFTEN

UTGIFVEN AF

ROBERT GEETE.

STOCKHOLM 1897—98.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Det märkliga alster af medeltida didaktisk-asketisk spekulation, hvaraf en svensk öfversättning, verkstäld mot slutet af 1400-talet, nu offentliggöres, bär titeln SPECULUM VIRGINUM, »Jungfruspegel». Dess original nedskrefs på latin och utgör ännu i dag ett af de många bevisen på benediktinernas omfattande lärdom inom medeltidens skilda kunskapsområden äfvensom på den metod de valde för att med framgång sprida denna lärdom till det vetgiriga klosterfolket.[1] »Jungfruspegeln» utgör en under dialogens form framstäld skildring af en klosterjungfrus vandring från novisstadiet till den fulländade helighetens högsta trappsteg. Det är den vise lärofadren PEREGRINUS som här meddelar sina erfarenheter och lärdomar åt klostersystern THEODORA, hvars tvifvel och diskreta inkast af honom upptagas och besvaras med all önskvärd omständlighet. Deras uppbyggliga samtal fylla tillsammans tolf böcker, af hvilka dock de två sista synas endast lösligt sammanhänga med det hela. Den egentliga dialogen slutar redan med 9:de boken. Dennas slutord lyda

[1] Att »Jungfruspegeln» är ett verk af benediktinsk klosterflit framgår både af dess historia (hvarom mera längre fram) och af ett specielt ställe i texten (tr. uppl. s. 394 r. 32 ff.), där den hel. Benedictus kallas »vår herde». Läraren Peregrinus säger nämligen där till sin lärjunge: »haffwer thu ekke thänna stighans skapnadh ok formam giffna ällir wtkastadha aff warom hirdha benedicto, hwilkins reghlo thu lägghir tik win om at halda.»

i lat. originalet sålunda: »Et hic finis dialogi nostri et totius operis nostri expleta tamen gratiarum actione cum oratione». Denna »gratiarum actio» följer därpå (utan dialog) i 10:de boken, vid hvars slut står: »Explicit speculum virginum». — Den 11:te boken, »De septiformi gratia spiritus sancti», och den 12:te, som åter i dialogform innehåller en utläggning af »Pater noster», stå bägge utom ramen för den ursprungliga planen och anses med skäl såsom senare tillkomna.

Såsom bihang följer slutligen ett bombastiskt *Epithalamium* på ambrosiansk meter (s. k. dimeter iambicus) med parvis rimmade versrader. Det utgör en lofdikt öfver den hel. jungfrun och jungfruståndets ära, diktad af samme författare som skrifvit »Jungfruspegeln», och företer i yttre måtto den egendomligheten, att begynnelsebokstäfverna till verserna (hvarje versrad bestående af två med hvarandra rimmande strofer), tillsammans 258, akrostiskt tagna bilda en särskild dikt (hymn) med början så lydande: »O qualis es, o quantus, quam suavis, o rerum pater in gracia.» För den intresserade läsaren följer (s. 609 o. f.) ett aftryck af den lat. texten till jämförelse. Det visar sig härvid snart, att versföljden i de båda texterna, den lat. och den svenska, endast styckevis stämma öfverens, helt visst på grund af någon rubbning i den af Mathias följda lat. förebilden. En rubbning i nämnda hänseende är för öfrigt till finnandes redan i mycket gamla lat. codices af »Speculum», så t. ex. i den af utg. begagnade Berlinhandskriften från 1200-talet (se nedan s. VIII o. f.), efter hvilken epitalamiet här aftryckts. För detta aftryck har näm-

ligen originalets versföljd måst återställas till sin ursprungliga ordning, hvilket gått för sig med ledning just af den akrostiska dikten, som lyckligtvis fans i sin helhet utskrifven efter epitalamiet i Cod. Berol. (aftryckt här nedan s. 616).

* * *

Författaren till Speculum Virginum är ej känd till sitt verkliga namn. Man vet endast att han var munk i benediktinklostret Hirsau, beläget i stiftet Speier (Ober-Pfalz, Bayern), omkr. år 1100 och skref under det antagna namnet Peregrinus. Under medeltiden kände man honom endast under denna psevdonym, där ej hans arbeten passerade utan hvarje författarenamn. Redan i en gammal förteckning öfver Hirsau-klostrets bibliotek, sådant det sammanbragts af abboten Wilhelm (1068—1091) och hans tre närmaste efterföljare, af hvilka den siste afled 1165, nämnas såsom klostret tillhöriga åtskilliga »libri cuiusdam monachi Hirsaugiensis cognomento *Peregrini*». Katalogen [1] är ej många decennier yngre än år 1165, och då den, så nära efter den skrifvande klosterbrodrens egen tid, ej känner hans verkliga namn, utan nöjer sig med ett »cognomentum» (känningsnamn), torde man tryggt kunna antaga att det förra varit okändt i hans eget kloster och följaktligen ännu mer utom detsamma. Det förekommer ej häller någon-

[1] Denna märkliga bokförteckning från medeltiden finnes i sin helhet tryckt (efter en afskrift, gjord af Parsimonius, abbot i Hirsau 1569—88, och nu tillhörig biblioteket i Wolfenbüttel) hos *G. Becker*, »Catalogi bibliothecarum antiqui», 1885, under n:r 100.

sin i de honom tillskrifna arbetena, utgörande ett antal af 6—7. Detta hindrar dock ej att man vid medeltidens slut åt Speculum-författaren uppdiktat namnet CONRADUS HIRSAUGIENSIS, och för denna nyhet hafva vi att tacka den ytterst fantasirike abboten i Spanheim, Johannes Trithemius (död 1516), känd för sina djärfva frihandsteckningar i »Chronicon monasterii Hirsaugiensis».[1] Man kan t. o. m. nära nog uppgifva tiden, när den nämnde historieskrifvaren inventerat det förut okända namnet. Ännu år 1492, då han fullbordade sin »Catalogus scriptorum ecclesiasticorum», var ingen författare med namnet Conradus Hirsaug. af honom känd, såsom man ser af en i Kgl. Bibl. i Berlin befintlig handskrift (Cod. Lat. n:o 410) af detta arbete, afslutad just nämda år.[2] Personen i fråga omnämnes där endast såsom »Peregrinus monachus... vir tam in divinis scripturis quam in humanis scienciis magnifice eruditus». Samma var förhållandet i ett annat af Trithemii arbeten: »De viris illustribus ordinis S. Benedicti» (utg. af J. Busæus först 1604), där samme man nämnes med orden: »Peregrinus monachus Hirsaugiensis, Wilhelmi abbatis [1068—91]... quondam discipulus. Claruit a. d. 1100.» Då alltså hvarken i handskrifterna af den s. k. Peregrini egna arbeten eller före 1492 ens hos Trithemius själf någon Hirsaumunk Conradus finnes omnämnd, måste detta namn vara en förmodan eller snarare ett påfund, som

---

[1] Se om detta intressanta falsarium (man kan ju kalla det »pia fraus»!) *C. Wolff*, »Joh. Trithemius und die älteste Geschichte des Klosters Hirsau», i Württembergische Jahrbücher für Statistik, Jahrg. 1863, s. 229 ff.

[2] Se härom *V. Rose*, »Verzeichniss der lat. Handschriften der Königl. Bibliothek zu Berlin» Bd 1, 1893, s. 137.

år senare än år 1492. Det möter också första gången i den af Trithemius gjorda nya bearbetningen af hans »Catalogus illustrium virorum Germaniam ... exornantium» (tr. Mainz 1495) samt i den därmed i många stycken öfverensstämmande »Chronicon monasterii Hirsaugiensis», som började utarbetas 1495, men trycktes först 1601 i Mainz. Ungefär samtidigt dyker namnet Conradus upp i den 1494 i Basel tryckta »Liber de scriptoribus ecclesiasticis», en ny och utvidgad bearbetning af Trithemii förut nämda »Catal. scriptor. eccles.» af 1492 och hemtad från samma förråd som den »förbättrade» 1495-års upplagan af »Catal. illustr. viror. Germ.», med hvilken den ofta ordagrant öfverensstämmer. Det är alltså från dessa år: 1492—1494/95 som den öfverraskande »upptäckten» af namnet *Conradus* förskrifver sig, detta namn som sedan så oförtjent ingått i litteraturhistorien. Som det emellertid måste anses fullt bevisadt att det intet annat är än en ren fiktion af den föga sanningskäre Trithemius och ej bestyrkts ur någon äldre källa, måste författaren af Speculum Virginum alltjämt, liksom han var det intill 1492, betraktas såsom till sitt verkliga namn okänd.[1]

Trithemii omdöme om vår författare, den flitige Hirsau-munken, och hans litterära verksamhet, sådant det framställes i den redan citerade Hirsau-krönikan, har (enl. en gammal i Kgl. Bibl. i Stockholm befintlig odaterad handskrift däraf i fol.) följande lydelse. Det heter där vid år 1131: »Claruit his quoque temporibus in hoc Hirsaugiensi coenobio Conradus mo-

[1] Se utförligare härom *V. Roses* förut åberopade »Verzeichniss», s. 133—137.

nachus, qui nomen suum ex humilitate occultans Peregrinum in suis se lucubrationibus nuncupat, beati Wilhelmi quondam auditor atque discipulus, vir in omni scientia scripturarum doctissimus, et non minus religionis observantia venerandus, qui sub nomine Peregrini scripsit multa præclara opuscula, de quibus extant subiecta:

1. Ad Theodoram sanctimonialem opus insigne quod prænotavit *Speculum virginum*, libri viij;
2. Commentarius in evangeliis;
3. De vita spiritus et fructu mortis;
4. Dialogus matricularius;
5. De laudibus S. Benedicti;
6. Didascalon dialogus;
7. De musica et differentia tonorum.

Sermones quoque varios, omelias simul et epistolas plures eleganter composuit... Multis annis monachorum scholis in hoc coenobio præfuit, et plures discipulos insignes atque doctissimos educavit. Obijt tandem octogenarius...»

Speculum Virginum (på latin) har, så vidt af tillgängliga bibliografiska källor framgår, aldrig blifvit tryckt. Det oaktadt synes arbetet under medeltiden hafva åtnjutit ett högt anseende, att döma af det praktfulla sätt hvarpå flere till våra dagar bevarade handskrifter af det lat. originalet utstyrts. Ej mindre än tre fullständiga exemplar från 1200-talet hafva, så vidt kändt är, räddats till våra dagar, alla utstyrda med konstnärliga bilder. Af dessa handskrifter tillhör

en Königl. Bibliothek i Berlin. Det är en pergaments-codex in folio från 13:e årh:s förra hälft (Cod. Lat. n:o 73, eller Phillipps n:o 1701) om 148 blad. Den tillhörde ursprungligen cisterciens-klostret Igny i Frankrike (dep. Marne; grundadt 1126), därpå jesuit-kollegiet (Collège de Clermont) i Paris och såldes efter jesuitordens upphäfvande i nämda land (1763) till holländska familjen Meerman, hvarifrån den 1824 förvärfvades af engelsmannen Thomas Phillipps. Vid dennes död (1887) såldes den jämte hela den dyrbara Meermanska handskriftssamlingen (tillsammans 278 latinska codices) till sin nuv. egare, Kgl. Bibl. i Berlin. Den dyrbara handskriften, som är bevarad i alldeles fullständigt skick, är skrifven af en enda hand och försedd med prydliga initialer i flere färger samt, vid början af hvarje bok, med (tillsammans 13) konstnärligt utförda, ofta hela sidan upptagande figurtaflor, framställande symboliska bilder i säker teckning (svart och rödt), s. k. »misticæ picturæ», såsom de kallas i texten. Genom godhetsfullt tillmötesgående från vederbörandes sida har utg. haft tillfälle att i Stockholm begagna denna viktiga handskrift vid utgifvandet af den nu föreliggande sv. öfversättningen. — Biblioteket i Troyes eger äfven en hdskr. å perg., 130 blad in fol. (med n:r 252), likaledes från 13:e årh. Äfven denna codex är försedd med pennteckningar och innehåller därtill vid slutet musiknoter till epitalamiets akrostiska dikt. — Den tredje handskriften från nämda årh. är en perg.-codex in 4:o, tillhörig Vatikanska biblioteket (Palat. cod. Lat. n:o 565), också den försedd med bilder. — Af yngre datum är en i K. Hof- und Staatsbibliothek i München

förvarad pp.-hdskr. in fol. (Cod. Lat. n:o 3561) från 15:e årh. (året 1461 förekommer på två ställen), innehållande utom 8 andra arbeten vårt »Speculum». Denna skrift, som där upptager bl. 1—174, är emellertid ej fullständig. Den saknar början och slut och har dessutom flere lakuner (9 blad saknas). Arbetet kan ej häller anses såsom fullfärdigt, enär hvarken rubrikatorn eller korrektorn fullföljt sitt arbete efter bl. 38. Dessutom finnas allt ifrån början stora tomrum, afsedda för praktfullare initialer, hvadan äfven illuminatorn, som hade att utfylla dem, här lyser genom sin frånvaro. Trots sitt bristfälliga skick har emellertid denna handskrift, som äfvenledes välvilligt stått till utg:s begagnande i Stockholm, kunnat tjäna till komplettering af den ofvannämda cod. Berol. 73, i hvilken på några ställen hela rader genom afskrifvarens förbiseende öfverhoppats. München-hdskr. synes vara afskrift af en mycket fullständig förebild, och den har således sin betydelse i trots af det stympade skick, hvari den numera föreligger. I slutet finnes en temligen grof pennteckning, som fyller hela bl. 174 och föreställer ett träd, hvars blad, fördelade i grupper, innehålla namnen på alla de sju hufvuddygderna, de sju dödssynderna, Jesu och Marias »sju ord» samt hela Pater noster. Dessutom finnas på tre ställen spår efter större inklistrade taflor (trol. träsnitt), af hvilka dock numera ingenting annat återstår än klistret. Åfven denna hdskr. har sålunda, liksom de öfriga, varit illustrerad, ehuru sannolikt mera tarfligt.

* * *

Åfven i Norden var Speculum Virginum kändt och studeradt mer än hundra år förr än man i Vadstena kloster beslöt sig för att öfversätta den märkliga skriften till svenska. Den var nämligen en kär läsning för bl. a. den kunskapsälskande hel. BIRGITTA,[1] som helt visst gjorde dess bekantskap genom förmedling af sin lärare och vän, priorn i Alvastra PETRUS OLAVI († 1390). Detta torde i sådant fall ha inträffat under den tid, då Birgitta efter sin makes död (1344) vistades i Alvastra kloster, och i hvarje fall före utresan till Rom (1349). Beviset föreligger i Prior Petri vittnesmål (den s. k. »Depositio copiosissima») vid Birgittas helgonprocess, där det åsyftade stället (»Acta et processus canonizationis S. Birgittæ de Suecia», Kongl. Bibl:s i Sthlm hdskr.[2] med gammalt signum *A 14*, fol. ccvij) lyder sålunda: »Item dixit idem testis [prior Petrus de Alvastro] quod cum ipse quadam die legerat in dicto monasterio [ɔ: Alvastra] coram dicta domina Birgitta in libro qui vocatur *speculum virginum* in quo Peregrinus monachus dispu-

---

[1] »En Bog, som tiltalte hende [ɔ: Birgitta] meget og hvoraf vi veed hun lod sig forelæse, var Jomfruspeilet» (*F. Hammerich*, »Den hellige Birgitta og Kirken i Norden», Kbhn 1863, s. 168).

[2] Utom Kongl. Bibl:s exemplar af den utomordentligt viktiga helgonprocessen äro ytterligare blott två sådana kända. Det ena tillhör Vatikanska biblioteket (Cod. Ottobon. Lat. 90), det andra utgör en del af den i British Museum i London förvarade handskriften Cod. Harl. 612. Om den förra har d:r K. H. Karlsson, som i Rom varit i tillfälle att jämföra den med K. B:s codex, meddelat, att den är en afskrift af samma original som K. B:s A 14 och företer högst obetydliga skiljaktigheter. Harley-handskriften återfinnes summariskt beskrifven af prof. M. Weibull i Hist. tidskr. årg. 7 (1887), s. 88 ff., samt af prof. H. Schück i »Två svenska biografier från medeltiden», i Antiqv. tidskr. f. Sverige d. 5 (1895), s. 415 ff.

tat de omnibus virtutibus cum Theodora virgine, domina Birgitta... rapta fuit in spiritu...» Samma berättelse återfinnes äfven i en af Birgittas »Revelationes extravagantes», som bekant delvis bygda på depositionerna. Det heter där i cap. 96 (Köln-upplagan 1628 af »Revelationes» s. 587): »Quadam die cum beata Birgitta faceret legi pro se in libro, qui vocatur *speculum virginum*, rapta fuit in spiritu», hvilket utgör inledningen till en uppenbarelse rörande det olika värdet af de tre dygde-stadierna: jungfruståndet, äkta ståndet och enkeståndet, och slutar med satsen: »obedientia omnes introducit ad gloriam».

Ehuru således vårt »Speculum» i sin *latinska* dräkt varit kändt och läst i Sverige så tidigt som vid midten af 1300-talet, har dock ingen latinsk handskrift däraf inom vårt land räddats till våra dagar. I intet svenskt bibliotek har nämligen någon sådan kunnat uppspåras. Att emellertid Vadstenaklostrets rika bibliotek en gång innehaft ett exemplar däraf framgår ej mindre af den därstädes på 1400-talet gjorda öfversättningen, än ock af en nu i Upsala Univ.-bibliotek förvarad f. d. Vadstenahandskrift (den hade i Vadstena sign. **K v 11,** d. v. s. var den 11:te boken på 5:te brädan af 10:de hyllan), hvars text utgör ett vidlyftigt alfabetiskt register till någon (numera okänd) handskrift af Speculum Virginum. Den är en pappershdskr. (de två yttersta bladen af pergament) i smal folio om 77 blad med nuvarande sign. *C 247* och synes förskrifva sig från midten af 1400-talet. Permarne (trä med skinnöfverdrag) bära märken efter knäppen. Å bakpermen finnes påklistrad en pergamentsremsa (baksidan af ett stycke af ett i

Vadstena utfärdadt, eljest okändt, pergamentsbref, dateradt [Vad]stena anno domini M. CCCC. secundo [1402]) med bokens titel (i vanlig förkortning): *Speculum virginum | Tabula super dya|logum inter peregrinum et | theodoram virginem |*, på 4 rader, samt därunder bokens ofvan nämda signatur i Vadstenabiblioteket, en sign. som äfven återfinnes å fol. 1 r:o. Hvad registrets hufvudskrift vidkommer, låter den sig tillnärmelsevis uppkonstruera med ledning af de sidotal, till hvilka hänvisning lemnas i registret och under jämförelse med de tillgängliga latinska handskrifterna och den svenska öfvers. Man får med denna konstruktionsmetod till resultat en handskrift in fol. om 138 à 140 blad, alltså en codex af något större omfång än Troyes-hdskr. (130 bl.), men något mindre än Berlin-hdskr. (148 bl.). Det återstår nu blott att finna själfva handskriften!

* * *

Den svenska öfvers. af Speculum Virginum eller *Jomfrunna speghil* (jfr s. 496: 9), som nu för första gången offentliggöres, föreligger, så vidt kändt är, blott i en handskrift, Kongl. Bibliotekets med gammalt signum (Antikvitetsarkivets) *A 8*. Det är en perg.-codex med permar af trä, öfverdragna med brunt skinn och försedda med enkla pressningar. Af två knäppremmar finnas numera blott metallfästena kvar. Kolumnernas dimensioner utgöra: höjden 22,5—25 cm. och bredden 16—17,5 cm. Handskriften innehåller tillsammans 164 blad eller 328 sidor af 31 cm. höjd och 22 cm. bredd, fördelade i 17 lägg, alla

utom det 14:e och 17:e innehållande 10 blad. Lägg 14 åter omfattar blott 8 blad; hvartdera af läggen 15 och 16 hade ursprungligen 12 blad, af hvilka 2 (blanka) bortskurits (alltså utan lucka). Det sista lägget, det 17:e, utgjorde från början 10 blad. Af dessa äro 4 (blanka) bortskurna, och af de återstående 6 äro de 3 sista blanka. Texten, som ingenstädes företer någon lucka, upptager alltså 161 fulla blad (= 322 sidor) och är genom hela handskriften utförd af en och samma hand. Det första lägget är nedtill å sista sidan betecknadt med bokst. **a**, och läggen 2—13 äro å första och sista sid. försedda med bokst. **b**—**n**; de öfriga 4 läggen obetecknade. Hvarje sida består af 34 till 40 rader. Inga andra prydnader förekomma än större enfärgade initialer i rödt eller grönt (blott ett par gånger en större bokstaf i blått *och* rödt eller rödt *och* grönt), i synnerhet vid början af ny bok eller afdelning (de äro i trycket återgifna med fetstil). Rubriker och stundom stycken på flere rader (så i 12:e boken) äro utförda i rödt. Likaså alla kommata, hvarjämte röda understrykningar och dito isättningar i versalbokstäfver förekomma. Rubrikerna *Peregrinus* och *Theodora* äro likaledes alltid utförda i rödt. När en mening af skrifvaren öfverhoppats (såsom å hdskr:s sid. 133), har den sedermera tillagts i marginalen och kringgärdats med ett ramverk i rödt. På samma sätt hafva äfven de vid slutet af de flesta läggen befintliga s. k. »kustoderna», d. v. s. begynnelseorden af det följande lägget, på ett mer eller mindre prydligt sätt inramats i rödt (tillsammans 12 gånger).

* * *

Öfversättningen af Speculum Virginum till svenska är, enligt bokens egen uppgift i slutskriften, verkstäld i Vadstena af klosterbrodren MATHIAS LAURENTII (Mats Larsson) från Jönköping. Ur Vadstena-diariet inhemtas, att han före intagandet i brödrakonventet var kaplan hos konung Karl VIII Knutsson samt att han inträdde i Vadstena år 1453 och dog därstädes vid hög ålder 1486 natten emellan Purificatio b. v. Mariæ och den hel. Blasii dag (d. v. s. 2—3 febr.).[1] Rörande tiden för arbetets utförande lemnar samma efterskrift den enda tillgängliga upplysningen. Det heter nämligen där (tr. texten s. 594): »Bidhin ok jämwäl for ware käre modher syster margarete clawissa dotther abdissa *som thänna bokena lät wändha*...» Öfversättningen har alltså gjorts under den tid Margareta Clausdotter var abbedissa i Vadstena, hvilket (enl. Diar. Vadst.) inträffade åren 1472—86 (hon dog sistnämda år kort tid efter öfversättaren, broder Mathias). Till en närmare tidsbestämning än något af åren mellan 1472 och 1486 kunna vi f. n. ej komma.

Mathias Laurentii är ingalunda okänd inom vår litteratur. Vastovius uppger honom nämligen såsom förf. till en lefnadsteckning öfver Vadstenaklostrets förste generalkonfessor mag. Petrus Olavi († 1378) med dessa ord: »ejus [Petri Olavi] vitam et miracula conscripsit probata fide pater *Mathias Laurentii* ordinis ejusdem, vir ætate grandævus, ac erga Deum pietate ac religione conspicuus, quam [ɔ: vitam] tamen nondum videre potui».[2] Denna lefnadsteckning, som

---

[1] Jfr *Diar. Vadst.*, ed. Benzelius, 1721, s. 105 o. 144.

[2] *Vastovius*, »Vitis Aquilonia», ed. Benzelius, 1708, s. 140.

Vastovius ej lyckats få se och som äfven intill vår tid varit okänd, har för ej länge sedan upptäckts bland Kgl. Bibliotekets handskrifter och utgafs 1888 af lektor K. G. Grandinson under titeln »Fragmentum de vita et miraculis magistri Petri Olaui» (i Karlstads h. allm. läroverks program 1887/88).[1] Denna »Vita» anses af Schück[2] vara författad omkr. år 1470.

Hvad nu Mathias' Speculum-öfvers. angår, så kan om den sägas att den öfver hufvud taget med trohet följer sitt original. Blott på få ställen tillåter sig öfversättaren en något större omständlighet än originalet, merendels i afseende på allbekanta förhållanden, såsom när han på tal om den förlorade sonen (tr. texten s. 115: 16 o. f.) af egen fatabur tillägger: »hwilkin alt sit fortärdhe mz ondhom qwinnom, ok wildhe om sidhe ätha mz swinomen» (utan motsvarighet i latinet). Ett mera själfständigt tillägg förekommer i Epitalamiet, där öfversättaren, vid uppräknandet af olika slags ädla stenar och deras dygder,

---

[1] En annan »Vita», behandlande samme Petrus Olavi och omständligare än Mathias' opus, har till författare Vadstena-munken Ulpho Birgeri (död 1433) och är utgifven af prof. H. Schück efter den bekanta Sionshandskriften (cod. Harl. 612 i British Museum, London). Bägge författarne hade samma källa till begagnande, näml. en i Vadstena kloster gjord och förvarad samling af järtecken tillskrifna den nämnde mag. Petrus (omnämd i Diar. Vadst. vid år 1408; Benzelii ed. s. 40). Se härom närmare *Schück*, »Två svenska biografier från medeltiden», i Antiqv. tidskr. f. Sverige d. 5, 1895, s. 426 ff.

[2] Schück, »Två sv. biogr.» s. 431.

utan motsvarighet i originalet säger (sv. texten 585: 23—29): »Samoledis alla thänna stena dygdhir ökia liffsins barna glädhi äwärdhelika Thänna sthena dygdhir opletha min dotthir j bokomen, ok thz som the tekna andeligha thz fulkompna ödhmiwkligha, ok war trygh oppa the ärona, som bliffwa skal äwärdhelika.» — Arbetet synes för öfrigt hafva utförts med en viss brådska, att döma af de förvridningar af person- och ortnamn samt de ej få missläsningar och rena slarf, hvartill öfversättaren gjort sig skyldig. Så t. ex. har han, när några ovanligare ord mött, ej alltid gifvit sig tid att slå upp dem, utan på lättvindigt sätt kringgått eller rent af misstydt dem. Några få prof må belysa detta påstående. Sv. öfvers. har (s. 270: 6) på tal om en fåvitsk människa den egendomliga passus, att »*venus* thz himils teknet forbrar honom sina favidzsko», en astrologisk fantasi, som upplöses inför det faktum att lat. originalet här har orden »*neuus* [födelsemärke, kännemärke] stoliditatis illi ascribitur...», och ej ett ord om aftonstjärnan! På ett annat ställe har orig.: »Ubi ergo ... Christus cordi humano presidet, qua fortitudine anima caret vel *caritura* est, cum cor eius ... panis iste confirmet?» hvilket af öfvers. återges så (s. 568: 21 o. f.): »Thy hwar christus är ... Hwat starkhet är thz som ey haffwer the siälin Ällir är thz *creatur*, nar som thätta brödhit fulbordhar thäns hiärta, thz är wndhirstandit til liffwit», hvarvid »caritura» återges med »creatur», något som gör meningens senare del alldeles obegriplig. Det pompösa och poetiskt öfverlastade epitalamiet efter 12:e boken har naturligtvis också vållat vår öfversättare mycket bryderi och tål ej vid en

mera djupgående jämförelse.[1] Så t. ex. möter man där bl. a. originalets uttryck: »cum virgineis flos stabit *conventiculis*», d. v. s. (dygdens) blomster skall förblifva hos *klostersystrarna*», helt ledigt återgifvet med: »Thär är... blomstridh stadhelikit *mz wädhreno*» (ɔ: 'con venticulis'!) och liknande smaklösheter.

Men man bör kanske ej allt för strängt nagelfara den flitige gamle munkens arbete, i synnerhet som han själf, måhända kännande sin svaghet, vetat afväpna sina blifvande kritici med följande lilla apostrofering i efterskriften (sv. texten s. 593: 17 o. f.): »Thy hwar som nakor stadz synes stwndom mörkt wara j thässe book til at wndhirsta, thz skal ey räknas älla tros wara hans skuld som thätta wände wthan athenast for latinonna diwp wndhirstandilse, hwilkit siälff bokin bewisar allom them hänne läsa ok kwnna forsta.» Nog af — öfversättningen kunde visserligen på sina ställen varit samvetsgrannare, men verket hedrar i alla fall sin arbetare, som ej tröttnat på de evinnerliga, segslitna deduktionerna.

Från en annan sida — den språkliga, är öfversättningen däremot ovedersägligen af icke ringa vikt. Mathias var vid arbetets utförande redan en äldre man. Litterär som han var, hade han helt säkert sysslat åtskilligt med den rika litteratur, både på latin och modersmålet, som klosterbiblioteket i Vadstena inneslöt. Detta kan man finna af flere omständigheter.

[1] Det förtjänar i detta sammanhang anmärkas att öfversättaren vid återgifvandet af den rimmade dikten på sina ställen ryckts med af originalets rytm och fallit in i ett slags knittelverstakt, där stundom ej häller rim saknas.

Också har hans språk behållit mycket af äldre tiders ord och vändningar, och på sina ställen företer det särdeles intressanta grammatiska förhållanden. Sådana ålderdomliga rester äro t. ex. konstruktionen af pron. *hvat* med dat.: »hvat *ordhom* ['quis sermo'] kwnno hänne innelykkia j sik» (185: 24 o. f.; jfr isl. 'hvat manni', hvilken människa?), hvarå finnas några exempel i Söderwalls Ordbok 1: s. 528; vidare komparativ åtföljd af jämförelsens dat.: »han [ↄ: Christus] är blomster *sinne roth fäghre, bolenom qvämmelikaren*» (12: 15 o. f.); »tha war johannes [baptista] *mäktoghen* ällir *större människiom* oppa jordhinne, tha ey thy sidher war *honom större* minzste ängilin i himerike» (32: 31 o. f.); »Hwat är j the hälgho kirkio *fäghre enne hälghe jomfru*» m. fl. st. En sådan dat. comparationis förekommer eljest sällan efter midten af 1400-talet. (Jfr *Söderwall*, »Hufvudepokerna af sv. spr:s utbildning», 1870, s. 68.) — En fornåldrig användning af subst:s bestämda form, där man skulle väntat obestämd, återfinnes i följande exempel: »alt thz som honom [ↄ: gudhi] är täkt . . ., hwilkin enga giordhe *syndena*» (537: 13 o. f.) samt »jomfrun the som engha haffwer *rynkiana*» ['virgo sine ruga'], thz är christi brwdh» (122: 4 o. f.). Jfr härmed Konungastyrelsens uttryck (Bures uppl. s. 82): »then lete lith, thr liten hauer *kniwen*» äfvensom exemplen hos *Söderwall*, Hufvudepok. s. 69.

Till sist må nämnas att man här återfinner de ålderdomliga genitivformerna af de pers. pronom. *thu* och *wi*, näml. *thin* och *wara*, i följ. exempel: »thz star til *thin*» (569: 16) och »hwariom enom *wara* ['bland oss'] är giffwin nadh» (524: 20).

Ett förhållande, som i detta sammanhang förtjänar nämnas, äfven om någon större vikt ej bör tillmätas detsamma, är att den parasitiska (s. k. svarabhakti-)vokalen så ofta utelemnas. Någon gång torde detta väl bero på glömska, i det afskrifvaren försummat att tillsätta förkortningstecknet för vokalen (så troligen plur. 'margha *dygdhr*' 339: 28), men det möter för ofta för att alltid hafva denna förklaringsgrund. Se här några exempel: *fädhrnislandh* 458: 21, *ethrful* 289: 2, *twäfallr* 444: 25, pronomen *idhr* 154: 4, presensformerna *sighr* 230: 14, *githr* 118: 28, *wardhr* 116: 5, samt partiklarne *nidhr* 312: 27, *nidhrfara* 569: 7, *widhrlägghia* 274: 16, *widhrtorftogh* 250: 13, *athrlykt* 288: 3, *äpthr* 125: 24, *ällr* (på 19 ställen), *hällr* 419: 31, m. fl. — När svarabhakti-vokalen är utskrifven, är den i denna handskrift fullt så ofta *i* som *e*, hvarför utg. vid upplösandet af förkortningstecknet sökt skipa rätt mellan bägge.

Särskildt i leksikaliskt hänseende torde mången god skörd kunna göras i Speculum-öfversättningen. Här möta nämligen åtskilliga ord, hvilka hittills ej — såvidt af den tryckta litteraturen framgår — styrkts ur någon annan fornsvensk källa. Vi lemna här nedan en liten profsamling af sådana ord, hvilka antingen alldeles saknas i Söderwalls »Ordbok öfver svenska medeltidsspråket» (1884 o. f.) eller ock citeras där ur denna källa. [1]

[1] Från år 1895, då arbetet med »Speculum» började, har utg. meddelat prof. K. F. Söderwall de ord, som sedermera ur denna källa intagits i ordboken. Denna senare hade dock vid nämda tid redan hunnit till 15:e häftet af 2:a bandet, hvadan inga bidrag före bokstafven *S* kunnat inflyta.

1. Nya ord äro bl. a.:

barnhoghadher ('pusillanimis') 533: 6.
biltläggia ('göra biltog') 275: 32, 497: 18.
bina harit ('bena') 117: 23.
bysia ('stia') 449: 3.
dålhet ('familiaritas') 88: 30, 353: 15, 396: 15.
fraghin, *frain*, *froghin* ('nykter, vaken, hurtig') på 12 st.
frahet ('sobrietas') 157: 5.
fridhgan ('fedus') 317: 6, 332: 5. (Söderwall har endast vb *fridhga*, 'lugna'.)
giordhinger ('pung') 149: 24.
glindran } ('glans') 179: 26.
glizsan }
gnasogher ('sträf, hvass') 105: 19.
halfaster ('tenax') 142: 22, 570: 26.
hvilkelikhet (*timans h.*, 'temporis qualitas') 190: 20.
iadhans (*i i.*, 'i jåns') 32: 15. (Söderwall upptager ordet under grundformen *adhans*.)
koma (*aff sik komin*, 'afsigkommen') 276: 29.
mislydhan ('discrepantia') 357: 27.
otempring ('intemperantia') på 3 st.
rifhet ('liberalitas') 155: 26.
sal[t]studh ('saltstod') 308: 16.
sinka ('sminka') 312: 23.
siälfvördinge ('tyrann') 317: 8.
skedhi, n. ('vädjoban', *halla skedhit fram til ändan*) 467: 17.
skura (om sten, 'polera'?) 587: 13.
sonaqvärn ('sonhustru') 309: 12. (Ordet förekommer eljest blott i VGL II samt — under formen *sonaqvarn* — i Lg. 3.)
stikkomärke ('mål') 473: 4.
stiärtfinna (*lastanna s.*, 'ancilla vitiorum') 127: 30.
stomsinnadher ('sensu tardior') 282: 28.
styrto-, *styrtegraf* 148: 15, 24 }
störtogrop 414: 14 } ('precipicium').
styrta-, *styrtokula* 147: 27, 316: 29 }
svikt (*giva sviktena*, 'vika undan') 399: 8.
sävin ('diligentia, omsorg') minst ett dussin gånger med olika böjningsformer.
temprering ('återhållsamhet') 552: 2, 21.

2. Nya former äro t. ex. följande:

bangas ('väsnas') 150: 31.
fortöfras ('försenas') 51: 25.
fulhändis (*f. til goth*, 'skicklig') 149: 13.

gangd (= Söderwalls *gaghn*) 149: 26.
gramska (= Sll:s *gramhet*) 140: 28, 150: 18.
hvilaster (superl. af Sll:s *hvil*) 403: 13.
kringaren (komp. af Sll:s *kringer*) 154: 17.
midh[l]ilse (= Sll:s *midhlan*) 585: 31.
moghlikhet (allvar; Sll har *moelikhet*) 151: 25.
obotha (= Sll:s *oboteliker*) 393: 27.
ofannoghet: jordhinna o. ['iniquitas'] *ällir thomhet* 368: 5.
stiwgh, *stwgh* (ack., 'afsky'; Sll har nom. *stygger*, m.) 419: 11, 463: 31, 579: 4.
tilkompnilse (= Sll:s *tilkomilse*) 530: 19.

Liksom man i allmänhet inom den birgittinska öfversättnings-litteraturen gick i ledband under den myndiga latinska grammatiken, så återfinnas äfven i Mathias' arbete många rent latinska konstruktioner direkt omplanterade i svensk jordmån, där de likväl ej hållit sig kvar. Några mera påfallande exempel på slika imitationer må här anföras. De latinska verben *esurire*, 'hungra', och *sitire*, 'törsta', kunna såsom bekant draga ackusativ-objekt, och detsamma har Mathias ansett sig oförhindrad att låta de motsvarande sv. orden göra. Märk t. ex. satsen: »Hälge äru the alle som *hungra* ok *törsta* [hdskr. har genom felskrifning *trösta*] *rätuisona*» (s. 549: 30 o. f.; jfr 550: 10). Likaså får verbet *rorare* (med ack.) en direkt afbild i *dagga:* »himblana *daggande rätuisona*» (582: 3; lat. har »rorantes poli iustitiam»). På samma grund konstruerar han verbet *tarvas* med dat.-objekt (obs. lat. *egere* med abl.) i frasen: »Een siwk ok wanskelikin atspörilse *tarffwas miölkinne, ey nakrom groffwom math*» (567: 24 o. f.; lat. orig. har: »Jnfirma admodum inquisitio eget lacte, non solido cibo»). — En mindre respektabel frukt af broder Mathias' trägna latinläsning är hans böjelse att på modersmålet

mpa äfven andra den latinska grammatikens
ndomligheter, som alldeles ej passa för detsamma.
om illustration till detta påstående kunna vi t. ex.
ına några prof på hans underliga tycke för s. k.
traktion». Så har han på ett ställe följande passus:
ır Kristus) är ey nakot affwiruald at wara *jämlik-*
[i st. f. *-liker*] fadhrenom, än j mandoms natur-
ıa (sc. wäghna) mindre [här nom.!] än fadhren»
1: 28 o. f.). På ett annat ställe heter det: »j
ɔm [i st. f. gen.] mogans asyn skal jak äras»
9: 29 o. f.) och vidare, vid förklaringen af ordet
ıen»: »j thänna *thuem* [i st. f. *twäggia*] sillabarum
rkre» (577: 14 o. f.). Dock — vår öfversättare är
st ej ensam om denna falska användning af attrak-
ıen: den förekommer äfven annorstädes, t. ex. i
r. Leg. 1: s. 447: »aff lönliks [f. lönliko] gudhz
ate» (lat. har: 'permittente Deo'), andra exempel
förtiga.

* * *

Till sist några ord om den flitiga hand, som af-
ifvit det enda i behåll varande exemplaret af
thias' öfversättning. Själfva handskriften är ett
:kert prof af den i slutet af 1400- och början af
)0-talet inom Vadstenaklostret brukliga prydliga
ıntstilen, redig, enkel och flärdfri. Afskrifvarens
nn nämnes ingenstädes i själfva handskriften, men
ıom att »läsa mellan raderna» på ett par ställen
ıner man några värdefulla upplysningar. Den första
ıken erhålles i slutskriften s. 322 (tr. uppl. s. 593).

Denna slutskrift är tydligen delvis författad af afskrifvaren[1], alldenstund där talas om öfversättaren i 3:e person med orden: »Thänna forescripna book wände *war käre fadhir ok brodhir* här mathias laurencij . . .» Erinrar man sig därtill att boken är skrifven till lärdom för klosterjungfrur, så pekar den följande frasen: »gudhi til hedhirs ok jomfru mario ok *allom os* [ↄ: jomfrum] til hwgnadh» afgjordt på en kvinlig afskrifvare. Hvem var då denna? Äfven till besvarandet häraf ger handskriften själf ett uppslag.

Latinska originalet inledes med orden: »Ultimus christi pauperum **N** virginibus sacris **N** et **N** gaudium assequi beate perhennitatis». Författaren, »den ytterste bland Kristi fattige», sänder alltså här under den allmänna signaturen *N.* sin önskan om evig lycksalighet till alla »heliga jungfrur», hvilka han likaledes anonymt sammanfattar under bokstäfverna *N et N.* Motsvarande fras i den sv. öfvers.: »Äptherste aff christi fatighom 𝕮 hälghom jomfrum 𝔑 ok 𝔑 at wnfaa hälgha äwärdhelikhetina glädhi» (tr. uppl. s. 3: 2 o. f.), där de tre här med schwabach återgifna bokstäfverna äro utförda i rödt bläck, visar på det senare stället öfverensstämmelse med originalet (»hälghom jomfrum *N ok N*»). På första stället däremot är latinets *N* ersatt med ett *C.* Detta förhållande kan näppeligen vara ett verk af slumpen — och är det ej häller! Hvad betyder då detta *C?* Att det tillkommit i Vadstena är uppenbart, men man har därmed hvarken kunnat beteckna original-författaren, som ju under

---

[1] Undskyllningen för den på sina ställen dunkla öfversättningen (se här ofvan s. XVIII) har åter uppenbarligen härflutit från öfversättaren själf.

hela medeltiden var anonym — namnet *Conradus Hirsaugiensis* nämnes först år 1494 och behöfde väl någon tid för att spridas; jfr här ofvan s. VI o. f., — eller öfversättaren Mathias Laurentii. Det återstår då ingen annan att gissa på än afskrifvaren, som i sådant fall härvidlag fallit öfversättaren i ämbetet och ej kunnat motstå frestelsen att med en liten ändring af öfversättarens säkerligen från originalet öfverförda *N* insätta sin egen namninitial. Det gäller alltså här en klostersyster i Vadstena med namn på *C*. Nu är förhållandet att under tiden från 1472 ända till 1518 [1] (senare kan afskriften af paleografiska skäl ej hafva tillkommit) ingen annan med afskrifning sysslande nunna med namn på *C* fans i Vadstena än — CHRISTINA HANSDOTTER BRASK. Denna intogs i klostret 1459 och dog därstädes 1520. Under sin mer än 60-åriga konventstid sysslade hon ifrigt med afskrifvande af brödernas och systrarnas lärda eller uppbyggliga arbeten. Också lemnas henne i Vadstenadiariet (ed. Benzel. s. 175) följande vitsord: »Hec fuit bona scriptrix, et scripserat plurimos libros». Tack vare hennes lilla fåfänga med initialen har man alltså a priori anledning att misstänka henne för den prydliga utskriften af Mathias' öfversättning af »Speculum». Lyckligtvis har man också i behåll flere af henne bevisligen gjorda afskrifter, hvarigenom den ofvan

[1] Detta år intogs nämligen i Vadstena *Christina Månsdotter*, hvilken omkr. 1520 utskref den s. k. »Birgitta Andersdotters bönbok» (perg.-hdskr. i Kongl. Bibl. Sthlm). En *Christina Elafsdotter*, som blef nunna 1510 (död 1541) hörde visserligen också till de litterära systrarna i Vadstena, men hon är uteslutande känd såsom öfversättarinna från tyska af en »Legenda S. Gregorii stylitæ» (»S. Gregorij oppa stenenom hans liffwerne»), däremot ej såsom afskrifvarinna.

rörande Speculum-afskriften framkastade misstanken förvandlas till full visshet. Af dessa har utg. varit i tillfälle att till jämförelse använda tvenne. Den ena, cod. *C 508* i Ups. Univ.-bibl., är ett antiphonarium, åtföljdt af en del psalmer, fullt utförda. Troligen är hela hdskr. (dock med undantag af några senare insatta blad) afskrifven af Christina Hansdotter. Bestämd uppgift härom finnes dock endast för den sista af de tre afdelningar, hvaraf handskriften utgöres. Där säges näml. (bl. 45 v:o) i en rubrik: »Tässa bokena screff syster *cristin hanssa dotter* owärdogh conuentz syster...» Liksom Speculum-öfvers. blef äfven denna bok, efter hvad en anteckning i rödt å 1:a bladets recto-sida angifver, utförd genom abbedissan Margareta Clausdotters försorg, och den har således kommit till äfven den under tiden 1472—1486. Som emellertid antifonariet är på latin, kan jämförelsen med Speculum-hdskr. ej blifva fullt slående. Svensk skrift ha vi däremot i den andra af de åsyftade handskrifterna, en bönbok (cod. *A 38* i Kongl. Bibl.), efter afskrifvarinnan kallad »Christina Hansdotters bönbok» (bl. 176 v:o slutar med orden: »*bidh for* **c h**»). Dennas senare del (fr. o. med bl. 92) är skrifven på svenska, och den genomgående likheten mellan dess hand och den i »Speculum» är alldeles obestridlig, hvadan hvarje tvifvel om afskrifvarnes identitet måste falla. Speculum-hdskr. *A 8* är alltså helt igenom skrifven af *Christina Hansdotter*.

I afseende på handskriftens språkform må ytterligare blott nämnas att på tre ställen en senare hand (med annat bläck) förvandlat bokstafven *a* till *å* (°*a*). Dessa ställen äro 25: 17, där *wars* ändrats till *w°ars*,

70: 11, där *malas* ändrats till *m°alas*, samt 580: 32, där *Maryhonen* ändrats till *M°arghonen*. Möjligen har i det sistnämda ordet meningen varit att ersätta *a* med *o*, liksom fallet är med *bangh* (218: 25), som af nyare hand ändrats till *bongh*, hvarvid till yttermera visso ännu ett *o* öfverskrifvits. På samma sätt har 58: 18 *far* af samma yngre hand ändrats till *for* (af *fara*) och dessutom ett *o* öfverskrifvits. (Formen *får* — af *få* — passar här alldeles ej i meningen). — Ingendera af dessa sena ändringar har vid utgifningen i tryck respekterats.

Om Speculum-handskriftens egare veta vi intet annat än att boken från början tillhörde Vadstena kloster och omsider hamnade i Antikvitetsarkivet, hvarifrån den vid arkivets delning (1780) tillföll Kongl. Biblioteket, som alltsedan förvarat den i sin handskriftssamling.

Här börias speculum virginum Epistola

Äpth*e*rste aff christi fatigho*m* C hälgho*m* jo*m*fru*m* ꝛc ok ꝛc at wnfaa hälgha äwärdhelikhetina glädhi

Mädhan swa är, at hwar en mä*n*niskia aff naturlike skapilse dragx til at wpspöria sina opböria*n* Thz är sin skapara, tha aff siälffwe naturinna opwäkkilsom, manas hon at atwakta j liknilsom, widh thz som är äwi*n*nelikit Äru thä*n*na wärdzligha thinghin ey mykit räknandhis

¶ Th*ät*ta tilhöre them aldra mäst at skodha, som mz the hälgha kirkio sacramentis äro wthmärkta, til et himerslikit rike Hwilkom ok bwdhit är j the hälgha scrifft, at the skulu äwinelikin thingh lata gaa för thä*n*na thing, som thimlighin äru, ok snarlika forganghlighin Aff hwilko iak glädhz, o mina dötth*er* j gudhi, idh*er* haffwa giorth aff redhoboghno*m* hwgh Och swa myklo sötare*n* glädz iak, at j haffwin idharth fädh*ir*nis landh Foräldra, wener ok frändh*er*, ok idhan blomstirlika barn . . . ., [1] ok lwstrikasta' wnghdoms

[1] *Slutet af ordet oläsligt i originalet. Här liksom vid öfriga tillfällen å aftryckets 2 första sidor (handskriftens första sida),*

aldir, thrudhit wndh*i*r idhra föth*er*, for christi älskogha For thy thröstir iak mykit til idh*er*, som sanctus paulus sigh*er* For idhra skuld haffw*er* jak mina ärilse manghfalla Jak är allir opfylth*i*r mz hwghswala*n* Jak haffw*er* glädhi offw*i*r allo*m* mino*m* dröffwilsom, for idhra skuld Ok thy oppa thz, at idhar inghangh*i*r skal fulkompnas mz eno*m* helsamlikare*n* wthgangh Bidh*er* jak j allom tima gudz mildhet for idh*er*[1]

¶ Thä*n*na wthkräffw*i*r likamlighin skylskaper, ok twäffallir kärlekxsins . . . . ., at fore idh*er*, äll*i*r j idh*er*, skuli waka en heth astwndilse, hwilken aff idh*er* ath*er*k . . . . ., ok timèn, ok stadhen, Ey tarffwas ok idh*er* mykit at aktha idhra likamlika wena närwaru, mädha*n* j haffwin christum, idhan sambrodh*er* j hiärtano Mz hwilko*m* j äghin all thing, som sanctus paulus sigh*er* All thing äru idhar, hwat thz är hällir wärldhin, liffwit ällir dödhin Thz som närwarandis är, ällir tilko*m*mandhis, alt är thz idhart, än j ärin christi älskara Ok skriffwat standh*i*r j eno*m* andhro*m* stadh For alla är christus dödh*er*, at the som liffua, skulu ey nw liffwa äpth*i*r sino*m* wilia Wthan äpth*i*r hans, som dödh*er* war, for wara skuld, ok opstodh aff dödha Fore thy känno*m* wi ingin oppa likama*n*s wäghna Haffdhom wi ok än nakon tidh känt christum likamligha, tho likawäl känno*m* wi ey nw hono*m* Mädhan j haffwi*n* j christo, til hwilkin j ärin flyddha, alt goth, O dötth*er* haff-

---

där skriften i originalet till följd af nötning blifvit utplånad, antydes antalet af oläsliga bokstäfver genom ett lika antal punkter.

[1] *De tre sista orden osäkra.*

Här börias speculum virginum Epistola 1

Apth*er*ste aff christi fatigho*m* hälgho*m* jo*m*fru*m* at wnfaa hälgha äwärdhelikhetina glädhi

Mädhan swa är, at hwar en mä*n*niskia aff naturlike skapilse dragx til at wpspöria sina opböria*n* Thz är sin skapara, tha aff siälffwe naturinna opwäkkilsom, manas hon at atwakta j liknilsom, widh thz som är äwi*n*nelikit Äru thä*n*na wärdzligha thinghin ey mykit räknandhis

¶ Th*ätt*a tilhöre them aldra mäst at skodha, som mz the hälgha kirkio sacramentis äro wthmärkta, til et himerslikit rike Hwilkom ok bwdhit är j the hälgha scrifft, at the skulu äwinelikin thingh lata gaa för thä*n*na thing, som thimlighin äru, ok snarlika forganghlighin Aff hwilko iak glädhz, o mina dötth*er* j gudhi, idh*er* haffwa giorth aff redhoboghno*m* hwgh Och swa myklo söt*are*n glädz iak, at j haffwin idharth fädh*ir*nis landh Foräldra, wener ok frändh*er*, ok idhan blomstirlika barn . . . .,[1] ok lwstrikasta’ wnghdoms

---

[1] *Slutet af ordet oläsligt i originalet. Här liksom vid flere tillfällen å aftryckets 2 första sidor, där skriften i originalet till följd af nötning blifvit utplånad, antydes antalet af oläsliga bokstäfver genom ett lika antal punkter.*

aldir, thrudhit wndh*ir* idhra föth*er*, for christi älskogha For thy thröstir iak mykit til idh*er*, som sanctus paulus sigh*er* For idhra skuld haffw*er* jak mina ....[1] manghfalla Jak är allir opfylth*ir* mz hwghswala*n* Jak haffw*er* glädhi offw*ir* .... mino*m* dröffwilsom, for idhra skuld Och thy oppa thz, at idhar inghangh*ir* skal fulkompnas mz eno*m* helsamlikare*n* wthgangh Bidh*er* jak j allom tima gudz mildhet for idh*er*[2]

¶ Thä*n*na wthkräffw*ir* likamlighin skylskaper, ok twäffallir kärlekxsins ....., at fore idh*er*, äll*ir* j idh*er*, skuli waka en heth astwndilse, hwilken aff idh*er* ath*er*k ....., ok timen, ok stadhen, Ey tarffwas ok idh*er* mykit at aktha idhra likamlika wena närwaru, mädha*n* j haffwin christum, idhan sambrodh*er* j hiärtano Mz hwilko*m* j äghin all thing, som sanctus paulus sigh*er* All thing äru idhar, hwat thz är[3] allir wärldhin, liffwit ällir dödhin Thz som närwarandis är, ällir tilko*m*mandhis, alt är thz idhart, än j ärin christi älskara Ok skriffwat standh*ir* j eno*m* andhro*m* stadh For alla är christus dödh*er*, at the som liffua, skulu ey nw liffwa äpth*ir* sino*m* wilia Wthan äpth*ir* hans, som dödh*er* war, for wara skuld, ok opstodh aff dödha Fore thy känno*m* wi ingin oppa likama*n*s wäghna Haffdhom wi ok än nakon tidh känt christum likamligha, tho likawäl känno*m* wi ey nw hono*m* Mädhan j haffwi*n* j christo, til hwilkin j ärin flyddha, alt goth, O dötth*er* haff-

[1] *Möjligen slutar det oläsliga ordet på* -ilse
[2] *De tre sista orden osäkra.*
[3] *De tre sista orden osäkra.*

win ey wilia at skodha ok see til the thing, hwilkin j haffwin forsmath, for hans kärlek

¶ Nw for thän skuld, at kärleki*n* är aldrigh fafänghi*r*, sändhi*r* jak idh*e*r ena lithla book, til eth kärlekx tekn, j hwilkin j skulin idhka idhra hugha ok forbätra, til äwärdhelika brwdhgoma*n*s nadh, ok thäs mindra skulin j sörghia aff thera franwaru

¶ Kallas ok thä*n*na sama lithla book speculum virginum, thz är jo*m*fru*n*nar speghil, j hwil- 2
kom peregrinus pr*ä*sth*e*r, mz theodora, christi jo*m*fru, Pröffwas haffwa swa mykit saman saat, at the christi jo[m]frur, som idhna äru, fi*n*na j hono*m* stor wpwäkkilse Huru the gömaskulu sin renlek, ok ledho til thä*n*na näruarandis ok forgangligha thinghin, ok matto, huru the skulu astwnda himirslikin thing, Thy teknar boki*n*na na*m*pn thä*n*na äranda fulkomplikhet, som här äpthi*r* fölghia, at j enu liknilse kön, skulin the mi*n*na, huru the skulu finna the thing, som osynlikin äru

¶ Jo*m*frunar plägha haffwa speghla, fore sin öghon, at the skulu wndhi*r*standa, hwru thera prydilse är, wäl ällir illa skipat

¶ I speghleno*m* synis ok thäns biläte, som ser j hono*m*, ok än tho at tilsynen ok gensyne*n* alme*n*neligha är omskipteligh*i*n, thog likowäl fästir thän som seer j spegillin, sina syn oppa thz han astwndar, ok th*ä*r äpthi*r* laghar han sik inwärtis,

¶ Nw läsom wi at moyses gudz enkannelikin wen, giordhe aff qwi*n*no*n*nar speghlom, hwilka som wakadho fore tabernaculi dör, eeth kaar, j hwilko aaron ok hans söner thwadho sik

¶ Hwat äru thänna qwïnno speghla, annadh än gudz ordh, saath fram fore hälgha siäla asyn, j hwilkom the altidh skulu betracta, hwru the skulu thäkkias them äwinneligha konunghenom, j thera hälgha sanwidz fäghrindh, ällir mistäkkias j syndinna fylsko

¶ Sanneligha sighias the waka wthe for tabernaculi dör, for thy at swa länghe the dwälias här j likamanom, tha ganga the ey in j wara öffra modhers iherusalem, sancta sanctorum, thz är himerike

¶ Än nar teknen ok speghlane, j hwilkom gudh endels nw kännis, bortganga, tha skal thz framsäthias, som är änlite widh änlite, hwilkit nw äpthirletas osynligha j scripthinne, thz är gudh war käraste skapare ok frälsare

¶ O j hälgha christi jomfrur, j thänna kareno, samansatto aff gudz laghom, thwan idhart sanwith, at gudz biläte j idher skulin oppinbarligha skina Ok at thz gudhelika, hwilkit nw skylis dödhelikom änniskiom, maghin klararin synas, än solin är, om middagx tima

¶ Nw for thy at omskiptelikin läsningh lustar hoghin, enfalloghir ok iämsatthir tractatus, thz är lärdombir, tynghir hans akt, som läs, thy haffwer jak thänna lithla gärningh athskilth j tolff dela, at nar christi jomfrur girnas gudz ordh, offwirlöpin thänna tolff dela, swa som blomstrande änghia, liggiandhe hwar widh the andra, tho maa hon lustas j omsk[ip]telikom blomstrum, thz är andhelikom wthtydhninghom, ok swa aff them sik göra ena krono, mz omskiptelikom lith, ok

säthia oppa sit hoffwdh, aff hwilko hon skal 3
äras.

Första delin är aff paradysi andheligho*m* blomstro*m*, framganga[n]dhe aff eno walla*n*na blomster, ok aff enne dalla*n*na lilio Thz är aff hälgho*m* christi jo*m*fru*m*, sit blo*m*stir ok fruct j christi kärlek födhande Ok aff paradysi skipilsom, mz fira teknelikom flodho*m* Thz är fyra ewangelistis ok doctoribus, ok alla the hälgha kirkio, mz ordhom ok äpth*i*rdömom, wathnandhe.

Annar delin är aff i*n*nelykkilsins nytthelikhet, ok ostadughetz wadha, ok at i*n*nelästa jo*m*frur fortagha syndha tilfälle Thy at mz si*n*ne gömo ath*e*rlykkia the owinsins tilgangh Ok aff eno*m* klärk, jo*m*fru*n*nar kloster opbrytandhe, ok genstan aff gudz rätuisa dom, bleff han bradhelika dödh*i*r.

Tridhi delin är thäs hälgha anda talan til the hälgha kirkio dötth*e*r Ok aff jo*m*fruligha ha*m*psins andheligha wndh*i*rstandilse Mz hwilko*m* syons dötth*e*r äru pryddha ok snarligha kwnna mista wthan the sik ödhmiwka for nadhena

Fjärdhe delin haffw*er* j sik swa som en tractatum, aff höghfärdhi*n*ne ok ödhmiwkthi*n*ne, ok adhru*m* lastom ok dygdho*m* Ok huru christi jo*m*frur skulu taka äpth*e*rdöme aff jahel ok judit, hwilka sigh*er* wnno aff israels oweno*m*, ok skulu glädhias sigh*e*rwi*n*na[n]dhe aff höghfärdhi*n*ne, mz ödhmiwkthi*n*ne.

Fämpte delin är aff the ärofulle jo*m*fru*n*ne mariam, ok soneno*m*, ok sancte iohannis baptista ok ewangelista, swa som j eno*m* waghn Aff hwil-

kins äptherdöme the skulu opföras fran iordhinne, som mz jomfrudomsins blomstir forwärua j högdhinne forskullanna fruct Ok aff godhom ok ondom jomfrunna mästarom.

Siätta delin är aff tio sniällom ok fawiskom jomfrum, ok j hwat granne athwakt the äru wakaskolandhe.

Siwndhe delin är aff threm trappom, hionalagx staggha, änkiodoms staggha, ok jomfrudoms stadgha, ok aff träthio, sexthighi, ok hwndradha falla fructhinne Hwar ok the qwinnonnar dygdhir framsätias, som äru wndhir hedhniganna styrls til äpthirdöme.

Attandhe delin är aff kötzsins ok andans fruct, ok thera bräsko ok omskiptelikom skipilsom, ok at the gingo andheligha wth aff sinne jordh, ällir äru wthgangaskolande, hwilke som aff wärldinna ophoff thäkthos gudhi, ällir äru pröffwaskolandhe, hwar ok sex daganna gärninga atskilias, til sex aldranna framskiwtilse,

Niondhe delin är aff jomfrunnar opfärdh, aat
4 oprätthom ok starkastom stigha, ok manilsom mz thulumodh, ällir andra dygdhir Ok at jomfrudoms dygdh fulkomlikhet kwngörs aldra mäst mz ödhmiwktinne ok thulumodheno.

Tiondhe dhelin är j thakkan.

Ällofte delin hallir j sik siw falls andha wttydilse, mz sinom tilhängilsom Ok aff thässa thalsins siw skälom, mz scriffthinna withnisbyrdh.

Tolfte dhelin är pater noster wttydilse, mz enom brudhasangx andhelighe skodhan, O christi jomfrur, thär äpther at j haffwin thakit thässa

lithla gaffwo, görin lambit, hwilkit j äpth*i*rfölghin, mik blidhkat mz idhru*m* bönom, at hwilkom nadhin nekas, lambeno äpth*i*rfölghia mz idh*er*, nekis ey tha fulbordhogha lamsens fölghe, j dyghdhom äpth*i*rfölghia.

J speghleno*m* hwilken jak jdh*er* sändhe, är thz swa, at j granlika skodhe*n* idhar änlite Thz är idhar hiärta, ok om swa är, at j ey formaghin wndh*i*rsta alt thz scriffwat star, thz är ey lithin wisdomsins deel, at höra ok älska thä*n* so*m* wndh*i*rstandh*i*r

Peregrinu

O theodora, jak wil haffwa samtalan mz thik, om paradysi blomst*i*r om the hälgha kirkio sädhis fruct Thz är aff jo*m*fruligha liffw*er*nisins hälaghet, ok blyghlikhetzsins ämpne fulko*m*nilse j christi li*m*mom, ällir ophoffwit aat ware samtalan, är haffwaskolandis thz blomstridh, som swa sagdhe Jak är walla*n*na blomstir ok dala*n*na lilia Aff hwilko blomstir framganga fructh*i*r, mz swa wndh*i*rsamligho*m* sötma ok fäghrindh At j liknilso*m* widh th*e*m, är thä*n*na wärldhi*n*na sötme ok blomstirlikhet alt best ok smittelikit ällir orenlighit J thä*n*na blomstirs rooth, ällir rothi*n*na blomster, är thwäfall nadh, th*e*m mötandhe mz sine fruct, som älska renlekin, at jomfrudo*m*sins fruct, hwilkin nw gömis for christi kärlek, skal wara j gudz paradyso Th*ätt*a sigh*er* h*är*ran, jak skal giffwa th*e*m rwm j mino hwse, ok i mino*m* mwro*m*, ok bäthre na*m*pn än andro*m* mino*m* sönom ok dötthru*m* Thy at j komaskolandhe wärldh,

nar lönin skulu giffwas, tha giffwas androm annor lön Än engom giffs tholkin lön, som reno*m* jo[m]frum The fölghia lambeno å hwart thz gaa*r* The hälgha kirkia christi brwdh liknath paradyso, är en teknadh kälda, ok en ath*i*rlykth*e*r yrtagardh*e*r Käldan är ho*n* for thy, at mz hä*nn*e skal yrtagardhin wathnas Än yrtagardhin är ho*n* for thy, at fruktin skuli ögxlas Watnidh j käldo*nn*e är ri*nn*ande, j åwärdhelikit liff Thä*nn*a yrtagardh*e*r haffw*e*r j sik åwärdheligha sötmans wälluktandis ömpnoghet Käldan kombir th*e*m til hiälp, som törstoghe äru Yrtaghardin mätthar th*e*m som twi*n*ghas aff gudz ordha hwngh*e*r Thässin yrtag[ard]h*e*r bär kräselikom mä*nn*iskio*m*, j sino*m* affwäxt, omskipthelikin confäkt, thz är fridhzsins ok rätwiso*nn*a frukt Han födh*i*r blomst*i*r aff omskiptelikit kön, mz omskipteliko*m* lith ok lwkth Th*ä*r är renlikhetzsins lilia hwith, ödhmiwkti*nn*a viola är skinandhe, blyghlikheti*nn*a roos är rödh, Spädha ällir klena quistane swettas balsama Ok jo*m*frunar göra th*ä*r j gudz asyn marghfallelighi*n* confäkt Thz är gudz brä*nn*a*n*dhe kärlekir Ok thä*nn*a yrtagardhin födh*i*r aff sik swa marghskona lusteligha lwkt, som dyghi*nn*a idhkan war j hälaghethi*nn*a meni*n*gh Swa opta brwdhgo*mm*i*n* gangir in j thä*nn*a andhelika yrtagardhin, tha skipth*i*r han mz hwario blomstre, aff si*n*ne nadh Ey thakir han nakot aff th*e*ra affwäx[t], til si*n*na naturligha åro ökilse Ok sigh*e*r han, jak faar nidh*i*r j nota*nn*a yrtagardh, at jak skulde see dala*nn*a äple Nyta*nn*a yrtagardh, ok sötasta dala*nn*a äple plantar siälin gudhi, nar hon mz hogxsins ödhmiwkt, astwndar at thäkkias

gudhi, mz blyghlikhetz ok sidha*n*na osmitthelighe hālaghet

Theodora sigx wara gudz födh*i*rska

For thy, o peregrine mi*n* brodh*i*r j christo, [Theodor at j blandh dygdh*e*r, ār renlekin frāmsta dygdhen wtan hwilka enghin mā*n*niskia faar see gudh, Thy at āpth*i*r apostoli ordhom, wthwaldhe gudh sik the hālgha kyrkio, wthan smitto Thy findh*i*r jak enkte lusteligharen, āllir ganghligharen, ān thala mz thik om blyghetena, serdhelis for thy, at th*ä*n gamble babilonie wngn ār j tāndh*e*r mz tiāru, at ey atenast takas nw daniel, ok tre pilta mz hono*m*, wthan kan nw finnas nakor, j blandh the hālgha kirkio sōnir, som begaffwadh*e*r ār mz stōrre menlōso, han wnflyr hono*m* ey, wthan syndh*i*rligha gudz stora dygdh Thy for siwka kropsins wngn swalkandhe, ok hiārta*n*s omskygdh, hwilkit alt ār som smāltande, aff lasta*n*na smitto, talom wm th*ä*n fōrra rōrdha blomstirs lākedom ok skugga, mz thās frukto*m*, at j adhro*m* komi helso*n*na ok helbrygdhelikhetzsins hop, ok aff andhro*m* bortfari hetans bruni En hwi wille fadhre*n*, ok alla thinga skapare swa blomstras ok fōdhas, ok frukt gōra, ok kalla sik wara walla*n*na blo*m*stir, mādha*n* thz ār swa wansklighit eth thing, ffōrst gōr mik hār skāl oppa, mz faam ordho*m* Sidhan bōr os at tala om hwat frukt, thz skal wara, som fōlghia skal blo*m*streno Sa*n*nelika lōnligha thinga wttydilse ār wndh*i*rstandilsi*n*na gangn

Per. Nar thu höre the thing, som wthan si*nn*e äru, ällir creatur som wthan skäl äru, liknas skällikо*m* creaturu*m*, ällir siälffw*m* skapareno*m*, th*ätt*a
6 är skälin at mä*n*niskо*n*na hoghir skuli opwäkkias aff thä*n*na faghra thingome*n* Ok th*e*ra wansklikhetz naturlika sken, at letha ok spöria, äpth*i*r thy som fäghra är, ok swa sik främia aff thy mi*n*dra, til thz som större är

Th. Sigh thy mik, hwa är th*ätt*a blomster offw*ir* all blomster, thera dygdh som blo*m*stras, ok sama dala*n*na lilia

Per. Th*ätt*a blo*m*ster är blo*m*st*er* aff blo*m*stre, christus jo*m*fru aff jo*m*fru*n*ne modhri*n*ne Brwdhi*n*na the hälgha kirkio fägh*e*rste brwdhgo*m*me Sa*n*nelika han är blo*m*ster si*n*ne roth fäghre, boleno*m* qwä*m*melikare*n* Han är altidh lwkkande th*e*m som skodha hono*m*, mz sino skeen, lustandhe th*e*m mz wndh*e*rsamligho*m* smak ällir sötma Han är söth*i*r at lwkta, liuffwir ok täkkir at hantera, lwstelighin j hörsli*n*ne, ok jo*m*fruligho*m* näfsilsom altidh astwndhelikin Th*ätt*a blo*m*ster lönte sik först j p*at*riarcha*n*na gröna wal, ok wardh thy oppinbarlikarin j pr*o*pheta*n*na ok konu*n*gana släkte, aff hwilko*m* thz fra*m*gik, til äwärdhelikx hälaghetz frukt, aff hwilko liffsins fruct wägxte, allo*m* th*e*m som lambeno mz renlekeno*m* följhia Hwat är thässa dala*n*na blo*m*ster, annath än christus, ok han är ödhmiwka hogha hedh*e*r ok fäghrind The som hono*m* haffwa mz enka*n*neliko nadhz rägn, ok j högxtho gudhelikhet, tha oprindh*i*r dygdhi*n*na fruct, swa myklo fructsamlikare*n*, som hoghin är ödhmiwkarin Räghnidh nar thz fallir oppa bärghit,

tha löpir thz altidh nidh*er* j dalen, thy at oppa bärghsins branta högdh, kan thz ey stadhna J sama matto betracta om högfärdogh hiärta

¶ Mz thässom walleno*m* hwadhan thä*n*na lilia*n* framgik, maa ok wndh*i*rstas christi ödhmiwka foräldra, hwadha*n* blo*m*stridh ok fructin framgik til wara tima Hwilkin wthan tima skapadhe wärldhena,

Thz är nogh oppinbarlikit, j hwat fatighdom Th. christi foräldra waro, j thy at the kw*n*no näpligha saman koma, swa mykit th*e*m bordhe offra, a laghana wäghna, som är lamb, turtur dwffwo, ällir andra dwffwor

O blomstirs ok lilio j wärdhi*n*na daal, täkke- Per. ligha opru*n*nit som scriffwat är Markin j ödhkni*n*ne grönskadhe lwkthi*n*na grönsko israel Markin j ökni*n*ne är odyrkat jordh Här mz wndh*i*rstars jo*m*fru marie osmittadhe jo*m*frulike likame Hwilkin wtha*n* mans awärkan wardh fructsambir ok föddhe j wärdhena for mankönsins helso, blomstridh ok blomstirsins söta lwkt, ropandhis mz brwdhi*n*ne til brwdhgo*m*ma*n* Trahe me·post te, thz är, dragh mik äpth*er* thik Wi skulu*m* löpa j thä*n*na smörilsa lwkt Hwat ey talar thän om thä*n*na blomstirs lwkt, hwilkin som pröffwas haffwa wthrönt, j likamligho*m* tekno*m*, ordho*m* ok thingo*m*, mykin kirkio*n*na sacramenta Swa sighiandhis, see mi*n*s sons lwkt är som thän akir, hwilkin 7 fullir är aff sötaste lwkt, wälsignadh*i*r aff gudhi, Hwilkin är thä*n*na akirs fyllilse, wthan maria ful mz nadh Jblandh alla mz besyndh*i*rlike wälsignilse wälsignadh, Än tha at christus är thän

fulle akrin, j hwilko*m* all guddomsins fyllilse boor likamligha, tho likawäl pröffwas maria wara thässin akrin, samaledh som hon är solin, swa som hä*n*na son, tha j andre matto Hon sigx ok wara manen, swa som kirkian ok haffs stiärna, j eno liknilse, th*e*m fore sidh, som j thä*n*na wärldh äru staddhe j nakrom wanda Ok all thä*n*na na*m*pnen dragh*i*r hoon aff thässo sino blo*m*stre som qwisten oplupin aff boleno*m*, ällir släktin*n*e jesse födde aff sik Th*ätt*a blo*m*stir älska mykit wnkt qwi*n*folk, the wmfämpna thz, ok dyrkandhe fölghia the äpth*i*r, haffwandis modrena ok sone*n* foregangande, at the skulin blo*m*stras mz blo*m*streno ok äwärdhelikhetz frukt forwärwa j jo*m*frulikom renlek,

Th. Än tho at thz händh*i*r wndh*i*rstwndo*m*, at sädhin nidh*e*rqwäfs, oc är tekn blo*m*strande akir, tho likowäl är thz ey rädhandis om jo*m*frulighin blo*m*stir, for thy at th*ä*r framko*m*bir mz blo*m*stir fructen Hwar guddomsins jordh thok engha födhande sädh, hwar som blo*m*strit framgar wthan sädh, är wäl wärth, at th*ä*r skuli äpth*i*rfölghia frukt blo*m*streno lik, thz är, at hon skal opri*n*na mz enka*n*nelikom tilwägxt

Per. Mädhan swa är, at wi nw swa fore os thakit haffwo*m*, at wi wilio*m* thala wm jo*m*fru*n*nar näfsilse, hwilka som äru the hälgha kirkio blo*m*stir Wilt thu tho ey, at här fra*m*säthis mith j mällan os thän loffsanghe*n*, aff hwilko*m* thän hälghe ande diktadhe lambsins fölghe eeth inuitatorium, tiltalandis gudhelika fructenar, frambärandis blo*m*stren roser ok lilior

Mädhan war thalan haffwer thakit sina opbörian aff eno blomstre, alle wärldhinne siälsyno, är wärdoght, at hwat som sighx jomfrum til loff, at thz fulfölghis mz enom himerslikom brwdhasangh Thy til thässins loff, bedhis jak en godhan ända, at thz maghe oppenbart wardha, hwat nytta finnas kan j waro jnnelykkilse, Th.

Äpthir thätta loff äpthirfölghiandis, bör göras brwdhgommanom loff, ok loffsins stadh ok saak tilbör at känna Audite me diuini fructus hören mik gudhelika frukter etcª Per.

Swa som fructen fölghir sino blomster, swa skulu jomfrunar jomfrunne christum lambeno, renleksins fölghe Sannindhinna wenir, blwgha brwdhgomans blwgha brwdhir fölghia Hörin for thy christi jomfrur, hwilka som sannelika ärin gudz enkannelika fruktir, hörin manarans röst, hwat, ällir huru j skulin göra frukt, mz hwat loff j skulin beffwara thz som fruktsamlika giort är, tha äru thänna fructhir sannelika gudz, om the lägghia op j himilin, thz the thädhan haffwa wnfanghit Hwat haffwer thu, hwilkit ey är thik 8
thädhan kommith

Mädhan swa är at all siäla nytta ok gangh Th.
magho ey wndhirstandas j gudhelika fructinna forskyllilse wndra jak hwi thu tilscriffwar ensampnom jomfrum thänna frukt, ok at thu synis wthelykkia them som swa dana orden haffwa, som mykit äru forskyllelighin Thz afftagx mangom som enom ensampnom wardher wnth Ey kant thu ok neka thätta wara andans frukt, hwilka apostolin sigher, som swa kallas, kärlek, glädhi,

fridh*i*r, samdräktoghet, ey sigh*e*r ok paulus thä*tt*a, at thz tilhörir ensampno*m* jo*m*fru*m* wthan alment allo*m* th*e*m, som ärffwodha j tro*n*ne mz kärlekeno*m*, thz äru proficientes, forbätrande Ok sigh*e*r han annar stadhz, liwsins frukt är j alle godhet, rätwiso ok sa*n*ni*n*dh Thy hwar en dygdh, ämpnat til ändan, hwilkin som är christus, hon kä*n*nis wara gudhelikin frukt, mz hwilke hwar en mä*n*niskia, j hwat stadhga ällir skipilse hon wara kan, skal frälsas om hon bliffw*e*r stadwgh, j thässe godhe frukt,

Per. Sa*n*nelika thz är som thu sigh*e*r, at siäli*n*na forbätringh är rätwiso*n*na frukt Tha likawäl gar hon fore, mz e*n*ne enka*n*nelike gaffwo jo*m*frulika liffsins ära, aff fore sagdho blo*m*stir opspringandis Ok for the saak sagdhe jak jomfrunar, hällir ok yth*e*rmer än andra mä*n*niskior, guddo*m*sins fruct wara Thy at thz tilföghis yth*e*rmer guddomeno*m*, hwilkit pryt är offw*ir* alla andra j renlekeno*m* Swa sigh*e*r ok hä*rr*an, ey formagho alle thaka thä*tt*a ordh, wthan the som swa är giffwit Allom är giffwit th*e*m som godhe äru, alme*n*nelika wäl göra, än ey är allo*m* giffwit at blo*m*stras, ällir frukt göra j jo*m*fruliko liffw*i*rne O dotth*i*r thz är ma*n*ghom wnth ällir tilsaath, at the magho sik forbätra, j blandh th*e*m som liffwa aff tro*n*ne ok gudz ordhom Tho är thz ey giffwit wthan faam mä*n*niskio*m*, at the skulin blomstras mz jo*m*frudomsins ros Aktha p*ro*ph*e*tan zacariam sighiandhis, hwat är thz godha som gudhi är enka*n*nelikit wthan winit grönskandhe jo*m*frunar Hwat är thä*tt*a, huru grönskar winit nakot mz si*n*ne

wäzsko, mädhan thz haffwer hwatzske rothena blomstir ällir löff,

Jak gither thz ey throt, at gudz ordh haffwa Th.
j sik nakot, thz som standir til straffande, mz the
kwngöra enkte, hwat thz hälst wara kan, j thingom
ällir ordhom, wthan thz är grwndat j sannindinne,

Jnkte kan sannarin finnas tilswars, thy är Per.
han aldra bestir, ok rätwisonna fäghrindh Han är
brödhit, thz som styrke människionna hiärta, Han
är winit glath görandis hiärtat, j sik forbätrandis
ok grönskandis jomfrunnar Sannlika o min syster
theodora, thässins wins smakir gör jomfrunar
til guddomsins frukt, thy at hwilkin en siäl, som
lokkat wardhir mz thätta wiin, hon forsmar 9
kötzsins lusta, ok j andhelikom renlek astwndar
änglanna liffwirne Enghin är the dygdh, som swa
liknas änglanna renlikhet, som renleksins skeen
Wissilika mädhan swa är, at människian är a naturinna
waghna mykit olik änglomen, fore dygdhanna
ärffwodhe, hwilkit hon idhkar, far hon thz
til äwinnelika gaffwo, hwilkit änglomen giffwit är
aff ophoffweno naturlika, thz synis ok j them
onskofullo judomen, hwilke som spordho om siw
brödher, them som haffdho aath ena qwinno,
hwilkins thera hon skulde wara j opstandilsinne,
them swaradis, at alle the som wärdoghe äru, at
faa äwinnelikin lön Skullo wardha like änglomen,
ok ey bindhas til nakor kötlikin ällir hionalagx
bandh Aff thässo foresagdho maa ok betractas,
at jomfru liffwirne är änglanna liffs withne, ok komaskolande
opstandilsa fotspor,

Th. Ey thwäkar jak at th*ätt*a winit som swa starkt är, at thz ey gör jo*m*frunar grönskandis, betekna*n*de thän vinbära klasin, som bwrin war aff loffwadho landena, ok hängdhe oppa träno mällan twa, hwilkin aff sidho*n*na stiwngh wthgöt blodh ok watn Aff hwilko han wigdhe kirkio*n*na sacrame*n*t, ok thwadhe j winbärsins blodh sin mantil, thy at han banth sin wngha widh winbära thräth,

Per. Thu haffw*er* ena rättha meni*n*gh Hör nw athwaktelika til, huru th*ätt*a winith gör jo*m*frunar grönskandis, th*ä*ntidh winith war giorth aff wathnit, drogh thz kä*n*neswenin ythermer älskadhan än andra, wtaff bryllöpit Hwilkin som söögh enka*n*nelikx kärlekx win wt aff h*ärr*ans bryst Nar som nyghia testame*n*sins kalkir böriade skiptas i natwardenom, ke*n*neswenome*n* j stora milhetzsins sacrame*n*th,

Th. Offw*ir* alt är the wäzskan hälagh, hwilkin th*ä*n som är aff skälige natur, laghar äpth*ir* sin wilia, hwilke*n* hon haffw*er* opfylth offwir si*n*ne natur, Jak bidh*er* thik framdelis, at thu wili fulfölghia, thz som fölgh*ir* j loffsanghe*n*, som är aff jo*m*fru*n*na blo*m*stirlika tilbindilse, j swa matto lyda*n*dis. Ok swa som rooser plantadha widh*er* ri*n*nandhe bäkkia, warin fruktsama Jak bidh*er* thik än yth*er*mer, at thu wili th*ätt*a liwsligbare*n* wtthydha, at thä*n*ne frukthin aff thy matte wardha kw*n*noghare*n*, om andhelika rothi*n* kwnne j os aff thä*n*na andhelika märkilse sik forbätra,

Per. For thina bön skuld, mz gudz tilhiälp, wil jak th*ätt*a jo*m*fru loff wttydha Än här fattas nw inthe mer, än at thu lath mik ey fi*n*na thik

läthias, j waro studio, som wi opbyriath haffwo*m*

¶ J marki*n*ne hwilkin slemogh är, äpth*i*r thorko*n*ne, finnas näpligha roser wäxa, än faghra blomstir qwista ok frukt fi*n*nas wäll j däfwe iordh Hwat skal wndh*i*rstandas mz rosi*n*ne, annath än eth jo*m*frulikit liffw*ir*ne, hwilkin idhke- 10
lika athwaktol är, widh*er* scriftin*n*a flodh, th*ä*r sama*n* sankandhe ämpnit, til blo*m*stirlika omgango, at j blandh alla the hälgha kirkio skikkilse ällir stadhga, skuli hon j christi ihesu kärlek, offw*ir* alla andra, wara som en blo*m*strande roos

¶ Akta rebeccam ok liam jo*m*frur, pharaonis dotth*er*, ok prästins dotth*er* aff madian, hwilka sik oppinbaradho widh wathnit Hwilkit ey annat teknar, wthan at hälgha siäla, plantadha widh watnith, forbätradho sik aff scrifftthi*n*na wathna*n*, swa som rosin Hwat är j the hälgho kirkio fäghre enne hälghe jo*m*fru, a hä*n*na rena samwidhz wäghna Hwat blo*m*stir findz fäghre ällir rödhare*n* än rosin

¶ Än wakta at ey skuli thik j thässo si*n*ne swika thit eghit änlite, hwilkit andra offw*ir*gaar j fäghrindh, thy at the jo*m*fru*n* som wil sik ära aff si*n*ne fäghrind, hon sääl träkkin, andro*m* ögho*m* swikin aff hä*n*na ögho*m* Thä*n*na sensus ällir wttydilse märkir ensampna indra manzsins krafth*i*r, for thy at h*ä*rrans jo*m*fru thänkir the ärandhe, som h*ä*rrano*m* tilhöra, at hon skuli wara hälagh badhe j andano*m* ok kroppeno*m*, astwndandis hono*m* ensampno*m* thäkkias, hwilkin badhe haffw*er* skapath, ok badhe styrer kroppin ok siälena,

Th. At loffsins girnilse aff faghro*m* skapnath wtelykker hälaghezsins nadh, thz findz mz skälo*m*, thy at opta händh*i*r, at aldra fägh*i*rsta jordh bär tyrne ok tysla, ok fwl ällir osynlik jordh bäär faghra sädh Än jak wndra th*ä*r oppa, at nar han thaladhe om rosena, at han sagdhe hä*n*ne wara planteradha,

Per. Hwat ey mi*n*nis thu, huru gudh fördhe wingardhi*n* wt aff egypto landh, ok huru han hono*m* planteradhe, hedni*n*ghomi*n* fordriffno*m* Som ok annars stadz standh*i*r scriffwat, ok planteradhe jak wingardhin soreth, thz är wthwalda winbära trät Ok sigh*e*r paulus, jak planteradhe Apollo wathnadhe än gudh gaff til wäxtin Wilt thu for thä*n*na sak witha skälix roos plantera*n*

Th. aff alla matto

Per. Hör thy mi*n* dotth*e*r ok see lutha hiith mz thino*m* örom, ok offw*ir*giff, ällir glöm thit folk, ok thins fadh*i*rs hws Thz som planteras, thz föris aff eno*m* stadh ok j en anna*n* stadh, oppa thz at th*ä*n andre stadhin, j hwilkom nya plantan är sath, skuli wara fruktsamlikare*n* fructs tilfälle, thy at thä*n* förste stadhi*n* war skadhelikin siwke rothi*n*ne Hwilka jordhin sädhi*n*ne wnfangno, ällir j hä*n*ne kastadho, holdhe ekke swa diwpt nidhre
11 som tarffwadhis Swa ok rosi*n*na plantera*n* är the hälghe siäli*n*na omskipte, som spör äpth*i*r christum j kärlekeno*m*, antiggia a stadzsins wägna, ällir sidha*n*na Wthan hon flötthe sik aff eno*m* stadh ok j annan, tha ko*m*me hon ekke thit, hwar större är fägrindhin For thy at j thins fadh*i*rs hws kw*n*ne thu thik ey forbätra, antiggia for the

ondo sidhwänio lag, ällir äpth*i*rdöme, som th*ä*r gaffs

¶ Thuästh plantath aff christo, bästa yrtagardhz mästareno*m*, j christi akir, ok christus siälffw*i*r wathnar thik, mz himerikis dagh, at al ofruc[t]samlikhet skal fortakas, ok hoghsins jordh maghi aff himerslike wathna*n* wardha fedh, ok fruktbärande, thz sighx swa Thu wthdrefft hedni*n*gana ok hä*n*ne planteradhe thu Hwat är thz annat, wthan j troligha mä*n*niskio omwä*n*do, tha oprykkir först th*ä*n hälghe ande lasta*n*na tyrne, sidhan ärffwodhar han om dygdha*n*na fructsamlikhet, thy är rosin jo*m*frudo*m*me*n* fulle mz alle blyglikhet Hä*n*na planteran är jo*m*frudomsins hälaghet Th*ä*r aff haffwe*r* thu j psalmeno*m* The som plantadhe äru j h*ä*rrans hws, the skulu bära blo*m*stir j wars gudz hws,

Th.

Thä*n*tidh thu os nakot thz redh*i*r, aff gudhelika fructa äpth*i*rdömo*m*, til renlekx gömo, tha dyrkar thu rosa*n*na yrtagardh, ok aromatum, aldra bäst luctandu*m* Än thz scriffwat är, aff h*ä*rrans modh*e*r jo*m*fru*n*ne, alla jo*m*fru*n*nar förstin*n*a, at hon är rosin*n*a planteran j jericho, är ey wndrandhe, at the rosir som wäxa j iericho äro ow*i*rganga alla andra rosir, hwar som hälst the wäxa kw*n*na, j adhrom landom,

Per.

For thy at thu astwndar aff os haffwa ena andheligha wthtydhni*n*dh, wil jak först sighia aff saki*n*ne, hwi thä*n*ne stadhin iericho bär fäghre roser än andre städh*i*r, om thu thz wilth witha aff mik J marki*n*ne som liggir widh iericho, war fordhom en källa, opru*n*ni*n* wndh*i*rsamligha besk,

otemprelikin oc ofruc[t]sam Hon war lik sino*m* dyrkaro*m*, thy at the waro ey bäth*e*r wärdhe Hä*n*na ri*n*nandhe bäkkia mz si*n*ne wathna*n*, giordho engha hiälp ällir gangh, wthan hällir mykin skadha, ä hwart the ru*n*no, thä*n*na sama käldan bleff swa dana som sakt är, til helisei tima

¶ Hon war ey atenast skadhelikin, th*e*m som drokko aff hä*n*ne, wtha*n* hon war all fwl mz wadha Eliseus war bidhen aff th*e*m th*ä*r bodho, at han skulle mz si*n*ne wälsignilse hela wathnit, for thera bön giordhe han som the badho Han thogh eeth guthit nyth kaar, ok th*ä*r läth han j lithit aff salth, nar swa war giorth, kastadhe han thz wth j wathnit ällir käldona, ok strax fordreffs etridh, aff hwilko watnsins natur war fordärffwat, ok giordhe sidhan jordhena, ey atenast the th*ä*r näst omkringh laa, mz the frukt, som alme*n*nelighin
12 war Wthan annar landzskap, ok kostelika fructh*i*r, som waro aromata ok balsama, mykit fruktsama Tholikin besklekhet ok ofruktsamlikhet wändhe pr*o*pheta*n*s wälsignilse j sötma ok fruktsamlikhet, swa at the bäkkiana som ru*n*no aff hä*n*ne, ökto jordhi*n*na frukt, badhe til naturi*n*na ok thalit Enka*n*nelika the frukte*n*na kön som kallas aromatha At thik skulde ey annars synas, om thu haffdhe thz seeth, än thz haffdhe warith p*ar*adys Th*ä*r waro rosenar swa faghra ok blo*m*sth*i*rligha, at the waro widha som annor faath, ok swa faghra rosir fwnnos näplika nakor stadz j alle wärldi*n*ne,

Th. Jak badhe thik gärna at thu th*ätt*a wilde mik andhelika wttydha, om jak thik ey hindradhe, aff thy thu haffw*er* böriadh Fwlfölgh thy j waro*m*

loffsangh, hwilkin som är swa som en tilbiwdilse, til större ärande spöriaskolandhe Ok kwngör j thy, hwath nytto thänna foresagdha rosen giffwer til löna,

Per.
Thän hälghe ande manar wara jomfrur til dygdhinna högdh, sighiandis them haffwa sötmans lwkt, swa som libanus, Libanus är eth bärgh j fenicia ok sigx thz fore the saak wara loktandhe, thy at thz födhir aff sik loktandhe trä ok orötelikit, thz kallas cedrus, hwilkit badhe är wndhirsamlikit j högdh ok fägrindh, Hwat skal man wndhirstanda mz thätta bärgh, annadh än the hogha, som sina hwilo haffwa oppe j högdhinne, skodhande himilslighin thing, ok oröthelikin äru, for dygdhinna aminne, ok wällwktandhe j hälgha tronna frukt

¶ Högh är jomfruligha liffsins ära, mz andhelike skodhan, fagher mz renlekxsins dygdh, wällwktande mz godhe frägdh, thäkkelighin mz äpther-dömit Sequitur florete flores quasi lilium, thz är O blomster blomstrins swa som lilian,

Th.
Thätta är wndhirsam skäl, at mana blomstridh at thz skuli blomstras, ok thz som thz haffwer oppa naturinna wäghna opletha mz säffwiu ok ärffwodhe,

Per.
Thin rörilse hwilkin thu haffwer j thina wndhirsamlikhet, synis ey wara thom aff nyttelikhet, Mädhan swa är, at hwart eth blomstir, j thy at thz är blomstir, skal blomstras Thz kwnne ok ey sighias haffwa blomstirs nampn, wthan thz tilfögdhis blomstrande, them thingom som blomstrande äru Thz är ey wthan saak, hwi wi spör-

iom huru thz tilkombir, at thä*n*na foresagdha blo*m*stir sighias blo*m*stras, mz nogh with*e*rlikit är, at hwart thera är j the andra,

Th. Thydh thz wth klarlika

Per. Th*ä*n hälghe ande j thy, at han bödh blo*m*streno at blo*m*stras, wttrykte han hälgha jo*m*fru-
13 do*m*sins dygdh, for thy at tho äru jo*m*frunar sa*n*nelika christi jo*m*frur, om the dyrka dygdhenar, ok sik forbätra, blo*m*strandhe j christi kärlek Hwat gangh ällir nytto haffw*er* renleksins blo*m*stir, om j kropsins renlek är bortho gärni*n*ge*n*na frukt Hwat ey haffs lästin alme*n*nelika, tha likawäl är allo*m* kirkio*n*na mästaro*m* sakt, ok enka*n*nelika th*e*m, som loffwat haffwa jo*m*frudom, sigh*e*r han, idhra ländh*i*r skulu wara saman ällir omkringh bwndna Ok bränna*n*de liws j idhro*m* hando*m*, at liwsins frukt skuli wara j gärni*n*ge*n*ne, hwar som renleksins blo*m*stir är j hoghenō*m*, ällir kroppeno*m* blo*m*strandis, Swa är jo*m*frudo*m*sins fägrindh eth blo*m*stir aff kropsi*n*s osmittilse Ensa*m*ma blo*m*stridh wändh*i*r ey ath*e*r at blo*m*stras, ä mädhan jo*m*fru*n* lath*i*r höras ok synas blo*m*stridh, blo*m*strandis j gudz loff Bime*n* är yrthin widh*e*rtorfftogh, engaledhis, wthan hällir blo*m*stridh, swa ok jo*m*fru*n*ne är ey bryllöps kalin widh*e*rtorfftogh*i*r, wtha*n* hällir renleksins blo*m*stir Hwar aff apostolus sigh*e*r, hwilken siwkir är, äthi kalin

Th. Hwi tillägx th*ä*t*t*a swa som lilian,

Per. Lilia*n*na natur är swa skipat, at thwem si*n*nom om arith, thz är mz thwe*n*ne blo*m*stir, klädh*i*r hǫn sin bool, ällir affwäxt, om swa ware, at mä*n*-

niskian mz sinne konst ok snille, komme hänne til hiälp,

Jak bidher thik, at thu sigh os aff thänna Th. lilii naturs skikkan, mädhan hon är os swa mykit siälsyn, ok swa som hon ware eth nyth naturs kön, lär os hänna dygdh, mz fullom skälom,

Om somar tima, nar lilian är swa j bolenom Per. högh wpwäxt, at hon skal blomstras, skär hänna wäxth aff, ok säth hänne sidhan, som pläghsidh är, j iordhena, ok tha hon blomstras alzstings, ok thär näst falnar ok kastar blomstirdh, tagh ather bolen, ok säth honom j en annan stadh lönlighen, mz sinne egne torre jordh, swa skalt thu se om winther tima, honom som tranande äpthir sinne förra prydilse, faa sina krafft j gen, ok bära fruct, ok thina liliar alla sädinna, äpthir blomstridh wt-röntha, swa som wars tima nalkan Thänna liknilse j hälgha jomfrudomenom, findher thu, thy at han gar aff blomstir ok j blomstir, aff dygdh ok j dygdh, swa at nadhinna gaffwom, marghfallelika ökthom aff himlenom, lathir hon aldrigh aff at klädha sith opsath, hwilkit bolen är mz blomstridh, thz är sins liffwirne skeen ok thwäfalle frukt Hwat ey synis härran haffwa prisath lilianna nathur [j] lästinne, hwar han swa sigher Skodhin lilionar j akrenom, huru the wäxa, ok mz sinne naturlike fägrindh blomstrandis, huru the owirgaa konungxsins salomonis prydilse, the kraffthin ällir fägrindin, som naturlikin är j thingeno, är mykit owirgangande thz som görs aff människionna konst, thy at thz som j sik är eth naturlika, giffwer mästarenom, at han mz sinne konst maghe 14

omskiptelika mz thy prydha, som görs j klädhabonadheno*m*

Th. Hwat är thä*tt*a Quod sequitur date odorem, thz är, giffwi*n* lwktena Mädhan swa är, at blo*m*stra*n*na natur giffw*er* aff sik godha lwkt, haa thwäkar thär om, at ey gör ok saa lilian, mz sino naturliko blo*m*stir At the makt thz forra haffdhe, aff forsta makt ällir natur, lath*i*r kä*n*na j sino*m* tima

Per. Gudz ordh synas j thässom ordho*m* ällir stadh, skälika blo*m*stra lwkt betekna, for thy at som blo*m*stridh biwdhz at blo*m*stras, swa biwdhz ok lwkti*n*ne giffwa blo*m*stirs lwkt, som sakt är, dygdh ok fägrindh är osmittadz jo*m*frudoms blo*m*stir, lwkthin jo*m*fru*n*na godha frägdh, thz ena theknas j the andra, ällir aff the andra

Th. Bätra är eth goth na*m*pn, än dyr smörilse,

Per. Hwat gang kan thy thz göra, at thu är skinandhe aff jo*m*frudomsins nadh, om thu giffw*er* ey aff thik dygdhi*n*na lwkt, mz godho*m* äpth*i*rdömo*m* Märk här oppinbarlika j liknilse Thak aromata the dyra ok wällwktande yrth*er*, ok lägh th*e*m wndh*i*r en span Hwem ällir huru kwnno thera naturligha krafft*hi*r koma til froma, ällir fordeel Thz är omildhethi*n*na last, engho*m* wilia hiälpa, ällir ganghna aff the gaffwo, som thu synis haffwa Sa*n*nelika thz är goth j th*e*m gaffwo*m*, som takna äru aff gudhi, ey lösa ondha ärandha besldz, bätra är iämkrisna*n* forbätra ok oplysa, ällir lära mz hälgho*m* äpth*i*rdömo*m*, Aldra bäst är at alth thz thu äst ok formar, thz tiläghna gudz dygdheliko liffw*i*rne, aff hwilko*m* thu hopas thin löön

Annars wardher jomfrun straffat for sina fawiz- Th.
sko Hwilkens liws aff sinom eghnom forskullilsom, skal wtsläkkias ok androm til en tima optändas,

Hwat ey wilt thu nakot lithit athwakta, om Per.
thänna hälgha blomstirs lwkt

Sigh sagde hon Th.

Thäntidh konungen war ällir saat owir bordh, Per.
j sinne maltidh, min nardus gaff sina lwkt, ok blomstrandhe wingardana gaffwo sina lwkt, ok mina händhir druppadho mirram Hwilkit ey annat är, wthan dygdhanna wtwidilse J the hälgha jomfrunna äpthirdöme, hwilkin tildraghin ok smordh är, aff thäns hälgha anda smörilsa lwkt Thy mana hon alla ok draghir, mz sinom dygdhelika äpthirdömom, ällir höffwizska ok blwgho liffwirne, fran jordhinne ok til thz rike, som äwinnelikit är Swa war paulus christo the godha lwkten, badhe j godhom ok ondhom, godhom j thy at the aff hans ordhom wordho bätre Ondom j thy, at for thera affwndh skuld forwärradho the sik Nw mädhan thu wilt jw ändhelika skäl haffwa, aff thy som standhir j gen aff jomfruna loffsangh, tha wil jak göra thz thu astwndar tilfōghiandhe, thy som nw är sakth, thz som j gen standhir

Skipas ällir skikas then främsta midildelin, Th.
ok thz äpthirsta rättelika, tha j hwarie enne sak, the som skälighen är, bliffwa the j sinom stadh obrwthligha, for thy at thz stydhir ok styrkir, hwart thera thz andra, är thz swa at thänna thry dragha ey owir eth, tha wardher ärandhit swa som waffrandhe, ok maa göras til enkte, thz som böriadh är Lägh til them som förste äru, thz som

äpthirfölghir, for thy thu pröffwas tha röra thin gaangh, til wars sangs midiadel

Per. Sequitur thz är äpthirfölghir Ok grönskins ällir bärin löff, ok siwnghin endräktelika loffwit, han athwaktelika gömir figuram, thz är liknilse, hwilka han förra framme j bokinne satthe, om blomstridh ok fructena, ey kwnna blomstren ok frukttenar triffwas, wthan löffwidh, for thy at thänna try äru samanhänghiande aff enne rodz ämpne Sannelika löffwit tillägghir thu nadhinne, thäntidh thu mz thinom sidhom ok thino liffwirne astwndar thik främia til kronorına, hwilkin thik är loffwath, for thy thu haffwer gömt thin jomfrudom osmittadan, thina forbätringh skalt thu honom tileghna, aff hwilkom thz är som thu äst, ok alt thz thu kanth forbätra Thu haffwer ok annars stadz scriffwat Jak haffwer ok wträkt mina grena, swa som thz trädh terebintus, ok mina grena äru fulle mz hedhir ok nadh O i israels bärgh, wträkkin idhra grena, blomstrins ok bärin frukt Oskälika ok osinnogha creatura liknilse the wardha, at som förra är sakth, skulum wi atenast opwäkkias til wart eghit gangn, aff thässom indhra krafftomen, mz thera äpthirdöme som äru offwan os, äru ey ömpnogh, tha är jämwäl thänna skapadha creaturanna natur giffwin människionne til äpthirsyn, som til nythian Fordhom händhe at mästarens asna warth mästirska, hwilkra öppin öghon blindinna skwgge swa skämde, ällir sweek, at hon ey kwnne thz see som diwrit sagh Sanneligha eth blomstrandhe creatur är fulbordogha skaparens witne, thy nar thu skyndar thik til

honom, letandhe äpthir thinne opbörian, tha är thz swa som thu nakraledhis äpthirfölghir creaturanna skikkan, mz laghliko loop

O gudh gaffwe at människian wilde thz, som Th. siälinna wilkor wthk[r]äffwir ällir siälfft wilkorsins skäl, tho wordhe hon aldrigh the creaturanna wndhirdan, hwilka äpthir sinom skikkilsom äru nidhan for hänne, ok hänna skikkilse genwärdogh, wthan hänna syn ware j himlomen, hwilke ensampne skulu wara hänna naturs lwste ok länktan Swa opta människian atirkallas til sik siälffwa, mz the thinganna äpthirdöme, som ey haffwa skälik sinne, ällir wndhirstandilse, tha ware synligha 16 thinga tilsynen en genstigher, at formatte hon ey alt thz hon wäl wildhe, tho likowäl wilde hon ey thz som hänne komme til skadha,

At naturen är en ledhirska til the thing, som Per. osynlikin äru, haffwer ey sanctus paulus forteghat sighiandis, osynleghin gudz thing synas nar the wndhirstandas j them thinghom som giordh äru, at hans äwinnelika dygdh ok guddombir wardher kwnnoghir, ok människian haffwer ey orsäkth,

Huru kan dödheligha människian wrsakas j Th. sinom affgang, mädhan hon wardher ämwäl ältadh til sit eghit gangn, mz them creaturis, som ey haffwa sinne, Jak bidher thik, at thu thak än athir jgen täxtin, hwilken opwäkkia maa blomstrande korn til gudz loff,

Thz som här äpthirfolghir Komen alle til saman Per. ok loffwin sanghen, ällir loffwidh, synis samwledh wara saath, som forra är sakt, flores florete quasi lilium, thz är, o blomster blomstrens swa

som lilionar Mädhan thätta ordhit canticum lydhir altidh loffwit, thog swa mz skäl, om thz görs j gudz nadh,

Th. Sannelika thz synis ok swa, nar wi giffwom ällir idhkom wan sangh, ällir gudz loff, tho loffwom wi gudh, ok loffwandhe siwnghom wi Huru loffwom wi tha loffwet, ällir sanghin, mädhan siälfft loffwit är eth gudz loff, j hwilko wi loffwom gudh siwnghandis,

Per. Canticum thätta ordhit fik nampn aff thänna ordheno cantando, hwilkit rättelika bekombir ällir tillydhir gudz loffwi Manniskian liffwer äpthir thy hon loffwar Ey är loffwit fagher t j syndharens munne For thy talom ok spöriom om thän sanghin, j hwilkom wi skulum til saman loffwa ok älskas skal j hälgha jomfrudomsins loff, hwilkit the ensampne siwngha, som fölghia lambeno ä hwart thz gar Thänne sanghir är en ny sanghir, hwilken engen manniskia maa ällir kan sighia, wthan the siäla som j fölghe äru mz lambeno, framgangande, ok ganga j hwitom klädhom For thy at the haffwa wnnith sigher, j thy at thera likama äru hele, ällir okränkte Hwat är at loffwa siälffth loffwit, wthan at thakka gudhi, for sina gaffwo, ok glädhias aff thy at han wildhe them tholigha gaffwor giffwa Thär fore hanom loff sändande, Thy at thu haffwer thätta loff, ällir sangh forskuldat, mz thino bliwgho liffwirne, aktha nw ok see, aff hwem thu haffwer thz thik giffwit ällir hwas gaffwa thz är Tha thu swa gör, tha haffwer thu loffwat loffwit, ällir sanghin Nw sigher nakor swa, mädhan jak weth, at enghin kan liffwa ren-

ligha, wthan o thu gudh giffw*er* nadhena Tholikit witha, är wisdo*m*sins gaffwa, Thy skalt thu fore sanno witha, at the jo*m*fru*n* som ey thä*n*na wisdom weth, at hä*n*ne bordhe witha hwars wis- 17 dom thz är, ällir hwadha*n* hon haffw*er* the gaffwona som hon haffw*er* Hon är räknaskolandis j blanth the fawizska jo*m*frunar, oc ey kan hon pröffwas thz loff mz andhro*m* loffwa,

Nw är nogh oppinbart, at höghfärdogh jo*m*- Th. fru weth aff thässo loff alz enkte Hon weth ey hwem ällir huru hon skal loffwa, Ware thz swa at hon ku*n*ne thakka gudhi, for thz godha hon haffw*er* opbwrit, tha miste hon ey, swa som en aff th*e*m fawizska jo*m*fru*m*me*n*, si*n*na olio fithma Th*ä*tta här tillägx Et benedicite dominum in omnibus operibus suis thz är, wälsigne*n* h*ä*rran j allo*m* ha*n*s gärni*n*go*m* Hwi sighx th*ä*tta enka*n*nelika jo*m*frume*n*, mädha*n* allo*m* bör loffwa sin skapara,

Sa*n*nelika bwdhit är hwario eno creature, Per. alme*n*nelika loffwa gudh, tha likawäl th*e*m yth*e*rmera, som yth*e*rmer äru mz nadhi*n*ne begaffwadhe, ok oplystha Större är ängillin j nadhi*n*ne än mä*n*niskia*n* Större mä*n*niskia*n* hwario eno creature Hionalagx stadghin är godh*e*r, bätre änkio stadghin, aldra bäst jo*m*fru stadghin Th*ä*r mz bör loffwit ökias, äpth*i*r thy stadghin ökis Thy bör jo*m*fru*n*ne ow*i*r alla, altidh loffwa gudh, ok ey dagh ällir nath läthias j gudz loff Hionalagx stadghin är en stor gärni*n*gh, af barna*n*na afffödho Större gärni*n*gh är at jo*m*fru könit mz sino*m* renlek, for christi ihesu kärlek, ow*i*rgar nature*n*na

lagh, ok wardh*er* en ande mz hono*m* Hwilkin en som altidh är mz christo, han wardh*er* en ande mz christo, ok ma han j nakro matto synas här a jordhi*n*ne, hwilkin han wardha skal j komaskol*a*ndhe wärldh J thässo ok j allo*m* creaturu*m*, gärni*n*gom ok domu*m*, är gudh wälsignande Thy at j allom thingo*m* storo*m* ok smam, hwilkin gudh haffw*er* skapath, synis än skaparans makt,

Th. Nogh ser iak hwat jo*m*fru*n* är pliktogh j gudz loff, Än thu synis röra ena spörslo om ängelin,

Per. Rätuise spörilse bör wärdogh swar, än ondhe ällir fafänghe ey thz som hon rättelika haffw*er* forskullat

Th. Hwat är thz thu j iadhans räknadhe mä*n*niskiona wärdoghare änglenо*m*, thy at thu fore satthe mä*n*niskiona änglenо*m*, än tha at wi withо*m* j apocalipsi, the boki*n*ne, at ängillin kalla sik mä*n*niskio*n*na sa*m*thiänara, ok mä*n*niskiona ängla*n*na sa*m*borgara, nar hon wilde tilbidhia sin öffra ok sik wärdoghare*n*

Per. Lästin löser knwthin, aat thi*n*ne spörilse, Wm thin hogh*ir* wakna op, hwilken som soffw*ir* j si*n*ne eghne glömsko Skriffwat är, j blandh qwi*n*no*n*na söner opstodh enghin större än iohannes baptista Än hwilkin mi*n*dhre är j himerike, han är större än han Swa som j blandh qwi*n*nona söner, är enghin större än iohannes baptista, tho är iohannes ängil, ällir helyas, han är swa sa*n*ne-
18 liga a nadhi*n*na ällir ämbitsins wäghna Sa*n*nelika tha war johannes mäktoghare*n* ällir större mä*n*niskio*m*, oppa jordhi*n*ne, tha ey thy sidh*er*, war

hono*m* större mi*n*zste ängilin j himerike Th*ä*r fore skal h*ä*rrans jo*m*fru wälsigna gudh, j allo*m* sino*m* gärni*n*go*m*, ok skal hon glädhias j kirkio*n*na skikkilsom, hwilka rätwislika aff gudhi skipadha äru O christi jo*m*fru, wakta at thu ey säth thik offw*ir*, ällir fra*m* fore änkiona, ok the som äkthan bondha haffw*er*, for thy tu haffw*er* ok hafft modh*er* gifftha Haffdhe thu hä*n*ne ey hafft*h*, tha ware thu ey jo*m*fru Wthan mist haffdhe thu nadhi*n*na ledh*i*rsko Swa myklo diwpare*n* fallir thu, om thu nakot höghfärdhas aff the gaffwo, thu haffw*er*, som thin ordhe*n* ällir stadghe är hoghtidhelikari*n* andro*m* stadgho*m*, ällir skikkilsom Sequitur in cantico Date nomini eius magnificenciam, giffwin hans na*m*pne ärlikhethena, thz är ärligha thinga, ällir gärni*n*ga fulkomnilse, Huru skulu*m* wi nw os haffwa, mädhan wi äru*m* äpth*i*r ware formagho swa lankt fram kompne,

War h*ä*rra är stor, ok stor är hans dygdh, Th. thy weth jak ey huru han skal göras stor, aff mä*n*niskio loff, mädhan hans obegriplige natur kan enkte tilläghias ällir franthakas, Hon är j sino äwi*n*nelikhetz liws owmskipteliken, altidh then sami

Mädha*n* swa är, tha sighx thz fafänghlika Per. om jo*m*fruna, hwilkin ow*ir*gangh*i*r alla jo*m*frur, Magnificat anima mea dominum Min siäl loffwar h*ä*rran Dauid Magnificate dominum mecum Loffwen h*ä*rran mz mik Th*ätt*a göra ok widh sa*m*ma matto manghe hälghe män sa loffwandhe gudh

Th. Sensum itaque proba huius magnificencie Pröffwa thä*n*na ärlikhethi*n*na si*n*ne ällir wndh*i*rstandh

Per. For sanno math thu witha, at gudh hwilkin stor är, wardh*er* ey större aff thino loff, ey minzskas han ok aff thi*n*ne hädilse Wthan äpth*i*r thy siälin sik forbätra ällir forwärra, tilläggias tolighen skipilse guddomeno*m* Th*ä*nna trappor som kallas gradus relatiui maior et minor thz är större ok mi*n*dre, hwilke altidh sighias til nakot falla, beko*m*ma ekke j guddomsins natur, hwilkin owmskiptelikin är, wthan j os som wara födho skulu*m* thaka j the hälghe scriffs miolk, haffwa the stadh Giordho the ey thz, tha ath*i*rlyktis j mangu*m* stadhu*m* andhelikx wndh*i*rstandz door, j th*e*m som wanskelikit haffwa wndh*i*rstandhit Nar wi sighom gudh mz hälagho*m* hälaghan, mz franwändo*m* fra*n*wändan, menar thu ey at guddomi*n* wnflyr thä*n*na omskiptilse, thy at th*e*m hälgha anda thäktis th*ätt*a tilläggia, hällir til mä*n*niskio*n*na gärni*n*ga, ällir sidh*i*r

[Th.] Huru skal tha th*ätt*a wndh*i*rstas, Date nomini eius magnificenciam

Per. Tha thu är skinande aff storo forskullilse skeen j h*ärr*ano*m* ekke wäxir han aff thik, wthan thu
19 j hono*m*, thz är swa nakraledhis wndh*i*rstan[dan]dhe, at siälin wägxir, sik öffwandis j andheliko*m* ok äwi*n*nelikom thingo*m* Än nar hä*n*ne wansmakar tholikit ärffwodhe, tha franwäxir hon hamfni*n*, thä*n*ne omskipteliki*n* wardh*er* motu qualitatiuo non quantitatiuo thz är, siälin hon wträkkis ekke j längd ällir bredh, ällir samankrympis j nakro

thrangh, Wthan j liffw*ir*neno ällir ok äpth*i*rdömeno, sik mer ok mer forbätrandhe j gudhi, görs hon stoor Swa som gudz na*m*pn sighx hädhas j ondo*m*, samuledh j godho*m*, wthan sin omskiptilse görs thz storth Sequitur Confitemini illi in confessione labiorum vestrorum Widh*er*kä*n*ni[n]s hono*m* j idhra läpa röst, ällir liwdh j hiärtana, tros til rätwisona, än mz mu*n*neno*m* wardh*er* widh*er*kä*n*nilsen til helso*n*na Läpa*n*na röst nar hon wthgar aff reno hiärta, godho samwidh, ok tro*n*ne, the som ey är skrymteliken, tha framföris gudz loff mz sangeno*m* fulko*m*lika, thy at röstin, milla hiärtano fra*m*förandis, pröffwas stadhfästa loffsins forskullan Skrymtelikin thiänare hedhra h*är*ran mz ensampno*m* läpome*n*, än hiärtat är lankth bortho fran hono*m* Psalmus, the älskadho hono*m* j sino*m* mwn, ok mz thwngo*n*ne lwghu the for hono*m* For thä*n*na saak widh*er*kä*n*ni*n*s j h*är*rans loff, aff hälgho hiärta Läpane the som thz godha älska, thz idhka the ey mz skrymteliko loff Hwath ey haffw*er* thu aff osee, aff thässo*m* läpom swa sighiandis, j thino*m* böno*m* hwilka thu offra skal h*är*rano*m* bortkasta oiä*m*pnadhi*n*, thz är syndena, ok thak thz godha ok offrom wara läpa kalfua, dauid sigh*er* thz thäkkis h*är*ranom offra wngha kalfwi*n* framdraghande hornin ok klönar,

Jak spör thik sigh mik hwilke äru thä*n*na Th.
läpa*n*na kalua, än tha at p*ro*phetane äru mz fulbordhogo*m* skälo*m* sa*n*nindi*n*na withne, ok swa som the mykit behändoghe äru j lönlikom thingom, swa äru the ok mykit wndh*i*rsami, j sino*m*

ordhom Huru koma thänna til saman, kaluane ok
läpane, mz läpane äru en deel aff kroppenom,
ok göra sit ämbite, skapandis älla framförandis
ordhin, ginom mwnnen,

Per. Mädhan wi ganghom om the blomstrandha
änghia, hälgha scriffs, opthaghom wi j wara sam-
talan til withnisbyrdh aff scriftinne, swa som
blomstir läggiandis til blomstir, än thu gaar äp-
thir thy qwinno sidher är, for forwithi skuld,
wilde thu äptras aff thy som böriat är, hällir än
lönlika sinnith j thy withneno wthröna Wilt thu
haffwa här til thänna foresagdha withnisbyrdhir,
allegorias thz är thz som troskolandis är, at swa
opta hindrins war enkannelika samtalan, som wi
haffwom os foretakit, swa opta wi tilläggiom aff
scrifftinne, Athwakta nw wäl läpanna kalffwa Swa-
som kalffwin war j gamblo laghomen öppirsta off-
ridh, til thera syndha rensilse, som offradho Swa
ok gudz loff, mz kalwenom wthteknadh, är os eth
helsamlighit offir, at gudh, hwilkin wi haffwom
20 oblidhkath mz warom syndom, skuli mz thy blidh-
kas, ok j thy os en tilganghir redhas til honom
Här aff sigher härran, loffsins offir skal hedhra
mik, ok thädhan är wäghin, j hwilkom jak skal
oppinbara honom gudz helara Ok tha skulu the
läggia oppa sit altara kalffwana, thz är rätwisonna
loff Mz kalwomen teknadh

Th. Thilliägh nw huru kalffsins offir, hornin ok
klönar framdraghandis thäkkis gudhi,

Per. Äst thu sannelika christi älskirska, tha äst
thu mz them som äru tik like j christi äpthir-
dömom, beteknadh mz thässom kalwenom Swa som

j thänna creatureno, ganga hörnen ok klönar fram owir köthit, swa ok the som äru sanne lambsins följhe, hwilkit osmitthat är, än tha at the äru naturlika j kroppenom, tho likawäl äru the offwirghangandhe kötzsins lastha ok astwndilse, mz dygdhanna krafftho*m* ok beskedhelikhet, thy at the finnas altidh sin hogh oplyptha, fran jordhinne til himlana, thär fore thäkkias the gudhi, ok thz the witha gudhi thäkkias, thz bruka the, Jak wil än tillägghia thz som är liwsligharen ok oppinbarlikaren Swa som hornin j kalwenom framga owir kötidh, swa oc thin jomfrulika skikilse laghlika gömdh, owirgar alla the hälgha kirkio ordines j wärdhelikhethinne

¶ Faam människiom är thz giffwit, at the skulu fölghia lambeno hwart thz gar, ok thär mz hafua the besyndhirlikin lön, fram for them som ey formagha fölghia

¶ Wi wiliom athir ganga til thz wi haffwom owirgiffwit Sequitur in canticis labiorum et citharis thz är, j läpanna sangh ok harpom Seer thu til hwilka stora glädhi jomfrunna koor wardher bwdhin, hwilkins gudhelikhet altidh wändis j thakkan, ällir nadhinna görilsom, j hwariom stadh biwdhas them som fölghia lambit, loffwit mz glädhi, for thy the födha ekke likamliken barn, mz sorgh ällir wärk, hwilka en thidh äru fore kompna, aff osynlika brwdhgomans kärlek,

Hwilka äru thänna sangaranna harpor, Th.

Thässin harpan är likamlika athirhalsins lik- Per.
nilse äpthirdöme, thy at thu loffwar tha gudh mz söthom ok lusteleghom sangh, nar thu dödghar

thik mz skäliko kötzsins ällir likama*n*s ath*i*rhaldh,
än tha at allo*m* widh*e*rtörfft är, som gudh wilia
fi*n*na ath*i*rhallit, enka*n*nelika är christi jo*m*fru
som odödhelike*n* wil wara, mz sino*m* äwi*n*nelika
ok sötha brwdhgoma, thz widh*e*rtörftoght, at hon
maghi wardha en ande mz hono*m*, här aff är scriff-
wat Preuenerunt principes coniuncti etc[ra]

Th. Jak bidh*e*r thik at thu sigh mik, hwa thä*n*na
wngha lekirskonar äru,

Per. Jo*m*fruskarin ok menlöso*n*na opnyadh*i*r j
döpilsome*n*, blomstra*n*dis j renlekeno*m*, törran
haffwandis kroppin j ath*i*rhalleno J blandh hwilka
21 kirkio*n*na höffdhi*n*gha äru mith j hopeno*m*, nar
the foresatthe äru christi jo*m*frum Hwilko*m* enkte
är sötaren ällir lustelikaren, än thera brudh-
go*m*me Thy skal jo*m*fru*n*na höffdhinge wara til-
fögdh*i*r th*e*m som wäl siw*n*gha, thz är at ha*n*
skal thän förste wara som rättelika liffw*e*r ok gör
Thy at thän mästare*n* gömir wäl christi hälagha
ok osmittadha kaar, hwilkin for wiste göma sit
eghit kaar til hälaghet*in*na, ey j skadhelike astwnd-
ilse, pinilse ok syndhi*n*na sama*n*fögdho astwnd-
a*n* Huru foreko*m*bir th*ä*n hälagha siäla w*är*dog-
het mz äpth*i*rdömith, ällir hwru dirffwis th*ä*n
sik fra*m* säthia fore hälgha siäla wärdoghet, mz
äpth*i*rdöme, mädha*n* han ey akthar sins eghins
wilkors skikkilse, thz är at han satth*i*r är nidhan-
fore sina eghna wärdoghet, ok thz sköth*i*r han
ey Hwilkin som sik haffw*e*r wthan sidheligha ok
moghna sidha*n*na näpst, han är likir th*e*m som
liggir, thy kan han ey löpa framfore sin wndh*i*r-
dan forelöpande,

Säthia tilsama*n* likth oliko, synis sik haffwa nakraledh orätthelika ällir wranghlika, thz är swa menth, at thz är gälnisko*n*ne näst, th*e*m anthwardha sit ligghiande fää, hwilkin sith eghit forsumar at göma, Th.

rena hoghsins wäghare ok ey rödha skapnadzsins radhlös skodhare, thakir mz rättha hälgha thiänistin*n*a kaar j sina göma ok anthwardha*n* Hwilkin ekke som thän swikin är, sköth*i*r faghrth änlite, wthan hällir hälagha hoghin j io*m*fru*n*ne, hwilkin han siälffw*i*r mz renlikhethin*n*e aff hälgho*m* kärlek loffwat haffw*e*r Thän födh*i*r öghone*n* mz thräkkeno*m*, hwilkom yth*e*rmer thäkkis kropsins fäghrindh än siällin*n*a Th*ätt*a är en forba*n*nelikin gälniska O mi*n* dotth*e*r huru marghe höffdhinga mith j blandh haffwa warith mz th*än*na wngha lekirskom, ok th*ä*r aff haffwa the fore th*e*m ey gangit, som lärofädh*i*r ällir mödh*i*r mz näpst, thoktelik*o*m ok gudhelik*o*m sidhom, Wthan kastadho th*e*m borth mz thera siäla forsuman, ey aktandhe thera helso The haffdho öghoni*n* yppin ok sagho mz th*e*m enkte, fore thera krops lusta skuld, Per.

¶ Jak thigh*e*r nw om the omildha twa gambla män, som radh giordho om susanne thwäfallan dödh Om hwilka ok thera lika äru nakor ärandhe sighiaskolande här äpth*i*r Nw thän starke judha*n*na kä*m*pe sampson kombir här wäl til eth exemplum ok äpth*i*rliknilse, hwilkin som kwn*n*giordhe qwi*n*none sina starkasta krafta bandh Wakandis tha soff han, tho likawäl soff han ey, j thy at han hä*n*ne kwngiordhe, wthan wakadhe

22 ¶ O theodora atwakta, enghi*n* hälaghi*r* man wardh*er* gripin, th*ä*ntidh han wakar, trängdh*ir* ällir kwaldh*ir*, Aff siäli*nn*a sömpn wardh*er* han swa saktelika wu*nn*i*n* som bwndhin Sampson sidhan han war bwndhin, ok dödheligha bandhit tilkom hono*m* som wnnen war, thy at han haffdhe glömth gudz nadh, huru opta han haffdhe wnnith sigh*er* aff othaliko*m* sino*m* oweno*m*, ok olikom sama*n*gangh, thy at the waro marge ok han ensambir Hwat ey formatte the swikfulla qwi*nn*an bindha ma*nn*en, som waka*n*dhe war, nar hon mz swikliko änlite wträkte forrädilsi*nn*a näth,

Th. Engaledhis thy at haffdhe sampson seth hä*nn*a snaru, fram fore sik, haffdhe han fortakit hä*nn*a omilda ärffwodhe,

Per. Fore thä*nn*a saak nw sagdha, war sampson sompt ämpnith, til at qwi*nn*an fik wu*nn*ith, ok at ma*nn*in kw*nn*e ällir formatte gripas aff qwi*nn*o*nn*e, giordhe dylskan starka li*mm*ana swa som bu*n*dhna

¶ en fwl persona mz sit smikir gabbadhe fornw*m*stogha ok starka ma*nn*en, at thz ey formatte store härin j hono*m*, thz giordhe qwi*nn*o*nn*a swik Hwat mer ällir huru länghe bliffwa thä*nn*a bandhin, swa länghe th*ä*n starke soff Hono*m* wakande oppinbaradis thz som lönthis nar han soff Thy at strax som han waknadhe sleth han banden Ey formatto hans owini gabba hono*m* th*ä*ntidh han wakandis war Ok swa länge hans lwkkirska ällir swikirska ey wiste oppinbarlika hans lönligha starklek

¶ Swa är thz mz thik, at giffwir thu thin skäligha si*nn*e wndh*ir* thins köödz lusta, thik

nidh*e*rköffdho*m* aff hogsins sömpn, thu wnflyr ekke ba*n*de*n* ok äpth*i*r bandhi*n* forskullar thu thi*n*na fiandha gabbilse

Hwilkin äru thässin bandhin, Th.

gudz bandh, aff hwilko*m* dauid sigh*e*r Jak Per. är allir bwndhin omkringh mz syndhi*n*na bandho*m* Funes ceciderunt michi in preclaris, bandhi*n* ällir repen fiollo til mi*n* i the forklaradha Ok annars stadz, Ve är idh*e*r som draghin syndena j repom Är thz ok swa at thu kw*n*gör thi*n*ne kathe wndh*i*rdanirsko siw haar j thit hoffwodh, tha wardh*e*r thu flinskallotth*i*r giordh*i*r aff thino*m* fiandhe, ok th*ä*r mz wnflyr thu ey blinda*n*na nath, thz är at thu mistir thin öghon,

Hwat är hoffwdhit th*ä*ntidh thz är näkth aff Th. sinne fägrindh,

Thin hogh*i*r näktar ällir affröwadh*i*r aff thäs Per. hälgha anda delaktoghet, om thu wndh*i*rgiffw*i*r thi*n*ne skörhet thina indra krafftha

¶ Sköth*i*r thu hwath j scriffthi*n*ne standh*i*r, tha findh*e*r thu hoffwdhsins haar, sath badhe j godho ok ondho märkilse, the biwdhas j somlikom wäxa, j somlikom aff skäras, j nazareis wäxa the, j leuitis biwdas the aff rakas Swa som harith prydh*i*r hoffwdhit, swa prydh*i*r dygdhi*n*na fägrindh hoghin Wardh*e*r th*ä*nna fägrindh affskurin, hwat standh*i*r tha fore, wthan at mä*n*niskia*n* forfwlnat fallir j hoghsins blinde, ok löpir 23
om kringh swa som sampson j natta mörkrith, ällir mörka stwffwnna, ok dragh*i*r qwärnstene*n*

¶ Nar hoffwdh äran är bortho tho är enkte a*n*nath j wano*m*, th*e*m andra li*m*momen wthan

ska*m*men Hwat ey hördhe thu jeremiam owi*r* th*ät*ta grata, mz wärdhzskyldoghom grath Wars hoffwdhz krona är nidh*e*rfallin, We är os for thz wi syndhat haffwo*m*,

Th. Hwat är th*ät*ta, hwat ey fingo the som gripne waro til babiloniam, hwar thera konu*n*gxlika krona Ney, wthan hällir sorgh ok dröffwilse, thy at th*ä*ntidh the haffdho mist sin eghin heem, wordho the j främadhe landh driffne som träla

Per. Märk eth annath sinne ällir wttydilse, hoffwdzsins krona fallir, nar wanhopit til takaskolandis löön for giorth ärffwodhe, skämmir hoghin naknan aff hälagho*m* forskyllilsom Ok at om hoghin forekomme*n* aff christi nadh, snarlika syndh*i*rslith*i*r dödzsins sömpn, ok ginstan th*ä*r äpt*i*r fordriffw*e*r han wthan dwalu skörhetena nar hon aflas, ey forma ok en fulhändis ok manlikin hogh*i*r synda samptykkia mz langho*m* dwlska halla, hwilkom skälin hiälpa j dygdha*n*na ath*i*rhallilsom ällir idhkilse

Th. Äpt*i*r thz at thu säth*i*r om thz skäligha si*n*ne wndh*i*rgiffno kötzsins lusta, finnas ma*n*ghe badhe qwi*n*nor ok män oathskililika haffwa fallith, ok th*ä*r mz sik haffwa kastadh hädaskolandhis j th*ä*nna synda bandh Sa*n*nelika thz är ey wndh*i*r, at the wordho aff sino*m* owino*m* gabbadhe, thy at nar the thz som j th*e*m war bäst, sattho the baak äpth*i*r thz som bätra war Thy wordho the strax ty*n*gdhe aff dödzsins sömpn, ok sik siälffwa armligha wroko j skörhethi*n*na snaru

Per. Hwat ey menar thu at iacob patriarcha soff at thässom sö*m*pn, hwilkin som wndh*i*r sith hoff-

wdh lagdhe en sten, ok saa himilslikin sacrame[n]th, Ällir samuel hwilkin gudz foresyn trem sinnom wäkte, ällir heliam hwilkom ängillin gaff mathin til kropsins widherqwekilse Hälghe män wisto aff tholighom synda sömpn enkte, thy at the forewisto sik j qwinnonna suiik, thär fore waro the fraghne j hiärtano Sömpnin thän som fullir är mz dödhelikom wadha, kwaffdhe ysboseth, blyghetinna ällir skamminna man sysaram, ok holofernem borthkastadhe ok nidhertrykte Thänne twe höffdhingana wordho dräpne for annath märke ällir tekn skuld, aff qwinnom mz dygdhinna kärlek wängtom, for thy at the haffdho reth sik til at dräpa gudz almogha Ey wilde ok thän soffwa j thässom sömpnenom, thy at han formatte ekke, hwilkin som swa sagdhe Jak soffwir ok mith hiärta wakar Ok brwdhin sigher Min sömpn är mik söthir 24

Jak spör thik huru saman koma j christo Th.
sömpnin ok wakan, huru kwnno tima omskiptas j honom hwilkin ey soffwir ok ey söffwis

Hwat ey soff christus hänghiandis oppa kors- Per.
eno for thina skuld, hwilkin som wakadhe j hiärtano Han soff j pinonne ok wakadhe j frälsilsenne ällir athirlösninne Han soff fore thik lidhande, ok wakadhe diäfflanna rike mz thera höffdhinga omkwlslaandis Sigh thy thinom brwdhgoma wakande ok aldrigh soffwandhe, oplys min öghon at jak ey nakon tidh skuli soffwa owir mik j dödhenom, ok at ey skuli min owen nakon tima sighia, jak haffwer honom owir wunnith Mädhan swa är at sakin war, at store ok ondhe

hoffdhinga fiöllo j dödhin aff qwinno handha wärkan, for thera sömpn skuld, huru skulu tha the wakta hogsins sömpn, hwilke som haffwa christi brwdhir, thz är thäs hälgha anda ligghiande faa j sinne gömo

¶ Opwäkkirskan ällir lwkkirskan til syndinna, thz är kroppin, kombir skälika sinnith samuledh som dalida sampsonem j syndhinna sömpn, ok for syndinna skuld kombir genstan äptir blindhinna pina, hädhandhe syndaren som gripin är

¶ Nu star j gen ytthersta clausula aff warom sangh Sighin swa j idhra widherkännilse, alla gudz gärninga äru alzstins godha,

Th. Thänna widherkännilse maagh mz sakto jämwäl osköniogom rädhas, thy at thän sanlönlike gudz store propheta moyses tigdhe ekke thätta, hwilkin som til sik anamadhe at opräkna the gärninga, thär gudh giordhe aff wärldinna ophoffwe sighiandis Gudh saa all the thing som han skapadhe, ok the waro alstingx godh

Per. Hwat som hälzst thär gudh giordhe j thinganna creaturis, thedhe han j thera fulbordilse, creaturanna höffdhinga wara fulbordoghan Swa stor är hans wisdombir j minsta thing som j största, alt är goth, thy at thz är j rätwisonne skikkat, hwat thz hällir är j likamlighom ällir andhelikom, j sinnelighom ällir osinnelikom creaturum, j allom them äru alla gudz gärninga alzstingx godha, Hwaria handha miskwnsamligha nadhin wil j godhom, ok hwat hon städhir j ondhom, är rätuis hämdh, alt är goth ok rätwist, hwilkin godhir är ok rätuis Mädhan swa är at alzs-

kona creatur haffwa sin opgangh ok nidhergangh j timanna öghnablek, alt är thz aff gudz skipan tilkommith, äpthir allom hans wilia

¶ O dotther wi nödhgoms j thässo mz thinganna opbörian haffwa j atwakth scripthinna opbörilse, thy at än tho at thz som gudh giordhe j säx dagha, war förra giort än scriffwaren kom j wärldhena, tho likawäl j thy som giorth war ok scriffwaskolandis waar, war sannindhin orörliken, thy at thz som gudh giordhe ällir wilde at wardha skulde, haffdhe thz aldrigh wordhit scriffwat, tho likowäl haffdhe wärldhinna fägrindh, 25 j thinganna naturom, borith skaparenom witnisbyrdh, mz sannindhinna stath For the sak kwnne ey j timanna atskilnat tinganna sannindh som lönlik war ällir oppinbarlik, j nakra matto minskas hwlka gudz forskipan gaff som han wilde, ok hänne wilde gudh latha wndhirstandas ok scriffwas människinna skälom Hwi är thz giorth som giorth är, thy at engin thän som thwäkar hwat gudh haffwer j scriffthinne kwngiorth människionne, mangom endels är lönlighit

¶ Jak wil thär fore nakot witha aff thässo Th. ärandhe aff thik, än tha at apostolin sigher, at alt thz scriffwat är, thz är fore the saak scriffwat, at wi skulum mz thulumodh ok scriffthinna hwgswalan haffwa warth hop Hwat thik nw synis om scrifthena a the ärandhanna wäghna, ok thinganna som owantil äru, wil jak aff thik witha Thy war ey seen at fwlfölghia thz thu haffwer böriath,

Thz är nogh oppinbarlikit alla thinga, ok Per. scriffthinna omgangh wändas widh thwänne axil,

som är antiggia aff naturinna älla fornyilsenne En axillen math thu wndhirstanda alla creaturanna nathur aff gudhi skapadha Annan axillen math thu wndhirsta människionna athirlösn, j hwilkins frälsilse skikkan wändhis alla scrifftinna skikkan, hwath thz hällir är opräknande, the stora miskundh thär gudh giorth haffwer mz mankönit, ällir wthrykkiandhe stranga domen, ällir the wndhirsama gärninga ok tekn som giordh äru, ällir hans margskona godhgärninga j allom creaturum Han wtrykkir thy huru ällir hwat som skapat är, ok huru människian prelat är owir all creatur, the som synlighin äru skulde frälsas J andre röris thinganna nathur, j andro människio nathur Wari thy gudhelix ällir gudz loffs widherkännilse, hans gärninga betractadha storheth, hwar skälin kombir fram fore synena, a them som sigiandhe är, j thin wisdom haffwa, thy at aff thinganna betractan som synlikin äru, foregangir ällir forelöpir j rensadha hogxsins wndhirstandh thz som är komaskolande Än tha at jo[m]frun bliffwer standandis j sinom likama, aktar hon ey thy sidher j indhra hogxsins hörslo brudhgoman ropandhe.

Thu skalt ekke mera kallas owirghifwin oc thin jordh skal ey epthir mera kallas ödhelagdh Tha lärir människian först känna sina wsulhet ällir armodh, nar hon aktar hwat hon haffwer mist Jak sagdhe j mins hogx owirgang, jak är borth kastadhir aff thinna öghna asyn

Th. Hwi klaghrar christi jomfru sik swa som owirgiffna, mädhan hon aff sins ordens wärdoghet

omfämpnis hällir aff himerslika brwdhgommanom Hwa är the som sigher, hans winstra handh är 26
wndhir mith hoffwdh, ok hans höghra armbir omfämpnar mik,

Hwat ey synis thik jomfrudomen swa som Per.
j nakra matto aff thy wara owirgiffwin, hwilkin än tha at jomfrun är fäst himerslika brwdhgommanom, tha likawäl är hon enkte withandhe aff the nadh, thär hionalagx stadghi ällir barnfänge haffwa, Aff alle the dyrkan ällir sääd som mankönith ökir, weth hon enkte, thy är hon alzstingx ofructsam j mankönsins ökilse, j blandh adams barn

¶ Haffwer thu forgäthit the grötelika klaghomal, som een aff them ofruc[t]sama qwinnom framfördhe, j gamblo lagomen, sighiande sik wara owirgiffna, ok thz klagandhe fore gudhi, at for thera qwidz ofructsamlikhet fik ey gudz almoghe sacramentum, thz är hälagth thingx tekn

¶ Hwat sagdhe sara sinom bonda, see härran haffwer mik samanlykt, oppa thz at jak ey skuli födha Ok star thz äpthir, härran sökte saram som han haffdhe loffwat, ok hon affladhe ok födde een son Ok aff rachel, härran mintis a rachel, han hördhe hänna bön, swa at han giordhe hänne fruc[t]sama Tholkit fins mykit j scrifthinne, j swa matto som här äpthir fölghir Hwar härran sighx the qwinnor som laghliga äru gipta, haffwa athirlykt, sökia ok a them minnas Hwat ey synas thänna j sinne ofruc[t]samlikhet förra j nakra matto wara swa som owirgiffna, än honom minnandis oppa them, ok them sökiande, wordho

the fruc[t]sama An mällan them ok wara jomfrur är ekke lithin atskilnadhir Thy at ofructsamlikhethin j warom jomfrum är mz friom ok godhom wilia, ok j hinom är hon hatzskoful Thy är thän hälaghir som säädh haffwer j israel Sannelika hwilkin som saar j thy som fordarwat ällir skämt är, aff tholko tha skär han, ok thän som saar j andanom han skär eth äwinnelighit liff,

Th. Thz thu sigher mz ordhomen, bewisa ällir pröwa thz mz withnisbyrdh, ok thz som saa wardher owirgiffwit aff härranom, äpthir thz sinne thu haffwer nw sakt, tha ökias the myklo meer Lat likawäl höras hwat här äpthir komber,

Per. än thu skalt kallas min wili ok thin jordh jnnebykt Sannelika j thässo jordh a folstirs wäghna, är hon owirgiffwin, thz är j hälgha jomfrudommin, gudz ensamen wili wakadhe, at swa som andhelika fästningen haffwer sik, swa ok himerslika fructen, skal hon formeras ällir skapas For thän skuld at ey thaka alle thätta ordhit, wthan hwilkom thz giffwit är, än mädhan swa är gudz wili, at thz skal giffwas christi jomfrum, oppa jordinne, tha bliffwer sammi wilin, at hälagha jomfrudomen skal kronas, framfore andra högtidheligaren j himerike Härranom thäktis haffwa sina warilse ällir hwilo j osmittadhom kroppom, thy innebyggis the jordhin j andheligom gaffwom, marghfallelika j nadinne ökthom, ok at
27 enghom ända samanlykkiandis ällir samanlykkiaskolandis

Th. Som mik synis tha är thz ey wthan sak, hwi the jordhin kallas owirgiffwin ällir obrukath, hwil-

ken ey mz nakors manzs awärkan idhkas, mädhan thänne som nw är swa som owirgiffwin, loffwas swa margfal fruct j komaskolande wärld, til andhelika gaffwor, är thy ey oskäl ällir oräth, at jordhin wtrönande wärldinna barnfänge, äras aff sinne fructsamlighet, än the prophetia thz är prophetans ordh, letabitur deserta etc[a] ödhelagh ok owäghat jordh skal glädhias, ok enlikhethin skal blomstras swa som lilian, magh ey thänna ordhin läggias til sama sinne,

Per.

Än tho at thätta sinne magh läggias til hedningana, hwilke for än war härra som sanne akirmannin är, kom synlikin til jordhrikis, waro the mz enghom lästins plogbiil, thz är gudhelikom kännedom brwkadhe, thär fore gaffwo the ey aff sik thronna fruct Wisselika thz som enkte thakir sädhis kornith ällir frödh, som jomfrunar göra, hwilka utskildha ok ödhelagdhe äru aff allo hionalagx sälskap, ok for renlekxsins gömo, äru the aff manna omgango ok allom mogha wtskilda Thänna jordh glädz swa som lilio sidher är, blomstrandis aff hälagha samwithit, hwilkin ensambir plantar j jomfrunne gudz wisdom

¶ jtem samme propheta säghir glädz ofruc[t]sam, thu som ey födhir Än tho at thän hälghas mz gudz wälsignilsom, hwilkin som haffwer sädhena j israel Hälagaren är likawäl jomfrudomen, nw j nadhinna tima ofruc[t]sambir, än hionalagx stadghe mz manghom barnom Sannelika j hälgha jomfrunne aflas christus ok skapas J likamliko hionalaghi födhis barnidh wthan nadhin kombir til hiälp pliktogth til dödh ok fordömilse

¶ Kirkia*n* j hwilko jo*m*fruna taka til sin bästa looth ok öppirsta stadhi*n* j marie liknilse, hwilkin än tha at ho*n* altidh födh*ir*, tha likawäl är hon okränkth ok osmitta[d]h Sa*n*nelika hwat hällir jo*m*fru*n* är fribori*n* ällir ey, tha gör thz enghin athskilnat j renleksins forskulla*n* ällir löno*m*, om swa är at ödhmiwkti*n*na dygdh är jämlika j allo*m* Sa*m*maledh är om änkionar

Th. Jak kan aldrigh fulleligha wndra, hwi thä*n*ne sami propheta scriffwar ok sigh*er*, at j th*em* ädlasta stadheno*m*, hwilki*n* allir fullir är mz glädhi ok frögdh, skulu omganga wnge män ok wngha jo*m*frur til sama*n*, habitabit juuenis cum virgine et habitabunt in te filii tui Mädhan j thässo wärldhi*n*ne swa sama*n*bliffwa, är ekke lithin wadhe, wthan gudz rädoghe ok gudz kärlekir kombir här j mällan, aff hwilko mildelika tänkiande är nakot tholkit, j the rikena mistänkiandis, om swa ware at oröteligha ok ödödhelika natura*n*na blo*m*ster, optarmera owmskiptelikit, wil enkte ok enkte forma thz haffwa som fordarfflikit är ällir syndelikit

Per. Wakta nw ath theodora, mädha*n* apostolin
28 sigh*er*, the hälgha kirkia som här är närwarandis, fästa eno*m* man, swa som ena rena jo*m*fru, ok sigh*er* han, gudz mö*n*stir är hälaght hwilkit j ärin

¶ Jtem eth brödh ok en likame äru*m* wi manghe j christo Hwar en är annars limber, än tha at war ythre man skal rothna ok wändhas j iordh, likawäl förnyas indre ma*n*nen dagh fran dagh Ok kroppin som fornötis thynger siälena, ok jordhi*n*na jnbyggilse nidh*er*trykker si*n*nidh

mykit thänkiandis Huru myklo meer th*ä*n ärofulle stadhi*n*, war modh*i*r iherusalem, enkte haffw*er* j sik thz som skal fordarwas ällir lidha skal nakra omskiptelikhet ällir ostadhelikhet j si*n*na wngha ma*n*na ok jo*m*fru sama*n*warilse Hwar war dödhelike kroppir faar j odödhelikhetina, thz nw är rötelikit j thz som orötelikit är, tha fulko*m*nas thz som scrifwat standh*i*r Dödhin är opsupin mz sigh*er* O dödh*i*r hwar är thin sigh*er*, hwar är nw dödzsins stiwngh*i*r, hwilkin ath*i*rwändo haffw*er* j thä*n*na ma*n*na ok jo*m*fru saman warilse Th*ä*r är aw*är*dhelik tryghet, ok trygh äwi*n*nelikhet j allo*m* ok j alla matto Th*ä*r är mankönsins ok q*wi*nkönsi*n*s bäggias thera eth sken, th*ä*r blo*m*stras blo*m*stridh j blo*m*streno Allas thera samwith är j e*n*ne oforgengliko ok äwi*n*neliko fägri*n*dh Wngdome*n* är th*ä*r allas thera som th*ä*r äru, een jämpn hälaghet, een wili j th*e*m allo*m*, tha likawäl är th*ä*r adhskilnadh*i*r j äro*n*ne, th*ä*r äpth*i*r som athskilnadh*i*r är j forskullilsome*n*,

Thu haffw*er* fagh*i*rligha swarat til th*ät*ta Th.
ärandhe Är thz swa at thä*n*ne himilslike stadhin magh ällir kan nakot thz j sik haffwa, aff hwilko j*n*nebyggiarene omakas ällir förtöffras, tha ware ekke war ath*i*rlösni*n*gx nadh fulko*m*mi*n* Än thz apostolin sigh*er*, dödhin wara opsupna*n* j sighreno*m* Sigh mik mz faam ordho*m* hwat th*ä*n*n*e sighren är,

Thu synis mz öppnom ögho*m* enkte see Jak Per.
wilde ok at thu nakon tidh ware rageth ok ey mulwärpill, Annath creaturit hwässir syni*n*na na-

thur Annat naturligha blindan graffw*ir* nidh*er* j iordhena,

Th. Haffw*er* thu thik j nakro forsumat, tha böth*ir* thu thz j thy, at thu gör mik skäl oppa, thz jak thik sporth haffw*er*

Per. Hwilkin thä*n*na wi*n*ni*n*gh ällir sigh*er* är, thz math thu mz sakta wndh*i*rsta, om thu hafdhe takit til wara thz som apostolin förra sagdhe Han sagdhe swa Nar thä*n*ne dödhelike faar j odödhelikhetena, ok thz forgä*n*glika j oforgänglikit, tha wardh*er* thz ordhit som scrifwat är, opsupin är dödhin j sighreno*m*, som han wilde swa sighia Thä*n*tidh liffwit kombir, tha thagh*i*r dödhin ath*i*rwändo All thä*n*na äru swa som sama*n*hänghia*n*dis j os, mz dödheno*m* sorgh ok grath*i*r, ok thz som thässo är likt, aff hwilko dödhelika mä*n*niskia*n* ältat, bliffw*er* aldrigh j sama stadh, ok dödzsins stiwngh ok syndhi*n*na thwi*n*ghan, nödhgas hon altidh til thz wärra, än tha at hon faar äpth*i*r thy nyttoghare, andano*m* tilhiälpande Nar th*ät*ta onda är alt fornöth aff odödhelikhet*i*nne ok oforgänghlikheti*n*ne, ok liffwa*n*dis liffweno,
29 swa som mörkridh aff liwseno tha star fore äwi*n*nelikin sigh*er* j allo godho, ok glädhi wthan wansklikhet,

Th. Jak är een osääl mä*n*niskia, hwa frälsar mik aff thä*n*na dödzsins krop

Per. Gudz nadh mz waro*m* h*är*ra ihesu christo, Wilt thu ekke thä*n*na wngha manzsins ok jo*m*fru*n*na lustelikasta samanwaru, ok blo*m*sterlikasta omgango höra, widh eth höghra ok hälagare si*n*ne

Enkte är thz som jak gladhelikaren äpthir bidhar, Th.

Sidhan prophetin haffwer talath om mangha äwärdhelika nadhinna gaffwor, sagdhe han wnge mannen skal boo ok byggia mz jomfrunne, ok thine sönir skulu byggia j thik Ok brwdhgommen skal glädhias offwir brwdhena, ok thin gudh skal glädhias owir thik Aff thässo som sakt är, math thu märkia j wnga mannenom ok jomfrunne konungxlika omfämpnan, brwdhgomans ok brwdhinna christi ok the hälgha kirkio Tha händhir aldrigh j them äwinnelika lustanom ok blomstirlika stadh, at nokot thz kombir fran brwdhinne som mistäkkis brwdhgomans asyn, nar hon är begaffwat mz sacramentis, som mz aldra ärlighasta marghongaffwor, Wilt thu än bäthir känna thänna jomfruna ok wngha mannen Per.

¶ Ok sigher apostolin, jak haffwer idher fäst enom man christo, thy skulin j idher bewisa fore honom, som ena rena ok höffwizska jomfru Swa är nw thänna wngha manzsins ok jomfrunna samanwarilse eth storth ämpne til äwinnelikit goth Hwar brwdhin altidh seandhis brwdhgomman, aff hwilko hon glädz sik altid liffwa Hwat ey haffwer thu thänna wngha manzsins liwdh, swa lydhandis Jak war yngre ok thär fore äldradhis jak

Thu kallar aff blomstreno til blomstridh, aff andhelighom thingom til andheliken thingh, at os skulde hända swa som saman bliffwa j midhio delenom, for än the första samanbindens j them ythersta For thän skuld at witherlikit är brwdh- Th.

go*m*manom, th*ätt*a om sik siälffwa*n* haffwa sakt Jak spör huru th*ätt*a tilkombir, at aff th*e*m som owmskipteligen är, skal sighias yngre ok äldre, ok for thy at han är een ok altidh th*ä*n sami, hwi skal han ey wnfly. mä*n*niskio aldirs trappor Hwar som wngdomeno*m* äpth*i*rkombir allirdome*n*, th*ä*r nidh*e*rfallir wngdome*n* aff sino blo*m*stre, thy at thz som äldras är när sino fordärff Th*ätt*a är omöghelikit ok engaledhis troskolandis at guddo*m*min röris ällir omskiptis, äpth*i*r thy at tim*a*nna omskipte är, thy är thz nogh kw*n*nokt, at guddo*m*me*n* kan ällir forma aldrigh omskiptas,

Per. Som thu haffw*er* thz begripit, at kirkio*n*na brwdhgo*m*me gaar aff wngdom j allirdo*m*, Swa läsom wi hono*m* litlan för wara skuld, offw*ir* alla dagha gamblan, ok tho likawäl än tha at thä*n*na ordhin gangha th*ä*r oppa, at gudh skuli omskiptas mz tima*n*na lop, tha är ey möghelikit, at han som skapadhe timana, maa hindras aff thä*n*na omskiptilsom

Th. War ekke seen at wttrykkia, at thä*n*na stadhin hwilkin oppa täxtins wäghna synis wikas aff tima til tima, än tho at han är owiklighi*n*

Per. Gudh forbiwdhe thz, at wi skullo*m* thz thä*n*kia, än sigh mik, thror thu christum wara the hälgha kirkio krops hoffwdh,

Th. Thz höre th*e*m til som galin är, th*ätt*a twäka, mädhan thz är nogh liwslikit in canticis canticorum om thz engin stadz finnis j scrifftti*n*ne wthan th*ä*r,

Per. Huru är thz märkiandis at kirkia*n* for första wars h*är*ra tilqwämdh war j sino*m* hälagho*m*

mä*n*niskio*m* ällir li*m*mom, fran abel, hwilkin ekke j andre tro trodhe komaskolande, än wi nw framledhis

Aff thä*n*ne tro*n*ne sa*n*nelika haffw*er* iak ekke fallidh, Th.

Thak thy wan h*är*ra j sino*m* likama, thz är gambla forfädhra*n*na, abel, noe, ok andra th*e*m som här waro fore hans tilqwä*m*dh, j ma*n*domeno*m* yngre, än äldre j waro*m* tima ok j os om hwilkit paulus sigh*er*, alth th*ätt*a händhe th*e*m j liknilsom, än os är thz scriffwat til rättilse, j hwilko*m* wärlden thakir sin ändha Ällir math thu thä*n*na wngdome*n* tileghna första kirkio*n*ne, j hwilke timane blo*m*stradhos, for thz ärligha liffw*i*rne tha war nar christi likame haffwandis thäs hälgha anda främsta gaffwor j apostlome*n* warandis j stathin, thz är wngha liffsins mz tro*n*ne ok gudhelikheti*n*ne än allirdome*n* hans thak wärldi*n*na ända, j hwilkom tilstwndar wadhafulla tima, nar som mä*n*niskionar skulu älska sik siälffwa Hoghmodhoge, horkarla, olydoghe et citera nar fore gaar antechristi änlite hwngh*i*r ok syndhin flyth*i*r ow*i*r alla brädda, ok kärleken j blandh mangha kolnar, swa som blodhin plägar kolna j gamblo*m* krop, wngdomsins wärma borthflyddom Hwat är tho thz som kirkia*n* sokkandis, j bland thä*n*na wärldi*n*na dröffwilse astwndar, wthan forsta kirkio*n*na blo*m*strande tima, so*m* thu math sighia j iob, thäs hälgha p*r*ophetan*s* ordho*m* Hwilkin är th*ä*n som mik giffw*er* thz mik maghe koma, ok wardha äpth*i*r the förra ällir första manadhana, nar som gudz liws skeen offw*i*r mit hoffwdh, ok som jak Per.

war j mi*n*s w*n*gdoms dagho*m* et citera See här haffw*er* thu wngan ok gamblan, hwilkens wngdom jo*m*fruna the som wnga äru, mykit älska Swa som ok th*e*m aldrogha ey äru bortho xxiiii seniores

Th. Ekke see jak thz som fölgh*i*r j sama textenom, thz är th*ä*tta Ey saa jak rätuisan ma*n* ow*i*rgiffna*n*, ey hällir hans sääd letandhe äpth*i*r brödhena, mz swa är, at jak haffw*er* hörth mangha ey atenast lidhith hwngh*i*r, wthan wanskadz

Per. Hör mik lithit, brödhit är gudz ordh Ey liffw*ir* ok atenast mä*n*niskia*n* widh ensamith brödhit, wthan widh hwart thz ordh som fram gaar aff gudz mwn Hwar haffw*er* thu for thy nakon rätuisan seeth wanskadz j gudz ordho*m*, är thz saa at rätuisa mä*n*niskio tanke är j gudz laghu*m*, dagh ok nath, tha är thz omöghelikit at hon wanskaz for brödh skuld, om hon thz ey
31 haffw*er* Än for thy at war samtala*n* är wm hoffwdhit ok kroppin, thz är christus ok the hälgha kirkia, är nakot grwndogare*n* ällir diwparen tilläggia*n*de, j hwilki*n*s liknilse skuli thz som sakt är om wngdome*n* ok allirdome*n*, ok thik syntis wara nakot mörkt, nw wardha liwst

Th. Swa som j thäns ämbite är, som skal lära anna*n*, twäfalt ärffwodhe, thz är at lärdome*n* skal äpth*i*rfölghia manilse, saa skal ok han som nimma wil, taka eth for thz andra, äpth*i*r hans wilia som lärir ok manar Sigh thy hwat thik synis

Per. Th*ä*ntidh h*ä*rran thaladhe om liffwa*n*dis brödhit, thz är om sin likama, äthaskolandis, th*e*m höra*n*de th*ä*tta wrdo mykit wndrandhe ok

rädhandis thätta ordhit, sagdhe han Händhir thz at j fan see människionna son, tith opfarande hwar han war för, thz är swa sakt, om j fingin see gudz son, thit opfarande hwar han war for, tha ware thz saktelika wndhirstandhit Än nw, huru kan thätta wara at människionna son war for j himerike, ok sidhan föddhir aff modhrinne jomfrunne, ok een ny man mz människiom böriadhe omganga Ok annars staz scriffwas Enghin opfaar til himbla, wthan thän som nidherfor aff himblom Hwilkit alt thär til höre, at thu skalt wndhirstanda ena personam christum, gudh ok människia, christus är en, ordhit, siäl, likamen Ok swa aff thy at han war ok är en persona, thär fore war människionna son j himblomen, thäntidh han här taladhe oppa jordhinne Huruledis gudz son war oppa jordhinne, thy war gudz son oppa jordinne, at han haffdhe takit likaman, ok människonna son j himblenom j enne persona, ällir j personononna enhet

Gudz milda tilsyn til människionna owirgangir människio wndhirstandz begripplikhet, ok thär mz hwat thz hällir är liwslikit ällir mörkt, som wi thakom aff gudz ordhom, alth synis thz wändas j wars frihedz ällir frälsilse axil Hoffwdhit ok hoffwdhzsins kropper saman fögdhe äwinnelika i kärleksins nadh Hwilko j mällan gangandhe, kan ey liff, ey dödhir, ey människia, ey ängil atskilia, thz som gudh haffwer samanfögdh, lägh thy til thz som thässo sinne til höre, Th.

Hwat skal thz wara, Per.

The skulu wara thu j eno kythi, Th.

Per. Apostolin sigher thätta är eth storth sacrament, thz sigher jak j christo, ok j the hälgho kirkio,

Th. Thz är ey wthan sak ällir forskyllilse at markinna blomstir ok dalanna lilia samansankar til sik andra, aff enom kirkionna yrtagardh, at the skulin wara swa som en j enom, fagre aff faghrom, äwinnelike aff äwinnelikom,

Per. Gangom nw athir til täxthin Sanneligha til wan stadh wara modhir, fwlle mz alle nadh ok hälaghet, ok offwirflytandhe j alla fridzsins kön Hwar framdelis äwinneligha skal wnge mannen mz jomfrunne, män ok qwinnor fornyadhe ok athirfödde, j the andre födzlonne, christus ok kirkian, brwdhgommen mz brwdhinne, blomstridh
32 j blomstreno, solin j solinne, fägrindh j fägrindh, en j enom, christus aldrigh omskiptelikin j allom sinom likama, thär far thu hädhan j fran j fädhirnis rikeno, hwilkit thu hopas j thänna ledosama liffweno, Thär är san tryglikhet, trygh rolikhet, rolikin glädhi, sääl äwinnelikhet, äwinnelik sälikhet, blomstrande wngdombir, stadwgh nadh, san hwila, liws ällir klar warilse, fulbordoghir kärlekir, engin räddoghe, gladh rörilse, ok een är allas jnbyggiaranna ande, om sins härra skodhan, ok sina odödhelikhetz tryglikhet Hwar änglanna ok människionna är endräktogh samanbliffwilse Thär är sabbatum sabbatorum, thz är hwila owirgangandhe alla hwilo, mz kärlekom altid oatskililighom, thär är äwinnelikin helsa, j kräselikasta lustilsom Sannindhin rägnerar thär Engin intagx thär wthan thän som hälaghir är Engin wtlas thädhan

thän intakin är Thär opnyas ok forbätras thz som naturligha är ingiffuit människionne, ok aff faffwiskonne lastum fordärffwat Thär är wndhirstandit wthan willo Minne wthan glömsko, kärlekir wthan omskiptilse, tankin stadwghir, ok ren kärlekir wthan skrymptan, sinne wtan motebroth, ällir stötan, hwila wthan ärffwodhe, helsa wthan sörgh, liws wthan sky, daghir wthan nath, liff wthan dödh, mätta wthan ledho, wilians friheth wthan synda tilfälle, äwinnelikhetinna stadh wthan omskiptelikhetinna wanskilse

¶ West thu ey hwat alth thätta är, ok lithit aff myklo, ällir mykit mz faam ordhom opräknat,

Th. Wäl höre jak hwat thu sigher, än for wndhir skuld wanskas iak,

Per. Thätta är thz fästninga fääd som the jomfrun före, hwilkin fäst är enom manne, ok thz är wthan omskiptilse, ok wthan ända, thär wardher kwnnokt wärldinna blomster, the wndhirstandeno hwilkins hogir rensadhir är, ok dalanna lilia hwilken aldrigh falnar, ok här j christi likama, äpthir timans ok aldirsins omskiptilse, tilwäxth ok franwäxth omskiptis, thy at alth köth är som hööth, oc kötsins ära är som höö blomstrid O blomstir, o wndhirsam blomsters ok lilii kön, ällir fägrindh, hwilkens fägrindh jomfruligha blomstren til see, ällir aff hwilke fägrindh jomfruliga blomstren taka sin hwgnath, serdelis the som wtmärkte äru mz renliffnadzsins tekn Thätta är ey wthan forskullilse, oc äy wthan skäl at the haffwa swa storan kärlek j sik, som fölghia lambeno, at the hällir wilia mistha liffwit, än renlekin See nar wi

gangom wt j scrifftinna änghia, giordhom wi aff thy blomstre som wi thär hänthom, jomfrunne besyndhirlik prydilse, til sit hoffwdh, thär mz wiliandis prydha allan hänna likama ok siäl, j allom sinom limmom, at tha hon är wäl tilredh, skuli hon ropa til sin brwdhgoma Han haffwer mik förth j helsonna klädhe, ok mik haffwer han kringhom giffwit mz rätuisonna klädhabonadh,

33 Eth lönlighit blomstrandis paradis är j gudz ordha skodhan, aff hwilkom the som häntha ällir wtletha j sinne omskipteligha wttydilse, thz äru the som stwdhera ällir höra, ok fulkompna j godhom gärningom Thz stwdentes ok predikara ok lärefädhir lära, the faa thär aff äwärdhelika liffsins godha lwkt, ok söthan lusta til the gärninga, som wärdogha äru at lönas aff gudhi Swa som j alla thinga opbörian, mith j paradis sigx en källa wara oprunnen, ok at aff hänne framgingo fyra flodhir starklika flytandhe Swa ok christus, alla wisdomsins källa, ok diwpasta grundin til alla the hälgha scriffth, läth han wt aff sik rinna fira ewangelistas, swa som fira käldor, til wärldinna behoff ok rättilse til oplysilse ok näpsilse blomstir, at äpthir blomstridh skuli fructin koma, swa som aff liffsins trä til tronna, ok trolika människio styrkilse Hwat ey haffwer thu om thänna flodhenar prophetanna ordh, hwar härran swa sigher, jak skal opläta flodhenar j höghom wallom, ok mith oppa markinne skal jak margfallelika wtwidha the flodhenar, jak skal wända ödhknena j stora sioa, ok j skulin ösa watnidh mz glädhi aff frälsarens käldom, ok mykit tholkit finz j kirk-

io*n*na paradyso, ekke thy sidh*er*, mange äro the som wa*n*wordha gudz bwdhordh, som j the paradiso hwar adam ok ewa brutw, än tho at the äru kompne j gudz sons frihet, for midhlarans nadh afplanadho gambla träldo*m*sins forwarni*n*gh Sa*n*neligha j triggia handha matto ällir märkilse, math thu wndh*i*rstanda p*ar*adiis

¶ Först th*ät*ta som här är oppa jordhi*n*ne, j hwilko the försto som skapadhe waro, wordho satte, ok th*ä*r är alzskona lusteligha thinga kön, som är blo*m*ster lwkt aldra sötasta, fructin the bästha

¶ Th*ät*ta andra p*ar*adiis withom wi wara thä*n*na närwarandis kirkia, j the första beteknada ällir märkta, ok wtskildh mz sino*m* wissom ok besyndh*i*rligho*m* skikkilsom, som är hionalagx stadghe*n*, kä*n*nefädhra*n*na ok thera som liffwa j renlek, ok prydde äru j omskipteligha dygdha fruct, hwar äpth*i*r sino*m* stadgha,

¶ Thridhia är himerikis rike, th*e*m som foreskikkadhe äru, ällir foresedhe til äwinnelikit liff, thera wissasta lön i thy p*ar*adis, far hwar en swa mangh fridhz ok äro prydilse, wthan ända so*m* han här j thä*n*na p*ar*adis bär dygdhi*n*na prydilse

¶ Hionalagx stadhgin hwilkin yth*e*rsta är j tre*m* stadhgo*m* far sin prydilse äpth*i*r si*n*ne forskullan

¶ Änkiostadghin hwilkin höghre är th*e*m första, ok läghre th*e*m yth*e*rsta, far sin loth äpth*i*r si*n*ne forskullan

¶ Jo*m*fru stadhgin hwilkin foregangir, ok yppirste är i stridi*n*ne, han gaar ok fore som

wärdoght är j lönome*n*, thz är j gaffwo*n*na ökilsom, Nw än tho at j alle malni*n*gh ällir mästirskap skälin fore staa gärni*n*ge*n*ne, ok han är större som gör, än thz som han gör Jak wil tho likawäl giffwa tik wth eth andhelikit p*ar*adis mz malni*n*gh, hwilkit thu math säthia for thin öghon Hwar käldan mz sino*m* flodho*m*, fra*m* ällir wtlöpandis,
34 i fyra skiftom wtghangandis Än hälgho*m* jo*m*-fru*m* th*e*m som wndh*i*rstandh haffwa, giffwa the drykkin, swa som andhro*m* duffw*m* sithia*n*du*m* widh*er* fullasta flytanda watn Hwilka th*är* aff drikka, hwat thz hällir är aff lästins källo*m*, ällir andro*m* the hälgha kirkio kä*n*nedo*m*, som är atta hälaghethi*r*, mz fira främsta ok ypirsta dygdh*i*r, j hwilkom j*n*nelykkis all the skäl, som til höre andhelike näpsilse ällir liffw*i*rne, th*e*m til hwgh-nadh som thz forsökia wilia, at nar the äru j himilslighom sidhom wälforsökte, magho the koma til thz himilsligha p*ar*adis mz thässo, j andheligh-o*m* ällir lönligho*m* skälo*m*, wtteknadh oc oppo thz at thu maghe haffwa nyttho ok gangh aff thä*n*na malni*n*gh, om thu är senaren til scriffth-i*n*na wndh*i*rstandh.

J Thä*n*ne figure ällir liknilse beskriffuan, westh ey thu hwath wi meno*m*,

Th. Hwat annath än som aff thä*n*na jordhi*n*na p*ar*adis, käldan opri*n*nandis är skipt j fyra hoff-wdh ällir opbyrilse Swa ok christus, mith j the hälgha kirkio, mz käldo*n*ne beteknadh opgang-andhis ällir opri*n*nandis, fulbordadhe fyra ewan-gelistas mz fira kirkio*n*na doctoribus ällir kä*n*ne-fädh*i*r, mz hwilko*m* han gaff cristna ma*n*na liff-

w*i*rne ok sidhi, wttrykkiandhe hälaghetin*n*a skäl, kärleksins matto j th*e*m, som trona wilia wnfaa ok fulfölia mz liffwandis wathn ällir godho*m* gärnin*g*o*m*, ok bwdhordha*n*na gömo Ok sidha*n* fi*n*na the wäghin aff eno p*a*r*a*dis ok j annath, aff nadh ok j nadh, hälgha källo*n*na bölia altidh mällanga*n*gande Swa kallar christus alla sina

Per. Thu haffw*er* mykit snällelika märkt thz som thu haffw*er* här framfört, for thy at när hono*m* är liffsins källa, j hwilkins liws wi skulu*m* see liwsith, hwilkin som satte ödhknena j storth watn ällir sioa, ok jordhena wthan watn j watna*n*na wtganga Hwat ey sigh*er* han, j alle som thörsten ok drikka wilin, kome*n* til watnith

¶ Jtem hwilkin som törster komi til mik ok drikke, ok aff hans qwidh skulu flytha liffwandis watn Hwilkin kalkin wilt thu först aff thässo watne haffwa j läthna*n*, sigh siälff, at thu maghe drikka ok wäl liffwa,

Th. Än tho at j thä*n*na watna*n*na strömo*m* är alla mä*n*niskio alme*n*nelikit gangh, ällir th*e*m som sit gangh wil witha, är til syn til the hälgha scrifft, tha likawäl skänk nakot aff th*e*m drykkeno*m*, som rindh*i*r aff liffsins käldo, j hwilkins smak swa som grw*n*dhwalen wndh*i*r bygni*n*ginne oprisandis, wari liff ok dygdh, thäns so*m* törstande är,

Per. Thz är thy ömpnokt nakot aff myklo, wthan hwilkra smak jo*m*frudomsins forskullan, ällir andra dygds göma ällir fulko*m*pnilse, kan thu ey faa Han som tik skapadhe sigh*er* thy til thik, hwilkin thik wtmärkte mz öffra rikesins margho*n*gaffwo*m*

¶ Lären aff mik for thy jak är mildh*ir* ok ödhmiwkir j hiärtano, ok j skulin fi*n*na idhro*m* siälo*m* hwilona

¶ j thysto ok j hopeno skal wara idh*er* störkir Ok ow*ir* hwem hwilas min ande, wthan ow*ir* thän som ödhmiwkir är ok rolighin, ok rädhandis min ordh Hwat kan th*är* fattas aff gudz nadh, hwar h*är*rans ande hwilas Gudh är kärlekin, ok hwilkin som bliffw*er* j kärlekeno*m* han bliffw*er* j gudhi, ok gudh j hono*m*, j hwilko*m* gudh bliffw*er*, ok han j gudhi Hwat dygdz anbwdh kan han mistha Hwat sigh*er* apostolin här aff H*är*rans jo*m*fru thänkir the thing so*m* h*är*rano*m* til höra, at hon skal wara hälagh j kroppeno*m* ok andano*m* Hwat kan ok fattas j mä*n*niskio*n*ne a nadhi*n*na wäghna, mädhan christi jo*m*fru är hälagh badhe i krop ok siäl Än thä*n*na frukt wägxir aff rothi*n*ne som är ödhmiwkten Hwar en som sik ödhmiwkar skal ophöghias, ok th*ä*n sik ophogh*ir* skal ödhmiwkas Th*ät*ta är nw nogh sakt aff the hälgho scrifs diwplikhet, j hwilko swa som alla dygdha*n*na fins th*är* wara thryggasta göma*n* Swa är ok th*är* hälgha jo*m*fru*n*na prydilse all skinandhe Sa*n*nelika hälagh ödhmiwkt är thäs hälgha anda withnis byrdh j jo*m*fru*n*ne ok änkio*n*ne ok hustru*n*ne, är hon bortho tha bliffw*er* ok enghin dygdh j thä*n*no*m* ordinibus ällir skikkilsom, hwar thän hälghe ande ow*ir*giffw*ir* sina gömo warilse ok standilse Oren är hwar een som sit hiärta ophögh*ir*,

Th. Jak wilde witha aff thik alla thä*n*na trappo*n*na adskilnadh hustru*n*nar, änkio*n*nar, ok jo*m*-

fru*n*na, ok j närffwarande kä*n*na, thy at wi haffw*m* thz ekke fore os swa takit, at tala om jo*m*frulika liffsins forskullan, at wi skulu*m* alzstingx tighia om änkio stadgha*n*, ällir hionalagx stadghan,

Om th*ä*nna tre stadhghana, här äpth*i*r komom Per. wi beqwe*m*likare til at tala om th*e*m, hwat hwario trappo*n*ne tilhörir syndh*i*rlighin fruct, trätighiande, sextighio*n*de, ok hwndradha fall Hwar wi wilio*m* ok klarlikare wttrykka jordha*n*na blo*m*stir, om hwilkit wi haffwo*m* för talath, huru wisdomsins ande är stadugh*i*r ok rörlikin, Wndh*i*rstansins ande smidogh*i*r ok reen, radhsins ande een ok längdhan foresighiandis, starkhetzsins ande wiss ok trygghir Nidhra wisdomsins ande marghfallogh*i*r, ok wälthalandis ällir lustelika talandis, Milhethi*n*na ande mildh*i*r ok söth*i*r, Räddogha*n*s ande hwas ok manlighin

¶ Swa som wi thoko*m* wara ordha opbörian aff jordhi*n*na blo*m*stir ällir blo*m*streno, som wäxir a marki*n*ne, saa j thäs li*m*mom sama*n* hänghiando*m*, wilio*m* wi haffwa nakor ordh ällir clausulam, j sama ärffwodhe

Th*ät*ta wthkräffw*i*r skälin at thz wi haffdho*m* [Th.] böriath om blo*m*stridh, skulu*m* wi lykta j blo*m*streno ällir blo*m*stirsins frukt Loffware*n* är throliken, loffwane*n* är san Ey swikir han, ey kan han ok swikas, thy at wissa thro*n*na sa*n*ni*n*dh ok troon tilfögh, ok samlydhande sa*n*ni[n]dhi*n*ne hiälpas aat Hwat thz wara kan som thu wilt nw fram föra ällir ok framdelis, thz är thwäklikheti*n*na lössan

Här standh*i*r nw j gen, at röra nakot om Per. thz som for är rörth, ok nakot aff th*e*m stykkio*m* 36

ällir ärandhe nyttelikhet, hwilkin förra waro swa som inbw*n*dhin

Här lyktas första delin aff paradysi blomstru*m*.

Här börias annar delin aff j*n*nelykkilsins nyttelikhet

[Per.] Thu äst komi*n* j lustelikhetin*n*a yrtagardh, christo tik ledhandhe Sidhan thu haffdhe färdhas j bredha almen*n*in*g*x wäghenom, wthwalde thu at wara in*n*an j i*n*lykke mz renliffwis män*n*iskio*m*, th*ä*r at bliffwa, tilbindandis thik mz sacramentis, hwar dörinne ath*i*rlukte, höfflikit är fadhren tilbidhia j hymlome*n*, hwar thu ok äpth*i*r thin ingangh haffw*er* smakat gudz ordha kän*n*o, j andhelik*om* omfämpnils*om* Hwar fore wakta tik, at thu ey optarmera wth gak, ok wardh*i*r th*ä*r fore omskipth giorth mz thik, at swa som thu förra war brwdh Swa nw een annor, thy at aff fru*n*ne görs thu thiänista qwi*n*na, aff dotth*er* een fiande Likamans j*n*nelykkilse haffw*er* mz sik syndh*i*rlikin kärlekx tekn, mällan brwdhena ok brwdhgo*m*man, at nar thu äst swa som soffwandis j thä*n*na w*är*ldi*n*na ärando*m*, ok thins hws fenstir äru ath*i*rlykt, at thin owen skuli ey faa inghang, ok thu seer thin brwdhgo*m*ma j rensadha hoghxsins wndh*i*rstandh, tha äst thu o christi jo*m*fru thz nw böriandhe, hwilkit thu wardha skalt j komaskolande wärld Sa*n*nelika dotth*i*r thz christi jo*m*frur i*n*neläsas mz wäluiliogho*m* inlykkils*om* Först war thz stiktadh mz thäs hälgha anda skikkilse, at the

som wilia enka*nn*elika wara j christi omgango,
haffwin ämpnith j hwilko the redobonaren skodha
magha sa*nn*in*d*ena, ok milda christi jo*m*fru*nn*a akth
ok meni*n*gh, ohindradh a thä*nn*a wärldi*nn*a wäghna,
j thy som hon rättelika haffw*er* fore sik thakit,
maghi stadogh bliffwa

Huru är thz tha om hon som j*n*nelykt är, Th.
haffw*er* ledho til klostirs stängil, hwilken orörlikin
ällir obryteliken är, ok th*ä*r mz saghe hon gärna,
at the som wakta skulu klostridh, waro alle borth-
gangne

Är thz swa at een nödhgadh thiänist wte- Per.
lykkir hälgha frihethena aff hä*nn*e som j*n*ne är
lykth, thz är at hon wilde hällir wara giffwi*n*
sino*m* eghno*m* wilia, farandhe hwart hä*nn*a thäktis,
än swa wara bwndhi*n* Tha likowäl är thz bätra,
at hon är j*n*neläst, ok faar ey främia thz onda
som hon will, ok ondha hoghxsins opwäkkilse,
hindras mz likamliko*m* bebindilsom, at hon ey
skuli faa framgangh Thz är bätra at mä*nn*iskia*n*
frälsis nödogh, än äpth*i*r si*nn*e eghne frihet for-
darffwas, Thwsanda thusandh män wardha dräp-
ne j örlöge, hwilke dödhin matten wntfly om the
haffdho sithit hema, ok gömth sik for owenome*n*
O huru manga siäla wtghangande, ok mz skadhe- 37
liko*m* wthgangh, ow*i*rgangandhe si*nn*a nathurs
stadh äru fordö*m*dha Första jo*m*frunar j para-
dyso adam ok ewa wthgangande, forskullado the
rötilse ok dödh

¶ Cain badh ok rädh sino*m* brodh*er* wtgaa oppa
akrin, ok äpth*i*r wtgangin fööl han j mandrapit,
ok sidhan wardh han landflyktogh*i*r, ey withande

hwart han skulde, thy at han war lathin j sin eghin wilia, ok aff sino*m* indhra stadh wthskutin, ällir wthe stängdh*i*r, fördhis han aff eno skadheliko lwp ällir färdh

¶ Hwilka noe ark haffdhe j sik j*n*nelykta bliffwo frälse, alle the som waro wthan arkena dronknadho j flodhi*n*ne Gudh haffdhe lathit ath*i*r om noe offwan til, ok samwledh oppa alla sidhor, annars haffdhe han fafänghlika ganghit th*ä*r in, ok haffdhe ekke h*är*ran täpth wäl ath*i*r om honom Swa gömer ok nw h*är*ran j thä*n*na timano*m* sina thiänara, j sins änlitis lönligha rw*m*mom, hwar the frälsa äru aff ma*n*na dröffwilsom

¶ Esau warandis j si*n*ne jäkt, ok wand[r]andis miste sina primogenita, thz är the frihet som hono*m* bordhe haffwa, än iacob som hema bleff fornögdh*i*r at lönligho rw*m*me ällir stadh, warth stadhfästir mz fadh*i*rs wälsignilse Haffdhe ok ekke skadhelika foruitith wthsänth dinam, tho haffdhe hon ey bedröfft sina brödh*i*r mz twäfallo ondho,

Th. Hwilko twäfallo ondo,

Per. Hä*n*na blo*m*stirlika blyghelikhetz fortappilse, ok thz stora manslaghit Haffdhe dina bliffwidh rolighen hema j sith eghit heem, tha haffdhe hon ekke fallith j tholighen skadha til sin jo*m*frudhom, ok tho haffdhe hon ekke waridh tilfälle, at hä*n*na fadh*i*r likamsins älskare haffdhe dragidh swärdh mothe fiandin Hwat giordhe diäffwllin wtgangande aff h*är*rans asyn, wthan wandradhe gangandhe kringom jordhena, oppa thz at hans ondzska hwilkin lönlikin war j hono*m*, skulde fléro*m* wardha with*e*rlikin Omilde män the wandra j wm-

gangeno*m* Swa ok sampson, sidhan han haffdhe misth sin förelek ok synena, wart han skipadh*i*r til at dragha qwärnena,

Th. Mik synis j thä*n*na wthgangeno*m* nakor gensängn ällir motsä*n*gn, thän sami som sagdhe the omilda omkringh ganga, han nekadhe ekke sik siälffwan omkringh ganga sighiandis, jak skal offra j hans hws loffsins offir,

Per. Swa som omildir skils lankt fran th*e*m rätuisa Godh*i*r fran th*e*m onda, swa ok thä*n*ne omgangin wndh*i*rstars j omskiptheliko si*n*ne Omildh*i*r omkring gar aff indra rörilse stath, rätuis omkring gar loffwandis gudh, aff creatura*n*na betraktan, ällir hä*n*na wndh*i*rsamlika skodhan Skr*i*ffwat standh*i*r ok aff eno*m*, illa wtgangande aff bolstadheno*m*, ällir wndan tiällome*n* om löghirdaghin, 38 til at sama*n* hänta wiidh, for hwilkit han stenkadis til dödh Hwilkit enkte annat är, at jak skal thina athspörilse forekoma, wthan at mä*n*niskia*n* tilfögdh andheligo*m*, opsupin j hogheno*m* at thänkia thä*n*na ythra thingen, ok qwälias j ythra mansins rörilsom, nar hon saman hänth*i*r widhin, hödh ok stikkonar, thz är syndenar, for hwilka hon skal pinas Hwat haffw*er* thu j boki*n*ne machabeorum, at omilde sönenar säghias wtgangne aff sino*m* stadh, stadgande fridh mz sino*m* oweno*m*, ok thz sälskapit som älskadhe gudz dyrkan kärande,

Th. Jak findh*i*r enkte thz oärligare*n* är j blandh allan affgangh, än at offw*ir*wällis mä*n*niskio tryska kastar aff sik laga*n*na ook, ok lägghir oppa sik hedhni*n*ga*n*na wk, swa som mz eno fordömliko loff,

Per. Menar thu at th*ätt*a händh*i*r ekke j war tima, at swa som fordom aff judome*n* kastandis trona, gudz na*m*pn häddis aff hedhni*n*gome*n* Swa ok aff th*e*m som wtgangne äru aff os, än the waro ekke aff os, ty bakdantas nw renliffnadhin j blandh wärdz mä*n*niskior,

Th. Hwat skal thän onde hoghin sik redha til wärn ällir orsäkt, om nakor finzs affgangir j renliffnadheno*m*, ok thz oppinbaras som skulde hallas tyst, ok han oppinbara thz wärdz folke, ey aktandhe sik siälffwan malas mz sin eghin liith,

Per. Sa*n*nelika thz är alla sa*n*nast, som thu haffw*er* nw sakt, hwilkin som fortala th*e*m aff hwilkra sälskap han är franskildh*i*r, han lath*i*r allo*m* höra sik haffwa j*n*wertis j sik eth smittadh sanwith, ok swa manga orätth*i*r han gör godho*m* mä*n*niskio*m*, swa mangha samanbindh*i*r han j sik ensa*m*nom, for sina härinslighet,

Th. O huru opta pr*o*phetane grätho thä*n*na mä*n*niskio*n*na wsla wtgangh, som jeremias gräth sighiandis, ok är wtganghin aff syons dottir hä*n*na fäghrindh, ok mykit annath hwilkit lankt är fram föra, j hwilko ostadwghx hogx wtgangh*i*r maa mz märkias,

[Per.] Athwakta nw granligha, huru christus war forradhin, ok han gik ekke wth, ok iudas genstan han haffdhe thakit brödhstykkit, gik han wth ok lagdhe onth til onth, thy at han forrädh han, som hono*m* haffdhe kallat Hwat skulu*m* wi märkia j thä*n*na forrädara*n*na skadhelika wthgang, som ey halla sina thro O christi thiänista qwi*n*na, wi mano*m* thik bliffwa j inlykkit, hwar fore haffw*er* thu thik i*n*nelykt, wthan for thy at thu skulde wara ohin-

drath aff wärldhi*nn*e ok kötzsins lusta, ok frögdhas j thins brwdhgoma kärlek Här haffw*er* thu thik gömth, hwilkit wi prisom

¶ Än hwar fan ängillin mariam jak bidh*er* tik at thu mik thz sighia wil, hwat ey ensa*m*na j sino*m* kamara, oppa thz at hon skulde ey synas oppinbarlika fra*m*me, läth hon sik lidha til si*nn*a fränko, lönligho*m* j hä*nn*e warandhe affladho*m* 39 gudz son, Christus war j ödhknine firithigi dagha, ok swa mangha nättir wthan mat Han reste ok op pikona aff dödha, j*n*ne j hwseno, swa som heliseus piltana dörinne athirlykte Ok helias badh sina bön oppa bärghena ensami*n*, thän döffwa helaskolande skilde han wth fran almoghano*m* Ān at jak skulle mykit nw latha bliffwa orörth Han fordömde th*e*m som astwnda helsas ok loffwas oppa gatwme*n* The thing som kostelikast göras, wardha ythirmera i*n*nantil än wthan, ok hwars ens thingx fägrindh, huru myklo meer hon skylis, swa myklo meer wärnas hon Hwat sigh*er* ysaias om thä*nn*a lönligha äranden,

Sigh Th.

Han sigh*er* gak min almoghe in j thin lönligha Per. rwm ällir maak, ok lat ath*i*r om thik dörena, göm thik ena litla stwndh, til thäs wredhin ow*i*rgar See h*är*ran wtgar aff sino*m* hälgha stadh, at han skal sökia syndena, ok jordhin skal oppinbara sin blodh, ok skal hon ey optarmer hölia sina dräpna män Hwat annat är th*ät*ta, wthan tha mä*nn*iskia*n* kombir til sik j gen, tha oppinbara hon sina syndh*i*r j scr*i*fftamalo*m*, mz hwilko*m* hon haffw*er* sik dräpit, ok synda bättringe*n*

widherqwekir thz som döth war Hwat standhir thär när scriffwat, j them dagh skal härran sökia mz sino hardho ok storo swärdhe ok starko, owir gambla ormin diäffwllin, ok skal han dräpa hwalin j haffwena Thätta är een hötilse, än thog at hon nogh til ämpnas wärldinna andha, nar hoffwdhit mz limmomen, thz är diäffwllin mz allom sinom krop, skal taka sina näpst Thz maa ok til ämpnas war tima j liknilsom, thy at os biwdz aff härranom, at wi skulum inga j war lönligha mak, ok thär nakra litla stwndh os göma, ok härranom os sökiandhe, warth blodh ok wara dräpna män, thz är wara syndhir, wan hog, wart samwith, skulum wi honom oppinbara j scriptamalom, mz hwilkom leuiatan omilde diäffwllin, ormin thän gamble klokir omskipteleghen, dörinna haki ok syndinna dör, mothe nadinna liws athirläsandis aldra mäst wardhir dräpin, ok wara synda törne ok tisla mz tolko opbrännas Sigh thy Mith lönligha wari mik, mit lönligha wari mik, thy the siäl som smakin haffwer fanghit aff gudz hälgha nadz söthma j sacramentis, hon gither näpligha sik befwaradh mz androm ärandom än andelighom, aff hwilkom wndhirstandit rensas,

Th. Än tho at war wthrönilse samtykkir prophetans ordh, tha likawäl hwat thu tilläggir mz lärdom ällir manilsom, at renliffnadhin maghe fulkompnas ok fwnderas, ok koma til godhan stadhga, thz är storth ämpne ok starkt, til at älska jnnelykkit

Per. Thit jnnelykke o theodora, hwilkit thu haffwer fore tik takith, for thän skuld, at thu wilt

fly wärldi*nn*a orolikhet, är eth margfallokt ämpne til gudhelikit ok sidh*er*likit liffw*ir*ne

¶ Fäm ythra si*nn*a*nn*a göma, jndra si*nn*a*nn*a forwarnigh, til at göma bliwgheti*nn*a tilfälle Skodhaskolandis sa*nn*i[n]di*nn*a ingangh, j hwilke sa*nn*i*n*dh thu haffw*er* nw wnfanghit hälgha kärlekxsins kws, aff thino*m* brwdhgoma Han haffw*er* thik inleth j sin wii[n]källara, aff hwilkins wiin thu äst nw swa gladh wordhin, at thu äst lokkat ropandis, dragh mik äpt*ir* tik, löpom j thi*nn*a wällwktandis smörilse lwkt O dotth*ir* tro mik at j thä*nn*a winkällaru*m* ok j thä*nn*o*m* lönligha tiällomen, sughas christi spena, hwilka margfalleligha ow*ir*gaa j sinom söthma wiin ok honagh, j christi bryst hwar swa som är all wisdoms fulkompnilse, ok altidh bliffw*er* jämligha fwlt, ä huru mykit aff thy wardh*ir* swghit Swa thän som sugh*ir* wthan ledho födh*ir* thz wndh*ir*standh, som fwlkomplikit är, än for thy at hälgha kärlekxsins sa*m*uidh lath*ir* sik ekke nöghia aat sino eghno witnisbyrdh, wthan spör aff sino*m* älskeligha i*nn*elykta kärlekxsins krafth Swa talandis, kwngör mik hwar thu beth*ir*, hwar thu äth*ir* thina middaghx maltidh, at jak ey faar willeradha j thera hiordh, som j sälskap äru mz tik Sa*nn*elika thz hon war i*nn*elykt gladdhis hon, än thz hon ey skulde fara willeradha ath*ir*kalladhe ho*n* Hwat ey nar wi seem blwttan täxtin i*nn*antil, tha fi*nn*o*m* wi at brwdhgo*mm*e*n* menar i*nn*elykkit, hwar han swa sigh*er*, o thu fagh*ir* j blandh andra qwi*nn*or, kä*nn*ir thu tik ekke siälff, gak wth etc[ra] Hwat ey är brwdhin the dwffwa*n*, som plägha boo j steen

hwlw*nn*e, äll*i*r j hälla*nn*a hulw, äll*i*r wingardz mwreno*m* Hwat ey är ho*n* ath*i*rlyktir yrtagardh*i*r, ok wthmärkt källa, hon manar brwdhgo*mm*a*n* at han skuli koma j thä*nn*a yrtagardh, ok ätha aff hä*nn*a äpla fruct, nar som brwdhi*n* thakir hwilo, wndh*i*rstwndo*m* j winkällareno*m*, nw j sömpn husit, nw j wingardome*n* äll*i*r j yrtagardhome*n*, tha teknar ho*n* wäluililekit inlykkis tekn, huru opta ho*n* sik redh*i*r sängha j thässo*m* stadho*m*, at ho*n* skuli taka sik hwilo til kroppi*n*, hiärtano waka*n*de, swa opta manar brwdhgo*mm*e*n* döttrinar, at the ekke skulu hä*nn*e wäkkia, sik hwilande j hans sängh

¶ Ey wil ok ho*n* sina föth*i*r eentidh twaghna, äptirmer smitta mz wärldi*nn*a gärni*n*gx mwld, äll*i*r ok kiortillin aflagdha*n* j gen taka oc Än tho at alt th*ät*ta är sama*n*hänt j e*n*ne liknilse ok fäghre äro, tho likowäl j andheliko wndh*i*rstandh, ok ä jw gladhelikast synis mik j winkällareno*m*, fagr*um* yrtagardo*m* ok wingardho*m*, j blandh roser ok lilior hwilas, stiödhias aff blo*m*strome*n*, omkring sätias mz äplom, j brwdhgoma*n*s kärlek thrana, ok j enghó thing aff thä*nn*a lustelikhet ok fägrindh swikas Än thz gar mykit ow*i*r som
41 märkis j thä*nn*a kräselikhet, hwar een säl ok hälagh siäl samfögdh christi kärlek, gödhis aff himerslik*om* rättho*m* for sith hälgha reglo lypte,

Th. Nw synis th*ät*ta wara nogh hwilkit thu thalath haffw*er*, om renlifwis i*nn*elykkis nyttelikhet, än äpth*i*r thz at wtganghi*n* ok inganghi*n* j the hälgha sc*r*ipt säthias widh omskiptelikit moth Swa at wthgangin j godho, jnganghin j ondho

¶ Jak wndra hwi thu swa mykit späkir wtgangin, jngangin ok inlykkit tha sambordar thu ällir loffwar, at j thera märkilse synis thu göra enghin athskilnadh Scriffwat standhir, ihesus wthgangin wandradhe bort j the landz ända, hwar the städrene lagho sidon ok tyrus Ok thär war ihesus wtgangin owir forsin cedron Ok thz, min almoghe ganghin mith wtfran them, ok thz iherusalems dötthir ganghin wth, ok skodhin konunghin salamonem Ok ihesus wtgangin j thäs hälgha anda dygdh til galileam Ok om inlykkit är scriffwat j iob, om thu inlykkir nakon, tha är enghin thän som wplathir Han wplathir ok enghin lykkir athir Han athirlykker ok enghin lathir op, widh thässa matto fins mykit i the hälgha scripth

Per. Hwat ey är thz ganghit wt aff thinom mwnne, huru opta prophetane haffwa talath om twa portha, annan j nor ok annan j södhir, ginom hwilka gangha in ok wt oathskilelika ondhe ok godhe, ok är godhir ingangir onda människio, ok ondhir godha människio,

Th. Jak bidher thik at thu atskil thätta, som thu haffwer här fram sath, Hwat är thänna portana södhir ällir nor, inganghin ok wtgangin, ondher ällir godher,

Per. mädhan jak haffwer mykit talath for om thätta mz tik, hwat fattas tik Sannelika maa thz atskilias som kwnnogast är j manna wmgango Thak snarligha thz thu äpthir lethar Gönom mörka porthin ingar ok wtgaar, hwilkin som theer j gärninginne thz ondha som han haffwer j meninginne Än gönom södhra porthin gaar wth ok in, thän som godha ok rätta haffwer meningena ok bäthre gärningena Ok hwat ey magho twa

nature wndhirstandas mz thänna porthana, som är skälin j människionne ok ythre mannen thz är sensualitas, j hwilko människian mz oskälikom diwrom liknas, swa som j indra mannenom änglomen Annor naturen är wndhirgiffwin kropsins sinnom, Annor wtskil thz hon haffwer fanghit, mz ythra sinnomen, än tho at siälff skälin som skal göra atskilnadhin mällan goth ok onth, liggir wndhirstwndom wndhir the ondo, for onda samtykkio skuld, ällir latir sik winna aff thy som småligharen är, ok thz händhir aff thy at hon är ekke lydogh skaparenom Thässa likamligha sinna fulkompnilse, är at see, smaka, höra, taka, ok lwkta Skälinna fulkompni[l]se är at göra atskilnadh ok dom, mällan thänna kropsins sinne mz skälomen, hwilkin ypparst är ok wärdogharin, til åwinnelikit ok osynlikit Siälinna luste ällir astwndilse, mz likamliko synneno, hwilkit mindra är ällir owärdogharen, skipas ok styras thänna wärdhinna
42 nidhra thing, til öffra thinganna skodhan, tarffwas ekke skälomen likamsins sinne, än thwärt a moth kwnno thänna likamans sinne enkte wthan skälin,

Th. Här synis j thänna thwäggia naturanna skikkan, at södhre porthin wändhis oftha j skälomen, ok norre oppa likamans sinna döra haka

Per. Thu wäghir thätta årandhe wäl, Paulus apostolus gik ath södhra porthin in, Judas gik aath norra porthin wth, thätta märk mz andhrom Åpthir thz wi haffwom nw talath om tith inlykke, ällir thänna twa porthana, Wilt thu ekke haffwa här j blandh mz, aff nakors ingangh ällir wtgangh j ware samtalan, oppa norra sidhona, at

thu maghe spara thinne eghne blyghlikhet j manna asyn ok samtalan

Hwar skälin haffwa hiälp aff äpthirliknilsom, Th. tha synis them enkte fattas som fraghne ällir idhkelike wilia wara, Sigh hwat tik synis,

Jeno klostre sighx haffwa warit nwnno sam- Per. qwämdh, gudh rädhandis, ok äpthir thera reghlo gudhelika sidhwänio, som thera lyffte wtkraffdhe, rätwisligha liffwandes Omsidhes widh them waro nakre klärka, a thera kost, for gudz thiäniste skuld, som the giordho, syndhirlika widher altaridh Ok the klärkane skipto sik j mällan sit ämbite, swa at thän ene haffdhe for thän andra, nar som tarffwadis Än när som gudz söner kommo fram fore gudh, tha war ok diäffwllin j blandh them, ok nyghie ällir vnghe judas, ok antechristi litle green syntos thär j hopenom j blandh christi discipulos En aff klärkomen wnghir aat aldre, skämdhir ällir fordarffwadhir j hogxsins blindhe, hälgha blyghetinna ok heffwikhetinna, aldhra mäst sins eghins ordons ällir skikkilse glömande Han kastadhe sina syn skämmelika ok oärligha til the nwnnonna, som näst war styrande ok mäst mz klostirsins modhir, ällir mz hänne som modhir war j klostreno, ok ärffwodande thär om thz mästa han formatte, borth kastadhom allom gudz räddogha, at han skulde koma j syndh mz hänne Thänne swikfulle speiaren ok skrymptaren wtletadhe timan ok stadhin, at han matte komma j talan mz hänne, ok hänne oppinbara sin wilia, Aff tholiko wiste the hälgha jomfrun enkte, thy at hänna ande war een j

christo, swa at hon haffdhe hällir wilidh wara dödh, än skämdh til sin jomfrudom Hwat skal jak mera sighia, än j sinne thryskofulle ok optända gälniskio, jnnan thz ottosanghin sangx, ey kan jak sighia ällir witha, oppa hwilka sidhona ällir mz hwat konst han sik inkom, j christi jomfru sömpn hws, tha kom han mz harmfullom gangh farandis til foresagdha jomfrunna sängh, hwilka han oärlika älskadhe wthan mädföliara, ok lagdhe sik j hänna sängh, kwngöra wiliande sith ärandhe, ok thär om bidhiandhe, at han j thy matthe faa framgang, Än hans stora darskap ok ondha dirffwe näpste gudz hämpdh strax j sama stadh ok stwndh, thy at han warth antwardhadhir diäfflenom til kötzsins dödh, aff änglenom them onda, som honom optändhe til tolkin skämmelikin ok illaluktandhe kärlek köffdhir, opgaff han sin anda

¶ Nw thäntidh ottosanghin war wthe, ok christi jomfrur gingo j thera dormitorium, for thera kroppa hwilo, ok the som här om talas,
43 hwilkin näst war modhrinne j klostreno, ok mäst skulde sik latha wardha om reghlonna bestandh Hon saagh sik omkringh all rwm j kirkionne, som hänna pläghsidher war, at alt skulde wara wäl, ok nar hon thätta haffdhe giorth mz sinne lykto, gik hon j dormitorium, oppa thz at hon wilde taka hwilo mz androm sinom samsystrom Tha fik hon see klärkin, hwilkin hon wäl kändhe Aff hwilko hon warth mykit skälwandhe, ythermer gaff hon sik nar hon thz fan, at han war dödhir, ok fasadhis hänne widh thän dödha atol, än thär fore at hon ey skulde göra omak systromen, j

thera hwilo, gik hon borth owir ena sidho nakra stwndh, til thäs daghin kom, än först j daghninginne kalladhe hon til saman systrana, tith som dödha kroppin laa Tha wordho the mykit wndhrandhe oppa prästins dirffwe ok darskap, ok loffwadho the högxta domarens hämpdh, ok gladdos tha thär aff, at jomfrun bleff oskämpdh Ok toko thän oädhla atol, ok wroko honom wth aff thera jnlykke, ok foruaradho the sidhan at enghin thän mankönns war, skulde faa ingangh j thera hemeligha inlykke Thär äpthir jordadhis thän blygdhenna fiende, än äpthir sinne willo forskuldan, ok ey äpthir thy prästa ämbitith wthkrafdhe Thänne syndoghe man war en warnagle allom hälghom nwnnom, ok än ey atenast them, wthan allo klärkrino, thy bleff han skildhir widh alla nadh gudz ok människio, som wäl wärdoght war, Han war wsal ok armbir, for thy at ekke kwnne hans eghin wanskelikhetz betraktan, ällir grymma domarans tilsyn, hwilken j allom tima ok rwmmom är närwarandis, honom rädha ällir aff tholigho fordröfdho gärningh aff radha ok afdragha,

Jdhkelighin manna omganga ällir tilganghir Th.
til qwinnor, kombir falaskan som dödh är j brännandhe lwgha,

Om thätta haffwom wi oppinbara hälgha for- Per
fädhranna doom, at nar mannomen födhas ällir grönskas tyrne, ok hoghanna jnnarsta lönlikhet, sargha the swa som mz hwassasta swärdh, Än thätta är storth wndhir, hwi mwnka ok klärka lustas j jomfru samtalan, ällir hwi the wilia mz them haffwa nakor lönlik ärande ok hantheran

Hwat finnom wi thryggaren än älska gudh, hwat är sniällaren än rädhas gudh Hwat är sötaren än lustas j gudhi, altidh minnas oppa honom Dyrka honom ok hedhra j allom stadhom ok timom, Thz wi här haffwom wara samtalan, ok som nw sakt är, ärom wi wthan mistanka ok motebruth, ok haffwom nadhena ok hänna sötma

Th. Jak wilde witha, om the salugha människionne är helsonna hop j wanom, som fore sik haffwer takit en ondhan wilia, ok ey är kommin j gärningenna fulkompnilse,

Per. Hwa är thän som dirffwis ransaka gudz lönligha doma, hwo weth at mädhan gudh dömmir ekke twa resor samma gärningh, om swa händhir at dödzsins ofortänkteällir bradher dombir wordhe afladhe syndanna rensilse, aff smitthonne, thz är, at smittadhe hogsins dödhir wordhe löstir aff
44 kropsins dödh, oppa thz at han ey skuli pinas mz äwinnelighom dödh Wthan twäkan thak aat tik thätta, at genwärdoghe hoghin, nar han thz fulfölghir ällir far, som han wranghlika astwndadhe, tha är han dödhenom aldra näst, for thäs onda fulkompnilse, ok thär mz hwar pinan närwarandhe foreganghir synda smittona Än ogiordha är gudz miskundhz withnisbyrdh, ok ey äwinnelika fordömilsinna opbörian Ey är ok thätta troskolandhe om alla, som jak menar, wthan atenast om them som äru miskunnenna kaar, hwilkra timeligha liff swa skipas, at the ey skulu gömas til äwärdhelika dödzsins forsmädilse, wthan hällir til äwärdhelikin hedhir Thz swa är, maghom wi liussligha see ok wndhirstandha j thännom dödha mannenom, thy

at the foresagdha hälgha jomfrun haffdhe warkunsamlikhet owir honom, for thy at han fordarffwadhir war for hänna skapnadz fäghrindh, ok ey for thy at han nakot haffdhe hänne smittath Ok aff store warkunnan, mz allom systromen eth aar omkringh, j storo ärffwodhe ok syndaboth, badh hon til gudh for honom, at han matte wardha fräls Ok thz giordhe hon standandhe a sinom bara knäm hwan dagh Än thätta ärffwodhe war ey fafänght, thy at nar som aarith war wthe, tedhis thän som dödhir war, enne qwinno mykit hälaghe, ok sagdhe sik wara kommin til nadha, ok at han war lottakandhe j blandh cristna siäla, aff the godho som görs j the hälgha kirkio Thätta kwngiordhe han hänne mz store glädhi Han sagdhe at hwan dagh j besk[e]dhelikom tima om daghin, gik en persona siälff for hans frälsilse skuld til gudh, offrandis for honom en gwl almoso, thär fore minzskadis hans pina, dagh widh dagh, swa länghe högxta gudz höghra handh löste honom alzstingx aff hans pino, j hwilka han diwpth kastadhir war,

O hwat wndhirsamlighin gudz nadhz foresyn Th. är owir adams barn, at han swa milleligha temprerar sinna doma lönlighet, at the hälgha kirkia standandis ok fallandis, skuli altidh känna j sinom barnom fadhren mz domarenom, at mänskionne skuli altidh widherfara ällir närwara miskundh mz pino, thy at näpligha ällir enghaledis kan nakor thätta timlika liff liffwa wthan smitto

O dotthir borth är takaskolandis alla falla Per. tilfälle aff eno kranko samwith Enghom syndara

ällir orätwiso*m* giffwis tilfälle hädhaskolande Engh-
o*m* giffwis ok tilfälle nakoth onth om tik tänkia
Enkte fi*n*nis ok mz tik som motebryth*i*r nakors
asyn Wakta at thins brodh*i*rs kranka sa*m*with
findh*i*r enkte j thik thz so*m* hano*m* ka*n* dröfua
Skodha susannan

Haffdhe hälgha qwi*n*nan bliffwith hema j sino
hwse, ok th*ä*r twaghit sik mz si*n*na thiänista
folkx hiälp, tha haffdhe hop ey giffwith sino*m*
oweno*m* rwm, sik swa oforrätta, ey haffdhe hon
ok wordhit swa ältadh mz mykl*o*m fasa ällir
räddogha, om sins liffs wadha, for th*e*ra skuld
som kärdho oppa hä*n*ne Än for thy at hä*n*na sa*m*-
with war renth, höffdhis här th*ät*ta tilsäthia Hwat ey
45 höffdhis thä*n*na ädhla israels dotth*e*r ganga j tholikin
lustelikin stadh, for sins krops twätz skuld Thrä-
gardha äru kräselikhetin*n*a städh*i*r Qwi*n*nona nakna
wndh*i*r baran hi*m*mil synas, thiänista möghianar
fra*n* sik sända, ensa*m*pna fi*n*nas Dyr smörilse ok
wälluktande wndh*i*r fä*n*gilsi*n*na wk opspöria Huru
mykit wa*n*wordha th*ät*ta renliffwis män, tholkit
haffwandhe j stora*n* stiwgh, ok ey atenast thä*n*na
ädhla modhrin ok blygh Än tho at apostolin sigh*e*r
om jo*m*fruna, huru hon lägghi*r* sik alla wiin
om, at thäkkias christo, ok the som ma*n*ne är
giffwi*n*, huru hon skal täkkias sino*m* bondha, ey
tha likawäl är swa thäkkiaskolandis bo*n*dano*m*,
at nakro*m* th*e*m som wanskelighin är, giffwis stöt-
ilse tilfälle, ok at gangha wth aff rätta wäghenom
Hwat är nw sighiandis, skulo*m* wi straffa
thä*n*na hälgha qwi*n*nona, for nakra käthe ällir
affgangh, thz forbiwdhe gudh, th*ät*ta röris här j

idhre spörslo som apostolin sigh*e*r, j skulin fore see godh thing ok godha gärni*n*ga, ey atenast fore gudhi, wthan ämwäl fore mä*n*niskio*m*,

Wthan alla twäkan jakar jak th*ä*tta ok samtykkir, at haffdhe thä*n*na hälgha qwi*n*nan ey warit synth j trägardheno*m*, tho haffdhe ok ekke thä*n*ne syndoghe prästene latith see th*e*ra syndogha lusta, hwilkin the ey skullo fulko*m*pna, än han kw*n*ne ey dölias, mädhan han war jw oppinbaraskolandis Th.

Oppa thz at thz skulde wardha oppinbarth, hwilkit lönlighit war j the gamblo ma*n*na*n*na hiärta, aff gudz rätwisa tillath, war hon th*e*m giffwin for th*e*ra öghon, at th*e*ra onzska hwilkin lönlighin war, skulde ok warda allo*m* kw*n*nogh, ok qwi*n*nona menlösa skulde wardha pröffwat, ok th*ä*r äpth*i*r forewar yth*e*rmera om sik, ok andra cristna mä*n*niskior aff hä*n*ne skulu taka j th*e*ra lönligha rw*m*mo*m* widh*e*rsyn, haffwande sik warligha, ok j allo*m* domo*m* altidh göra gudhi loff ok äro, Per.

Thz är oppinbarlika with*e*rlighit, at jo*m*fru*n* skal granlika see sik omkringh, at hon ey smittas til sin jo*m*frudo*m*, at alth hä*n*na godha skal wara gudz kärlekir, ok thäs sama godha j iä*m*cristins asyn forwarilse Th.

Wi haffwo*m* böriath at tala om jo*m*frudo*m*s äro ällir lö̊n, Ån mädha*n* ey fins nakor dygdh mera dwxe, j blandh th*e*m som stridha, ey ok lön större, j blandh th*e*m som haffwa w*n*nith sigh*e*r, tha likowäl aldrigh nakontidh faar jo*m*fru*n* swa mykla äro, äpth*i*r thz hon haffw*e*r wnnith Per.

sigh*e*r, som hon for smälikhet, äpth*i*r sith fal
Witha skalt thu ok at jo*m*frudo*m*s nadh, ok äm-
wäl alla jo*m*fru*nn*a ära, böriadhis j nadhi*nn*a tima,
först aff jo*m*fru mario gudz modh*e*r Wi läsom
ok heliam heliseum, ok mangha andra pr*o*phet-
a*nn*a söner, haffwa gömt sin jo*m*frudo*m*, än ma-
ria gudz modh*i*r hon war rensadh aff alle smitto,
badhe likama*n*s ok andans, ok i hälagheti*nn*e sik
forbätrande, föddhe hon aff sik thä*n* som hälagh*i*r
är, ow*i*r alla hälgha, siälffwa hälaghetena, siälffwa
sa*nn*i*n*dhena, thy at sa*nn*i*n*dhen är oprw*n*nen aff
jordhi*nn*e, ath*i*rleffwandhis äpth*i*r sik sino*m* söno*m*
ok dötthru*m* renliffwis liffw*i*rne, til eth obrytheligit
46 ok okränkt arff Swa som maria är andhelika the
hälghe alme*nn*eligha kirkio modh*i*r, swa är hon
christi modh*i*r likamlika, j sama andano*m*, hwil-
kin som gudz modh*i*r giordhe fructsa*mm*a, ällir
haffwandhe, ok födhande ordhit, är the hälghe
kirkio foreko*mm*i*n*, christum altidh afflandis ok
födhandis Paulus sigh*e*r, o mi*n* barn hwilkin jak
födh*i*r oppa nyth, swa länghe christus skapas j
idh*e*r Mädhan swa är at christus skapas j the
hälgha kirkio, mz kä*nn*efädhra*nn*a lärdom ok stad-
gho*m*, thy födhis christus daghlika j kirkio*nn*e
Th*ätt*a är eth wndh*i*rsamlikit bythe, Maria är brwdh-
in modh*i*r ok christi dotth*i*r, ok the sa*mm*a är
christi kirkio modh*i*r ok dotth*i*r,

Th. Thydh th*ätt*a än liwslikare*n*,

Per. Maria är thy sa*nn*elika the hälgha kirkio
modh*i*r, at hon föddhe hä*nn*e brodh*i*r, hwilkin
som sagdhe, gaan ok kw*n*görin mino*m* brödhru*m*
Ok dauid sigh*e*r brodhre*n* frälsar ekke Mä*nn*isk-

ian frälsar Hon är ok the hälgha kirkio dottir, thy at mz kirkionna modhir är hon annath sin andhelika födh, Än tha at maria är christi modhir, tho ey thy mindhra tarffwadis hänne christi nadh Alle syndadho ok allom tarffwadis gudz nadh ok ära, For thänna sak tarffwadis hänne mz modhrinne the hälgha kirkio almennelika födzlo, j andhanom födandhis, annath sin aff sonsins nadh For thän skuld hänne widherfor mere fordeel, aff thy at hon wardh andeligha en samlimbir mz christo ok the hälgha kirkio, j them hälgha anda ok tronne, än aff thy at hon födde christum likamlika Ok sigher augustinus, hälagharen är maria wnfanghande christi tro, än aflandhe christi likama Thär fore waro hedhningane the som throdho j christum, christo närmbir a kompne, än christi frändhir, the som ekke wildo witha at han war sandhir gudh J thässom gik thron fram fore skylskapin, j them andra blodzsins samfögilse, kwnne ey sannelika känna kärleksins lagh ällir räth Nw for thy at jomfrun är j allom sinom limmom almennelighin modhir, tho likowäl j likamans okränklikhet ällir likamenom helom, aff manne osmittadhom, är hon ekke almennelikin modhir Hon födhir tha likawäl jomfrur, swa som loffwaskolandis for thronna fulbordoghet, swa ok thäkka ällir nadzfulla aff jomfrudomsins äro,

Thz är wäl wärdoght at jomfrunna modhir foresäthis allom androm badhe j äpthirdöme ok löninna krono, thy at enghin forma swa fölia lambith som hon, hwilkin lambit födde, ok bleff jomfru Th.

Per. Menar ey thu at hon haffdhe drwkkit aff the kåldo, som wi för om taladho*m* Låren aff mik, thy at jak år mildh*er* ok ödhmiwker j hiårtano Hwar fore år nogh with*er*likit, hå*n*ne wara thåkka gudz syni, ok han wilde aff hå*n*ne födhas,

Th. Huru drak hon mådhan hon haffdhe ekke ån seeth, ållir hört hono*m* som hon baar j qwidhenō*m*

Per. Hwi sagdhe hon sik thåkkias for sina ödh-
47 miwkt, mådhan hon haffdhe ån enkte hörth aff
ödhmiwkti*n*na dygdh

Th. Thu hallir mik swa som eth atlöghe, teknandis aff mik gåthan thu menar at jak weth enkte aff thås hålgha anda makt, thy thykkir tik ey annath, ån at jak far mz lek, som thz ware omöghelikit, at han formatte haffwa drwkkit aff p*ro*pheta*n*na kåldo, hwilkin th*ä*tta sagdhe Offw*ir* hwilkin skal mi*n* ande hwilas, wthan offw*ir* ödhmiwkan ok rolighan, ok rådhandis mi*n* ordh Ållir th*ä*n hålghe ande kå*n*nefadhre*n* thå*n* osynlike, matte ey wara jo*m*fru*n*na hwilkin ok war hå*n*na jo*m*frudoms gömare, aff modhri*n*na qwidh Hwat ey haw*er* jak aff tik lårt, at sacrame*n*tin haffwa j sik twåfall skål, synlikin ok osynlikin Annath som aff ensa*m*pno*m* th*e*m hålgha anda görandhe fulko*m*pnas Annath som må*n*niskio åmbithe tho ey likowål, wthan th*ä*n hålgha anda wardh*ir* giorth

Per. jeremias, johannes baptista, moyses, ok manghe andhre prophete ok patriarche, ok hålghe mån wordho hålaghe j modh*er* liffwe, wthan yth*er*mera synlikin wålsignilse, ok fingo tho ey thy sidh*er* sacrame*n*ta*n*na fruct ok fulko*m*pnilse Huru

myklo meer haffwer hon forskuldat enkannelika thäs hälgha anda smörilse, hwilkin aff sik födde alla sacramentanna görara Hwat ey sigher jak rätteligha, om jak tik som swa mykla säwiu haffwer ok stwdheran, j the hälghe scrifft, at thu smakar nw thz j hoghenom, hwilkit thu skalt framdelis wardha Thu löpir nw framfore theodora, ok wändhir alla thina syn j honom, hwilkin thu enkannelika älskar Enkte finnom wi j thätta liff sälaren ok bätra, än jomfrunna snille, hwilkra renlikhet nar hon haffwer hiälpena aff gudz ordhom, tha oplysis thera hoghir j gudhi, som cristallin aff solinne Ensamen ödhmiwkten j jomfrunne gömir alth thz owantil giffs til gaffwa Wakta thy min dotthir, at thu ey högfärdhas ok äras aff thy, at thu haffwer jomfru nampn, wthan glädz aff thy at thu haffwer tik honom offradh, hwilkin jomfru är ok jomfrudomsins lön Thz thu äst jomfru thz är ey alzstinges loffwande, wthan thz thu loffwadhe renlikhetinna lypthe, badhe til likama ok anda, honom som är jomfrunna son, ok alla jomfrunnar brwdhgome Annars wordhe jomfru skaranom, hwilkin wthan tal är, bidhande bryllops timan, näplika nakoth hälaghetz tekn til löna, om ey skuldo the mz andhrom wtskilias aff giffthom hustrum, än j ensampno jomfru nampn O huru margha jomfrur for os haffwa warit, liffwandis j tholko ok loffliko liffwirne, hwilka kiptha wordho bradhelika aff dödhin jnnan thera bryllöps dagh, ok fingo tho litith til löna, for thy the nw giptha waro j hoghenom mannomen them som skuldo haffwa wordhit thera böndhir,

Th. Som mik synis tha är ensambir jomfrudommen thän loffwaskolandis, ok mz lönom begaffwaskolandis, hwilkin antwardadhir ällir loffwadhir är himilsligha brwdhgomanom, mz stadwgho löfte, ok blyghliko ok höffwisko liffwirne, wthan skrymptb ällir twåflärdh

Per. Thätta sagdhe thu sanneligha wthan skrymptan
48 Skrymptelike kärlekin lykkir wthe sanna kärlekin Alth thz thu grwndar j andhrom kärlek, thz wndhandraghir thu gudhi

Th. Hwa twåkar thär om, at nw j warom tima badhe j blandh män ok qwinnor, är ey kristna människio lyfte ok thro mykit waffrandhe, thy at nar människian aktar ekke, til hwat hon är skapath, ok slaar sik j sälskap ällir wenskap, mz andro the persone som ey är fulkompligha forsökt ok fulbordhat j gudz räddogha, ok haffwer samtalan, skipthir gaffwor, diärffwa opsyn tilsyn ok äpthirsyn, aff hwilko thz onda som sik haffwer doolth j hiärtano, wardhir nw oppinbarth

Per. Lägghir thu eldin til stradh ällir stikkonna, hwat är nw wäntande, ey annath wthan at eldin gör sina gärning j ämpneno, som thört är Thak thy tik til wara, ok haff thz tik til warnagla, hwilkit tik mistäkkis j androm, ok fly idhkelika samtalan, jw mz them som opsath haffwa ok meningh tik olikth, ok ämwäl mz them som tik äru enkannelike themprera thin ärandhe ok samtalan, thy at thz händhir opta, at tolkin tilhäfdadhir kärlekir, mz sinne dälhet giffwer rwmpth loff, til the thing, som olofflik äru Sannelika synda astwndan är dödhenom aldra näst Hwat ey haffwer

thu läsith, at watnidh holar stenana, ok jordhin forgars länteligha aff flodhi*n*ne Swa är thz ok mz olika p*er*sona idhkelika samtala*n*, at thera hiärta aff tholka talan, ok sälskap ok syndh*i*rlikin winskap, thakir optha ällir wndh*i*rstw*n*dom skadha Ån th*ä*r fore at paulus widh*er*kä*n*nis sik ena jo*m*fru hafua samankallath aff mankönss ok qwinkönss barno*m* oc haffwa fäst eno*m* man, til alla sama*n* th*ä**n*na jo*m*fruna thalar thä*n* hälghe ande alme*n*nelika ok enka*n*nelika sighiandis Dotth*i*r hör ok see, än j th*ä**n*na tiltalan börio*m* wi thässa andra book, os länteligha ath*i*rko*m*pno*m* til wara krafft*h*ir

Här lyktas annar delin ok börias thän tridhi om thäs hälgha anda samtala*n* til dotthri*n*na

Hör dotth*i*r ok see, ok tilbögh thin öron, ok forglöm thin almogha ok thins fadh*i*rs hws, ok konw*n*ghin astwndar thina fäghrindh Hör thu the hälgha kirkio dott*i*r, eeno*m* man ihesu christo trogiffwi*n*, ren ok osmittath jo*m*fru ok wtteknadh Hör thin brwdhgoma thik kallandhe, til äwärdhelika gaffwor See lönen hwilkin han tik framfore teknar, fölgh hono*m* foregangande Hör aktandhe oppa gudz lagh, see athwaktelika aktande gudz laagh, ey for ow*i*rwälle ällir thrangh, wthan mz skälome*n*, wiliano*m*, ok kärlekeno*m*, hetelika hälghelika ok wäl görande Hör hwat brwdhgome*n* biwdh*i*r See hwat han loffwar, oppa thz thu swa skuli [Per.]

styras til bwdhin, at thu maghe thädhan ko*mm*a, ok til thz loffwat är Christus spōr ok lethar äpth*i*r the ōron, som hōra skulu, thz är at han skuli bliffwa hwiil j*n*nantil, hwilkins liwdh hōris wthan til, ok thz gōra fruct til hogxsins skodhan, ällir ōghat hwilkit draghit wardh*i*r j gōno*m* til syne*nn*a Hōr dotth*i*r ok see, atwakta thu som är een ensam brwdh Duffwa Systir ok wen Wilt thu witha ok kä*nn*a, thu som äst thä*ns* konu*n*gx dotth*i*r,
49 hwilkin konu*n*gh*i*r är ow*i*r alla konu*n*gha, ok thäns dotth*i*r som alla thingha styrare är, thäns brwdh a thro*nn*a wäghna, som odōdhelikin är Thu som syndh*e*rlikin är for kärlekin skuld, ok swa som een j hans kärlek, dwffwa j nadhi*nn*a enfalloghet, fagh*i*r for renlighet*i*nna gaffwo Christi systir badhe j nadhi*nn*e ok naturi*nn*e Altidh wen for andhelika nadhi*nn*a samsäth ällir sonan Hōr apostla*nn*a dotth*i*r Hōr alla the hälgha kirkio kännefädhra barn, hwilke tik haffwa framfostrat mz tro*nn*e, inskikkat mz gärni*n*ghi*nn*e, tik lärandhe hōffwiska ok faghra sidh*i*r, the haffwa tik pryth mz dygdhi*nn*a kärlek, the haffwa tik kwngiorth thz lustelighasta ok sōtasta brwdhahusit, j ewi*nn*elike fägrindh wara tik reth Tholikit haffwa the thik beffwist mz lärdom, at thu skuli bedhas ath*i*r til tith ophoff, ällir thina opbōrilse mz dygdhanna gōmo, thy at thu kom j fōrsta foräldrome*n* wt j thä*nn*a wärldi*nn*a wsalhet, for thä*n* skuld at the j si*nn*e olydhno misto rätwisona Hwat är thz christus manar sina jo*m*fru hōra ällir see Waktha granligha hwat han sigh*e*r, glōm tith folk, ok thins fadh*i*rs hws Sa*nn*elika th*ät*ta fōlgis wäl aath, wthan dwalu glōma

tith fädhirnis hws ok sith fädhirnis rike Om swa händhir, at brwdhin faa höra sin älskelika tala, ällir om hon faa see honom fore sik ganga, thy at hon ropar äpthir honom j swa matto, som här sigx Min siäl är swa som all smält aff thy, at jak hördhe min älskeligha thala, dragh mik äpthir tik Swa höra ihesum jnwärthis j siälinne, är wtganga aff sino eghno wena ok frända hws, ok see honom, thz är letha äpthir honom Hoghin j them hälgha anda opthändhir, weth hwadzske fädhirne hws ällir andra människio hws, oppa jordhinne Thy at sidhan hon böria akta thz husit som ekke är giorth aff människio handom, hwilkit som är j himlomen, thänno forglömdo ok owirgiffno, som oppa jordhinne är bygdh, aff thänna jordzlika foräldromen, tha wardhir aff gamble ny, aff fwlo faghir, aff wanskiliko stark, tillägghiande fägrindh til fägrindh, thz är forsmadhom wärldinna ok kropsins syndogha lusta, for äwärdhelika thinganna kärlek öffro ällir föslo skälomen, nar christi jomfru böriar at fly thänna högfärdogha wärldinna högbälle ok falsklikhet, j samo stwndh böria hon at thäkkias gudhi himerikis konunge, aff thy at hon böria liffwa widh himilslighen lagh, thäkkis ok hon gudhi, tolkit j sinne jomfru betraktandhe, antiggia for thz han haffwer skapath j hänne, ällir for thz som han haffwer tillakth aff nadhinne Hwilkin är thänna fägrindhin j iomfrunne, mädhan hon är swa mykit högth sath, ok swa dyr räknadh aff konungsins asyn Hwilkin är thänna fägrindh som konungen girnas j iomfrunne, konunghin thän som skapadh haffwer himerike ok

jordherike Hwat fågrindh är the som konunghin wil haffwa j tik Wilt thu thz witha Råtuisonna fågrindh, loffliks liffwirne skapilse, wndhirstandilsenna liws, himilslika nåpsilse nadh, gudz kårlekir, wårldinna haath, ållir om nakot håndhir enne skålike siål, hwat thz hållir år aff dyghdinna astwndilsom, ållir lastanna haath,

Th. Wårdoghe fadhir mik synis, at aff thånna gudz kallan widherfar ekke litith gangn ållir bathan, hålghe jomfrunne, om hon hörir thz som biwdz, ok skodha thz som loffwas Om hon lydhir thy som hon haffwer hört, ok åpthirfölghir thz hon seer Ån hår om wndhrar mik, hwi thåssins konungsins kårlekir skal thär aff thås mera opuåkkias, om thånna dotthrin glömir sinom forâldrom ok fådhirnis landh, mådhan swa år at thänna fågrindh matte ok thär gömas, ålla gömdh ålskas

Per. Hår år ekke stadhir nw om thätta swara ållir göra, wthan tha thär til kombir, tha swaras ok hår til nakot, at almennelighit liffwirne kan nåpligha haffwas, wthan almennelika syndhir, ok thån som sik wåndhir j mwllinne, han wardhir gårna idhkeligha smittadhir aff hånna orenlikhet, Nw for thån skuld at wi årum aff guddomsins nadh skapadhe, athirlöste, ålskadhe, ok kalladhe, år wål wårdogoth dotthir, at alt thz wi liffwom, smakom, wndhirstandom, ållir formaghom, såndhom alt saman op j höghdena gudhi til loff hedhir ok åra, at aff framhårdinghinne prises ok loffwes, thz som synis haffwa skinande warith j os, aff opbörianinne godho ok lofliko Wisseligha hålgha gårninga fulkompnilse prisar ok loffwar godha opbörilsinna

frukt, ok lykthar mz thy at su*m*man aff lönomen är äwärdhelikin helsa, äpth*i*r h*är*rans ordh swa sighiandis Hwilkin som böriar eth goth ärandhe, ok thz wäl lyktar, han skal wardha fräls Thu synis badhe mz hogh ok ha*m*pn, helsamlika haffwa widh*e*rsakt thä*n*na wärldi*n*na fula ok oloffligha lwsta, ok thins jo*m*frudoms blo*m*stir haffwa mz maria offradh gudhi, lambit ä hwarth thz gangh*i*r. thakandhe til wara, ok mz thro*n*na sprang, haffw*er* thu ow*i*rsprungit thä*n*na thimeligha thingin, for the äwi*n*nelika thinghin som j himerike äru Hwat är nw göraskolandhe a*n*nath, än at thu for mina bön skuld, stath stadwgh oppa the trappo*n*ne som thu kome*n* är, ok lath tik nöghia, thy at hon är hälagh Stath j thino*m* ordine, thz är j thino*m* skikkilsom jo*m*fruligha blo*m*stirsins foresätilse, ällir ow*i*rgang j hwndradhafallo*m* lönom, swa framth at thu ey fallir, rördh aff nakro swikliko ällir fafängliko äro*n*na wädh*i*r Ok wardh*i*r tha tith fal swa myklo diwpare*n*, som thu syntis standha höghra Swa myklo höghre trappan är, swa myklo diwpare*n* ällir thyngre är fallith Mädha*n* tre äru stadghane, hionalagx, änkio, ok jo*m*frunar, swa som goth, bäthra, ok aldra bäst, om hwilkit här äpth*i*r är sighiaskolandis Thin stadghe gaar ow*i*r alla, thy at jo*m*fru*n* haffw*er* sik wthwalt ällir tilwikt jo*m*fru*n*na son, än mz hionolagz thro, ok änkiodo*m*sins ath*i*rhald, liffwa widh sin lagh Jo*m*frudo*m*sins okränklikhet haffw*er* om sik swa myklo granligare*n* athwakt, ok gömo, ok thz mz strän- 51
ligho*m* andheliko*m* näpsilsom, som han for andra skyndh*i*r sik bäthra lön takaskolandis, Nydra

ällir lägre stadghans hälaghet takir lön j blandh almen*n*eligha hälgha ma*n*na hälaghet Än jo*m*fru*n*na stadghe ällir ordin skal krönas, äro tilfögdha äro, Thz är wäl wärdoght, at thz som timeligha ow*ir*gik j ath*ir*haldit, stranglikhet ok ärffwodhe, skuli ok alla ow*ir*gaa j lönome*n*, thz är äwärdhelika j hedhreno*m*

Th. Sa*n*nelika wärdoghe brodh*ir*, thä*n*na jo*m*frudomsins ärlikhet j christi kärlek dyrkaskolandis, radh*ir* thu allo*m*, än the äru faa som hittha th*ätt*a blo*m*stridh, ok behalla owisith älla oskadh, aff hwilko tolki*n* äro*n*na fruct skal wäxa J thä*n*na blo*m*streno synis hedh*ir*sins fägrindh, ok fägrindh*in*na hedh*ir* Oppa ängla*n*na jordh är th*er*a omgängilse, ok som mik synis th*er*a framgangir är mykit ow*ir* naturam

Per. Hwat ey haffw*er* thu h*är*ran hört tala om th*än*na fruktena, thz formaghe ekke alle thaka th*ät*ta ordhit, wthan hwilko*m* thz giffwit är Sa*n*nelika th*ät*ta är een enka*n*nelighin gaffwa, ok ey almen*n*elighin Faam är hon giffwi*n*, än ey mz faam gaffwo*m* ath*ir*lönaskolandis For thän skuld at faa äru the som formagha fölia lambena hwart thz gar, swara lön*in*na dygdh ällir makthin taleno som mi*n*dra är, ok thz som mi*n*dra är j taleno, tagh*ir* sin fulnadh j löna*n*na storhet, thy opfyllir wälsignilsi*n*na nadh ok ömpnoghet thä*n*na enka*n*nelika stadgans wärdoghet, Ok th*än*na gör christus manghfallogha aff lönome*n*, hwilka han faa giordhe j strangha wägeno*m*, thz är j reno*m* jo*m*frudom ok ath*ir*haldh,

Mädhan th*ätt*a blo*m*stridh skal gömas mz mykle atwakt, hwilkit swa wansamligha kan oplethas ällir fi*n*nas Jak bidh*er* tik for thz äwärdhelika blo*m*stridh, som swa sagdhe, jak är wärldi*n*na blo*m*stir ällir jordhi*n*na, ok dala*n*na lilia, om hwilkit wi haffwo*m* for nakot om talath, at j thässe waro inbyrdis ällir ympse talan wili thu kwngöra huru thä*n*na blo*m*stirfullo jo*m*frudoms nadh skal opspörias, fi*n*nas ok gömas, th*ä*r mz bedhis jak with rätta skikkan, skäl, ok exempla, thz är äpth*i*rliknilse, sama*n*sankath j en hop, ok th*ätt*a säth framfore jo*m*frunar, enka*n*nelika for christi jo*m*frur, at the maghi*n* see hwilka the skulu framdelis wardha, ok swa maghin the betracta hwat the nw äru, ällir hwat the h*är* äpt*ir* skulo varda ok the th*ä*r aff lära mago atskilia mällan nattena ok daghin, ok mälla*n* thä*n*na närwarandis liffs skugga, ok thäs ko*m*maskolandis liffs liws, ok swa aff thässo liffweno til thz äwärdhelika, sik forbätra*n*de döma ok kwngöra androm Th.

Sa*n*nelika dotth*i*r th*ätt*a haffw*er* thu rättelika framfört, j thy at thu wilde bedhas spegil ällir reghlo, j hwilko thu skulde kä*n*na tik siälffwa, Nar mä*n*niskia*n* kä*n*nir sin eghin wanskilse, tha är hon kome*n* oppa ena stora ok första trappona j dygdhome*n*, ok tha hon th*ä*r näst grundar thä*n*na wärldhi*n*na wanskilse ok falsklik[h]et, tha är hon kome*n* j liwsith, j hwilko hon maa skodha sa*n*ni*n*dena som komaskolande är Än christo mik hiälpande, jak wil göra thz thu om bidh*er*, rörandhe 52 ällir sama*n*talandes mz tik, om renlekxsins äro, ok om sa*m*ma renleksins gömo, ok enskylda ällir Per.

syndhirlika krono, äpthir wara formagho Ok thätta wil jak göra ey aff manna wisdoms lärdom ordhom, wthan wi wiliom fögha til saman likth widh likth Wi wiliom them faa ällir biwdha, som fulbordogaren äru stadwghan ok starkan math Them som klene äru miölkena, at äpthir thz hwar een haffwer wndhirstandhit til, skal han här faa mattona, huru han skal haffwa sik j sino liffwirne Apostolin sigher, synis nakor j blandh idher wiis, wardhe fawiskir, at han maghe wardha wiis, thy at thänna wärldinna wiisdombir är när gudhi enkte wthan fawiska

Th. Thätta thäkkis mik alzstingx enkannelika, som thu nw loffwar, wari siälfft lambit jomfrunna ledhare, j ware samtalan, sigh thy

Per. Mädhan swa är at margh äru badhe dygdhinna ok lastanna kön, aff hwilkom siälin opföris j högdhena, ällir nidherkastas j diwpit, jngin dygdh prisar swa ängla liffs liknilse, som blyghetinna fägrindh, jnghin lastir stridher moth naturinna fylsko, swa mykit som kötzsins kränkian ällir skörhet flyghandis j människionna siälswald ok frihet J the andre fordriffwas kötzsins skadhelika astwndilse, ok wardhir människian än tho at hon är här j likamanom sath andhelighin Ok j the andra kötsins lusta owirmäktoghom ok härrandom liggir andhen wunnin ok samaledis andhans krafthir, ok swa wardhir all människian likamlighen Om thz första sigher härran, the som wärdoghe äru at faa himerikis rike, the thaka ekke man älla takas aff manne, thz är at ey öffwas thär människio naturlikit samblandh, wthan the äru som

gudz ängla Än om thz andra är annar dombir Hwilkin som saar j thy som fordarffwat ällir rutith är ok krankt, han skär aff thy som fordarffwat är, än thän som saar j andhano*m* han skär eth äwi*n*nelikit liff Ok sigh*e*r paulus, liffwi*n* ok farin j andano*m* ok fulko*m*p[n]in ekke kötsins astwndilse, for thy at fulko*m*nin j kropsins lusta, äpth*i*r hans begärilse liffwa*n*de, tha ärin j döskolandis Än är thz swa at j j andano*m* dödghin kropsins gärni*n*ga, tha ärin j liffwaskolandis, ok all syndh är wthan kroppin etc[ra] Athwakta nw hwath thä*n*ne dyghdin är, ok mz hwat säffwiu hon är oplethaskolandis, hwilka siälffw*i*r renleksins höffdhw*n*ge christus prisar swa mykit, at han wilde likna renlekxsins älskara änglome*n*, hwilko*m* siälff naturen haffw*e*r thz tilfögkt, som siälome*n* j thässom kroppeno*m* sattho*m*, haffw*e*r nadhi*n*na sötme mz storo ärffwodhe ok store stridh, skift ällir giffwit ok giffw*i*r.

För thy at thu haffw*e*r böriath, at wardha thins konu*n*gx brudh, bör tik altidh mi*n*nas oppa thin brwdhgo*m*ma, hans närwaru aktha ok skötha, hwilki*n* thik aldrigh är j fran ällir fiärran, j stadh ällir tima Hwilkit jak ey sighr at gudh all thing 53 omfämpna*n*dis, ällir omkringgan[gan]dis ällir warandis, kan inlykkias aff stadh ällir tima, for thän skuld at hwar en stadh*i*r är när hans stora wald ok makt, wakta thy at thu aldrigh haff twäfalt hiärta, ällir twäfalla syn til nakra mä*n*niskio, for thy at wthan twäkan mi*n*zskas j thik th*ä*r fore thins brudhgo*m*ma kärlek, ällir om thu wändh*i*r thit hiärta fran hono*m* ok til nakon a*n*nan Älska

alla j christo enkannelika christum, j hwilkins kärlek om thu fulkomligha bränna[n]dis är, tha nimbir thu wäl wndhirstanda, hwat dygdh ällir odygdh thänna wärldinna falska blomstir haffwer j sik, thz kan ekke wara at thu wardhir swikin aff falsklikhetinna skugga, om thu äst wäl grwndath j sanni[n]dhinna roth Hwat är thz christi jomfru skal bedhas af thänna wärldhinna rikedomom ällir höghbälle, mädhan hon är rikaren än wärdhin ok mäktogharen, hon är ok antwardhat in j gudz mönstir mz renleksins blomstir Hwar hon skal standa a gudz höghra handh, bidhiandhe til honom som skapat haffwer all thing, hwilkin hon ok bär j sik Thy är hon höghre än himillin, thär fore skal konungx dotthirs ära wara jnwärtis, thy at hon äghir honom jnnantil, hwilkin som gör alla hälgha ok äghir äwinneligha Swa som christus dolde ällir holde guddomen mz mandomsins wanskilse, som war pinlikhet ok dödhelikhet, ok gladdhis j fatighasta hampn ällir klädhabonadh, hwilkin fäghirst är owir alla människionna söner Swa är christi jomfru wthantil forsmadh aff wärldhinne, ok är innantil fwl aff skaparenom Within j ekke sigher sanctus paulus, at j ärin gudz mönstir, ok gudz ande bygghir j idher Hwilkin en som owirwälle gör j gudz mönstir, honom skal härran fordarffwa Gudz mönstir är hälaght hwilkit mönstir j ärin Hwat haffwer christi jomfru widhertorft oppa sik kasta silkiskladhe, hänghia oppa sik gwl ällir silff, j knöpom, spännom, gwlringom, dyrom stenom ok andhro tholiko, mädhan hon är innantil skinande mz andhelikom sacra-

mentis, hwilkra alla sw*m*ma ār christus, sigh thy thino*m* h*ā*r*r*a, thino*m* āw*ār*dhelika brwdhgo*m*ma Min siāl frōgdhas j h*ārr*ano*m*, ok hon lustas j hans frālsara All min been sighia, o h*ār*ra hwar fins thin like H*ār*ran foreueth thera dagha som osmittade āru, ok thera arff skal wara āwi*n*nelikit Paulus sigh*er*, h*ār*ran wtwalde os, for ān wārldin skapadhis, at wi skullo*m* wara hālaghe ok osmitthade for hans asyn j kārlekeno*m*, kārlekin thān rene til christum, han rensar āmwāl th*em* som orene āru, ok th*em* som blyghe āru j kyteno gōr han yth*er*mera rena Ān somligha jomfrur āru jo*m*frur nōdogha ok ey aff godho*m* wilia, aff thy dōmas the wara fawiska, at the hālgha kirkia synis inkthe meras āllir ōkias aff th*em*, ān tho at the skuldo wara hā*n*na qwidz frukt Sa*n*nelika fafānglika j alle matto ār swa dana ofructsamlikhetz fruct, stōrre ān kōtzsins fructsamlikhet, nar blyghethin ār bruthin ok ey hel, āllir bortthomz allo Th*ātt*a ār mer andhelika fōdha ok afla christum, ān fōdha the barn likamlika som dōō 54
skula Swa opta wardh*i*r thu gudz modh*i*r, som thu opta til gōr hans fadh*i*rs wilia, āpth*i*r hans eghin ordh Hwilkin som gōr mi*n*s fadh*i*rs wilia, han ār mi*n* brodh*i*r, systir ok modh*i*r Christi jo*m*frur the som ofructsa*m*ma āru likamligha, mz hālagho*m* ok godho*m* wilia, th*e*m wardh*i*r widh*er*lakt j andhelighe ok āwi*n*nelighe fructsamlikhet, j hwilke ok for thz, thu fōdh*i*r hono*m* swa som christum j godho*m* gārni*n*go*m*, liffwandis jo*m*fru, kallas thu modh*i*r, dotth*i*r, ok syst*i*r, for thā*n*na saak skalt thu granliga atwakta, hwat tik fattas j

thinne helso, ällir hälaghet, hwar sonen modhrena, fadhren dotthrena, brodhrin systrena, omfämpnir en persona mz omskipteliko nampn,

Th. O fadhir thätta är eth stort wndhir, ok eth stort ärande, at en son haffwer swa margha mödhir, en brodhir swa mangha systra, j sik sanneligha owmskipteliken, j stadh ok tima, ok thär mz j allom owmskiptir Mik synis at wi födhom swa christum, som wi alle haffwom takit aff hans fulkomplikhet,

Per. Thu haffwer rätta meningh, än tha at christus war gudh ok war härra, förra är j sinne äwärdhelikhet, än timen warth Wilde sik thär til wärdoghas, at han' wilde wardha mangha mödhra en son, mangom systrom een brodhir, tha likowäl haffdhe enghin aflath ällir föth, wthan han haffdhe them alla forekomit mz sinne nadh Han giffwer j sino ordhe matthona, huru han skal aflas Han giffwer ok fructena, huru han födhas skal mz godhom gärningom, Hör apostolin Mine söner hwilka jak athir födhir, swa länghe christus skapas j idher Thy took han hwilkin som en ok thän samme är, obegriplighin tima til wäxilse, a thera hiärta wäghna, som throdo a honom, ok äpthir thz at hwar en öffwar sik j them gärninghom, som tronna lop bekombir, j thy pröffwas christus skapas j honom Mädhan swa är at allas thera samqwemdh, som tro j christum, äru christi hws ok heem, huru myklo mera jomfrunna hiärta, thz som blygt ok ödhmiwkt är, skal wara hans enkannelighit ok hälgath mönster Christus är entidh aff modhrinne jomfru maria föddhir likamligha,

än nw wardhir han altidh andelika bwrin ok föddhir aff hälgom jomfrum,

O thu jomfrudoms fägrindh, thik kan enkte liknas Hwat är lustelikare at see, än ena blomstrandhe siäl Hwat är fäghre än en ren ok osmittadhir likame Hwat är stenen aldra kostelikasta, jnnelyktir j reno gwlle, wthan en blygh siäl, j enom renom ok okränktom likama Hör christi jomfru, renleksins dygdh är hälaghetinna preuilegium ällir frihet, hälgha omgängilse spegil, the hälgho kirkio blomstirs fruct, andelikx liffs näpsilse ällir sidoghet, rätuisonna fägrindh, siddhanna prydilse, jomfrunna hampn, jomfrunna gwlbandh, dygdhanna göma, hälaghetinna insigle, gudz nadz withnisbyrdh, äwärdhelika fridzsins testament

¶ Sköra käthinna dödhir, fafänglikhetinna fordömilse, ängla liffs äpthirfölghirska, blomstrandis ällir skinandhis liffs fä[g]rindh, hälaghe 55
mildhetz blomstirful, hel ok fulbordogh gärning, ok alla höffwiskhetz ok renliffnadz tekn Renliffnadin j änglomen han är naturlighin, j människiommen swa som marghongaffwa ok enkannelikin nadh, j äwinnelikhetinne rolikin, j moghanom thryg, ok ey owirwnnen, j motegangenom orörlikin, j framgangenom ällir sälikhetinne jämlighin ok moghin, som marken hwilkin om wartima är fwl mz blomstir, swa är renliffnadhin fwllir mz alzskona dygdhom, ok aff them faghir [illegible]stelikin Sina dyrkara gör han wi[illegible] alla dygdha ok höffwiska si[illegible] at apostolin almenneligh[illegible] a the hälgha kirkio kro[illegible] er idher thro-

giffwit enom man, swa som ena rena ok osmittadha jomfru, thz är christo, thy haffwin idher j hans asyn höffwislika ok trolika, enkannelika the jomfrur som sanna jomfrur äru, osmittadhe badhe til krop ok hogh, the äru the hälgho kirkio blomstir, äpthir thz samme som apostolin sigher, härrans jomfru tänkir the thing som röra til härrans hedhir, at hon skuli wara hälagh j kropp ok anda Är thz swa at hogxsins fägrindh lidher owirwälle aff skadhelighe samtykkio, tha luthar gänstan äpthir ok smittas jomfrudomsins stadghe, for thy är kropsins hälaghet okränklikhetinna dygdh ällir osmittelikhetinna, Andans hälaghet är hogxsins obesmittilse Annat aff thänno nw sagdho, wthan thz andra söndhirlöser jomfrulika blomstirsins nadh, nar badhe är gömth tha är jomfrun sannelika christi jomfru, ok jomfrudomsins lön äru redho swa som j handhom.

Om christi jomfru j blandh flere jomfrur är mykit toktogh ok höffwisk, mz syndhirlighom naturinna gaffwom äradh aff gudhi, ällir begaffwat j fägrindh, konst, skapnadh, triffwin, j allom ämbithom atwaktol Än mz fafängho ällir lösheet swikin, ok jnwörtis j mangha dela manghaledis atskildh, äpthir manghom begärilsom, hoghenom löpandis ok lönligha syndoghan lustha älskande Hwat ey wilt thu thänna kalla hela jomfru, thz är osmittadha, swa at hon kan ok tilstädhis fölia lambeno hwart thz gar Hwat ey skal thänna jomfru wara j taal mz them som renligha äru j likamenom ok andanom, ok aff ödhmiwktinna nadh Hwat ey skodhar gudh aldra mäst thz

innantil är j människionne, hwadanaff han gillar ällir hallir gilth, ällir ok dömer ogilth, thz tha wardhir tänkt ok giorth j hiärtano, serdelis thera som trona haffwa loffwat Thror thu härruns jomfru, at thän som ransakar alla människiona innantil, j indra mannenom, at han lethar ey atenast om kroppin är hel, thz är om han är okränktir, wthan ämwäl skodhar han hiärtans dygdh ok meningh Sannelika ythermera thäkkis gudhi änkian som standhir ödhmiwkligha j sinne syndabätringh, än een olydogh ok högfärdogh jomfru, Änkian hwilkin som wtrönt haffwer smittilsen, ödhmiwkar sik til forskwllilsinna stadhgha, än jomfrun som wtpösis, thz är at hon högfärdas til fallith For thy at hwar en som sik ophöghir skal ödhmiwkas, ok thän sik ödhmiwkar 56 skal ophögias,

Ekke är än wäl liwslikit at wndhirstanda, Th. huru kropsins jomfrudom kan mistas om hogxsins stwpan nakot owirgar sinna hälaghetz lineam Ällir hwi är thz ekke nogh, at thän ythre mannen är heel j sinne gömo, om thän indre är skämdhir

Spöriom scriptena, j hänne fam vi snaran ok Per. genlighen wtgang om thänna ärandhe Hwat sigher hon, oren är hwar een, som ophöghir sit hiärta Hiärtans ophögilse är alla renlikhetinna ok hälaghetinna fordarff ok forwitilse Högfärdoght hiärta smittar kroppin, ok affskär jomfruligha blomstirsins fägrindh, at thz ey bär ällir forma at bära hälgha lönanna fruct, ok at ey forma thänna hälgha lönanna frukt fölia j lydhnonne blomstreno Hwat ey west thu at orene andane kallas andhe-

likin hārinslighet, ey kallas the for thy swa, at the syndadho j likama, hwilkin the aldrigh haffdho, wthan for thy at the mz si*n*ne forbolnoghet, oblidhkadho gudh, hwilka the aldrigh forwthan waro Ensami*n* hōgfārdhin gōr th*e*m orena som hā*n*ne ālska, hwilka naturen giordhe uthan likama Ey forladz ok th*ätt*a ondha nakraledis, hwilkit ms forba*n*nadha lop altidh ōkis, ok ey mi*n*zskas Hwat ey haffw*er* thu lāsith, at thā*n*na stora synden syons dōtthra, at the mz oprākto*m* hals gingo, mistāktos swa mykit gudhi, at th*e*m swa wāl pryddom, ok th*ä*r mz hoghmodogho*m* hothade gudh nākthena ok fallith,

Th. Hwat syndadho syons dōtth*i*r j thy, at the swa gingo mz oprākto*m* hals, ok haffdho tho likowāl ōdhmiwktena j hiārtano

Per. Halsins wthrākkilse war hiārtans inblāsilse, aff hwilko the wtpōstos j hōgfārdi*n*ne, aff th*e*m gaffwo*m* som gudh haffdhe th*e*m giffwit, sik fafānglika ārandhe ok sik siālffwo*m* thākkiandis, ok th*ä*r fore giordho the ey lithit mothe gudhi, thz fins j thy som th*e*m widh*e*rfor, the sa*m*ma som hōgfārdandes, gingo mykit wiith ow*ir* th*e*ra frihedz ok siālswaldz lineam, thz ār wiith ow*ir* thz th*e*m bordhe Wordho the gripna ok fōrdha j frāmadha landh, ok aff th*e*ra hōgfārdh giordos the rooff ok fianda*n*na atlōghe Th*ätt*a fingo the for thz, at the ekke willo standa j ōdhmiwkti*n*ne, ok wara āro*n*na krona Hōr thy thu, som tik wilt forbātra j klostreno, j blandh hālgha jo*m*frur Christi jo*m*fru hon ār swa som morgho*n* stiārnan, gli*m*mandis j himleno*m*, swasom rosen j paradyso Swa som

faghra oleo thrād j oleogardhenom, ok swa som
winbāra klasin j wingardhenom Hon glimmar āllir
skin mz glimmande renleksins klarhet, swa som
solin mz solgislomen Hon blomstras ok wālloktar,
sancte opinionis exemplo, thz ār mz hālghe frāgdhz
āpthirdōme, Hon framgiwthir nadhinna oleo, hwilka
hon anamat haffwer mz dygdhinna fructsamliket,
hon prāssar wth sōtha smakin aff winbāraklasanom,
thz ār endrāktogh ok ōdhmiwk omganga Ār thz
swa at inkombir j jomfruna swa lōnligha ok
lānteligha the dirffwin, at hon reknar sik thänna
dygdhir haffwa for sina eghna forskullan, Ok 57
mindra thakkar hon gudhi ān hānne bordhe, sik
mera aff tholke nadh ophōghiandhe ān ōdhmiwk-
ande Hānna liws wāndis j skwggan Rosen j tyrne
Olio trādh j tyrnotizsla thaggin Winbāridh j willena
winbāraqwista Hon wardhir mykit styrtandhe j
sinom gārningom, hwar hon skulde wara rolighen,
wardhir hon gnasogh ok hwas j sinne omgango,
j hwilko hon skulde wara sāff ok spak, menandhe
ok rāknande thz alt gōras hānne til orāth, som
ey ōkir hānna loff ok priis, āllir ok om hon
knorrar a mothe them som hānne awitha fore
hānna brwth, tha' wardhir hon opfylth mz swa
marghom lasthom, som hon fōr war opfylt mz
dygdhanna anbodhom, at borth taknom them andhe-
lika prydilsomen, wardhir hon nw fawisk, hwil-
kin fōrra war wiis ok sniāl Forsumwl som forra
war triffwen til sit ok annars gangn Nw wtspillis
gudz kārlekx oleo, aff hwilko lampan skulde
brinna oppinbarligha, ok wardhir hon rāknadh
mz them fawiska jomfrummen, for sina eghna

lastir, ok for thy at hon haffw*er* wtsläkt mildhet*inna* liws

¶ Ok sigh*er* ysaias ondha lwktin skal wardha for sötha lwktena Fore gwlsnörith harrepith, for krylotta harith flinskallan, for halsdwkin harklädhit, göri thy jo*m*fru*n* mz ödhmiwko hiärta, ok ekke mz högfärdogho, loff ok hedh*i*r gudhi som gaff jo*m*frudome*n*, swa framt at hon ey mistir thz for högfärdh hwilkit hon forskulladhe mz ödhmiwktin*n*e Gudh standh*i*r mothe högfärdogho*m*, ok ödhmiwko*m* giffw*er* han nadhena Han är thä*n* som badhe gör j os wilia ok göra, oppa thz wi skulu*m* forskulla godhan wilia,

Th. O wärdoghe fadh*i*r, mädhan thu haffw*er* talat om th*ät*ta sörghelika ok grötelika prydilse skipte, Jak bidh*er* thik at thu wttydh mz fam ordho*m*, hwat sa*m*me p*r*ophetin haffw*er* scriffwat ok sama*n*sath, ok huru th*ät*ta skal wndh*i*rstandas, om thä*n*na klädhabonadhzsins prydilse, ok at han foresagdhe syons dötth*er* mistaskola*n*dis wara th*än*na klädhabonadhin, äpth*i*r thz han sagdhe, som thu nw lithit til fore*n*na lärdhe, at for th*ä*n skuld at syons dött*er* waro mykit storhoghadha, ok gingo mz rakom hals, ok mz mykin ostadogh öghnaläte, ok andra ostadoghet, som the haffdho badhe j handho*m* ok fotho*m*, gangandis ok standandis, skal h*är*ran göra syons döttra jässa flinskallota*n*, ok h*är*ran skal taka aff th*e*m harith Et sequitur J th*e*m daghenom skal h*är*ran taka aff th*e*m th*e*ra fotha prydilse, gwlbulor, halsbandh, gwlspan, ärmabonadh, hoffwdhbonadh, ärmasilffw*er*, silffkädhior, dyrsmörilse kar, örnaringana, ringana ällir

finghirgwllin, dyra stena, hänghiande j thera änlite, hälghadagx klädhin, lakanen, handhklädhin, ällir dwkana, speghlana, thera grannasta linklädhe, Mädhan thu menar säthia spegillin for wara asyn, tha läthias ekke, at giffwa os swa dana kännedom, likamlighin ok andhelikin, aff thänna spegil ok prydilse, at syons dötthrum, thz är christi jomfrum, maghe händha nakor thän wisdom, aff hwilkom the matthin sik forwara, at ey äpthir apostoli ordhom klädda finnens nakna, thz är swa wndhirstandandis, at the ey skulu finnas mindra 55 ärffwodha om the prydilse, hwilkin the thakit haffwa aff gudhi, ok omhwxande än widherbör

For thy at thu synis mykit wara jdhin ok Per. fraghin j the hälgha scripth, aldra mäst j thinom ryghelika hötilsom, thy äst thu j höxsto trapponne, aff hwilko thu for[m]enar thik sökia högdhena, thy mz engho ärffwodhe ällir stwdheran aftwas syndhinna fylska swa granligha, som mz scrifftinna idhkelika skodilse Mädhan christus är fadhirsins ordh, swa offtha bär thu christum j thino bryste, som thu lustas j liffsins ordh Hwar kan tha lasthanna stadhir wara, nar thu bär mz tik dygdhinna käldo Hwat är nw thätta, at syons döther gingo mz swa rakom hals, ällir ostadoghom öghnalatom, for hwilkit the forskulladho näktas aff allom sinom prydilsom, hör thätta mz faam ordhom, sidhan wiliom wi samanhäntha mz thinna böna tilhiälp, äpthir ware makt, ok mädhir tik owirtala ällir kwngöra om prydilsin Syon sigx wara swa mykit som speglan, hwilkins dötther äru hälgha siäla, serdelis jomfrunar thär til fore-

sedha, at the skulin aff hethasta kärlek spegla sik j sino*m* skapara, än nar the synas wara stora ok faghra j sino*m* eghno*m* öghom, tha swikas the aff sins eghno willo stiigh Hwar ödhmiwktin är, th*ä*r är wisdome*n*, ok for än th*ä*tta sama*n*knosas, ophöghis mä*n*niskio*n*na hiärta, ok for än thz äras ödhmiwkas thz

Th. Huru räkkia the sin hals

Per. Swa som halseno*m* opräktom, opräkkis hoffwodit, swa ok j dygdhi*n*na formykla dirffwe, ok oskälike nadhi*n*na gaffwo*m*, fawiske hoghin oplypthis opta, tilläggiandis sino*m* forskulli[l]som, thz han haffw*er* aff gudz godhgärnigo*m*, thän som faar äpth*i*r nakro the som ow*ir*gar hans krafftir, han menar thz at all thing äru wndh*i*r hans wald, th*ä*r fore hwat han tänkir höra til hans staath, thz är hans faal Samuledh thz han menar wara sik til äro, thz är hans forbrytilse Enkte är wadhelikare*n* än äro*n*na girnilse ok rosn ok dygdhi*n*na hoghir ok eth forbolgit sa*m*wit

¶ Thän othrone konu*n*gin aff samaria achab, swa fullir aff lastome*n* som rikedomo*m*, for thz han j eno öghnablek ödhmiwkadhe sit hiärta, ok nidh*e*rbögdhe sit hoffwdh, blidhkadhe han domaren, hwilkin hono*m* wredh*i*r war Sa*n*nelika nabagodonosor halsenom ok armome*n* mothe gudhi wträkto*m*, wändis han j eth oskälikit diwr Ödhmiwkten forsonar syndare*n* mz gudhi, högfärdhin skapar aff mä*n*niskio*n*ne eeth oskälikit diwr,

Th. Här aff siongh*i*r psalmi*n* Mä*n*niskia*n* thä*n* tima hon war j hedhreno*m*, tha wndh*i*rstodh hon thz ekke, thy wart hon j nakra matto lik-

nadh them creaturum, som enkte haffwa wndhirstandit,

Här äpthir j syons dötthra öghnalatom ok Per. blighan, math thu wndhirstanda thwäfalt hiärta, ok ostadoght Hwar boghin lathir genstan synas j kropsins rörilsom, thz som ey är höffligh, thz hon haffwer aff sinne onzsko afladh jnne j kroppenom

¶ Thz han sigher at the hafdho sik lösligha, mz sinom handhom ok moghnom staath thz lydhir 59 badhe til eth sinne, for thy at fawiska jomfrur, alt thz godha the ofwantil mz skälikom sinnom wnfaa, thz forskingradho the här nidhre j thera osidhom, hwilka the här haffdho wthan skäl ok godha skipan, thy forskulladho the at näktas, thy at the haffdho ey thär äpthir sith liffwirne, som the baro nampnith ok stathin Thro minom ordhom min dotthir, tässens prophetans ordh röra enkannelika oppa, ok moth them jomfrum, som loffwat haffwa renliffnadh, ok sik offradh j gudz thiänist, ok for thz hälgha lypte som the loffwat haffwa, haffwa the wnfath hälgha nwnno nampn, aff hwilkom somligha gudz räddogha borth kastadhom, ällir gudz kärlek, haffwa wänth fran gudhi sit änlite, ok fölghia diäfflenom äpthir, swa at the äru widh oändhelika matto˙arghare n än the qwinnor, som liffwa j hionalagh Hionolagx tro hälghar bondans ok hustrunna skikkilse, jomfruligha liffsins lyfthe kränkt ällir smittat, owirgar alla synda fylsko, j sino owärdogo lupi, ällir gärning, hwadan aff jeremias sigher Hans jomfrur äru orena, the äru the som haffwa hälaghetinna nampn, än

mz thera skinande habitu ällir hampn them kosteleghasta, halla the wärldinne sina tro Alment til hopa thiäna the gudhi, än sin hws säthia the widh klostren, j hwilkom nar the optändha wardha til sköran ok orenan lustha, gripa the ok dräpa swa mangha the kwnno lokka till sin snödha ok forbannadha kärlek, J tholighom nwnnom hädhis gudz nampn For thy at mädhan thätta lypte forbiwdhir them ganga til äkta hionalagh, falla the j skörhetena stiälandis, swa at thera snödha liffwirne är alle the hälgho kirkio til skam ok blygdh, ok synda tilfälle Thänna syndogha nwnnonna onämpneligha afwändilse fran gudhi grathir samme prophetin j thässom ordhom, Stigh nidher ok säth tik j mwllena, ey är sighiandis allaledis, huru the sik ställa, wthan ällir önkandis ok gratandis Säla äru the christi jomfrur, hwilka omskiptom hampnenom ok hoghenom, sik mz friom ok godhom wilia haffwa jnnelykt, wtskilda fran manna asyn, thär mz fortakande diäfflenom hans bräskofulla tilfälle, sik siälffwa ällir andra for thera skuld at frestha

¶ Om prydilsenna wttydningh som thu bath, star nakoth än athir mz tik rörande

Th. Thär om bidher jak j alla matto

Per. Oppa thän daghin skal härran bort taka fotanna prydilse etc[ra] Först wil jak thätta wttydha som thz star j textenom, sidhan andhelika Thätta är qwinnonna käthe at hon prydhir sina föther mz högfärdoghom skom, oppa thz hon thäs ythermera skuli täkkias them hon älskar, lunule äru bulor, giordha mz mästirskap aff gwl ällir

silff, ällir ok andro*m* malm, liknandis manano*m* Torques är gwl kringo*m* halsin, hwilkit the plägha mäst bära, som äru j östirlandom, Monilia äru all the prydilse som qwi*n*nor bära annorledis Monile är ena handa prydilse hänghiande widh halsin, kosteligha giorth mz gwlkädio*m* ok dyro*m* steno*m*, Armille äru ärma*n*na prydilse aff gwl giordh, Mitra är hattir aff liin giordh*i*r Discriminalia haffwa na*m*pn th*ä*r aff fanghit, at mz 60 th*e*m atskils haridh for fägrindh skuld Perichelides är thz som qwi*n*nor haffwa til lara*n*na prydilse Swa som Armille armana Munerule strup*an*s prydilse ok halsins, haffwande liknilse mz näghinöghon Olfactoriola qwi*n*no kar for kostelik smörilse ällir lwkt Jnaures örna prydilse hänghiande Annulos sigh*e*r han wara gwlringa til fingra*n*na prydilse Achus a*n*no*r*ledis spinter sigx thz wara mz hwilko qwi*n*nan fästir särkin wndh*i*r strupano*m*, at brystith skuli ey synas barth Specula aff speglande sigx thz for thy, at j speglo*m* plägha qwi*n*nor skodha sin änlite ok hoffwdh prydilse*n*, hwilkit the ey kw*n*no annars göra Sindones li*n*nen klädhabonadh*i*r Witte kallas thz mz hwilko antiggia bindis harit ällir klädhin, at the ey skulin atskilias Teristra är li*n*nen qwi*n*no klädhe, om somaren leen ok gran fore heta*n* Fascia är thz hon bindh*i*r brystith mz, at hon ey skuli synas stor for spena*n*na skuld, wthan hällir smaal

¶ Nu haffw*e*r thu hört hwat täxtin märkir om thä*n*na prydilse*n*, j hwilko*m* mera är fafängth än nyttokt,

Th. Thz är wäl skälighit at prophetans ordh, badhe thz syons dötther skuldo wardha röffwadha aff tholighom ok swa mangha handa prydilsom, j hwilkom mera fins fafängan som thu sigher, än nyttan Thz är qwinnona löshet, at hon plägher mykit owirflödogth hänghia oppa sin krop Hon seer ekke äpthir tarffwomen ällir skälomen

Per. Hwat ey sigher apostolin Ogifftha qwinnan tänkir huru hon skal täkkias gudhi The som gift är thänkir oppa wärldena, ok huru hon skal täkkias sinom man Atskildhir kärlekir bäggias thera gör atskilnadh mällan them badha

Th. Thz är santh, än lath nw höra hwat thätta haffwer inbära andhelika, som thu haffwer nw sagth

Per. Thänne prydningh andheligha wndhirstandin, äpthir prophetans, hötilse, beteknar andhelika juda kirkiona, hwilkin wndhir gamblom forfädrom blomstrandis, forskulladhe prydhas mz tolkom hampn, hwilkin badhe mz tronne, liffwirne ok renliffwe foregik them som dyrkado affgudhin, thz äru hedhningane Sannelika christo komande til iordherikis, blygdis ok skämdhis hon for sina otro ok synda mörkir, at hon näktis alzstingx them wärdogha hampnenom, hwilkins fulhet äpthir naum prophetans ordh, tedhis tha hedhningomen Almenligha prophetans ordh beteknar hwaria ena hälgha siäl, hwilkin äpthir dygdhenar fallir athir j lastenar, ok mistir andhelika nadinna fägrindh, ällir the fägrindh som naturlika skälin haffwa giffwit Seem nw thänna lönligha wttydilse, ällir hälgha ok andhelika jnnelykta, j thänom christi jomfru brwdha prydilse äpthir prophetans ordh Hwat är annadh

wndh*i*rstand[and]is mz skome*n*, wthan thz thu haffw*er* in canticis canticorum O huru fagh*i*r thin ganghir är, thu höffdinga*n*s dotth*i*r, j thino*m* skom Hwa är thä*n*na, wthan christi jo*m*fru, blygh badhe j krop ok siäl hwilkins gangh*i*r fagh*i*r är j skome*n*, 61 thz är at hä*n*na gärni*n*ga äru faghra aff forfädhra*n*na hälgho*m* äpth*i*rdömo*m* Swa som föthrene styrkias ok hölias aff the dödha creatura*n*na ski*n*nom, swa ok wara gärni*n*gha, wardha starka aff hälgha fädhra*n*na äpth*i*rdömo*m*, mz lasta*n*na dödhgan, lunule äru som nw sakth är, e*n*nahanda biläte teknandis mä*n*niskio skapnadh, aff lönligo*m* insiglo*m* fra*m*föris thä*n*na skapnadh, hwadha*n* aff jo*m*fruligha brystidh prydis, Til gudz biläthe ok liknilse är mä*n*niskia*n* giordh, til biläthit a wisdo*m*sins wäghna ok skäli*n*na, til liknilsit j sidha*n*na hälaghet ok rätuisilse Nar som jo*m*fru*n* liffw*er* äpth*i*r gudz wilia, tha bewara hon wäl ok rättel[i]gha sit bryst, j hwilko gudh hwilas mz thä*n*no*m* prydilsom Th*ät*ta haffw*er* thu j sancto paulo sighia*n*de, fornygins j idhars hogx anda, hwilkin skapadh*i*r är äpth*i*r gudhi, ällir swa som gudh j rätuiso*n*na ok sanni*n*dhi*n*na hälaghet,

Mädhan th*ä*nna prydilse skal liknas widh Th. manan, ok na*m*pn taka aff manano*m*, hwat wndh*i*rstars här mz

Hwat ey haffw*er* thu scriffwat om christi Per. brwdh, at hon är fagh*er* swa so*m* manen, wtwaldh swa som solin Swa som mane*n* omskiptis j tilwäxtin ok affwäxteno*m*, swa ok een trolighin siäl synis omskiptas nw j si*n*ne forbätringh, nw j sino*m* wanskilsom Torques spör j salomone hwat

fadhre*n* loffw*ir* soneno*m*, som stwdhera j wisdomeno*m*, han sigh*er* swa Hör mi*n* son thins fadh*ir*s kä*n*nedom, giff ok ekke ow*ir* thi*n*na modh*ir*s lagh, at nadhin skuli tilföghias thino hoffdhe, ok gwlkädhia*n* thino*m* hals Swa som halsin fögh*ir* sama*n* hoffwodit ok kroppin, swa sama*n* fögh*ir* tron gudh ok mä*n*niskiona, the mä*n*niskiona som tilghanghin haffw*er* til gudh mz tro*n*ne Thz är omöghelit at nakor kan thäkkias gudhi, wthan trona, ok rätwis mä*n*niskia liffw*er* aff tro*n*ne Sa*n*nelika mz gwlleno math thu wndh*ir*standa wisdome*n*, nar thu gör hälghe tro*n*ne wärdogha gärni*n*ga Hwat är th*ät*ta annat, än at thu hängh*ir* om thin hals gwlkädhiona Swa som gwllit gli*m*mar j sik wisselika, yth*er*mera tho likowäl j mä*n*niskio*n*ne Swa ok thron hon är stor j sik, likowäl skiin hon mer j gärni*n*ge*n*ne

Th. Th*ät*ta är stor prydilse ok jo*m*fru*n*nas fägrindh, j hwilko gudh sama*n*föghis mä*n*niskio*n*ne, thz är at han ath*ir*forlikas, nar som tron wardh*ir* holpin aff gärni*n*gi*n*ne,

Per. Godha qwi*n*nona prydilse är ok stor j gwlspa*n*nome*n*, j hwilko*m* dyre stene*n* j*n*nelykkis, at bägghias th*er*a fäghrindh skuli skina aff th*e*m badho*m*

Th. Hwat märkir th*ät*ta

Per. Thä*n*tidh rena hogxsins sa*m*with idhkelika skiin j gudz wisdom, tha är swa som thu lagdhe een dyran sten j gwllith, ok at thu skuli thäkkias thino*m* äwi*n*neligha brwdgo*m*ma, fwlko*m*nar thu aldra dyrasta gwlspan Scriffwat standh*ir* jn
62 canticis canticorum Wi skulu*m* göra tik halsbandh aff gwl, prydh mz silffreffwo*m*, brystspa*n*neth

bindhis mz halzkädhionne, om halsin Thy at wisdomen ok renliffwit fulkompna predikara mz scriffthinne Hwi äru the pryddhe mz silffwreno wthan for thy, at alth thz christi jomfru thala, pröffwas at skina mz wisdomsins sken Mz gwllit skalt thu wndhirstanda wisa människior, Mz silffwrit wisa människio wältalan J ringenom teknas tronna tekn, mz hwilkom christus fäste sina brwdh, ok sik mz nadhinne som mz enne midhlisko tilfögdhe J ringen läghx stenen j gwllit, oppa thz at eth aff the andro skuli giffwa sit skeen, ok aff fägrindhinna samansätilse almennelegha prydilsen mattin ökias Hwat ey haffwer thu aff thännom ringenom, j fadhrenom ok hans son, hwilkin alt sit fortärdhe mz ondhom qwinnom, ok wildhe om sidhe ätha mz swinomen Hwar som scriffwas, thakin ok säthin ringh oppa hans handh

¶ Hwat är dyre stenen j gwlleno, wthan blyghe hoghin j enom renom likama Hwat är skinande stenen bwndhin i malmenom wthan j gudz kärlekx anda jomfrun haffwande sigher wunnith aff sinom krops lustha Sannelika j nalinne math thu märkia dygdhinna kärlek ok pinonna räddogha, aff hwilkom nar hoghin wardhir opwäkthir, ok mz idhroghanom stwnghin, sömar han athir om brystith, ok näktena, ok forwara han sik fore onyttoghom thankom mz dygdhomen, aff hwilkom han sik skyler oppa alla sidhor, som mz andhrom klädhabonadh Thy kom ok härran nidher til jorhrikis, for thän skuld at han wilde athirsöma thz som söndhir war om os, thär fore wart

han for wara skuld stw*n*ghin, mz hardhasta ok hwassasta pino*n*na stiwngh, ok wdh,

Th. Fadh*i*r huru opta syno*m*s wi gangha gõno*m* thä*n*na nali*n*na änxlan äll*i*r sorgh, at wi mattho*m* wardha swa som thz farith, hwilkit draghit wardhr til slaktara hwsith, for christi kärlekx skuld, j waro omskipteliko ärffwodhe ok marghskona, hwilkit wi hwan dagh bäro*m*,

Per. Enghin kronas wtha*n* thän som manlika stridh*e*r Sa*n*neligha dotth*i*r är thz swa at thu astwndar kronas, tha tilbõr at thu skalt fõrst stridha, thy at krona*n* bidhar th*e*m som sigh*e*r haffwa wu*n*nith, ekke th*e*m som sik brwka ok forsõkia til stridhena Än ware thz swa at thu saghe the jo*m*frunar, som waro thä*n*tidh the hälgha kirkia fõrst bõriadhis, tha skulde thu wäl see thina tima fwlla mz fridh Thu haffw*er* ekke än mothe standhit, til blodhz wtgiwtilse Thu haffw*er* ok ekke än forskullat christi kinpusta ok spoth Ok star än nw nakot j gen aff thä*n*no*m* prydilsom, som skulde sighias, tha spõr thz op, for thy at wi wilio*m* här äpth*i*r nakot lithit sighia aff thwlumodheno Hwilkit mykit widh*e*rtõrfftelikit är, j mildheti*n*na dyrkan, nar thu äst wäl fatadh ok styrkt ällir stadhfäst j
63 hä*n*ne, tha matthe thu dristelika gangha j kamp mz gambla drakano*m*, ok hono*m* thän sa*m*ma blama*n*ne*n* mz thino*m* hälo*m* spiärna nidh*e*r, mz sino ondzskofullo mõrkir, ok ma*n*neligha stigha ällir gaa steghan, som oprestir är j himelin,

Th. Sigh nw hwat thä*n*na ordhin speculum mitra discriminalia betekna, at wi maghom faa thz gangnidh inwertis j os aff thä*n*no*m* prydilsom,

hwilkit qwi*nn*onar haffwa wtwörtis oppa th*e*ra kroppo*m*,

Apostolin sigh*e*r, wi sem nw mz speglено*m* Per. j mörkeno, tha thimen kombir änlite widh änlite, nar wi sem aktandhe the frihet, hwilka wi j ophoffweno haffdho*m*, for än adam bröth bwdhordhit, skapadhe til gudz biläte Hwat är thz a*n*nat wthan at wi skodho*m* wars födzslo änlite, swa som j eno*m* speghil Gudz osynlighin thing the synas mz th*e*m wndh*i*rstandilsom, som giordh äru, ok wi änliteno oppinbarado, specgla*n*dhe gudz äro skulwm wi omskiptas j sama biläte, aff klarhet ok j klarhet, ok swa som sa*m*me apostolin sigh*e*r, ath*i*ropnyens j idhars hoghx anda, ok fare*n* j nygia ma*n*nen, hwilkin skapadh*i*r är swa som gudh j rätuiso*n*ne ok sa*n*ni[n]dhi*nn*a hälaghet Om thä*nn*a li*nn*a hatthin talar p*r*ophetin Han haffw*er* sath oppa mik hatthin, som oppa een brwdhgo*m*ma Ok jeremias om kirkiona, the skulu säthia hatthin oppa thit hoffwdh, til äwärdhelikin hedh*i*r Aff thä*nn*o li*nn*o klädheno Vitta haffw*er* thu in canticis canticorum Thine läpa äru som eth röth klädhe Aff discriminalibus mz hwilko haridh binas, haffw*er* thu in genesi Är thz swa at thu offra rathelika, ok ekke rätthelika adhskil, tha syndhadhe thu Thä*nn*e hatthin hööl thit hoffwdh Hwiffwi*n* saman bindh*i*r harith Discriminale atskil Swa ok hoghin holdh*i*r mz gudz räddogha ällir gudz kärlek, han atskil ok han samanbindh*i*r thz som tänkt är, thy at han säth*i*r laagh ok giffw*er* reghlo flythandhe ok flyghandhe thanko*m*, hwilke wtspredhas j liknilsom widh haridh, at the ey

skulu ow*i*r matthona flytha Hwar godh*i*r thanke foregaar ok hālagh*i*r, th*ä*r fōlgh*i*r āpth*i*r wthan thwākan godha gārni*n*ga, Fra*m*delis sāth*i*r h*är*ran armillam j job, ok jnaurem sighiande Hwat ey formath thu gōno*m* bora beemoths kinben, mz armanna gwlprydilsom, thz ār, formath thu ey aff guddo*m*sins makt, all thing j sik saman lykkia*n*dhe, ow*i*rwi*n*na th*ä*n gambla owene*n*, hwilken slwpande ār alth thz han kan ow*i*rkoma, Jnaurem thz ār ōrnaprydilse*n*, fik th*ä*n hālghe ma*n*ne*n* iob āpth*i*r sin mothegangh aff sino*m* weno*m*

Th. Sigh mik hwat wndh*i*rstand[and]e ār mz armilla āllir jnaure

Per. Swa som ringana āru fingra*n*na prydilse, swa ok armille arma*n*na prydilse, thy som j armome*n* ār starkhethin, swa ok j armaprydilsome*n* andhelika wndh*i*rstandilsin, thz ār gudz beskriffwilse, Alt thz thu starkligha gōr ok wāl, thz skalt thu tileghna gudz makt ok wisdom, for thy ār thz swa at thu thz tillāggir thino loff, thz thu for-
64 math gōra, tha haffw*er* thu armi*n* wtha*n* arma prydilse, Mādh jnaure thz ār ōrna prydilsome*n*, skalt thu mārkia lydhnona for thy at swa som ōradh hār aff prydis, swa prydhis siālin ok oplyses aff lydhno*n*ne som scriffwat ār, Mz ōra*n*na hōrls lydde han mik Om fascia mz hwilko jo*m*fru*n*na spena bindas sigh*er* p*r*ophetin, ār thz swa at jo*m*fru*n* githr glōmpt sins bryst bindilse klādhe, swa glōmer ok jak tik Hwat ār a*n*nadh mārkiande āllir biwdhz māst tik ok th*e*m som tik āru lika, wtha*n* at thu skalt mz christi kārlekx bandh thina tanka hwilka som wāndas j thino bryst, mz

andhelik näpsilse jnsighle signera, ok wäl bevara, ällir mz sidhelikhet forwara äpth*i*r thz scriffwat star Mz alle athwakt göm thit hiärta, at thz ey atskils margfalleleka til skörhethi*n*na lusta, ok sänkir tik nidh*e*r j thz forba*n*nelika skörheti*n*na mörkir, skiliande tik widh renleksins liws Hör th*ä*nna ordh ok gör äpth*i*r th*e*m Thak mik ok lägh oppa thit hiärta, som eth enka*n*nelikit tekn, oppa thin arm Swa som een koodh wärldhi*n*na jo*m*fru bindh*e*r starklika sina spena til sama*n*, th*ä*ntidh the böria wäxa, mz brystins klädhe Swa skal ok en san christi jo*m*fru, sa*n*na brudhgoma*n*s brwdh, mz renleksins ok blygheti*n*na bandh sama*n* binda sina indhra spena, at hon forekome*n* ällir omfämpnadh aff th*e*m hälgha anda, matthe ropa aff fulkomligho hiärta sighiandhe Min älskelighe skal hwilas mällan mina spena Märk här til th*ä*nna wttydilse ällir si*n*ne, at boghin ok brystidh aff hwario the cr[e]ature, som offradis, skulle prästin haffwa sik til nyttho äpth*i*r lagha*n*na bwdh,

Jak bidh*e*r tik at thu th*ätt*a wttydh Th.

Wa*rum* högxste prästh hwilkin nw är ganghin Per.
gönom himblana, offras brystidh ok boghin, nar hono*m* wighis ällir ärnas godha gärni*n*gha, mz waro*m* hälgho*m* tanko*m*, aff hwilko*m* wi haffwo*m* alt goth Hwilkin kan ok wärdhelika wttrykkia, thz som här star j th*ä*nnom prydilsom Olfactoria th*ätt*a äru som for sakth är e*n*nahanda kaar til dyra lwkt ok smörilse, enka*n*nelika giordh

Hwilkin äru thä*n*na kare*n* Th.

Wilt thu thz witha, thu skalt thz witha at Per.
thz är christi jo*m*fru rena hiärta ok hälgha, aff

hwilkom thän hälghe kärlekin framgaar som annar
sweth lwktandis aldra sötelikast, swa som balsa-
mus Hwadan aff mildhetinna ok athirhalsins aro-
mata, thz wällwktande kryddet dryper Hwar ok
gudhelika bönanna rökilse brindhir, giffwande sina
söta lwkt aff sik Hwar ok mirra är j lastanna
dödhghan Hwadhan aff ok gaar rätwisonna cina-
momum Hwar ok är gutta ok galbanum himi[l]s-
lighe kännedom ällir sidherlikhet, j thänna koste-
lika karom lwktar oc wäl ödhmiwktinna viola
Här andhar the gyllene rosen blyghethin Här är
hwitha lilianna renlekir Här är andeligha äplanna
owirflytilse, Ciprus mz nardo ok nardus ok kro-
65 cus fistula ok cinamomum mz allom them träm
som wäxa j libano, mirra ok aloe mz allom them
främsta smörilsom Thätta är alth j the jomfrunna
hiärta, som aff hetha astwndan länktar til christum
Thär fins ok alzskona grönska wälluktandhe, widh
aldra handha dygdha kön Hwilkra röthir äru
hogsins ok kropsins renlek ok ödhmiwkt, fruktin
hälgha kä[r]lekxsins sötme, j godha gärninga idh-
kan Nar christi jomfrur äru smordha mz thässom
smörilsom, ok wällwktande yrthom, tha magho
the sighia mz apostlenom Wi ärum christi godha
lwkt j dygdhanna frägdh, ok rätwisonna fulkomp-
nilse, Ok thz, dragh mik äpthir tik, ok löpom j
thinna smörilse lwkth Hwat är annadh sighiande
om perichelides wthan thz apostolin sigher, rät-
thin op händrena som athirslaghna, ällir for läthi
skuld slioa äru ok knän som lösligha haffwas, ok
görin idhrum fothom rätthan gangh, ok enghin
aff idher for halthan skuld fari wildhir, wthan

hällir frälsins ok helins Thätta thak them til liknilse, som rätthelika ärffwodha Sannelika tha synis thu lagha om tik badhalakaneth, nar thu bedhis thäs hälgha anda omskygdh, mothe lastanna hetha, ok at thu ey skule brännas aff sköra lusthans hetha, Thakir thu oppa tik liffsins mantol, til hogxsins tryghet Thätta är nw ympnith sakth, om thänna prydilsen, j hwilkom hällir är aktande ok apthirfölghiande andhelika wndhirstandit, än täxtin

Thänna prydilse andhelika wndhirstandilse Th.
opwäkkia them som gärna studhera, ok sith gangn wilia witha, ok mz ordhomällir gärningom fafänghligha sin tima ey spilla, ällir forswmma til gudhelikit omgängilse ok hälaght äpthirdöme Swa böghia the nidher them som forsummandhe äru, thz äru the fawiska jomfrunnar, som hällir akta thz likamlika ok timeligha som täxtin lydher, Än thz andhelika som lönlikit är in j täxtin Än thätta wndhra mik hwi thu takir sindonem thz granna ok klenasta klädhit wndan, ok ey wttydher mz flerom prydilsom, hwilkit starka qwinnan wooff, ok mz twänne klädhabonadh klädde sit thiänista ällir innis folk, ok cananeo gaff hon bältidh

Thu synis wara mykit girogh til andhelika Por.
thinga wndhirstandh, än thu thakir ok thz fore, som ey är altinghx widhertorftokt Nw for thy at thz hälgha ok lönligha sinnith j the hälgho scrifft wäxir opta j höffwiska sidha frukt, ok hälagh omgängilse, hwilkit thu astwndar ok spör, thy är thz höffwislikit at spöria mz tik, thz som

thu spör, oppa thz at j thi*nn*e atspörilse bäggias
gangn ok froma skuli wäxa Hwilkin är thä*nn*a
qwi*nn*an, som swa mykit loffwas for sina starkhet,
wtha*n* jo*m*fru*n* the som engha haffw*er* ry*n*kiana,
thz är christi brwdh Modhre*n* the hälgha kirkia,
hwilke*ns* starklek är christus, om hwilkin hon
siwngh*ir* j psalmeno*m* Min starklek gömir jak
tik, Jtem Min starklek ok mith loff är h*är*ran,
hwario handa thz hälstz är som goth är, thz är
alth aff hono*m*, hwilkin maktena haffw*er* ow*ir* alt
66 thz som skapath är Hwa äru thä*nn*a hä*nn*a jnnis
folk, andre än the som liffwa j rätta sa*nn*i*n*dh ok
endräktogho*m* kärlek stadwghe j e*nn*e tro, hwil-
ko*m* eth är hiärtath ok een siäl Bortho är wil-
lan twädräkt kättari, ok alt a*nn*ath thz som
mote tro*nn*e är ok godho*m* sidho*m* Här är enghin
osämia, for th*ä*n skuld at gudz nadh lath*ir* th*em*
bygghia mz eno*m* sidh j huseno, thz är j the
hälgho kirkio palacio, äru the alt aff eth j gudhi
Alle äru ok j*n*hysis mä*nn*ene klädde mz twäfallo*m*
klädabonadh Hwilkin är th*ä*nne twäfalle kläda-
bonadhi*n*, wthan th*e*ra tro ok gärni*n*g, som loffwat
haffwa trona, thz är at thz the rättelika tro, thz latha
the ok see j gärni*n*ghi*nn*e, j hwilkra omgängilsom
saman lydha tro*nn*a gärni*n*gh, ok gudz ok jäm-
criste*ns* kärlek Sa*nn*elika tron wthan gärni*n*gana
är fafängh, ok thän klädhis ekke fulko*m*lika, hwilkin
antiggia klädhis mz tro*nn*e wthan gärni*n*gena, ällir
mz gärni*n*ge*nn*e wthan trona Lägh thy badhe sama*n*
tha thäkkis thu gudi aff badhe, som är thro*n* ok
gärni*n*gen Thän klädis ok prydis mz twä*nn*e
klädhe, som ärffwodar om hogsins ok kropsins

ɜnlek Hwat är thz ena wthan thz andra, sanneka enkte wthan skam ok blygdh, badhe j indra ıan ok ytra Skine thy thz ena aff thy andra, ɔa är bäggias thera prydilse almenligit ok kärlekit ythe Hwat ey wardhir siälin ren som äras aff ropsins renlek, at j bäggias thera twäfallom prydsom skuli helsan ok rätuisan widherfara ok ända människionne, som frälst är aff thänna wäfalla klädhabonadh, glädhiandis sionghir the älgha kirkia Min brwdhgomme han haffwer mik 'örth helsonna klädhebonadh, ok haffwer han omringh mik kastadh ällir giffwit, rätuisonna klädhaonadh, for thänna sakir wäxir thätta renleksins lomstir, til äwinnelikhetinna fruct, hwar hälgha ıän skulu j sinne jordh ägha alt twäfalth nar ıänniskionna nathur kombir til sin forsta skapadh, huilkin hon haffdhe j menlösonne, ok kropin faar sina fägrindh, omistelika ok gömir orörgha, siälin faar ok gömer owmskiptelika sina :ihet äwärdhelika

Sannelika owir alla är the jomfrun wsul, ok Th.
ız alle sorgh ok hiärtans grath grathaskolandis, wilkin swa dana blomstirs fägrindh ok swa dana rydilse skeen anamath aff äwärdhelika brwdommanom glömer, forsmaandis, owirwnnen aff lygdhinne ok skammenne, takir oppa sik thän uthna ok illalwktande säkkin, som är skörhetinna k oblyglikhetinna

¶ Huru giorde thänna qwinnan thätta granna k klena linna klädhit, ok huru saldhe hon thz, uru gaff hon cananeo bältidh Mädhan thu haffwer criffwat prydilsen, lath nw höras the ärandhe,

som här wndhir skyles andhelika, at thänna qwinnan mz sinom dygdhom wardhe oppinbar

Per. 67 Sindones äru som jak sagdhe, qwinnonna linna klädhe giordh aff aldra klenasta tradh, ok sin hwitlek faa the ey wthan storth ärff[wo]dhe, ok thz the äru swa skinandhe ällir glimandhe Hwat ey woff ällir samansömadhe thänna starka qwinnan, thz är the hälgha kirkia aff aldra klenasta tradh, thz är aldra klenasta ok smidoghasta scrifftinna wttydilsom, een hälghan ok lönlighin mantil, mz hwilkom hon klädhir thera näkt som wändas til tronna, ok wnfaa thera tro som wände äro til gudh, for ordhanna kännedom, sääl hon snialleligha thz som hon wisslegha haffwer wäffwit Thätta är en liuffligen ok godh köpslaghan, hwilkin ok fins j iob forespadh Hwar som sigx aff diäffwlsins krop Wenener skulu skära honom syndhir, ok köpmännene skulu skiffta han Tholika köpslaghan nytiadho apostlane, ok the som komo j sama ämbitit äpthir them, at nar the for sina predikan, fingo them til gudz thro som hördho, tha idhkadis een hälagh köpslaghan, ok swa wäffs ok säls ok köpis linna klädit Betracta nw huru hon gaff cananeo bältidh Swa som wi giordhom os wthan til, at war klädhe skulin sithia tilsaman, ok at wi ey skulum hindras aff them j warom gang, lop ällir ärffwodhe, wthan at wi skulum thäs beqwemmelikare kwnna göra thz som tarffwas Samuledis skulum wi tilsaman binda alt thz som flytandhe ällir owirflödoght är j warom hogh, ok j warom krop, mz gudz räddogha, at enkte olofflighit ällir ohöfflighit skuli finnas

mz os, wthan at wi hällir matthom finnas j gudz wäghom wäl färdoghe, ok ey hindradhe til thz som andhelike idhkan tilhöre, aff onda gärninga flytande ok lösom wäägh Swa opta thänna qwinnan athirkalla nakra the människio, som osidogh är, ok owirgangandhe mz sinom osidhom sinna eghna nathurs lopp, til wäghin ok liffwit Ok swa opta hon fornyar ok widherqwekir nakon thän, som wthan throna är, ok thronne är genstridoghir ok the hälgho kirkio laagh ok sidhom, mz ordhom ällir äpthirdömom, swa opta redhir hon cananeo bältidh Är thz swa at thu omwändhe ena omilla människio, j ondhom sidhom ok genwardoghom willefarande, til härran, hwat thz är antiggia mz manilsom ällir näffsilsom, tho giffwer thu cananeo bältidh Sannelika cananeus wttrykkis wara swa mykit som äghande ällir ägha Thy hwilkin som sik omkringgiordhar j gudz räddogha ällir gudz kärlek, thär fore at han wil göra godha gärninga han äghs aff gudhi, ok han äghir gudh See dotthir thänna jomfruligha hampnin thakaskolandis aff the siäl, som glömsk är, ok them giffwaskolandis som triffwin är, ok sit eghit gangn wil witha, oc haffwom wi äpthr ware formagho fulfölkt som prophetin honom saman wooff, thz höre nw tik til at wägha ok forsla, hwat gangnidh är meer j thinne atspörslo ällir ärffwodhit

Hwat som hälstz thu sath haffwer j thännom Th.
prydilsom, hwat thz är hällir til täxtin enfallelika, ällir til andhelighit wndhirstandh ok wttydningh, christi jomfrum haffwer thu wäl foreseth, 68
at the som standa ganghin warlika, ok the som

glömska äru waktin sik, at the ey aff si*n*ne eghne glömsko thakin skam ok blygdh

Per. Ezechiel p*ro*phete tigdhe ok ekke mz hwat wärdogho*m* hampn äwärdhelikin gudh först klädde sina älskeligha siäl, hwilkin j fölgislagh mz hono*m* war, mz rätuisonna sidho*m* ok gärni*n*go*m* Ok huru han hä*n*ne sidhan hon giordhe sälskap mz andhro*m* gudho*m*, stadde näktas ok göras til träl

Th. Jak weth thz for wisso at the p*ro*phetane taladho ey wthan sak om tholghin ärandhe, hwat som händhe moth ällir mz, j godho ällir ondho j blandh judana ok thz th*e*m händhe enka*n*nelika, thz görs alme*n*lika j hwario e*n*ne mä*n*niskio siäl, som standh*i*r ällir fallir aff rätuiso*n*na wägh

Per. enkte är sa*n*nare.

Meer är tho likowäl sörghiande om the siäli*n*na faal, hwilkin trogiffwin är christo ok j hans blodh ath*i*rlöst, än the som ensa*m*pno*m* ordho*m* ällir tekno*m* är komi*n* j gudz känno Gudh haffw*er* stora*n* kärlek til sina gärni*n*ga, hwilka han giorth haffw*er*, ällir skapadh Aldra mäst haffw*er* han älskadh ok älskar skälighit creatur, at thz skulde bliffwa swa som han thz giordhe, ok at thz skulde göma nadhena, hwilka han gaff Swa thalar gudh mz hwaria ena siäl, til judakirkio*n*na fallandhe j gambla syndh*i*r, äpth*i*r thz hon är rätuis giordh, ok äpth*i*r smakadho*m* gudz nadhz sötma, dronknar j lasta*n*na fylsko sighiandis, Jak wträkte mi*n* klädhabonadh ow*i*r tik ok holde jak om tik ok gaff tik mi*n* eedh, ok gik jak j stridh mz tik, jag twadhe thik j wathneno ok rensadhe tik Jak smordhe tik mz oleo*n*ne Jak klädde tik

mz th*em* klädho*m* som haffdhe omskiptelikin liith Jak skoadhe tik mz jacincto Jak banth tik omkringh mz bisso the gra*n*nasta lärofteno Jak fördhe tik j the klädhe som waro aldra klenast ok kostelikast Jak pryddhe tik mz prydilse, Jak fik arma*n*na prydilse j thina händh*i*r, ok gwlkädiona om thin hals, gwlringhi*n* ow*i*r thin mwn, ok knöpa j thin öron, fägrindhi*n*na krona oppa thit hoffwdh, ok thu äst prydh mz gwll ok silff ok klädh mz bisso ok polimito, thz är klenasta ok sidho*m* klädho*m*, aff mangskona liith Similam thz är aldra gra*n*nasta miööl, honagh ok oleo haffdhe thu til thina födho, ok thu äst skapath ällir giordh mykit fagh*i*r Ok mykit tholikit aff gudz gaffwo*m* ok wälgärni*n*go*m* wnth ok giffwit the siäl som sik forbätrar, sama*n* satthe p*ro*phet*in* j hwilko han oppinbarlika kwngiordhe, at j thy är andhelighit wndh*i*rstandaskolandis Ok gaff han wndh*i*rstanda huru mykit gudh älska the siälena, som standh*i*r stadogh j sino*m* wärdoghetz stadhga Än alt a*n*nadh som här äpth*i*rfölgh*i*r, huru hon haffw*e*r fallith ällir falla kan, aff tholghe wärdoghet, ok huru hon borth kastar dygda*n*na prydilse, 69
huru hon är nidh*e*rfallin j fordarffwit, thz är syndi*n*na swalgh, thz är bäthra thia, for thy at swa mykin äran war förra, swa är nw smälekin forökth*i*r, at swa som warith haffw*e*r wärdogheth*i*nna högdh, saa är nw faldsins wadhe,

O hwat th*ät*ta är eth forba*n*nath bythe, at Th.
dygdhi*n*na fru är nw wordhin lasta*n*na stiärtfi*n*na Hon som war skaparan*s* brwdh, haffw*e*r nw fangith hörro na*m*pn, ok är wndh*i*r slema ok owärdogha

gärningx twangh, hwilkin för gladdis j frihetinna äro Ok alth thz fordom war hänne til äwä[r]dhelikin hedhir, nar hon stodh ok bleff j jomfrudoms blomstreno, är omwänth hänne til äwärdhelika skam

Per. Huru jeremias thän hälghe prophetin gräth thänna wsla skadhan Hwa är thän som thz forma wttrykkia, nar han sagh hänne giordha til träl, för sinom fiandhom, hwilkin förra tiänthe mz storom hedhir, fri ok fräls j gudz dyrkan Sigher thy at han gratandhe första jomfrunna fägrindh Hans jomfrur äru slemogha ok fortrykta aff beskanom, ok aff syons dotthir är wtganghin all hänna fägrindh Jomfrunne juda dotthir trodh han pärsin Ok thz, Mina jomfrur borth foro fanghna Huru haffwer hon hoolt mz mörkridh j sinne gälnisko syons dotthir Han haffwer kastadh israels ädla dotthir nidher aff himblomen Juda iomfru wärn tröst ok hiälp haffwer han kastadh nidher oppa jordhena, ok opfylte han j iuda dotthir honom ok hänne ödhmiwkat Syons dötther ok jude jomfrur haffwa kastadh asko j thera hoffwdh Moth hwem skal jak redha tik iherusalems dötther, ällir hwem skal jak tik likna Jnghin syndh kan finnas groffware än christi brwdhs syndh, om hon fallir Är thz swa at hon wardhir blindh giordh j sit eghit synda mörkir, ok mistir sin sanna brwdhgomma christum, tha mistir hon sina fägrindh the sanna, hon kastas j häktilse ok fängilse Hon kastas wt aff himblomen ok görs hon ödhmiwkat badhe j krop ok anda Hänna hoffwdh strös mz asko Jngin är thän hälaghir man hwil-

kom hon maa liknas, for hänna fwlhetz skuld Hwat är thz at thänne hälghe prophetin enkte ythermer gräth, än jomfrunar juda dötther Hwi, for thän skuld at enkte är swa sokkandhe ällir sörghiandhe, som thz at christi jomfru om hon fallir, äpthir thz hon haffwer opbwridh hans fästningha faa, thz är at hon haffwer giorth professionem ällir höghtidhelikit lyffthe For thy thz hon tha miste, faar hon aldrigh j gen

¶ O christi jomfru hör christi ordh, märk himilslika fästningha faadh, ällir himilsligha bryllöpit ok andhelika prydilsen Wndra jblandh tholigha högtidh wara, betracta ok skodha diwpligha sacramentidh, j hwilko thu äst een jomfru, enom brwdhgomma the högxte jomfrunne christo, awärdhelika trogiffwin Thy haff tik warligha, tik siälffwa forsmande j wäluilioghe ödhmiwkth, göm thins jomfrudoms blomstir Göm athwaktelika jomfruligha blomstirsins hälaghet, thy at misthir thu thz, tha faar thu thz aldrigh meer j gen, hwilkit thu mist haffwer Thu fornyar aldrigh j 70 synda bätringhinne jomfrudoms blomster, hwilkit högfärdogha glömskan haffwer forkastadh ällir nidher kastadh, ok fordömeligha skämst

¶ Mädh syndabätringh math thu sannelika swa stort faal oprätta ok forbätra, än oppa the trappona stigher thu aldrigh mera, oppa hwilke thu stodh, thäntidh thu jomfru war Hwar een dygdh fortappadh aff äpthirkommandom lastom, magh forbätras ok fornyas mz syndabätringinne, än jomfrun äpthir sith faal wardhir aldrigh meer jomfru Aktha athuaktelika o christi jomfru, mz

hwat säwiu ok idka*n* thz skal gömas hwilkit ey ath*i*rko*m*bir, sidhan thz misth är, än tho at thz opsökis mz starke syndabätringh Thu äst synth ällir thu synis wara klädh mz omskiptelikо*m* klädhо*m*, som thu förra haffw*er* hörth aff prophetis Similam thz är aldra grannasta miöl, wiin, ok oleo haffw*er* thu takit mz mykit a*n*nadh goth, hwilkit lankt är opräkna, hwar enkte a*n*nadh kwngörs, wthan at mä*n*niskiona gärni*n*gh opwäkkis jä*m*wäl aff widh*er*torfftelikо*m* wälgärni*n*gо*m*, oppa thz at alth sama*n* hwat thz hällir wardh*i*r andhelika wndh*i*rstandit, ällir tilfögbt likamlika, alth skal thz thiäna till andelighin kä*n*nedom, hwat thz wara kan som framföris om frukt ällir fägrindh, j godha lika*m*ligha thinga ordho*m*

¶ Wilt thu witha sakena til thä*n*na näktena, om hwilka förra rörth är, hwi syons dötth*er* wardha röffwadha aff swa dyro*m* andhelikо*m* prydilsom, Wilde thu th*ätt*a athwakta, tha haffdhe thu starka ok granligha gömo oppa, ok om thin prydilse hwilkin thu anamath haffw*er* aff gudhi

¶ The första ok öppirsta sak til th*ätt*a faal är högfärdhin, ällir girnilse til ma*n*na täknadh, hwilko äpth*i*rfölgh*i*r fawizskan, een aff högfärdhi*n*na sälskap, swa som högfärdhi*n*na eghin dotth*i*r, Näst hä*n*ne kombir glömskan, sidhan lusthin ällir girnilsen Tha thä*n*na äru ingangna, tha wardh*i*r jo*m*fru*n* fawisk ok forradhin Olean thz är the andhelika gudhelika ok höffwizska sidh*i*r, hon skulde haffwa törkas borth Th*ä*r näst wtsläkkis hälgha gärni*n*ga lampa, hwilkin nakra stwnd haffw*er* syns at bri*n*na

¶ Alle äpthir apostoli ordh haffwm wi gudz wisdom Wisdomin hoghmodhar ällir wtpöser, kärlekin botar ällir byggir Thän sik menar nakot kwnna, han lärdhe ekke än huru honom bordhe at kwnna ällir wardha,

Thz är nogh kwnnokt at högfärdhin är dödz- Th.
sins ämpne, hwilkin sina dödheligha krapthir brwkande, fordarffwar skälegha kreaturanna opbörilse Swa bewiste hon sik oppa första ängillin j himerike, ok första mannen j paradyso Hon dreff thän ena aff öffra paradys, thän andra aff the nidhra, thär mz kom hon wndhir sik alla wärldena, huru kwnne hon spara them som enkte waro wthan aska ok mwl, ok än äru, mädhan hon dirffdhis taka at them, som swa waro högtidhelike ok ärlike

¶ O käriste fadhir redh nakon läkedom moth thänne sotthinna ondzsko ällir skadha, at alle matto sik kwnna forwara for hänne, at ey skuli dödhin aff hänne faa sin framgang, hwilkit wthan 71
twäkan skeer, om thän tystnar som forswara skal

¶ Thu haffwer nw fangith jomfrumen thz är christi jomfrum spegillin, hwar the magha see hwat som göraskolande är ällir lathaskolande,

Thz synis widhertorftokt wara, som thu Per.
bidher giffwa christi jomfrum framfore thera änlite, synligha ena matto ällir ok formam, aff ödhmiwktinna frukt ok högfärdinne, mz thera fulkompnilsom ok makt, at the maghin witha aff fructinne, hwat löön the skulu hopas aff them badhom, kötzsins fruct är höghfärdhin, hon är ok rothin Andans frukt är ödhmiwktin Thänna fruct-

anna röthir hwilka mykit atskilias, kwngöra mz oppinbarom teknom, hwilkin fructhin skal wthwälias, mädhan swa är at liffwidh ok dödhin ganga wth aff tränna frukt, thy täktis mik här säthia bäggias thera skapnadh, at nar thz som wärre är betraktas, synis thäs klarlighare thäs nadh ällir dygdh, som bätra är Gambla adam skodha sithiande oppe j toppenom, a the lasteliko träno Nya adam skodha styrslo ok waldit haffwa offwir andhelika sälhet ok andhelika prouento, är thz ok swa at thu blandar saman goth ok onth, hwilkit thera owirgar thz andra, thz wndhirstar thu snarligha, thy hwar thu genwardogh koma til hopa, thz som bätra är fins liwseno klararen, aff thy som thz skattath wardhir ällir mätiadh aff siälffwo wndhirstandeno,

Här lyktas tridhia delin ok thän f[i]ärdhe börias aff ödhmiwktinne ok högfärdinne

[Per.] J thänna tränna ällir fructz atskilnadh owirwägh omildhetinna ok rätuisonna, Wisdompsins ok fauiskona, ödhmiwktinna ok högfärdinna, dödzsins ok liffsins atskilnath See ok akta atskilnadin mällan kötzsins fruct ok andans, lastanna ok dygdanna, onth ok goth, thz som hälaght är oc hedhit, tyrnith ok oleo trädh, fikon ok tistillen, tyrnith ok klara balsamum Nw at jak maghe koma til uttydilsin betrakta atskilnadin mällan christum ok diäffwllin, j enom thera är alla dygdha fulkompnilse, j them andra är alla lasta fruct ok rooth

¶ Paulus lärande christi limma ok christi jomfrur framsatte han, aff bäggias thänna fulkompnilse, thz ena foruarande thz andra begärande, han motesatte genwärdogth genwärdogho, här dödzsins prouento, thär liffsins ämpne, skikkande ällir skipande Oppinbara äru kötzsins gärninga, hwilka swa kallas, skörhet, orenlikhet, skörliffnadhir, ällir owirflödoghet, forgiftilse, osämmia, kiff ok trätta, ok the lasta som thännom nw rördhom äru liik, hwilka jak idher foresigher som jak förra foresakt haffwer, at the som toligha ogärninga öffwa, skulu ekke wnfaa himerike ällir gudz rike Sanneligha, andans fruct är kärlekin, glädhi, fridh, thulumodh, langdräktoghet, godhet, mildhet, säffheth, samanhallilse, ällir athirhaldh ok renlekir Bedhis thu dotthir spegillin här haffwer thu honom See til huru mykit thu forbätra tik, ok huru mykit thu forargha tik, thz math thu här finna j thänna twäskona fructhinne, är thz swa at thu här 72
lethar äpthir tik, här findher thu tik Thz skulde ey kallas spegil ok ey kan thz ok, wthan thz lathir synas j sik thäns biläte som seer j honom For thänna sak haff thin radh mz the hälghe scriffth, thär findher thu nakor the fotspor som fästa äru j thina samwith, antiggia dygdanna ällir lastanna,

Thänna kötzsins syndhir hwilka thu haffwer Th.
sath, kan jak ey wndhirsta, huru the kwnno finnas, ey sigher jak atenast om jomfrunar, wthan j blandh alla cristna människio samqwemdh, som är afgudha dyrkan, forgiftilse, owirflödoghet, drykkinskapir, ok swa dana flere, hwilka tilläggias skulu, hällir gudz owinom än wenom

Per. Afgudha dyrkan synis wara stor wadhe ok stor skadhi

Th. Wissan är thz, at hwilkin som dyrkar afgudh, han böria nw til at wardha enkte, thy at affgudhit är enkte

Per. Sigh mik widh hwath onth liknadhe apostolin afgudha dyrkan,

Th. skörhetin*n*e

Per. Menar thu at thä*tt*a forsatith kombir sik ekke länteligha, ällir swikligha in j th*e*ra samqwe*m*dh, som trona haffwa loffwat gudhi, at hoghin glömir wndh*i*rstwndo*m* gudz laagh, ok wändh*i*r hiärtans kärlek til nakot a*n*nadh, än til gudh

Th. Jak tror thz fulko*m*pligha, at marghe fi*n*nas the som stor thing haffwa ow*ir*giffwit for christi kärlek, ok lustas tho ey thy sidh*e*r j th*e*m thingo*m*, som slemasth äru,

Per. Th*ä*r görs afgudheno thiänist, hwar siäli*n*na kärlek böghis ällir wändis fran gudhi, än tha at thz är lithin tima Swa math thu ok wndh*i*rstaa om alt a*n*nath tolkith Hör dotth*i*r aktha ok ath, atwaktelika, huru apostolin wthtydh*e*r thä*n*na lastana fulko*m*pnilse, som foresagdhe äru, swa sighia*n*dis Hwilke tolka gärni*n*ga göra, the skulu ekke wnfa gudz rike, at hwar en aff thä*n*no*m* lastom ok andre th*e*m like, än tho at han händh*i*r aff naturi*n*na omskiptelikhet, skeel fra*n* gudhi, wthan syndabätringe*n* kombir til hiälp, for thy skulu lastana wa*n*wördas ok hallas forba*n*nadha j alla matto, ok dygdhenar dyrkas Th*e*ra kärlekir som är lasta*n*na, är wisse dödhin Liffwith är thässa swa som dygda*n*na dyrkan Tillägh mi*n*

dotth*i*r likt til likt, ok delan*n*a jä*m*pnadh*i*r fortakir bäggias th*e*ra ow*i*rgang, läggir thu tilhopa the thing som olik äru, tha synis snararen aff the andhra, thäs andra atskilnadh*i*r Swa ok oiä*m*pna thinga samfögilse öökir hwars th*e*ra atskilnadh j delomen, ok omskiptelikin ällir atskililekin skapilse synis oppa badha sidhor wäxa ällir ökias, hwart aff andro Läg hwith til swarth, thä*n* wisa til thän fawizska, högfärdoghan til ödhmiwkan, ok aff thä*n*no*m* atskilnadho*m* sik inbyrdis ge*n*wärdogho*m*, synis siälffwa natura*n*na ökilse sökia ällir ganga til thz som hä*n*na är, ok aff hwilko hon ko*m*mi*n* är Swa betrakta om thä*n*na foresagdha fructz trä, tha faar thu saktelika see, hwat högfärdhi*n*na rooth haffw*e*r j sik mz si*n*ne affödho, ok hälgha ödhmiwkti*n*na mz si*n*ne 73

O fadh*i*r thz är j marghom thingo*m* wthrönt, Th. at th*ä*n är aldra näst falleno, hwilkin sik antwardar högfärdhi*n*ne, än hwat ända takir th*ä*t*t*a mz th*e*m, som thä*n*na dödzsins twngha haffwa oppa sik, for swa myklo ondho, ällir lisa

Wände sin öghon til christum, oc byrdena Per. som trängir kaste aff sik, skipte dödhin j liffwit, ok tho är thz nw ekke som war, nar hon säth*i*r dygdhenar op mothe lastome*n*, ok rätth*i*r thz wilth faar Är thz swa dotth*i*r, at thu lasta*n*na glömsko wilth moth stridha, mz dygdha*n*na mothsätilsom, tho läthias ekke at wthletha ok ranzsaka granlika th*e*ra natur, hwilka the äru Nar thu th*ä*t*t*a haffw*e*r giorth, tha findh*i*r thu at all th*e*ra makth skal betraktas aff th*e*ra sigh*e*r Thy äpt*i*r foresagdhe matto, tha kringo*m*gifs ödhmiwktin,

hwilkin grwndwalen är til alla dygdhir, mz siwfallo dygdinna krono, thz är mz tronne, hopeno, kärlekenom, rätuisonne, starkhetinne, tempringinne, aff hwilkom andra dygdhir wtgangna, swa som aff enne kåldo, giffwa sinom älskarom, thz är them som haffwa ällir öffwa sik j them, ena fwlbordhan, ok tekna the thär mz stikko malith ällir märkit, hwilkit them loffwas som strida, ok them giffs som sigher haffwa wnnith Här thwärt amothe, lastanna swmma sik framteande mz siw sinom wanskapilsom, them som j blandh lastir äru öppirsta, thz är högfärdhin, skörhet, swalghit, girin, ängxla, wredhe, affwndh, fafängh ära, mz flerom lastom, som thänno äru lika j sino ondo sälskap, teer hon dödzsins ämpne, ok sinom äpthirfölgiarom wissa fallith Sannelika, ödhmiwktin är swa som hakin, oppa hwilkom dörin gaar athir ok fram, swa ganga alla dygdhir oppa ödhmiwktinne, for the sak at hwar een som sik ödhmiwkar, skal ophöghias, ok thän som sik ophöghir, skal ödhmiwkas, ok allom them som fatighe äru j andanom himerike oplätas Första dygdhin j blandh andra dygdhir, som näst gaar ödhmiwktinne är tron, for thy at wthan trona är omöghelikit thäkkias gudhi, ok rätwis människia liffwir aff tronne Än hwat gangn kanth thu tik göra mz tronne, om thu ey haffwer akt oppa hopit, ok om thu ey lethar ällir spör äpthir thy, som thu skalt samanbinda mz tronne Thz wi seem ekke thz hopoms wi, ok hopith thz swikir ekke, for thän skuld wi hopandhes, älskom thz wi nw haffwom mz tronne ällir hallom, kärlekin äpthirfölghir tronne,

ok swa haffw*er* troon rätthan framgang, hwilkin sina gärni*n*ga fwlko*m*pnar mz kärlekeno*m* Huru thä*n*na tre dygdh*i*r skulu atskilias ok hallas, thz lärir snillen, rätwisan lärir ok fwlbordar, starkhetin styrkir, ok at the ey skulu löpa bort aff rätta wäghin, ok tith som owägadh är, ällir ok at the skulu i*n*nan thera längdh ällir rwm, ohöffwelika twingas, skal te*m*ppringen ok mattelikhetin matta ok atskilia Hwat hällir thu läggir thä*n*na 74
fyra dygdh*i*r til tre, ällir thu tagh*i*r tre ok lägghi*r* til fira, tha giffwa ämwäl ok forwärfwa thä*n*na siw dygdha*n*na taal, th*e*m som sik öffwa j th*e*m, siw thäs hälgha anda nadhz fulko*m*pnilse, mz hwilko lasta*n*na sama*n*fögdh, mz sino*m* siw ondzsko*m* ällir härinslikhet, söndh*i*rslitz diäffwlsins kroppir ok ow*i*rwinz, ok alla dygdha källa ok opri*n*nilse, til sama*n* om rätuiso*n*na genstigh tilföghis

¶ See dotth*i*r här haffw*er* thu thz tik skal göra hwgnadh ok glädhi, om thu wilt thaka ok smaka aff bätre fructi*n*ne, ok om thu wilt offw*ir*giffwa thz som wärre är, j liknilsom widh thz som bätra är, aff hwilko thu haffw*er* enkte wäntha, wthan thz tik kombir til sorgh Thy sörgh ok swkka om tik wardh*i*r inblästh aff högfärdhi*n*ne, ok tu th*ä*r mz forkastar ällir forwärkar thz godha, thu haffw*er* forwärwat

¶ J thässe twäfallo fruct nw foresagdho, j andre skodha liffsins wadha, ok alt thz som onth är ok wsalt, j andre helsona ok nadhena mz omskipteligho*m* ok manghskona dygdha*n*na gaffwm

Th. Thu som mz thässo*m* twem träm, ok th*e*ra skapilsom ok kön, haffw*er* klarligha dygdha*nn*a ällir lasta*nn*a framlop til matto skikkat, tilbör at thu nw th*e*ra äglikhet ok ganglikhet, ok hwilkin the j sik äru, mz gra*nn*e ok mästirlike wttydhni*n*gh, gör for wara asyn nakraledhis synleghe*n*, at th*e*ra krapthom kwngiordho*m*, dygdha*nn*a höffdhinga forelöpande, magho*m* wi thäs starkare ok sakteligare wnfly ondzsko*nn*a snaror,

Per. Thu hallir thin gambla wana, haffdhe thu opdrukkit alla scripti*nn*a käldo, tha lethadhe thu än j kärrome*n*, om thu fwnne th*ä*r nakon drwpa Än for thy at wi syno*m*s badhin spöria, är thz swa at wi haffwo*m* os nakot forbrwtith, ällir kw*n*no*m* forbryta j ordhome*n*, tha tagho*m* jämpna näpst

Th. Som thu wilt

Per. Thy wilio*m* wi först giffwa nakra wttydhni*n*gh, äpth*i*r the nadh wi haffwo*m*, aff lastome*n*, sidhan aff dygdhome*n*

Superbia est Högfärdin är en blindh astwndan, ow*i*r alla andra, til syndirlighin ällir ensi*nn*adh ophögilse Luxuria est Skörhet är kötzsins ok hogxsins, haal ok oskälighin ällir otham stupan, aff oreno*m* astwndilso*m* komande Woluptas Lustin är oloffligha hogxsins ok skä*m*meligha mz skörom sötma, til thz som oloffikit är een tilbögilse, ¶ Petulancia är kropsins diwrliken ällir oskäliken j allo*m* li*m*mo*m* mädfärd, kome*n* aff kötlika tanka affling, ¶ Lasciuia är een ohöfligin rörilse, forekoma*n*de th*e*m som löslatogh*i*r är, ok gaar thä*nn*e lastir wt aff likama*n*s otempre[r]ingh, ¶ Titubacio är hala kötlik-

hetinna ostadwghet, wthkomen aff hogxsins wans[k]likhet, ¶ Jgnauia är en tranande ok fwl ytra ok indra manzsins, aff dygdhanna idhkanz bortkastan Delicie äru kräsligen redilse mz owirflödoghet til kropsins tarff ¶ Blandicie äru mz enom lastafulla lustilsa sötma, ytra mansins tubban Wentris inglu[u]ies är een omatteligen gyrnilsenna nöian j allahanda maath ¶ Ebrietas är mz hwilko hoghin fallir j sina eghna glömsko, fore mattonna owirgangh j math ok dryk Gula är en slemoghir ok skadhe- 75 likin matha luste, for ensams kropsins skuld, Mentis ebetudo är komande aff otemprelikhet som oppa kroppin lägx, mz idhkelike ömpnoghet, ällir är thz eth slemlikit liffwirne Crapula är söfdha ällir dwffna hiärtans fortyngilse, komen aff kötzsins owirflödoghet Langor är kranka hogxsins ok kropsins läti, indraghin mz swalgxsins lasth Obliuio är mz hwilko faldsins ämpne giffs hogenom, them som wpsupin är aff kötzsins lastom, Auaricia är äronna ällir andra thinga, hwilka hälstz the wara kwnno, en omätelighin girnilse Philargiria är mz hwilko oskälikin ok ensamligen pänínga astwndan samansankas ällir fwlkompnas Fraus är mz hwilko foresis behagit ällir mäniskio bestandh, lönligha for fatikdoms skuld ällir aff rätte ondzsko Wiolencia är mz hwilko orättin ällir ondzskan brukas oppa them som mindra forma Periurium är sannindinna swiklika nekan, for sith eghit ällir annars gangn Wsura är twäfal opbyrdh for enfalla wtgifft, til fwla afling Fallacia är mz hwilko sannindhin skylis mz swiklikom ordhom, for haath ällir enkannelikin wenskap skuld Rapina är andra

människio thinga borthdragilse, aff forgiroghom hogx bräska Tristicia är dröfs hogx änxla j mothegang, lyfteno omskipto Rancor är mz hwilko beska hogxsins ällir betirlika hoxsins atirlykta beska, tees j änlitzsins mädhfärdom Desperacio är til liffsins stath ällir dygdhanna athirkomma, hopsins bruthna styrlssa Pussillanimitas är en fawisk ok obetänkt hogxsins nidherkastilse, komen aff genwärdogha thinga ledosamlikhet Torpor är kropsins twnge j allom limmom, athirsänth aff tranande hogxsins läthi Querela är mz hwilko hiärtans ängxla betees, gratande aff othwlugho människio lasth Accidia är änxlegha hogxsins fafäng orolikhet, komen aff oskäliko leesnanna lasth Timor är mz hwilkom twäkande änxla födhis j hogenom, aff genwärdoghetz bidhan Jra är sträfuoge opwäkta hoxsins gälniska, brinnandis j lustans hämpd Blasphemia är nar som bannan kastadh oppa en annan, ällir skuthin mz straffan ok smälikhet, betalar hämdhena Clamor är giordha synda oppinbara ok oblyghlika rosningh ällir prisningh Contumelia är dröffdha hogxsins samanknosilse, mz sörghinna, awndinna, ok beskans obrygdilse Luctus är hoghenom rethadhom til onth, at thz han kan ey främia moth sin owirman mz hämpd, thz gör han mz graath Temeritas är skälinna lootlös näsodiärfs hogxsins osidhelika wtlop Furor är gramska ok obedsladh idhkelikin framkastan, the indra dröffwilsinna som aff motegangh afladh är Jndignacio är teknadh forsmädilse aff bedröffdho ok osidogho ondzsko, mothe wndhirdanin Jnuidia är hwilkin som gör hoghin brännande j sorghinne,

: thäns hedhir som owärdoghir är til honom,
rilkin thu ekke wilde astwnda Affliccio in pro-
eris är hatande hoxsins plagha, aff thäs sälhet 76
ımgangande som mistäkkis Exultacio in aduer-
ı är een dimbogh ok mörk hwgswalilse, aff
nars faal fore haath skuld Detraccio är een
trande kära fore andrum, mothe them hwilkins
o ällir hedhir han astwndar at minzska, som
rer Malicia är annars skadha akältande aff arg-
ta wilia, hadzskofullir wtganghir ällir wtlopp
ısurracio är mz hwilko haath opwäkkis mällan
em som satte skullo wara, antiggia for hadz-
ofullo öglan ällir neso skuld Amaritudo är een
ıxsins j manga mattho bortkiptom, omhoxan ok
tlösom j andelika glädhi Odium är thz som
ngsamligha hööl wredha hogxsins rörilse, oppa
ız han skal hämpnas Wana gloria är een ohöf-
gin jndhra ok ytra manzsins ältan, at täkkias
ıdrom Ypocrisis är kyndeligha skyla jnnelyktan
sth wndhir dygdhanna skrymtningh, Jnobedien-
a är ilhärdogha hoxsins hardhet, ey sik lagha
iliande äpthir formanzsins bwdh, Nouitatum
resumpcio är moth sins ordins skipan ok reglo,
akot nyth for höghfärdh widherfresta Jactancia
r aff hoxsins höghfärdh, loffwa om tik störra än
ıuästh Arrogancia är äras aff thy som thu ey
ıkit haffwer, for thy thu lustas at thäkkias androm
'ertinacia är aff oskäligho ok obögheliko hoxsins
härdzsko, ey wilia wägia them bätra delenom
oquasitas är mz enne fläthio ok fawizsko ordha
wirflödoghet, oplata hiärtans lööshet

O Theodora här haffwer thu nw hört the öppirsta lastanna sälskap Än waktha nw ath hwilkit christi sälskap är, hwilkin här om sidhe äru all blomstrande

Th. Sannelika thän härin är aff hwilkom sakt är, onämpnelikin mz sinom höfwismannom, ey olikom Än thätta lwpit naturinne samfölgiande, är jämpka fructena mz sinne rooth

Per. Swa synis thz, än thakom oppa manligha Humilitas är aff sinne eghne naturs ok stadgha skodhan ok grwndan, ällir skaparans, hoxsins wililigh nidbögilse Caritas är hogsins astwndan til gudh ok jämcristin, äpthir laghanna bwdh hethelika ok beskedelika framräkt Gracia är j hwilko wtteknas wäluilileghin ok astwndelighin kärlekhetz dyrkan, inbyrdis hwar mz them andra Pax är en wälskikkat hoghanna rolikhet, draghande owir eth j thy som goth är Pietas är astwndan, hwilkin som är een hiälpirska aff milda hoxsins sötma, widh alla Liberalitas är mz hwilko frie hoghin skipthir thz han äghir, ok märkis j engha mattho halfastir Misericordia är een mildh ok jämlighen wördningh til alla, ok til them som dröffdhe äru warkwnsamlikx hox tilbögilse Mansuetudo är mz hwilko sidogx hogx rolikheth, aff engo the som dröffwa kan, oroas ällir älthas Compassio är mz hwilko aff jämcristins mothegang
77 födhis een plagha j thäns hogh, som warkwnsambir är Jndulgencia är annars brudz forlatilse, aff sinne eghne betractan instigande ällir komande Benignitas är mz sidhanna hethom söthma, älskandhe hogx samanströilse ällir samanstänkilse Concordia

' een oslitelikin ok samanfögdh skikkan, j them
ighom som samankomande äru j thy som räth
' Fides är hoghin haffwa hänghiande j hälgho
ffwodhe, aff loffwadha thinga sannindh dragh-
idhe, til the thing som ofinleghin äru, Religio
' mz hwilko gudhelik dyrkan ällir gudz thiänist
t gudz ämbite, mz hedhirsamme thiänist idhkas
t görs, Mundicia är mz hwilke bäggia manz-
ns indra ok ytra hälaghet, ällir osmittelikhet
imis fore gudz kärlek skuld Obediencia är fore
ie lön som hopas eghins wilia nekan, ällir af-
igilse hälagho ok godho ärffwodhe altidh til-
igdh Castitas är kropsins wälskapilse reen ok
iffwisk, mz lastanna tamdha gälnisko Continen-
a är mz hwilko likamlika girnilse bräska haldz,
ie ryggia mz radzsins mattho ok styrlso Reue-
encia är mz hwilko gudz ok renliffnadzsins dyrk-
a görs gudhi älskelighin Affectus är thiänist-
ktog kärlekx idhkan, legdh antiggia mz forskullil-
im ällir naturinna lönom Spes är hogxsins
irilse oppe hängiande orörlighin, när them thingom
im äru takaskolandes ok thz han astwndar Con-
emplacio är mz oplöfto hogxsins frögdh ok
lädhi, oc likamlika astwndanna dödhir Mode-
tia är blygh ok höffwisk mädhfärdh, mz the
lyghet som wärdh är at loffwas Gaudium är
ogxsins andhelika glädhi, wtgangandhe aff nä[r]uar-
ndhe thinga forsmädilse Confessio är mz hwilko
iälinna lönlega soth opladz, j thy hon hopas faa
adh Paciencia är for äwärdhelighin hedhir, wäl-
lilighin ok owirganglighin alla genwärdogha
hinga lidilse Compunccio är sukkandhe siäls bool,

föth aff räddoghano*m*, antiggia äwärdheligha godho ällir ondha thinga Longanimitas är oträttelikin mödho lidilse, for sina astwndan*s* fulko*m*pnilse, Prudencia är godha thinga ok ondha hälagh*i*r ok forewis wisdombir Timor domini är gudz bwdhordha wakande göma, mz tro*n*ne ok godho*m* sidho*m* Consilium är hoxsins forewis forno*m*pstoghet, til at ranzsaka ok skipa all thing, sakir ok ärande, Memoria är komaskolande thinga andhelikin foremärkilse, ällir p*re*senteran äpt*ir* hoxsins tilsyn Jntelligencia är nä[r]warande thinga staath ok skipilse ow*ir*wägha mz sniälle lifaktoghet Prudencia är mz hwilke komaskolande thing forno*m*steligha ok beskedheligha wägas ok skikkas Tractabilitas är hoxsins beskedhelikhet, mz forskullilsi*n*na ranzsakan, ärandhe ok sakir ow*ir*wägha Sagacitas är före ow*ir*löpa mz wise ok kloke säfwiu, ok til räth moth ok skikkan all thing böia Temperancia är skäli*n*na stadogh ok beskedhelighin wald ok styrsla, ow*ir* hogxsins oloffligha brädzsko Discrecio är mä*n*niskio rörilse een forewis mattirska äpth*ir* rätta skäli*n*na doom Moralitas är gömdho thi*n*ne eghne dygdh, tik temprera j dygdho*m* mz
78 allo*m* andro*m*, ¶ Taciturnitas är mz hwgxsins fructsa*m*me hwilo, ämwäl aff nyttogho*m* ordhom temprera Jeiunium är i indra wakw*n*na beskedeligx sparhedz göma Sobrietas är indhra manzsins ok ythra, aff olofflighо*m* kötzsins lusta tempringh Contemptus seculi är aff forganglika thinga forsyn, indraghin mz skälome*n* äwärdhelika thinga*n*na kärlekir Carnis affliccio är mz hwilko likamlighi*n* käthe fordriffs ällir fortagx, mz nakra handha

kropsins näpst, ä hwilkin hon wara kan Justicia är mz hwilke hwariom enom giffs sin eghin wärdoghet ok almennelikit gangn, ällir nyttha ey forsumas Lex är bwdhordhanna skikkat ok beske[de]ligen regla, mz hwilke göraskolande thing biwdhas ok flyskolande forbiwdas Equitas är wärdoghasta forskwllilsenna athirgääl, wäghin oppa rätuisonna skaal Seueritas är mz hwilka domaranna hämpd stranglika brwkas, moth honom som syndar Correpcio är mz hwilko infödda willan ällir giordh mz wananom, fortakx mz skälinna twangh, Jusiurandi obseruancia är the som näpsir scriffna lagha diärffwan affgangh, hwilkin oppinbarlika kwngiordh äru almoghanom Judicium är thz som giffwer wärdogha näpsth ällir lön, for forskullilsinna ranzsakan Weritas är mz hwilke nakot thz som sakt är ällir giorth, framföris mz owmskiptelikom skälom Fortitudo är j blandh hoxsins ärffwodhe ok wadha, een orörlikin wnfangilse Magnificencia är en ärofwl hogxsins klarhet, stor thing ok högh faghirligha forestandande Confidencia är aff dygdhanna samwith, hoghin orördhan innan dröffwilsin bliffwa Tolerancia är daghligin lidilse, hwilka the wthröna som omganga daghliga mz fordömilsanna barnom Requies är mz hwilko hoghenom tillägx thryghetin, for thy at ostadwgha wanskelikhetin forsinas Stabilitas städhir ekke them hogh som stadoghir är, for timan ällir stadhins omskipte, taka til sik nakor omskiptilse Constancia är j mällan störmande saaker ok personas, bliffwa wthan hogxsins rädde stadoghom Perseuerancia är the som fulkompnar hoghin sik

forbätrandhe mz enne fwlbordhan for lidhesamlik-
hetena, Alla dygdha grwndhwal som sakt är, är
ödhmiwktin, See theodora thz thu spordhe, haffwer
thu äpthir ware formagho fwnnidh Hwar ok huru
mykin rothanna omskiptilse är, ällir atskilnadhir,
saa olikir är fructanna prouentus, ällir framganghir,
at hwilkin een som smakar aff wenstra rothinna
fruct, maa han wäl forskulleligha höra thz prophet-
in sagdhe, thän som äthir thän swra winbära
klasan, ällir omoghna, hans tändhir sliona

Th. Wisselika fadhir thu säghir at tyrnanna fruct
skal wanwördas, thy at hwilkin som smakar hänne,
är ämwäl skadha takandhe til dödz, som han
stwnghin ware aff grenenom, hwilken ekke op-
wäkkia thänna ordhin, til sina eghna gömo, hwat
kan honom främia j christi stridh, loffwat lydhna

Per. Hör dotthir ok see at all the hälgha scriffs
79 meningh wändhis oppa thänna hakanom, at hon
forswara människiona, ok at människian skal göra
gudhi loff, for thz godha hon aff honom haffwer
Hwilken som loffwit offra op j höghdena Hwat
ey lägghir han sin grwndhual, ällir hwat ey säthir
han sätith j grwndhualenom christo Sanneligha
hwilkin sik är ömpnoghir, menande sig ey hiälp
aff androm tarffwas, han är näst första ok främ-
sta fallith, än for hwat saak dwälioms wi saa
länghe j thässo afradhande högfärdhinna dödh,
radhande til wndhirstansins liws, ödhmiwktena,
wthan for thy at j the andhre är spitälskan ärfue-
ligin ällir gangande som annadh arff, ok fallit
nyth ok gamalt, ällir gamalt ok färst, J the
andhre liffsins ämpne, ok j the andhre tilsynin

gamalt ok nyth onth, hwilkit swa mykit onth
ffwer giorth j mankyneno, at sidhan thz sarghat
ar af rotinne, haffdhe fructin all saman for-
ngit, ok haffdhe ey christi ödhmiwkt kommit
hiälp Nw wändhir jak mina talan til tik, hwil-
n som äras j tik Hwem höre thz til som tu
t Hwat skalt thu wardha, thätta är alzstingx
ngit aff thinom hogh Thin ära är komen fram
f mwllinne Sägh thy, hwat är högfärdhogh
änniskia ok inblästh, wthan qwiddhen fullir mz
ädhir Hwat är högfärdoghir wthan een högh
ka ällir mwll hopir, sat j höghre stadh, til
vilkin när wädhirflaghan kombir, sökiande honom
a wardhir oppinbarligit hwat makt thänne mwl-
ghin haffwer Swa ranzsakar ok försökir frest-
inna bölia the människio som sik lathir wara
ärdha nakot, ok hwat hon doghir thz gör hon
itherlikit Watnidh j kareno är människian j
idz sköôth ällir wärn Swa som om karith fallir
t gar syndhir, tha gör watnidh sina natur thz
ther borth, samaledhis människian nar hon
than gudz hiälp är, tha findher hon hwat hon
j sik Betracta thy människia thin skapara, ok
ans waldh, at thu omskär thz wädhirfulla tith
ogmodogha hiärta Högfärdhin är största willo
ide, lägghir thu sälskap mz hänne, thu wntflyr
ke styrtakulona Hon oplyftir människiona oppa
iz, at hon skal illa falla ok knosas all söndhir,
on wtbläsir, at hon skal riffna Akta än bäthir,
ey är waldhit j människionna wiliande ällir
pande, wthan j gudhi miskundh görande We
the människionne som sin widherquekilse thakir

aff thässo wädhre Wisselika om skyrdis tima*n* nar alle faa nogh, skal hon böria tiggia Sigh mä*n*niskia hwilkit är thz twngha ällir stora, som thin styrare kräffw*ir* aff thik, wthan at thu skuli wara swa som thin nathur dikthar, thz är at thu skalt mz skäleghe dygdha*n*na dyrkan swara thi*n*ne skälikhet, hä*n*ne lydha*n*de, ok afläggia alla räddena ok ostadoghetz wanskapilse Sa*n*neligha swa margh wanskapilse
80 dyrkar thu, som thu haffw*er* laster Swa mangho*m* h*är*rom thiänar thu, aff swa mangho*m* gälniskom älthis thu, som thu wndh*ir*giffw*er* thina nathurs fordeel ällir friheth lasta*n*na fylsko Th*ätt*a är sannelika een sleem thiänist, ok samwledhis een fwl makt, ok een stor darskapir, at thä*n* wäghin som oreen är, ok fullir mz styrtegraffwo*m* thäkkis tik O mä*n*niskia hwi wilt thu hällir säthia tik j liffs wadha, ok falla for äwärdhelika dödheno*m*, än thaka ödhmiwkti*n*na wägh, ok hono*m* stadhelika halda ok äpth*ir*fölghia, thz är christum hwilkin allir är fullir mz liff fridh, ok allo thy som lystelikit är Hwar är th*ä*n som nakon tidh gaff ällir räkte högfärdi*n*ne handena ok hafdhe fridh Hwilkin war th*ä*n som sin hals lagdhe w*n*dh*ir* hä*n*na waldh, ok wnflydhe styrtograffwena Hoo war ok thä*n* som wthwalde at wara som eth äle ok forsmadh*ir* j gudz hws, ok ey forskulladhe ophöghias äwärdhelika Huru bäär th*ätt*a til hopa, liwse daghin, ok mörka natthin Ällir huru koma the til saman, christus ok belial Ällir j hwario liknas christus fatigh*er* mz högfärdoge babilonis dotth*er*, Christus är war forma, han är rätuisonna wägh*ir*, fridhin, wärldi*n*ne störma*n*de ok bulrande,

hwilan j siälfwe härianenne, ok owenanna twangh ok dröffwilsom Jak bidher tik sigh nw hwat fridh kwnno the haffwa, ok seem til högfärdhinna lasta, samanhänghiande, huru högfärdhin oplyptir ok nidherkastar Skörhethin smittar ok skämmir, lusthin lenar ok lwkkar, käthin ok gilian ällir skörhethin aff kropsins mädhfärdhom, teknar människiona omwändha j eth oskälikit diwr, käthin omskipthir ok söndhir lösir Thwäkan gör mannen qwinslikin ok skämmer, läthin ällir darhet fordriffwer ok wanwördher, lisman swika j thy mz hwilko the gilia ällir lokka Kräselikhetin gör aff hogenom them som manlighin ok fulhändis är til goth ena qwinno Hwat dygdha rwm kan thz wara, hwar bwkfyllan nidherslar ok fordarffwa iherusalems mwra Drykkinskapin nidherslar hogxsins krapthir Swalghit dyrkar ensampnan kroppin Hogsins sliohet borth kastar wisdomsins sinne Tranan gör hoghin wanskelighin Frazsan wtsläkker hiärtans liws, ok fortwngar, Glömskan gör sinnith blinth J hwat hwilo glädz en wsal hoghir, hwar girin häriar ok fordarffwar hoghin, mz thänna forganglika thinga girnilse, ok päninga lusthin fyllir ok thynghir pwnghin, ällir giordhinghin mz glimande malm Hwar menedhin fore säthis fore eghit gangd, oc sannindhin är forsmod Owirwällit brwkar sina ondzsko j them som mindra formar Hwar fula afflinghin ökir okridh, falslikhethin lönligha giordh stäkkir ällir minzskar Hwar roffwit wthan alla widhersyn röffwar annars Swikit lönto sannindheene eghnom thingom fore seer, Kan thu än aktha o wärldinna dyrkare, högfärdinna hänghiande sötha

81 frukt Höghfärdhin gar aldrigh fram oppinbarligha ensamin Hon haffwer sina tärnor ok hörror mangha mz sik, wthan taal Hwilka sinna fru krona harth bwndhna, ey stadhia aff thaka mz enne hast Hon haffwer babilonie afgudh ällir wanskapilse synda wakn, ok [o]rätuisonna Seem än mer Hwat ey fornöthis thär swa som j hetasta wärma, dygdhanna ämpne Hwar ängxlan sarghar illa wredhan ällir siwka hoghin, hwar bitherligha hoxsins wredhe skyler Wanhopit hädhir thän hälgha anda, hwar hwgräddin standhir ekke stadwgh j motgangenom Dylskan aff läthi atskil hoghin, hwar käromalen giffwer othuleno witnisbyrdh, räddhin bangandis samansäthir onth komaskolande Läthin ey ärffwodar hon, ey haffwer hon ok hwilo Sigh mik thu som sälskap haffwer mz högfärdhinne, j hwat konungx paladz findher thu fridh, nar wredhin mz sinne gramsko bedröffwir thin hogh, ropith predikar sina ondzsko, swa som sodoma Hädilsen gör marghfalleligha forbannilsen Smälekin söndhirknosa hoghin, mz ordhom oc gärningom ok mödhö Hwar grathin j indhra mannenom kwngör mz taromen, sörgena wara oskäligha, näsadyrffwen owirlöpir rätta skikkilsinna lineam, ällir längd, hwar grymlikhethin wthälthir thän som hwas ok hastoghir är, mistykkian ok miswyrdhningin for ondzskofulla forsmädilse skuld, oppinbara thz for räddogha som lönligha war sakt Jak bidher thik at thu sigh mik hwat glädhi ällir enkannelikin frögdh kan thär wara, hwar affwndin banghas wthan järn, the sama haffwer ok ärffwodhe nar andhrom gar wäl, hon

glädhz aff annars mothegangh, hwar bakdanth bär saman kötith, äthaskolandis Thwädräkthin söndhirslither saman fögdha hoghana, ok atskil äpthir apostoli ordhom, om swa är at j inbyrdis bithins ok äthin hwar idhra thän andra, fornöthins j ok hwar aff them andhra Hwar hathit styrkir ok wäknar til hämpdh Hwar ondzskan hälghar sina eghna pino, beskan wthsläkker hälgha kärlekesins liws, Wthan twäkan thär är hoxsins mykin söthme, hwar fafänga äran framföre ok framgiuthir hwat hon sik findher ägha Skrymptan hööl om sin innelykta lasth Olydhnan swarar afwändom först skapadha mannenom Siälsyna ok nymäris sidha optakilse Dyrwis mera fore sik taka än makthin til säghir j limmomen, hwar wtkastilsen loffwar ok sigher om sigh stor thing Hwar högfärdhin arrogancia lägghir annars godhgärninga til sik, for syndokt loff skuld Hwar ilhärdzskan wäär oskäligha sit sinne, ok sina meningh See rothinna frukt, aff hwilko the människian liffwer, som kallas animalis, thz är thän som alth wil skikka ok skipa aff blwtta naturinne, wthan nadhinna liws, ok han är swa som wthan skäl, thy faar han ekke witha the thing, som gaa aff gudhi, Mangh talan wthan moglikhet wtgiwthir aff sik fafängona,

O thu högfärdhinna osynlighin roth, aff hwilko Th.
tholikin fruct oprindher, aff hwilkra smak förste 82
mannen war swikin, ok swa manghe som nw aff hänne thaka sin math ok dryk, skulu hopas samma domen for sina dyrkan, ok skulu tha ärffwa widh jämpna wikt, sinna gälnisko ällir darskaps willo,

Per. ¶ Hör dotthir ok see hedhirgiroghir ok högfärdoghir hoghir, widh twäggia handa matto ok sidher, wardhir fordarffwadhir ällir häriadhir, mz orolikhethinne ok affwndhinne, aff hwilkom annath opresir girnilsen, annadh ondzskan The ena tilhöre thingena som afflath är Andhra höre til persone Sannelika thän försla högfärdogha människionna lastir är, at them blygis rättas ok näpsas aff thera faal Annath aff thässo synis wara en oskälikin dirffwe Annath eth dödlikx tranans tekn, thy är j andra thera syndinna pina thäns andra, for thy at the ekke wilia straffas for syndena, kwnna the ekke athirhopas til nadhinna

¶ En ödhmiwkir hoghir altidh j godhom wilia Än thän franwände hoghin är altidh wänktir mz ondhom wilia, ällir styrktir, Swa som ondha änglenom ok mannenom smakandhe högfärdhelika, är synda sakin giordh, ok altidh meer ilth wilia än formagha syndinna pina Swa hälaghe siälinne är helsonna ok nadhinna j ödhmiwko hiärta, altidh mera goth wilia än formagha, for thänna sak badhe thän godhe ok thän ondhe, än tha at the ey formagha fulfölia thz som the wilia, tha likawäl wardhir thera wili wäghin j athirgällit, pinonne ällir lönomen

¶ Wi wiliom nw owirgiffwa the winstra, ok tagha fore the höghra, ok bythom affgangsins bol for liffsins trä, ganghom in j paradisit, hwilkit j sine lustelikhet owirganghir alt thz thänna wärldh haffwer j sik Hwar winträdh mz sinne fruct Balsamus, Thus, Mirra, ok aromata, mz alzskona sötasta lwkt Hwar rose, purpure Hwar

lilia, saffran, ok wiola wtgiwta aff sik söthan
andha Hwar alt är blomstrandhe ok fwlt mz
fägrindh Hwar alth thz som rothin giffwer, är
hälagh fruct, Hwar thu skalt ösa j allom thinom
sinnom swa mykla kräselikhet, at thu gladheligha
opfylth aff the sötha lwkthinne, skalt ropa til
thin härra offwantil sithiandhe swa sighiandhe
Dragh mik äpthir thik, löpom j thinna sötha
smörilsa lwkt,

¶ O härra gudh giffwi at jak ey skuli aten- Th.
asta see thänna yrthagardhin, hwilkin saa fwllir är
mz alle lustelikhet, j alzskona köön, wthan ganga
in j honom Jak menar at thu märkir mz thässins
yrtagar[d]sins blomstir ok fruct höra träno til,
hwilkins rooth grwndath är j ödhmiwktinne, ok
skathin ällir högdhin fwlkompnadh j ewinneligho
blomstreno, thz är j nyo adam allom foresith-
iande,

Swa är thz, än sannelika som mik tykkir, Per.
tho är thänne yrthagardhin, hwilkin swa luste-
lighin är j blomstir ok fruct, j hwilko dygdhinar
wndhirstandas, for hwilkit han kallas yrtagardhir, 83
wthan ämwäl alle dygdha dyrkara, magha sighias
thänne kräselike yrtagardhin, hwar all planteran,
hwilka himelslike fadhrin haffwer plantadh, wath-
nas mz andhelika nadhinna räghn Ey kan thz ok
rasklegha ällir mz sakta wisna, hwilkit thänna
wädzsko fins haffwa fangit til rothinna

¶ Mädh thätta paradis som nw är om talat,
är renlifwis människio liffwirne regla, märkiandhe
yrthagardhin Thänna äru the hälgha jomfrur,
som endräkteligha j christo tilsamman bliffwa, j

blandh hwilka thz winträdh blomstras, hwilkit swa sagdhe Hwar twa ällir tre äru sammankompne j mino nampne, tha är jak mith j mällan them Ok är jak mz idhr til wärldz ända, aff hwilko winträ himilsligha fructhin, thz är thäs hälgha anda kännedombir, owirflytande wäxir Aff hwilko andhelix wndhirstans blomstir athirkombir Aff hwilkom framdelis winbäraklasin mz storo widhwndhir wardhir athirborin aff speyaromen, ok them som kärasthe äru, ok badhe j blandh thässins himelsligha fadhirsins barn wtpärsadhir j wiin, them til hwgnadh j thera dryk, aff hwilkom the som litle ok ofwlbordoghe äru, wardha store ok fwlbordoghe Wndhir thässens winträsins skugga, thakir siälin hwilo aff lastanna hetha, optändh j sins brudhgoma astwndan, j swa manghom ok margfalleligho m lustilsom flytandhe, som hon kringaren ok fraghnaren är j himersligho m ärandho m ok gärningom Ok aff thäne hälghe fructhinna fructsamlikhet, sik mättandhe äpthir thz ythirsta maktin kräffwir j lustanom J thänna yrthagardhenom rinna ällir wtgiwta the klena ok spädhe kwistane balsama, thäntidh the hälaghe hoghane j wanskeligha kroppenom äru flythandhe, öffra dagghinna nadh Hwar rosin är wäl lwktandhe mz lilionne, thz är thulumodhit j renom krop, mz saffranith, wiola, thz är kärlekin j ödhmiwktinna nadh Hwar ok finnas aldra handa blomstra köön Alla andhelika sidha lärdoms ok näpsilse wäl lwktan For thänna sakir sigher jak christi jomfru almennelikit liffwirne wara ortum deliciarum thz är thän yrthagardh j hwilkom alt är lusteligit ok kräse-

ligit Hwar hälaghe hoghane drikka thz in j sik, hwilkit the fwlkompligare sidhan skulu ägha, ok j likamlighe hwilo foresmaka, nw j indhra söthmanom, hwilkit them forwärfwar äwärdhelikhetz fruct, mz. dygdhanna fwlkomlikhet Nw for thän skuld at wi haffwom sath frame j bokinne nakot enkannelikit om dödzsins green Aktom thy nw hwat liffsins trä haffwer inbära, ok hwat frukt thz aff ödhmiwktinna roth giffwer aff sik,

Thz bedhis jak aff tik käre fadhir, aff allo hiärta, at thz som bätra är wäghe mer än thz ondha, ok thz godha wtthöme mz dygdhanna äro, thz som wärra är, Th.

Thak thy som gudh thaladhe j sinom hälaga propheta Offwir hwilkin skal min anda hwilas, wthan owir thän ödhmiwka ok roligha, ok min ordh rädhandis Hwat kan finnas the hiärtano rolighare ällir hälaghare, hwar ödhmiwktin ok wärldinna forsmädilse aktar naturena ok nadhena Hwar kärlekin framgiwthir sik skikkeligha, til sin gudh ok jämcristin Hwar nadhin mz hälaghe delactoghet skiptir hwat goth han äghir mz androm Fridhin bindher tilsaman mz rolikhetinna bandhe, hoghana j een knwth Hwar mildhetin sik wträkkir mz sinne hiälp, j them som än äru ofödde Frihetin ällir rifhetin lioflika giffwer aff sino Hwar miskunnen böghis til them som dröffdhe äru Säfhethin kastas ekke borth aff genuardoghom thingom, j nakra omskiptelikhet Hwar warkwnnen sargas aff thäns saar, som sarghadhir är ok sörghiandis Forlatilsen ällir tilgiftin löser thz som skyllokt är Lioffhetin mz brännande söthma, Per. 84

sik ingiwthir j iämcristnan Endräkthin bindher tilsaman hoghana, hwilke atskilde haffwa warit Hör dotthir ok see atwaktha granlika, här är war antitechon, thz är hwar genwärdogth säts moth genwärdogho Hwat gör liffsins fruct mothe willonna frukt Liws moth skugghan Frihetin mothe träldomenom Hwat fattas thär dygdhanna dyrkara, hwar hälagha throon födhir hoghin mz osynlikom thingom Renl[i]ffwidh giffwer sik wndhir gudz dyrkan Hwar renlekin rensar kroppin ok siälena Lydhnan böghir hoffwdhit wndhir annars bwdh Hwar renlekin redhir ällir giffwir gudhi rwm Athirhällit mothesigher allo thy som skadhelikit är Hoghin widherlodhande äwinnelichetinna klarhet, oplyptis mz hopheno ok frögdhas j andhelike glädhi Mädh andhelike skodhan säthir han ok biwdhir kötzsins sinnom, kropsins gömo, thz är at ytra sinnen skulu sik warlika haffwa Mattelikhetin samanhallir sidhena Scriptomalen driffwer wt owinen sik lönande Thulumodhit haffwer wisth thz som thz älskar, ydhroghin dräpir the rörilsin som draghir til käte Langhdräktoghetin skipar ok skikkar mz hälghom forskullilsom, sina wärn Thär mz är ödhmiwktin snillinna withne, hwilkin sik til eghnar godha ok ondha thinga wisdom, ok honom kwngör gudz räddoghe mz ordhom ok gärningom Radhit fwlbordhar Minnith stadfästir ok hiälpir Wndhirstandit bewara at ey skuli fawidzskan härras Foresynen hon foreseer alt thz hända kan Fornomstoghhetin ällir klokskapin, han foreser sinom deel batan ok froman Hwat är thz som owirgangir j ödhmiwko hiärta, ok sniällo, sith mooth hwar tämp-

riagin ey formykit wtsäthir sina akt Beske[de]likhetin skipar all thing mz skälomen, hwar sidoghetin radhir Thystan lägghir sik största win om, at göma jnnarsta hwilona Fasthan näpsir gambla adam Frahetin mz sinom reglom ok laghom, fortaghir alt thz som gar owir mattona Hwar wärldz forsmädilse opsätz ok forhaldz for thz som äwinnelikit är, ok kötzsins näpst härras owir the rörilse, som wthan helso ok sälikhet äru,

O siällinna sääl hwila, mz hwilke rätwisan 85
beqwämmelika, ällir jämlika skipthir hwario eeno thing, thz som thy tilhöre Laghin forbiwdha bwdhordhanna affgang Jämpnadhin framsätir skalawiktinna til at wägha hwars ens forskullan Grymlikhetin dömer strangligha, thz som olofflikit är Rättilsen forbätra willonna affgang Laghsins gömahallir mattona, ok skikkilsin obrutlik Domen atskil forskullilsen Sannindhin wtelykkir alla falskhetinna mörkir Swa o alla dygdha dyrkara ok gömara, hwat är thässo säteno tryggaren, hwar starkhetin gabbar ok forsmar wärldzslika ondzkonna ostadwghet Skinandhe ärlikhet for ärligha thinga fwlbordhan, forskullar loff ok äro Hwar tröstin j mällan genwardogh thing bliffwer widh sik Thulumodhit härras likaeens ällir jämligha, owir kropsins genstridh, hwar hoghin hallir hälagth, tryggir om sina hwilo, Stadoghetin stadhfästis Framhärdhningin äras j dygdhinna fwlkompnan,

See o christi jomfru, fridzsins stadh haffuom wi funnit milhetinna grwndh, j hwilkom sannom salomoni byggis mönstridh, beqwämmelikit til hälagha offra offringh, fore hwilko häluitis porta

ath*i*rlykkias, ok all riddara makt aff babilonia wardh*i*r nidh*e*rslaghin, ok all th*e*ra tröst

Th. Mik synis j thä*n*na dygdha ok lasta wttydilse, at aff swa margfallo gälnisko älthis een wswl siäl, som hon haffw*er* oren astwndilsen, ok thär amothe lyptis hon op j högdhena, ath swa mango*m* trappom som hon reses j millo*m* ok gudheliko*m* astwndilsom,

Per. Thz är aldra sa*n*nast, hör dotth*i*r äwärdhelika thinga beskodilse är onda samwidzsins dödh*i*r, fran hwilko swa myklo meer skälige hoghin dragh*i*r sik, swa myklo mera wndh*i*rstandh*i*r hon, hwart wt likamligha orena fylskan wil, än äpth*i*r thz at naturin är olik mz sakto, j jämpno*m* ällir likom lusta, tildragh*i*r hon ekke forbätringhena äwärdhelikheti*n*ne beko*m*ma*n*de,

Th. Hwi

Per. For thy at köthit ok andhin opwäkkias aff oliko*m* rörilsom, thän ene wil nidh*er*, thän andre op j högdhena, än thog at förra är taladh ok sakt, nogh liwslika, aff hwilko ödhmiwkir ok högfärdogh*i*r magho atskilias, tha likowäl at ey skule warghin j lamba ha*m*pn, äll*i*r wndh*i*r lamba wlli*n*ne skylas for tik ällir lambit wndh*i*r wlffwa ha*m*pni*n*, betracta thä*n*na atskilnath j thässom badho*m*,

Th. Fadh*i*r gör thä*n*na atskilnadh, jak bidh*er* tik först widh ena sw*m*mo, ok swa eghlika ällir enka*n*nelika

Per. Thak til wara högfärdhin är dygdhi*n*na dödh*i*r, lasta*n*na opri*n*nilse, ska*m*mi*n*na smitta, fläkkir ällir tekn, willo*n*na modh*i*r, mästirskapsins glömska, ällir forgätilse, lärdomsins ällir näpsilsi*n*na forsmädilse,

dirffwi*nn*a bräska, til th*e*m som mi*n*dra äru räknadhe
forsmädilse Astwndan ow*i*r th*e*m som höghra äru
satthe, moth th*e*m som j iämpno*m* stadh äru lön- 86
liken affwndh, ok thäs likes moth weno*m*, moth
oweno*m*, äpth*i*r beska hatidh dödzsins tekn ällir
teilse, ällir wisseligha dödzsins doom, j högfärd-
ogo*m* är blindhan for doom sitiandhe, j näpst-
i*nn*e grymhet Ohöflighin hogsins rörilse, kropsins
slema mädhfärder, gangande, ok standa*n*de, tal-
ande ok görandhe, hälgha kärleksins ethir Aff-
wndin ondzsko*nn*a withnisbyrdh, j talande, rop-
andhe liwdith beth*i*rligha wredhin j tysto*nn*e
Hoghin osidogh*i*r ok ilhärdogh*i*r, omögelika thinga
ow*är*doghet, ällir dirffwe Otroliga thinga frestilse
Aldra mä*n*niskio thinga tilhäfdh, wthan räth ok
ow*i*r natura*nn*a framga*n*gilse Sins eghi*n*s kärlek,
jämcristins ledznan ällir änxlan, nymäris länkta*n*
ällir girnilse, gambla thinga ok äranda ällir sidha
ledha, endrähti*nn*a ällir kärleksins söndh*i*rslitilse,
aff wtskildom ok syndh*i*rligho*m* gärni*n*go*m* ärilse,
menighetinna afwändilse Sina storhet j annars
mw*n*ne wägha Sina ow*i*rmän mz forbolno hög-
färdh fornidhra, ällir til enkte göra, wthan be-
skedelikhet starkhet, j wredhi*nn*a gälniska ok häd-
ilse j miswörning, j th*e*m j*n*ne är obegriplikin
wisdo*m*sins ande Lönlika thinga klokir wtspeiare,
j the glädhi som forsmaskolandis är söndh*i*r-
lösilse, j änxli*n*ne wanhopit Räddoghin j th*e*ra
forbätri*n*gh ällir forhögilse, som mi*n*dre ällir yngre
äru, ränliffnadzsins haad, jo*m*frudo*m*sins ledha
Annars dygdhz wanwyrdni*n*gh, sina eghna blindho
wndh*i*rsamlikhet Fawisk akältan moth forma*nn*i*n*,

ällir androm them som mäktoghare äro oc affwndhin är daghlikin, ytirmer Högfärdoghir är snar ok raskir til at straffa Hwas j näpstinne Seen j sinne eghne bätringh, han är oskikkelikis i sinom hogh, j sidomen fullir mz gälnisko, diärffwir bidhiare Winnas ey withandis, näplighan aff skälomen owirwnnin ällir tilfögdhir Fwl j sinne bräzskofulle darhet Atskildhir j margha dela for mistanka skuld Orolighin jnblästir mz hogmodh Ånxloghir for hedhirgiri, snar til at loffwa, seen at bettala, bradhräddir om sina främian, gladhir ath sino loff, sina lastir räknandhis for dygdhir Sik for alla foresäthiande, ok forewäghande Sannindhinne genwärdoghir Fafängonne nästir, otemprelikhetinne framguthin

¶ Min dotthir thätta är malninghin om thän högfärdogha,

Sanneligha ödhmiwktin är dygdhinna drotningh, lastanna dödhir, rätwisonna anbwdh Siddoghetinna idhkelighin födhirska, hälaghetinna raadh Hälagha renliffnasins krapt, sinnogs hiärtans tekn, thz han är wäl sinnadhir, thäns hälgha anda withne Sidhanna waka, sinna eghna naturs wndhirstandilse Throlighin dygdhagöma, gudhelika kärleksins härbärghe Oskrymptelikin astwndan Hälaghe renliffwis skikkan ällir ordon Frihet j wadhanom, räddoghe j sälhetinne Moghin ok stadogh sinne Matthan j ordhom Forbätringhinna mästirska, ok mz äpthirdömith tyst kännirska, Stora thinga forsmädirska Höffwizsk liffs astwndilse,
87 ödhmiwkir hoghir haffwer sina akt widher the hälgha lagx kännedom Sina gärninga matthar han jäm-

ligha, Thz omykit är wanwyrdhir han Han säthir sinne stwdheran ällir samwith matthona, Han oplathir gudhelika hogxsins aflingh ällir meningh, at lära fwlhogha ok giroghir Sötir j lärdom, j dömaskolande räddhir Til nakon straffa wansambir, ällir seen ok oböghelikin Til at forlatha brwth snarlikin Orörlighin j mothegang, j mädhgang jämsambir, j orättenom trygghir, om fridhin omhogxande, j wenskapenom warlighin, j thiänistinne idhkelikin Rolikhetinna ween, j prelatz ämbite blygh Redoboghin hällir thiäna än biwdha Stora thinga stor forsmädhirska, thy them thingom som sannelika äru stoor, hallir hoon sins hiärta jnnersta altidh öpith, them til sin thakandhe Ödhmiwkom är inne ödhmiwkir wani ällir hampn, ok jämpn, stadwghir ganghir, twnkt änlite, stadoghet till samma foretakit Snillinna taklikin ällir begriplikin Andans hops glädhi Skörligha käthe haath, fägrindh j dygdhinne, tröst j räddhinne Aff sinne forbätringh j högho gudz loff Aff sinom eghnom forskullilsom enghin dristhet nakon tidh

¶ See dotthir nw math thu witha ok wndhirstanda, til hwat ända badha thänna fruktenar wilia, Jak aktar wisseligha at thässo oliko samansattho, hwart eeth helbrigdogh wndhirstandh faar här stoor opwäkkilse, swa som en spegil, j hwilkom hwar een maa sik skodha, än hwar fins thän som här är beqwämmelikin til Hwat är gambla hwgormenom starkare j ondzskonna, ok kyndoghetinne snidoghare, hwilkom alla thänna forescriffna gälniskor äru widherhängiande, hwilka alla owir- Th.

wi*n*na, tilhöre enka*n*nelika th*e*m som manlighe ok fwlhä*n*dis äro oc j hoghenom oplyste, ok styrkte j gudz wisdom

Per. Menar thu at jak wil ow*ir*giffwa the mangha qwi*n*nonar, hwilka wndh*ir* laghin, ällir wndh*ir* nadhi*n*ne offw*ir*wnno si*n*na fionda makt Hwat wilio*m* wi säghia om judith j holofärne, hwilkin wi magho*m* kalla alla*n*, ällir alth häluite, som thän enkte haffw*er* j högdhi*n*ne, thz är j himerike Hwat är jael j sisara madianitarum höffdhinga, thy är thässins wansklikare könsins dogha*n* doxe, ällir mi*n*dre makt, enkte annath wthan at ödhmiwktin altidh forgaar högfärdhi*n*ne, j hwaria e*n*ne hälgha ma*n*na professione, thz är wisdo*m* ällir widh*er*kä*n*nilse,

Huru manga jblandh hedh[n]ingana haffwa the qwi*n*nor warith, som haffwa hafth ma*n*na dristho, ok mz örlöghe wndh*ir* sik wnnith mangh rike, ok sina fiondha fordriffwit ällir nidh*er*trykth, ok th*e*m til hedh*ir*s ällir loffs tekn, for th*ä*n sigh*er* the wnno, haffwa the sina frägdh ok priis alle si*n*ne affödho ath*ir*leffwat aff hwilko*m* än tha at nakra a hionalagxsins wäghna, waro orönta könith, tha likowäl doldo the mz hogxsins ädhla ällir 88 ärlikhet, ok for thy at the ey haffdho hwgnadh, ällir hwgswalan, aff sino*m* bondho*m*, hwilke dödhe waro, thoko the sik hwgswala*n* aff th*e*m lagho*m*, som the sik siälffwa giordho, Aff hwilko*m* nakra äru säthia*n*de, ekke oppa thz, at jak wil giffwa the qwi*n*nonar ondzsko til äpth*ir*döme wthan hwru thz wanskeligare könith offw*ir*wan thz starkare*n* wil jak kwngöra

Semiramis drotni*n*gh j babilonia, hä*n*na bondha nino dödho*m*, ärfdhe hon rikit, ällir äpth*ir* hono*m* kom j rikit, ok än tha at hon war j ha*m*pneno*m* ok kyneno qwi*n*na, tha likowäl war hon man j hoghenom, ok tw aar ok firitighi styrdhe hon ow*ir* hedhni*n*gana, ok wan mz stridh ok örlögh mangh rike ok landh wndh*ir* babilonia Nw for thy at hon war hedhnisk, ok j sino siälswald, hwat hä*n*ne thäktis aff thy, hon räddhis ey gudh, enkte wiste hon ok aff hono*m*, war hä*n*ne alth onth loflikith, hwilkit hon giordhe sik lofflighit,

Thamiris drotni*n*gh offw*ir* scitas, äpth*ir* sins bonda dödh, ok sins sons dödh, hwilkin forradhin war mz konu*n*gh ciri falska listh Thä*n*ne tyrannus, thz är omilde ällir gry*m*me höffdhingin, haffdhe fylth sina bodh*ir* th*ä*r han laa mz sith folk, mz wiin ok maath, hwadhan han skrymptelika flydhe, th*ä*r oppa at drotni*n*ghi*n*na son mz sith folk skulde th*ä*r diärfflika tilsökia, hwilkit han ok giordhe, th*ä*r fore wart han ok the mz hono*m* waro, alle slaghne Th*ä*ntidh th*ä*tta war giorth, ok drothni*n*gi*n* spordhe sin son dödhan, tha reddhe hon sik ekke mz tarom, wthan mz blodz wtgiwtilse at hämpnas Än aff thä*n*na skadhan som hon haffdhe fanghit, läth hon som hon haffdhe sik alzstingx offw*ir*giffwit, for thy hon togh swa skrymptelika om kringh, ok sampnadhe sin almogha, ok lagdhe hono*m* j forsath, in j mällan thu bärgh, ok th*ä*r slogh hon til hono*m*, sik enkte aff qwi*n*no*n*na snidh forewithande, ok drap hono*m* ok thu twsandh mz hono*m* aff persis, j enom thrango*m* daal, ok höffdhingans hoffwdh läth hon affhwgga, ok thz

kastha j ena flasko fulla mz blodh, sighiandes,
mättha thik än aff manna blodh, hwilkin thu
haffwer j trätighi aar törstadh, ok än äst thu
ekke mätthir,

Hwath om jak framsäthir amazones thz qwinno-
slaghit, tik til thina läthi exemplum, ällir
äpthirliknilse, hwilkra manligha hoghir owirgik
thera wanskligha kööns natur, swa mykit at aff
sino fädhirnis landh wtgingo the, swa som landh-
flyktogha, ok in j europam ok asiam, ok mz storom ok
starkom sigher wnno the starkasta delana aff wärld-
inne, ok swa bliffwo the j hwndradha aar örlöghandis,
ok nidherslaandis starkasta örlöghis städhir, ok
andra nya städhir opbygdho the j samma stadhin,
ok them behöllo the wndhir thera waldh Thänna
89 qwinnor kändo män, haffwande samblandh mz
them for the ensampna sak, at thera släkthir skuldo
wtuidhas, än alth thz manköns war thz drapo
the Thz qwinköns war föddho the ok framfost-
radho mz granne athwakt, tho likowäl brändho
the ytra spenana aff barnomen, at the skuldo ekke
hindras stridandhis Hwadhan aff the kalladhe
äru amazones Thwa drothninga ath nampne mar-
pesia ok lampheto, styrdho rikeno, sina wndhir-
daniskor haffwandhe widh starkan agha Hwilka,
skaranom skipthom j twa dela, ällir twa hära,
aktadho örlögsins skikkan ok hwsins gömo Än
thäntidh marpesia haffdhe wissadh stridh mz sinom
fiondhom, misthe hon badhe rike ok liff, sidhan
hon mz rikesins deel haffdhe thwingat wndhir
sik storan deel europe ällir späkt, ok stora ok
mangha städhir Asie haffdhe hon komith wndhir

sit waldh Thy kom marpesie dotth*i*r som nw dräpin war äpth*i*r thz nw sak[t] är widh na*m*pn sinape til rikit, ok wart styra*n*de äpth*i*r modhrena, sik forökiandhe mz äwärdheliko*m* jo*m*frudo*m*, syndh*i*rligha dygdhi*n*na äro Hä*n*na fase ok rädzla gik ow*i*r all the landh, som lagho om sidhe mz hä*n*na landh ok rike, swa at härcules sendh*i*r mothe hä*n*ne, än tho at han war badhe wngh*i*r ok ärlighin, ok mykit wthualdh*i*r Wanströste sino*m* krapth*o*m, til at halda stridh mz hä*n*ne, thy wilde han ko*m*ma ow*i*r hä*n*na makt mz forsath, hallandhe thz ey mi*n*dra än stridh ok örlöghe Ån könith hwilkit i sik war wanskelikit, ok hono*m* faselikin, som syntis wara ooffw*i*rwi*n*nelighin, wthan hon haffdhe swikin wordhit, mz swik ok konst, häriare*n* j segreno*m* haffdhe giorth fafänga reso

Mädhan swa är at qwi*n*nor wanskeliga ok afgudha dyrkirskor lidho swa mykit ilth fore frägdh Hwat skal tha christi jo*m*fru lidha for äwi*n*neligha äro ok krono Bätra helsamlighare*n* ok rättelikare*n* sigx tik, än amazonibus, nathuri*n*na högfärdogho*m* wi*n*nirsko*m* Hwilkin är thä*n*na som opfar om ödhknena, swa som daghrandin opgangandis, fagh*i*r som manen, wthwaldh som solin, faselighin som en skikkadh*i*r här til stridh Ån jak skal läggia mera til thz som scriffwat är, oppa thz at thu ey skuli wrsaka tik, mz nakre swepesak, mädhan thu for himerikis rike skuld, synis forsmath haffwa alla wärldhena, ok for himilsliga konu*n*ghin,

Thu haffw*er* framgangit widh täkkeligasta Th.
matto ok lop, mik mykit wälko*m*pno, j thy at

thu tillägghir manligha hogxsins styrk, qwinslighom hiärtom, badhe j ordhom ok äpthirdömom

[Per.] Än konungsins hwstru persarum war aldra hetast ok girogast til at wnfaa cristna människio tro Thär mz giordhe hon flyktina, takandhe mz sik sälskap, swa som trakteraskolandis om rikesins bestandh, ok flydhe hon lönligha til constantinopolim, hoffwdhstadhin j grecia landh, wiliande göra fwlt 90 ok lika, for sith lypte, thy gik hon fram fore patriarcham, hwilkom hon opläth sin hogh Än han kärleka wnfangandis hälgha qwinnonna akt ok meningh, tok han widh hänne mz store wyrdhningh, swa som bordhe taka mothe enne drotningh, ok böriadhe hänne lära, ok hänna hoogh mz tronna kännedom ok sannindh oplysa Thy at hon foor thär mykit hetheligha äpthir, ok äpthir rätwisonna wndhirstandilse

¶ Konunghin wart här aff swa nakraledis mistänkthir, at hans hustru swa foor Haffdhe han sin sändebwdh kringom j wärldinna hörne, hänne op speyaskolande Thäntidh han spordhe hwar hon war, ok haffdhe hört sakena hwi hon swa foor, for han genast mz siwtighi twsanth folk äpthir hänne Ok oppa thz hon skulde honom heem fölia, badhe badh han ok trwghadhe Drothningin sagdhe moth hionalagx lagomen, ok twärt nekadhe athirkomona wthan at konunghin widhersagdhe affgudha dyrkan, ok mz hänne sanna gudz dyrkan loffwadhe ok fulko[m]pnadhe Hwat mera Höffdinghin aff babilonia wnnin, ok oplysthir aff sanindhinna skälom, ok ämwäl aff hustrunna kärlek mykit draghin, bögdhe nidher sith hoffwdh

fore waro*m* crucifixo, ok thok christi tro, omskiptande sina dyrkan, ok wälsignilse aff biscoppeno*m* wnfangno, ath*i*rfördhe til babiloniam hälgha tro*n*na hälgha tekn mz hustru*n*ne See at mz qwi*n*no*n*ne som trodhe gudhi, hälghadis ma*n*nen som otrolikin war, ok th*ä*r som formykit war ow*ir*flytande lastin, mz eue affgangh, war nw ow*ir*flytandhe nadhin mz qwi*n*no*n*na forbätri*n*gh, j christi kärlek smakande ok stadhfäste

¶ Huru myklo äro, dygdh ok fornompstoghet, drotni*n*ghin saba styrdhe östra riken, thz synis aff thy, at strax hon aff frägdi*n*ne hördhe salomonis wisdo*m*, kom ho*n* mz storo bälle ok höghtidh, ok mz fölghe, mz mangho*m* gwlkarom, dyro*m* steno*m*, aromatibus, tholigho*m* wälluktande yrto*m*, ok mz mangha handa omskipteliko liggiande fää til iherusalem, wtlethaskolande sa*n*ni*n*dena Äpth*i*r thz hon haffdhe mykit takit ok mykit giffwit, ok wndantakno andhelika wttydhni*n*gi*n*na skäl, är ey troandhe, at sidhan th*ätt*a war giorth, bögdhe hon sin hogh nidh*e*r for the hedhne afgudha dyrkan, hwilkin sik haffdhe mööth swa langan wägh, at hon matte faa drikka aff sanna wisdoms källo*n*ne

¶ Läg än här til the ädhla cristeligha fructi*n*na rooth, helenam constantini modh*i*r, mz hwat snille ok forno*m*pstoghet, hon fan the hälgho kirkio omätelika liggiande fää, thz är thz hälgha christi kors, huru hon twingadhe the hedhno, ok syndogha owenenar, graffwa j stadheno*m* caluarie Ok huru hon wtdrogh spikana ok trädh, mz hwilko*m* hälghe likame*n* haffdhe warith sama*n*

nägldhir Huru mangha hon mz äptirdömum kom til tronna Huru hon judam them första forradarenom bätre ok sälaren loffwadhan, for hälgha träsins oppinbarilse, skipadhe biscops ämbite j
91 iherusalem, ok thär äpthir at hon haffdhe skipadh sin thing skälika, foor hon athir til room, hwar hon war sath j mällan the hälgha kirkio wärnara, ok christi owener, mz sinom son, ok sidhan hon badha delanna skäl, hwilkin genwardogh waro, haffdhe hört, thok hon wndhirstandilsinna liws mz fwlbordoghe tro Ok swa j wanskeliko kyni, j wärdzlika thinga ok ärande skipan, ok andhelika foresaa gudh thänna hälgha qwinnona the hälgho kirkio til eth stort liws ok stora frägdh, mz mangskona dygdha ökilse

¶ Hwat skal jak ok sighia aff eudoxia romara kesarinno, hwilkin mz manzsligho hogx waldh, härradis offwir alla wärdhena, ok swa enkanneligha säwinno haffdhe til the hälgha christi dyrkan, at thz apostlana, ok the som apostla liffwirne ok makt haffdhe äpthir them, ekke formatto, thz främiadhe hon mz sniällom ordhom ok gärningom, thz är en affgudha sidh ok dyrkan, hwilkin hedhningane plägadho til thäs christi laagh komo, them omskipte hon mz nyghiom lagom, fran them dödha mannenom, ok til gudz hedhir, mz stadheligho testamento

¶ Delbora prophetes sitiandhe wndhir palmträno, styrdhe mz mykle dygdh ok styrk israel, ok til sin kalladom barach stridhaskolande, framgik hon til örlöghit, Ok äroful giordh aff sighrenom, som hon wan, gaff hon the hälgho kirkio

›r prydilse, ok märkeligha ok ärligha fägrindh,
: loffsangenom

¶ Än tha at jak formatte oändhelika fram-
:a ok swa framganga, thänna wanskeligha qwin-
ns wanmakt prisandhe, begaffwadha mz myk-
n styrk ok stadwghet Westh thu ekke hwi jak
ffwer saath thätta litla talith

Som jak menar tho gör thu thz for thän Th.
uld, at thz är ey moth skälom, ällir mothe
gdhom, at thän som starkare är ok krafft-
hare, wardhir owirwnnen aff them som min-
a formaa Ok hälghe ödhmiwktinne skuli in-
ısta högfärdhin göra wägxlo

Alt thz som tilhöre the förstо, haffwer thu Per.
ırkt Hwilkin som alt högth ok högtidelikit seer,
är konungh owir alla högfärdhanna söner, opta
.rdhir han skämdhir j sinom limmom aff ödh-
wks ok gudhelikx hogx skälom,

Wisselika wndhirstwndom skingras marg- Th.
lleligha aff thänna fordömeliko högfärdhinna
:h alt goth som synis formagha forwäruas aff
hmiwktinna nadh Jak bidher tik at thu lägh
än, hwilkin afflyktin, ok hwilkin tilflyktin är
' hänne, oppa thz at j the andhro flyis dödz-
ıs faal, ok j andhro stadhfästis dygdhinna
ıath

¶ Spegillin haffwer thu framsath christi jom-
ım, j hwilkom the magho see hwat the skulu
, ok hwat the skulu äpthir fölia

Spegilsins nathur är inne j sik lykkia thäns Per.
lite som sik speglar, ok likamlika thinga skap-
e aff sinne klarhet atänkelika betekna, at be-

traktandis tilsynen, maa thär finna thz som nathurin
92 j sik forma ey see ällir skodha Spegillin är sanne-
lika the hälgha scrift ok gudz ordha fulbordilse,
hwilkra rena sanindhinna klarhet j sinom diwpom
skälom swa oplyser the hogha, som idhkeligha
stwdera, at the thär magha sik widherkänna, hwar
the ey formatto sik see j sik siälffwom Aktar
thu the hälgha scrifth, tha findher thu tik swa
som thu skodadhe tik j speglenom, ok j hänne
faar thu witha ok wndhirstanda, hwat göraskol-
ande är Seem wi sigher apostolen, nw gönom
spegillin, ok swa som j mörkit, än tha warom
härra täkkis, skulum wi honom see änlite widh
änlite Thär haffwer thu rätuisonna grwndhual,
sidhanna ok näpsilsinna reglo Mattho huru thu
skalt haffwa thin wmgängilse Ordinem ällir skikk-
ilsin, til thinna forbätringh Andheligha wndhir-
standilsa makt Ewinnelika wisdomsins liws,
äwärdhelika thinga kärlek, wndhirstandheligha liffs-
ins smakir, timligha thinga forsmädilse, dygdh-
anna opwäkkilse, lastana wanwördhaskolande Nw
for thy at blygha siälinna brwdhgome är gudz
ordh, sig dotthir thinom brudhgomma Thit ordh
är minom fothom lykthan, ok liwsit minom gen-
stighom, for thy at när tik är liffsins källa, ok j
thino liwse skulum wi see liwsit, hwilkit oplyser
hwaria ena människio, kommande j thänna
wärldena Thu som äst sanna liwsit, ällir rätwis-
onna sool, ok äwärdhelika wisdomsins källa, giff
mik wndhirstandilsenna liws, mz hwilko jak maghe
faa himilsligha kännedoms fruct, j hwilkom swa
sighx Lärin aff mik, for thy iak är mildhir

ödhmiwkir j hiärtano, ok j skulin finna
m siälom hwilona Sanneligha härra the
gha siälin findher liffsins hwilo, hwilkin
ctandhe sinna nathurs wanskelikhet, böghir
r fore thin kärlek sins hiärtans jässa O
hwat falsk gälniska, ällir galin falsk-
är thz, som wträkkir syons döttra halsa,
yrtofallith, mädhan guddomsins ära sik nidher-
, warkwnnande os, j thy at han hiith nidher-
fore wara skuld, til diwpasta ödhmiwktinna,
nz sinne wanskelighet, os swa mykit styrkte
rämiadhe, at thu mz thinne nadh giordhe os
hina sönir Wredhinna sönir mz nathurinne
mz syndhinne, giordhe thu tik samarfwa,
e aff ormsins ondzsko biltoghe warom j
h eghit fädhirnis landh, ok wsla innebyggiara
inna wärldinna orena staal, Thu äst liwsit
riplikit ok otilganglikit, ok sannindhin alth
gangandhe, thy äst thu offwan all thing,
st ok ytarst om all thing, ällir wthan om
hing Thu som ey kan häktas ällir jnne-
ias, aff jordhinne ok himlenom, thu gör tik
til hwilo ödhmiwkt hiärta Thänna äru tith
ium ok bliffwilse, the som wanwördhe äru
högfärdogha wärldinna personis, swa som
linna orenlikhet Thinne nadh altidh före
ande skipar thu ok skikkar, ok hällir täkkis 93
j thinom öghom thin fatigha ödhmiwk j
harsäk, än drotninghin klädh j purpura, ok
h mz gwl ok dyrom stenom, Sigh christi
ru, thinom konungh jomfrunna höffdhinga
nlifwis älskare härra gudh, giff os thz thu

älskar j os, ok han skal ey wara, som os skal thz aff taka, som thu os giffwer, om swa är at nadhen komande fore gaffuona, äpthirfölghir hänne gömande Thin kärlekir är gudhelika gaffwona gömara j thänno liffwe, at swa store gaffwo ällir gömo skuli äpthir fölghia äwinnelighin friheth Mädh tholkom tiltalilsom skulin j hälgha jomfrur, blidhka brwdhgomman, ok wth gönom thänna wärldinna ödhkn, swasom rökin gangande aff sötasta yrthom, j strängia liknilsom, mz brännande gudz kärlek, Farin op til honom Altidh glädhins aff gaffwonne, hwilka j haffwin opburit, ok rädhins at j ey thz misten, som j haffwen anamadh, ok sörghin wardhir swa stor nw mistande, som glädhin forra war haffwande J haffwin christum j idher reghnerande, J haffwin jomfrunna höfdhinga ällir forstinno mariam, idher foregangande Warin trygga soffwande, wakande warin omhogxande, thy at idher gnaghir ekke hustrunnar säffwin ok ärffwodhe, som j hionalagh är, ey laggifta bondans sänga wadhe, ey barnen ällir thera kärlek, skilia idher fran idhan konungh Hwar olik ällir ojämpn thing samanläggias, thäs bätra är thänne wrättin, at thz nidher til grwndhin fallir snarlika, ok op j högdhena är trappan senaren For thy at hionolagx stadhgin, ok boskapin haffwer mykit skötha, swa at hoghin kan ey wäl allo sniälleligha forestanda

Th. Sanneligha thz är nogh oppinbarligit, at thänna nidhra thinganna kärlekir är the öffra thinganna dödhir

Per. Hör thy apostolin sighiandhe
fru thänkhir thz som härran

fru forekomen aff gudz anda, haffwer hwilo j gudz kärlek, hwilkom hon enkte foresäthir, ok om honom tänkir hon altidh, thy at hon tänkir altidh hwat han biwdhir oppa, thär läggir hon saa alla sina akth, Oppa hwem hwilas min ande, wthan oppa them som ödhmiwkir ok rolighin är, ok rädhis min ordh Thänna härrans ordh j hans tiänista möö skulu sik swa forkofra ällir forhöghia, at hälga ödhmiwktinna, rolikhetinna, ok räddoghans ärligha tekn skulu giffwa witnisbyrdh them hälgha anda, j hänne bliffwande For thänna sakir christi jomfru slaar sik ekke mz sakto j löslat, ällir käthe Hon lustas ekke j högfärdoghom klädabonadh Hon är stadhfäst mz sidhanna thwnghet ok moghlikhet, himilslighom kännedom oplyptilsom, ok näpsilsom är hon altidh widherlodhandis Hon lathir sik nöghia at midhilmatto thingom Hon lathir sik ok nöghia ath widhertorfthinne Hon städhir mz sik engha owirflödoghet Hon sääl ekke träkkin, astwndandis täkkias människio öghom aff kropsins fäg- 94
rindh Thz är höfflikit at christi jomfru haffwer hogsins stadoghet, sidhanna moglikhet j sinne gärningh, höffwislikhetina j ordhom, j hampnenom blyghetina, j gärninginne mattona, jämpnan gangh, ok wärldinna haat, sins gudz brinnande kärlek Hon skal wara girogh at höra gudz ordh Altidh j gudhelikom [illegible] thy at hwilkin som sik forsu[illegible] lika han weet ekke hwil[illegible] on skal ekke me[illegible] widher- [illegible] hon

ekke wara eensinna, at hon ey skuli wara allom til haath, ey skal hon oc wara formykit almennelikin, oppa thz at hon ey skuli wardha andhrom leedh, ok andhrom tilfälle til löshet, ok somlighom löshetinna smitta Nar christi jomfru är j blandh andhra systra the yppirsta, antiggia for mästirskap skuld, ällir konst, ällir for byrdh skuld, ällir for thy at hon haffwer mera nadh, än andra, wari tha likowäl the minzsta, owir alla j hogenom, wari hon alla andra systra thiänista möö J sinom eghnom öghom wari hon swa som enkte räknande, Änglom ok människiom wari lioff ok täk, j sinom ythra hampn fatighom ok stygghelikom, skyle hon ok klädhe christum, ok inwärthis göme honom Ok skal hon tha sanneligha witha sik wara christi jomfru, nar hon wil mera goth än hon formaa, Hwat goth fatthas thär j gärninginne, hwar hiärtans meningh wändhis j hälgha wilianom, swa som dörin oppa hakanom All konunga dottrinna ära är inwörtis Huru, j gyllene fallomen, j kännefädhranna wttydhningh, begaffwadom mz wisdomsins skeen Thänna konungx dottir haffwer sin wisdom, ey atenast aff täxtenom, äpthir thz at gärningin är enfalleligha giordh, j framlidhnom tima, wthan aff thy som lönligha skylis j täxtenom, ok kommaskolande är, tha wthdraghir hon dygdhanna wndhirstandilse ok främian, thy at hon bär j sino bryst gudz ordh, blygha siälinna brwdhgoma Wisdommen wardhir fwnnen aff them, som spöria äpthir honom, han forhindra them som girnas honom, at han skal latha them see sik komma, for än them Thän som j första lysningh wakir,

til hänna skal han ey ärffuodha, ällir torff ärffwodha, for thy han findher hänne sithiande j sinom dörom Thänkia om thänna wisdommen wardhir sinneth fulbordhat, ok hwilkin som wakir til hänna, han wardhir snarligha trygghir,

Hwa är thän som forma fara willir, wt aff Th. sannindhinna wägh, hwilkin som styris aff christo, sins eghins hiärta styrara ok forstandara Än äptir thz prydilsin haffwa sik, hwat the hällir äru j gwlfallom ällir j them prydilsom, om hwilkin förra är rörth, maghom wi gissa all kännelikin, hällir ok saa, all the creathur som sinne 95 haffwa, ok the som wthan sinne äru, hwilkin människian nythiar, swa som the äru hänne skapadh, thär fore at hon skal them nythia, swa äru the ok hänne skapadh for thän skuld, at hon skal taka sik rättilse aff them ok äpthirliknilse, oppa thz at hon skuli läras aff them thingom, som hon haffwer fore öghomen, huru hon skal finna the thing, som hon ey än seer

Thu möthir mz nogh fulkomlighin wndhir- Per. standilse, thy som förra är sakt, haff ok här engha twäkan, wthan thz for allo stadhelikast ok wissast, at alt thz skapadh är, j högxsta ok nidhersta kreaturum, thz är antiggia människio nathurs wttydhning ok bescriffwilse, hällir thz är ok hänna skipilse wthmärkilse, aff hwilkins owiruägilse nytian ällir äpthirliknilse, osynligha thinga dygdh skuli kwnnoghas, aff them thingom som synlighin äru, ok mänskionne matte tilradhas, swa at hon matte faa kärlek til skaparan, aff creaturanna synlikhet Mädhan thz kwnno ey skälin

göra j första mannenom, hwilkin honom klar waro giffwin aff gudhi, j första skapnadhenom

Th. Jak wilde thz haffwa aff tik, at thu wilde latha mik see j nakre äpthirliknilse, huru thänna likamligha skapadha creaturen äru skapadh människionne til eth äpthirliknilse, som skapadh är, Thakom aff myklo litidh, ok talom os j mällan Hör siälffwan härran, liknande himerike widh sleem thing, ok swa sighiande Widh hwat thing skulum wii likna gudz rike Swa som sinaps kornith, nar thz är saath Swa är gudz rike, swa som mannen kastadhe sädiskornith j iordena, ok sidhan soffwir ok opstandhir aff sömpnenom, nath ok dagh, ok sädhin grönskas til wäxtin, thäntidh han weeth thär enkte aff Siälffwiliandis gör hon fruct, förat gräsit, thär näst axith, sidhan fulla kornith j axeno

¶ Ok aff lilionne satthe mothe salomonis äro Aff fikona träno, ok aff allom träm somarenom nalkandes, fruct bärande Aff foghlomen ok andhrom creathurum, j köneno atskildhom, findher thu mykit j the hälgho scrifft, til thätta sinne tilhörande, hwilkit skapadh är människionne til ena äptirsyn, ämwäl som til hänna widhertorfft

Per. Om gwlfallonar ok annor prydilse, som för är om rörth, haffwer thu giorth minom atspörilsom fulkomplighin swar til mina nöghio, än gak bäthir fram Wilt thu ekke witha til hwat ända, thänna prydilsen nämpnas älla säthias, j the hälgha scrifft Thänna ändhe är samman lyktir j lönligho ok andheliko wndhirstandh

Mik är enkte swa söth ällir täkt at höra som thz Th.

Hwat ey haffw*er* thu thz j apostleno*m* Swa manghe som döpte ärin j christo, j haffwi*n* fridh j christum Thä*nn*a klädhi*n* wäffwas ok samansömas, aff källo*nn*a nadh, at mä*nn*iskia*n* borthtapadho*m* första me*n*löso*nn*a klädho*m*, pryddhis adam j th*e*m andhra ha*m*pneno*m*, mz större höfflikhet, Per.

Jak wndhra huru christi jo*m*fru kan klädhas in j christo, ok huru christus kan sik swa lagha wthan om wara li*m*ma, som a*nn*or klädhe, Th. 96

Thä*nn*a kiortillin skalt thu skodha andheligha, thy at swa som han wardh*i*r fanghin osynligha, swa tagx han ok osynligha, Per.

Sigh thy huru Th.

Hwat ey är christus liwsit, rätwisan, godhetin, hälaghetin, milhetin, ok alt tolghit goth hwilkit tänkias ällir nä*m*pnas kan Per.

Thz är santh Th.

See nw at thu klädhis j prydilsom, nar thu gör j ängla ha*m*pn ok hälgho*m* omgängilsom, liwsins rätwiso*nn*a, godheti*nn*a, gärni*n*gi*nn*a Hwat ey faar thu j hono*m*, aff hwilko*m* thz är, hwilkit thu äst ok thz godha thu forma Aff nadhi*nn*e ärin j frälste mz tro*nn*e, ok thz är ekke aff idh*er*, gudz gaffwa är thz, ok ey aff idhr*um* gärni*n*go*m*, at enghin skulde äras aff sik, hwat ey är th*ä**n*ne kiortillin oforgänglikin, owmskipteliki*n*, oskärlighin, stadogh*i*r, äwi*n*nelighin Än thz är aff hono*m* som byggir j the liwseno, til hwilkit engho*m* är möghelikit at nalkas, hwilkin odödhelighin, ow*m*- Per.

skiptelighin, ok äwärdhelikin är Wisdomen gör thänna kiortillin, thy at han köpis mz kärlekenom, hwilkin starkir är som dödhin Swa mykit älskadhe gudh tik, at han ledh dödhin for thina skuld, ällir smakadhe Swara thy til tölghin storan kärlek, älska thän tik älska Fölgh thän fore tik ganghir Akta honom som tik kallar Skikka thin kärlek til alla, haffwande ensampna laghin ok prophetanna, mz thännom kärlekenom hälgha dygdhinna kiortil, gömis oskaddhir, ä mädhan thu haffwer thänna kiortillin, tha är thin hoghir aldrigh nakin Hwat är thz annath som apostolin sigher, j kärlekenom rothadhe ok grwndadhe Hwat är, ällir hwilkin är thänna kärlekx rothen, wilt thu thz witha,

Th. J alla matto gärna

Per. Kärleksins roth är äwinnelikhetinna blomstir ok fruct, Menlösonna grwnwal, fwlbordogha wndhirstandilsinna liws, andhelika näpsilsinna fägrindh ok regla Hälgha manna almännelighin ärilse, thy at hon är alla dygdhanna tekn Hon är ophoff til alla wälsignilse, ok hälaghetinna fwlkompnan Thänna kärlekx roth är altidh ingwthin, aff thäs hälgha anda dagh, swa som hon gömer altidh sins blomstirs fägrindh, oskadh ällir orörlighit, saa haffwer hon fructena the som ey wanskas, aff hwilke fruct hälgha manna hiärta, j äwinnelikhetinna lusteligha girnilsom, blomstrande foresmaka Nw at kärlekin hwilkin gudh är, här äpthir skal mz offwirflytande söthma thiäna Hälagh är thy the siäl, som for the saak at swa stor dygdh skuli wara bewarath ok gömdh, haffwer ödhmiwktena til grwndhwalin, thy at wthan ödhmiwktena,

the som san är, kombir hon aldrigh til fwlkomplighin kärlek Swa som ödhmiwktin är kärleksins grw*n*dhwal, saa är kärlekin fulko*m*plighin ödhmiwktin*n*a löön J the andhre är siäli*n*na hwila, äpth*i*r thz som h*är*ran sigh*er*, lärin aff mik, thy at jak 97 är mildh*i*r ok ödhmiwkir j hiärtano ok j skulin fi*n*na idhro*m* siälu*m* hwilona J the andro är syndi*n*na forlatilse, äpth*i*r thy scriffwat är, kärlekin hööl manga syndhe See dotth*i*r thu som anthwardhat äst in j christi brwdahws, än haffw*er* thu här een kiortil, hwilkin wäl hööl hwaria*n* en syndara

¶ Gudh är kärlekin, ok hwilkin som bliffw*er* j kärlekeno*m* han bliffw*er* j gudhi, ok gudh j hono*m* Hwilkin j swa matto faar j gudh hwat köld älla blygdh törff han rädhas

O thu äst eth kosteligit klädhe, thu äst the Th. klarasta fägrindha kiortil, thu äst ekke wäffwi*n* ällir sömadh*i*r aff mä*n*niskio konst ällir säwiu, wthan aff eno*m* millo*m* ok äw*är*delik*o*m wilia, til at hiälpa mansins näkt, som biltlagdh*i*r är, ällir sa*n*nelika redoboghi*n* at hölia om groffwa syndi*n*na skam

Hör dotth*i*r th*ät*ta klädhit haffw*er* ekke wärdz Per. högfärdh ok klokhet sama*n* sömath, ällir wäffwit, ey är thz ok litadh mz nakre glizsan ällir glindran, aff hwilko the öghone*n* wardha gabbadh, hwilkin snarligha lydha lynghni*n*ne, wthan som thu sigh*er* tha findz thz swa wara sama*n* wäffwit aff thäs hälgha anda wilia ok makt, at twäfal nathure*n* j the sama*n*fögdh j fara skulle ok sama*n* bindhas mz äwärdhelik*o*m hedh*i*r ok fägrindh, christus

gudh ok man ãr sa*n*nelika aff twãfalle nathur, ok en persona For thãn skuld O christi io*m*fru, hwilkin thu hãltz wara kan, som sath ok skikkath ãst j swa stora*n* hedh*i*r, ropa aff *i*nnarsta hiãrta sighiandis, glãdhiandis Jak glãdz j h*är*rano*m*, ok skal mi*n* siãl frõgdhas j mino*m* gudhi, thy at han haffw*er* mik j fõrth helso*n*na klãdhe

Här lyktas fiärdhe bokin ok börias the fämte aff h*är*rans modh*er* mariam

[Por.] JOmfru marie himilslika ha*m*pn ãr allo*m* serdelis jo*m*fru*m*, eet enka*n*nelighit exemplum, thz ãr ãpth*i*rdõmilse Akta thy h*är*rans modh*er*, hãlgha fãgri*n*di*n*na prydilse, hãlgha jo*m*frudo*m*sins spegil, j hwilko*m* thã*n*na dygdha prydilse, thz ãr õdhmiwktin ok jo*m*frudo*m*me*n*, altidh fi*n*nas Hon war wãrdogh at affla hono*m*, hwilkin himil ok jordh ey forma taka, hono*m* j*n*nelykte hon j sino*m* hãlgha qwidh Ordhit wthan opbõria*n*, aff fadhreno*m* framfõth, ok for alla mã*n*niskio helso wthgik Thãssen ãr modhre*n*, thãssin ãr jo*m*fru*n*, modh*i*r ow*i*r alla mõdh*i*r, jo*m*fru ow*i*r alla jo*m*frur Swa som hon ekke fiõll j blygdhi*n*na skadha fõdhandis, swa ok ãpth*i*r fõdzslona bleff hon stadogh j helikheti*n*ne, ãllir osmittelikheti*n*ne, framhallandis thz hon loffwat haffdhe, Maria ãr ãwãrdhelika blo*m*stirs rooth, ok ãwi*n*nelika wãlsignilsa fruct Thã*n*na jo*m*fru*n*na forsti*n*na, thu som ãst christi jo*m*fru, ãpth*i*rfõlgh swa som thin makt tilsigh*er*,

ok tik är möghelikit, ok thu skal see mz maria 98 gudz son andelika födhas

Mädhan thu älskelike fadhir framsäthir jomfrunna förstinno, ok himilsligha dygdhanna drotningh, at alle ok enkannelika jomfrunar, skulu hänne äpthirfölia Jak bidher tik at thu wili dwälias nakra stwndh j hänna loff, thz kan ey wara möghelìgit, at tholika forstinno thiänista möö fara willeradha, hwar the aff foregangandis frunna loff, see sannindhinna wägh, them oppinbarlighin, ok renlighetena som äpthirfölia Th.

Thz som thu bedhis är owir wara makt, ok wndhir thänna byrdhe nidhertrykkioms wi, om wi dirffwoms äpthir thz thu bedhis, lypta ordhsins byrdhe om hänne, langhsamligha ällir mz lango dwalu, os fresta at tala nakot aff härrans modhir, är hällir dirffwinna ok fawidzskonna än lärilsinna The nadhin som jomfru marie giffwin war aff gudhi, är swa wthwidh, at hon owirgaar wara ordha makt Sannelika hon som foresedh ok foreskikkat war, at afla äwärdheligha ordhit, for än hon föddis, fulkomnadis hon sidhan hon födh war, mz alzskona wälsignilse ok fulbordilse Nw än tha at scriffwat är, at thu skalt ey faara äpthir thy som owir tik ok thin sinne ganghir, ok thz som starkare är än thu, thz ranzsaka ekke, wthan thz gudh haffwer tik bwdhit thz tänk altidh, ok j flerom hans gärnigom, war ekke forwithin, tha likawäl skal jak ekke wara tik j fran j thinne spörslo, gudz nadh wan stiil styrande, litidh wiliom wi thy om swa stora ok mäktogha patrona os j mällan samtala, mz wi formaghom Per.

mz enghin skäl swa om hänne tala som wärdogth är,

Th. Thätta thakir jak täkkelika fadhir, thy at swa mäktogha ok milla jomfru minne ällir aminne, är jomfrumen hwilke j hänna sälskap äru, wäghin ok liffwidh

Per. Mädh thänna jomfrunne om hwilka thu spör, äru guddomsins miskunsamligha sacramenta, thz är lönligha thinga tekn fulkompnadh, for hä[n]na skuld nidherbögdho sik himlana Watnkällonar öpnadhos ok syntos, jordhinna ällir wärldinna grwnwala äru oppinbarada, thz är christo aff hänne födhandis, wordho apostlane walde, mz hwilkom wärldin swasom mz andhrom källom, otömelikom ällir jämfullom baars, ok prophesia thz är the thinganna oppinbarilse, som lönlighin waro oppinbarandhom, wärldin til tronna komaskolandis ällir ledhaskolandis, mz enom stadoghom grwndhual ok orörlighom stadhfästir Thänna är äwinneligha konungsins brwdh, hon är modher ok jomfru, dotther, dwffwa, syster ok wen, ensams gudz ensamen modhir, j himlomen gudz sons
99 modhir, foreskipadh förra än hon war födh Hon är änglanna glädhi ok ära, for thy at mällan thz högxsta ok diwpasta, är hon en fridzsam midhliska Hon är daghranden, solin, manen, ok stiärna Daghrandin är hon wisselika foregangandis, j opgangenom rätwisonna sool Solin j hwilke han liknas, tabernaculum i hwilko han hwiltis som pröffwas wara war skapare, ok wthan twäkan är, ok swa som brwdhgomme aff sino brwdhahws framgangin Hon är ok manen skinande aff sins

skapara skeen, owmskiptelikin j thässo liffwe, a födzlonna wäghna, mädhan hon här dödhelighin war Hon är ok haffsins stiärna, thy at hon är wäghin, hampn, ok liffwit, allom them som sighlande äru j thänna wärldinna mörkir Hon är ok opfwnnen j paradyso, blomstridh ok fructin, balsamus, ällir opobalsama, thäns barkins laghir Hon är grönskan alla aromatum the yrtanna, som bäst äru lwktande Hon är ok patriarchis rothin ok bolin, aff hwilko framgik äwärdhelika wälsignilsin, sädhin ok blomstridh allom til äwinnelikit liff, som foresedhe äru Äpthir thz hon är modhir ok jomfru, wtteknas hon i the hälgha figura, ällir liknilse j buskanom loghandhe, ok tha likawäl oskaddhom ok obrändom Hon är tabernaculum moysi, hwilkit swa faghirligha ok konstelika, ok badhe j ämpnomen ok konstinne war thz giorth äpthir gudz bwdh Hon war ok är the högxste j arons qwisth, ok gwlämbarith j qwistenom, sannelika hwilkin j blandh andhra wisna qwistha wisin blomstradis, är hon allo mankönino, hwilkit wisith war j syndomen, j blomstreno ok fructinne forekommandis, ok wthan rooth ällir mans samfögilse wäzsko, wtgangandis j notthanna söthma, thz är christum, gudz dygdh ok gudz wisdom födhande Än j gwlämbareno hwilkit j sik gömdhe ängla brödhit, teknar hänna renlek, badhe j hoogh ok likama, j gwlleno ok ängla brödheno gudz ordh, allom cristnom människiom, swa som ängla math giffwande Seer thu, at alt thz wndhirsamligha som ändadhis j tabernaculo, ok them kostelika redzskapenom, gwlleno silffweno, purpura,

bisso, thz är the klenasta lärofteno, ok alzskona dyrom stenom, ok cocco bis tincto the rödbruno Thänna fira beskodadha saman, tabernaculum, archena, gwlämbarit, ok arons qwisther, j hwilkom enkannelikast skylthus modhrinna ok sonsins sacramenta, thz är hälgha thinga tekn j komaskolande wärldh, Tabernaculum är judakirkian, arken är ecclesia, the hälgha kirkia, gwlämbarit är jomfru maria, manna änglabrödhit är christus gudz ordh Blomstrande qwistin är maria, hwilkin all holdh äru mz hälghom figuris, annadh j liwseno ok annadh [j] thingeno ällir märkilseno, komaskolande teknande Än nw j warom tima äru the oppinbaradh swa klarleka,
100 aff himilsligha godhgärningom ällir wälgärningom, at enkte liws kan them wara klararen Hwat är thz som glimmar ythermera än gwllith, ok hwat är j wärldinne kosteligharen än gwllit, ey aff nathurinna wäghna, wthan j taleno ok wiktinne Hwat är them hoghom sötharen som trona haffwa, ällir täkkaren j figura ällir ok j födonne Hwat är modhrinna ok jomfrunna fructsamlikhet fäghra, ok hwat är thz som mera sken giffwer aff sik, än renlekin, hwat är helsamligharen än christi likame, j hwilkom wi takom wara födho, enkte är lusteligharen än han, gwlämbarith gömde fordhom änglabrödhit, samansankadh j them tha waro, ok thera afffödho sände thz andhelikin lärdhom, swa som eth atänkelikit, Maria foresaa the hälgho kirkio gudz ordh, ihesum christum afladhan ok föddhan, aff hwilkom hon skulde taka sina födho Sanneligha blomstridh ok fructin wiisna qwisthins,

är the wndhirsamlika jomfrunna födzsla ällir fostir, alle wärldinne siälsyn

Sannelika thätta är wäl wärdoght, ok enkannelikit ärande, at the ädhlara ok diwpara sacrame[n]th, gambla forfädhromen foregiffwin ok wnth, beteknin marie the ärlighasta jomfrunna fägrindh, aff hwilke rätwisonna fägrindh framgik synlega, j hwilke jnneboor likamligha all guddomsins fulkompnilse, Th.

Mariam findher thu j blandh domara, först j törra wllafättenom Sidhan j flytande daghinne Thu findher ok hänne j konungha släktinne, sik döliande j mangh sacramenth, j hälgha thinga teknom wtteknadha, j manghom prophetis aff hwilkom ysaias sigher jomfruna wara födhaskolande Ezechiel athirlykta portin, ok enghom wthan höffdhinganom oplataskolande, Daniel sigher stenen wara aff bärgeno brwtnan wthan händhir, Jeremias, härran skal göra wndhir oppa jordhinne Qwinnan skal omkrin[g]giffwa mannen Ok mykit hwat thz hällir är j prophethanna scripth ällir järteknom, findher thu all ropande härrans modher ok hänne withne bärande, ware thz swa at wi thz alth wtletha ok ranzsaka kwnnom, tha pröffwadis war samtalan owirganga mattona Hwat ordhom kwnno hänne innelykkia j sik, hwilka gudz son fore wärldinna opbörian sik foresaa til sith mönstir Om hwilka j wärldinna opbörian war mällan gudh ok mannen en thungh spörsla rördh, hwilkin gömd war människionne frälsaskolandis Wilt thy thu opspöria mariam mz granno ok klaro wndhirstandh, tha findher thu hänne j himlomen, for än nakot creatur war skapath Thu math see hänne Per.

j paradyso, j noe ark wndh*i*r flodhi*n*ne, j blandh
patriarchis ok mz gudz almogha wandrandhe j ödhk-
ni*n*ne, j blandh konu*n*ga ok domara Aff konu*n*ga
släkte fra*m*ko*m*pna j wärldena Aff jo*m*frume*n* math
thu see hä*n*ne wtgangna, som rosin wtgaar aff tyrnith
Thu mat wndhra hä*n*ne j wärldi*n*ne, opnyaskolande
101 mz änglome*n* haffwa sina samtalan ok at himerikis
drotni*n*gh thiänte elizabet Wndh*i*r h*ä*rrans krobbo
mz wndh*i*rsamliko*m* hogh hwilande Ok sidhan gaff-
w*i*r aff the hälgha tre konu*n*ga mz barneno takande,
ok j söthom anda frögdandhe aff barneno, hwilkit
hon haffdhe j sino*m* fa*m*pn, sighiandis thz som scriff-
wat är Min älskelike kysse mik mz sins muns
kws Min älskelike är mik swa som mirre kärfwi*n*,
j mällan mina spena skal han haffwa sina hwilo
See thu mi*n* älskelige, thu äst fagh*i*r swa som
masthin j blandh a*n*nor skogx trä Swa är mi*n* älske-
lige j blandh dötthrina Mi*n* älskelige är mik ok jak
hono*m* Ok thz, jak fan th*ä*n so*m* mi*n* siäl älskar Jak
hiölt hono*m* Jak giffw*e*r hono*m* ekke ow*i*r, for än
jak haffw*e*r hono*m* inleth j mi*n*na modh*i*rs hws, ok
j mi*n*na födh*i*rsko mak Jak är muri*n*, ok mine
spena äru swa som tornith Ok fran thy jak skapat
war, är jak fore hono*m*, swa som fredhi*n* fi*n*na*n*dis
Thu findh*e*r ok h*ä*nne mz sino*m* son, fran thy
ha*n* föddh*i*r war, ok til ha*n*s pino, bliffwa*n*de
widh korset standa*n*de, ok aff sins so*n*s pino,
hwilki*n* h*ä*nne aldra sötaster war, mykit sörgia*n*de,
ok war hon swa ful mz sorgh, so*m* swärdhit haff-
dhe ga*n*git göno*m* hä*n*na hiärta Äpth*i*r ha*n*s op-
färdh j th*e*m timano*m*, j hwilko*m* hä*n*na son täk-
tis, wart hon optaki*n* j himlana,

Th. Sa*n*neliga ho*n* är wälsignadh j bla*n*dh alla q*wi*nnor, hwilki*n* aff wärldi*n*na ophoff ok til hä*n*na ända, drogh ok sände sina wälsignilse Än thz thu sigh*er* hä*n*ne wara afladha for wärdi*n*na ophoff, ok bliffwa*n*de j himlome*n*, thz wndh*i*rsta*n*dh*i*r jak ekke, äll*i*r hwilki*n* ho*n* war j wärldi*n*na opböria*n*, ok som spörslan giordh war, om hä*n*ne j paradiso,

Per. Hon sware tik for mik, hwilki*n* hono*m* baar so*m* all thi*n*g haffw*er* skapadh Hon tale for mik, hwilki*n* for wärdz opböria*n* pröffwas modh*i*r, hä*n*ne siälffwe sighiande Härra*n* atthe mik j si*n*na wäga opböria*n*, för än han nakot giordhe, aff ophoffueno Aff äw*är*dheliko är jak skikkat, ok aff th*e*m aldrogha for än jordhe*n* wardh, ey waro än tha diwpin, ok jak war nw aflath

Th. Wttydh th*ät*ta, huru thz är wndh*i*rsta*n*daskola*n*de, j hä*n*na persona

Per. Gudz foresyn, j hwilke alle öffra ok nidhra thinga*n*na ligia*n*defää äru holdh, sama*n*halla*n*dis omkringh ganga*n*dis ok styra*n*dis, begripir all thi*n*g til lika, äll*i*r tilsama*n*, fra*m*lidin, närfwara*n*dis, ok komaskola*n*de Än enka*n*nelika th*e*m, hwilkra skäl äll*i*r natur, swa so*m* är mä*n*niskiona, hwilki*n* skapadh är til äw*är*delik[he]ti*n*na, th*e*m opförir hon mz si*n*ne gaffwo, ofw*i*r sina eghna naturs ostadoghet, äll*i*r ow*i*r alla tima*n*s ostadoghet Nar som j gudz ordz wisdo*m* waro al thi*n*g, hwilki*n*, huru, nar, j mattit, j skikkilset, hwart fra*n* the andra atskililikit, widh sina natur, huru kw*n*ne thz wara, at ey war modhri*n* mz sonenom, 102
j hwilki*n*s afling ok födzslo wä*n*dis alla skälika

creatura hälgha samanfögilse, swa som dörin a hakanom, j hwilko tilredis äwärdelika bygninginna grwndwal, thz är himilslika iherusalem äwinnelika skipilse Hwat ey framgik j skapnadenom all synlikin creatur for människionna skuld, ok skapa- 5
skolande foregik, at hon skulde mz samhöflige skikkan naturinne ällir wärdoghetinne människionne tiäna, for hwilkit hon ensammen war skapadh Huru kwnne thy thz swa wara, at ey war modhrin 4
mz sonenom wthan ophoff, foreskikkat ok foreseth 1
j sacramentis enhet, thz är j samma hälgha thinganna teknom mz sonenom, j hwilkom skyltis lönligha ok osynlegha yppirsta ok främsta oprinnilsin, ok äwärdelika wilians ok högxsta mildhetinna, j forelagdhom tima oppinbaraskolandis opfyllilse Scriptin 1
sigher at gudh giordhe the thing, som äru komaskolande, j thässo kwngörande hans wilia wara owmskiptelikin, ok tädhan aff gärninginna fwlbordhan, thz tilhöre gudhelika skälinna fulwordoghet, haffwa tilsaman ok tillika thz som 2
giorth är, ok thz som är göraskolande Enkte kan atskilia hans wilia ok hans möghelikhet, ey time ällir annat, honom wnfaar enkte framlidhit, honom händhir ok ey komaskolande Än thz hon war waldh modhir, thz christus war afladhir, 2
föddhir, opstodh aff dödha, opfor til himla Thätta alt skapadis for än nakot creatur wart, ok alt thz komaskolande war i them timanom, j hwilkom han här war likamlegha, thz haffdhe j sik tilsaman gudhelika wisdomen wthan ophoff Sakin hwi 3
människian ok all annor thing wordho skapadh Hon är for all thing ok owir all thing, the som

j timano*m* skapadh äru, ok waro skikkadh fore tima*n* Mädha*n* gudh haffw*er* all thi*n*g skapadh for mä*nn*iskio*nn*a skuld, thy är mä*nn*iskia*n* alla timlega thi*n*ga sak, än thz for hwilkit mä*nn*iskia*n* war skapadh, är mykit la*n*kth fore all thi*n*g, hwilkra sak mä*nn*iskia*n* är första

Th*ä*tta är mykit diwpt ok mörkt, ok thz gaar Th. ow*i*r alla wara krafth*i*r ok wndh*i*rstandh Än jak bidh*er* tik at thu swara här til hwat tik synis, ok huru th*ä*tta skal wndh*i*rstandas, at nakor the thing so*m* magha sighias om gudz son enka*nn*elika, maghi*n* ok tilläggias gudz modh*i*r, äll*i*r ok sa*nn*elika hwarie e*nn*e rätwise siäl, äll*i*r ok alme*nn*elika alle the hälghe kirkio,

Gudz ordh the te*m*prera sik äpt*i*r thz som Per. wi haffw*m* nämith til, swa at the sik äpt*i*r waro*m* wanskilso*m* higha*n*de, wndh*i*rstwndu*m* sama*n*gripa the modhrena mz soneno*m* Nw sina brwdh the hälgho kirkio, wndh*i*rstw*n*du*m* huaria ena rätuisa siäl j sac*rament*is enhet, äll*i*r ensa*m*likhet, ok sama*n*lykkia the swa at hwat som sigx aff eno 103 äll*i*r hwario eno thing serdelis, thz synis magha sighias om all thi*n*g Än thogh at margha handa ok othalighi*n* sigias aff soneno*m*, hwilkin ha*n* enka*nn*elika haffw*er* aff fadhreno*m* a naturi*nn*a wäghna, tho likawäl at loffwaskola*n*de enheti*nn*a äll*i*r endräktogheti*nn*a sacramentum, skipth*i*r ha*n* mz the hälgho kirkio alme*nn*eligha mz nadhi*nn*e Swa mykit at ha*n* sigh*er* sik äll*i*r kallar brwdh ok brwdhgo*m*me Thä*nn*a brwdh ok brwdhgo*m*me, at swa som hoffwdhit ok kroppin the sama*n*föghias, swa skal ok wara j badho*m* ällir oppa

bägghia sidho, nadhi*n*ne foreko*m*ma*n*dhe een ande som scriffwat standh*i*r, Hwilki*n* so*m* widh*e*rlodh*i*r h*ä*rranom, han är en ande mz honom, hwilka enhetz äll*i*r tillydilse trappo enkte kan höras äll*i*r sighias stadogharen ok hälgharen, ok ey 1
thiäkkias, thy at kreatura*n*na skapare for th*ätt*a sac*ra*me*n*tit skuld, äw*är*delika fwlko*m*naskolandis, skapadhe ha*n* all thi*n*g Atwakta scriptena For thz sigh*e*r ha*n*, skal ma*n*ne*n* ow*i*rgiffwa fadh*e*r ok modh*e*r, ok bliffwa när si*n*ne qwi*n*no, ok skulu 1
the thu wara j eno kythi Th*ätt*a sacrame*n*tit sigh*e*r apostolin är stort, än jak sigh*e*r j christo, ok j the hälgo kirkio, hwilki*n* som dirffwis inga*n*ga, äll*i*r o*m*kringh wändha gudhelika skipadha diwphet, äll*i*r grwndoghet, syndh*i*rlika mädha*n* 1
gudh haffw*e*r sath mörkrith til sith skiwl, ok näplika forma wars wndh*i*rstandz gnistha thz begripa, at gudh är obegriplikin Maria war ä sa*n*nelika aff äwärdhelikheti*n*ne skikkat mz soneno*m*, ekke aff tima*n*s hwilkelikhet ällir j hwilko*m* tima, wtha*n* 2
j gudz forewitandis skälo*m* ok foresyn, ekke mz likamlighe nathurs formo, äll*i*r skapnadh, wthan mz eno nathurs biläte p*re*senteran*de* j sino*m* tima, th*e*m so*m* foreskikkadhe waro aff wärldhi*n*ne til tholga äro 2

Th. Thu haffw*e*r mik giffwit swar til nöghio, äpth*i*r thz jak sporth haffw*e*r j alla mattho, än här star nakot j gen j sa*m*ma läxe*n*ne omspöriande

Per. Sigh hwat thu wilth

Th. Hwi kan th*ätt*a som scriffwat är H*ä*rran 3
atthe mik j si*n*na wägha opböria*n*, for än han nakra handha giordhe, aff opböriane*n*ne sighias

ällir tileghnas marie, ok samuledis om äw*är*dhelika wisdom Hwilke äru thä*n*na wäghanna lönlegha märkilse, j hwario th*e*ra thz är j th*e*m inbyrdis, swa som är gudz wisdom, äll*i*r marie Jak bidh*er* tik at thu läägh än nakot til, thz so*m* förra är scriffwat, at thz maghe klarlegha kw*n*na wndh*i*rsta*n*das

Gudz ordh redh*i*r thu thino*m* sena fotho*m* Per. til ena lyktho, mädha*n* thu swa forno*m*pstelika dwäls j thä*n*na wäghanna opböria*n* Spörio*m* thy badhe*n* christo oplysande warth mörkir, at thu matthe faa witha thz som thu äpth*i*r faar

Gudh är äwi*n*nelikin, obegriplikin j sino waldh, 104 omätelikin j guddomeno*m* Han war aldrigh wthan sone*n*, ha*n* war aldrigh wtha*n* sin wisdo*m*, hwilkit alt är eth, hwilka wägha opböria*n* war til thä*n*na synligha ällir osynlika, himilsligha ok wärdzligha, omskipteligha ok rörligha skapaskolande, een owmskiptelighin ok osynligh*in* fra*m*gangilse, mz sino*m* ordho*m* ok gärn*in*go*m*, j tima*n*s rörilse fra*m*ko*m*ma*n*de, skäliko kreatureno sins eghins kw*n*görilse äll*i*r theilse Sa*n*nelika gudz dygdh ok storhet kä*n*dhe aldrigh nakontidh mä*n*niskia*n*, wtha*n* gudh mä*n*niskio*n*na skapare, kw*n*giordhe sik mä*n*niskio*n*ne mz creatureno Thy at gudz osynlighin thi*n*g wndh*i*rstandi*n* mz th*e*m thi*n*go*m*, som giordh äru synas, ok mz kreaturit kä*n*nis skaparin Swa som salamon sigh*er* Mädha*n* swa är at wisdo*m*me*n* är een, tha formaa ha*n* alt ok j sik stadogth bliffwa*n*dhe, opnyar all thi*n*g, ok mz födzlome*n* ow*ir*förir ha*n* sik j hälgha siäla, tha likowäl orörligha qwarth hallandhe, thz som ha*n*

är, ha*n* gör siälana beqwä*m*ma, at wnfaa gudz wndh*i*rstandilse, fran ända ok j ända, tiltagha*n*dhe starklika ok all thi*n*g sötelika skipa*n*de Swa wilde ok gudh altidh j si*n*ne äw*är*dhelige godhet, ok j sino*m* äw*är*delika wisdo*m* skipade, hwilkit ha*n* nako*n*tidh giordhe j sine äwi*n*nelige makt, ok waro godhetin, wisdo*m*me*n* ok maktin sama*n*, ey formatto ok the skilias aath, äll*i*r j timano*m* eth th*e*ra skilias fra*n* the andhro, hwilkin altidh naturligha waro thz sama Mädhan thä*n*na try j gudhi, wilin, wisdome*n*, ok makti*n*, äru första ok främsta sakir, ok aff gudz wilia fra*m*fara*n*de, ok mz wisdo*m*meno*m* styras the, ok mz makti*n*ne wardha the fra*m*leddha Wili*n* rörir, wisdome*n* skipar, maktin wtfallar äll*i*r wttrykkir Thä*n*na äru alla saka*n*na äwi*n*nelika grw[n]dhwala, ok första opbörianen, ok the äru hwario eno kreature osiglikin ok obegriplik*i*n Än tha at thä*n*na try äru j gudhi, makti*n*, wisdome*n*, ok wilin, gudhi äru tha likowäl th*ä*n*n*a try, formagha, witha, ok wilia, eth, Skälin atskil th*e*m, nathuri*n* ho*n* atskil ekke Th*ä*t*t*a är aff osynliga gudz wägha opböria*n*, hwilka wägha ha*n* nakraledis wa*n*dradhe, nar so*m* gudz son fra*m*ko*m* osynliki*n* ok ow*m*skipteligh*i*n, ok osigelika til at skapa alt thz som skapaskola*n*de war Än huru wägha*n*na opböria*n* skulu tileghnas h*är*rans modh*i*r, om hwilka här trakteras, thz skal nw kwngöras, ok huru nya kreatura*n*na opri*n*nilse böriadhe mz hä*n*ne betracta ok ow*i*r-wägha

Th. Th*ä*t*t*a i*n*nebwndhna bidh*e*r jak oplathas, at thz maghe wardha kw*n*nokt, thz wtkräffw*i*r

thänna lönligha thinganna skäl, som äptir-
ia •

Laas thu j psalmenom om gudz son Han Per.
gdadhe sik som en kämpe at löpaskolande 105
ghin Ok thz han skal drikka j wäghenom aff
ömenom

Jak haffwer läsit thz ok mykit tolikt samma, Th.

Thy äru gudz sons wägha j thännom stadh, Per.
ndomsins midhlan, födzlonna oprinnilse, j blandh
nniskionar, omgängilsinna, pinilsinna, opstand-
inna, opfärdhinna til himbla, hwilkra wägha
rans modhir war öppirsta ämpnit Swa at thu
lt witha hänne wara attha, fore thässa wäghana
r thy at haffdhe gudz son ekke lathit sik födha
hänne, tha haffdhe han aldrigh ingangit j
nna wägana, thy atthe gudz son mariam, fore
nna wäghanna opbörian, swa at han wtwalde
nne til sinna modhir, thär fore at han wille
lhas aff hänne

Huru kan thätta sighias om hänne, for än Th.
n giordhe nakot aff opbörianinne,

Swa som gudh osynligha bliffwande j sonenom, Per.
nil ok jordh ok all thing, som j them äru,
apadhe han entidh tillika Swa ok j wärldinna
da i sinom son, mz mandomenom wnfanghnom
nandis, fornyadhe han thz han skapadh haffdhe,
r thy thz war fordarffwat, thäntidh han tok
ama ok siäl, for människionna opnyilse, tha
apadhe han j nakra matto himil ok jordh ok
dhen ny, thz är mykit owirgangande mz ordz-
ns afling ok födzlo aff jomfrunne, fortappada
nnin fore hwilkin all thing waro skapadh for-

nya, koma*n*dhe hono*m* j sin stadh j gen, än haffwa skapadh wärldena Hwat kw*n*ne wärldhi*n* mz sino*m* tillaghu*m* haffwa giorth, än tha at hon haffdhe warit skapadh, om ey haffdhe mä*n*niskia*n*, fore hwilka ho*n* skapadh war, ey haffdhe wordhit frälst Swa som j adam döö alle, swa ok j christo skullo alle faa liff Thy at hwar dödhi*n* är th*ä*r är creatura*n*na afskrapilse, th*ä*r forgar thz som haffdhe warit, th*ä*r athi*r*uändhi*r* thz at liffwa hwilkit liffwit haffw*er*, än nar som liffwit kombir äpthi*r* dödhi*n*, tha forgars dödhi*n*, ok wardhi*r* thz alztingx nyth, hwilkit förra war gamalt, älli*r* wisselika aff dödzsins aldhi*r* fordriffwit For thä*n*na sakir tha atthe gudz son mariam, sina modh*er* synlegha, for än ha*n* nakot giordhe aff opbörianen*n*e Thy at for än ha*n* opreste mä*n*niskiona, thz är the mi*n*dhra wärldena, hwilki*n* fallin war ok fortappat mz himilsligho sacramentis, mz si*n*ne pino ok dödz tro, ok th*ä*r fore j nakre matto skapadhe ha*n* th*ä**n*na skapilsi*n*na opböria*n*, thz är at j thy at gudh är giordhi*r* mä*n*niskia, thz thok ha*n* aff hä*n*ne See sigh*er* ha*n*, jak skapar nya himbla ok nya jordh Ok psalmi*n*, wtha*n* twäkan himblane äru giordhe ok stadhfäste nye aff h*är*rans ordh, ok all th*e*ra dygdh ok makt aff ha*n*s mwnz anda H*är*rans ande prydde himblana Thwsanda tholika auctoritates findh*er* thu j the
106 hälgha scripth hwar thu maghe see the gamblo ärandhin fra*m*lidhin, ok all the nya giordh aff christo föddho*m*, mat thu th*e*m wndhra Huru opta mintis paulus oppa th*ät*ta nya kreaturit, swa som thz, Farin j nya ma*n*nin, ok om thz gambla testame*n*tit affplanath thala*n*de, thz so*m* äldras ok

gamalt wardhir, thz är fordärffwit, ok johannes j apocalipsi, om honom som sath oppa domsätith See jak gör all thing ny Oc j iob Hwar wtlethas ällir ranzsakas hans wisdhom, ällir hwar war han thäntidh hörnstenen war bortkastadhir ällir forsmadhir Thäntidh jordhanna grwndhuala wordho lagdha ällir sattha, ok om hänna matto, ok oppa hwat äru hänna stwdhaföthir grwndadha, ok som äptirfölghir, j hwilkom ok j manghom andhrom the hälgho scrips stadhom, samansädz the hälgho kirkio skikkilse ok oprinnilse, födandis per sensum allegoricum, j hwilko annat lydha ordhin ok annat äru the j märkilsit, ok fore alth christum mariam äghandis, ällir thz hon bewisas ok pröffwas äghas aff honom,

Th. Thänna wäghanna opbörian haffwer thu swa wttyth mz twäfallo sinne, at thär aff j warom wndhirstandilsom är enghin twäkan j gen Jak wilde nw witha aff tik, huru jak skal wndhirstanda thz som fölghir j samma läxinne j andheliko wndhirstandh, at aff them tilfällomen som gifs aff modhrinna ok jomfrunna aminne, motte ökias j os andelika wndhirstansins liws

Per. Ekke war thz mik forelakt ällir framsath, mz them scriptinna sinnom, j hwilkom annadh lydha ordhen ok annadh betekna the The waro mik antwardath ranzsaka, än thu wilt forlänghia wart ärffwodhe christi jomfrum til hogxswalilse, thy christo tilhiälpande, jak wil göra thz thu bedhis J samma läxinne äru nakor the ordh, som j andeliko wndhirstandh ytherligharin betekna sonen, thz är gudz ordh än modhrena, nakor äru ok the som them bekomma

badho*m*, tha likowäl atskililigha, for lönlighin wndh*i*rsta*n*dh skuld, som j th*e*m äru So*m*lighin creature tilfögdhe delome*n*, lykkia i sik andhelikin si*n*ne Thu haffw*er* th*ä*r bärgh ok högdh*i*r, diwp ok källor, jordhi*n*na flodh*i*r ok wärdhi*n*na ända Thu haffw*er* th*ä*r himblana hänghia*n*dhe ow*i*r haffsins ända, ok jordhi*n*na grwndhuala, hwilkra alla wndh*i*rstandh maa saktelika fi*n*nas aff andhra sc*r*ipti*n*na stadho*m*, än ey är nw time th*ä*tt*a* alt opsökia, hwart serdelis Mädha*n* widh bärgx na*m*pnit Nw h*ä*rran, nw kirkia*n*, wndh*i*rstu*n*do*m* owine*n* th*ä*n gamble, wndh*i*rstwndo*m* gudz testame*n*t, äll*i*r hwar en kättare Bärghi*n* kallas ok p*r*ophetana ok apostlana wndh*i*rstw*n*do*m* ok wärdzlikit wald Aff diwpsins na*m*pn, nya ok gambla testame*n*tith mä*n*niskio*n*na hiärta ok strange dome*n* Hwar
107 fins th*ä*n som alt thz kan omkringh wända äll*i*r ath*i*rwända, som här sigx j th*ä*nne läxe*n*ne Akta häll*i*r modhri*n*na ok jo*m*fru*n*na manilse, til dygdha*n*na opwäkkilse, än thu hindhra thin hog mz thä*n*na läxi*n*na mörko*m* argumentis, thz är bewisni*n*gom Hör hwat hon sigh*er* Hörin mik nw mine sönir, hälghe äru the so*m* göma mi*n*a wägha Hörin kä*n*nedome*n* ok j skulin wardha wise O j christi jo*m*frur hälagh*i*r är th*ä*n, som dagligha wakir fore mino*m* döro*m*, ok hallir wakt oppa mi*n*na döra lönlika inganga Hwilki*n* mik fi*n*dh*er* ha*n* findh*er* liffwit, ok öser helsona aff h*ä*rrano*m* Halt thz stadhelika dotth*i*r, at helsa*n* ok liffwit j tro*n*ne ok renlekeno*m* äru fw*n*nen mz maria Hwilke äru thä*n*ne wägha wthan gudhelika ödhmiwktin, ok en sa*n*nelika blyghetin*n*a jo*m*frudom, swa som

alla andra dygdha*nn*a dōra jārn, j hwilko*m* the dōrin wāndhis aff hwilko hār āpth*i*r sigx Hwilkin en so*m* lārir wandhra om marie wāgha, ha*n* faar aldrigh wildir Hālgha ōdhmiwktin gōmir jo*m*frudo*mm*e*n* Rena jo*m*frudome*n* prydh*i*r ōdhmiwktena, ho*n* bortdriffw*er* lastana, hwilke orene āru, Hālaghetin ār jo*m*frudo*m*sins wen, āll*i*r amica, ān ōdhmiwktin sātir jo*m*fruliga āro*nn*a thryghet, Sa*nn*elika kā*nn*edo*m*bir ok wisdo*m*bir āru thās hālgha anda witnisbyrdh, aff hwilko*m* the fōrsta fortakir siāli*nn*a skadhelika ow*i*rlop āll*i*r affgang, j christi rāddogha The andra gōmer ok ōkir j andeliko*m* stwdiis, thz ār j gudhelike idhka*n*, thz ho*n* haffw*er* takit j christi gaffwo*m* Hwat ār thāssin dōrin a*nn*at, wthan th*ä*n hālghaste hirdhin, hwilki*n* so*m* sagdhe Jak ār dōri*n* Gōno*m* thā*nn*a dōrena ganga in j christi farahws enfalloghe, me*n*lōse, ok ōdhmiwke, hwilke om swa ār, at the ey kw*n*no alle wara mz maria jo*m*frur, the wardha tha likowāl j tro*nn*e gudhelikheti*nn*a āpt*ir*fōliara Thā*nn*a dōre*n* j the himilsligo wirkeno āll*i*r bygni*n*gi*n*ne, opfw*n*nen Maria fan hā*n*ne fōrsta sin, ho*n* lāth hā*n*ne fōrsta sin op, j the hālgha kirkio, ok j hwilko th*ä*n blindhe stōtte sik om middax tima, th*ä*n so*m* synena haffw*er*, gik in mz tro*nn*a skee*n* Herdin ok magus th*ätt*a āru the hirdana, so*m* fōrst sōkto wan h*ärr*a fōddan, ok the hālgha tre konu*n*ga judome*n* bliffwande j si*n*ne blinde Thāssins hwsins ok dōrna triskwl ow*i*rstigha thwsanda christi jo*m*frur, foregangande jo*m*fru*nn*ar forsti*nn*o maria, j hwilkins opri*n*nilse āllir afflingh, ok fōdzlo, wndh*i*rsamlika hāndh*i*r alla mā*n*niskio helso ok liff,

Th. Huru är thänna hälgha jomfrun skikkat, aff ophoffweno

¶ Äptir thz fadhir at thu äptir thinne formagho, thokt nakot oppa, mz nakre spörslo, huru om hänne war j paradyso, lägh thy mera til, thz som scriffwat är, swa som tu loffwat haffwer

Per. Hwat ey haffwer thu läsith, thz gudh sagdhe til ormen, jak skal säthia owinskap j mällan tik ok qwinnonna, thz är nogh witherlikit, at thän
108 winskapin som ormin ok qwinnan haffdho sik j mällan, war stiwgghir ok fwl, ok illa lwktande, wthan alla godha skikkan, mz hwilko the nogh pröffwas haffwa skämpt alla wärldena, them äptirföliande Owenen gaff radhit, hon samtykte, mannen som först war skapadhir, tilfögdis swa j syndinne, mit j mällan, som han sidhan wtrönthe j dödzsins wandha ok storom skadha Äggianen ok samtykkian bwndo tilsaman ormen ok qwinnona, ok j nathurinne mykit atskildh Hädhan aff gik glömskan, thädhan aff dödhin Affwndin giordhe sonanen, til hwilkin fridz stadhga söndhirslitaskolande maria framredis, ok hon ensammen mothe säthis them badhom, swa them som forrädh, som them som förradhin war Hon trampar ok nidhertrodhir owenen affwndzfullan, ok hänne som fiöl hiälpir hon Honom syndhirknosar hon ok dräpir Hänne som swikin war kom hon til hiälp, hwilkins marie makt j alla creatura opbörian, hälgadis aff gudz ordhe, ok til owensins ondzsko affstridhaskolandis, hötir gudh ormenom mz qwinköneno Nw plantadis rosinna roth, wärldinne födhaskolandis j paradyso, ok foresas äwinnelika frwctin, ok loffwas

aff maria til at fordrifwa ok fordarffwa thz tyrnith, som skämdeällir afslogh första qwinnona blomster Thänna jomfrulika tilgangin mz owenenom them gambla, mällan gangande guddomsins makt, söndhirknosadhe owinsins hoffwdh, thy at hans högfärdogha ondzska, ok hans ondzskofulla högfärdh, j hwilko ok aff hwilko alla synda opbörian, mz sins sons ödhmiwkt, giordhe hon, thz är the ädlasta jomfrun til enkte Mädh ormsins hoffwdh, märk alla synda op[b]örian, mz hwilko högfärdoghe ok wsle skogx ormin Diäffwllin omkwl slo them som ny skapath waro, ok wtdreff them höxsta bodsins brytara, aff the blomstrandhe fädhirnislandeno, ok in j thänna tyrna ok tydzsla ödhknena, thän ondzskofulle röffwarin fordarffwade nya wärldinna framstank, mz sinom äggilsom, swa som oprättandis lönta ethirsins hoffwdh, mz sino ethirligho ingiwtilse, Än fructsama jomfrun syndhirknosadhe thz mz sino fostir, sonenom tilhiälpandhe Gudh satte owenskap for thän skuld j mällan jomfruna ok owenen, söndhirslitande grymma fridzstadhgans wenskap, hwilkin bwndhin war mz oskäliko dirffwe ok ondzskofulle, widh träsins rooth, som forbwdit war, swa fins maria j himerike,

Maria äwinnelika liwsins owirskinande portir, himilsligha palacii ära, opläsaskolandis paradysi nykil, opnyaskolandis wärdz ämpne, enkannelikit thäs hälgha anda hws, äwärdelika solinna tabernaculum Hon är kärlekin, jomfrunna fägrindh ok forma, alla the hälgha kirkio j sik samanhallandis sacramentum, oprunna qwistin aff 109

jesse roth, oppa jordhi*nn*e, for alla tima wtteknadh christi modh*i*r j himblo*m* Syon ok iherusalem dotth*i*r födh aff konu*n*gxligo släkte, christi thiänista qwi*nn*a Modh*i*r ok fru allas thera, som tro a gudh Himerikis härskaps drotni*n*gh, wärldi*nn*a forsonirska, thäs hälgha anda kar Domarens ok brwdgoma*n*s domsäte ok fatabur, äll*i*r lönligx radz rwm, barnsins ok *härr*ans jo*m*fruligha barnsöll, ällir barnsfödilse, konungxsins palacium, hwilkin konu*n*gir är ow*ir* alla konu*n*gha, jo*m*frunar blo*m*stridh ok fruct Qwi*nn*o*nn*a blo*m*strande fruct, ho*n* är forma blo*m*stra*n*de blyghet*i*nna Ho*n* är klara äll*i*r blo*m*stra*n*de renlekxsins insigle, Maria är morgo*n*stiärna*n* ow*ir*gangande sool ok mana, j si*nn*e klarhet Änglome*n* är hon maktoghare*n*, klaro skyme*n* är ho*n* klarari*n*, dygdhi*nn*a görirska, Ma*n*könsins älskirska, fortapadha wärldi*nn*a ath*i*roprätth*i*rska, foresedh j patriarchis, lönlighin aff p*ro*phetome*n*, ku*n*giordh j iudakirkio*nn*e, blo*m*stirsins roth j the hälgho kirkio, rothi*nn*e frukt j andheliko skodha*n*, är ho*n* swa som ophögdha träth cedrus Swa som palma blo*m*stra*n*dis, ok oleoträdh frukt bärande Ho*n* är sniällu*m* jo*m*fru*m* j oleo*nn*e äll*i*r la*m*po*nn*e, alz jo*m*fruligha liffs oändelikit äll*i*r owanskelikit liws, j asyne*nn*e fagh*i*r, j krop ok hogh höffwislikast Th*e*m som fallit haffwa nadhelikin hiälp, rätuisom at the ey skulu falla wärn ok beskirmilse, himerikis ok jordhrikis spegil Ok at jak snarlika th*ätt*a sama*n*lykkia ok fulko*m*plika ända maghe, är ho*n* alt ma*n*könsins summa helsamlighi*n* sak, ok äwi*nn*eliko wälsignilse*nn*a ära Hwat sagdho*m* wi Wilio*m*

wi langsamligare*n* bliffwa ällir dwälias j marie loff, som thu bidh*er*, tho om swa är at wi omwändo*m* ok ath*i*rwändo*m* wärldi*n*na opböria*n*, ok alla scripti*n*na skikkilse, tha fi*n*no*m* wi mariam j alla the hälgha ma*n*na linea, äll*i*r släkte, som waro fore christum, ok th*em* som äpt*i*r hono*m* komo, sidha*n* ha*n* likamlika föddh*i*r war O himilsliga ordzsins äll*i*r skikkilsa fägrindh, mz jo*m*fru*n*na korin mariam, ok lambit foregangande ok äpt*i*rfölgiande, ok nya sanghi*n* mz högtidhelike frögdh siwngande Tholiki*n* sangh formaa enghi*n* siwnga, ey ok lambeno fölgia, wtha*n* ha*n* sik tilföghi*r* marie, hä*n*ne äpt*i*rfölghia*n*de hwilkin hoffwdh är til alla jo*m*frur

Th. Jak bidh*er* tik fadh*i*r, at thu dwäls än nakra stwndh j thä*n*no*m* stykkio*m*, som nw äru rördh, thy at jak är ekke litith rördh j th*em* Sigh thy hwat som sighia*n*dis är

Per. Hwat är thz som thu wilt witha,

Th. Jak weth thz for wisso, at enghi*n* sangh*i*r kan kallas ny, wthan j liknilso*m* widh*er* th*ä*n gambla sanghi*n*, lat thy höra, hwat atskilnadh är j mälla*n* th*ä*nna nya ok gambla sanghi*n*,

Per. For thy at thu bedhis swar mz faam ordho*m*, tha math thu witha, at th*ä*nne gamble sanghi*n* är äpt*i*r kytheno, smaka nya sanghi*n*, äpt*i*r andano*m* 110 Eua är the so*m* först sangh gambla sanghi*n*, samtykkia*n*de diäfflено*m* ok kytheno Än maria aff th*em* hälga anda forekome*n*, ok änglen*o*m troa*n*dis, mz sino*m* dötthro*m* christo mällangangandis, gladdis j nya sangeno*m*

Th. Sigh thy hwat thz ār thānne nye sanghin, at wi mattom glōma thän gambla sanghin, ok glādhias j them nya,

Per. Aktha atwaktelika til thz som sigx Thānne nye sangin ār jomfrudomsins āra, renleksins krona, helhetinna fāgrind, osmittelikhetinna blomstir, j hwilko swa som nw atskilias j thānna wārldinne jomfrunar, ok the som j kōteno āru wtrōnte Saa wāghas ok lōnen j komaskolande wārld, oppa badha sidhor, hwariom āpthir sinne loffwan Jomfrumen widherfaar āwārdhelikin tilsyn til lambit, ok āpthirfōlia honom hwart han gar, ekke ār thätta swa wndhirstandandis, at thānne hwilkin som himil ok jordh ey formago taka, faar swa wafrande hiith ok tiith, ok honom samoledis fōlia jomfrunar atskililiga j thera twsanda tal, wthan jomfrwdomsins dygdh, osmittelikhetinna gōmda staath, Osmitthado, the helhetinna blomstir Swa j bāggia matto forena the sik Saa hwart thera j the andro, mz enkannelīko sken, ey oliklika synas Swa samanfōghir thānne nye sanghin lambsins āro ok jomfrunna, att thz som lambit haffdhe j jomfrudomsins āro, mz maktinne ok naturinne, thz skulu āptirfōlghiande jomfrunar mz nadhinne haffwa

¶ Hārren sigher thz taka ekke alle thätta ordhit, wthan hwilkom thz giffwit ār, ān them som kōthit haffwa wtrōnth, ār thz ok swa, at them wardhir wnth ok giffwit āwinnelike odōdhelikhetinna staath, osmittelikhetinna fāgrind, ok almennelikhetinna hālaghet, fōlghia tho likowāl lambeno hwart thz gaar, gifs them ekke, thy at jomfrudomsins helhet āllir obrutlikhet war ekke fōrra giffwin

th*e*m, ey siongha ok the mz jo*m*frume*n* nya sanghin, thy at the haffwa ekke frambära sina gömda helhetz witnisbyrdh, fore lambit ¶ Wilt thu witha thä*n*na nya sangxsins reglo ok matto, j thässo liffweno, tha see om tu äst osmittat j thit liffw*ir*ne

Mädh huru myklo astwnda*n* om swa ware, at sa*m*witith folde wiliano*m*, ok holpe hono*m*, ok makt gaffwis äpt*ir*fölia, thz som jättas älla loffwas Om jak formatte thz jak älskar, ok jak ekke wanskadis älskande, kärlekxsins wanskilse är jo*m*fruligo blo*m*stirsins fordarff, Th.

Thz haff for fulla sa*n*ni*n*dh, at nye sanghin j thä*n*no*m* wanskeliga kroppeno*m* är hoghin ok eth blygth liffw*ir*ne Hälgha blyghetena mz hogxsins ödhmiwkt, wakandis göma, hio[na]lagxsins omgango ok mädhfärdh*ir*, enkte witha, barn födhaskola*n*dis hop alzstingx affloffwa ok wa*n*wördha, nathurlika wndh*ir*standilsa liws, ey mz mangho*m* 111 främa*n*de wärdzsliko*m* ärando*m* Ok at jak skuli th*ät*ta mz faam ordho*m* sama*n*bindha, til at tränghiaskola*n*de dödzsins opwäkkirskor äll*ir* smikirskor, thz är skadhelika*n* lusta, fäm atskild si*n*ne altidh mz gudz kärlekx nykle ath*ir*läsa Swa fölgh*ir* thu lambeno badhe j thässo liffweno hwar thit hiärta hängir til äwi*n*nelika liffwit ok j thä*n*no*m* wäghono*m*, Per.

Mik synis fadh*ir* at j thä*n*no*m* jo*m*fruskarano*m* är trangasta stighe*n*, liggiande til himerikes, hwar widh*e*rlägx swa stor äro*n*na krona, hwilko giffwit är aff enka*n*nelike nadh, enkte witha äll*ir* kä*n*na aff thä*n*na orena wärldi*n*ne, at the skulin fölgia mz forskulla*n* lambeno, badhe j aflingh, Th.

födzlo ok liff, sa*n*nelika osmittath, ok alla wärldena resa*n*de Thä*n*na wärldhi*n* göör th*e*m som aff naturanna äru, ok makte*n*ne rene, mz offw*i*rwald orena, tädha*n* wäiande, här äll*i*r thässo*m*, thz är os mz makt ok si*n*ne dygdh opresande

Per. For thä*n*na for rördha sakir, tha fölgh*i*r hälaghe jo*m*frudome*n* jo*m*fru*n*ne, lambeno foregangande j osighelik*om* trapp*om* ok matto*m*, thy at han pröffwas smitto*n*na dröffwilse haffwa wnflyt, ok thän rätwisa ganghin hindrande, j swa matto opresas jo*m*frunar, thy at the taka aff lambsins osmittadha liknilse, alt thz nyth the haffwa siwnga, j thera sötha sangh, än westh thu hwadha*n* aff lambit sigx

Th. Jak menar at thz sigx aff agnoscendo, thz är kä*n*naskolande, thy at fisico, thz är naturlika mästareno*m*, withna*n*de haffwa farith, hwilkit modhri*n* är ok lambit, swa dana kä*n*no sik j mällan naturlika, at ko*m*ma the j blandh twsandha, aff sa*m*ma kön mz sa*m*ma lith, tha kä*n*na the likowäl hwart th*e*ra thz andra, ok kw*n*na ey the j nakra matto wardha swikin

Per. Thz är nogh oppinbart ok wiisth, aff försökta thinga*n*na nathur, ey är här widh*e*rtorftokt nathuri*n*na skäl, til at witha th*ä*t*t*a, mädha*n* siälff nathuri*n*na sidhwänia haffw*er* th*ätt*a lärth, Huru, thy war wart lambit känt aff modhri*n*ne Modhri*n* kä*n*ne sone*n* Sone*n* kä*n*ner modhrena Maria christum, christus jo*m*fruna, thy at sone*n* är wtwaldh*i*r aff twsand*om*, ok modhri*n* wälsignath ow*i*r alla qwi*n*nor, thz är nogh klarlikit ok hwario liwse liwsare*n*, ok thä*n*na kä*n*na sik inbyrdis

wäxte aff enkannelike wärdoghetz frihet, hwilka the owir alla offuan ok haffdhen, lambit kände modhrena swa som gudh hwaria ena människio, thz gilt hallande j hänne, hwilkit han skapande haffdhe giorth, ok thz godha han haffdhe hänne giffwit Födhirskan kände sonen föddan, aff them hälgha anda oppinbaradhan, ok kärlekin wäxte aff wisdomen, giffwande dygdhanna ökilse ok tilwägxt, aff hogxsins wndhirstandh Kän ok thu christi jomfru mz lambeno wthan athirwendo 112
modhrena ok lambit, thz thu gör modhrenne til loff ok hedhir, thz är bar[n]sins loff, thz thu gör barneno thz är modhrinna ära Än sigh mik nar thu wndhrar oppa nakot, thz som kostelika är giorth, thy at thz är alzstingx faghirt, hwat hällir dömer thu gärningena wara wärdha loffwit, ällir thän som hänne giordhe, konstena ällir thän som toligha konst kwnne göra

Sannelika badhe, tha likowäl ythermera mästaren ällir mästirmannen, Th.

Alzstingx rättelika är swarath, honom bör alth thz som faghirliga ok höfflika är giort, ok synis j konstinne Än maria hon är fulkomplikit giort thing ok fulbordhat gärning, ok hel thäns högxtha mästarins Per.

Swa synis thz ok sannelika Th.

Thy är hon allo loffwe wärdogast, hwilkin som är änglanna fru, människionna helsa, ok jomfrunnar prydilse Thy är wäl wärdogth, at alle the som dyrka christum loffwa ok ära skulu jomfrunar the som hälgha äru, ok sinna glädhi tilfälle ok saak haffwa takit, j förstinnone jomfru Per.

maria, j hwilko the frälsta aff gamblo faldsins smitto, j hwilko the ok fingo athir odödhelikhetinna kiortil, ok rätuisonna hampn Thätta gaff the som jomfru är owir alla jomfrur Ok forwärffwade jomfru maria haffwande ok födhande j them hälgha anda, hwilkit förste männin owirwnnen, aff likamligo sälskap ok samanbindilse forwärkadhe

¶ Eua alla människio modhir tilbögdhis til syndinna aff hwiskan smekiandom Än maria alla dygdha drotningh, aff ängilsins tiltalan oprestis til nadhinna The andra thz är eua, hon är alle affödhonne dödzsins ingangir The andra thz är maria, hon är liffsins ämpne, hwarie enne siäl, athirkomma wiliande mz rätwisonna wäghom, til sinna opbörian The första sins skikkilse lineam owirgangande, fore guddomsins girnilse skuld, dreff os fran wart arff, ok giordhe os swa som biltogha The andra nidhan fore sins hälaghetz ok ärlikhetz skikkan, sik ödhmiwkande forskuladhe ägha gudh, alt människionna kön til sinna oprinnilse, athirkallande The andra före paradysi blomstir ok fruct, hwilkit hon nidhertrodde mz sinom affgang, tok hon öghnanna tyrne Ok thässin thz är maria, opreste thz som nidher war trampath, ok klädde thz mz blyghetinna klädhom, ällir blomstirs, ok tok thz sidhan op fran jordhinne, til himblana Här är blomstrande sädhin, aff gudz ordha ströilse, ok wäxande j bland hälgha jomfrur, swa som paradys, ok the mark som full är aff alzskona roser, lilior, ok andra omskiptelika yrthir Huru mykit hälgha jomfrun är prisande ok loffwande,

ok huru enkannelika hon kronas, ok ämwäl renlekin thz withnar ysaias Minom eunuchis, thz är them som athirhaldh haffwa aff likamligo samblandh Ok sigher härran, jak skal giffwa j mino 113 huse, ok j minom mwrom stadh ok bätra nampn, än androm minom sönom ok dötthrum Ok sigher sanctus iohannes ewangelista, j apochalipsi, aff thässo samo Thänne äru the som ey äru mz qwinnom smittadhe, thy at the äru jomfrur, the fölghia lambeno ä hwart thz gaar Jbland thänna jomfrur ok them som athirhald haffwa, aff kötzsins sambland, taka högre ok ärlikaren lön, thz äru the som sik haffwa loffwat halda äwärdhelikin renlek, for christi kärlek Tho haffwa här christi jomfrur j lambeno hwilkin iohannes tedhe j modhrinne, aff hwilko lambit framgik, j iohanne hwilkin forsmadhe bryllöpeno, folde jomfrun lambeno j iohanne, aff hwilkom siälff lambit took döpilse, swa som en wagn kostelighan, mz allo the som faghirt är, j hwilkin jomfrunar insatta draghas til brwdhahwsit, hwilkit pryth är mz äwärdeliko blomstir, hwilkit aldrigh falnar Thär är rosin altidh rödh, lilian skinandis, balsama swetandis, hwilkis waghns forma ok skapilse ällir äpthirliknilse, är altidh redho them som föras wilia,

Här lyktas fiärdha bokin ok börias the fämpte

Sannelika the siäla äru säla, som mz thänna [Per.] waghnsins äpthirliknilsom föras op fran jordhinne, ok säthias j brwdhahwsit, hwilkit swa

osighelika blo*m*stradh är, ok i bland änglana Ämwäl äru the jo*m*frunar säla, hwilka so*m* draghas aff thä*n*na blo*m*stra*n*na sötha lwkt Ok thä*n*na hiwlin äpt*ir*fölgia swa som möghelikit är,

Th. Thu haffw*er* fagh*ir*ligha tilföghat thä*n*na hiwlin, baptistam oc ewangelistam, jo*m*fru*n*ne modhri*n*ne ok lambeno foregangando*m*, hwilkra renliffnadz äpth*ir*liknilse kw*n*ne thu ey större ällir bätre doxe fi*n*na

Per. Thz är sa*n*nast, a*n*nar th*er*a är aff p*r*ophetomi*n* föddh*ir*, ok aff modhri*n*na qwidh hälghadh*ir*, ok oppa thz at ha*n*s menlösa skulde ey smittas aff nakre syndh, flydde ha*n* bort j ödhknena, hwar han ekke saa äll*ir* hördhe thz hono*m* hindhra kw*n*ne, j ha*n*s andelike skodha*n*, ok hälgha liffw*ir*ne, aff hwilko ha*n*s konu*n*gh*ir* haffdhe wordhit oblidhkadh*ir* Thän andre j blandh christi discipulos, mera aff christo älskadh*ir* Wändhe bakin til bryllöpit, oppa thz at ha*n* ey skulde mista blygha helheti*n*na blo*m*stir, thz är jo*m*frudome*n* Th*ä*n första som är johannes baptista, forlät dyra drykkia, som war wiin ok kirssedrank, ok allo thy som orent war at ätha, ok liffdhe widh*er* skogx honagh ok sma madhka, som kallas locuste Thä*n*ne haffdhe ath*ir*haldh aff allo*m* syndho*m* ok lasto*m* Han bögdhe sik nidh*er* til christi bryst, til at swgha gudz ordha söthma, baptista war ha*n*s ropandis rösth j ödhkni*n*ne, ok fore lop han ordhit, thz är gudz son, mz p*re*dika*n*na liwdh,
114 hwilkit j si*n*ne äwärdhelikhet är altidh owmskiptelikit, thz foregik alla tima, ok th*ä*tta teknadhe ha*n* mz sino*m* fingh*er*, haffwa takit mä*n*niskio

nathur Han är annar helias, for tima*n*s atskililse äll*i*r for th*ä*n brä*n*nande kärlekin, som ha*n* haffdhe, til at straffa syndara for th*e*ra glömsko Han war som een hofriddare, bärande bodzskap mälla*n* brwdhgoma*n* ok brwdhena, ok frögdhadis han aff th*e*m bodho*m*, ok gudz sone th*ä*ntidh ha*n* honom döpte Han war alla rätuiso*n*ne en fulko*m*plikin tiänare, Ewangelista haffwande sin wndh*i*rstandh j högdhi*n*ne, ordhit som är j opbörianen*n*e saa ha*n* holth, äll*i*r kläth, thz är mz ma*n*domeno*m* Han tok thz aff fadh*i*rsins sköôt, ok lagdhe thz j modhri*n*na fa*m*pn, ropa*n*de thz altidh wara wtha*n* tima, hwilkit sik wärdoghadis framganga j timano*m* For wara skuld takande likama, j syndh*i*rliko*m* kärlek kom fram fore alla, hwilke jo*m*fru jo*m*fru*m* andhwardadis, gudz ordhz kä*n*nedom wtgöth, swa som paradysi flodh*i*r, ok wärldi*n*ne, hwilkin tha war wordhi*n* fwl mz blo*m*strande kä*n*nedo*m*, kw*n*giorde han yth*e*rmera än nakor annar aff ewangelistis, gudz enda sons äro Baptista omhoxa*n*de blyghetin*n*a klara gömo j wisdo*m*sins liws oplysth*e*r, hwsins akt äll*i*r atskötna ok hiona*n*na, thera enka*n*nelikhet som tholkit älska ok sina eghna foräldhra Th*ä*tta alt widh*e*rsagdhe ha*n* ok forsmadhe, fore thz wtwäliande enlikheti*n*ne lönlikhet, j hwilke han ärffwodadhe fore sik ok fore andhro*m*, mz ordho*m* ok gärni*n*go*m* ok äpth*i*rdömo*m*, til äwi*n*nelikheti*n*na fruct Störste pr*o*phetin ok ärmetin j maath, klädhe ok j döpilso*m*, han fwlko[m]pnade gudz wilia, aff alle si*n*ne makt Ok th*ä*r mz ändadhe han sin likamlika tima, at han fwlko*m*plikin j allo*m* dygdho*m*,

giordhe sith testamenth mz martirio, ok for til limbum, thär bidhande thän som han enkannelikast älskadhe, christum Än ewangelista oatskililikin sannindinna kompan, christo tilbwndhin, sik siälffwan, alt sit, ok lena hwstrunna bryst forsmadhe han Mädh enkanneligho kärleksins preuilegio ok frihet, bliffwandis mz christo Fore tronna sanna withnisbyrdh, war han forgiffwin mz ethir, oppa thz at han skulde bliffwa fordarffwadhir ok dräpin, än han ändadhe sit liff mz rolikhet ok fridh, gangande wth aff ysalhetinne til sin konungh, mz kärleksins insigle, mz honom äwärdelika styraskolande,

Th. Thänne waghnin föris mz faghro lop, j hwilkom lambit är foresitiandis Hwar waghnin ok forekarllin äru alt thz sama Hwart lupo tha thänna hiwlin, om ey foreginge swa dana förekarll, ällir äptirfolde, ok aff thera beqwemmelikhet ok snarhet, ey hedhradis thän som styrandis är

Per. Thu haffwer goth wndhirstandh

115 Christi jomfrur thänna lismandhe wärldinna ethir ok forgiptilse ok huru margfallogth thz är, owirwnno the aldrigh, om saa ware at lambith hwilkit wärldina haffwer owirwnnet, ware ekke när them som stridha, giffwandhe sinom blomstirfullom stridzmannom thz aff nadhinne, hwilkit han siälffwir haffdhe aff nathurinne Han syntis j synda kötzsins liknilse, thog likowäl war han ey syndoghir Han stadde hwem honom thäkkis aff ensampne makt, rätuisonna lopp, ok owirganga nathurinna lagh

¶ Thy hwat goth maria giorde j jomfrudomsins blomstir, thz gaff gudh, ok thz formatte ok människian, hwilkit gudh wilde Thz maria äwinnelikhetinna blomstir, ok baptista ok ewangelista lwpu wäl, hwilke som kallas äwärdelikhetinna blomstir, thz thoko the aff christo osmittadha lambeno, ok haffdhe allas thera hiwl wtgangit aff hälgha meninginna matto, wthan thän som styrdhe waghnin haffdhe warit owantil mz them j nadhinne, laghande thera färdh j thänna wärld

¶ Hwat är thz thu haffwer dotthir, hwilkit thu ey haffwer thakit aff androm Mädhan thu haffwer thz takit, j hwario tho äras thu swa som thu thz ey haffdhe fangit aff andhrom Thz thu äst skapadh, thz thu äst jomfru, ok thu thz älskande gömer, thänna gaffwona tileghna honom som gaff, oppa thz at thu maghe äptirfölgia thänna waghnenom, j thoktoghom ok höffwizskom sidhom Lambit hwilkit wthan smitto är, skipther thänna nadhena mz hälghom jomfrum, at gudz hws skuli wara blomstrande j renlekenom, swa som een ängh Thänna renlekin forekombir, ok nadhin mz wilianom, giffwande them som sik wil forbätra möghlikhetena, honom haffwa ok göma Hwadhan aff scriffwat är, johannes kallas gudz nadh ällir j hwilkom gudz nadh är, at j thänna grwndhwal thz är j iomfrudomsins skeen, skuli hwar en wäluililegha byggia, swa som oppa enom dyrom steen, thy giffs här mästirmansins säwin, hwariom enom sik at öffwa

¶ O j alla christi iomfrur, hwilka som anamath haffwin thässa lambsins, idhars brudhgomma

fästni*n*ga fää, ok fore jo*m*fruligha blo*m*stirsins lypthe astwnda*n* haffwi*n* til äwi*n*nelikhetinna fruct, j skulin ekke atenast aktha hwarth so*m* hälst lambit gaar, wthan hwru thz foregaar, saa haffwa the jo*m*frur giorth som thy haffwa äpt*ir*fölgth Är thz swa at wi thz skodho*m*, huru wärldi*n* tok moot hono*m*, huru beskligha, mz hwat grymhet, mz hwat oräth, the hono*m* plaghado, som tho waro, nar han ko*m* först likamligha in j wärldena, ok enkte haffdhe hono*m* föör känt Tha finno*m* wi wääl snarlika, huru lambit är äpt*ir*fölgiandis The swepto th*ä*n so*m* konu*n*gh*i*r är ow*ir* alla konu*n*ga j fatigh klädhe, Oskäligh creathur the fi*n*na hono*m*, sik döliande j krwbbo*n*ne Spädha li*m*mana twingha hardha trädh, hono*m* flyande

116 wnfik egiptus ok ath*i*r fran sik sände J thrätighi aar war h*ä*rran wndh*i*rgiffwi*n* träldome*n*, ok träldo*m*sins laghu*m*, til thz yth*i*rsta wart han flängdh*i*r, spwttadh*i*r, spikadh*i*r widh korsit, th*ä*r näst dräpin For thä*n*na sak o christi jo*m*fru, fölgh först h*ä*rrano*m* j smälekeno*m*, ok sidhan hwart lambit färdhas dödheno*m* ow*ir*wnom, skalt thu fölghia, ok thaka thina krono, är thz swa at wi haffwo*m* tilsama*n* warkw*n*nan, tha skulu*m* wi ok haffwa rike tilsaman Thins konu*n*gxrike war ekke aff thä*n*ne wärldi*n*ne, thy ärffwodadhe han här som een pelegrim, Hwat är h*ä*rrans modh*i*r, huru är hon fölghiaskolandis, huru liffdhe ho*n*, Swasom een spegil är ho*n* lambsins fölghe, j hwilko*m* the magho see si*n*na försti*n*no wägha, foreganga*n*dis, ok th*e*m lära, at the ey skulu wille fara

¶ Än ma wäl skee, hon liffdhe j mykle kräselikhet, mädhan ho*n* war konu*n*gxsins modh*ir*, hwilkin konu*n*gh*ir* är ow*ir* alla konu*n*gha, ok laa j blöthe ok kräselike sängh, th*ä*r mädh*ir* widh*er*qwekia*n*de sina li*m*ma, hwilke spädhe waro, maske ho*n* haffdhe sik löslika j sino*m* gangh, j barna käthe, blyghet*in*ne forsmaddo, lopp ho*n* kringh om gatunar, ney, Hwat tha, Aff första barndo*m*meno*m* nar ho*n* laa j waggo*n*ne, war ho*n* forekome*n* aff thäs hälgha anda gaffwo*m*, han tillredde hä*n*ne höxsta höffdhinganо*m*, mz himilsliko*m* sidho*m*, hwilkin som war födhaskolandis aff hä*n*ne til hans mönstir, thy at ho*n* wndh*ir*gaff skälomen ok wisdomeno*m*, hwat hon faan oskikelighit wara, hä*n*ne tilkomith aff owinsins anda Ok swa som ho*n* älskande lönlikin rwm, til si*n*na gudhelika skodha*n*, war ho*n* ey wankande j nakre ostadoghet, j gathu*m* äll*ir* gathomotu*m* Saa nythiadhe ho*n* sin fäm si*n*ne, ey til käthe äll*ir* skörhet, äll*ir* til andra kötzsins fafängo, wtha*n* til thz so*m* widh*er*torfftokt war

¶ Än hwat skal jak sighia aff h*ä*nna dygdho*m*, mädhan the äru wtha*n* taal, ok swa for thy at ho*n* mz ensa*m*pne ödhmiwkti*n*ne forskulladhe alla födzlo*n*na wälsignilse, badhe til likama ok siäl warilse j bland änglana, ok ophöghias j alzskona dygdha trappo*m*,

¶ Nw giordh nyth kreathur Th*ä*n som alt är skapande, alt opnyande, alt styrande, ho*n* tok j sik himerikis konu*n*gh ok mä*n*niskio*n*na konu*n*gh, Wilt thu hä*n*ne äpth*ir*fölghia, tha wardh*ir* thu j andhelike afflingh ok födzlo christi modh*ir*, j io*m*fru*n*ne baptista, hwilko*m* enghin är större,

j bland alla qwinno barn Hwat skal jak faa älla
framsäthia christi jomfrum, hwilkit the maghin
äptirfölghia, wthan at the alzstingx flyn wärdzligha
manna omgango, mz hwasso liffwirne, j klädhe ok
födho, hälghin döpilsins sacramentum, ok swa
beffwara ok fulbordha sinna jomfruligha meningx
117 prydilse, hwat hälghan man finnom wi nakors
stadz ällir tima, haffwa gangit j slemaren hampn,
än johannem baptistam, ällir haffwa liffwat swa
sparlika, ok hwasligha til sins krops födho, ok
nathurlighit oppehälle, thär mz sina nathur swa
mykit thwingande Hwilkin j math, dryk, ödh-
miwkt, swa gömde nadhinna blomstir, giffna aff
modhrinna qwidh Johannes wardh hallin thär
fore, at han war christus, for sina enkannelika
hälaghet Huru christus ingik j wärldena, om swa
ware at han thz nekadhe sik witha fore ödhmiwktinna
gömo, tha kwnnogadis thz kringom all judha
landhin, ok aff allom judomen dyrkadhis, almoghan-
om sökiandis til hans döpilse Han widherkänis
wara propheta aff judhomen, än han nekadhe sik,
thär mz kwngörande forekoma christi sanna döp-
ilsen, ok sin enkte annat wara, wthan een redilse
Han liffdhe widh skoghsins söthma ok thz som
flyghande waar, ekke for thy at han wilde thär
fore hallas thäs hälgaren, ällir synas aff andhrom,
wthan for thy at mz siälsynom ok ödhmiwkom
maat, wilde han göma dygdhinna ok hälaghet-
inna nampn Alt thz han offwan aath fik aff gudhi,
offradhe han j gudz loff, at wärdzskylloghir hedhir
skulde äptirfölghia ärffwodhit, thy at wäluilileghit
ärffwodhe forekom hedhrin, j dygdhinna dyrkan

Hwat hände honom sidhan Han togx mz owirwälle, häkthadis j mörkastwffw ällir torne Säls ällir wardhir saldhir, hörrönna sprangh ällir danzsan Mädh iärneno bort thakx han aff dödhelikhetinne Thätta är prophetans lopp, hwilkin störstir är owir andra propheta, ok studium, thz är idhkan, Första ärmetans, jomfrunna ok martirsins, hwilkom alt thz som ey war christus, thz war honom fwlt ok stiwghlikit, ällir thz som enghin fordeel ällir gangn haffdhe j christi tro Akte thy christi jomfru thänna stora prophetans strangha liffwirne, ok aldra största skinande blyghetinna gömare Ok wil hon wardha delaktogh j lönomen ok hedhrenom, smake nw foreath stridhinna dygdh,

Thänne christi store forelopare haffdhe takit Th. stora gaffwo, hwilka han gömde mz storom wärdzlika thinga forsmädilsom Än oppa thz at han matte thz som han wilde, tok han aff honom som alt formatte,

Hörin christi jomfrur, hwilkom giffwin ällir Per. giffwaskolandis äru stora christi gaffwer Hälghe män som före os haffwa warit j wärldinne, the gömdho mz granne athwakt thänna jomfrudomsins liggiande fää, at the ey entidh skullo wranglika tappa honom, ok aldrigh mera athirfaa ällir kwnna forbätra, ok fornya Nar människian thappar ok mister thz godha, som hon ey kan offthermera athirfaa, thz är jomfrudomsins gaffwa, hwilkin hälaghir är Swa mykit är thänne sörghiande om sina forsumada gömo, som thz haffwer mist, blygha blomstirsins nadh, hwilka hon sniälleligha 118

matthe haffwa behaldhit, om glömskan haffdhe ekke sik swa lönligha instwngit Nw nödhgas for thy fafänglika äpthirleta ok äpthirspöria Thän som ekke wilde göma thz han wäl atthe, ve ve, thätta är thz onda som obotelikit är, Renleksins dygdh maa jomfrun hwilkin fallin är forwärffwa, än thz jomfrun war, faar hon aldrigh mer Stath thy fraghin o jomfru, thu som jomfru äst badhe j köteno ok andhanom, offwir thina gömo, thu bäär skinande finopärlona ällir dyra stenen, j eno gwthno kaar, är thz swa at thu ey gömer thätta liggiande fää, j blandh thina owener tappadh findher thu ekke mer, thine owener äru twäskona

Th. Jak bidher tik, sigh hwilke thänne twäskona owener äru, ällir twäfalle os swa wadhelike ok swa giroghe, til warth fordarff ok fortappilse,

Per. Thän wärsthe ok skämmelikasta siälinna ok kropsins kränkiara Sköra kropsins fwla lustha älskara, hwilkom kötzsins snödha ok ondha lwkt är lustelikin, hwilkom enghin andelikin nadh kan koma til oplysilse, hwilke lukkadhe aff faghrom kroppom ok wälskapadhom, ok forraddom aff blinda lustans ällir girnilsinna mörka skugga, styrtha j dödzsins graff, thy at the wetha enkte aff guddomsins faghra bilathe, hwilkit os osynlikit är Oppa thz at thänne kostelike thesaurus, thz är jomfrudomsins fägrindh, skuli osmittadhir bliffwa gömdhir, kötzsins älskare andans fionde, j christi jomfru, skal affbläsas, thz är aff wisas mz smälek som wärdogt är Thän andre fionden han stridher innantil lönligha, j fäm samwithin sik döliande,

thy at wi sem annor laagh j war*om* li*m*mom, stridhande mote wars hogx lagh*om*, ok gripande ok bindandhe os, ok ledhande j syndha*n*na lagh, hwilki*n* j war*om* li*m*mo*m* äru Hwilkin owen opta wardh*i*r opwäktir aff war*om* eghno*m* last*om*, nar käthi*n*na, offw*i*rflödoghetinna, ok kräselikheti*n*na besldh, thz är samtykkia*n* losas, tha resas the op som förra haffwa sik lönth, thz äru kötzsins stiwnga Hwi fortok gudz ordh thä*n*na hälgha ma*n*neno*m*, om hwilkin war talan är, vin ok allan a*n*nan thä*n* dryk, som nako*n* formaa göra drwknan Aktadhe thu thz huru stor wadhe thz är, tholkit drikka, än thu math thz saktelika see, j th*e*m som j dryk slaar sik lösan,

Gudz ordh sighia, alt är renth th*e*m so*m* rene Th. äru, thy wndhrar mik hwi th*ä*tta ällir nakot a*n*nat, thz so*m* skapat är mä*n*niskio*n*ne nyttoght ok widh*e*rtorfftogth, skal wara forbwdhit hälgho*m* mä*n*niskio*m*, än tha at apostolin sigh*e*r, drikkin idh*e*r ekke drwkna aff vineno, j hwilko skörliffnadhi*n* är, Jak tror ekke, at j vinsins nathur är nakor tholighi*n* lastir, wthan aff thä*n*s offw*i*r- 119 flödoghet, som mera takir, wardh*i*r winith skadhelikit,

Thz är aldhra sa*n*nast, Nathure*n* hwilkin Per. som lifaktoghetena gör, ho*n* synis göra sina makt, äpth*i*r thä*n*s skipilse, som hä*n*ne thakir, ey skal ok forbrodz äll*i*r forekastas nathuri*n*ne, som takin är, wthan hans fawisdzsko so*m* hä*n*ne wa*n*nythiadhe Thä*n*na lagxsins ath*i*rhaldh äll*i*r ok bäth*i*r, thässins ath*i*rhalsins lagh är opthaghin ok hallin aff mangho*m* hälgho*m* ma*n*no*m*, ey thy at kreatureno til mä*n*niskio*n*na nytto hälgadho, skuli nakor hädilse, ällir

bakdanth forekastas. wthan for thy at människionna wanskilse skuli ey hindhras wth aff gudz thiänist,

Th. Giff här aff nakor skäl

Per. West thu ekke at vinit gör them som wise äru, willa, ok som prophetin sigher Swa som högfärdhin stöthir ena gabbadha människio til fallit, swa ok winith thz swikir thän som drikkir, ok thän som älskar winith, ok thz som feth är, han wardhir ekke rikir Mykit findher thu j thässa matto, hwilkit skadhelikit är, them som lustas j kostelikom drykkiom, ok j owirflödoghet, thy at the wannyttia nathurena Viin ok alzskona drykkir, som gör folk drukkit, är thz swa at thäns giroghet, som takir, är owirflödoght, tha skämmer thz hans sinne, ok hoghin skadhelika optändis, oplatas stiwngana, som sik dölia wndhir skiwlidh Nathurligha lastanna widherquekilse opwäkkias ok födhas, Aff hwilko ondha siälin gabbat, ok sik siälffwa owirgangande j oskälikom rörilsom haffwer hon wndhirstandit vinsins owirwälle, swa at glömth är, thz som warith haffwer j them stadh, som gudhelikin ok höffwidzskir war, ok fallit lärir hwat makt vineth haffwer Hör scriptena, vinit är eth skörofulth thing, ok drykkinskapin är fullir mz bangh ok rop Hwilkin j thässo haffwer sina lusth, han wardhir ekke wiis Ok thz wakta, at thu ekke är j drinkkara gilleno, ok ekke j thera kompanskapi, som kötith bära tilsaman äthaskolandis, See ok ekke oppa vinit, tha som thz standhir j sinom gola ok rödha lith, ty nar som liithin skiin klar j glaseno, tho ingaar thz lismande, än widh ändan bither thz, swa som hwghormin

Är thz swa at vineth omattelika takit, wa*n*dh*i*r thän wiis är, til thz onda, fran the godho, huru myklo mer gabbar thz the siälena, som wanskelikin ok fawisk är O huru margha the mä*n*niskior äru, badhe män ok qwi*n*nor, komi*n* till höghan stadh, ok sik fylla, ekke til sanna widh*e*rtörfft, wthan oskälika äpth*i*r sino*m* wilia, swa at nw optändis badhe hoghin ok andhin til syndhelikin hetha, ok ämwäl, ok aldhra mäst kroppin, swa at bortganga alla the mädhfärdh*i*r, som skäligha skullo wara, ok j sidhogo*m* ok höffwisko*m* mä*n*nisk- 120 io*m* syndh*i*rlika älskas, ytra mansins ostadoghet oppinbara thz som lönlighit är j indhra ma*n*neno*m*, hwilkit alt fins löslatoght ok osidoght Hwat är nw sighiande, thz so*m* gudh haffw*er* skapadh sino*m* tiänaro*m* til nytto ok oppehälle, thz forbiwdho*m* wi, Ney, wthan mattona radho*m* wi

Th. Wi witho*m* thz for sanno, at alt thz som gaar ow*i*r sina matto, thz faar aldrigh godhan wtgangh,

Per. Thz är rätteligha swaradh, for thy haffdhe brwdgoma*n*s store wen ath*i*rhallit aff allo the som skadha kw*n*ne renlekeno*m*, Ath*i*rhallit aff thy som olofflikit är ok skadhelikit kan wara, är störste fordel ok ganghn, the*m* som wiis är

Th. Thz är nogh kw*n*nogt ok wist, at thä*n*na hälgha ma*n*nen mykit haffw*er* plaghat sin likama, mz siälsyno*m* ha*m*pn ok födho, än manghe twäka thär om, huru han wilde äll*i*r kw*n*ne sik födha mz the*m* madhkome*n*, hwilkra rörilse är badhe j flykt ok sprangh, the sighia at een tholkin stor härre aff tholko*m* mat wart mera smittadh*i*r än mätth*i*r

Per. Hwat haffw*er* thu glömt thz h*är*rans ordh, ekke thz som gaar in j mw*n*nen smittar mä*n*niskiona, wthan thz som gaar wth aff hiärtano Hwi kw*n*ne thä*n*ne madhkin takin til maat, smitta johannem, mädhan thz kötidh so*m* korpin fördhe helye, mi*n*skadhe ekke hans hälaghet, badhe waro the j timano*m* atskilde, j andano*m* samanfögdhe, aatskilelighe j personis, ekke atskilde j rätuiso*n*ne, j hwilko än tho at nakor enka*n*nelikin forskulla*n*, ok h*är*rans withne, foresatte iohannem helye, tha likowäl bäggias christi tilqwemdhs, thä*n*s första ok thä*n*s andra forelops saak, begaffwadhe th*e*m badha mz hälagheti*n*ne Augustinus sigh*er*, ey war iohannes ok helye hälaghet thäs mindre, at the atho köthit Th*ät*ta kreaturit äll*i*r th*ät*ta diwrit är fingirslankt, hwilkit fran nästa haffweno kombir oppa markena mz wädhreno, ok th*ä*r wardh*i*r thz ophänt, aff pelagrimome*n*, ok the siwdha thz j oleo, görande aff th*e*m godhan ok wälsmakande math,

Th. Jak bidh*er* tik at thu ey läthias än yth*er*ligharin wtthrykkia, om thä*n*na madhkin äll*i*r diwrit, om nakot lönlighit skylis ällir lönis j thy, thz som andelikit är, jak gith*er* ekke troth, at swa stor en p*ro*phete aath thz fafänghlika, ok wthan syndh*i*rlikit märkilse ok saak

Per. Thz är th*e*ra sidh so*m* sik äru like, thz äru the so*m* bära christum wärldhi*n*ne, ällr jordhi*n*na blo*m*stir, ok diwpa dala*n*na lilia j sino bryste, at the wilia haffwa sina losth j scripti*n*na blo*m*stir, hwilkra lwkt är sa*n*ni*n*di*n*na kä*n*na, ok helso*n*na inganghi*r* Hör thy, locuste thä*n*na diwrin swa

hethande, warande widh*er* haffsins klippo, oplypt 121 aff wädhreno, ok kastadh in j iudeam, betekna hedhi*n*dome*n*, hwilkin först war sithiandis widh*er* thä*n*na wärldi*n*na lastafulla bölior, ok opfördhis aff thäs hälgha anda wädh*i*r, in j judeam, thz är, at han fik judha kirkiona stadh, hwar ho*n* opfw*n*nen war oppa marki*n*ne, thz är, j the hälgha scripts wnfangilse, ok sama*n*sankadis aff thäs hälgha anda nadh, ok mz gudz miskw*n*samlika oleo stekth*i*r j pino*n*na eldh, ok christo waro*m* h*ä*rra, hwilkin pelagrim fore wara skuld war, giordhis här aff sötaste math*i*r H*är*ran sigh*er* Min math*i*r är at jak skal göra mi*n*s fadh*i*rs wilia Swa som christi math*i*r är lydha gudz fadh*i*rs wilia Swa är ok hans math*i*r, hwilkra lydhna wändhis j christi bwdhordho*m* Seer thu huru war hoffriddare, mz hwat warlikhet han gömdhe thz han offwan aath fik, ok j alla matto forswaradhe sik fore syndhi*n*ne, ok syndi*n*na tilfällo*m* Thak j johanne formam ok äpth*i*rliknilsen, huru thu skalt göma blyghetena Skodha hans math, ha*n*s klädhe, hans stranghet, ok krapt, so*m* han haffdhe j hogeno*m* Haffdhe han entidh läthias ok ow*i*rgiffwit thz ha*n* haffdhe böriadh, hwat ganghn haffdhe ha*n* hafft aff allo thy, so*m* ha*n* nw lwpit haffdhe Thz är nw nogh saakt, aff sancto johanne baptista h*är*rans döpefadh*er* Hwat ey dömer thu hono*m* wara äpth*i*rföliandis, hwilko*m* enka*n*nelika christi kärlekxfulla nadh swa syndh*i*rlika oppinbarade sins guddo*m*s lönlikhet, at han thz ensambir saa, hwilkit hono*m* kwngörande fandz enghin hans like, för ällir sidhan Lysth*i*r

thy tik äptirfölghia johannem, tha skynda tik honom til liknas, j ärffwodhe ok forskullan, for thy at om thu owirgiffwer dygdanna idhkan, ok ärffwodhe, til at wnfaa höghra trappo j dygdomen, tha wndhra thu fafänghlika j androm, thz thu ey findher j tik siälffwe, Johannis ärffwodis fruct ok forskullan liknas palme ok cedro, them trämen margfalloghom, som scriffwat är Rätwis människia skal blomstras, swa som palm, ok skal hon margfaldogh göras, swa som cedrus Aff hwilkom thz första thz är palma, j sinom första aarom, är osynlikit ällir stiwghlikit, til at see j sinom bool, ok är thz knwtogth ok mykit oliikt, at thz skal nakon tidh wardha fruktsamlikit, än tha nakor time lidher fram, tha faar thz löff, blomstir ok fruct, mz mykle fägrindh Cedrus aff sinne nathurliko högdh, opräkkis thz j högdhena, ok mz alla bäzsta ok lustelikasta fruct tyngis ok opfyllis Saa wndhirstath aff johanne, först war han judha kirkionna son, j omskyrdinne wndhir lagomen satthir, war han ok en kleen fiskare, j äghodelomen fatigher, ok forskullilsom them til haadh som rike waro ok högfärdoghe, än wthualdhir j nadhinne,
122 christo honom kallandhe J huru myklo himilsliko kännedoms fruct, tro, ok gärning, han sidhan framgik, thz withnar nw ekke en wra, ällir een deel aff judha landomen, wthan alla wärldinna wiidh Hwilkin aff allom hälghom mannom fik swa mykit wndhirstandinna liws, j gamblo ok nya testamento, at han formatte nalkas tll ordhzsins äwinnelikhet, til liwsit otilganglikit, tiith dragha sins hogx nathurligha liws, hwilkin känne ällir

gripa formagha, är ekke litin ällir lagh trappa,
'aro wndhirstandh Sannelika äptir gudz äwärdhe-
hetz opbörian ok ändilse, hwilkin är fore all
ing, hwilkin owirgaar all thing, som äru koma-
)lande, om hwilka han talar, om hwilkin wi talom
;hiandis Jak är alpha ok o, thän förste ok
thirste, nar hogxsins hwashet sik wträkkir, ekke
dher han gudz ords opbörilse diwphet, j hwilko
n sik fästa kan ällir ända, hwilkin enghin är, wil
n löpa fram före honom, tha gaar han til ryggia
; sinne fafängho syn, ok formaa han enkte
,mbirmera koma Hwat hälaghir man war swa
mmande, mz hogsins brona, ok mz swa stor-
ı gudz kärlek lärdhe ok prädikadhe, ok swa
ıran kärlek optände j the hälgha kirkio, ällir
ınelika sighiande Han lagdhe ällir satthe gudh
människionna hiärta, ok mz wndhirsamligo om-
ipte satte athir människiona in j gudh, sighiande,
dh är kärlekin, ok hwilkin som bliffwer j
rlekenom, han bliffwer j gudhi, ok gudh j
nom Wthan han haffdhe warit fwllir aff gudhi,
ru kwnne han haffwa tholgit ok swa mykit mz
nna scriffwat, aff gudz opfyllilsom ällir fulkompn-
om, thy sögh han aff christi bryst alt thz
n taladhe om christi kärlek, thz han taladhe
ı fadhirsins ok sonsins oatskililegha nathur,
z han sagdhe aff öfra mildhetinna lioffwa ok
äkkelike wärdoghet, hwilkra alla högxsta helsa
människio forbätringh ällir mankönsins är,
til första foräldranna stath adam ok ewe,
era ethir borth kastadho opnyilse For thänna
kir hogsins öghom aff guddomsins klara sken

mothe, ällir j gen slaghno, liwsit wnfangit, ok om the gudz äwärdhelikhet kwngiordhe han mz sinne script manköneno hwilkit tha war j myklo mörkir, ok tha likawäl äpthir thz the tha formatto j thera indhra wndhirstandh, gaffwo the sken thär amoth sino eghno hiärta, än nakor aff hans ordh til kärleksins opwäkkilse wiliom wi säthia äptirliknilse, oppa thz at aff hans scriffna boka fulkompnilse oppinbaras hans ok allas fulkompna kärlekx bewisningh Sigher thy han, haffwin ey wilia til at älska wärldena, ey hällir thz som är j wärldinne,
123 for thy hwilkin som älskar wärldena, ey är fadhirsins kärlekir j honom Hwi ey, for thy at alt thz j wärldinne är, thz är antiggia til kötzsins girnilse, ällir öghnanna oc liffsins högfärdh, ok fölghir thär äpthir j samma ordhom Wärldhin forgars ok häna girnilse, än hwilkin som gör fadhirsins wilia, han bliffwer wthan ända, ällir äwärdhelika Swa ok thänna wärldinna ällir thänna näruarandis liffs kärlekir wthelykkir äwinnelikhetinna kärlek, ok sonen for onda kärlekxsins willo, städhir han ekke til sik sins fadhrs fulwordoghet, for thy han haffwer swa foretakit thätta ällir annor ärandhe, at han ey wil opfylla gudz fadhirs wilia Ondh girnilse ok högfärdh, the skipta sin j mällan aff jämpnom mattom ok gentalan, for thy at hwilkin som synis älska thänna forganglika thingin, ällir nakot annat än gudh, han synis girnas, han pröffwas högfärdhas mothe gudhi, hwilkin som högfärdhas, han girnas nakot thz som är offwir hans ordinem, thz är owir thz hans stadhga är höfflikit ällir lofflikit

Thy hwilkins kärlekir nw fästis j wärldi*nn*e, hwar skal ha*n* tha standa, nar wärldin bort gangir,

Thz skal ä wara wtha*n* twäkan, at the byg- Th.
ni*n*gin standh*i*r til fallith, hwilkins grwndhual synis söndh*i*r krosas, j nakro*m* rörilso*m* Swa ok nar thz forgars äll*i*r forfars, hwilkit swikne hoghin haffw*er* älskadh, tha är ekke rwm äll*i*r stadh*i*r til th*ä*n kärlekin meer, thy at thz som forgangit är war willo*nn*a kärlekir

Thy älskar th*ä*n rättelika, hwilkin ekke Per.
säth*i*r the thinge*n* fram fore gudh, hwilkin han nythiar j thässo liffweno Hwar fore scriffwar sanctus iohannes, käraste wener, älskadhe gudh swa mykit os, at han wilde giffwa sin endha son for wara skuld, ok wi seem inbyrdhis älska os Gudh saa enghin mä*n*niskia nakontidh, älsko*m* wi os inbyrdis, tha bliffw*er* gudh j os, ok ha*n*s kärlekir är fulko*m*plighi*n* j os Här akta hwat thz är störra, äll*i*r ey at see gudh j thässo liffweno, än hono*m* haffwa j hiärtano, i*n*nantil ägha hono*m*, äll*i*r wthan til nalkas hono*m* Annat aff thässo är omöghelikit mä*n*niskio*n*ne j likamano*m* liffwande, Annat är mögelikit j ko*m*mande liff ok näruarande Swa ok om thu älskar th*ä*n tik älskar, ensam älskelikhetin sa*m*pnar til tik gudh thi*n*na siäla äghara, at th*ä*n so*m* thu ekke formatte naturinne thz fortagande, at see hono*m*, math thu nw kärlekeno*m* mällanganga*n*de ägha tik äghandis Sannelika wthan gudh, tha älskar thu ekke gudh Swa ok wthan hono*m* tilhiälpande, kant thu ekke göma liffsins bwdordh, thy at aff hans nadhz käldo skänkis thz mä*n*niskia*n* wil wäl,

ok at hon gör rättelika ok liffw*er* Wärldi*nn*a haath opwäkkir gudz kärlek Gör gudz wilia ok bliff wtha*n* ända, thy at th*e*m thingome*n* ganga*n*do*m*, som synas mildheti*nn*a dyrkara, äll*i*r hälagheti*nn*a
124 han wardh*i*r til the thing fördh*i*r hwilkin ekke synas Seer mä*n*niskia*n* thz ho*n* wil, äpth*i*r hwario tharffwas hä*n*ne hopas thz, Alt thz som föth är aff gudhi, windh*er* wärldena, ok thä*n*ne är sighrin som windh*er* *wär*dena, war tro Wilt thu witha huru tron windh*er*

Th. swaradhe, gärna

Per. Är thz swa at christus bor j thi*n*a hiärta mz tro*n*ne, tik thiande kä*n*nir thu hono*m*, j thik stridhande moth wärldi*n*ne, ok tik kronande fore thin sigh*er* Hwilkin är th*ä*n som wantröstir om sighrin, j twäggia kämpa stridh äll*i*r kamp, nar christus hwilkin görarin är, ok sakin i stridi*n*ne stridh*er* mothe fianda*n*na grymhet Thä*n*na wärldi*n*na genstridh ok mothstandh, ok wärdzslika höfdi[n]gi*n*na makt, skalt thu ekke rädhas, om thu haffw*er* nakon *här*ra O christi jo*m*fru mi*n*s oppa, bliff stadogh, när thino*m* *här*ra, ok skalt thu witha, at all*i*r wärdzlikin räddoghe äll*i*r lasta*n*na, skal synas swasom a*n*nath spi*n*nilla näth, än wändh*i*r thu thin ögho*n* fran hono*m*, for nakon ondan räddogha, tha mistir thu thin rättha stath Mädh hwat storo*m* kärlek sagdhe johannes th*ätt*a, thz kwngör gudz ande j hono*m* bliffwande Mä*n*niskio nathur ällr mä*n*niskio hogha nathur, haffw*er* thz swa som eghelikit, at oplätha antiggia mz twngo*n*ne äll*i*r mz andro*m* kropsins mädhfärdo*m*, aff hwilko äll*i*r hwaria handa ha*n* röris j

ihra ma*n*neno*m* Nw for th*ä*n skuld at waar
eologus johannes, theologus kallas th*ä*n som
tracta ok tala om gudhelik thing, ok the hälgha
ript, hwilka johannes öste wt aff guddomeno*m*,
thärfore smakande wtrönte han kärleksins
ıak, annars haffdhe han ey format at tala
norledis, än som han haffdhe i*n*wärtes, j hoghen-
ı haffdhe han draghit pä*n*nan Thy wttydde
ä*n* hälghe ande ämbitidh Thry thing är j
ıanne betraktaskolandis, andelika skodilsa
gdh, fwlkomlika kärlekxsins loghe, hälgha ren-
:sins forma ok skapnadh, hwilkin sin skikkilse
ma*n*do*m* orörlikin, alt thz som likamligha
fdhe hono*m*, andano*m* radhande haffdhe han
dgadh Hwat sigh*er* apostolin J ärin dödhe
idharth liff är gömt mz christo j gudhi, hogx-
ıs renlekir är beqwe*m*bir at wnfaa gudhelik
odilse, ok j andelike skodhan wändis gudz
rlekir, swa som dörin oppa hakome*n*
Jak bidh*er* tik at thu th*ä*tta wttydh än Th.
rslikare*n*,
Vest thu ekke at äwärdhelika liffsins lusthe Per.
astwndilse är thä*n*na wärldi*n*na ok wärdzlika
ngha girnilsa dödh*i*r, än en trappa til gudz
rlekx eldh är th*ä*nna w*är*ldz giri dödir Gudh
kärlekin, til hwilki*n*s kärlek om thu böriar
;wnda, all thin astwndan ok gärni*n*gh brindh*er*
idh j kärleken*om* Sa*n*nelika gudhelika liwsins
,dh*i*r är th*ä*r, hwar gudz ok jä*m*cristins kärlekir
än til skiptis skä*m*mis hoghin aff mörkreno,
rar ekke ath*i*rleffwis kärleksins stadh ok rwm,
y sigh*er* han Hwilkin som älskar sin brodh*er* 125

han bliffw*er* j liwseno, ok ska*m*men äll*i*r synda tilfälle fi*n*nas ey j hono*m*, än th*ä*n so*m* hathar sin brodh*er*, han är j mörkreno, ok liffw*er* wandhrande j mörkreno, ok ha*n* weth ey hwart han gar, for thy mörkr*i*dh haffw*er* giorth hans öghon blind Thro dotth*i*r, at j hwario handha thingha kärlek, äll*i*r hedh*i*r gyri, thin hogh*i*r fästh*i*r sik wthan gudh Wthan twäkan indhra liwsith hwilkit sanna kärleksins withne är ok witnisbyrdh, minskadz j tik Gudh är liwsit, ok enkte mörkir är j hono*m* Är thz swa at wi sighio*m* os haffwa sälskap mz hono*m*, ok liffwo*m* tha likowäl ok wandhro*m* j morkreno, liwgho*m* wi altidh Hans sons blodh skal os rensa aff alle syndh Seer thu at kärleksins fwlko*m*pnilse är synda*n*na rensilse, ok liwsins kärlekir j christo Thä*n*s indhra liwsins är opr[in]nilsin i christo Sannelika säl är the mä*n*niskia*n* som forskullar äwärdhelika ske*n*sins klara stränghia, aff twäfalle kärlekx dygdh, haffwande gudh lyktan j sik, hwilkin all thing opfyllir ok omkringh ganghir j guddomeno*m* Thz sigx thy ekke fafänghlika, hono*m* haffwa takit hwilo j natwardheno*m* oppa h*är*rans bryste, hwilkin swa mykit aff kärlekeno*m*, hwilkin gudh är, pröffwas haffwa prädikath, wthan hwilkin hwar en som astwndar finna gudh, kan sik enkte främia äll*i*r forbätra

Th. Än tha at thä*n*ne stadhin j hwilko*m* gudz thiänare hwiltis oppa gudz bryst, är fullir mz allo thy som lustelikit är, wndhrar jak om här skylis enkte lönlighit wndh*i*r, thz som andhelikit är,

Per Sa*n*nelika här är mykin andelikin märkilse, for thy at j thä*n*na hwilona beteknas fulko*m*plighin

glädhi, hwilka brwdhin mz brwdhgomanom, kirkian mz christo, skal glädhias mz christo, j äwinnelikom sötma

Fadhir war ekke sen j christi kärlek, framföra thz alzstingx mykit kwnnoght är ganghna christi jomfrum, om the thz wisto Th.

Swa som johannes är j thässom stadhenom figura, thz är een liknilse, the hälgho kirkio, nw styrande mz christo, ok högtidh hallande wthan twangh ok dröffwilse Swa är ok nogh witherlikit honom wara eth äpthirdöme, ällir liknilse, samma kirkio mz krop ok anda, wthan ända styraskolande mz christo, j them nathwardhenom j hwilkom johannes hwiltis oppa sins kära mästara brysth, mz brödh ok viin, thz är j christi köth ok blodh, idhkadhis människionna athirlösn, j them ythersta opstandilsenna natwardh, ok hälgha manna ärilse, christi brwdh mz johanne teknadh, skal hwilas oppa sins härra brysth j äwärdhelighe rätuisonna hwilo, drikkande aff sins härra brysth, äpthir sina matto, fulkomplika guddomsins känno, ok indhra kärleksins sötma, thz som j första natwardenom, ällir om wars härra pino sacramentum giordhis, thz skal göras j them andhra, mz opstandilsenna fulkompnan j allom hälghom man- 126 nom, nar alle hälghe män ok wthwalde kalladhe, böghia hoffwodit til christi bryst, thz är hoghin tilföghiandhe, guddomenom anamaskolandis, äthandhe guddomsins diwpa wndhirstandilse, swghande aff christi bryst, hälgha äwinnelikhetinna käldo, ok äwärdhelika hälaghetzsins lönlikhet, drikkande aff gamblo wärldinne, thz är, j langhom fram- Per.

lidhnom tima mildhetinna ok tronna dyrkarom athirloffwat Swa som han foresagdhe, hwilkin thätta alth loffwadhe wardha fwlkompnaskolande, swa sighiandis J ärin the som stadoghe bliffwin mz mik j minom ffrestilsom, thy skal jak skipa idher swa som min fadhir skipadhe mik, at j skulin ätha ok drikka owir mith bordh j mino rike Ok sigher paulus, nar thz kombir som fwlkomplikit är, tha skal thz wttömas som widher nakon syndhirlikin deel är Wi seem nw swa som j speglenom ok j mörkom liknilsom, tha änlithe widh änlite Nw känner jak endels, tha skal jak känna, swa som jak är kändhir Ok thän war theologus johannes ewangelista sighr, käraste veni[r] Alle ärum wi gudz söner, än tha är ey konnugt, hwat wi skulum än wardha, vi withom at nar thz wardhir witherlikit, tha wardhom wi honom like For thy wi skulum see honom tholighin som han är

¶ See dotthir formona ällir skapnadhin, til thänna waghnin haffwer thu, opp j hwilkin thu math stigha, j lambeno, j maria, j baptista, j ewangelista, j hwilkra äpthirliknilsom thu maat thik forbätra, Bedz thy aff them mz hetasta böön, gudz hiälp Hwar thu athiruändhir at bidhia, thär athirwändhir jomfrunna forskullan, ok jomfrudomsins fruct ok dygdh, kärlekin kombir tik til at bidhia, ok bönin gör j tik christi kärlek wakande,

Th. Wärdoghe fadhir thu loffwar thässom hälgha jomfrudomenom wndhirsama samtykkio wara matto mykit olikom, hwilkins blindhe om swa ware, at ympnoghetin ok siälffwallit gaffwis, trodhe jak

här äpte wara seenth kw*n*na ällir formagha th*ätt*a atwakta ok akta, serdelis th*e*m som senth kombir, som nw jak

Jak wil tilläggia andra jo*m*fru äpth*i*rliknilse Per. aff sama taal, än olika j forskullilsome*n*, hwilka ey nw blo*m*strande ok klara blyghet*i*nna skeen, wtha*n* jämwäl ädhla hogxsins ok stadogha prydilsen, göra th*e*m beque*m*ma at äpth*i*rfölgia Luciam sigh*e*r jak agnam, thz är lambit, ceciliam oc agatam, hwilka offw*i*ruo*n*no thä*n*na orena wärldena, mz rena hogeno*m*, ok bortkastadho*m* ok offw*ir*wo*n*no*m* kötliko*m* brwdhgomo*m*, omildo*m* ok gry*m*mo*m*, äpth*i*rfölgdo the liffsins lamb förelöpande, aff hwilko*m* the första j barndomeno*m*, gaff hon sik til at lära bokligha konstir, Än hä*n*na fägrindh, wthan hä*n*na withu opwäkte een wanskelighin ok salogha*n* man h*än*na fiondha j h*än*na 127 kärlek, än hon forstyrdhe thä*n*na oskälika ok fawidzska dirffwena, oblyglikhetena j sino*m* owen, hono*m* ow*ir*wi*n*nande ok nidh*e*rthrykkia*n*de, ok hörrohuseno wmwändo j bönahws, thä*n* sa*m*ma sin fiondha mz sa*n*na brwdhgomas hiälp, antwardhadhe ho*n* ath*i*r j gen liffweno, ok aff böna*n*na makt aff eldeno*m* oskadh wtkome*n*, ok aff järn wakno*m* äll*i*r anbudho*m* göno*m* slaghin, swa som rosen thakin aff tyrneno, foor ho*n* ren wärdhi*n*na wi*n*nirska, ällir sigher wnnen, in j äwärdhelika sötma*n*s lukt

Sa*n*nelika th*än*na pikan haffdhe manzstadoghet, Th. ok manz hiärta, hwilken mz twäfalle dygdhz sigh*e*r fulskämde sin owen Skämdha*n* nidh*e*rslogh, nidh*e*rslaghna*n* aff mildho*m* hogh opresthe

Per. Hör dotthir, människionne skulde enkte synas stort wara wthan gudh Thy thän som enkte haffwer wthan gudh owir sik, han är större än nakorällir all creathur Storan hogh skuli alt j forsmädilsom wara, thz j kreaturomen är nidhan honom, thz ekke är swa wärdoght som han Thy dotthir älska thin skapara, ok alt thz som nidhan fore honom är, swa som thin fionda, thz är hällir thinna dygdz witnisbyrdh, än falsins bewisnigh

¶ Annor thera är lucia, hwilkin äpthir grymma höffdhingans bodh, wardh draghin thit som hon skulde lidha hädilse mz margom paar oxa, än the formatto hänne ekke röra, thy är hon en widhwndhirsyn, ey atenast närwarandom, wtan framlidhnom, ok kommaskolandom, Jomfrunnastadoghet droog margfalleligha grymma höffdhingans jnälffwe pinande, hon wtthande marghaledis hans hogh brinnandhe j wredhinna gälnisko Tha hon war kastadh j hetha oleo, ok bränandhe tiäru, bleff hon oskadh, sin anda antwardadhe hon gudhi Järneno gangande ginom hänna inälffwe Hwat skal iak sighia om the tridhia, cecilia hon war san christi fölgislaghi Jdhkelikin fatigha människio tiänirska, hwilkra ordha bewisningha, fwl, radhelikin, ok san, wndhirbughadhe hänna brwdgomme ok hans brodhir christi tro Hwilkins swar mz sanna wisdommenom, ok stadoghethenne, hedhniska owinen almachium, owiruan hon Widh hänne taladhe änglane, ok the fördho aff himerike blomstrande kronor, christi blomstrande nyia riddarom Swa länghe at mz fastho, waku, ok athirhaldh, mz hälgha kännedoms frukt, ok äpthir-

dömom, hwilkit hon alt hār āpthir sik leffdhe jomfrumen, hwariom widh sin tima, komnom aff modherliffwe, j wārldena christum spōriande ok āpthirletandhe, ok lambit wthan hindher fōliande, Oc slaghin mz swārdheno ok drāpin, hālghadhe hon sin jomfrudom gudhi āllir sith jomfrulika 128
blomster härranom, ok sidhan for hon gōnom himblana, mz christo āwärdhelika styraskolande Hwar ār nw thän som mz wārdogho loff kan framfōra hālgha jomfrunna agate martirs wtgangh, hwilka langsamlikarin pina, hwilka hon haffdhe for gudz hedhir, hānne athirgalt gladhelikin gāstabudh, hānne mykit liwflika komen, hānna limma wanskilse giordho hānna anda, hwilkin wakin ok frain war, mykin styrk, Hon wttandis in eculeo the pino kōneno saa kalladho, hāktadh j mōrka stwffw āllir torne, sargadhis aff jārnspikom, wāndis hon j them hwassom wddom som j blandh thz giwtare ok smidher hantera bortkastas Hānna spena affskornom, forskulladhe hon apostolins lākedom Swa thär āpthir at hon haffdhe lidhit pino ok dōdh, skämde hon sin plaghomāstara, hwilkin blasare war til hānna brānnande pino, gōnom watnidh til hāluitis pino Ān tha at thānna war ādhla j kōneno, tha likowāl thogh hon tiānista qwinno āmbite til sin mz gudhelike ōdhmiwkt, For thy hon bran all j sins konungx kārlek Thānnom jomfrumen tillāgh āwärdelika til witnisbyrdh, swa lānge wārlden standhir, ālloffwo twsand jomfrur mz ālloffwo thera hōffdhingom, likamligha brwdhgommanom gabbadhom, ok thär mz forsmadhom Himilsligha brwdhahuseno anam-

adho, ok th*e*m hälgha anda ledsagharenom, thoko the himerike mz storo*m* sigh*e*r, mz si*n*ne sighlingh, j hwilke the sik forsökto for än the gingo til stridz, the gabba wärldi*n*na älskara, th*e*ra owina hära wnflydho the, th*ä*ntidh the haffdho sit lopp fulkompnat, fiollo the swa som lamb mz hwitasta wl j wlffwa*n*na mw*n*, hwilke mz större ok omildasta grymhet sarghadho th*e*m, th*är* äpth*i*r opforo the gino*m* himlana, thakaskolande lön ok äw*är*delika krono, for sin sigh*e*r, swa som blo*m*stir blo*m*stromen tilföghiaskolande Nw thz wi fast willo*m* jo*m*fru*n*nar äpth*i*rdöme, hälgho*m* jo*m*fru*m* framfore säthia, swa som en spegil fore th*e*m, thz kw*n*no*m* wi ällir formago*m* ekke allaledis swa göra, som the sik haffdho, badhe j th*e*m timanom nar laghin höllos, ok swa j nadhi*n*na tima, hwilkin nw är So*m*lika aff th*e*m lwpu före lambeno ok somlika fölia äpth*i*r, badhe qwinköns ok mankö*n*s Til at wttrykkia th*ät*ta alt, formaa näpligha thän som är aldra bästh tala*n*de J bland hwilka somligha pryddo sit hoffwdh mz skinande lilior, somlika mz rosis purpureis, thz är purpura lith, pryddo the sina högra ok vinstra ok jässa

Th. Hwi gör thu thä*n*na atskilnadhin j mällan thä*n*na rosenar, om thu th*ät*ta gör tilläggia*n*de
129 atskililikit kön, til atskiligha forskullan, thz är än mörkt at wndh*i*rstanda

Per. Lilionar j fridheno*m* liknas pura reno*m* jo*m*frudomeno*m* Rosenar pino*n*ne, hwilka tha likawäl saa omfämpnas the sik j mällan, ällir snärias hwar thera om the andra, at thu matte wäl haffwa j the hälgho kirkio fridh, rosas wthan

blodz wtgiwtilse, rödha j dröffwilsom ok mothegang
Lilia j christi fridh skinande Här om sigher
hærran, j wärldinne skulin j haffwa twang mz
drőffwilsom Fridhin haffwin j mik, for thy j
blodzsins wtgiwtilse pryddis christi jomfru wthan-
il mz rosen krono Jnnantil j hogxsins fridh mz
iliis, til skiptis händhir thätta, wthan swärdeno
ıäriande, ällir ältande, är thz swa at orlöghit
äggir sik ällir säthir mothe brystidh, ok ey
vindher, tha bör hoghenom haffwa rosena, ok
'ore renlikhetena bör kroppenom haffwa lilium,
illir liliona Nar som siälin frestas aff syndoga
ıkörhetinna eldh, ällir aff nakrom adhrom last,
ok ey samtykkir kytheno til thz som olofflighit
ir, gömande kroppin osmittadhan, tha gör hon
gudhi alt saman yrtaghardh, roser ok lilior
Mädhan swa är at aff wors kötz jordh, hwilkin
plägha bära lastanna tyrne, ok tholika fruct aff
ik födha, hwilkin skadheligin är, thy fordriffwa
he ok fordarffwa renleksins fruct, wthan atwaktidh
ır granth ok wäl fragith, thär wtspringher ok
'enleksins fruct ällir blomstir, hwit ok röth, aff
ıwilko waro höxsto hoffdhe görs krona, än wil
hu at jak skal saman bindha tik ena krono, mz
'am ordhom

Mädh hwath blomstir Th.

Liliis, rosis, violis, thz är renlekenom, Per.
kärlekenom, ok ödhmiwktinne, är eth aff thänna
riggia handha blomstra kön bortho, tha forgaar
kronan, hwilkin saman bwndin är, ok wardhir om
ınkte mz sinne fägrindh Thak borth fran
'enlekenom kärlekin, ällir ödhmiwktena fran them

badho*m*, thak ok th*e*m badhe*n* kärlekin ok renlekin fran ödhmiwkti*nn*e, tha wisna the all sama*n*, hwilkin som syntos wara fagh*i*r mz mykle enka*nn*elikhet Hwat är fäghre än renlekin, hwilkin mä*nn*iskiona som wanskelighin är, gör til eth renth kaar, aff orene sädh affladha, aff owenено*m* hemelikin, swa som j sama hwse byggiandis, aff mä*nn*iskio*nn*e nakraledis gör ho*n* ängil Änglено*m* är renleksins dygdh nathurlighi*n*, Mä*nn*iskio*nn*e dygdhi*nn*a saak ok blo*m*stirsins nadh, swarande äro*nn*e som äpth*i*rföliande är Ok sigh*e*r apostolin, th*ätt*a är idhar hälgilse, at j skulin haffwa ath*i*r-
130 haldh aff skörliffnadh, swa at hwar en idhra weth ägha sit kaar j hälgilse ok hedh*i*r, ekke j astwndilsi*nn*a pino, swa som hedhnigana hwilke enkte witha aff gudhi Wisselika wthan thu älskar, tho haffw*e*r thin renlekir hwadzske wärd äll*i*r forskullilse Hwat goth haffw*e*r blyghlikhetin, om ho*n* ekke wardh*i*r hwlpin mz eno*m* fwlbordogho*m* kärlek, Renlekin wthan kärlekin är swa som lampan wthan oleo, thak borth oliona ok lampan sluknar Än christi jo*m*fru skal sik wi*n*dh om läggia, at hä*nn*a renlekir bliffw*e*r osmittadh*i*r, at j hä*nn*e finnis the lampo*nn*a skeen, som brä*nn*ande är, ok at ho*n* lathe see j sik, at ho*n* kä*nn*er sin brwdhgo*m*ma fore alla kärlegha älska, ok all annor creathur j hono*m*, th*e*m ho*n* älskar

Th. O jo*m*fruligha kronona fägrindh, ow*i*rgangande alla konu*n*gxlika w*är*doghet,

Per. Hör dotth*i*r eth blyghelikit liffw*i*rne, j blandh frestilsi*nn*a tagga ok stio*n*ga, j allo*m* tima äll*i*r hwario*m* tima, haffw*e*r thz rosa ok lilia kräselikhet,

Ware thz ok saa at jomfrunna äptirliknilse kwnne tik ekke wara ömpnogh opwäkkilse, til tith gangn, tha math thu taka twsanda ällir othalika hälgha änkior, ok hionalagh, ok skodha granligha thera liffwirne, huru ärligha the liffdho j osmittadho sängh, oppa thz at the wille lambeno äptirfölghia, ok thz skal tik thwinga til thz sama Ok oppa thz at [aff] allom them skuli jak framsäthia twa, thino skikkilse ällir ordhin, hwilkin wärdogharen är än thera, tha koma mik j tanka judith ok susanna, aff hwilkom annor thera blygh winnirska, drap omilla höffdhingan, hwilkin som syntis wara owinnelighin, mz sinom ällir hans eghnom kniff, renleksins fionde, guddomsins genstridara ok genwärdoghom, skörofulla horkarlenom The andra borth blästhe oblygha prästena, wndhir lamba wllinne sik skylande Dödhin hällir wtwäliande, renlekenom gömdom ok beffwaradhom, än sik siälffwa ok gudz räddogha glömande Haffdhe thz saa warit, at thänna hälgha qwinnan oblyghetinna winnirska, haffdhe mz hordomsins fylsko giort owiruälle j hionalagxsins troligho sacrament, ok smittadh sina brwdhasängh, ok om hon for räddogha skuld, haffdhe sik latith swika aff them orätuisa domaromen, tha haffdhe hon fallith j dödzsins syndh, giffwande sik wndhir främadhan ok annars lwstha Ok thär mz hafde hon misth äwärdhelikx priis ok sigirs loff, ey haffdhe ok hon tha oppinbarath israels owinir, hwilke sik rättelika haffdho forbrwthit, gaa wndhir dödzsins dom

Thänne stadhin är christi jomfrum mykit rädha- 131
skolandis Sannelika thänna wädhirflaghan är

paradysi blo*m*stir aldra wadhelikasta, at ey wardha christi hirdha, thz är the som skulu wara siälan*n*a gömara, christi ancillis til fordarff Swa at j th*e*m fwlko*m*pnas thz som scriffwas om riffwande warghana siäla draparana, hwilka the dräpa mz löshetin*n*a ok skörhetin*n*a swärdho*m*, än tho at the synas födha th*e*m mz san*n*in*d*hin*n*a ordho*m* Hwat onth äll*i*r hwat lastirlighit ok saa storo ondho kan nakon tidh liknas Hwat dödh*i*r kan thässo*m* dödheno*m* liknas, hwar christi jo*m*fru mästare, äwärdelika kara*n*na gömare Syons dötthra doctor ok lärofadh*i*r, ok himilslika brwda*n*na, haffw*e*r saa glömt gudz räddogha ok gudz kärlek, ok är swa blindh*e*r wordhin, aff sköra lusta*n*s skugga, at han skodhar sina eghna dotth*e*r mz olofflik*o*m kärlek, for hwilki*n*s blygdh gömaskolandis ok beffwaraskola*n*dis Han skulde altidh redho wara, at gaa j dödhi*n* Hwat kan nw höras ällir sighias slemare, än at senior thän äldre j kirkio*n*ne, the hälgho kirkio brudgo*m*me, christi vicarius ällir capella*n*, slar sik lösan, farande mz barnalatho*m*, käthe ok löshet, borthgangande aff rätwiso*n*na ok sa*n*nin*d*i*n*ne, ok in j kötzsins skamlika lustha ok illaluktande Här är wisselika canaans sädh, ok ey juda, hwilkin fägrindhin swek, ok wiskipligha willan thä*n*s olofflika ok ohöffligha skörhetin*n*a hithi, hwilkin som bögh*i*r til falsa gälnisko, at thz skulle fwlko*m*pnas som h*är*ran thalar om gambla owene*n* til job, han kastar fore sik gwllit swa som anna*n* träk, ok thz, tha falla stiärnonar aff himbleno*m*, ok thz, solin är wordhin swa som een haarsäkker, ok mykit thä*n*no likt, j hwilko otro-

likom ok slemom mästarom, oc kännefädhrom
bewisas ok wtmärkis thera eghin smittha, hwilka
the haffwa aff sinna synda fylsko ok fwlhet, aff
hwilke synda tilfälle oprindher

Aff gwlleno j träkkin wmuändo, aff stiärno Th.
falleno ällir solinne omskiptho, än tha at thänna
olika thinga tal ällir samfögilse lärir nogh warth
wndhirstand Jak bidher tik tha likawäl at thz
maghe än wardha liwsligháre j the wttydhningenne
som kallas j the hälgho scrifft allegoria

Gwllit wändis j träkkin nar som känne- Per.
fadhirsins wndhirstand ok wisdom böghis til slema
ok illaluktande kötzsins kärlek Stiärnonar falla
nar hans dygdha liws mörkis aff lastanna skwgga 132
Sannelika tha ther han harsäksins skapnadh,
thäntidh siälin skinande i tronne ok gärningenne
görs blindh aff frestilsinna skyym, ok smittas aff
dödheliko syndinna slem, mistande gudz kärlekx
solgisl, ällir hetha, Mange pröffwas wara hälgha
jomfrunnar mästara, swa som fore lärdom skuld,
än ekke fore nakra gömo skuld, äpthir apostolins
ordh Ware thz swa at j haffdhen tio twsandh
mästara, än ekke margha fädhrena Han älskadhe
alla them som han födde i christo We är mik
wslom, o huru mangh jomfru klostir j warom tima
synas swa som darrande, aff thänna sottinne, thy
at the ondo domarene ok prästene, som fordhom
waro, oppinbaras nw j them som franwände äru
gudhi, ok allo godho, til thän skämmelika ok
fula skörhetinna lusta, aff hwilkom swa nw som
tha, gabbas ok skämmis hälgha jomfrur, ok fore
thera skuld forskulla the äwärdheliga blygdh ok

pino, aff hwilkra kännedom ok äptirdöme, állir hälghom manilsom, skuldo the at hopas liwsins nadh ok äro Nw for thän skuld at jämlikir skadhelikin kärlekir, j omskipteliko kyni är, thy twingar dödhin them badhe mz eno fördarff állir syndhirknosan O hwat thätta fallit är mykit storlika sörghiande, aff the hälgho kirkio, thz är allom cristnom människiom, hwar jbland alla kirkionna status ok gradus, the högxta störtha oppa nidhersta diwpit, Wnge ok gamble stötha sik aff tholko skämmelike wanfrägdh Gudz nampn hädhis, ok allir the hälgho kirkio kroppir söndhirknosas mz sörgelikasta faal, ve är tholkom blindom mästarom ok hedhniskom, for hwilkins skuld tholikin skam händhir, bäthir ware thz honom, at han haffdhe aldrigh warit föddhir Ängelin standhir redho at hwgga honom aff j middhio, ey finnis han j thera kirkio, som wtwalde äru ey j bland synagogam judeorum, ey ok j thera som kompne äru aff hedhningomen, ey faar han stadh j bland hälagh hionalagh, ey hällir j sälskap mz them som nw liffwa j athirhald Hans dagha j thännom last wardha ey mange, hans biscops ämbite ok prelati ämbite skal en annar tagha Hwi, for thän skuld at han haffwer giorth owiruälle oppa gudz mönstir, honom skal gudh fordarffwa ok fordriffwa Apostolin sigher, flyn skörliffnadhin, hwaria handa synd mäniskian gör, tha är hon wthan om kroppin, än thän som liffwer skörligha, han syndar in j kroppenom Ällir within j ekke at idhre limma äru thäns hälgha anda mön
133 hwilkin j idher är, hwilkin j haffw

ok j ärin ekke idhre eghne Hwat ey är han een ande mz gudhi, som widherludhir gudhi Thag nw til wara thu som kallas härrans kaara gömare thu som standhir j hirda stadh, oc äst wordhin christi jomfrum willonna mästare, Nar som mäniskian libbar ällir skämmer sinne owirnathurs statum mz ondom lustha, strax gudz bwdhords glömska, hwilkit skälikin siäl skulde älska, gör all sinnen oskäleghin, at the äru swa som athskild enkte fölghir the andro Swa glömdo rätuisonne födhis girin, ällir rätuisonna glömska födhir gyrina, ok hänna synda gnisto, girinna ondzska tildraghir fallit ok dödhin Thera jordh födde frödena, j thera konunga lönligha rummom, thz är the som skuldo andra lära ok styra til renlekin, the äro slemandis jnwertis j orenlikhetinne, hwilke mz frödomen wndhirstandas, ve ve fore toligha skäligx creaturis styggelika blinde, ällir omskygt ok betäkth mz mörkom skugga Thu öser saa wt äwärdelika wisdomsins liws, mz thins sköra lustha mörkir, ok alt thz som j tik är mz miskundh giorth, wändhis tik til hämpd Thätta är en slemasta wtkastningh ok störste skadhi, at thu siälffwir thz gör hwilkit thu forbiwdhir, straffar ok fordömer j thinne eghne gärningh, thz som thu biudhir Ällir west thu ekke, Jak sigher tik som gömer kirkionna kaar, at kötzsins wanskilse är saa andanom saak til sighrin, som til stridhinne Aldrigh är waghiande [illegible] for thy han är swa lastanna [illegible] Hör thu gudz thian[illegible]na siälinna wär[illegible] jnwärtis

wndhirstandande, om ho*n* rensadh är aff lastome*n*, ok sidhan om ho*n* mi*n*nis oppa hwat ho*n* skal wardha j kropsins aflägni*n*gh äll*i*r j dödheno*m*, ok hwilkin ho*n* war för än ho*n* gik in j kroppin Alth thz ämbite som är görande mz thä*n*no*m* kroppeno*m*, tha skipas thz wäl ok rättelika, om foreskodhas hans frihetz ära, antiggia framlidhin äll*i*r komaskolande Sa*n*nelika swa som eth rutidh trä ok gamalt är onyttoght til alzskona bygni*n*gh Swa ok een skörliffnadz hogh*i*r til rätwiso*n*na gärni*n*ga Thä*n*na madhkin fornöth*i*r j*n*uertis alla the godha gärni*n*ga, som säfwi*n*ne*n* kan sama*n* ko*m*ma, thy hwilkin som mz oreno liffwi*r*ne smittar sina siäl, ha*n* gör swa som thän som jordhar nidh*e*r j träkkin en dyran sten Siäli*n*na skälikhet kastas ekke snarlika aff omskipteliko*m* pino*m* Skälin ok pinilsin äru sik inbyrdis gen-wärdogh, thy fortakir skälin e*n*na wisa mä*n*niskio rörilse, a hogxsins wägna, at ho*n* ey meer skuli sik giffwa wt j sin syndogha begerilse, ok at ho*n* j*n*uärtis skuli bliffwa wthan ängxla Hör thu som
134 gömare äst til th*ä*tta himilslika liggiande fää, tha thu owi*r*lägghi*r* thänkiande at thu wilt synda Först thänk ok aktha, hwat thu forskullar om thu syndar, tryggare är fore sarid thänkia oppa helbri[g]dheligheti*n*na äw*är*delikhet, än äpt*ir* saridh disputera om läkedo*m*sins plastir Annath th*e*ra är helso*n*na foresyn Annath th*e*ra dödzsins wadhe

¶ J engho*m* stadh ok j engho*m* tima är loff-likit at synda, for thy gudh är allastadz, äll*i*r gudhi är hwar en stadh*i*r näruarande For thy swa som ha*n* är domare til alla syndh*i*r, saa är

han hämpnare ow*ir* alla syndh*ir*, thy skalt thu christi riddare, aff christi kärlekx logha, standa orörlighi*n* widh eldin Stath omskygdh*ir* aff th*em* hälgha anda, altidh redho moth bri*nn*ande skotho*m* stridha*n*de Aktha thins stadz wärdoghet, huru ädla en limbir thu äst aff thins hoffwdz nadh, j alle the hälghe kirkio Hwilkin kan bliffwa standande aff th*em* mi*n*dra, ällir aff th*em* som wndh*ir*dana äru Om machabeus fallir j stridhi*n*ne, om baswna*n* giffw*er* owisth liwdh, haa kan sik redha til stridhi*nn*a, om banersmästaren giffw*er* flyktena fore fiondhin, hwat ey wardh*ir* th*em* som äpt*ir*fölia banerit ensa*m*pt hopith j flykti*n*ne Stath thy thu som skal ledha hälgha härskapit stadeligha Stath styrktir aff himilsliko*m* kä*n*nedom, ok sidho*m* Hör christi tiänare, thz är ekke stor syndh, nar een stiäl nakot, for thy han stiäl for the saak, at ha*n* wil mätta thä*n* som hwnghrogh*ir* är, äll*ir* hwngrande siäl, än hwilkin horkarl är for hiärta*n*s fatighdo*m*, han tappar sina siäl Thu christi ögha, lysande thino*m* jämcristno*m*, ok läpana mz helso*n*na kä*n*nedom Thu äst näsan aatskiliande onth ok goth Thu örath, atwaktelika hörande mz lydhno*n*ne gudz wilia, thu christi thaan twggande ok fortärande, j th*em* som onde äru, thz the äru ondhe, at the maghin lära wardha thz som the haffwa warith Thu handhin mothe owenome*n* stridhande, rättelika görande, christi blodh ok likama wighiande, thith ämbite säthis fram fore alla th*em*, som dödhelike äru, ok ämwäl fram fore änglana Sa*n*nelika thu oplath*ir* himblana, ok ath*ir*lykkir oplatande mz döpilsome*n*, ok syndabätringe*nn*a

sacramentis, ok scriptamalome*n*, th*e*m som th*e*m sa*n*nelika thaka Thu mättar them som hwngrogho äru, mz altarins brödh, th*e*m som fallit haffwa opreser thu mz himilsliko ordheno Thu äst allo*m* giordh*i*r all*i*r, äll*i*r all thing äst thu allo*m* mä*n*niskio*m* For ha*n*s skuld, hwilkin for wara skuld war korsfästir Alla mä*n*niskio helso skalt thu hethelika girnas, ok th*ä*r mz wil jak th*ätt*a swa snarlika ända, menandis ok fwlko*m*plika troandis, at thu äst een midlare mällan himilslighin

135 ok jordzlikin thing, gudh mz andeliko offreno, for hans äll*i*r om hans owener blidhkande, thz är, at thu forwärwa syndaro*m* aff gudhi wenskap, ok strangha domara*n*s grymhet wmwändh*i*r thu, mz sacramentis ok bönom Hwat ey spordhe gudh **äpth*i*r th*e*m man, som skulde j mällan säthia gärdhisgardhin hono*m* ok mankönith, ok standa** skulde moth hono*m*, at han skulde ey slaa hono*m* nidh*e*r ok fordarffwa hono*m*, ok nw haffw*e*r han tik fw*n*nith, Fallir thy nw thu, hwat ey aff ensa*m*pno hirdha*n*s faal skä*m*mis all hiordhin, ok th*ä*r äpth*i*r thakx borth gärdisgardhin, Hwat händh*i*r sidhan, enkte wthan wingardhin nidh*e*rtrotz aff oskäliko*m* diwrom Ve är israels hirdhom sigh*e*r h*ä*rren, hwilke sik siälffwe foresee j thy som th*e*m täkkis, th*e*m siälffwa födhandis, the ätha miolkena, wllena slitha the, thz siwka kasta the borth, thz brwthna bindha the ekke saman, thz som wilt far kalla the ekke j geen, thz borth tappath är spöria the ekke opp, är thz saa at hirdhin kastar borth gudz räddogha, hwat hop är tha yth*e*rmera äll*i*r framdelis til hiordhi*n*na gömo Hwat är thy for

tholika saker göraskolande, hwat wilt thu annadh, wtha*n* fortaak all synda tilfälle thino*m* fiondha maledicti gracia, thy at eth litidh stykke swrdegh gör alla*n* deghen swran, ok thä*n* som forsmar litidh, borthflyth*er* saa läntelika, ok mädhan thu wndh*ir*standh*ir* liffsins gaffwo, hwilka thu haffw*er* aff gudhi Sigh mz p*ro*phetano*m*, sidhan thu omwändhe mik, giordhe jak mi*n*a syndabätringh, sidhan thu teddhe mik, slo jak mi*n*a ländh Hwat ey tharffwas allo*m* mä*n*niskio*n*na liffs tima, synda*n*na bätringh, syndh*ir*ligha for thy, at eth nattagamalt barn är ekke rent j gudz asyn, ok sa*n*nelika ey än stiärnonar, ok ysaias thä*n* fwlko*m*plighe p*ro*phetin j alle rätwiso sigh*er* hä*r*rano*m*, alla wara rätuisor j thi*n*ne asyn äru swa som qwi*n*nona smittadha klädhe, thy at ekke är the som ey syndar, ok ey skal rätuisas j thi*n*ne asyn hwar een som liffwa*n*de är Hwat är thz, jak sloo mi*n*a ländh, som thu tedhe, wthan sidha*n* jak fik thina andhelika gaffwor, twingadhe jak kötzsins syndeligha girnilse, ok kötzsins lagh, äll*ir* ytra mansins wndh*ir* hogxsins lagh, ok sidha*n* jak j wndh*ir*stansins liws foresmakadhe thz godha som är komaskolande thino*m* hälgho*m* ma*n*no*m* Thak for thä*n*na saak, o thu gudz thiänare, til tik swärdhit, ok binth widh thina ländh, aldra starklighast, thz är, mz gudz ordho*m* dräp alt thz som illa liffw*er* j thik, ok thz gör alwarligha, mz alle makt, at thu maghe sighia mz apostleno*m*, jak liffw*er*, än ekke jak, wthan christus liffw*er* j mik O thu gudz wen, wakta at thu ey for skörlikit liffw*ir*ne wardh*ir* gudz owen, ok hatlikin badhe

änglom ok människiom, wanuördhir, forsmadhir, ok bortkastadhir, wakta at tu ey aff tik lathir
136 röffwa blyghetinna blomstir, for lithin timans frestilse, ok thu som föra skalt härrans örloogh, wänth ekke bakin til owenenar J första spezain ällir tilgangin, nar the mäst atlägghia Saa mangha kronor skalt thu haffwa j himblomen, huru margha marias ihesu mödher thu mz ihesu wäl gömer, hör scriftena Thu haffwer dötther, göm thera kropp, laat them ekke see tith änlithe blith, thz är, giff ekke the köneno som wanskeligharin är, tilfälle til nakra käthe, wthan tith änlithe j tik skal wara the siälinna lärdom, som wanskeligaren är Ok thz, Se ekke til qwinnonna fägrindh, ok ey girnas see qwinno for fägrindh skuld, göm granligha gambla owensins hwisk, ok j örlögeno forsökthom, war atwaktol om tik, for thy at lathir thu aff at stridha, tha läthias tik, ällir tik wardhir ledhosambir thänne ondho fridhin, nar thin owen glädz sik haffwa wnnith sigher Thu haffwer härrans kar at bära, ok wtwalt walsins kar, j hwilkom thz liggiande fää, hwilko enkte aff the här är kan liknas, fore hwilkit köpaskolandis all thing sälias, som äghas, thz är siälffwir kirkionna brwdhgomme, hwilkin swa som owirgiffwande fadher ok modher, köpthe han sina brwdh mz sins blodz wtgiwtilse, som scriffwat standhir For thän skuld skal mannen owirgiffwa fadher ok modher, ok bliffwa widh sina hustru, ok skulu the badhen wara j eno kythi, thätta sacramentith, sigher apostolin, är stort, än jak sigher thz j christo ok j kirkionne, thu haffwer thakit til tik

som annadh gömogodz, alzskona lustha ok kräselikasta yrtagardh, dyrkaskolandis, hwar j bland lilia födhis christus, thär til daghin gaar op, ok skuggane böghias nidher Wilt thu witha huru christus födhis j bland lilia

Jak bidher tik lath höra Th.

Hwar renliffnadhin ällir renlekiu thän hälghe Per. styrir j them som andhra skulu styra, ok j them blomstras, ok wndhirdanane thz äru jomfrunar, swara mz sama dygdhanna blomstir, hwat ey christus satthir mit j mällan, swa som blomstir, tilleer ällir lioffligha tilseer blomstromen, oppa alla sidhor, mz blyghetinne takir ok biwdhir, ällir giffwer han liliommen almennelighin gästabwdh, aldra bästluktande Wari thy jomfrunnar forstandare johannes, marie gömare, ok tilskikkadhir tiänare Wari ok christi jomfrur maria johanni antwardadha, blyghetinna marghongaffwor, panth ok fägrindh, ware jämpnhithi j badhom, thz är j ordheno, j bwdheno, ok lydhnonna dygdh Rosenna tilsyn haffwi hwar thera til thän andra, almennelikin, swa som nakor sik j mällan, withnen sin lönlikin ärandhe Saa ok magho the likan stadh wardha lutthakandhe äpthir sinne forskullan, them 137 som j himblomen äru ey olikom Mästarin ok discipula, fadhren ok dotthrin, hwilken högxsta fadhrens ok mästarans räddoghan ok kärlekin skipte sik j mällan, aff renasta hogh Flyghandhe fogla komma tilsaman mz them som thera lika äru, ok sannindhin athirkombir til them, som hänne göra, kärlek ok gudz räddogha, mällan mästaran ok discipulam äru stor sannindhinna withne,

Th. Thu stänghir ällir läser athir, mz wäl samwärdoghom laasom Owinsins tilgang ok domarins gömo Om andeligha stadzsins faar, at klostirliffwärnith j sinne forfwärningh hänghir alt saman oppa beskedhelikx mästara wisdom, kännedom ällir näpst Thy wore thz saa, at stadhin som bär allan twnghan j huseno, rördhis j eth öghnablik, huru kwnne thz bliffwa staudande, som starkligha är fästh widh stwdhena

Per. Fwlt wäl, for thy thz loffwer jngha stadoghet, hwaria handa thz kan hälstz wara, som fallir aff sinom statu ok stadgha, thär fore äru foresätiandhe milicie christi, thz äru them personis, som christi liffwerne, hwilkit han här oppa jordhinne dödelighin haffde, wtwälia the mästara ok formän, som haffwa hälaght ok osmittadh liffwerne, ok mykit äru foregangande androm, til at wnfaa hälaght liffwerne, them sinnomen athirlyktom som likamlikin äru, til tolkit liffwerne Ok äru swa som satthe bortho wthan wm wärldhena, ok sit eghit köth, thz är thän ondhe lusthen j kytino är, ok omwände til sina opbörian, the som äru allom synlighom thingom höghre, alla sina jndhra krapta tilföghia ällir tilqwämma himilslika wisdomsins ok andelika wndhirstansins sinnom, ok afskuthnom ällir bortkastadhom alla wärdzliga säwin, ok thy som fafängt är Betrakta ok skodha gudz bilätis spegil j sik, idhkadhe ok forsökte j himilslighom skapilsom ok fägrind, komaskolande wärldena, nakra handa skola rädhas the thing som ey äru kommin fore människio öron, ällir ohörlikin äru, ok näplika foresmakat aff renasta hiärta

Saa fästa the ok sin omgängilse mz apostlenom, ok sätia j himblenom, at thera fäm sinnom alzstingx oplystom, näplika j thera persona, stadh ok tima omskiptas the, j nakrom atskildom gärningom, ok at jak skuli thia om the gärning, som oskälighin är The samanläggia ey ällir affla,.ällir wilia nakot thz som sik inkombir mz them, hwat thz hällir är mz thera opsath, at thz kombir, ällir lönligha, hällir oppinbarlika For thy forsökta ok pröffwada dygdhin näpsir them som owise äru, ok for thy wisdommen gar ekke in j ena ondzskofulla siäl, ey innebygghir ok han j them krop, som syndinna träl är, älla sik haffwer giffwit wndhir syndena, thän hälghe ande flyr allan thän lärdom 138 ok kännedom, som skrymtelikin är, ok han draghir sik wndan them tankom, som äru wthan wndhirstandh, han fordriffs ok aff syndinne offwan oppa komande Tholike äpthir apostoli ordhom, skulu hallas j wärdoghom hedhir Wi bidhiom idher, at j kännin them, ok haffwin atanka oppa them, som ärffwoda j bland idher, ok idher äru foresatte j härranom, ok idher mana at j skulin haffwa them j ythermer kärlek, for thera ärffwodhe

¶ Hör dotthir swa som skinande finapärla, ällir andra dyra stena skinande, solinna solgislom lysande oppa them, ok skinande, ökis thera skeen, at the som förra skino aff thera nathurligo sken, skina nw meer aff solinna öktha klarhet Saa ok människionna siäl, klar aff skälanna liws, nar hänne tilfögis hälgha äwärdelikhetinna liws, thz är annadh människiona wara, ok annadh godhan vara, är thz swa, at thu lägghir dyra stenen j

orenlikhetena, tha forökir thu honom thär mz enkte liws, thy at hans nathurlika liws fortagx aff träkkenom, swa at thz kan ekke synas Siälin nidhertrykt for thänna wärdzlika thinganna orena omsorgh ok kärlek skuld, huru kan hon lysa j äwärdelikom wisdom Thak thy thz nathurligha godha, som thu haffwer aff gudhi, ok tillägh thz guddomsins liws, tik nalkande gudhi, ok gör thz ekke mörkt, hwilkit nathuren diktadhe, tik fran honom gangandhe

Th. Äpthir thz jak gissar aff thinom ordhom, j bland män ok qwinnor, j iämpliko lypte, mildhetinna dyrkan idhkandis, är widhrtorftogh[t] granligha gudz näruarilse känna, hwilko aff hoghenom thera borttakno, som tilsamman omganga, strax forgars thera klostirligha ok gudhelika liffs mästirska oc alt saman thz reglo gömo arörir

Per. Enkte kan nakon tidh sannare sighias, hwar swa som twäskona kön, än tha at the äru tilwigdh ok tilteknath hälaghetinne som är män ok qwinnor, ok en wägh atskileligha samanlykker them, än tha at bäggias thera hälaghet mz thera järteknom sloo bärgen swa som annar lyngeld, ok mz tronne ok bönenna starka wald ok makt röra bärgith, tha likawäl wthan gudz räddoge ok gudz kärlekir kombir thär til, them j mällan, tha oppinbara owenanna swepesaak sik snart Hwat ey westh thu at törth ämpne, liggiandhe harth widher eldhin, brindher snarlika Saa ok wanskelike hoghin, nar tilfällin äru giffwin, snarligha samanknosas, swa som aska wardhande Thak thy bort tilfällin, tha bliffwer oppa badha sidhor alt oskath ok osarghat,

thz thu förra sagdhe, christum wan konung Th.
födhas j blandh lilia, swa länge daghin oprindher, ok
skuggana nidherböghias, thätta kan jak ekke see
ällir wndhirstanda, mädhan thänna äthanin synis
ändas, ok at thz mz ändanom samanlykis, pröffwas 139
wara omskiptelikit

Thin spörsla är rätwis, alt thz som äldras Per.
ok wardhir gamalt, thz nalkas fordarfweno ok
forgängilse Hör brwdhgommen födhis j blandh
lilia, thy at christus lustas j hälgha siäla renlek,
hwilkra kroppir blomstrande är, mz ythra sinnanna
renlek, ok siälin mz hälgha tankanom oplypthis
til at skodha äwinnelika thinganna hälaghet, än
swa länge brwdhgomen swa födhis här, thz är j
thässo liffweno, tha plantar han wara lilior, at
han skuli j them födhas thimeligha, än thätta
lilio blomstir hörir ällir tillydher til äwärdelika
godho blomstir J hwilkins sötastha lwkt brwdh-
gommen skal lustas äwärdelika Thän daghin gör
thässa nattena til enkte, liffwit bedröffwir dödhin
ok fordriffwer, ok här äptir ällir thär j fran, skal
enkte wara wthan liws ok liff, for thy thz takir
tha sakin thera ända ällir skugga Än här til aff
susanna ok them orätuiso domarom haffwa fram-
gangit, wari ekke osköniokt ällir otäkt, hwilke
renliffwis qwinnona wildo haffwa fordarffwat mz
twäfallom dödh, än thäntidh the waro wtletadhe
ok ranzsakadhe, offwirwnne ok skämde, äpthir
thera forskullan For hänna skuld wordho the,
hwilke som hardhe waro som stenen, mz stenom
fordarffwade Än thu o christi tiänista qwinna,
om saa hända kan, at sibilus serpentis, thz är

thä*n*s ormsins hwisk, äll*ir* sirenarum the orma*nn*a, som flyghande äru mz th*er*a eth*ir*, lisma fore tik, thz är at om nakor persona wil tik wika, äll*ir* lwkka til thz som ohöffwelikit är, ok aff skörfullo*m* hogh wändh*ir* sin slema ok fula ögho*n* til tik, tha ropa högth mz susanna Sighian[di]s, är thz swa at jak gör thz, tha star mik enkte fore wtha*n* dödhi*n*, gör jak ok ey äpt*ir* idhr*um* wilia, christo mik hälpande, tha wnflyr jak idhra händh*ir*, j h*ä*rrans asyn ekke synda*n*de For thy som apostolin sigh*er* Tholike falske apostla, liomske ärffwodis män, sik omskiptande j christi apostolos, ok thz är ey wndh*ir*, thy at diäffwllin omskipth*ir* sik j liwsins ängil O christi jo*m*fru ropa thy, nar thu wardh*ir* lwkkat aff ondha andano*m*, boandis j horkarleno*m*, ok sigh gak fran mik synda*nn*a gnistha, lastins födha, dödzsins math*ir*, gak bort diwpasta orätuiso*nn*a östir, alzskona skam ok blygdh, ok saak til alla sörgh, for thy jak är aff andro*m* älskare forekome*n* Mith hiärta ok mi*n* likame, the haffwa wthualt sina glädhi j liffwandis gudh, är thz saa at annadh th*er*a aff thä*nn*a nw sagdho wäigh*ir*, tha ath*ir*wändh*ir* äran renlekeno*m* enka*nn*elika gömdh, ey är ok hopit hono*m* kw*nn*a ath*ir* opth*er*mera forwärffwa, hwilkin forwärkkadh*ir* är,
140 wndh*ir*giffwi*n* eno öghnablikx fortappilse, Thin hirdhe hwilkin ekke är skrymptelikin, hono*m* skalt thu älska j christo, th*ä*n so*m* legdh*ir* är, skalt thu lidha Röffware*n* är waktaskola*n*des, j höxsta herdha*n*s kärlek, atskil sa*nn*a ok falska herdha,

Th. Mädha*n* scripti*nn*a kä*nn*edo*m*bir är margfallogh*ir*, til at prisa ok loffwa jo*m*frudome*n*,

än the thinga*nn*a äpth*i*rliknilse som si*n*ne haffwa, äll*i*r ok ey haffwa si*n*ne, so*m* är blo*m*stir, lamb, dufua, äru ekke borto, aff hwilko*m* jo*m*fruligha liffw*er*nit magh wpwäkkias til sina eghna gömo, thz synis tha likawäl at h*ä*rran mena mz thässo paradigmate, thz är thässo liknilse, the fäm sniällo jo*m*frunar, ok fäm fawitzska, aff hwilko*m* somligha äru lysande aff oleo*n*na fithma, ok th*ä*r före föghias the til brwdhgoma*n*s brwdhahws, Än nar olean fattas the hälgha, tha fordömas the fawizska jo*m*frunar, Oppa thz at här aff matte widh*er*fara christi jo*m*fru*m* wisdo*m*me[n], forwarilsi*n*na fölgislaghi, ok forwarni*n*gin wisdo*m*sins kompan Bidh*er* jak tik at thu omwänth stilum, thz är scriptena, äll*i*r nämith, ok wttryk th*ä*tta liwslika

Per. Hwilka äru thä*n*na sniälla, ok hwilka the fawiska, hwilka karen, hwilka lamponar, hwilkin brwdhgoma*n*s dwalu Hwat är allas th*e*ra rösth älla liwdh, Hwat är olean äll*i*r the hä*n*ne sälia, Th*ä*tta wil haffwa idhkelika hörara,

Th. Lägh th*ä*tta til thz som för är sakt, hwar th*e*m som atwaktil wilia wara, ok aff thä*n*na läxi*n*ne wilia göra sith gangn, maghin the faa aff th*e*ra faal, som fawizske waro, saa mykin räddogha, so*m* kärlekxsins äro aff th*e*m som ingingo

Per. Thu bedhis thz som fwlt är aff hälgho*m* betraktilso*m*, hwilko*m* ey atenasth synas jo*m*frunar, wthan jä*m*wäl all the hälgha kirkio, wändhis som j eno*m* döra haka, for thy at godhe ok ondhe satte in j the hälgha kirkio, the sama*n*gripas j thä*n*na läxi*n*ne, godhe hwar fore standa the här, for thy at the ath*i*rsände äll*i*r fingo gudz nadh,

thz som the haffdhe anamadh aff hä*n*ne offwanath, än ondhe for thy at the antiggia forsumadho thz godha, the haffdho j siälffwe nathurine, ällar thz the*m* war giffwit til nathuri*n*na godhet, ware thz saa at thu kw*n*ne wndh*i*rstanda, at thu äst aff gudhi, ok thz thu ekke haffw*er* aff gudhi, ok thu th*ä*tta ow*i*ruoghe ödhmiwkliga, loffwande ok takkande gudhi for sina gaffwo, tha äst thu the sniälla jo*m*fru*n*, bärande oleona j kareno, thz är j lysande lampo*n*ne, än är thz saa at thu oplyptis, äll*i*r hoghmodas aff th*e*m gaffw*m*, hwilka tik giffna äru, tha forfars äll*i*r wanskas thä*n*s hälgha anda fithme, ok lampa*n* j gärni*n*gi*n*ne skiin fafänglika, snarlika äll*i*r nakontidh wtsläkkiaskola*n*dis Swara thy til thä*n*na opböria*n* aff the so*m* thu äst, ok
141 thz thu haffw*er* ok tha wardh*i*r tith liws stadogth, ok liwsins hogha, ok thz thu spör aff thä*n*no capitulo, är nakot säthiaskolandis, swa so*m* wi haffwo*m* aff mangho*m* hört ok takit, thog litith aff myklo, wil jak tha likawäl ena figuram, thz är, ena naturlika liknilse, först sighia, at thina samsystra hwilka ekke kw*n*na wndh*i*rsta thz so*m* the läsa, at the maghi*n* tha göra sit gangn, aff thy so*m* star wtteknadh groflika, j ena formo äll*i*r skapilse Thy sc*r*iptena ey wndh*i*rstande, är malni*n*gin sc*r*ipt, ok af äpt*i*rliknilso*m* opwäkkis th*ä*n til sit gangn äll*i*r forbätring, hwilko*m* sc*r*iptin ökir enkte wndh*i*rsta*n*dh,

Här lyktas v boki*n* ok börias the siätte

Lästins ordh sigh*er*, himerikis rike är likt tio[Per. jo*m*fru*m*, hwilka takande sina lampor, J thä*nn*o*m* stadheno*m* himerike kallas ok är the hälgha kirkia wärldi*nn*a tima, j oiä*m*pno skikkan fra*m*löpandis, thz är hwar godhe ok onde äru, godhe sa*n*nelika fore nadhena, wtha*n* syndabätringena kalla*n*de, rätuisa görande th*e*m so*m* äro kallade, th*e*m som rätuise äru wordhne ärande Än the ondho for thy, at the standa j wägamoteno, haffwa*n*de frith wilkor, the wildo ekke wndh*i*rstanda sama nadhena, kalla*n*de th*e*m ok biwdande ok kröna*n*de, wtha*n* täkkia*n*dis sik siälffwo*m*, alt thz godha the giordho, tilscriffw the sino*m* eghno*m* forskullilso*m*, thy äru ondhe mz godho*m* himerikis rike, for döpilsins sacrame*n*t, for trona, for hälgha tro*nn*a gärni*n*ga, for the hälgho scrips kä*nn*edo*m*, for andra hälgha näpsilse, kä*nn*edo*ms* ok lärdo*ms* anbudh, fasto, waku, ath*i*rhaldh, starkt ok stadoght, ok a*n*nadh tässo likt Ondhe äru thy ondhe, ok ekke godhe, at j thy at nar the nakot got giordho, tha aktadho the ekke alla godha thinga giffwara, ey är ok for thä*nn*a saak dygda*nn*a lop olika Thä*nn*a ondha görande himla*nn*a rike, til nako*n* litlan tima, mz godho*m*, wtha*n* ondzsko*nn*a olika aktin, gör th*e*m so*m* onde äru, ok thz fordömelikit, Märkit j hwilko the äru wtteknadhe, fran th*e*m so*m* godhe äru Än hwi tilscriffwas th*ätt*a talith fäm, saa enka*n*nelika the hälgho kirkio,

hwilkin sit lop haffwer widh almännelikit, wthan for thy at människio nathur är beteknadh ok begaffwat, aff fäm sinnom twäfalleligha, som är jndhra ok ythra sinnen Swa som fäm äru kropsins ythra sinne, saa ok siälinna jndhra sinne äru ok fäm Ok äru the sinnen ytra, swa som the indhra sinnanna ledhsagara, ok the jndhra äru athir thär a moth swa som domara ok konunga owir the ythra Hwat wilde thu atskilia j thinganna lith, smak, lwkt, hwilkaledis, ällir huru margfollelikit thz är, huru skulde tu döma, hwilkin en hwither är älla rödhir, ällir huru stor ällir lithin, ok j liwdeno, hwilkit alt är wndhirgiffwit, ok händhir fäm sinnomen, wthan thu fwnne thänna
142 fäm sinnanna windöghon öpin, gönom hwilkin ok mz hwilkom thu atskilde, ällir skuli atskilia, äpthir thz thu tha findher, hwart wndhirgiffwit nathurinna skälom Huru kwnne thu nakontidh pynta ällir owiruägha hwit ok swart, huru the thing som när ok fiärran äru, hwilkin the äru, ok til hwars the dogha Samuledis är thz om smakin, ok thz blöt ällir hart är, ok alt annat hwilkit ytra synnen taka til sin, ok framdelis thz föra til jndra sinnen Hwat goth kwnne the ytra sinnen göra, än thog at the altidh warin öpin, om the ekke haffdo j indra mannenom sina fulkompnilse Thänna samanfögda naturlighin atskilnadhir, ällir atskilna naturinna samfögilse, idhkas nw sik j mällan inbyrdis, j sinom ämbitom, j thänno närfwara[n]de liffwe, swa at en naturen takir hiälp aff the andre, än thog at mykin langhir atskilnadhir är them j mällan, j fulkomplikhetinne

Än aff thänna indra ok ytra sinnanna makt ok krapt, äru qwinnor ok män wndhir samma lagh begaffwat Thy sigher gudz ordh himlanna rike wara likt christi jomfrum, hwilka sina lampor toko, wtgangande mote brwdhgommanom, ok brwdhin j hwilke os bör nakra stwndh at dwälias Mädhan saa är at mz christi jomfrum, sniällom ok fauidzskom, wndhirstandis almännelika the hälgha kirkia, framgangandis mot brudhgomanom Hwadhan aff haffwom wi thänna brwdena, hwilkin som tilfögdh är brudhgommanom, ok här nämpnis koma til möthis mz brwdhinne

Th. Fadhir thänna twäkanin hindhra mykit ok idhkelika wara glömsko ok hänne oroar, serdelis for thy at mädhan een är dwffwan, fulkomplikin, een sinna modhirs, wtwalda sinna födhirska, hwadhan aff for thy mz annor brwdhin, är om een, ok j enom en brwdh, ok ensam

Per. Thänna twäkan math thu mz sakto owirwinna, är thz saa at thu seer wäl atwaktelika, j thänno motlopeno, hoffwdhit ok kroppin The hälgha script talar opta om härran ok hans krop, thz är om hoffwdhit ok limmana, om brwdhena ok brwdhgomman, om christum ok kirkiona Samanbindher hon swa som twa ok ena persona, ok gör hon thär aff enhetinna ok nadhinna sacramento, ok wara nathur til sinna guddoms takilse, ekke guddomsins atskililse, aff mandomenom tiltaknom Swa som brwdhgome satte hon oppa mik lwffwona, ok swa som brwdh prydde hon mik mz klädhen See här brwdhgoman ok brwdhena j enne persona, ok tha likawäl hwat som hälstz

tilscriffwadh är hoffdheno, hwat kroppenom
143 tilläggiande, thz tilbör wndhirstandas, siälfwir brwdhgomen, siälff brwdhin, brudhgomen j hoffdheno, brwdhin j kroppenom,

Th. Hwilka äru thänna lampona, hwilka alla thänna, thz är fawidzska mz sniällom taka, Än j thän fawidzska jomfrunna kor, for thy olean fattadis, misto the liwsit, ällir wanskados the aff thera liws,

Per. Mz lampomen skalt thu wndhirstanda godha gärninga, for thy at swa som lampan om nattena förtakir mörkir, saa ok godha gärninga äpthirdöme draghir wara jämcristna til dygdhanna liws, ok thänna fäm sinnanna, swa som fäm gömo, loffwer ok prisar j hwariom enom serdelis jomfrudomen, ok hans lön for thy at aff siälffwe gärninginne, the som godh är, pröffwas the liwsa Mädhan the bewara jndhra sinnen, at the ey skulu wardha skämd aff them ythra sinnomen Aff thänna helhetinne haffwa jomfrunar jomfru nampn, ok ekke aff gärninginna ofructsamlikhet, thz kan ekke fawidzskan atskilia, for thy the fawiska jomfrun aktar ekke, til hwat ända hon gör sina gärning, the sniälla hon seer lankt framfor sik, thy sigx hon swasom lankt bortho, sighiandis, for thänna saak hwilkin een som foresynen ledhir ällir styrir, til at wakta sik fore ondhom thingom, them som komaskolande äru Han maa wäl forskullelika bliffwa standande widh wisa manz nampn, än thän är fawidzskir som wäl haffwer tilfällin, at smaka ällir wndhirstanda, om han wille läggia sik win om sanna wisdomen Än han wil thz

ekke idhkelika wändha j sinom hogh, hwat j framlidhnom tima han aff gudz nadh haffwer goth opburit, ällir hwat hämd han fik fore sina onda gärninga, ey owiruäghir ok han hwat komaskolandis är, onth ok goth, hwadhan aff scriffwat star, the människio franwändilse, som lithin är j wndhirstandit ällir nadhinne, fore syndinna skuld, dräpir hänne, ok fawiska människio sälhet fortapar them,

Jak bidher tik at thu wttydh thätta samma Th.

Fawidzska manna sälighet är the nadhinna Per.
gaffwer, thär gudh giffwer, ok täknadhin them öglande, hwilka gaffwer nar människian swa som sinom eghnom forskullilsom tilscriffwar, tha wnflyr hon ekke fawidzskonna smitto ok nampn, thän fawiske ok thän som enkte weth, badhe wardha the fordarfwade Annar thera är seen til at betracta, thz som framlidhit är, thän andhre dölskor ok forsumul, at owiruägha thz som komaskolande är, ey äru the aff thässo taleno som wanskade äru j sinnomen, wthan the som aff enne glömsko ekke wilia skodha, hwat the äru ällir til hwat the äru skapade Thy nar thänna fawiska, taknom lampomen, toko the ekke oleona mz sik Än the sniällo toko oleona j sin kaar, mz lampomen

Jak bidher tik at thu mik sigh hwat kaar Th.
thätta är,

Karen j hwilkom oleonna fithme wardhir j Per.
lathen, äru war hiärta, hwilka människior op- 144
fyllas mz andelika nadhinna fithma, ällir smörilse, thz är tronna, hopsins, kärlekxsins, ok adhra dygdha, ok thera lwkt aff hwilkom paulus sigher

Wi haffwom thätta liggiande faa j guthnom karom Aff thässom kaarom, thz är aff idhrom hiärtom, redhis godha gärninga liws, swa som lamponna prydilse, ok for thy at meningin är omskiptelikin, framgangir samma liwsit mz omskiptelighefulkompnan, sina klarhet j siälffwo liwseno skikkande Somlika aff thy at the lysa mz godha gärninga äptirdöme The glädhias aff ensampna samwidzsins witnisbyrdh, honom takkande som gaff, ok hanom wilia the thz som goth är, ok the formagha, äptir thy som scriffwat staar Saa lysee idharth liws j människio asyn, at the seen idhra gärninga wara godha Somlike fortapa sit liws, j hwilko the skina, badhe j gärningom ok äpthirdömom, for thz syndogha loffsins astwndan, äpthir hwilko the fara, Här taka the all sin lön for sit ärffwodhe, hwilkin the skullo haffwa hopas j andhre wärld Swa sigher härran, the toko sin lön, säliande fore täknadh skuld rätuisona, j hwilke the skino, Wilt thu ekke höra j faam ordhom, huru äptir apostolins ordhom Thänna sniälla ok fawidzska jomfrunnar forskullan synis ällir skal wndhirstandas

Th. O fulgärna, lath thz ekke wardha senth, mädhan aff thy gangir saa godh fructh

Per. Apostolin sigher swa, hwilka människior som lata see laghanna gärning j sino hiärta, samwiteno giffwande them witnisbyrdh, ok tankomen sik inbyrdis akärandom, ällir wärnandom ok forswarandom, oppa them daghenom, j hwilkom härran skal döma människionna lönlighet, ok thänna äru the bökrena af hwilkom scriffwat standhir, bökrena äru öpna, thy at nar christus kombir til domen,

tha läs sniälla jomfrun ok fawidzska j sino eghno samwith, hwath hon är wärdogh at taka aff höxta domarenom til löna Swa som nw sakt är, thässa lampor hwilka sniälla ok fawiska jomfrur bära, aff oleonna matto, thz är, aff omskiptelike meningh, tho loffwa the antiggia at liwsit bliffwer stadogt, ällir thz sloknar, nar som thän thakir aff höxsta athirlewarenom sin lön fore the godha gärninga, som han giort haffwer, j them tima som gudh haffwer forelakt Märk granliga hwat olean j kareno betekna Ok swasom thän sagdhe, jak formaa ekke wara wiis, wthan gudh giffwer thz, ok thätta är rättelika wisdomsins eghit, at witha haa honom giffwer, ok hwars gaffwa thz är, thy är olean j kareno thäns nadh som war frälsare är, ok wndhirstandilse ällir frälsarins nadz wndhirstandilse, thz är människian skuli wndhirsta hwadhan hon forskulladhe the nadhena som är renlekin 145 Mädhan hon haffwer enkte, wthan thz hon haffwer takit aff andhrom, Apostolin sigher, hwat är thz thu haffwer, som thu ey fanghit haffwer aff andhrom, haffwer thu takit aff andhrom, j hwario tha äras thu, swa som thu ekke haffdhe thakit thz

Mik synis at thän wärsin kombir wäl til thätta Th. sinnith Hälaghir är thän man, hwilkins hop är härrans nampn, ok ey saa äpthir fafängonne, hwilken toom är aff allo godho, ok ey saa äpthir gälniskonne the som falsk är Sannelika thz är en falsk gälniska, at fawiske hoghin lathir sik swa mykit winna aff ondha täknadhins girnilsom, at han glömer sinom konungh, hwilkin all thing

skodhar, aff hwilkom han är, ok aff hwilkom han haffwer alt goth, at han kan ekke hopas aff gärninginne, thz rätuisom stath är for sin lön

Per. Thätta är nw thäns lop som fawiskir är, äpthir thy sakt är, at han säl här annars öghom ok loff alt thz han aflat hafuir aff andhelika nadhinna forbätringh ok gärningh, O thu fakwnnogh jomfru, widh hwath jak skal likna thina gärninga, ok thz thu här samansankar j thino liffwerne, ällir hwat liknilse jak skal dragha til thina gärninga, weth jak ey Än maa jak likna tik widh spinnillin, ok hans nät, hwilkin aff allom sinom jnälffwom, mz hwilkom han giorth haffwer sin nät, findher sik for alt sith ärffwodhe toman, ok alt fafängth, thz som giorth är, Samuledis maa jak likna tik widher thz trä, som fwlt är badhe mz blomstir ok löff, ok haffwer tha likawäl engha rothena Nar ällir huru kan j thänno träno fructhin fölghia äronna blomstir, hwilkin som fins wara wthan rothinna makt Huru wilt thu j komaskolande wärld hopas fruct aff thino ärffwodhe, hwilkin swa som sik siälffwe täkkiandis, afhögth hälgha meninginna rooth, mz thinne idhkan faar thu äpthir skugganom, honom faar thu ok, nar thu gaar wt aff thässo liffweno, j tätto ok stadogho naturliko liknilse Sanneligha en fawiskir hoghir wtgiwthir j sama snarlikhetinne godha forskullan, j hwilke han ingiwthir For thy han waghir ekke hwat han haffwer opburit, honom anghrar ok ekke thz han mistir, thär mz maa thz pröffwas, at han aldrigh wndhirstodh, hwat äwärdelikin hedhir är, For thy han synis haffwa

giorth köpslaghan, thakande loff ok lisman for sina godha gärninga

Hwilkin thz wil synas som han ekke är, Th.
wthan twäkan han är likir thy biläte, som malath är

Än thu sniäll jomfru, thak til thina gärninga Per.
ledhirsko foresynena, ok til alla thina andelika säfwin, for modhrena wisdommen, christum aktha ensampnan, ok äpthir honom spör j thinne gärning, ok aff thinna oleo fetma wardhir thit liws owtsläkkelikit Nar wädhrit bläsir, tha sloknar thz liwsit snarlika som litith är, än lamponna store eldhir, swa myklo mer thz bläser, saa myklo mer tändhis han, ok wtuidhis Saa ok hoghin, hwilkin
giroghir är j thy som andelikit är, swa myklo 146
mer tha brindher han j christo, antiggia i thronne, ällir kärlekenom, som han hindhras ällir omakas aff manniskio twngo täknadh, sit liws tileghnandhis honom, aff hwilkom hon thz haffwer, thän som j sik siälffwan tröstir, han tilskyndar sik mörkrit, fore liwsit Nar som gudz brwdh thz är blygh siäl, takir j sik gudz ordh, aff them hälgha anda forekommen, hon födhir ekke dödha fruct aff sik, for thy at sädhin thz är gudz ordh, mz tronne j öronen takith, framgar til hälgha gärninga fruct Än siälin the som öffwir sik j hordomenom, hon höre ostadhelika gudz ordh, ok tha hon haffwer thz hörth dräpir hon thz, swa myklo snarligaren, som hon ekke wtskil timan til räth skikkilse j sine gärning, thz hon gör är alt for thänna närwarandis thinga ok loffs kärlek, ey aktandis komaskolandis ok äwärdhelikhetinna matto Hwat är

thz apostolin sigh*e*r, th*ä*n som sik räknar nakot wara, än thog ha*n* är enkte, han swikir sik siälffwan Försöke thy hwar en sina *gär*ni*n*ga, ok tha faar han alla enast j sik siälffwo*m* ärona, ok ekke j andhro*m* Th*ät*ta är bära oleona mz sik, ok ekke hä*n*ne oppa a*n*nars loff hänghia, ok thä*n* so*m* äras äris j gudhi Spör thy thu o christi jo*m*fru, ok opletha j stakkotto*m* tima sniälleligha, hwilkit thu maghe behalla ok ägha, wthan ända Säth tik ekke j mä*n*niskio mwn, thit loff bärandhis ok withna*n*dis, inblästom kinbenom, wtha*n* häll*i*r säth hono*m* til thit withne, hwilki*n* löna skal thina *gär*ni*n*ga, oc thin indhra man allaledhis altidh seer, ok weth thz for sa*n*no, at kropsins jo*m*frudo*m*bir dogh*i*r enkte, wtha*n* han haffw*e*r mz sik hogxsins helhet äll*i*r fulko*m*plikhet, ok a*n*nath wtha*n* thz andhra är antiggia litith äll*i*r enkte Apostolin sigh*e*r, jak haffw*e*r idh*e*r fäst äll*i*r troloffwat eno*m* ma*n*ne, at j skulin idh*e*r hono*m* halla til handha som ena rena jo*m*fru, thz är christo, här mz märkkiandis badhe qwi*n*nor ok män, kw*n*no*m* wi th*ät*ta ekke wara, mz thz är spilth ok forw*är*kat, som är at wara jo*m*frur j kroppeno*m* helo*m* ok osmittadho*m* Waro*m* tha at minzsta j hogeno*m*, mz wärdoghe syndabätringh, hwilkin aldhra bästir är for idhrogha*n* aff gudhi giffwi*n*, th*ä*n som badhe ägh*i*r glädhis j hälghe frireti*n*na sa*m*with, ok göme sina oleo j hälgha ödhmiwkti*n*na kaar, ödhmiwkten är kärlekxsins modh*i*r, hwilkin mz oleo*n*ne wndh*i*rstars, än kärleken är hälgha ödhmiwkti*n*na ära äll*i*r lön,

Th. Mädha*n* thu litit for satthe oleona wara hälgha meni*n*ge*n*na liknilse, wndh*i*rstar jak ey hwi thu säth*i*r hä*n*ne här kärlekxsins liknilse,

Per. Jak bidh*er* tik at thu swara mik, thz som jak spör, hwilkin som älskar gudh fwlko*m*pliga, hwat ey haffw*er* han nakon anna*n* j si*n*ne meni*n*gh, 147 äll*i*r gärni*n*gh, wthan gudh, aff hwilko*m* ha*n* wndh*i*rstandh*i*r sik haffwa rättha*n* wilia,

Th. Ware thz swa at ha*n* haffdhe j si*n*ne gärni*n*g nakra adhra meni*n*gh än til gudh, wtha*n* twäka*n* han älskadhe ekke fwlkomlika gudh,

Per. For th*ä*n skuld oatskeleligha eth taka for thz andhra, wardh*i*r kärlekxsins äll*i*r akthi*n*na een j oleo*n*na märkilse,

Th. Kom ath*i*r til skikkilsin

Per. Brwdhgomano*m* görandhe dwaluna, äll*i*r sik senkandhe, böriadho the til at soffwa, ok soffwo sidhan alla,

Th. Hwat dwala är th*ät*ta

Per. All*i*r thä*n* timen som är aff wärldi*n*na opböria*n*, ok til hä*n*na ända, aff första adam ok til thä*n*s andra adams andhra tilqwämd J thä*n*na timans langha rwm äll*i*r längdh, ok j thässa liffsins wägh lwpu ok forsökto sik onde ok godhe, fawidzske ok wise, trolike ok otrolike, ok domareno*m* sentkomande, böriadho the til at soffwa ok alle soffw the, alt til thässo, än war talan är om cristna mä*n*niskior, hwilkra siäla christi blodh*i*r fäste ok troloffwadhe, ok mz enka*n*nelike margongaffwo, hänghiande oppa the hälgho korse, sik sa*m*ma*n*fögde äll*i*r tilfögdhe

Th. Jak bidh*er* tik stath litith For thä*n*na sak tha skulde räknas alt til hopa, j bland sniälla ok fawidzska jo*m*frur, alle christi hälgha män, ha*n*s tilqwämdh foregang*a*nde, äll*i*r sa*n*nelika the som j th*e*m timano*m* haffdho trona, ok waro sniälle, ok jämwäl the fawidzske äll*i*r the so*m* glömske waro, mädha*n* christus war ekke än tha synth*i*r, mz hwilko*m* sa*n*na fästni*n*gin är giordh, j kirkio*n*na sacramentis, döpande, lärande, ok dödhin lidha*n*de,

Per. Thak swar snarlika Alle the so*m* trona haffdho, ok foregingo christum, ällr förra komo til wärldi*n*na än christus, the waro christi kirkia, ok the haffdho oleo ok lampor, hwilke j tro*n*ne ok sidhome*n* hedhradho hono*m*, j hwilko*m* the trodho, än th*e*m wanskadhis gudz kärlekx olea, hwilko*m* akthin til at spöria ok förwärffua, thz oändhelikit är, war kleen ok siwk, ey skalt ok thu alla enast th*e*m räkna fawidzska, äll*i*r mena wara fawidzska jo*m*frur, so*m* loff astwndadho aff mäniskio*m*, wtha*n* jä*m*wäl th*e*m so*m* gingo bort aff dygdhome*n*, wt j lastin, än tha at the bliffw standandis j enne dygdh Än thz jo*m*frunar tilhöra tro*n*ne, ok the fawidzsko glömsko*n*ne Haa är thä*n* so*m* nakontidh haffdhe gudz tro, hwilke*n*s dygdha lampa ey gaff sino*m* jä*m*cristne liwsit Än
148 ge*n*wärdogha äll*i*r fra*n*wända, akthin giordhe the*m* fawidzskor, ällr tro*n*na siälffs gärni*n*gin bleff ekke stadogh j th*e*m til ändan

Th. Aff rätte forskulla*n* kalladhos the fawidzska, som liffdho ge*n*wärdhelika, ok twärt a mothe si*n*ne eghne helso, än jak wndhra storlika, hwi j gambla laghome*n* sniälla ok fawidzska jo*m*frur äru ok fw*n*na

Per. Judanna kännefädhir giordho rwto ok mintho til tiondha, ok forsumadho rätuisona, the badho langha böner, äätandhis änkionna samandraghit gooz, ällir thera hws, The wtwiddho sin laghabreff, j iudhakirkiommen älskadho the främsta säthin, oppa torgheno helsas [mz] nighan ok wördhningh, ok aff människiom kallas raby, thz är mästare Mädh hälgho prädikaninne giordho the procelitos, thz äru the som wmuändos til iudhalaghin, the siladho harkrankin, ok swolgho camelin, the wt twinadho sit änlite, oppa thz at the skuldo synas hälaghe, the rensadho alth wthantil, at alt skulde wara skinande Fath, ok griffther, ok wäggiana skuldo wara hwitha Waro thänna ekke fawidzska jomfrunar hwilkra lampor, thz är thätta foresagdha, goth synthis wthantil, j människio asyn, än thz behölth ekke sit sken ällir liws, for thän skuld the haffdho ekke gudhelika sötmans ok kärlekxsins inwörtis, the sanwaraktogha oleona

Th. Thu haffwer mik swaradh til nöghia, for thy som thu sigher aff wärdinna opbörian, ok til hänna ända, the som trodho j gudh, ok wildo haffwa loff for sina godha gärninga, ällir än wilia, the äru delaktoghe j the fawidzska jomfrunna fakwnnoghet, än thog likawäl menar jak thänna bryllöpin haffwa thakit ophoff, aldra mäst j nya laghomen, hwar härran sighx wara framgangin, swa som brwdhgomme, aff sino brwdhahwse

Per. Thz är saa Fran them timanom j hwilkom gudz fadhirs endhe son framgik, tha offradhe brwdhgomen brwdhinne sins mwns kws, j största hälaghet, ok oppinbaradhe brwdhinne, thz är the

hälgho kirkio sacramenta, aff framlidhnom langhom timom athirlykt ok okwnnogh Än brwdhgommanom dwaluna görande, böriadho alle til at soffwa The tilböriadho at soffwa ok soffwa, än äpthir wara tima skulu the böria til at soffwa, tha skulu the soffwa For thy brwdhgomanom senth komande, ok honom domare warande, swa länge hedhninganna opfyllilse är ingahghin, ok ewangelium är kwngiort kringhom alla wärdena, ok alt mankönit haffwer bethaladh sina eghna skuld, hwilka thz är nathurlika gälskyldigth, hwat thz hällir är j thera taal som fawidhska äru, ällir j thera som snälla äru Thy är thänne sömpnin kropsins dödhir, än sömpnins tilbörgilse är thäns troms [illegible] som [illegible] kroppin til dödhin Swa som människian laghar alla kropsins limma til hwilo, [illegible] oroliket, nar hon [illegible] är hon bindher kropsins limma, ok [illegible] til sömpsins hwilo Saa ok [illegible] siwkdomsins [illegible], [illegible] haffwa warit, [illegible] [illegible] thy böriadho alle til at soffwa ok soffwa the [illegible] Alle [illegible] ok [illegible] [illegible] See brwdhgoman [illegible] [illegible] ok tha är [illegible] [illegible]

dödzsins owissa, han kombir swa som snaran owir alla them, som boo ok byggia j wärldinne, them serdelis forfärande ok opältande, mz myklom fasa ok räddogha, som j thera sälhetz dagh böriado soffwa, thänna nattena forekomande Alt sändhir som the sighia fridh ok tryghet, tha kombir oforwarandis oppa them dödhin ok dröffwilsen, swa hardh, som hon är som födhaskolandis är, fwl mz dröffwilsom, ok kan ey wnfly än J ärin ekke j mörkrit Se här wtteknar apostolin sniälla jomfrur ok fawidzska, J warin ok nakontidh mörkridh, än nw ärin j liwsit j härranom, haffwin idher thy som liwsins barn skulu sik haffwa For thy at liwsins fruct är j alle godhet, rätuiso ok sannindh Hwat ey haffwer thu thänna minnatthinna liknilse, förra teknadha aff gamblo förfädhromen, mz them timomen, j hwilkom the waro j egipto landh, när allom dödhelikom sik ey haath forewitandom, kom hämpnaren ängillin näpsande egyptum, gudz laghum olydoghum, ok dräpande thera första fosthir, ok alt thera oskath gömande, som trona haffdho ok gudhi waro lydoghe, the margfallelika ältadhus ok bedröffdhos, aff myklo mörkir ok rädhelikom fasa, ok gudz almogha thwingadhe, oc än thog at the thz giordho mz mykin bedröffwilse, latha the thädhan fara wt aff landhit Thak thy tik til wara o christi jomfru, at thänne domaren kombir tik ekke oforwarandis, Wthan thin andelika skodhan förelöpe hans tilqwämdh, at thu maghe sighia Jak soffwir ok mith hiärta thz wakar, thz paulus sigher, wakin op j rätuise, ok haffwin ekke wilia til at synda

Thä*n* är mykit fawidzskir, hwi[l]ko*m* alth thz so*m* hono*m* hä*n*dh*i*r, thz ge*n*wärdogth är, ko*m*bir bradhelika aff oforesidho Ha*n* stigh*e*r ekke op j tornith, thz är föresynena, hwilka alt thz skä*m*mer ok bedröffw*er* so*m* ge*n*wardogth är Huru myklo mera venus thz himilsteknet, forbrar hono*m* sina fawidzsko,
150 som thä*n*na daghin ekke forelöpir, hwilki*n* rädhelik*n* är hwario eno skäliko creathure, hwat thz häll*i*r är änglenom so*m* bröth, äll*i*r mä*n*niskio*n*na wanskelikhet Thy är nw opstandande aff sö*m*pneno*m*, til godha gärni*n*ga Sa*n*nelika bradh*i*r dödh*i*r aff ofortä*n*kto ko*m*me*n*, sarghar ekke rätuisa mäniskio siäl, for thy nar wärldin blomst[r]andis hans liffw*e*rne, til sik draghandis lokkadhe hono*m*, haffdhe han sik lärth at döö före gudz skuld, at ha*n* skulde ey wanzskas aff bradho*m* dödh, tha han ko*m*me Hwat är thä*n*ne midhia natti*n*na rop, a*n*nat än gudhelika makti*n*na dygdh, äpth*i*r hwilkins wal ok bodh, the so*m* dödhe äru, skulu faa liff, ok kroppane som wände äru j asko, skulu opstanda H*är*ran äpth*i*r apostolins ordh, skal nidh*e*rfara aff himbleno*m*, j ängelins bodh, röst ok gudz liwdh, ok tho skulu alle see mä*n*niskio*n*na son ko*m*ma*n*de j skyme*n*, mz store makt ok wald, ok hono*m* skal see hwart eth ögha, aldra mäst th*e*ra som fordho*m* haffdho hans tro, th*än*tidh the liffwandis waro j th*e*ra köth, ok dyrkadho ha*n*s sacramenta, än thog at the giordho j omskip[te]like matto, äll*i*r wägho*m*, thy stodho alla jo*m*frunar op, ok the tilreddo, prydha*n*dis sina lampor Stath ok thu op so*m* soffw*ir*, ok opstath aff dödho*m*, ok christus skal tik oplysa Til thä*n*na

ythersta timana sniällom jomfrum fwlla mz glädhi ok lustelikhet, än fawidzskom jomfrum faselika for margfallogha ysalhet skuld Skodha nw o thu trolikin siäl j hogxsins tilsyn, wägh ok betracta mz hwat frihet ok tryghet, mz hwru myklo hälgha samwidzsins tröst, the sniälla jomfrunar sökia sina graffwa, ok athirtaka sinna kroppa rena mönstir, ok mz hwat hogsins frögdh ok glädhi prydha the tha sina lampor mz oleonna fithma O huru owirflytandhe the äru, kommande mz thera dygdhom, aff hwilkom the prydha sina näkt j blandh othalik twsandha ängla taal O huru höwiskligha the äru mötaskolandis äwärdelika konungenom, mz allo the godho som the här samansankat haffwa, ok mz honom j äwärdhelika äro bliffwaskolande Aktha ok nw mz hwat skam ok blygdh, mz hwat harm ok armodh, Mz hwat hogxsins dröffwilsom ok ysalhet, the fawidzska jomfrunar komma framfarande, o huru the äru tha sörghiandis ok sokkandis, aff thy at the finna j sik ällir j sino samwiti, enkte aff nadhinna sötma, ällir helsonna godhet, ey kwnna the nw opfylla sin fortappadha tima, thy at alt hopith är borto, j blandh andhra crisna människior thaka the opstandilsenna almennelikin lagh, än wthan radzsins skäl, tha komma the fram, ok wthan alla nadhinna hiälp, än thz alenast formagho the likawäl, at bedhas witnisbyrd om sit ärffwodhe, aff them som the omgingo mz, sighiandis, giffwin os aff idhre oleo, thy at wara lampor slokna Vi withom wäl at alt thz godha wi giordhom, for annars loff thz 151 saldhom wi Än ey for thy bedhoms wi idhart

witne, at nakor fruct kan wara j the godho wi giordhom O hälgha systra, wi bidhiom idher at j oss forswaren for stranga domarenom Nw förat mistäkkis os thz som giort är, hwilkit os tha täktis haffwa giort, ok läthias os ok ledhis os widh, at tänkkia oppa thz, huru onth ok fafänkt thz är, at ströö ällir kasta bort j wädhrith, thz är j annars loff, hwilkit om thz haffdhe warit gömth nakon tima, mattom wi haffwa köpth äwärdelika äro for thz Wara lampor wtsläkkias, for thy at olionna widherqwekilse wanskas ok fattas. nar the godha gärningen, hwilka wi giordhom, offradhom wi ekke gudhi, wthan fafängo loffweno See, nw synis thz j warom eghnom wtrönilsom, hwat wi afladhom ok giordhom j hoghenom ok j gärninginne, ok hwat wi fwnnom Sannelika annars mwndz loff haffwa astwndat, war ey annath wthan mwl haffwa kastadh j wädhrit ällir borith, thy at j andhro mörkis hogxsins syn, ok j andhro wtsläkkis gärninginna liws, Nw for thän skuld, at j kwnnen wäl betracta, at wi ärom alzstingis innelykta j mörkreno, bärin os ok tilläggin ware gärning, j hwilke wi warom fordhom skinande, nakra gnisto til witnisbyrdh, Mädhan wi siälffwa j thässom stranga timans articulo formaghom enkte O j hälgha systra görin wart bätzsta, alla enasth mz ensampne withneno, aff liwseno j hwilko j liwsith skiptin mz os For thy os är nw aldrigh opther meer stadh ällir time, at bodha ok tilsighia om nakot, thz wart eghit är, aff hwilko wi mattom hiälpas, swa at thz som wtslukit är, maghe opnyas ok oprättas, ok grymma domarens stranga wredhe, ok twääggiath

swärdh wordhe blidhkadh, giffwin os aff oleonne, hwilkin idher är offwirlöpande, ok thy idher enkte skadhande, ok os mykit fromande Hwat sighia the sniälla jomfrunar, Ney, thz räkkir ekke saa til, badhe idher ok os, gaan thy hällir til them som sälia, ok kööpin idher, swa giordhom wi Swa som the wildo swa sighia, fafänglika spörin j nw thär äpthir, hwilkit j enghom nödhghande fordhom misten Os är enkte rwm thär til, at wi kwnnom idher göra nakra hiälp, for thy fordhom kwnne idher ekke härras nakors raadz skäl ällir bewisningh, Jdhre glömsko hwilkin alt hopith haffwer misth, huru ällir j hwat matto kwnnom wi hiälpa, mädhan wi kwnnom näpplika hiälpa os siälffwom Nw hiälpa annars forswmilse, är ey annadh wthan retha domaren, ok forsma domen, Ranzsakoms wi hwilkra lampor nw synas brinna, tho mistir thz ekke skuggan, hwilkit wi synoms haffwa os forbätrath, ganghin thy hällir til them, som sälia, ok köpin idher thz idher är 152
widhertörftelikit, J bedhins nw drwpana aff ware oleo, gaan hällir til them som sälia, af hwilkra täknadh j fordhom thokin idhra födho, mz store glädhi, takin ok nw thär sama stadz j idhrum dröffwilsom withne ok witnisbyrdh, ärin j wordhna thera stiärtfinnor, for thän skuld j girnadhins thera thäknadh, bedhins thy aff them idhra hiälp ok wnsätningh, j idhrom wanda, j hwilkom j nw ärin

¶ Pa[u]lus forswaradhe idher sighiandis, j ärin kalladhe j frihetena, wardhin thy ekke människio träla, ok annars stadz, mz dyro wärd ärin

j köpte, än idhra frihet satthin j j människio mwnnen, ok thy sörghin j träldomsins laagh, gaan til them som sälia, hwilka j tokin til idhra blomstirlika gärninga öghlara ok smikrara, them maghin j nw haffwa idhra thoma ok fafänga hiälpara, thy bidhin them Állir within j ekke idher wara sakt saa lydhandis Seen til at j görin ey idhra rätuiso for människiom, at j skulin synas aff them, annars faan j enghin lönin Ok thz, nar thu gör thina almoso, tha lat ekke thina winstra handh witha, hwat the höghra hon gör, tha thu skalt bidhia thina bönir, gak in j thin lönlika kamara, ok dörinne athirlathne Bidh til thin fadher Ok thäntidh thu skalt fasta, smör thit hoffwdh mz oleonne, twa thit änlite, ok thin fadhir som tik lönlika seer, widhrlägghir tik, är thz borth gangit aff idhrum hogh, som scrifuat är, tik böriande nakra godha gärningh, the serdhelis som bwdhin är j laghomen, Thu skalt ekke äria mz the första föddo aff konne Ey skalt thu ok klippa thz som först födhis aff fareno, ok thz, nar thu planttar äple trä, tha thakin borth the första fructena, som wäxir, ok äthin hänne ey Hwat ey j thässom ok j manghom andhrom bwdhordhom, haffwin j läsith fafängha ärona wara förra dömpdha, syndhirlika mz siälffwir laghanna giffware ok säthiare, ok wälsignilsinna athirlönare ihesus christus, järteknomen giordhom, sagdhe, Wakthin at jnghin far witha thz giorth är, ok sighin enghom synena, Thäntidh the ok wildo honom göra til konungh, gömde han sik, ok margh annor äpthirliknilse, mz hwilkom brwdhgomen idhkadhe sina brwdhir

Ok oppa thz at the skuldo ekke astw*n*da mä*n*niskio loff, manadhe ha*n* th*e*m Nw for thy at j thä*tt*a swa so*m* fawidzska ey akthadhin, thy wordin j swikna, at j thz godha so*m* j haffdhe*n*, lagdhin j smikra*nn*a mw*n*, gangin thy til th*e*m so*m* sälia, ok köpin idh*e*r Hwat spoddhe idh*e*r jeremias th*ä*n store p*r*o*p*hetin sighiandis, h*är*ran kalladhe thit na*m*pn oleo trädh, faghirt, fructsa*m*pt, ok härlikit til högha thala*nn*a liwdh, optändis eldhin, ok ha*n* opbrände ha*n*s thälniga mark Hwat är fagh*i*r oliua, wtha*n* reen siäl sik forbätrande, j himilsligh-o*m* lärdho*m*, kä*nn*edo*m* ok näpst, j hwilka fordho*m* tha j idh*e*r forbätradhin, aff högho talans rope 153 äll*i*r liwdhe, thz är aff mä*n*niskio loff wanzskadhi*n*s j, ok wordhin til enkte Är thz gangith aff idhart mi*nn*e, at gudh skingradhe th*e*ra been, hwilke so*m* astwndadho täkkias mä*n*niskio*m*, the wordho skämde thy at gudh forsmadhe th*e*m Ok thz apostolin sigh*e*r Wakto*m* at wi ekke girno*m*s fafänga ärona, jnbyrdis affw*n*dandis Ok h*är*ran sagdhe judhome*n* Huru kw*n*nen j tro so*m* astwndhi*n* äro, hwar idhra aff andhro*m*, th*ä*r mz betekna*n*dis at the fiöllo j skadhelika otrolikheti*nn*a lasth, aff thy at the saa hethelika girnadhos hwar a*nn*ars hedh*i*r, äll*i*r hwar hedhras aff th*e*m andhra Hwi aktadhin j ekke thz, at th*ä*n hälghe h*är*ran dauid warth frestadh*i*r aff thä*nn*a soth ok syndadhe, täliande almogha*n*, ok ängillin for the saak drap mangh thusandh folk, ok salomon byggia*n*de mello th*ä*n stadhe*n*, ok fulko*m*pliko rätuiso*nn*a konu*n*gh store ezechias, oppinbara*n*de chaldeis sit ligghia*n*de faä, ok th*e*m th*ä*r ey lankt äpth*i*r biltläggiande,

them giffwande wndhir babilonie jnnebyggiars makt Mädhan j mindra forbätrin idher aff kännedommenom än j skulden Hwi giordhin j tha ekke idhra forbätring aff hälgha manna äptirdömilsom, mädhan mannin härligha wäxtir rikir ok ärlighin, alla andhra j sinne makt owirgangande, warth swikin aff thässom lasth, thakande fafängonna skwgga til sin Thy är ey wndhir at om saa är, at han for ödhmiwktinna wäägx lypte, gör sina synda bätring, än thz qwinnan hwilko kyni enkte wanskeligaren oplypt j höghan stadh, thz är op j högfärdhinna högdh är monstro lik thz är, thy som wanskaplikit är, ganghin thy til them som sälia, om saa händha kan, at the göra idher nakra hiälp, betänkkiande idher ok samwithnande the godha, the forskullilse, ok the dygdhir som the j idher fordhom sagho For the sak wmbärin j nw oleona, hwilka j skullin haffwa j idhrom lampom brinnaskolandom, thy at idhart hoffwdh smordhe syndarin mz sinne syndoghe oleo, thz är at lismarans loff gladde idhan hogh Sannelika the som idher wälsignadho, the forrädho idher, thäntidh the affstadh gingo at löpa, kom brwdhgomen thit som the gingo, ällir saa, Hwart gingo the Mädhan the stodho nw j grymma domarans asyn, hwart kwnno the sik wända The gingo aff dröffdho samwitzsins fasa ok räddogha, bedhröffdha ok förfäradha, sokkande ok sörghiande, kalla ok allaledhis aff sik kompna, skälffwande ok darrandhe The gingo aff hogxsins astwndan, letandis ok opspöriande sik lustha ok glädhi aff annars, mädhan the enkte haffdho siälffwa j sik Nar the saa oppa

alla sidhor waro illa ståltha, at the wistho sik engha hwgswalan, aff stranga domarans årofulla ånlitis liws, kom brwdgommen oplatandis for sinom, hwilka redho waro, them som ey waro redho, låth han standa wthe ok bôstha,

Aff them prophetans ordhom Et cor meum Th. conturbatum est in me etc[ra] Mith hiårta år 154 bedhrôfft j mik, ok dôdzsins fase fiôll owir mik, for thera glômsko skuld, som fordômda åru, ok engha hiålp haffwa, aff thera tilsyn, som aff thera enkannelikit sålskap åru,

O dotthir hwilkin år thän saa hardhir år Per. j hiårtano, at han ey losas ållir knosas, thz år wåghir ok fallir til ôdhmiwkt, nar han hôrir dôdzsins tilqwåmd, hwilkin som gôr snaran atskilnad mållan siålena ok wårldena Hwat ey thänne store prophetin, skodhande thånna atskilnadhin j andanom, oplyptis j engho hiårtans hugswalan, aff sôriande bandhom Saa sighian[di]s, hogswalanen år holdh aff minom ôghom, thy at han atskil j mållan brôdhrena ok systrana, Thz år nogh wårt at sôrghia ok grata, thän åwärdhelika atskilnadhin, hwilkin gudz dombir gôr mållan them som timmelika åru opfôdde j enne tro, ok j the hålgho kirkio miskunsamma skôôt, ån tha at the waro ey alle tillika j iåmpna lop Hår syntis badhe aff sniållom ok fawidzskom dôdhin ok liffwit, helsan ok pinan, skammen ok åran Ån hôghra delsins ok winstra, nadhin ållir håmpdhin, forskullilsomen atskiliandhom, prôffwas môtha til at fulkompna atskilnadhin For thy låth brwdhgomen op dôrena for them som waro redho, the

andhra låt han standha O hwat glådhi thz ordhit haffw*er* j sik Aperuit, thz är han opläth O hwat sorgh ok ysalhet thz ordhit haffw*er* j sik, reliquit, thz är han låt fara th*em* Haa är th*ä*n so*m* th*ätt*a kan åll*i*r formar at besi*n*na, huru stora åro the faa, so*m* inlathas, ok huru stora neso blygdh ok skam the faa, som standa wthe, mådha*n* the so*m* intakas wardha pryddha mz åwi*n*nelikheti*n*na blo*m*stir For åw*är*deliki*n* ha*m*pn Ok the*m* wthestängdha thakir åw*är*delikin dödh*i*r, the hålgha jo*m*frunar so*m* inganga, taka mz trygge wålsignilse, ok mz wålsignadhe tryghet, thz so*m* the fordho*m* mz myklo*m* ok langho*m* angh*i*r, sokkan ok sörghiande astwnda*n*, hwilkit the j mörkom tekno*m*, ok liknilsom, forskulladho at see swa so*m* göno*m* en spegil For hwilkit wnfaaskolandis, offradho the sik ok alt thz th*e*m om wardhadhe, for hwilkit the aff sanni*n*dhi*n*na owenom lidho osighelikin oråth, th*ä*r fore allo*m* elementis sik giffwa*n*de For th*ä*n*n*a gry*m*ma domarens fasa thaka the fridh ok åw*är*delika hwilo, Ropar for thy hålagh siål, ropar ho*n* sidha*n* ho*n* år intakin j åwi*n*nelikheti*n*na äro, swa sighia*n*dis, konu*n*gin inledde mik j sin winkällara, ok j sin spisokamara, ha*n* skikkadhe j mik kärlekin, ok mi*n* ålskelike är mik ok jak hono*m*, hwilko ma swaras, Thu äst allfagh*i*r mi*n* wen, ok smitta är ekke j tik, ok thi*n*na klädha lwkt är swa so*m* rökilselwkt, nar so*m* dödhi*n* år opsupin aff sigreno*m*, tha findz
155 aldrigh öpth*e*r*m*era smitta j thässa brwdh, thy at siålffw*i*r brwdhgo*m*me*n* råtuiso*n*na fåghrind rensar fwlko*m*plika mz fulbordogho*m* kärlek, allas

thera smittor, som kalladhe ok wtwalde äru, ok them forlathir alt thz the brwthit haffwa

Jak wet for wisso, at thz godha som them jomfrumen är oplataskolandis, som inkomma, owirgar allan människionna tanka, for thän osighelika sötman, som the faa, än thz at saa omskiptelikin liknilse, ok atskililighin, scriffwas om thätta godha, hwilkit eet är swa enfallokt ok syndhirlikit, hwar eth ware widhertörfftokt, thy wndhra mik oppa wan gudh, swa nakraledis, mz thätta omätelika godha är eeth ok enfallokt, matte liknas widh eth thing j nakra matto, än thog at thz ware forgängelikit, thog saa likawäl, om thz maghe liknas widher nakot forganghlikit thing Th.

Til hwat thu wilt dragha thänna liknilsen, weet jak ey Per.

til thz thu om taladhe' siälffwir, ok här insatte sighiandis, konungin inledde mik j sin maatkamara, ok j sin winkamara ok mykit tholikt, swa som all himilslika widdhen mz alt sit liggiandhe fää, mz nakro wärdogho liknilse, j thänna faa ok tranga thingho[m], ok jämwäl forsmadhom kwnne jnnelykkias, än thog at the matthin synas opfylt, j alla wärldinna blomstrandhe äghodela, ok liggiande fää, ok saa nw fallande, for thän skuld at nya himlanna rikis godha thing, kwnno engaledhis liknas widher nakot forgängelikit thing, Wil jak witha hwi thz liknas tha widher spisokamara ällir winkällara, j hwilkom gudz brwdh glädz ok äras, sik wara inledda skinande mz sinne lampo Th.

Jak wil först haffwa mz tik ena samtalan, om nakor the stykke, som mykin atskilnadh Per.

haffwa sik j mällan, sidhan wil jak sighia äpthir minne formagho, hwat wndhirstandande är om thänna winkällara lönlikhet,

Th. Jak takir täkkelika ä hwat thu wilt säthia om scriptena, oppa thz at wi mattom faa kärlekin ok tilfällin, at optända ok prydha wara lampor

Per. Thz himerike liknas ällir sigx likt omskiptelika ok mangzskona thinga naturis ok snarliga forgangaskolandom, aff thinganna ok naturanna skipilse ok fwlkompnilse Thy liknas synlikin thing osynleghom, at mz the nidhra thinganna märkilse oppinbaras the öffra thinganna dygdh, ok gudz gaffwo gärninga närwarande The godho tinga komande ällir komaskolande föliande Hwat kwnno 1
här liknas winkällaren ok spisokällaren, widher äwärdelikin liffs lön, ällir huru kan solin liknas widh äwinnelikhetena Hwat liknilse är j mällan finopärlona thän stenen, som wthan sinne är, ok christum margarite, skaparen alla thinga, sanne- 2
lika enghin, ok tha likawäl nakor, Enghin sanne-
156 lika j swa matto, at timen skuli liknas widher äwinnelikhetena, forgängelikit widh thz som är oforgängelikit Än nakot a naturinna dygdhz wäghna, aff hwilko liknilsen takas Swa som aff 2
solinne ok solgislomen, ällir hetha som aff solinne gaar, wndhirstars rätuisonna sool Ok swa som aff margarita them dyra stenenom, ok hans klarhet ok kostelikhet, christi ensamligha natur Swa som gwllit hwilko enkte är kostelikaren wärldinna 3
dyrkarom, liknas offta himlanna rike, hwilkit alt ok tolghit annath, än thog at thz bärs j nakrom

liknilso*m* til the thing, so*m* bätre waro, enghaledhis **jämpkas** the widh*er* th*e*m

Hwat är thz so*m* nakontidh kan ällir maa Th.
liknas widh himerike, än thog at thz är lofflikit at sighia Mädhan all thing äru sath j himbleno*m*, ällr wndh*i*r himilsins 'trindhet, the äru likawäl wthan twäkan all wndh*i*rgiffwin, hwilkin th*e*m äro, ok himla*n*na rike är stadhfäst mz äw*är*dhelike stadoghet

Sigh mik, west thu ok hwat himla*n*na Per.
rike är

Jak menar thz wara hälgha ma*n*na hälaghet, Th.
th*e*ra som hwilas mz änglome*n* j himerike

Haa giffw*er* ok gör th*än*na hälaghetena Per.

Haa wtha*n* christus, hwilki*n* so*m* sa*n*na hälgha Th.
ma*n*na hälaghet är, hwilkin th*e*m ok rensar mz trone thi*m*melika, ok gör rätuisa ok ärar mz äw*är*dhelike nadhi*n*ne

Thu swara rättelika Är thz swa at hälgha Per.
ma*n*na hälaghet är himla*n*na rike, ok siälffw*i*r christus th*e*ra hoffwdh som wtwalde äru, gör th*e*m hälagha, tha är christus himerike, thy at j hans asyn j ha*n*s guddoms kä*n*no, är himla*n*na rike, hwilki*n* som är hälgha ma*n*na ära

Enkte är thz som jak kan thryggelikare*n* Th.
sighia

Än thog at gudh är j sino waldh obegrip- Per.
likin, j nadhi*n*ne omätelik*in*, j alzwaldoghet*in*ne olikelikin, thog likawäl wardha til hono*m* mangh ok omskiptelikin liknilse, hwilke*n* ekke tilläggias hono*m* nathurlika, wthan beteknelika äll*i*r andheligha, ey wttydhis äll*i*r ok wtmärkis enka*n*ne-

lika gudh mz thässom liknilsom, wthan gudhelika skikkilsa dispenseran ällir midhlan ok skipan kwngörs mz thässom liknilsom Hwat ey är han thän sammi som sigx thän förste ok thän sidherste, hwilkin som a sighias til nakot, thy at enkte creatur i gar for honom, Soolen, 'Wäghin, Källan, Hallin, Lambith, Leonith, kalffwin, Liggiande fädh, dyre stenen, synaps kornith, dauidz nykil, ok j manghom andhrom ordhom, hwilka liknilse nar the wardha til honom, tha sändha the til os nakot guddomsins märkilse, til war wndhirstandilse Swa som nw är solin, thy sigx hon ällir kallas saa, for thän skuld, hon är störra än wärldinna liws, ok gudh är the mindhre wärldinna, thz är människionna sanna liws, hwilken a grezsko twngo kallas microcosmus, thz är saa mykit som mindhre wärldhin Thätta är thz sanna liwsith, som oplysir alla wärldhena, hällir ok hwaria the människio som kombir j wärldena Solin mz sinom synlegha
157 strängh, alt thz som wndhir hänne är, ok hänna skeen är nalkande thakir hon Saa ok the osynleka solin gönom ganghir mz sino wisdoms skeen diwpasta skälika creaturanna grwndh, ok j samma mattho j them stykkiom, som för rördh äru

Th. Jak bidher tik at thu kwngör, hwilkin thänna stykkin the äru,

Per. Thz matthe mz sakto hwar een, jämwäl thän som mykit är stom sinnadhir, ällir harth näme haffwer wndhirstanda Gudh är wäghin, for thy at til himerikes tha ligghir wäghin om honom Han är källan, ok aff the wathneno som rindher in j äwärdhelikit liff, for thy at til tronna fruct

tha wathnomps wi aff hans nadh Han är hallin for thy, at j sinne stadoghet är han oowirgangelighin Han är lambit, for sina menlöso ok pino, Leonith for thy han owiruan alla sinna owina makt, mz dödhenom ok korseno, ok thy wan han sigher Kalffwin for thy, han war offradhir ok dräpin for wara skuld Liggiande fää for thy, han är alla sinna fatigha manna ympnoghet Margarita ällr dyre stenen, for thy han är hälgha siäla kärlekir j himerike ok jordhrike, thz är j hopeno ok thiingeno Sinaps kornith for thy han war saa allir syndhir knosadhir j pinonne, ok läth han kännas sina makt, ydhkande hänne kringh om alla wärldena Dauidz nykil for thy, han oplathir for sniälla jomfrumen himerike, ok for them fauidzska stänghir han thz athir Än wi ärum nw gangne borth aff opbörianenne, for liknilse skuld, gam athir til spisokamaren ok til winkällaren, hwilkom skodadhom ok wäl owiruäghnom, wiliom wi fulfölghia thänna gärningh, som wi böriath haffwom, äpthir sin skikkilse

Th. Sigh thy hwat cellarium är, ällir cella vinaria, j hwilkom brwdhin hwgnadz ok glädz, sik wara inledda

Per West thu ekke at j cellariis nidherlägx alt thz som mathlikit är, ok thz som likamlikom tarffwom är widhertörfftelikit, än ensampt vinith lägx j winkällarin, mz hwilko allo enkte annat wndhirstars, älla märkis, wthan fulkomplighasta sötmans opfyllilse, ok awärdheligha opfyllilsinna sötme, haffwande j sik alzskona lusta, ok allan sötmans smak, hwar warum brwdhgoma j sanne frögdh

ok glädhi sigx, Thu haffw*er* gömth thz godha vinith alt til thässo, ok sa*n*nelika swaras Äthin mine wener, ok görin idh*er* drokna mine käraste Hwat är th*än*na drykkian, wthan äwärdhelika guddo*m*sins skodhan, äll*i*r contemplacio, th*er*a som kalladhe äru in [j] guddo*m*sins lönlikhet, ok inledde äru at see hono*m* oppinbarlika, aff th*än*na guddo*m*sins vineno drikka änglane ok mä*n*niskionar, ok göra sik drwkna hwilke so*m* seandhe gudh änlite widh änlite, frögdhas the j alzskona andeliko*m*
158 lustha, wtha*n* ända, th*ä*r födhis hädhan j fran wthwalda hälgha ma*n*na ära, j ängla*n*na krässelikhet, ok aff sa*n*na winträno j th*e*m ok j mällan th*e*m flyth*i*r kräselika liffsins nadh

Th. Hwilkin som j th*ät*ta bryllöpit ingaar mz swa dana hampn ok prydilse, som widh*e*rbör Hwat är thz godha so*m* ha*n* ombär Än hwilki*n* th*ä*r kombir mz smittadho*m* hampn, hwat onth wndha*n* thagx, at thz ey möth*i*r hono*m*

Per. Huru wndh*i*rstwndho*m* th*än*na thimelika thinghin, mz nakro*m* liknilsom, sama*n*föghias mz äwi*n*neliko*m* thingo*m* Thz är nogh förra sakt här frame j boki*n*ne, j hwilkins circhil wi ok säthio*m* bryllöpis laghin For thy at himilslika bryllöpin sagdhos aldra minstz, wtha*n* widh en liknilse, swa som the thing som mi*n*stz äru, saman säthias mz storo*m* thingo*m*, himilslighin mz wärdzliko*m*, Märk thy brwdhgo*m*ma*n*s ok brwdh*e*n*n*a bryllop, mz eno liknilse äll*i*r mz nakre tolighe matto, nar j th*än*na wärldi*n*ne göras bryllop, äll*i*r a*n*nor gästhabudh ok gille Tha smakar gästome*n* kosthin saa myklo sötare*n*, at

öghonen see hwsith prydhelika tilsath Öronen höra lustelika leka Näsana sötha lwkt Thakilsin thz som söth ok blöth är, ok alt är glädhinna ämpne, swa at hwart sinneth giffwer sina glädhi Skodha nw dotthir Skodha ok o thu trolikin siäl, hwat frögdh ok glädhi the haffwa, som bwdhne äru j lambsins bryllöps nathuardh, ok intakas ok qwarre hallas Hwat är thz thär, som ey är them til glädhi, hwar himerikis palacium j sinom skapilsom är alt glimmande swa som gwl ok dyrasta stena Hwat kan tänkias söth, ok ey är thär, mädhan guddoms änlithit synis aff them thär äru, ok sit wndhirstandh ok sin hoogh haffwa rensadhan aff alle smittho Hwar thera hörsl optända änglane, mz sinom lustelika sangh, til hiärtans glädhi Hwar lwktinne ok takilsomen är enkte hindher til nakor stötilse Swa findz thär enkte fattas aff hälaghet, ällr wndantaghas, hwar alla hälaghetinna källa badhe synis ok haldz j oändelike nadh O thu äwärdelikhetinna daaghir, astwndelikin owir gwl ok dyr thing, them hogh som hälaghir är, O thu astwndelikin daghir, owir honagh ok alzskona sötma, hwar alle samansankas j enom thäs hälgha anda skinande kärlek, hwilke j thänne wärldinne waro skingrade, antiggia j sidhomen ällir stadhomen, ällir j margha handha, thz som them här händhir, händhir ekke mera här äpthir them thär komma, rädde ällir nakot annath, thz som bedröffwa kan ok trängia 159
Thy at thär wtuidhis kärleksins widh, til äwinnelighin thit, hwar enghin kombir ändan Hwat är thänna äwärdhelikhetinna syn, wthan alla nadhinna

opfyllilse, thär är ekke atskililse j mällan hoffwdhit ok limmana, thär skärs ekke thz som heelt är j flere dela, thär är ok ekke snillen the som mz ondhom fwndhom far nakon atskilnadh mällan them, som satte äru mz sinne konst görande, wthan enhethin j eno, Alt thing j allom For thy gudh är all thing j allom thingom Thy gingo the in j bryllöpit som pryddo sina lampor mz tronne ok godhom gärningom Sidhan äpthir ath, kommo the andhra jomfrunar Hwi saa senth, thy at fordhom tha haffdho the sik högfärdhelika, takandhis loff aff människiom, oppa thz giordho the thz som the giordho, ok thär fore at the skuldo wara the främsta Nw är thz widhertörfftokt, at mädhan enghe äru öglarene ällir smikrarene, thy skuldo the wara the äpthirsta Synas ekke the tik antiggia haffwa hafft wilian, at wara j blandh the främsta, ällir ok the främsta, hwilka främsta stadhin wtualdho, allom andhrom forsmadhom j sinna gärninga högfärdogha teilse, ällir tekn

Th. Hwilka äru the som wardha främsta j gudz rike

Per. The som här j iordhrike wtualdho sik thz slemasta, ok aff allom forsmas, ok for christi kärlek skuld, wildo wara the äpthirsta Hwat ey wtteknadhe ok christus thz Thär han swa sagdhe, the ythirsta skulu wardha the främsta, Mange äru kalladhe ok faa wtualde,

Th. Thz är wärdogth ok rätuist, at the som wildo haffwa första stadhin, wthan nakon annan kallande ällir biwdhande, skulin nw stigha nidher, hwat the wilia ällir ey wilia Thär mz bliffwa the

äpthirsta, ok j allo the som äpthirst är, ok enghin wil haffwa

Dotthir wilt thu wara j blandh the första j Per. himerike, tha wtual at wara j iordhrike the ythirsta ok äpthirsta j blandh gudz dötther, them äpthirstom aff allom forsmadha Wilt thu wardha j himerike stor ok mäktogh drotningh, war här lithin ok thera thiänista möö, som rädhas gudh Thätta gör for christi kärlek Wilt thu thär j blandh thina systra wara the första, war här the minzsta, aff eghnom ok wäluilioghom smälek Ey sigher iak ok thz for thy, at thu skalt nakor ophögilse for thän skuld astwnda, at thu tik swa forsmar, ok thär fore wardha höghre ok mäktaghare offwir andhra thina systra, wthan mz enfallo ok menlöso liffwirne, ok forwärua tik saa mykit, 160 at thu maghe liffwa äwärdelika, ekke at thu skuli synas owir alla andra j himerike Ekke for thän skuld fulkompna thina gärninga, at thu skuli forega j lönomen hälgha jomfrur j himerike, wthan hwat thz hällir är timmelika ällir äwärdhelika a hopsins wäghna, tha räkna thik altidh the ytitersta owir alla andhra Hwat sagdhe tha the andra jomfrunar kommande

Härre härre lath op for os, lat op for os, thu som är änglanna konunghir, alla creatura helsa, owirgangande j thinne mildhet, ok oowirwnnen j thinne mildhet, lat op for os, som sent kommom, loffwa os rwm til at inganga, o härra, for thy skapadhe thu os, o härra for thy at thu gafft tik til eth stort wärdh, for wärldena O härra for döpilsenna nadh O härra for almänne-

lika kirkio*nn*a sacrament, lat op for os, for thy thu war pinth*er* for wara skuld, thy at thu läst tha op himerike, hwilkit athrlykt war, th*ä*ntidh thu hängdhe oppa korsit, ok ledh dödhin for wara skuld See th*ä*ns litla timans glömsko Nw synis i skwgga*ns* tilfälle sa*nn*elika omätelikin, Ok nw ath*i*rlönas j pino äll*i*r sörgh, thz som j litlom tima rwm aflat är mz fafängo*nn*a kärlek O thu domare, hwilkin som rätuis äst, thy haffw*er* thu os stänkt wthe, for th*ä*n skuld thu haffw*er* os forsmath, aff ratuiso*m* doom O h*ä*rra lat op fore os, som forsmadha äru*m* O h*ä*rra os anghra, än tha at thz senth är, at wi haffwo*m* brwthit thin bwdordh O thu som konu*n*gh*i*r är ow*i*r alla konu*n*ga, ok h*ä*rra ow*i*r alla h*ä*rra, lath os fi*nn*a nakra nadh, j nadhi*nn*e aff thi*nn*e misku*n*dh, hwilki*n* so*m* är ow*i*r alla thi*n*a gärni*n*ga, än tha at wi haffwo*m* ey tima til syndabätringena, fore förrördha syndh som giordh är Thu äst dören, thu äst dörawaktaren ok domare*n*, altidh bögelikin til mildhete*nn*a, miskunna thina creature, hwilkit nw forgars Thy at gamble owene*n* kan enkte misku*nn*a, ok han lärdhe thz aldrigh, wndh*i*r hwilkins wald ok rike thi*n* stranga rätuisa, ok thin grö*mm*a stranghet sändh*i*r os biltogha ok forskriffna O thu falsk wärldi*nn*a ära, hwar är nw at mi*n*zsta äpth*i*rsta fotsporit aff alle thi*nn*e kräselikhet, mz hwilke thu gabbath ok forradhit haffw*er* blinth hiärta, th*e*m so*m* fanghne waro, nekadhe thu frihetena, ok haffw*er* thu bwndhit os mz th*e*m bandho*m*, som enghin kan lösa, som synda ban kallas, j hwilko*m* thu haffw*er* os hiith sänth, j thä*nn*a

ysäld ok armodh Hwar äru nw thin blo*m*stir,
ok thins blo*m*stirs skinandhe fruct eth[i]rful, hwilkin
mz si*n*ne eth*i*rlike lisman ok lukkan, haffw*er* ho*n*
os forgiffwit, for thy ho*n* ok thu j skä*mm*e*n* saa
the hiärtan, so*m* idh*er* nakot skötha, at the enkte
kw*n*no andhro skötha, serdelis wisdo*m*me, j hwilko*m*
the skuldo smaka guddo*m*sins sötma, hwilki*n* so*m*
giffw*er* ämpnit til mankönsins helso O thu wärldh, 161
hwar äru thina ffigure, hwilka swa storth ok
stadogth loffwadhe, hworffna, the haffdho siwkan
sandh grwndh, fawidzskan styrdhe, thy är abyg-
ni*n*gin all om enkte See thä*n*ne figura, thz är,
thino*m* liknilso*m* framlidhno*m*, ok ey mera ath*i*r-
ko*m*mando*m*, liggir nw thz som syntis standa
Nar wi tik dyrkadho*m* omfämpnadho*m* wi skuggan,
hwilko*m* fallande äll*i*r sik wndandragande, misto*m*
wi thz, til hwilkit wi waro*m* skapadhe Ve o
angh*i*r wärdogh*i*r sörghi*n*ne, Ve for hardha*n*
looth wi haffwo*m* fangit Ve for hart wilkor, at
ey kan nw wart liffw*er*ne faa nakor oprättilse
äll*i*r opnyilse Nw äru*m* wi skeldhe fran waro*m*
skapara, thy är enkte thz so*m* os stödhia kan,
äll*i*r hiälpa Hwar är liffwit nar skapare*n* är borto
Haa kan dödhin wntfly j ha*n*s fra*n*waru, thy
haffdhe thz mykit bäth*i*r warit, at wi aldrig
haffdho*m* wordhit skapath, än at mistha hono*m*
som os haffw*er* skapadh O h*är*ra, o h*är*ra, lat
op for os Nw slar domsins grymhet th*e*m thu
borth kastha fran thi*n*ne fadh*i*rlike mildhet Nw
witha the som saa äru bortkasthadhe ok forsmadhe,
sik enkte raadh äll*i*r lysa, at the matthin ko*m*ma
til sina helso j gen, For th*ä*n skuld at thwnge

dödzsins dom fortakir allan wäghin ok tilganghin Hwat swara härran innantil, thädh wil jak säghia som här äpthir star

Sannelika sannelika sigher iak idher, jak weth enkte aff idher, Jak weth wäl aff idher aa skapnadzsins wäghna, än a fördömilsinna wäghna wet jak enkte aff idher Jak kände thz godha j jdher, som iak skapadhe, thz ondha jak fan j idher, känner jak ekke Ondha fordhömer jak fore ondzskona skuld, for thy the wildo ekke wäl fölia rätuisonne, hwilka jak them framsatte ok kwngiordhe, mz ordhom ok äpthirdömom, mz hwgswalilsom ok plaghom Jak tigdhe Jak war altidh thystir Jak war twlughir Jak talar swa som födhandis Jak taladhe til idher mz änglomen Mädh apostlomen Jak manadhe idher mz kännefädhranna ordhom Mädh iärteknom Mz godhgärningaanna nadh Mz the thiänist creaturen göra Mz liffsins helbrygdho Mz thinganna rolikhet ällir fridhenom Mz thy at iak gaff idher alla widhertörfft Jak wträkte optha mina mildhetz handh, thär fore at jak skulde hela babilonem, ok hon wilde ekke thaka helsona Thu lästz som thu ekke hördhe thin mästara, thik manande, nadhena draghande, modhrena biwdhande Fadhren framkallande ok lokkande Thätta forsmadhe thu mz enne blinde tryzsko Bakin ok ekke änlithit, gaff thu thinom
162 manara ok radhgiffwara ok tik siälwom täkkiandis, tiläghnadhe thu wndhir tik siwkligha, mz thinne fawidzsko dirffwe, mina äro Jak weth aff idher enkte, nw ligghiandis j idhrum ythersta tranghom, hwilkit j haffwin for idhra eghna forskullan See,

mine tiänara skulu ätha ok j skulin hw*n*gra See mi*n*e tiänara skulu drikka ok j skulin törsta, Mine tiänara skulu glädhias ok j skulin skämas See mine tiänara skulu loffwa for hiärta*n*s frögdh skul, ok j skulin ropa for hiärta*n*s bedröffwilse, ok j skulin tiwtha for hiärta*n*s änxla, ok skulin j ow*ir*giffwa idhart na*m*pn, edhin mino*m* wtualdo*m*, ok tik skal dräpa *här*ran thin gudh, ok sina thiänara skal han kalla mz andhro na*m*pne, j hwilko th*ä*n som wälsignadh*ir* är oppa jordhi*n*ne, han skal wälsignadz j *här*rano*m*, thy at all änxla ok dröffwilse som warith haffwa, äru kompna j glömsko Sa*n*nelika jak sigh*er* idh*er*, iak weth enkte aff idh*er* See jak skapar nya himbla ok nya jordh, ok the thing so*m* warit haffwa skulu ekke wara j ami*n*ne Wthan j o sniällasta jo*m*frur, j skulin glädhias ok frögdhas, wthan allan ända j th*em* thingo*m* jak skapar, See jak skapar iherusalems frögdh, ok hans folk glädhina, ok jak skal frögdhas j iherusalem, ok jak skal glädhias j mino*m* almogha, ok ey skal här äpth*ir* höras j hono*m* gratsins äll*ir* ropsins liwdh Glädhins j *här*rano*m* alle saman, som grathi*n* ow*ir* iherusalem, at j maghin sugha ok opfyllas aff hans hwgswalilse spena, at j maghin ow*ir*flytande wardha, aff ha*n*s äro miölk ok kräselikhet Aff spinome*n* skulin j bäras, ok ow*ir* knäme*n* skulu the lukka for idh*er* Huru, som modhrin lukkar ok lekir for sit barn Saa skal jak hogswala idh*er*, ok *här*rans hand skal kä*n*nas j hans thiänaro*m* Ok skal han wredghas moth sino*m* oweno*m* Ok skal manadh wardha aff manadh, lögh*er*dagh aff lögh*er*dagh, ok skulu the

ganga wth ok see dödha kroppana, hwilka sik forbrwthu, j mik thakande synda tilfälle Th*e*ra madhkir skal ekke döö, ok th*e*ra eldir skal aldrig slukna Höör dotth*i*r ok see, lath enghin thä*n*na delin ganga wt aff thino ami*n*ne O theodora hötzlo*n*na ok hogswala*n*na, höghra äll*i*r winstra handi*n*na kä*n*na, inslar ok ingiwth*i*r räddi*n*na stiw*n*gh, ok kärleksins makt, j hwilko*m* faam ordho*m* jak samansatte ärona ok wanhedhrin, aff hwilko*m* aldrig antiggia aff th*e*m so*m* wisaster är nakor, äll*i*r aff th*e*m som är j fulko*m*pliko*m* lärdo*m* begaffwadh*i*r, kan äll*i*r formar fulko*m*plika sighia, äll*i*r thänkia, j thera wttydilse O christi jo*m*fru, hwat ey wardh*i*r thu rördh aff thä*n*no*m* ordhome*n*, Hwat ey betrakta thu, huru mykin äran hon är, huru mykin thä*n*na sniälla jo*m*fru*n*na nadh är, ingangandu*m* j thässins brwdhahwsins liggiande faä Hwat skam ok huru mykin pina the*m*
163 fawidzsko jo*m*frume*n* är, aff thy at the wardha wthe stängdha aff brwdgo*m*ma*n*s palacium, ok til äw*är*dhelika pino fordömpda

Th. Jak wägh*i*r ok betracta, ok ekke wthan sörgh ok dröffwilse, th*ät*ta hardha ok gryma, so*m* jak här hörir Swa som höghran j christo mz blo*m*streno glädhiando*m*, är wthan jämuärdogh liknilse Saa är ok vinstran mz sörghi*n*ne mz ondzskofulla owenenom, wthan ända gratandho*m* ok sörghiandho*m* O hwat höghet ok diwphet är j gudz wisdom, öffra ok nidhra, til himbla*n*na thinga ok jordhrikis thinga Ok aldra mäst skapare*n*s wndh*i*rstandilse Här bewisas gudz stora miskundh, at han swa wthan forskullan samankallar th*e*m

so*m* godhe äru, th*e*m inledha*n*dis O doma*n*na gudz ogönom*g*anglikit diwp, hwar ondhe inlatas, aldrig wth öpt*ir*mera komaskolandis sik til nakra frihet J thä*n*no*m* kwngörs gudz stranga rätuisa ok hä*m*pdh Hwilkin th*ätt*a aff tordönenom hwar swa sigx Jak weth aff idh*e*r enkte, ey rädhis ok ey dröffwis Han synis mik wara mykit rädhaskolandis

Thz är wissast, hwat onth kan th*ä*n ondhe skrymtelika wnko*m*ma, hwilkin ey kw*n*na ordhin faasa, ey yth*e*rsta tima*n*s rädde, ok stranga domara*n*s rätuisa Än läggio*m* til th*ätt*a forescriffna, thz ordhit j lästeno*m*, ey soffwandis wthan fraghin, mz ypno*m* öghom Vigilate jnquit dominus quia nescitis diem neque horam Thz är Wakin ok wari*n* fraghne sigh*e*r h*ärr*e*n*, for th*ä*n skul j within ekke daghin äll*ir* timan Per.

All the hälgha script biwdh*ir* hwario e*n*ne wndh*ir*stand[and]e siäl, ok hä*n*ne manar til at waka, thz är at ho*n* skal wara atwaktol ok fornomstogh om sit eghit bestandh, säthiande hä*n*ne som jak menar, swa som ena reglo j liknilsom, at hogsins ögha skuli altidh öppit wara, mothe th*e*m andhelika ondzskofulla andome*n*, swa so*m* thz likamlika öghat är wakande, ok öppith mothe likamliko*m* owenom Thä*n* so*m* aldrig soffw*ir* han opwäkkir os, ha*n* biwdh*ir* th*e*m som forsumande äru, th*e*m th*ä*r mz lukkande Än hwi wilde ha*n* at war yth*e*rste dagh*ir* skulde wara os owissir, mz ha*n*s fructz foresyn ware ey lithin, th*ätt*a är mykit wndhra*n*de Mädhan manghom hälgho*m* ma*n*no*m*, badhe th*e*m j gamblo tästamento ok nya Th.

waro, kwngiordis th*e*ra dödz dagh*i*r, aff gudhi Swa so*m* war abraham, jacob, ok ysaac, moyses, aron, ezechias, ok paulus Hwilki*n* swa sagdhe, jak skal döö, ok mi*n* syndh*i*rlösilsa time stwndar nw in, ok mange andhre, j hwilko*m* tima om saa handhe, at the samansanka nakra smittho for sina glömsko skuld, swa som plaghas aff mä*n*niskio*n*na wanskelikhet, at tha skuldo the renarin ok klararen ko*m*ma til guddo*m*sins närwäru, aff thy at the haffdho giorth sina synda bätring, ok thy är time*n* owis, at löne*n* snarlika komaskolande, skulin thaka lenan ok lättilse, aff th*e*m hwgswalilso*m*, so*m*
164 mä*n*niskia*n* haffw*er* aff thy, at ho*n* ey thwingas aff dödzsins rädde, wthan glädhias aff lönome*n*

Per. Thä*n* astw[n]dhar löpa framföre äw*är*dhelika wisdo*m*me*n*, som synis takas, döma*n*de thz gudh haffw*er* wäl skapat ok skikkat Alla creatura skapare ok skikkare, han weth hwat hwario eno creature bästz beko*m*bir, hwat thz är skälikit äll*i*r oskälikit, Ok hwat som skaparin haffw*er* j opbörianen*n*e, mz sino*m* mäktogha wilia giffwit naturin*n*e, städh*i*r han ekke mz sakto omskiptas Gudh synandhis j blandh mä*n*niskionar, swa som han wilde almenlika yth*er*sta dagsins tima haffwa lönthan före mä*n*niskio*n*ne Saa haffw*er* ok han fortakit hwario e*n*ne mä*n*niskio, synas yth*er*sta dagx ända, at wilde mä*n*niskia*n* ekke lata sik wardha om dygdha*n*na dyrkan, tha skulde ho*n* at mi*n*zsta göra sit gangn, thy at hon ekke weth j hwat tima hon skal sik hädhan witha färdhande O dott*i*r huru mange wndh*i*r gudz ook haffwa borith dagx byrdhena, badhe wndh*i*r thwngano*m* ok heth-

anom, haffdho the wisth thera dödz tima, tha haffdho the sik slaghit löös, ok owirgiffwit thera hälgha opsaath, ok thär mz badhe minzskadh forskullan ok lön, thy the haffdho saa bwridh til samman badhe scriptena ok äptirdömen, at nakon tima ällir annan, haffdho the sik takit til thz som fafänkt haffdhe warit, ok annan til syndabätringenna, ok saa haffdho the aldrig stadelika älskat sin gudh j gudhelike dyrkan,

Hwat wilt thu här til sighia, thänna withnen ällir äpthirdömen synas ekke, fäste nw hoghin sik j them, tha som thz synis, matthe han mz saktho wardha swikin Th.

Jak thalar om the withnen som gudh gaff ok sagdhe, them til hop som ganga wilia til synda bätringenna Swa som thz Jak wil ekke syndarens dödh, wthan at han skal omwändas ok liffwa Omwändins til mik ok jak skal omwändas til idher. J hwat dagh thu [tik] omwändhir ällir äst omwändhir, sörghiandis ok gratandis tina syndhir, tha skalt thu wardha frälstir Äptirdöme takom förat j sancto petro, nekandhe härran, saulo häriande, maria magdalena, ok twsandhe andhrom syndarom, lönlikom ok oppinbarlikom Hwilka gudz thwlumodh lidhande gongha wth aff sannindhinna wägh, oppa thz at han skulde them sidhan nadhinne athirkallande thaka athirkommande Thy thin eghin glömska om thin ända huru ällir nar thu skalt döö, gör tik hällir mistänkta ok omhwgxande, til thz som komaskolande är, ok swa som altidh böriandhe skynda tik til christum, aff rätuisonna kärlek, än thu wanskande läthiadis Per.

aff langhom wägh, ok langho ärffwodhe, creaturanna skapare weth hwat skäligho creature är
165 mäst widhertörftokt, ok ythermera saa han thätta wara människionne nyttokt, at hon ekke wisthe sin dödz tima, än hon haffdhe honom wisth, thy at thänna frihethin ok fria wilkoridh j thänno onyttogo witheno, haffdhe wordhit hänna fordarff, swa at människian athskild j mällan dygdhenar ok lasthenar haffde ey wordhit grwndath j skaparans kärlek fulkomplika, ok ey komith til bätra liff Thy sigher härran Vakin for thy j within ekke daghin ällir timan J thässe foresagdhe liknilse giffwer gudh them som sik wilia forbätra hwgswalan, them som forsumande äru räddena, at the skulin sik forbätra Salomon sigher, människian weth ekke hwat hon är wärdh haath ällir kärlek Ok dauid ingangaskolandis almennelika kötzsins wägh, enkannelika sagdhe han sinom son ok swaradhe, at han skulde wndhirstanda, hwat han skulde göra For thy sannelika thz tilhöre fulkompligho dygdh, at witha ok wndhirstanda hwat, ok fore hwat thu skalt göra, ok foreskodha, til hwat ända thu ämpna ällir ärna skalt thina garningh,

Th. Nw mädhan thu synis haffwa nogh kwngiorth aff wars wtgangs owissa tima, sigh framdelis, wttydhande mz faam ordhom, huru thänna wakan skal haffwas

Per. Sannelika thätta är en wärdogh atspörsla Swa som manghe ätha fasthande, fastha äthande, drikka törstande, tighia bedhiande, ok skynda löpande Swa soffwa mange wakande, ok waka soffwande,

Th. Huru kan thätta wara, at människian äthir ok bliffwer tha likawäl fastande, ok at jak skuli aflatha thz här star j mällan, huru hon kan soffwa wakande, thz wndhirstar jak ekke Syndhirlika mädhan jak ekke nw aktar sighia nakot omskiptelikit ällir genwärdelikit, thy at thätta findz hwart andhro genwärdogt,

Per. Menar thu at thänne soffwo som thäntidh waro när härranom, nar han thänna ordhin taladhe,

Th. Jak tror wisselika at the ey soffwo, for thy the haffdho ekke tha hörth, hwat härran sagdhe

Per. Swa som härran j enne liknilse andhre beddis ören til at höra, hwat han sagdhe Saa ok bedhis han wakuna at wakaskolande, öghon at seskolande Föthrena at gangaskolande rättelika, oppa thz at swa som ythre mannen öffwas j sinom ämbitom, j sinom ythra sinnom Saa skulle ok jndhra mannen j sinom andhelika disciplinis, thz är lärdom, kännedom, ällir sidhelika näpst, aff them som aath ok fasthadhe, Hwat ey haffwer thu scriffwat j prophetanom, thu sadhe mykit ok infördhe lithit J athin ok ärin tha ekke mätte Ok sagdhe härran til moysen, hwat ropar thu til mik, mz thu talar enkte Pharisej bidhiande longha bönir mz genwärdoghe meningh j gudz asyn, hwilkin all hiärta skodhar ok ranzsakar, ok the thigdho, hwat ey lasin j j psalmenom Höffdhinganna affgudh 166 är gwl ok silff The haffwa mwnnen ok thala enkte, the haffwa öghon ok see enkte, thär til the skulu them wardha like som göra them Ok thz, människian thäntidh hon war j hedhrenom,

tha wndhirstodh hon thz ekke Hon war liknadh oskälikom creaturom, som ey haffwa weth ällir skäl, them war hon ok giordh lik Hwadhan draghir människian affgudha liknilse, ok oskälika diwra, wthan for thy hon tapar människio sinne ämbite, the allo fordarffwat som j skälomen ok jndhra mansins kraptom skulde wara qwikt ok fraghit Paulus kräffwir ok bedhis wars hiärta oplysta öghon At wi matthom witha, hwilkin hans kallilsa hop är, j hälghom mannom, hwilken hans arffs rikedoma äru, j hälghom mannom, ok hwilkin hans owirgangande dygds storhet är,

Thz är wndhirstandande siäls eghlikit, oplata gudz ordhe hogxsins syn, hiärtans hörls, siälinna smak, äpthir himilslikom kännedom ok stadgha, wakw idhka ok halda, ey snarlika ok mz sakto aff willonna owisso swikas, ey j tranande hogxsins tima atskilias, thz är ekke ällir tilhöre wise siäl, for fafängh thing skuld, kastas wafrande hith ok thit, j omskiptelikit ok atskililekit, ällir skiptis j persono stadh ällir tima, for ostadoghet skuld flytha margfallelika, mädhan hon findher j gudz ordhom liffwit, hwadan aff hon skal liffwa Liwsit hwadan aff hon skal see, Wäghin at hon ey skal stötha sik, kosthin ällir födhona, at hon ey skuli wandzskas j wägenom, ärona thär fore at hon skal ekke sik giffwa fore wärdz skam Styrkin ok thulumodhit, at hon ey skuli läthias Hwilona at hon skuli hwilas Mädhan rätuis manz siäl är gudz säthe ällir wisdomsins Hwar kan sialin bäthir hwilas, än j gudz ordhom skapadh, frälsth, wigdh, wndhfanghin mz gudz ordh Han

biwdh*ir* wakwr, hwilkin enkte soffw*ir* ok ey böriar at soffwa Hwilka wakor hwar een sniäl mä*n*niskia soffwande j wärldhi*n*ne, wakande j gudhi Än fawidzska mä*n*niskior, wakande j wärldi*n*ne, j gudhi soffwa[n]de, the styggias här a mothe Om thä*n*na wakonar är här sighiandhe San waka är mz hälghe tro, rät thing smaka äll*ir* rättelika wndh*ir*standa, ok swa som för är sakt, atskilia hwat göra*n*de är, ok for hwat ok til th*ä*n ända*n* tilämpna hwilkin som är wthan ända Hogsins waka är atskilia j mällan goth oc onth, j mälla*n* dygdhenar ok lasthenar, j mälla*n* köthit ok andan, j mälla*n* wärldena ok gudh, j mälla*n* thi*m*melikit ok äwi*n*nelikit, ok j allo thässo sik swa skikka j hogsins ok kropsins rörilse, at alt thz mä*n*niskia*n* gör, skuli thaka sina stwdh j wisdo*m*meno*m*, ok mz äwärdheliko*m* skälo*m*, thz är at ho*n* skal fore witha sik, til hwat ho*n* gör sina gärni*n*gh, ok til hwat ända O huru mange the haffwa warith, so*m* j sino ärffwodhe haffwa lathit see hälaghete*n*na formam äll*ir* skapnadh, ok tekn mz sik, än thz kwngiordho the mz obeske[de]likom hogh, soffwande j dygdha*n*na wtgangh, for ma*n*na öghon mothe brwthu the, th*e*m 167
so*m* sagho th*e*ra mädhfärdh*ir* Sa*n*nelika the wordho om enkte so*m* thu fi*n*na math aff thä*n*no exemplo, aff fethe jordh händh*ir* wndh*ir*stwndo*m* tiokke sädh falla ok rothna, ok the jordhin som fructsamare*n* är än hon förra pläghar, sädhi*n*ne obeskedelika kastadho skadhar, ok trädh tynght mz mykle fruct ok större, brakna äll*ir* riffna, wthan thz wardh*ir* gra*n*lika forwaradh mz stödho*m*

¶ Swa som opta dräpir siälfft honaghit n[illegible] thz är oskikkelika laakt biin, än tho at thz [illegible] söth, ok paperith watnfulth wthsläkkir oleo[illegible] mykin kringomlagdhir fitme, ällir kringomgwth[illegible] Saa händhir ok opta at siälin begaffwat mz ow[illegible] flytande nadh, ok thäs hälgha anda gaffwom, n[illegible] hon wil mera smaka ällir wndhirstanda än hän[illegible] bör, ey minnis hon ok oppa sin stath, ok thakk[illegible] gudhi, thy forgars hon j thännom sinom lust[illegible] Än oppa thz at wi matthom altidh triffwas o[illegible] wägxa j gudz gaffwo fructsamlikhet, bäkkin [illegible] hwilkom wi haffwom drwkkith, böiom athir til källonna j gen, thz är til gudh ok til thz som wi ärom, ok til thz som wi formaghom Dotthir for hwat sak fulföliom wi thänna liknilse, for thy mange mykit skinande mz godhom gärningom, fiöllo ok wordho om enkte, for thy the haffdho ekke beskedhelikhetena, haffdhe thz saa warit at tha the giordho sina gärninga, at the haffdho warith wakne, tha haffdho the ok athwaktelika wtskilt, thz the giordho Nw än tha at här til höre grant atwakt, at fulfölia thänna wakunar, swa at siälin skal sik här om mykla win läggia Läsom wi tha likawäl nakra siäla bwndhna mz hionalagx bande, saa hethelika bidhia sin brwdhgomma, [illegible] dwäliandhis j bryllöpith, at the synas senaren j sino lypte mz dygdhanna skeen foreganga Haffwer thu ekke hörth hwat the ädhla jomfrun edheltrudis tilfögat ängilska konungsins hionalagh giordhe

Th. Sigh jak bidher tik ok war ekke sen

Per. Höffdhingin aff änglandh han scriffwas the ädhla jomfruna, ok j sidhom ok byrdh wälbyrdogasta,

mera aff gudz kärlek haffwa sik fästh, än for andhra sak Thäntidh bryllöpit war giorth, mz swa storom stath som tilbordhe, thok konungin sina älskelika brwdh sik til hustru, än hon wthan jomfrudomsins spiäl bleff osmittadh, ok konungxsins hustru mz oppinbara frägdh, ok wthan likamlikit samblandh, än nar konungin wilde mz hänne haffwa samblandh, thog swa at han hänne enkte owiruälle wilde göra, ällir nakon ängxla, haffdhe han lönlikit radh mz biscoppenom,, giffwande honom kostelika gaffwor, at han skulde wända hänna wilia äptir konungxsins wilia, än han ärffwodhade alt fafänkt Thy at thänna wärdogha jomfrun haffdhe fangith smakin aff himerikis 168 konungx sötma, ty wände hon sin hogh til hans kräselikhet

Sanelika här är ey atenast wndrande oppa Th. thänna hälgha jomfrunas meningh, som oppa konungxsins mildhet, hwilkin wäl haffdhe hafft makt at göra hwat honom thäktis, än han mz mildhetinne offwiruan kärlekin, for thy han wndhirstodh christum räghnerande j blygho jomfrunne,

Honorius kesare sigx haffwa thakit sik til Per. hionalagh twa systra, the ena äpthir the andhra dödh, än badha bliffwo the osmittadha, thy at the baro christum j thera bryst Människionna kärleker han wtelykkir ekke gudz kärlek Saa pröffwas christus j änkiom ok hionalaghom räghnera, swa som j jomfrum Ok for thy mädhan the almänlika hälga kirkia hänghis mykit oppa thänna trappo ok skikkilse, wiliom wi nakor ordh

mz tik haffwa om th*e*m, äpt*i*r thz gudh wil giffwa nadhena, Ok wilio*m* wi här böria siwnda bokena Först e*n*ne figura satte,

Th. Thäkkelika thakir jak all mi*n* hogswalilse j mi*n*ne pelagrims färdh, ok j mino*m* dröffwilsom aff peregrino,

Här börias the vij boken

Th. Hwat thu menar j thässo forrördha figura, äll*i*r liknilse, märkir jak ful wäl, at thu haffw*e*r saath jj ordines, thz äru thw skikkilse, äpth*i*r th*ä*n tridhia, hwilkin foregaar antiggia j wärdoghetene, äll*i*r forskullane*n*ne, aff hwilko*m* thu hall*i*r th*ä*n tridhia, swa som enkte j liknilso*m*, widh th*ä*n högxta, thz är hiona[la]ghit widh*e*r jo*m*frudo*m*me*n*, hwilkin thu säth*i*r badhe a stadzsins wäghna ok fructi*n*na äptirst, tilscriffwande jo*m*frudomeno*m* hwndradha faal lön, ok hionalaghino trätighi,

Per. Sa*n*nelika dotth*i*r större är altidh christi brwdz hedh*i*r j ärffwodeno ok fructi*n*ne, än hionolagxsins glädhi j kötzsins lustha, christi jo*m*fru thiänar sino*m* h*ä*rra ok konu*n*g mz frihet, än hionolaghit haffw*e*r sin lagh blandath mz träldomeno*m* Hwat omhwgxan, hwat ängxla*n*, huru mykin tarff ok dröffwilse haffw*e*r hionolagx stadhghin mz sik, thz witha the so*m* thz haffwa wtrönth, ok thä*n*na wärldi*n*na ostadoghet mäst widh*e*rlodha j hogeno*m* Hwar findh*e*r thu stadh j wärdhe*n*ne, som ey är flytande ok störmande, thy sigh*e*r apostolin om thä*n*na dröffwilsin, thz är goth ma*n*neno*m* enkte widh*e*r qwi*n*no ko*m*ma

ri, fore instwndande tarffwena Ey tigdhe ok
angelium thä*n*na tarffwena, We sighiande
i*n*nome*n* so*m* haffwande äru ok födha*n*dhe j
m daghome*n* Swa so*m* qwi*n*na*n* haffwa*n*de,
hon wardh*i*r hastelika forfärath aff nakro*m*
dho*m* räddogha, findh*e*r ekke flykte*n*na frihet
ir sino*m* wilia, for qwidzsins groffhet ok twngha
ok siälin äpt*ir* thz ho*n* haffw*e*r affladh gudz
lh j sik, lath*i*r ho*n* aff at tilfögha tro*n*ne so*m*
at är gärni*n*gina, tha wnflyr ho*n* ekke yth*i*rsta
msins wadha, ey gör ensa*m*na tro*n*na aflingh
kit gangn, om gärnighi*n* lath*i*r ekke see trona,

Om saa är, at tholikin mä*n*niskia thwi*n*gas aff Th.
ffwilso*m* äll*i*r böriar twingas aff dröffwilso*m*, 169
är ho*n* j twäkan hwar stadhin är, til hwilkin
n skal letha tilflyktena

Wilt thu ekke th*ä*tta sa*m*ma si*n*neth haffwa Per.
htyth, widh*e*r ena andhra liknilse

Gärna ewangelii täxthin, bliffwandhis orörligh- Th.
, gudz ordh magho tileghnas äll*i*r tilmärkias
skipte[li]gho allegorie, the wttydhni*n*gi*n*ne j
ifftinne

Atwakta thy Swa som qwi*n*na*n* thynghis aff Per.
tzsins lustha, j th*e*m timano*m* j hwilko*m* ho*n* är
ffwa*n*de Saa ok siälin söndh*i*rlösande ath*i*r-
lsins beslz, äll*i*r renleksins, thyngis aff thä*n*na
rldzlika lustha*n*s girnilso*m* Nar ho*n* dragx aff
kro*m* lustha, til th*ä*nna wärldi*n*na thinga glädhi,
t*i*r poethans ordh, trahit quemque sua volup-
s Sin eghin lusthe dragh*i*r mä*n*niskiona Swa
n qwi*n*na*n* j qwidheno*m*, saa thyngas ok ho*n*
ogxsins byrdhe swa länghe, at ho*n* födh*i*r nw

thz ho*n* haffw*er* afflat, thz är th*ä*ntidh ho*n* faar thz ho*n* j ondhe mattho haffw*er* astwndat O mz hwat kyssa*n* wala mä*n*niskia*n* omfä*m*pnir, widh*er*-qwekir, oc födh*ir* gwlzsins, ok silffsins, äll*ir* annars thingx forgängelikx barn, hwilko bäth*ir* ware ey haffwa afladh th*ätt*a onda, mz th*ätt*a fostrith takir enghi*n* wägh wtha*n* til dödhin, Psalmus See hon affladhe sörghena, ok födde orätuisona etc[ra]

Th. Thz kan j enghe matto synas, aff hwilko th*än*na afflingi*n*na wadhe äll*ir* ondzska rättelika ko*m*bir Sa*n*nelika här är kärridh, sa*n*nelika sörghi*n*na afflingh, fafänglika thingsins blindha lusthin äll*ir* astwndilsen Hwar fostridh wntfas j syndogha dödzsins ingangh, ok aff ormsins rooth wtgaar orme*n*, for thy at dödzsins syndh äpt*ir*-fölgh*ir* dödzsins pina,

Per. Hör p*ro*pheta*n* the ordhin sighia*n*de, the opskaro haffwa*n*de qwi*n*nor j galaad Wi läso*m* aff forfädhra*n*na script, at tha iherusalem war belakt, skothin som skwthin wordho aff fiondome*n*, driffwo borth barnit aff modh*er*liffweno, ok thz kastadhe lankt fran hä*n*ne Swa skal ok th*än*na andelika afflinghin bedhas ok förwärffwas, at the likamlika alzstingx forsmadh bliffwe, wilt thu mz rätwiso*n*na afflingh födha christum, tha akta h*ärr*ans modh*er*, hwadhan aff ho*n* afladhe

Th. Änglenom bodhande, aff th*e*m hälgha anda

Per. Är thy swa at thu aflar aff th*e*m hälgha anda, tha täkkis thu ekke tik siälff, ey gwl, ey silff, ey spör ok thu äpt*ir* nakro thy, som j wärldi*n*ne är, wthan aff liffsins naadh foreko*m*e*n*, Thz thu haffw*er* j hogxsins qwidh, är frihetinna

ostir, ey thwnga*ns*, liwsi*ns* ey byrdhena Hwar-
ff är märkiande, at thz so*m* födhis är helso*nn*a
rffwodhe ok mildheti*nn*a Saa älter all*i*r forfära 170
kke nakor domsi*ns* fasi the so*m* haffwande är,
m ho*n* weeth sik trygga j christo Ware thz
k saa at wärldin brwste ok fiölle, hon bliffwi
rädh Swa ok th*ä*n som sik takir hustru, wordh-
n eth köth mz hä*n*ne, ha*n* kan ekke wara eth
nz andhano*m* Sa*n*nelika ä mädhan hälagh siäl
laghlika aflar mz gudz ordhe, til gudz liknilse,
k födh*i*r, tha är ho*n* oskämdh ok osmittadh,

Jak bedhis aff tik at thu lath mik än höra Th.
nfallelika täxtin Th*ätt*a är mykit trangh ok
wnge, so*m* th*ä*nna qwi*n*nonar haffwa, hwilka
affwande äru, hwilka nar räddhin böria twinga
h*e*m, tha hindhra thz fructena so*m* j liffweno är

O theodora christi jo*m*fru, offra j högdhena Per.
offwit, at thu äst wndhan thakin thä*n*no*m*
lröffwilso*m*, thy at thu haffw*er* alla andelika
ryllöpa bygni*n*gh grwndath j christo, hwilko*m*
ar thu ensa*m*pno*m* wil täkkias, tha är thz alt
vtelykt so*m* rörir oppa thä*n*na dröffwilsen

For th*ä*n skuld at j hwario mä*n*niskio trappo
ok kyni hallir jo*m*frulika blyghethin högxsta
tadhin ty wil sanctus paulus alla haffwa tholika
o*m* ha*n* är siälffw*i*r, thy giffw*er* ha*n* jo*m*frume*n*
aadh, at the skulin saa bliffwa, mena*n*dis goth
vara, fore instwndande tarffwena, äll*i*r tha när-
varande j handho*m*, th*e*m so*m* til thän stadhga*n*
gar For thy at all the himilsligha siäli*nn*a
iläthe wardha tha borth takin, mz äll*i*r före eth
linth mörkir, som kombir j sa*mm*a stadhin, nar

som girnilsen kombir j siälena, til hionolagx stadhga, hwar likamans kärlekir badhe hans ok hänna, thiänar them badhom til likamlikin lustha The äru margfallogh the tarffwin som tilhöra hionalaghino Än til at wndhirstanda thz ena widhertörfftogha, hwilkit astwndande ok älskande är, om hwilkit gudz fadhirs ende son taladhe til martham, eth sighiande wara widhertörfftogth Ok dauid beddis ena aff härranom, thz är j mangha mattho, at här hindras hionolagx stadhgin, qwinnan the som bwndhin är til mannen, hon tänkir huru hon skal täkkias mannenom, hon lägghir sik säffwin om hwsins ok gardzsins prydilse, om sin eghin prydilse, mz gwl, silff, dyra ok kostelika stena, ok mz omskiptelikom ok siälsynom prydilsom, thätta gör hon oppa thz, at enghin annor qwinna skal täkkias hänna man wthan hon, altidh är hon änxlogh, fwl mz mistankom, oppa ena sidhona dröffwir hänne boskapin, ok tiänista folkit, oppa andhra sidhona barnen, huru the som spädh äru, skulu framfostras mz amonna spena miölk Ok hon som haffwandhe är, skal ekke födha döth barn,
171 ällir tha hon födhir barnith j wärldena, gaar hon siälff aff wärldinne mz dödhenom, är thz ok swa at hon födhir ok bliffwer liffwande, tha magh thz saa händha, at thz wardhir halth, swrblinth, stenblinth, ällir j andhre matto lyth Afifladha barnsins luste athirgäldz j sörghinne, som äptirkombir

¶ Här dröffwis alt hwsit ällir gardhin aff thera bäggias osämio, som hoffwdhin skuldo wara Här skingras äghodelena j owirflödoghom gästha-

budho*m*, thz fortäris j stakkotto*m* tima som räkkia matte j mangh aar, Modhrena ba*n*na barne*n*, hädha ok gabba hä*n*ne, the oskälika ropa at th*e*ra arff skal skiptas, är thz swa at barnen äru godh ok foräldrome*n* nyttogh, tha wardha the som hända kan, gripin, dräpin, hambradh, äll*i*r a*n*norledh illa hanteradh, äll*i*r th*e*ra gardha gooz wardh*i*r bränth, ski*n*nadh, tholigh dröffwilse haffw*er* wärldhin mz sik, th*e*m til änxlo ok widh*e*rmödho, som sik latha til hä*n*na, swa at thz the förra enkte wara sagdhe wthan wärldi*n*na ostadoghet, thz fi*n*na the nw wara sina eghna otempringh

Thz är nogh kw*n*nogh[t] at for tholik dröff- Th.
wilse so*m* nw är aff sakt, astwndadis mi*n*dhra hionolagx stadhge, än ha*n* astwndas, om saa ware at kötzsins samblandh giordhe ekke kärlekin th*e*m j mällan,

Här är tilfälle om th*ät*ta sa*m*ma yth*e*rmera Per.
tala mz äpth*i*rliknilso*m*, at thu skalt witha j godho*m* ok ondho*m*, lykkona wara mz wansamlikhet, saa mangho*m* som ganga wilia til thä*n*na stadhga*n*, thy tilbör nw sighias hwat mykit omak ok thwnga thu haffw*er* wnflyt j thy, at thu fästis ok wighdis christo ok äst giffwi*n* til äwärdelika frihet,

Hwat thu säth*i*r antiggia mz ordho*m* älla Th.
äpt*i*rdömo*m*, thz tileghnas alt sa*m*ma*n* lönome*n* til ha*n*s lön so*m* kä*n*nedome*n* giffw*er*

Adam ok eua af paradiso waro the jo*m*frur Per.
wtdriffwi*n*, oc genasth wtrönto the kötzsins smitto, ok första qwidhzsins fruct fingo the mz sörgh ok

dröffwilsom, aff thy at brodhrin drap brodhrin Noe j archinne mz sonomen skildis fran hustrumen, teandhis thär mz äptir gudz doms owiruäghan, at hionolagx samblandh skal j biskedhnom timom oppehallas Än näkthir gabbadis han aff sinom son, j hwilkins barn forbannilsa fructhin tok sina makt Aff sinna hustru fägrindh waro patriarchana abraham ok ysaach stadde j wadha, ok for thera liffs frälsilse wändho the thera hustru nampn j systra nampn, kallande them sina systra Sannelika rebecca tyngis aff sinne affladhe fruct, ok än tha at hon haffdhe nw fanghit hwgswalan, aff thy hon förra ofruc[t]sam war, sagdhe hon, war mik
172 toligh dröffwilse händaskolandhe, hwat fordel haffdhe jak aff thy, at jak wilde affla, atskilnadhin mällan loth ok hans hustru war sal[t]studhin j hwilka hänne omwändo, hwru wadhelikit thz är at wändha sin öghon til wärldinna sodhomam, är hon eth exemplum ällir äpthirliknilse, ok een widhersyn swa länge wärldin standhir Thär äpthir wtrönte thän samme loth, hwat onth han fik, thäntidh han drukkin war, ok sik mz sinom eghnom dötthrum blandadhe

¶ Job swa som alzstingx wanhopandhe j sinom mothegang, satte han sik nidher j träkkin, ok hon som skulde haffwa warit honom til största hwgxswalan, hon war honom til mästha bedröffwilse, j hwilkins fawidzska ordhom, om han for othol skuld hänne haffdhe lyth, tha haffdhe han fafänglika lakth grwndhualin til the hälgho kirkio j christo, hwilkins foreteknilse ällir liknilse han war, thy skwlde thulumodzsins starke grwndwalin börias j honom

¶ Hwat ey skylskapin j mälla*n* rachel ok lyam frälste th*e*m aff affwndi*n*ne, aff hwilk*om* andhra th*e*ra äpth*ir* thz ho*n* haffdhe ganghit langha*n* tima ofructsam drap fostridh Andra th*e*ra dotth*e*r saa wanka*n*de j si*n*ne ostadoghet, skämdhe hedhni*n*gin Sa*n*nelika jacob fik mera sorgh aff thy at ha*n* haffdhe misth josep, än the glädhi*n* war so*m* ha*n* haffdhe hafft j sino hionolagh, j alla sina dagha The fägrindhin ok prydilsin som thamar tok skry*m*telika oppa sik, sweek judham, ok thz giordhe ho*n* j hörro ha*m*pn, ok fik han mz si*n*ne sona qwärn twa söner, hwilkit näst war kätteri Äpt*ir* pharaonis dom hwilkin enkte kände til josep, drapos all swenbarn som föddos aff israels mogha See, swa stora*n* lustha hionolaghit haffdhe j afflingi*n*ne, saa stor war ath*ir* sorghin j barnsins fordarff,

Thy säth*ir* the hälgha sc*ri*pt mödhrenar äpt*ir* Th. ofructsamlikhetena sighiande, hälaghe äru the ofructsa*m*ma, the som ey föddho, ok ey aff twäffalle sorgh wanskadhis,

Maria mz aaron straffadho moysen, fore sina Per qwi*n*no, hwilka han thok aff ethiopia, ok haffde ho*n* ledho til thz hionalaghit, th*ä*r fore wart ho*n* spitälsk, Aaron haffde hällir seeth thz ha*n* ekke föth haffdhe sina söner, nadab ok abiu, än the saa skuldo döö j ha*n*s asyn, for thz the offradho a*n*nan eld än the skuldo, thy kom ok gudz hämdh ow*ir* th*e*m Hwat sighio*m* wi aff höffdhinga dötthrome*n* j madhian, ok aff huru mangha the mz si*n*ne fägrindh drapo, aff israels söno*m*, tiwghu twsandh ok try tusandh waro the som fingho for

sin skōra lustha, hwilkin the mz th*e*m ōffwadho
gudz hāmdh oppa sik

¶ Mādha*n* wi haffwo*m* bōriadh at thala om
hionolagsins thwngha ok drōffwilse, wilio*m* wi ān
173 nakot litidh hār til lāggia

Th. Ān tha at sc*ri*ffthin haffw*er* framgangh, saa at
ho*n* kan ey fordriwas āll*i*r om enkte wardha, thy
at ho*n* ār fwlko*m*pliki*n* j si*n*ne sa*n*ni*n*dh, tha lika-
wāl synis thz wara omōghelikit āll*i*r otrolikit, at
saa mangh thusandh kw*n*no blandas, antiggia j
skōrliffnadheno*m* āll*i*r j affgudha dyrkan, at the
saa tillika toligha gārni*n*gh gōra kw*n*no, ok saa
samwledis gensthan pinas for sin brwth,

Per. Hwat menar thu, mattho ekke the flero*m*
sino*m* mz ensa*m*pne samtykkio*n*ne sama*n* smittas,
aff swa mangfallelik*o*m afgangh, jw wisselika, ok
ān āmwāl om the haffdho warit flere, ān tho at the
ey haffdho wordhit aff tolgho*m* ok illalwktande
gārni*n*go*m* smittadhe Hwat ey nar en syndhar, tha
syndhar all menighetin āll*i*r all*i*r moghin, ok
smittas, for thy at eth lithit stykke swrdegh gōr
swrth fulla troghit Thz āru ekke alla enasth the
brotlike, so*m* gārni*n*gana gōra, wthan ok the so*m*
samtykkia syndhi*n*ne āll*i*r ojāmpnadheno*m*, ok ey
straffa ālla forstyra th*e*m so*m* gōra syndena, tolike
āru ekke olike j syndi*n*ne

Th. Bewisa th*ä*tta mz nakor āpth*i*rdōme,

Per. Wi fingom wāl twsandha āpt*i*rdōme āll*i*r
exempla, hwilki*n* waro*m* ordho*m* kome*n* til stadh-
fāstilse, ān thz ār nogh aff eno, for thy at margha
mā*n*niskio faal āru giordh mz eno*m* Hwat ey
fiōllo ok wordho slaghne manghe aff israels sōno*m*,

tha the skuldo haffwa wnnith stadhin haj, thz fingho the for thz at en aff them achor widh nampn, staal aff thy som takit war aff jerico, mothe almännelikit forbödh, aff hwilko han smittadhe sit samwith, thär fore wndhrade the gudz hämdh ey wara orätuisa, swa som the ey wistho ämpnit til thera faal Swara mik hwat forskulladhe thera menlösa som fiöllo aff ens mans otämpringh, hwilkom ensampnom syndande kom gudz hämdh owir them som menlöse waro,

Halt fram thz thu haffwer böriath For thy Th. ware thz ok saa at vestis bissina thz är alla granasta lärofft, finghe nakra swartha smitto oppa sik, tha hindhradhe thz genast thera askodhan som skodha thz, swa at the sik wändha fran thy, ey wordhande sik at see til thz, saa wanskapas alt klädhit aff enne smitto, thy at swarth ok hwith j sinom skipilsom, haffwa sik athskilnadh j mällan,

Enkte kan sannaren wara ällir höras, Jak Per. kombir nw til wan starkasta nazareum sampsonem, hwilkin aff sinne smikrande weens forrädilse offwir wnnen rakas, forradz, mistir öghonen, gabbas, ok är allom til athlöghe Nakon tima thär äptir likamans krapthir athirkomnom, fiöll han mz twsanda män, hwilka han drap mz sik

¶ Heli, sidhan han haffdhe hörth sinna söna dödh, for thän skuld at han saa owir mz them j 174 thera brwthom, ok ey näpste them, misthe han prästha ämbithe ok sith liff mz sönomen, wndantakno hälghe lönligha wndhirstandz skälom Thz haffdhe ok bätra warit, at dauid haffdhe ey seth bersabee, sik twaande, än for hänna kärlek skuld

swa falla, som han fiöll, badhe j hordom ok mandrap Salomon scriffwas haffwa hafft vii hwndhradha hustrur til drotninga, try hwndhrat lösa qwinnor, ok swa mangha andra wnga qwinnor, at the hälgha script gör ey taal oppa them Aff hwilkom han war swa galin wordhin, at han owirgaff gudz dyrkan, ok thär fore affgudha dyrkan tok til sin, swa at han dyrkadhe affgudh, ok äptir the hustrunnar raadh bygdhe han affgudh, ok wardh hans hoghir saa fästhir j affgudhadyrkan, at han aath thz som offradis affgudhomen, ok han som förra owirgik swa som en starkir strömbir, mz sinom wiisdom alla wärldena Framstighin j aldrenom wanwördhe thz andhelika, ok thok han likamlika lusthan, for alla sina äro wälle ok rike Hwat om jak haffwer ok aminne aff them omilda achab, hwilkin thz forskullade mz sinne ondzsko, at lxx hans söner ey atenast the, wthan all hans släkt wordho aff daghom thakin, for the omilda qwinnona jezabel, hwilkin hans hiärta fran gudhi wändhe, ok nabot läth stenka j hääl, hon läth dräpa prophetana, hwilkin än saa galin war at bondanom hänna dödhom, smordhe hon sik ok swa sinkkadhe änlithe ok andhra sina limmi, thär oppa at hon skulde än thän skämma som höffdhinge war wordhin Hwat skal jak mera sighia, wthan hon wardh forsmadh, swa at hon kastadhis hoffwdh stwpo nidhr for hwnda, ok the slitho hänne alla syndhir ok opatho j eth öghna blikt Ezechias än tha at han ey mistrodhe prophetans ordhom, thär om at hans söner, hwilke osmittadhe waro til thera likama, skuldo j konungsins paladz aff babilonia tiäna, thog wilde

hällir som wi trom, them aldrigh haffwa
·it födda, än at the skuldo ganga wndhir thera
ıist, som ey waro omskorne, hwilka han haffdhe
ı til rikit, hwilkit wndhir gudz laghom styrdhis
lechias aff sinna sona dödh j reblata war swa
ı dödhir for än hans dödz time kom Ok
r misthe han öghonen Ok sannelika haffdhe
. forewisth thätta ondha, tha haffdhe han
lir seth thänna sina söner fore sinom öghom
ırtiuos, thz är dödha födda Susanna thäntidh
ı astwndadhe täkkias sinom eghnom man, j
ıs öghom, wtwalde hon sik lwstelikin rwm,
twffwo, smörilse, ok annadh thz här til kwnne
ıa, redde hon til sin krop, än tha at hon
:flydhe dödzsins dom, for hänna rena samwith 175
ld ok tilhiälp, tha likawäl wnflydhe hon ekke
gudz rätuisa dom änxlanna ok räddanna dom
'at skal jak mera sighia om thänna hionalagx
dhgans thunga, ok tarff Om them som j
ɜthindommen äru stadh j hionalagh, är min
lan, j blandh them är swa mykin ysalhet, at
dhirstwndom hustrun mannen, antiggia mz ethir
r forrädilse, än mannen thär a mothe dräpir
innona Ok badhe bondhin ok hustrun for
nghirsins trangh, haffwa dräpit ok opäthit sit
ıit barn,

Thätta är eth harth wilkor, at släkkia hwngr- Th.
mz sit eghit barn, hwilkit foräldrane skuldo
lpa fran dödhenom, mz sinom dödh om saa
ngdhe, än är thz saa at naturin haffwer owir-
ıgit j thässom mathenom, oskälika diwra rörilse,
. twäkar jak ekke thär om, at thz är siällan

hänth, hwilkit jak sigh*er* ey giorth ällir seeth Sa*n*nelika toligha gärni*n*gha dröffwa mä*n*niskio hörls

Per. Th*ätt*a är ekke teghat aff gudz ordho*m*, thz är the hälgha sc*r*ifft, thy at gudh mz sino*m* tiänara moyse th*ätt*a sagdhe komaskolande, ok th*ä*r mz til lagdhe mangh hötilse ordh, j th*e*m rädhandhe syndarana Hwat han sagde math thu här höra Thu skalt ätha thins eghins qwidz fruct, ok thi*n*na sona ok dötthra köth, hwilki*n* h*ä*rran thin gudh giffw*er* tik Ma*n*ne*n* j tik lusthande, skal affwndas moth sino*m* brodh*er* ok si*n*ne hustru, hwilka han haffw*er* liggiandhe j sino*m* fa*m*pn, oppa thz at han ey skal giffwa aff si*n*na sona kööth, hwilkit han ätha skal, thy at han haffw*er* enkte a*n*nadh j si*n*na owena härian, ok alzskona thinga thwa*n*gh, armodh ok fatikdom, klena qwi*n*na*n* ok karska, hwilkin ey formaa wtganga oppa jordhena, äll*i*r fästha sins fotz spor, for mykla klenlikhet ok blödhet, ho*n* skal affwndas mothe sino*m* bonda, for si*n*na sona ok dötthra kööt, ok fore si*n*na frälsis barn, hwilkin j sa*m*ma timano*m* äru födh The skulu ätha th*e*m lönlika, for thy thz wardh*i*r tha saa mykit armodh oppa allo*m* thingo*m* Hwilkit onth än thog at thz opta händhe, th*ä*ntidh th*ä*n otrolike stadhi*n* iherusalem war belagdh*i*r Alla mäst tha likawäl händhe thz j th*e*m timano*m*, j hwilko*m* tytus ok vespasianus the lagho om kringh hono*m* Thä*n*ne stadhin iherusalem sigx haffwa warit fäm si*n*no*m* belagdh*i*r aff fiondom ok ow*i*r-wnnen Först aff sesat konu*n*geno*m* aff egypto, aff hwilko*m* sc*r*iffwat är, at han tok h*ä*rrans kar ok the gwlboklara, som salomon läth göra, for

hwilka roboam giordhe boklara aff eer, Andhra resona aff nabogodonosor, hwilkin sedechiam ok andhra hölt j fångilsom lxx aar, han brä*n*dhe mönstridh, Thridhia si*n*ne aff antiocho stadhin ski*n*na*n*dhe, ok mangh twsa*n*d aff judome*n* dräpande Han widh*er*frestade th*e*m driffwa fran gudz dyrkan, Fiärdha resona aff th*e*m ädhlasta härtoganom pompeyo aff rom, han giordhe judhana the som genstridoghe waro, skat skyllogha wndh*i*r romara h*ä*rradöme, ok sidha*n* ha*n* haffdhe th*e*m mykla 176 plaghor giort, foor han thädhan, Fämta resona aff tito ok aff vespasiano, hwilke sistha handhena lagdho oppa th*e*m, ok oppa mönstridh, stadhin ok th*e*ra dyrkan, som the hiöllo äpth*i*r gambla laghome*n*, ok nw forbwdhi*n* waro, th*e*m nya laghome*n* giffno*m*, for th*ä*n skuld the giordho alt sama*n* swa goth so*m* släth, folkit drapo the mästha delin, badhe mz järn, hwngh*i*r ok eld J hwat sörgh kant thu pröffwa at brwdhgome*n* ok brwdhin waro tha, äll*i*r j hwat räddogha, j hwat änxla ok widh*er*mödho, enka*n*nelika hionolaghin so*m* sama*n*bw*n*din waro, ok nw swa ynkelika ok sorghelika athskildhos, sönenar j fadh*i*rs ok modh*i*r[s] asyn, thokos ok drogos, sloghos ok drapos, satthos j järnklufwar ok handhkluffwar, ok fördhos saa borth aff th*e*ra asyn, hustrunar häddhos ok gabbadhos swa som andhra fula farande qwi*n*nor Th*ätt*a är nw sakt aff th[e]m som waro j tro*n*ne före laghe*n* äll*i*r wndh*i*r laghome*n* Än ware ä[m]pnith til at wthletha ok ranzsaka thz som sama*n* är sc*r*iffwat, badhe aff latinis ok barbaris, thz är hedhni*n*go*m*me*n*, tha skulde framföras ok höras

swa ohörlika, saa ouardelika, saa otrolika gärni*n*ga, om hionolagx liffw*er*ne, at jo*m*frulika liffw*er*nis lypthe skulde ekke atenast älskas ok hallas, wthan the som haffw*er* gangith nakoth aff wäghenom, skullo ödhmiwklika thz mz sorgh swkkan ok tharo*m* rensa, jo*m*frudo*m*me*n* eentidh mistir, kan ekke mera ath*i*rkallas

Th. Jak bidh*er* tik at thu säth här til nakot, aff hedhni*n*ga bröllopo*m* ok hionolagho*m*, j the akthena ok matthona, at wi thäs yth*er*mera magho*m* kw*n*na os haffwa warlika, takandhe warnaglan aff troligha ok otrolika exemplis ok äpt*i*r*d*ömilso*m*,

Per. Haffwin j ekke hörth aff the hedhniske qwi*n*no*n*ne herodiade, huru ho*n* lustandhe til hordoms sänghena war, at hon forsmadhe sit rätta hionolagh, ok fulko*m*pnadhe kättari, ok th*ä*r fore läth ho*n* dräpa sanctum iohannem baptistam, at han ey skulde hindra hä*n*ne j hä*n*na ondzsko Olofflike kärlekin plantadhe hadzsins roth j hörro*n*na hiärta, ok th*ä*r mz dödzsins fruct opri*n*nande, fan ho*n* rätuisth ämpne til sin eghin fortapilse,

Th. Bäth*i*r haffdhe thz warit for hä*n*ne, at ho*n* haffdhe aldrigh stighit j rätta hionolagx sängh, än thaka swa skä*m*melika horkarlin j stadhin, th*ä*r äktha bondhin skulde wara, ok saa sidha*n* skam skämd for sin hordo*m*, mz dotth*er* ok herode horkarleno*m* th*e*m fula, aff gudz rätuisa do*m* giordhe sik ok th*e*m äwi*n*nelika dödzsins snaru ok störtho kwlo,

Per. Cleopatre fägrindh äll*i*r rikedoma, the gabbadho swikande antonium, hwilkin fordriffna höffdhinga*n*s augusti systir wntflydhe ha*n* ekke aff augusto, for

sinna systirs oräth hardha järnsins näpsth, än hon 177
for sin sköra lustha, hwilkin hon tildristadhis j
sino nyo bryllöpe, ändadhe hon j graffwinne mz
ormomen Snödh ok alzstingis illalwktandis, ok
rädhelikin är bryllöpenna wilkor, ällir nathur ok
fridhgan, hwilkin andhra personan nödhdreff in
j iärnin, andra liffwandis j graffwena Hwat skal
jak sighia om thän tyrannum ällir siälfwördingan,
hwilkin fiondenom dräpnom, tok til sik mz bryllöps
hedhir hans dotther Ok mangh aar gladdis mz
hänne ok for bars tukka, swa länge at han aff
qwinnonna swiik bleff forradhin, Ok swa nakraledhis fiöll han j samma graffwena, hwilka han
giorde, for thy at nar han haffdhe wnnith sigher
j örlögheno, tha bödh han hwggha hoffwdhit aff
höffdhinganom, sidhan han dräpin war, ok hoffwdh
pannona läth han swa til göra, som hon haffdhe
warit en bwlle, ok läth thätta prydhas mz gwl
ok kostelikom stenom Ok j mangh aar pläghadhe
han thär aff drikka swa som sik frögdhandis aff
nyom ok färskom sigher Thz hände om en dagh
tha han sik giorth haffdhe mykit drukkin, aff
sama hoffwdh panno, ok mykit drwknaren ok
löslatogharen än han plägadhe för, böödh han
hustrunne bwllan, ok aff owiso löghe sagdhe,
drik aff fadher thins hoffwdh panno, os wntha ok
giffna mz rättho stridh ok örlöghe, Ey maa thz
ok forekastas optirmera här äptir hustrunne ällir
barneno, hwilkit stridzlaagh haffwer lofflikit giorth,
bondanom ok winnarenom Hustrun owiruogh ok
wändhe thän smälek kyndelika j sino hiärta,
hwilkin hänne war giordhir oppa hänna fadhirs

wäghna, haffwande sik tha likawäl skrymtelika, swa som thz kom enkte widh hänne, thänkte alt for thy hon thär oppa, huru hon skulde hämpnas sin fadher Tha warth hänne saa til radha, at hon kalladhe til sik twa sina enkannelikasta, them ena loffwadhe hon märkelika gifftha ok höghan stath, them andhra gwl ok päninga äpthir sinne eghne skön, om the badhe wildo fulkompna hänna wilia, j thy hon them badhe om, the giordho allaledhis äpthir thz hon aff them astwndadhe, thz war saa at the fuldho hänne lönlika om midhdagx tima j hans maak hwar han laa ok soff, än the foro ey saa lönlika, at han war likawäl wakin, ok sprangh strax til sit swärdh, ok wilde thz dragha wth, än qwinnan haffdhe thz saa bwndhit, at han kwnne thz engaledhis aff stadh komma, thär fore fiöll nw konunghin, owir mangh rike styrande, aff qwinnonna ok sinna eghna hustru swek ok förrädilse, ok saa han som pighona j nakra matto mz hänna fadhirs blodh begaffwat haffdhe, swa som for
178 marghongaffwor, han betaladhe thz ok the skullena mz sith eghit blodh

Th. Enkte är rätuisaren än at thän bokke fore järnith, ok taki sin dödz lön, som drap annan mz järneno, ok ända göra mz blodzsins wthgiwtilse oppa hionolaghit, hwilkit giorth ok begaffwat war mz blodz wtgiutilse Ån hwat warth aff drotninginne som tolighit mordh aff stadh kom

Per. Nar thän ene kompanen hwilkom hon haffdhe loffwat päningana, foor fran hänne mz sinom forskulladha lönom, oppa en annan stadh, ok hon tok thän andra til sin äktha man, än nakra litla

stwndh thär äpthir giordhe hon swa honom som them förra sinom härra ok konungh,

Th. Jak see ok märkir j thänna gälnisko ekke qwinno, wthan eth oskälikit riffwande diwr, hwilkin ey spardhe frägdh ällir helso, mz hon haffdhe hämdz owir thz hon j sinne ondzsko-lönlika baar j sik,

Per. Thänna qwinnan sigher tik, ällir jak sigher tik, at bryllöps lusthin lyktas opta, antiggia mz them badhom, ällir mz andhro thera j dröffwilsom, storom ok margfallom, at widh samma mattho fölghir äptir änxlan, ok dröffwilsen, som thän lusthin war som fram är farin

¶ Attalus ytalie offwiruinnare, ällir thän mannen som wan ytaliam, hwilkin mykin priis haffdhe for thz, at han wan mykin sigher, ok thär aff äradhis han mykit, han tok sigh til hustru kesarens syster valentiniani, ekke mz bön som pläghas, wthan mz hooth, hänne j alle matto samtykkiande, Jomfrunna nampn war jldicto, ok hänne haffdhe attalus bögt til sik mz bodhom Om thera bryllöps dagh giordhe thänne tyrannus ällir wällenärin, stort ok owirflödogth gästabwdh, tha drak han swa mykit viin at han haffdhe aldrigh förra saa pläghat j sändhir drikka Än han lagdhe sik til sömps, ok laa han stwpo, aff hwilko hans näsor böriadho blödha, ok blöddo the swa mykit, at han qwaffdhis ok doo j sit eghit blodh O hwat människionna stath är mykit owisdz The katha qwinnan aff hwilke nw är sakt, war opwäkt til at taka thänna mannen sik til bondha, for thy han war stor stridz kämpe,

högbordoghir ok rikir, än hon wisthe ekke at thz
skulde giffwa tholkin ända J rom wordho lxx
ok c märkelika qwinnor fordarffwadha, for enna
piko skuld, hwilkin them beropadhe, at the haffdho
blandhat en ethirlighin dryk, mz hwilkom the
haffdho thänkt dräpa them som the nakot haath
haffdho til, än the wordho alla draghna fram for
rätthin, ok thär nödhgadhos the til at drikka
samma dryk, som the blandhat haffdho, ok saa
ändadho the sit liff j dröffwilsom Eth wndhir-
samlikit ärande är här sighiaskolande, thu waro
sik j mällan lik, än owir alla människior slemasth,
179 annath thera haffdhe jordhat xx sina hustrur, ok
the andhra haffdhe hafft twa ok tiwghu laggifftha
sina män Här war om mykin twädräkt ällir
bidilse ok tänkilse, hwilkit aff them skulde fore-
säthias the andhro, tha wan mannen som bondhin
war, swa at almoghanom tilflyande krönttho the
honom Än hwat skulum wi forlänghia thätta
ärandhe, wthan thätta är wissan, at hionolagx
lusthin ändas jdhkelika mz beskom ok flytande
ända, thz bär tik bäthir withne at saa är, thin
syn ok thin hörls, än war ordh kwnna thala Ey
skalt thu ok thär fore mena, at all hionalagx laagh
ok stadhge, kringhom wärldena, skal atskilias ok
göras til enkte, wthan mädhan enkte kan finnas
wisth ällir stadoght j wärldinne, ok wärdhinna
mädhfärdhom, magh hända mykin wadhe j hiono-
lagx bandeno, hwat thz hällir sker oppa foräldranna
wäghna, ällir thera bäggias, ällir annath thera som
bindas til saman Hwat ey haffwer härran wäl-
signadh hionolagit, hwilkit jak ok tedhe alla enast,

huru j thässo trappo*n*ne hwar the trätighifalla fructin är, om thz wardh*i*r wäl laghlika hallit, tha ey thy sidh*e*r händh*i*r th*e*m saa sama*n* komma th*ä*t*t*a forscriffna Händh*i*r thz ekke alt, tha likowäl mykin thwnge fölgh*i*r hionolagino, ok j hono*m* skulu the sama*n* bliffwa til dödhin, wthan skörliffnadz saak äll*i*r bäggias th*e*ra samtykth, mz kirkio*n*na ranzsakan atskilia th*e*m,

Mädhan hionolagx bandhit haffw*e*r mz sik Th. so stora*n* wadha, är mä*n*niskio*n*ne goth, saa at ho*n* wari sik, ok som mik synis aff apostolins ordho*m*, thz tarffwas ekke at th*ä*n löös är sik bindhe

H*är*ran sigh*e*r thz taka ekke alle th*ä*t*t*a ordhit, Per. wthan the hwilko*m* thz giffwit är, thz är nogh with*e*rlikit, at bätra är frihethin bewarat for a*n*nars älthan ällir driwan, än träldome*n* j hionolagino Wilt thu äll*i*r wil tu ok ey thz är widh*e*rtörfftogth, thy ow*i*r alt är thz at the so*m* haffwa hustrur, wari swaso*m* ey haffwande, ok the so*m* änkia är entidh wordhin qwith ma*n*neno*m*, ho*n* bliffwe änkia j christo stadogh, än the so*m* är jo*m*fru, ho*n* göme sit liggiande faa ofalt, thz är göme ok beware sin jo*m*frudo*m* osmittadha*n* Säli ekke borth margaritam, thz är jo*m*frudo*m*sins kostelikasta steen, for träldo*m*me*n*, thy swa som aff kropsins blyghet Saa foregar ho*n* ällr ow*i*rgar jo*m*fru*n* the nidh*e*rmera trapponar, som är änkionar, ok hionalaghit, mz si*n*ne forskullan, Ey misth*e*r ok ho*n* nakon loth aff aw*är*delika äro*n*ne ok hälaghet*i*nne For thy hä*n*ne är loffwat enka*n*nelikin nadh, ow*i*r alla hälgha män

Th. Thz är nogh min fadhir nu sakt aff thera trätighifallo fruct, som laghligha äru samankomen, ok rättelika liffwa, än thog som thu sagdhe at wärldinna dröffwilse standhir them före Säth här til nw the säxtighionde änkionar ok thera som liffwa renlika fructena

Per. Aff änkiomen sannelika ok aff them som sanna
180 änkior äru, hwilkra fruct ällir lön är sextighifalt, är saktelika löst äptir apostoli ordh til thimoteum sighiandis Hedhra änkionar the som äru sanna änkior Hwilkin en som är san änkia, hopis j härran, ok wari altidh j bönom ok manilsom til gudh, nath ok dagh, ok haffwi godha gärninga, sik til withnisbyrd Födhe wäl op sin barn j tronne, läne gärna härbärghe, twa hälgha manna föthir, hwghne ok hwgswale them som äru stadde j dröffwilsom, alt goth äpthir sinne formagho fwlkomplika görin, änkian the som löös är wordhin, hon ärffwodhar at komma til christum, swa som kommen wth aff skipbrwthit, ok til klipponna, oppa andhra brädhit, än hopande til sit liff, at hon maghi än jomfrudomsins fructena widherläggia mz sino athirhalle, ok thän skadhan opfylla, hwilkin hon fik nar hon misthe sin jomfrudom, aff hwilkom the hälgha script opräkna manga, badhe j them timanom laghin höllos, ok saa j nadhinna tima

Th. Enghin twäkar thär om, at ey waro the qwinnor j gamblo laghomen, som liffdho j renliko liffwerne, ok j gudz dyrkan, badhe gifftha qwinnor ok änkior, Mädhan thz är witherlikit, at männene thera täktos gudhi, aff naturlighom laghom, ällir

aff gudz enkannelika oplysilsom, annars haffdhe atskililighin dyrkan giorth atskilnadh mällan hionalagx kärlekin,

Per. Saa synis wisseligha Än änkiom owirgiffnom them som wi enkte aff withom, talom om them som scriffthin hallir Ey twäkar thu som jak tror, sareptenam wara sanna änkio, hwilkin withnisbyrd haffwer aff ewangelio, hwar otrolika judhakirkionna hardhet straffas ok näpsis, ok thänna änkionna nadh aff himerike giffwin ok wnfanghin loffwas, ok än tho at hon war födh aff hedhningomen, likowäl gästhe prophethin äpthir gudz bwdh hema när hänne, ok aff hänne thok han sina bärningh, ok gudhi til hedhir ok fore tronna oplysilse, opreste samme prophethin hänna son aff dödha, ok til husins almennelikit gangn, eth lithit thing öktis aff wälsignilsenne

Th. Mädhan thänna änkian haffdhe ey trona, huru skal jak wndhirstanda at hon aff prophetans närwaru forskulladhe badhe sit barn j gen som döth war, ok wnfly hwnghrin som hänne war j handhom Jak bidher tik säth här j mz hwat andhelikit här är wndhirstandande At swa stor prophete ok märkelikin skulle taka sina födho, antiggia aff korp ällir aff thänna änkionne, ok ey aff nakre änkio j israels mogha

Per. Swa mykit haffwer thu aff forwitheno, hwilkit naturlikit är qwinnomen lasteligha, tho likowäl at the näplika kwnno ganga en wäg, swa til ända, at är nakot thz thing som them ath lystir, oppa höghra handh ällir winstra tha hindhra the sik 181

Th. Sigh thy thit sinne

Per. Helias är christi figura, thz är naturlighin liknilse, hwilkin ingik j wärldena, ofructsamma aff dygdomen, ok opbrända aff lastanna fylsko, ok aff gudz ordha afsagnadh ok trangom, wttörkadha j syndogha kötzsins liknilse, hanne frälsaskolande Ok satte han sik widh wars dödhelikhetz fors ällir ström, aff hwilkom han ok drak, tha han här waghfarande war Aff korpomen tok han math, for thy at aff hedhindomenom j syndanna swarto, fulom ok wanskapadhom, än omwändh mz tronne til gudh, tronna ällir omwändilsenna math offrande gudhi, tok gudh ok sik thär aff mättadhe, christi bordh aldra millasta ok täkkelikasta, är syndara omwända Thz saa är maghom wi wisselika see j magdalene the syndhirskonne, j publicanis komandom til christi bordh Altidh födhis christus aff thännom korpomen, for thy han blidhkas altidh j syndogha manniskio bätringh Sannelika är ok thz santh som jak sagdhe, at thänna wtländzska qwinnan är the hälgha kirkio liknilse, til hwilka nar christus ingik, thz litla som han faan ökte han mz enkanneliighe wälsignilse, swa at gudz ordha hwnghir, hwilkin tha thwingadhe alla wärldena, kändo the nw ekke, Wthan the som hwngroghe haffdho warith, aff the wälsignilse som han gaff tröste han ok styrkte, at the skuldo ekke wanskaz

Th. Jak wndhrar at enast ekke thz, at christus hwilkin alt formatte, took the faa thingin som han faan, när hedhniska qwinnonne, ok them wigdhe ok forökte, Wthan thz synis wara wärdogth

wndh*ir*sa*m*likit, at ha*n* fan nakot thz so*m* war
wärdoght när hä*n*ne, so*m* ökias skulde, aff ha*n*s
wälsignilso*m*,

Hwat ey är mä*n*niskia*n* skapadh til gudz Per.
biläthe ok liknilse

Haa twäkar th*ä*r om Th.

Än tho at ho*n* aff ormsins tilskyndan ok Per.
frestadh fiöl aff odödhelikhete*n*na stath, hwat ey
miste hon th*ä*r mz gudz biläthe,

Hon fortäktith, görande thz mörkt, ok ey Th.
miste ho*n* thz

Thu menar wäl, thy at thz som mä*n*niskia*n* Per.
haffdhe, thz är oplyslikit ok begriplikit, sa*n*ni*n*dh-
i*n*na wndh*ir*standh, ok skälin nämol til at taka
gudz wisdom Ey miste ha*n* th*ätt*a alt so*m* först
bröth bwdordhit, hwilkit ha*n* fik j sino*m* första
skapnadh andelika Wakta ok granligha aath,
han war swa som halffdödh*ir*, ow*ir*giffwin aff
röffwarome*n*, ey war han alzstingx dödh*ir*, thy
at ha*n* foor wildir wt aff sa*n*ni*n*di*n*na wägh ok
rätwiso*n*na, ow*ir*giffna fädh*ir*nislandeno Än hwat
ha*n* haffdhe thz war alzstingis litith, han matthe
thz wäl haffwa knyth j sino*m* näffwa, äll*ir* j aldra
mi*n*zsta kar matte han thz haffwa gömth Enkte
aff allo thy ha*n* haffdhe, loffwadhe hono*m* nakoth 182
lankth liff Haffdhe thz saa warit, at ha*n*s hogh*ir*
haffdhe warith aff oskälika diwra natur, tha haffdhe
ha*n* aldrigh wordhit beqwä*m*bir til at wnfaa
sa*n*ni*n*dena For thy kom gudh giordh*ir* man,
til mä*n*niskiona, ha*n* opreste j mä*n*niskio*n*ne mz
inandande nadh, thz ha*n* haffdhe giffwit mä*n*nisk-
io*n*ne mz naturi*n*ne, at skäli*n*na wndh*ir*standh,

sath äll*i*r hänkt oppa fria wilkorsins haka, skulle wändas til at wnfa liffwith skäligha, hwilkit christus loffwadhe allom th*e*m, so*m* liffwa wildo, ok saa nadhi*n*ne mällan gangande, opnyadis bilätith, hwilkit wanskapath war aff gambla dödhelikhetinna otempring Än mik hopas nw wara swarath tik til nöghio Äll*i*r wilt thu sa*m*ma täxtin ekke haffwa wttryktan, widh eth annadh sin

Th. Thz är alt wälkomith, ää hwath thu giffw*e*r til födho mz wi äru*m* j wägheno*m*

Per. Christus kom til kirkio*n*na, helias til änkio*n*na, hwilki*n*s olea ok miöl wälsignadis, ok sidha*n* enkte mi*n*zskadis, thz är christi likama nadh ok krismo*n*na smörilse, hwilkin daghlika skiptis kringho*m* alla wärldena, ok aldrigh mi*n*zskas Saa är ok fulla troande äpt*i*r h*ä*rrans ordho*m*, mangha änkior haffwa warith, j the änkio*n*na tima j israel, hwilka ok ey är twäkande höra til the säxtighi fructenar, thy at the forsmadho for renleksins kärleks skuld, äpt*i*r första gifftomale*n* gangha til the andra Om hwilka h*ä*rran taladhe til phariseos skrymtara*n*na, hwilke aldra girogast waro sighia*n*dis We idh*e*r so*m* ätin änkio*n*na hws, görande langha böner j wramen Haffdhe j th*e*m timano*m* engha the änkior warith, so*m* sik win haffdho om lakt om gudz dyrkan, tho haffdho the ekke th*e*m giffwit sina gaffwor, hwilka the alzstingx hälgha ow*i*r alla andra matthe wara Läg än til the fatigha änkiona, so*m* sände j mönstridh tw skärff, ok th*ä*r mz offradhe gudhi entidh, alth thz ho*n* haffdhe

¶ Aktha ok judith, judhasläkti*n*na blomstir, hwat ho*n* forskulladhe j sino*m* änkiodo*m*, hwilkin

menighetinna fionda drap, mz hans eghnom
kniff

¶ Anna haffdhe ok saa liffwat j lxx aar
renlegha j ankiodomenom, ok fructsamlika j godhom
gärningom, at hon aff wäluiliogho m renlek for-
skulladhe hedhra ok hanna, ällir omfämpna ok
offra, christi barndom, mz gudheliko loff Ok
honom sagdhe hon wara komen til jordhrikis, aff
hwilkom alth jordherike enkte aff wiste,

Huru mykit thänna änkionna forskullilsa lön Th.
war, tigdhe ekke ewangelista Än bidher jak tik
at thu sägh mik, huru ok nar hon saa om sins
krops gangn, mädhan hon war altidh j mönstridh

Scriptinna sidhuänia är hälgha manna säwin Per.
ok idhkan, wndhirstwndom mz almennelighо loff, 183
prisa ok hedhra, än tha at the nakra stwndh
j mällan aath thaka hwilo, ok göra sins krops
tarff Til thätta sinnith bögh sancti pauli ordh,
hwilkin swa sigher Altidh glädhias, ok wthan
atirwändo bidhia Dauid sigher ok sin sinne, jak
skal wälsighna min härra j allom tima, hans loff
skal altidh wara j minom mwnne At thu j thässo
liffweno skuli altidh glädhias, mz ypnom munne
altidh loffwa gudh, ällir siongha gudhi loffwith,
mz ypnom munne Thätta offwirgar människio
naturs matto, thy inböghis thätta almännelika
ordhith, aff sanno widhertörfft til enkannelikit
kön, Manga waro ok the änkior, som fölgdho warom
härra prädikande, ok honom aff sino eghno, som
the haffdho sammankomith, mz myklo ödhmiwkth
gaffwo, än tho at them war forbudhit prädika,
tha likowäl war them ekke forbudhit, them wara

til hugswalan som prädikadho Om thänna änkionar före tronna forwarilse, ok cristna manna liffwerne gömaskolande, sagdhe paulus, enghin änkia skal wälias ynghre än säxtighi aara, ok thär thu findher nakra them som äru sanna änkior, them hedhra Om saa är at änkian haffwer barn, ällir barnabarn, läri först styra sith eghit hws

¶ Hwilkin som är sannelika änkia, ok aff allom owirgiffwin, hopis j gudh, ok stande stadhelika j bönom, nath ok dagh, Swa som the thär staddhe äru j hionolagx stadhga, faa ekke alle trätighi falla fruct, ey hällir alle the som j the hälgho kirkio äras aff jomfrudomenom, taka hwndradha falla fruct Saa ok ey änkionar, än tha at the ey haffwa ganghit til annor gifftamal, ey thaka the alla säxtighi falla fruct Huru kan thän faa trätighi fructinna nadh, som lönlika haffwer skämpt sina hionolagx sängh, mz hordomenom, ällir thän som älskar atenast hionolagith, äptir kötzsins lusta ok astwndan, ok ey äpthir skälinna dom, hwilke swa som eth oskälikit diwr, är altidh redhoboin fölghia bukenom ok sköra lustanom, ok alt thz honom täkkis, thz dömer han alth lofflikit Enkte annadh räknande wara hälaghet, wthan skörliffnadzsins lustha, mz epichuro, än thog at apostolin oppenbarlika manar, at wi skulum afläggia gambla mannen, oppa the omgangilsenna wäghna, som wi förra haffwom hafft, thy at han är forgängelikin äptir willonna astwndilse Ok annars stadz är scriffwat O j män älskin edhra qwinnor, swa som ok christus älskar kirkiona, at hwar en weth ällir kan ägha sith kaar j hälaghetinne ok hedhrenom,

ekke j girnilsenna pino, j liknilsom mz hedhningomen, hwilke enkte witha aff gudhi Huru kwnno änkior komma til säxtighi fructena, the som äptir bondans dödh giffwa sik til alzskona 184 krässelikhet, ok thär före äru dödha, aff hwilkom som apostolin scriffwar, somlika gingo atir tilbaka äptir diäfflenom j skrymtelighom hampn, liwghande christo sina första tro brytande, ok for skörhetz lustha skuld, waro the arghare fwnna, än nakra j blandh hedhningana,

Mik synis at swa dana änkior haffwa for- Th. wärkat alla nadhena, ok alt goth, hwilkom enkte annadh fölghir, for thera skämmeligha liffwerne, wthan ensam fordömilsen, än for thy at thu kännis them wara wärre än nakre hedhninga, älskas tha enkte renlikit liffwerne j hedhindomenom, serdelis j blandh qwinnor

Nar kommom wi til ända mz thänna gärningh, Per. som wi haffwom böriat, om wi här j mz skulum blandha alth thz wi thär aff witom Huru manga hedhninga dötthir kändom wi änkior haffwa warith j hionolagh, ok liffwath haffwa äptir thz thera män waro dödhe, ok thär före at the ey willo ganga til hionalagh j gen, wordho the driffna fran sino arff, ok thär mz driffna fran allo thy the atto, ok wth aff landhit, swa som the haffdho fordärffwat komaskolande fruct Wilt thu se til ryggiaällir til framlidhna tima, tha mat thu finna the änkior, hwilke som brännande kärlek haffdho til renlek, at än thog at the ey aff nakrom wisdhom, wthan hällir aff fawidzsko, drapo the sik siälffwa, somlika mz järn, somlika mz eldh,

at ey skulle thz mz them finnas, at the skuldo thäns första manzsins kärlek, antiggia mz allo glöma, ällir minzska, for thäns andhra mannzsins skuld, som the fanghit haffdho äptir thäns förra dödh Thz sigx at didho äptir thz hänna man sichio war dödhir, thok hon mykit gwl ok silff, ok sigladhe til affricam, ok thär bygdhe hon stadhin cartaginem Nw thäntidh hon bedhis til hustru aff konungenom aff libia, hiärba ath nampne, tha satte hon timan fram nakra stwndh, swa at hon gaff honom enghin swar, for än hon haffdhe bygth stadhin Ey war thz lankt thär äptir at stadhin war bygdhir, them mannenom til aminnilse hwilkin hon förra haffdhe, sichei at nampne Sidhan wille hon hällir kastas oppa en eldh, än gaa til andra giptho Hwat skal här om höras ällir sighias, annadh än som j sannindhinne hände, hon wart ey före andra saak kastadh j eldin, ok thär ändadhe hon sit liff Sannelika renliffwis qwinnan bygdhe cartaginem, ok j renleksins loffwe hedhradhe hon stadhin mz sinom dödh Ok saa atir j gen samma stadhin mz renlekx loff, tok hon sin ända, for thän saak hastrabalis hustru, thäntidh hon saa stadhin wara j tändhan, aff romaromen, ok sik wara komaskolande j fionda händhir, tok hon tw sin barn, eth oppa hwan armen, ok sprangh saa j
185 eldin, hwilkin komen war j hänna hws Nicerati hustru othulogh j them oräth, hänne giordhis om sin man, siälff war hon sin drapare, at ey skulde hon lidha the xxx skalkanna gab ok hadh, hwilka lisander haffdhe wnnith, ok bwndhna j häktilsom Arthemesia mausoli hustru, sigx mykit haffwa

älskadh renlek, hwilkin ok mykit prisas ok loffwas aff poetis, ho*n* war drotni*n*gh ow*ir* caria, hä*n*na loff är thär före, at hon älskadhe sin hä*r*ra saa mykit, at ho*n* läth hono*m* byggia ena graff, j hwilka ha*n* jordhadis, swa kostelika at aff hä*n*ne haffwa alla kosteligha graffwa fangit thä*t*ta na*m*pn, at til thä*n*na närffwarandis dagh kallas the mausolea

¶ Drotni*n*gin aff illirico, widh na*m*pn teuta, for thän skuld at ho*n* langan tima styrdhe ow*ir* mä*n*nena, th*e*m so*m* starkaste waro, ok for thy ho*n* opta ow*ir*uan romarana, forskulladhe ho*n* renlekx järtekne

¶ Jndi thz äru the so*m* byggia j indie landh, ok maxan alle barbari, thz äru hedhni*n*gane aff thy slagheno, ällir partidh, hwilke flere hustrur haffwa aff th*e*m, tha äru ther*a* lagh swa at hustru*n* the so*m* kärast är, hon skal brä*n*nas thäntidh bondhi*n* döör, här om dela the hustrunar, hwilkin th*e*ra mera skal haffwa ma*n*nen j kärlek, at ho*n* maghe döö mz hono*m*, ok ey smittas mz andro*m* man, äpth*i*r ha*n*s dödh, J ärffweno takir hustru*n* oppa sik sin kostelikasta klädhe, ok sin skrudh so*m* ho*n* pläghadhe haffwa j si*n*ne hoffwera*n*, ok saa tilsath, antiggia brä*n*nis ho*n* äll*i*r jordhas liffwandis mz bondano*m*,

Jnghin twäkar om thz, att qwi*n*nan haffw*er* Th. jw ledho til andhra giffto, om ho*n* haffw*er* hallit första ma*n*neno*m* sina tro, jämwäl j dödheno*m*, hwilki*n* badho*m* th*e*m är hatlikin, so*m* sama*n* kome*n* äru

Per. Strato sydonis litle konunghir, ällir ämbizman, wiliande sik mz sinne eghne handh fördärffwa, oppa thz han ey skulle wara persis sinom fiondom til atlöghe, hwilka han wänthe komaskolande, hwilkra fridhgan mz egipti sälskap han glömt haffdhe Thäntidh han haffdhe swärdhit j handhinne, thz skodandhe, tha warth han forffäradhir, swa at han for fasa skuld, gath ey dräpit sik, wthan hällir räddhir bidde han fiondanna tilqwämdh Hustrun thätta seghiandis, ok ey twäkandis at han haffdhe wordhit thz han siälffwir räddis, at han skulde wardha gripin, hon stak honom j gönom, ok han störte dödhir, hon swepte likith som sidher war Tha thätta war giorth drap hon sik siälffwa, kastande sik offwán oppa dödha kroppin, for the sak at hon ekke skulle komma j annars manz waldh

¶ Darii dottir äptir sins manz dödh, böödh hon dräpa sina fostirmodher, for thän skuld hon
186 rädh hänne ganga til andra giptho Duellius hwilkin första sin j rom wan sigher til siös, han tok sik til hustru jomfru biliam, hwilkin so blygh war, at honom them andra, ware hon före äptirliknilse, hwilkom oblygdhin war affskapadh ällir onaturligha skapadh, ok ey lastir Thäntidh thänne man wardh gamal, förekastadhis honom thz hans mun lwktadhe illa, aff enom som kiffwadhe mz honom Tha awitte han hustruna sina, for thz hon ekke haffdhe honom manath at sökia läkiara, ok saa botadh thän lasthin, Jak haffdhe wäl giorth thz sagdhe hon, om jak haffdhe wist at alle män haffdhe ey samuledh lwktadh Oppa

badha sidhor är thänna qwinnan loffwaskolandis, War thz ok saa at manzsins wanskilse war ey hänne owitherlikin, likowäl ledh hon them tholilika, at bondin fik thätta witha ey aff hustrunna ledho, wthan aff owensins forkastilsom ok forbannilsom,

Hwilkin sik takir annan man, thätta kan hon ekke sighia Th.

Marcia chatonis dotthir, thäntidh hon war atspordh, hwi hon ekke thok sik man, äptir thz hänna man war dödhir Hon swaradhe at hon kwnne ey thän faa, som ey wilde bätir sino än hänne, j hwilko swar hon gaff wndhirstanda, at mera aktas rikedomen j qwinnom ok jomfrum, än jomfruligha blyghetin Thätta är eth siwkth thing, ok en wanskelikin kärlekir, hwilkin girin radh gör, ok tilskyndar Nar som thänna samma gråt sin man, ok hon thär före war atspordh, nar hänne grathir skulde taka ända, ällir hwilkin hänna ythersta gradz daghir skulde wara, Swaradhe hon at hänna ytherste liffs dagh skulle göra ända oppo hänna graat Thänna som saa älskadhe mannen, hwilkin nw war bortho, hon thänkte ekke oppa annadh bryllöp, ällir hionalagh Per.

¶ Anna manadhe ena aff hänna nästkompnom, at hon skulde ganga til gifftomala mz androm manne, mädhan hänna man war dödhir, ok hon war badhe karsk ok wngh Hon swaradhe thz gör jak aldrigh, for thy at findher jak en godhan man, jak wil ekke rädhas at jak skal mista honom Faar jak ok en ondhan, hwat är thz widhertorftokt, at äptir thän godha lidha thän aldra wärstha

¶ O theodora hwadhan haffwom wi fanghit thänna wäghin, ällir thänna hedhninganna äptirliknilse, mädhan wi haffwom saa atenast thänkt, at wi skullom haffwa om jomfrunar taladh, ok om the stykke som them kunne komma til styrkilse, j jomfrudomsins gömo

Th. Som mik synis, tha gör thu j thinom ordhom ok äptirliknilsom enkte wthan at thu menar qwinno, j the hälgho kirkio renlikit liffwerne, mädhan badhe qwinnor ok män, som wndhirgiffne waro hedhniskom laghom Jdhkadho sik j renliko liffwerne, Myklo mera ok hällir skuldo the läggia
187 sik win om renlekin, hwilkom himerike är loffwat Ok thär fore skullin the owirganga kötzsins kärlek

Per. Wi scriffwom thänna hedhniska äptirliknilse före kirkionna änkior, antiggia them som man haffwa hafft, ällir ok them som nakon tidh skola honom mistha, at haffwa the mz sinom sköra lustha smittadh trona, hänne forsumande, hwilkit kristna qwinnor skullo ekke göra, tha läre än aff hedhniskom qwinnom renlekin See turtur dwffwonna liwdh, mz enne liknilse är ok hört j blandh the hedhnisko The wilia ekke witha bryllöpanna fridzstadhga, ok kärlekin thän som blandas mz nakro likamlikhet, thera ende lwste är, at bliffwa saa wthan manz omgängilse, än tho at mz the ey haffwa trona, kan thätta them enkte hiälpa til äwärdhelikit liff For hwilka sak the hopas ok enkte almennelighit mz cristnom människiom, än thog at alt thz som är wthan trona, är syndh, tha likowäl thänna hedhniska qwinnonar, aff naturlike dygdh ok owirgang, höllo the oloffliikit

renleksins äro smitta älla nakoth ow*ir*uälle göra oppa renlekeno*m*, mädha*n* förste ma*n*nen är dödh*ir*, hwilko*m* the höllo sina tro, mädha*n* ha*n* j liffwe war, Wi wilio*m* nw latha th*ä*n*n*a fara, hwilko*m* siälff naturin manadhe ok rädh höffwiskheti*n*na dygdh, ok takom ath*ir* före os wara änkior, hwilka ath*ir*halsins äll*ir* renleksins trappo pryddo, mz tro*n*ne ok höffwisko*m* sidho*m*, aff hwilko*m* somligha lätho sik nöghia aff sino rättho eghno, ok förestodho sino hws wäl äpt*ir* apostoli ordho*m* Ok somlika ow*ir*gaffwo alt thz the attho, ok fölgdho h*ä*rrano*m* äpt*ir* mz fulko*m*liko*m* kärlek, än tho at apostolin nödhgadh*ir*, staddhe ganga til andhra gipto, for th*e*ra skuld som wanskelike äru Likowäl sigh*e*r han the qwi*n*nona hälgharin wara, som första ma*n*neno*m* dödho*m*, bliffw*e*r saa til sin dödh wtha*n* man Sighiandis, jak menar at jak haffw*e*r ok gudz anda Han bödh ok ens manz hustru, mz hon änkia var wordhin, wälias, th*ä*r mz kwngörande at swa som mälla*n* hionolaghin ok jo*m*frunar Saa ok mällan änkionar är trappo*n*na atskilnadh, ok forskullilse*n*na Thy räknar sanctus paulus ok pröffwar the änkionar aldra enka*n*nelikast, j blandh hälgha änkior, hwilka for himilsligha konu*n*gxsins kärlek ok brudhgomans, ey willo gaa til andhra giptho Thz apostolin til städh*ir* ganga til nakor gifftomal, äpth*ir* första ma*n*nen, är wanskelikheti*n*na betracta*n* äll*ir* ow*ir*uägilse, ok ey ha*n*s makt äll*ir* wald, som biwdh*ir*, äll*ir* wili Annadh biwdh*ir* apostolin aff kä*n*nefadh*ir*sins makt, a*n*nadh städh*ir* han for th*e*ra skuld som wanskelike äru Annadh

j gudz andha förekombir han, mz radheno, swa mith j mällan jämpligha, hionolaghin ok änkionar,
188 at thässom äptir thy thera rätta skipilse haffwa sik, städhir han Them andhra biwdhir han enkte omöghelikit Hwar före dottir rörom wi om thänna hionalagx trapponar, ällir änkionar aff hwilko the försto är xxx fal fruct, j andre lx, wthan j hwat mattho thz hälzst kan wara, at hionalagit wardhir hallit, ällir ok änkiodomen, ä huru han sik forbätra, tha likowäl koma the ekke til lika lön, ällir forskullilse krono, mz jomfrumen, for thy the haffwa misth jomfrudomsins tekn, blyghetin j blandh alla dygdhir, tha är hon främst, hwilkin prydh mz hälaghe helhetinna krono, förelöpir hon thera fruct ok skikkilse, som för om thaladh är For thy thänna dygdhin gömde jomfrudomsins blomstir, jomfrunna son, älskande honom mz store säwin ok atwakt For thän skuld hon owir ok framför alla älskadhe, thy prydhis hon mz christo owir alla, ok älskas, om thän sammi som nadhena haffwer, takkande gudhi for tholka stora gaffwo, ey hogmodas Hwilkin en jomfru som hogmodhas aff the gaffwo, hon takit haffwer aff androm, hon aktar ekke hwat hon är takaskolande, om hon skal ödhmiwkas, j them timanom lönen skulu skiptas, mädhan siälff jomfrudomsins ophögilse är stort ämpne, at göra stor thing, ällir tilkommande faal, Sannelika gudh standhir moth them högfärdogha, ok ödhmiwkom giffwer han nadhena Theodora atwakta, at enkte stridher saa mykit mothe gudhi, som högfärdhoghe hoghin See thy til, huru jomfrun kan täkkias gudhi, hwar

högfärdoghe jo[m]frunna hoghir säthir sik mothe gudhi

Hwilkin j thänna kamppenom windher, hwa är thän thär om twäkar, om saa är at högfärdogha jomfrun synis opsätia örlöghet ällir föra örlöghe mothe himblomen Huru myklo slemaren antiggia högfärdogh änkia, ällir högfärdogh jomfru, hwilka misth haffwa blyghetena ok ämpnith til högfärdhena wanskas j them Th.

Sannelika högfärdhin j allom thännom trappom är wadhelikin, än ythermera j jomfrumen, for thy aff högdhinne är wärre fallit Än thog wi synomps atskilia thänna skikkilsin, som är hionalagxsins, änkiodomsins, ok jomfrudomsins, hwan stadghan äptir sinne forskullan, ok thog swa at wi thän tridhia säthiom fram före, j syndhirlighe wärdoghet Ey thy sidher synis almenlika kirkian wara fästh ok giffwin, än enom ren ok hel, enom manne helom, hwilkin thz almännelika gömer j christi kärlek ok tronne, hwilkit christi jomfru enkannelika gömer j likamans helhet, ok osmittan, äptirföliandhe brudhgomans modher, ok sins härra, hwilkin än thog hon är jomfru ren j likama ok andha, likawäl pröffwas hon sannelika wara ensampna brudhgomans modhir, systir ok brodhir Thy är the hälgha kirkia christi modhir ok brudh Modhir for thy at the som jomfrur äru, j likamanom ok andanom,' the födha Brwdh for thy at the föresäthia enkte christo j kärlekenom, the städhia enghin thän til sik, som skämma wil j them likamen ällir trona, hwilkra helhet radhom wi om hon är ekke jomfru, til hwilkins barn talom Per.

189

wi, om hon är ekke modhir Maria födde likamlika tässins kropsins hoffwdh, kirkian födhir andhelika thäns hoffwdhsins limmi Mädhan saa är at almänneligha kirkian är hälagh j kroppenom ok andhanom, huru är hon hälgharin j thännom limmom, hwar jomfrun är j kroppenom ok andhanom Hälgarin är maria wnfanga[n]dhe christi tro, än afflande christi likama Enna jomfru fostir är alla jomfrunnar fäghrindh, ok jomfrunar mz maria äru mödhir, om swa är at the göra gudz fadhirs wilia, mz jomfru maria Ensamen maria j krop ok andha, Modhir ok jomfru, christi modhir, ok christi jomfru, Än kirkian j hälghom mannom them som skula ägha gudz rike, j andhanom är hon all christi modhir ok all christi jomfru, j somlighom modhir än ekke christi Färdhins thy gudz hälghe män, piltha ok pighor, män ok qwinnor, hälgha ok ogypta, standhin stadoghe til ändan, loffwin honom söteligarin, hwilkin j tänkin fructsamligharen Hopins säligharin, honom hwilkom j thiänin atwakteligharen, älskin heteligharin thän som j täkkins idhkeligaren, bidhin härran, ländommen saman ällir tilbwndhnom, mz brännandom lampom, nar han athirkombir aff bryllöpeno J skulin mz idher haffwa til lambsins bryllöp nyan sangh, hwilkin j sionga skulin j idhrum harpum, ekke swa dana sangh, som almennelika siongx oppa jordherike, hwilkom swa sigx Sionghin härranom nyan sangh, Sionghin härranom all jordhin, wthan swa dana som enghin forma at sionga wthan johannes ewangelista, the ädhla jomfrun, hwilande sik widh lambsins jomfruligha

ysth Han saa idher som osmittadhe ärin, j
oppenom, a jomfrudomsins wäghna ok obrutt-
:a j hiärtano, a sannindhina wäghna, Han
reff om idher, at j skullin fölia lambit ä hwart
z gaar Hwart menom wi thätta lambit ganga,
ädhan enghin kan ällir forma fölia thy, wthan
mfrunar Hwart menom wi at han gar, j hwat
ghia ällir j hwat diwra hagha Som jak menar
: som jak tror, tha gaar han thit som glädhin
, ey gar han j thänna wärldinna glädhi, toma
f allo godho, hwar gälniskan är fwl mz lygnh,
var ok ey äru glädhinar almänneligha, andhrom
jomfrumen, enkanneligha wtskilda wt fran
om andhrum, som j gudz rike äru ekke jom-
ur, Jomfrunnar glädhi the som äru christi
mfrur, är aff christo, j christo, mz christo, äptir
ristum, om christum, för christum, Christi
mfru glädhir äru ekke alla the sama, ällir jäm-
ta mz them som äru ekke jomfrur, än thog at
la äru christi For thy andhre haffwa andhra
ädhi, än enghin tholika som jomfrunar Hälagha 190
u thy jomfrunar hwilka saa fölghia lambeno,
lambit kännis jomfru Han hölt thz j sik
:tir, hwilkit han ey tok fran modhrenne affladhir
: föddhir Hwat är fölia lambeno, vtan äptir-
lia Thän fölghir lambeno som thy äptirfölghir
lambeno, thz är christum ihesum, framsätis
angh stykke, thz är margha dygdh[i]r, allom til
thirfölgilse än kötzsins jomfrudom, ekke allom,
haffwa the ok thz som the magha thär til
ra, at the wardhin jomfrur, j hwilkom nw är
z giorth, at the ey kwnna jomfrur wardha

Th. Tha star nw enkte annadh fōre, wthan at the fōlghin lambeno, hwilke cristne mān āru, ok andhre ān jomfrur, thz āru the som misth haffwa kropsins jomfrudom, the ganga ekke ā hwart lambit ganghir, wthan āpthir thz som the formagha til hwaria enna hālaghetz gaffwo, j hwilke hionolaghin skulu fōlia christum, tha magho the opwākkias, wthan j thy som saa ār bortho, at thz ey kan athirfaas āllr fōrbātras

Per. O thu theodora, jomfru j blandh jomfrur, skyndha tik āptirfōlia mz thätta jomfrulika sālskap lambit ā hwart thz gar For thy lambeno gōmande idher, haffwin j ekke ān misth thz som ey bothas, sidhan thz ār entidh misth Fōlghin honom, stadhelika hallande thz j honom haffwin loffwat, gōrin hethelika thz som j formaghin, oppa thz at jomfrudomsins godhet skuli ey forgas aff idher, hwilkom j enkte thz kwnnen gōra, at han kombir j gen Hwilkin ekke haffwer thz som j haffwin, tha skal han see thz som j haffwin, ān ey skal han affwndas thär fōre, wthan han skal gladhias mz idher, for thy at thz han ekke haffwer j sik, thz findher han j idher, āllir thz skal han haffwa j idher, for thän skuld at thän nyghia sanghin, hwilkin idhar eghin ār, formagha the enghaledis see, som ekke osmittadhe āru, än hōra honom ok lustas j honom, thz ār j idhre hōgxta gaffwo, magho the Än j som seen ok hōrin thz som j sighin aff idher, hōrin j thz, j skulin frōgdas sāligharen, ok gladharen skulin j räghnera Än aff thy at idher glādhi wardhir stōrre owir alla andhra, thär fōre thakir

nghin sorgh ällir ängxla til sik, for thz the ey
holigha glädhi haffwa Lambith hwilkit j fölghin
wart thz gar, skulin j fölia Ey owirgiffwer han
hem som ey formagha honom fölghia, swa som
, ällir thit som j Wi talom om thz alzmäktogasta
ambit, thz skal bortganga, ok thz skal gaa fram
öre idher, ok thz gik ekke fran them, madhan
hz är gudh all thing j allom thingom, ok the
om mindhra faa aff idher, the skulu ey styggias
nothe idher For thänna sakir o j konunga dötthir, j
dhrum hedhir, mz ödhmiwktinne bliffwin stadhe-
igha, mz höffdhinganom, J duffwonar, o j systr-
na ok wenenar O i kirkiona blomster, giffwande 191
llir giffwaskolandhe aff idher hwndradhafalla
ruct Waktin idher at j idher ey menen owirgaa
nsampna j thänna jomfrudoms äro, them som
anna tron styrkir ok grwndar j christi kärlek
Hopit opresir, kärlekin tilkallar, renlekin tilliknar
llir tilfödhir änglomen Othalika jomfrur finnas
hedhninganna hystoriis ok bokom, hwilka
orskullath haffwa, at the haffwins j aminne For
hy swa storan kärlek haffdho the til jomfrulighit
iffwerne, at the hällir wtwaldo dödhin än smittas
il thera likama, hällir waro the j ödhkninne, än
he wildo thär wara, hwar the haffdho nakon
ara ällir räddogha Jomfrunar haffdho fordhom
in omgängilse altidh j hälghom gärningom, ällir
them stadhom, som wtualdha waro fran almänne-
ikom stadhom Hwadhan aff är scriffwat, at
parciate ok messenii widherfrestado at kränkia
acedemoniorum jomfrur, än aff allom them jom-
rum thär gaff ey en samtykkio til jomfruspiäl,

wthan fore jomfruligha blyghetena gömaskolandia, lidho the dödhin Före hwilka saak böriades stort örlöghe, ok stodh länghe, swa at stadhin mamertina warth allir fordarffwadhir Aristodides älskadhe timphalidem the jomfruna saa kalladha, han drap hänna fadher, oppa thz han matte thäs bäthir aath koma at skämma hänne Än hon flydhe til affgudhit dianam, at hon matte thär haffwa fridh, ok hänna jomfrudom bliffwa oskämdhir Nw mädhan hon mz enghe makt kwnne thädhan skilias, wart hon thär j samma stadhenom jordhath liffwandis, ällir dräpin Aff hwilkins dödh all archadia warth opfylt mz sörgh, swa at the thoko til sik oppinbart örlögh, ok hämdos jomfrunna dödh Dödzsins awirwald wänkte ok styrkte scedaci dötthir, ok jomfrunar lucridas, ok jomfrunar melesias, at hämpnas jomfruspiällit, hwilka ey wildo liffwa, thera jomfrudom smittadom, for thy thera meningh war swa, at jomfrudommenom skämdom, haffdho the altingx misth liffwit O huru manga jomfrur the som dyrkadho affgudh, aff naturlikom inskiwtilsom loffwadho jomfrudoms blomstir, ok jomfruligha fägrindinna frihet föresatto bryllöpomen Före hwilkins lypthe affgangh manga aff them wordho näpsta äptir romara lagh Ok somliga aff them sidhan the haffdho lidhit owiruälit, lagdho the hällir sälskap mz dödhenom, än mz liffweno, wiliande hällir döö än liffwa O hwat othalika jomfrur sik offradh ok loffwath haffdho diane, junonj, taurice, veste, minerue, mz hwat wördhning the wordho haffdha aff them som tha waro j wärldhinne, thz findz j thy, at hwilkin thera som bröth sina

:t, latandhis sik skämma, tha wart hon genstan
)st Carporronia jomfru owirwnnen, at hon
tlighin war mote veste, fordarwadhis j galghan- 192
, swa at hon wart hängdh, thän som hänne
mde ok the som j radhe waro mz honom,
rdho ok fordarffwadhe Sextilia the jomfrun
kalladh, aff samma last owirwnnen, war liff-
ndis styrth ällir qwäfdh Saa ok om emilia,
io, ok octurio, romaranna wtridhara, ok sama-
is om alla the jomfrur som enkanneligha lydha
ldo the gudhinnonne veste, saa kalladhe,
rdho alla näpsta, saa margha sik lätho skämma
'at skal jak sighia om minucia veste jomfru,
ilkin oppinbarlika stenkadh war j häl, for thz
ı lönlika läth skämma sik Ok thän dödhin ledh
ı oppa enne slätte mark, hwilkin nw kallas
leratus Jak skal än sighia tik nakoth wndhir-
alikit om ena jomfru Thz war een aff romar-
ıa wtridharom, hwilkin mz hustrunne ok sinne
;ther, farande til apuleam, tha kom oppa them
mykit grymt wädhir, swa at pikan wart all
färadh for räddogha skuld, hwilkit fadhrin
nimande, han thok pikona mith in j härin,
nandis hänne koma wndhir thak Än pikan wart
ıasth slaghin aff lygneldenom til dödz, allom
dhomen ok silffweno som hon til prydilse haffdhe,
:addo Samaledhis war ok kroppin oskaddhir, thz
r allom synlikit them honom wildo see, thär han
:in laa oppa markinne Saa ok hästhin thär han
dhir laa mz sino stryg, oppa hwilkom hon redh
Maske thänna jomfrun syntis jomfru for Th.
nniskiom, än hwat hon war j sannindinne thz

withnadhe himilsligha hä*m*pdin, war thz ok swa, at ho*n* war jo*m*fru, tha war thz ohöffilikit at ho*n* skulde inganga j saa stora*n* häär mz tholikom prydilsom, hwar hoghana hwilke hardhe äru som järn, plägha blöthna for skörliffnadheno*m*, ok i dygdhin trana ok wardha om enkte

Per. Enkte sker oppa jordhi*n*ne wtha*n* saak thy äru gudz doma aff ware falske dömpni*n*gh, ällir meni*n*gh, ey förelöpaskola*n*des J huru storom hedh*i*r romarene altidh haffdo jo*m*frunar, thz bewisas af thässo, at radhmä*n* ok kesara, ok j waghno*m* sigh*er*wi*n*na*n*de, hwilke sigh*er* thoko aff th*e*m, som the örlöghadho mz, ok alle hwar j si*n*ne wärdoghet, pläghadho wäghia th*e*m, gangande wt aff wäghenom, före th*e*m, th*ä*r the gingo Thy o theodora hwilkin kan mz ordho*m* wttrykkia, huru margha jo*m*frur lidho dödh j hedhi*n*do*m*menom, for thy at the ey wildo latha skä*m*ma sin jo*m*frudo*m*, hwilka saa hedhradhos aff allo*m* Aff hwilko*m* so*m*ligha j th*e*m timano*m*, j hwilko*m* the satho j fästho, ok brwdhgomano*m* mz dödheno*m* borth takno*m*, Forsmadho the allaledhis öpt*ir*mera
193 giffwa sik wndh*i*r nakor brylöps laagh, sighia*n*de, än tha at the waro osmittadha til th*e*ra likama, om the toko nakon man nödhgadha, tha ware thz sliktsama som the gingho til annor gifftomal, mädha*n* the förra waro giffta, th*e*m förra ma*n*neno*m* j hogheno*m* Thz kan ekke alth koma j thä*n*na gärni*n*gena, hwat giort är j hedhindomeno*m* om jo*m*frunar, nar thz är ömpnokt christi jo*m*fru*m* til äpt*ir*liknilse, th*e*m wtha*n* trona draghna äll*i*r lukkadha aff ensa*m*pno naturi*n*na höffwisko, at

'iruinna siälffwa naturena Än wara jomfrur
ılu aktha atwakteligha christum, jomfrunna
ffdhinga, at renliffnadzsins girnilse mz höff-
ıkhetinne, framgangande ällir tilkomme[n] aff
rlekenom, krononna redhaskolandis til jomfru-
ms lön Hwat ok huru mykin kärlekir til
ıliffnadh haffwer warit j warom jomfrum, ok
rat the lidhit haffwa aff syndoghom ok omildom
ınnom, for thz the ekke wildo lidha theras onz-
o, kan enghin människio thwnga sighia Mangha
' them toko dödhin, sins renlekx gömara, j thy
the lidho ödhmiwklika dödhin, för än the
mo j thz ondha sälskapit Läs attandhe bokena
clesiastice hystorie, thär faar thu see modhrena
ı twa sinom dötthrum christi jomfrum, at fly
än omilla mannen maximianum j tholighe matto
ıätta säthiom wi ekke for thy före kirkionna
na blomstrum, ok nar frestilsinna störmbir böria
ras, at the skulin fly ällir rädhas dödhin, wthan
ıpa thz at jomfrudomen skuli ey smittas, skulu
e lidha thululigha alzskona pinor, at badhe
dhre ok ythre mannen maghe kronas, for ren-
ıxsins dygdh

Jak weth hwat thu menar, ey radhir thu saa Th.
ıma kroppin kärlekenom brännande, at thu wilt
z nakor skal sik siälffwir dräpa, for renlekxsins
ımo skuld, thz fordhom forskulladhe nakraledhis
.dh, thz insäthir ällir alägghir dödhin, Thala
hermera

Här til haffwom wi giorth aff trem trappom, Per.
onalagheno, änkiomen, jomfrumen, j blandh
vilka jomfrunar äru nw böriadha at wara oppa

jordhinne, thz the skulu framledis wara j himerike, them stwndar thy til större lön, owir andra, for thän skul the haffwa större ärffwodhe, ällir wärdoghare stadhga Mädhan saa är at jomfrunar böriadho wara gudz framstank, thy äru änkionar ok the som liffwa renlika j hionolagheno, äptir framstankit, thz är j andhra ok tridhia trapponne, hwndradha fal Säxtighi fal, ok trätighi fal fruct, än thog hon wäxir aff samma jordh ok sama sädh, thog likowäl skil them mykit j mällan, som thu west wäl j talino xxx tilläggias bryllöpeno, for thy at fingranna samanfögilse, som är tumulfingrin, ok thän thär är näst, mz blötha kussenom, sik omfämpnande, ok fridhgande bindha saman hustruna ok bondan, lx tilläggias änkiomen, for thy the äru satta j ängxlo ok dröffwilse, hwar före nidher- 194 trykkias the aff öffre fingrenom, huru myklo mer them är wansampth haffwa athirhal aff lustanom, hwilkin the haffwa wtrönt, swa myklo mera wardhir thera lön Sannelika hwndradha falt gaar fran winstra handhinne til höghra, ok mz sammo fingromen, än ekke a sammo handinne, j hwilkom a winstronne märkias, ok änkionar görandhe en cirkiil, thär mz wt[t]rykkiande jomfrudomsins krono,

Th. Jak bedhis skäl här oppa, huru mz thännom olika talanna trappom kan wtskilias thänna triggia skikkilsenna lön Thz är, huru ällir hwi skal giffwas hionolagheno xxx falt, änkiomen lx, jomfrumen hundradha, bade for ärffwodhit ok swa for liffwernit, hwilkit the olika haffwa mz them twem stadhgomen,

Thin spörsla är rätuis, än sigh mik, hwat ey skal omskiptelikit ärffwodhe lönas mz jä*m*pne krono Per.

Sa*n*neligha thz synis maxan swa som orätuisth, ok gudh hwilkin rätuis domare är, giffw*er* hwario*m* äpt*ir* sino ärffwodhe, Th.

Thy är thz wäl räth at änkionar ok hionolagith, thz som renligha liffw*er*, föresätis th*e*m som j samblandh bliffwa, ok jo*m*frunar änkiome*n*, ok allo*m* andhro*m*, at äpt*ir* ärffwodhi*ns* matto matthi*ns* ok hwars ens lön, Per.

Thu synis ath*i*rkalla lyffthin Mädhan jak haffw*er* talath mz tik om ensa*m*pth hionalagit, hwilkit j hwario trappo*n*ne är, för hwat saak tilscriffs tha xxx thz talit j lönome*n* hionolageno Th.

Före fäm si*n*nen, hwilken j th*e*m aldreno*m* aldramäst äru doxe, til at idhka j hionolagx bandome*n* Säx resor ffäm äll*i*r v resor sex synas opfylla sa*m*ma talith Sa*n*nelika thz talith sex beteknar tima*n*na omskiptelikhet äll*i*r omwändo, j hwilko the wändhas swa som hiwlidh, hwilke här j thä*n*na wärldi*n*ne, mäst the som j kötzsins lustha, fara omkringh som hiwlidh äpt*ir* tima*n*na lopp, ok äpt*ir* th*e*ra eghna ostadoghet, ok th*e*ra likamliki*n* si*n*ne Mäst ow*ir* alla haffw*er* thä*n*na wärldi*n*na ostadoghet makt j th*e*m mä*n*niskio*m*, so*m* enkte äru fäste j äwärdheliko äro*n*na nadh, wtha*n* th*e*ra mästa dräth wändhis j thä*n*na ära*n*dho*m* som ostadogh äru, ok thär före ganga*n*dis mz timans löpp ok rörilsom For thän skuld ok hionalagx liffs blo*m*stir planteras ok fra*m*födhis enka*n*nelikast a trätighi*n*de areno, tha haffwa the Per.

mästa hetha*n* til likama*n*s gärni*n*ga j th*e*m aldren-o*m* Hwilki*n* som liffw*er* renligha j hionolagheno, thz som olofflikit är görande lofflighit, hwat faar ha*n* til löna, wthan trätighi falt Si*n*nit hwilkit os skulde späkia, som alle äru*m* opsupne aff likama*n*s gärni*n*go*m*, j tima, stadh ok persona, thz alla enasth tilstadde thz mz qwi*n*no*n*ne, for
195 barnsins afflingh, j laghliko giffto Hwat här takx wndhan aff si*n*nome*n*, före sa*n*ni*n*di*n*na kärlek, thz ko*m*bir j lönome*n*, til thz talit xxx, swa som giorth margfalloght aff the talino fäm

Th Thu haffw*er* mz wissom argumentis äll*i*r ful-komliko*m* skälo*m*, wttyth th*ä*n*n*a xxx falla fructena, th*e*m til löna som haffwa sik skälika j hionolagheno Nw standh*i*r än j gen, at thu wili göra nakra wttydhni*n*gh om änkionar, lx falla fruct, hwilka the skulu haffwa til löna for sith ath*i*rhaldh,

Per. Hwa twäkar thär om theodora, at thz talith xxx görs ey twädupladh om lx Swa som ärff-wodhit görs twädublath j th*e*m som liffwa j ath*i*rhald, th*ä*ntidh hoghin böghis ekke tilbaka, j pläghadha kötzsins orenlikhet, wtha*n* ma*n*ligha standh*i*r j moth Saa ok forskullilsen j nakra matto görs twäfall j thä*n*ne hardhare stridhi*n*ne, thy at än thog hionolaghin haffwa nakon tima til th*e*ras böner skipadha*n*, tha gaa the likawäl förra til likama*n*s gärni*n*gh, ok th*ä*r före the som liffwa j kötzsins lusta, the kw*n*na ekke gudhi täkkias Sa*n*nelika th*ä*t*t*a ath*i*rhalsins kön synis wara träfalth äll*i*r widh triggia handha matto Första är th*e*ras, hwilka nakot haffwa, än thog at thz är litith, forsökt aff kötzsins syndh, wthan

:tha gipto Thz andhra äru the som forsökt
ıffwa thz likamligha, ok for renlekxsins kärlek
sklika giffwat owir, sidhan liffwandis renligha
hänne skyla sik wndhir hionolagx sacrament,
fwandis j renlikhet, gudhi ensampnom wither-
ka, ok j hänne äru the blomstrande, om hwilka
ıulus sigir The haffwa hustrur swa som ey
ıffwandis, ok the nythia thänna wärldena, swa
m the som ey nythia hänne, Thridhia är thera,
vilkra hionolagx sälskap atskils mz dödzsins
ilkor, ok thän som äptirliffwer gaar ekke mera
. thz sama, Nw for thän skuld at änkionar
ffwodha j större hetha, än the som gipta äru,
: liffwa tha ey j likamans samblandh, at the
ridhin j frestilsomen, är endels owirstandin aff
örliffnadzsins aminne, tha wäxir wthan athir-
ändo thera sigher som liffwa j athirhalleno, ok
era krona som wnnith haffwa Thy bär kötzsins
trönilse aminnith, ok athirhallit trätigionda
uctena, twädoplath ällir twäfalloghetena, til
ıkiostadhgan, at han skuli göras twäfallir j
rskullaninne, ok margfalloghir j lönomen, thz
m twäfalt är j stridhinne, än thz hwndradha
lla fructin syndhirlika rörir oppa jomfrunar, är
änna sakin, for thy at the äru alzstingx ofor-
kta j kötzsins orena gärningh, for thän brän-
ınde kärlekin som the haffwa til gudh, ok thy
ıtir thz stridhin är mykit hwas ok twngh, är
: thär före äran j sinne kostelikhet osighelikin

Jak betracta j thännom trem stadhgom ällir Th.
appom atskilnadh, badhe j lönom ok forskullan, 196
ı thz findher jak at enghin dygdh gaffwis them

til at forskulla lönan*n*a fruct, wtha*n* andhin h*ä*rradhis för j alle matto ow*ir* kötidh, thy at kötith som mik synis, swa som thz är sakin til stridhena, saa ok til sighrin ok krono*n*na j godhom m*ä*nniskio*m* Swa ok j hionolageno, huru kw*n*ne thz wara hedh*i*rlighit äll*i*r hwru kw*n*ne thz kallas osmittadh sängh, wthan andhin stridde wndh*i*rstu*n*do*m* mot kötidh, oppa thz trätighia*n*da fructin gaffwis

Per. Haffw*er* thu thz cy j apostleno*m*, at kötidh girnas mothe andano*m*, ok andhin mothe köteno

¶ Eua swikande adam, ma*n*ne*n* thz är kötzsins girnilse swikande andhan, j hwilko*m* kamp är äll*i*r örlögh, wtha*n* skälin äll*i*r wisdome*n* midlins äll*i*r ow*i*ruäghins, hwart th*e*ra mz the andhra, tha faar thz ena illa aff the andra Oppa thz at th*ä*tta maghe än bäth*i*r wndh*i*rstandas, tha wil jak säthia ena figuram ällir ena liknilse, huru likamlika si*n*nin säthia sik moth th*e*m andeligha si*n*nome*n*, huru th*ä*nna dragha ok the fly, wil jak kwngöra Optha betractas annadh mz andro, ok mz thinga*n*na biläthe fram före synena sath äll*i*r motekastadh, hwässis wndh*i*rstandit, äll*i*r wndh*i*rstandhit görs wisth ok sniälth Swa som enka*n*nelikit är löslatogho*m* pigho*m*, ok naturlikit, mykit älska forwitidh, ok alt thz som dragh*i*r til högfärdh, ow*i*r alla andhra m*ä*nniskior, thy älska the gärna spegla sik, ok j speglome*n* skodha ok brwka si*n*na lyghna löshet, Saa ok christi jo*m*frur, mz hwaria e*n*ne liknilse, aff skapadho*m* thingo*m*, ok sama*n*bärilse, magha the synlighi*n* thing bära til saman, mz osynligho*m*, ok the th*ä*r aff skulin see täkkelika,

huru the magho opwåkkias til dygdha*nn*a forbåtringh, gissande thz stõrra aff thy mindhra, ok sa*nn*i*n*dhi*nn*a stadoghet, speglande ålli*r* skodhande j liknilsi*nn*a skålo*m*

Aldhra skikkelikasta mz fulko*m*ligho*m* skålo*m* Th. satthe thu fõre sagdha figuras, ok liknilse, sc*ri*fftin*n*e intrykkia*n*de hwat betractaskola*n*de år j hogsins skålo*m*, thz j alle matto radhandis christi jo*m*fru*m*, at j th*e*m inwõrtis bliffwe stadogth, ok styrkins aff thy som the wtha*n* til j liknilso*m* see wttrykt Sigh thy figuram, som thu loffwade, hwar synas maghe, huru kroppin ok andhin õrlõgha sik j mållan, ok huru hwart th*e*ra windh*e*r sigh*e*r aff the andhro.

Här lykthas the siwnda bokin ok börias the attandha

Ser ey thu hwat thå*nn*a liknilse ålli*r* skål Per. menar

Hwat annadh wthan som thu sagdhe, aff at- Th. skilnadhzsins dygdho*m* j mållan kroppin ok andhan 197 swa mållanganga*n*de skålome*n*, atwaktelika ok wakande, hwilkra wakor at the jdhkins prisadhe h*ä*rran, som fõrra år sakt frame j boki*n*ne, at ey skuli aff natura*nn*a olydhna*n* ållir skå*m*meliko sama*n*blanda*n*, hwart stykkit skadha the andhro, ok th*ä*r mz wa*n*skas

Thu haffw*er* råtteligha betractat th*ä*t*t*a, Per. må*n*niskia*n* år saman sath aff likama ok anda, ok hwart th*e*ra år the andhro tilfålle til stridh,

kötith girnas mothe andanom, ok andhin mothe kötheno, Thy oppa thz at andhin skodhandis ok lustandis j them öffra ok äwärdhelika thingommen, skuli ey skadhelika forswmma kropsins sanna tarff, ällir kötidh äptirföliande sin födzlolag, skuli bedröffwa andhan j sino skipilse, ok wardha winnirska owir honom, skulu skälin ok wisdomen midla mällan them, säthiande them höffwislikan ok tarfflighin atskilnan, som widherbör oppa badha sidhor Än nw for thy at all helsan ok hopith människionna, som athirlöst är, hänghir oppa korsins dygdh ihesu christi, är wärdogth at människian dödhgande sina limma, hwilka som äru oppa jordhinne, at hon hänge oppa korseno mz christo korsfästom, at thz som fattas j christi pino, ok hans hälgha likama, opfylle människian j sinom limmom, ok bliffwe altidh stadhelika j mällan laghin ok nadhena, hädhan rädhiis hämpdinna swerdh, Om hon lathir kötzsins lusta sik winna, thädan hopis ärona, om hon bewara sina siäl wndhir thulumodzsins dygdh Är thz saa at wi warkwnnom ok lidhom mz warom frälsara, tha skolom wi ok styra mz honom Oppa thänno korsins trä wart drakin thän kloke ok ilfwndoghe, alla diwra snidoghastir owir wnnin, här wart hans makt wttömpt, äptir thz apostolin sigher Sannelika härran tok oppa korseno borth alt thz som skadhelikit war manköneno, ok näglde han thz widh korsit, hwar diäffwllin wan ällir ok bäthir, warth wnnin J thänno kötzsins ok andans samanuarilse ällir atskilnadh, är widhertörfftogth at christi brwdh är

fraghin, for thy hon weeth ekke timan ällir daghin,
nar the skulu atskilias, fortaghi thy hon kötino,
at thz ey härris owir andhan, taki ok andhin til
wara, at temprera sin andelika hwgnadh, swa at
wanskelika härbärghit thz är kroppin, wardhir
ekke om enkte Nw for thän skuld at thätta är
otwäkelikit, at kroppin är wanskeliken, ok thz
han sina tima aff skaparenom kan ekke wnfly,
wthan han skal atskilias mz siwkdom ällir skip-
adhom tima, äptir owmskiptelikin lagh, hwilkin
gudh haffwer thär oppa giffwit, än thog at han
haffwer mz sinne gudhelike konsth, saa honom
samanbwndit mz andanom, at the kwnna ekke
atskilias, wthan mz dödhenom, likawäl är thänna
dälhetin swa atskiliaskolandis, ok tempreraskolandis, 198
at thz som wärra är, bughe ok ödhmiwkis
fore ok wndhir thz bätra, ok andhin härris owir
kroppin Thätta är första himilslika bodzsins laagh,
at thz wari andhin köteno, hwilkit gudh är andh-
anom, at allir mannen samlydoghir ok samtykk-
iande mz skälomen, ok wisdomen komme lyd-
ogher ok ödhmiwker wndhir gudz wilia Siälin
haffwer takit looth ok deel mz äwärdoghe gud-
domsins ärlikhet, swa giordh at hon kan begripa
wisdomen, än tha at hon haffwer en sleman kompan
til sälskap, ok mykit olikan sik j naturinne Ok
swa opta hon minnis oppa, hwadhan hon är komen,
hwat hon är, hwar hon är sath, ok tha hon wardhir
frestadh aff lastomen, ällir kropsins wanskilsom,
stridher hon manligha j moth, mz hogsins skälom,
hon kan ekke wäya thy som slemaren är, for thy

hon är saa nathur, ok tho serdelis nar hon är wäl tiänistaktogh, thy som bätra är än hon

Th. Än synis thätta wara wärdogth, wndhirsamlikit, at j blandh andhra gudz gärninga ok gaffwor, skulle thätta creaturit människian, aff swa atskilelighom naturom, ok saa olika natur, som är synliko ok osynliko samanfoghias, ok thär mz skapas til gudz biläthe ok liknilse, än tha at människian är mindra än änglane ok them olik,

Per. Aff tholko röris thu sa mykit til widhwndhir, om thätta ärande, huru thänna twa naturenar kroppin ok siälin, äru samankomin, haffwa stora mästhara mykit ärffwodhe oppa lakt, ok kwnno tho likowäl thz [ey] begripa Huru myklo mera är tha thz, at ranzsaka guddomsins makt omöghelikeet, mädhan tholke män formatto ekke thz, som mindra är, som är at ranzsaka creaturith Hwilkin är thän som räkna kan, huru mangh creatur skapadh äru, ok thera naturligha atskilnadh, ok hwat hwarie nathurinne kan bästh bekomma, syndhirlika kroppenom ok siälinne, ok hwat them skal händha, mädhan siälff naturanna atskililse städhir ekke thz til sik, som andhre nathur är almänth ällir eghlikit, wthan hällir spottar mote thy, swa som thz alzstingis ware thy genwardogt,

Oppa thz at jak maghe litith aff myklo här til ökia ällir säthia hwat andanom är genwardogth ok hwat kroppenom är wäl bekommande Ok huru ölith ällir drykkin ok mathin hwat ok kroppenom bekombir ok hwat

siälinne är samnaturlighit ok alzstingx täkth huru skälin ok gudz lönligha thingha wndhirstandh haffwa sik

Aff forfädhranna scrifft ok thera dikt haffwer thu, huru thu skalt wndhirstanda hwat människian är, aff atskililikom thingom skapadha, thog är hon timmelikin ok äwärdelikin, Mannen är a siätta daghinom giordhir, swa som annor wärldhin, aff stakkotto sthor, j litlo allir mz himil ok jordh samanblandadhir, thär mz war han swa lärdhir, aff skälanna krafft, at han kwnne skodha synligha 199
creaturin, thz osynligha kwnnen wndhirstanda, ok känner thz som j thy skyltis lönlikit, ok haffdhe han rägnerath här oppa jordhinne, ok han haffdhe warit styrdhir aff them, som owanföre äru j himblomen Himilslikin är han ok jordzlikin, timelikin ok odödhelikin, synlikin ok osynlikin, ödhmiwkir ok höghir Andhe före nadhena sculd, likame for högdena, thz swa som wndhirstandh haffwande, loffwar nadhinna görara, Thätta, oppa thz at han ey skuli hogmodhas aff gaffwonna storhet, ok thär fore thäs diwpare fallith wäntha sik For thänna sakir är människian eth diwr, hwilkit här insätz, ok hädhan j gen annan stadh föras skal, aff atskililighetenne, samanfögth j wilkoreno, ok naturenne atskiliaskolandes, ok athir tilsamankommaskolandis, ok mykit mäktogharen, högtidhelikaren, ok hälgaren, om han thz haffwer forskullath Lithin är thän waghin som människionne foresätz, j thänno liffweno, ällir stakkotthir, wndhirstansins liws til at känna goth ok onth optändis

at ensammin skaparin skuli kännas, dyrkaskolandis ok äpthirföliaskolandis mz tronne ok kärle[ke]nom Thätta wndhirstath om kötith ok andhan, om kroppin ok siälena, om skälin ok wisdomen, hwilkit alt är eth diwr, thz är en människia Hwa thu äst ällir hwat, tak phisicam the konstena ok ärffwodha j hänne, at lära mz skälom, tha math thu finna tik Än thz at toligh ädhla nathur saa fatighe ok slemo thinge tilföghis, thz är andhin köthena, thz är for twänna sak giort ällir twänne skäl

¶ En sakin är thänna, at människian mz idhkeliko ärffwodhe, ok frestilsinna lidilse, moth thänna wärldinne, ok thy som j hänne är, skuli bedhas himilsligha äronna arff, hwilka gudh haffwer loffwat sinom thiänarom, ok thär före at människian skal här pröffwas, swa som gwllith j wnghnenom, j blandh thänna wärldinna wsaldhet, ok langhsamma pelagrims reso, at fria wilkoridh mz nathurlikom dygdhom, ok tilhwlpit ok dyrkat, ällir brwkat mz gudz nadhz tilhiälp forbätris, ok j dygdhom ögxles badhe til likama ok til siäl

Annor sakin är, at the materia, thz är thz ämpnith, som klenaren är, skuli taka hiälp aff thy, som bätre är, ok siälin altidh farande mz ty som rätfärdogt är, ware hon thz kroppenom, hwilkith gudh är siälinne Swa framias ok forbätras allir man til helso, nar the klenare naturin laghar liffsins ok dygdhinna trappo, äptir the mäktogare ok bäthre naturinne Thy swa som sakt är, thätta är första gudz laagh, at alth thz som inwörtis

är j os diwrlikit ok kötlikit, skulu*m* wi atskilia
mz andans skälo*m*, ok säthia äll*i*r haffwa jämpna*n*
dom, mällan kroppin ok siälena, aldrigh städhia*n*de
at the bätre naturin skuli bukka äll*i*r bugha
wndh*i*r the wärre, thy at thz är aldra ge*n*wardog- 200
asth, wthan nythio*m* altidh skäligha hogsins bodh,
til kropsins tiänist, rätthin wtskiliande natura*n*na, ok
atwaktande granlika, hwat lagha*n*na skäl wilia
Sa*n*nelika th*ä*r ändhas laghin, hwar enkte är thz
som twingas aff laghome*n*, ok tha likowäl är
ekke rätuisom ma*n*ne lagh sath j thä*n*no liffweno
For thy j hono*m* dygdha*n*na fwlko*m*pligha kärlekir
ow*ir*gaar, ok wthelykkir alt thz ok hwario handha
thz hälstz är, som opresa wil j hono*m* mothe gudz
lagho*m*,

Saa synis mik at thä*n*na trapponar om hwilka Th.
thu här talar ok framsäth*i*r, thz är goth ok
bätra, kötith ok andhin the löpa sin lopp, wthan
lastelikin skikkilse til sith ophoff, thz är til the
bätzsta trappo*n*nar, hwilkin som är siälffw*ir* gudh
Om saa ware som thu sigh*e*r, at andhin bögdhis
rättelika wndh*i*r skälin, ok köthit wndh*i*r andhan,
tha ware all*i*r ma*n*ne*n* fulko*m*plika wndh*i*rgiffwin
gudhi, ok ware han hono*m* lydogh*i*r

Rättare kw*n*ne thu ekke säghia, thy at nar Per.
som the sama*n*föghias so*m* olik äru, thz är
nathura*n*na mislydan äll*i*r atskilnadh*i*r, mattas
äll*i*r midlas, ok koma til endräkt, swa at köteth
är wäl lydogth andhano*m*, andhin äwärdogho*m*
skälome*n* Nw ko*m*bir til tik christi jo*m*fru twä-
fallir owin, synlikin ok osynlighin, ey nw rädhandis,
wthan han är gabbaskolandis, hwilkin the som

fordhom j wärldinne waro j sälskap mz christo, the owirwnno honom swa maktelika, at the ondho rörilsen j kroppenom wägdho, ok thär mz theras oloffligha skwgge, for thy thera omgängilse waro när gudhi j himblomen, ok ey oppa jordhinne,

Th. Thy haffwa alle the ledho til kropsins käthe, ok hans fägrindh, hwilka som idhkeligha skodha the fägrindena, som är j blandh änglana,

Per. Sigh mik dotthir, hwat haffwer thu almänt mz oskäleghom diwrom

Th. Kroppin

Per. Än mz änglomen

Th. Skälin ok wndhirstandit,

Per. Hwilkin är the krafftin som mästh öffwer sik j oskälika diwreno,

Th. Kropsins säffwin om hans eghit gangn,

Per. Än j änglomen,

Th. glädhin jn j skaparans kärlek

Per. Saa synis santh wara, är thy saa at änglanna omgonga oss täkkis, tha skulum wj haffwa sälskap, här mz skälomen ok wisdomenom, ok all lusteligh in girnilse, hwat thz hällir är aff matzsins wäghna, ällir j nakra andra matto, j thy som wi hafuom almänth mz the oskäligho diwreno belue, hwilkit som haffs enkannelika til örlöghe, thy älskar thz alenasth sin krop, nar tolighin lusthe är j os, oppa wars krops wäghna, tha wardhir alt thz om enkte, som wi haffwom aff wisdomenom, mz

201 hwilkom os biwdz at gaa til gudh Apostolin sigher Mathir ok drykkir är ekke himerike, wthan rätuisan, glädhin, ok fridhen, j them hälgha

anda, Mathin qwidhenom, ok qwidhin mathenom Gudh fordarffwar thänna qwidhin, ok thänna mathin Hör thz som fölghir, jak lärdhe, j hwilko jak fulkomlikin ok ympnoghir skulde wara Jak kan mättas ok hwngra Jak kan ödhmiwkas ok wara rikir, all thing forma jak j honom som mik styrkir

O hwilkin en önkelikin nidherfärdh, hwar nidherköffwis j os skälinna krafftbir, for kropsins käthe ok fylla, ok wndhirstandeno wanskande, liknomps wi oskälighom diwrom, som enkte weet haffwa Th.

Hör dotthir, huru stor siälinna ära ok wärdoghet är, tha wndhirstar the siälin som tilfōghat är jordhuseno, om hon är rensadh aff lastomen, ok draghir til minnis hwat hon skal wardha j atskilnadhenom fran kroppenom, ällir hwat hon war, thäntidh hon förat kom in j kroppin, Alth ämbithe, thy thz som är göraskolandis aff hänne, mz thänna kroppenom, tha skipas thz rättelika, nar hon skodhar antiggia frihetinna äro, som framlidhin är, ällir the som är komaskolandis Nw mädhan swa är, at gudh är osynlighin, tha gaar siälin ällir sik skyndhar til honom, j swa margho trenom, som hon brindher j astwndilsomen til thz som är äwärdhelikit, är thz ok swa at kroppin ärffwodhar, ällir haffwer han ok hwilo, om saa hända kan, tha likawäl löpir siälin altidh j sinom astwndilsom, Per.

Thz synis wara främsta ok yppersta godha j människionne, hwat hon smakar j människionne, Th.

än köthit är hällir tilfälle til dygdhanna ökilse, än goth

Per. Sannelika dotthir, wthan kiffwidh är, ey nämpnis sighrin, än nw är stadhin komen, hwar jak maa koma til glams mz tik om the stykke, j hwilkom thu ey litidh rördhis j thänna bokinna opbörian

Th. Hwilkin äru the stykken

Per. Thäntidh thu hördhe thätta ordhit, glöm thit folk, ok thins fadhirs hws, tha swaradhe thu ths haffwa thär stadh, ä hwar gudz thiänist haldz ok ämbite, om swa ware at thäns wili, som sik thär til offrar, är komen til aara, ok om thz thäkkis gudhi

Th. Hwa straffar thätta, wthan thän som hogxsins otrolighet hallir ok bindher, for thy at hwar en stadhir är närwarande guddomsins närwaru, thy maa människian j hwariom stadh thiäna gudhi

Per. Än tho ey thy sidher pläghar händha idhkelikit hindher, the människionne som enkannelika wil gaa in til gudh, ok honom thäkkias, om hon bliffwer thär som hon allom thäkkis, ok aff allom kännis, fadher ok modher

Th. Fulkomplika minnis mik fadhir, thänna spörslena, än thu skikkadhe ordhomen beqwämmaren stadhin, sighiandis hwaria ena människio j almännneliko liffwerne staddo, näpligha kwnna wnfly almännelika lastir,

Per. Thu minnis wäl, Jak bedhis thy hiälp aff
202 thinom bönom til gudh, at jak maghe kwnna
göra tik nakor skäl här oppa, huru thu skalt gaa
wt aff thinne jordh, ällir släkte, ällir huru thu

skalt glöma thins fadhirs hws, ok honom thäkkias, hwilkom thu haffwer tik offrath

Enkte thäkkeligharen, enkte anamligharen Th.

Mik synis ekke wara enfallan hwars ens manz Per. wtganghir aff sins fadhirs hws, for thy thär är atskilnadhir mällan fadhren ok fädhernis landhit, ok oliknilse Ok menar jak at ey kwnne fadhren ok fädhernis landhit j iämpne mattho owirgiffwas aff them som nödhgadhis äptir lästhins bodh, wtga aff sik siälffwom Första thins fadhirs hws är wärldhin, sath j een ondhan eldh Fadhrin som tik haffwer föth j affgudhadyrkaninne, är diäffwllin, samma wärldinna höffdhinge, som härran sagdhe Nw skal thänna wärldinna höffdhinge wtkastas aff wärldinne, hwilkra högfärdh widhersighiande diäfflanna sälskap, ok lastanna wanskapnadh, ok syndhanna fylsko wthufarande, äst thu wordhin gudz dotthir j thronne, skinande giordh owir sniön, rensadh ok thwaghin aff ophoffsins syndh, ok äst thu kalladh wärdogh, til at wara mz gudhelika brwdhgomanom, for kärlekin skuld, ok äst thu wtteknadh til äwärdhelighit bryllöp, mz hälgha tronna fästepäningh For thänna sakir tha girnas konunghin thina fägrindh, thz är aff föresagdhe fägrindh, for thy han är thin gudh Sannelika ey atenast är han thin gudh, wthan thin härra for skapnadzsins skuld, ok fadhir ok brwdhgome mz nadhinne, gambla fridzstadhgans owirwinnirskonna ondzskona affdriffwande ällir affstridhande

Thu tilscriffwer honom fadhirs nampn, ey Th. saa wansamlighit som opläghelikit, them syndhir-

lika som thänna wärldinna liwsith inganga, mädhan jak haffdhe the foräldra som opfödda waro j christi tro, ok liffdho widh cristna manna lagh, ok aff the ysalhethinna, j hwilke mine foräldra liffdho, aff hwilko thu förra sagdhe, här j samma book haffwer jak enkte wtrönth

Per. Sannelika aldra bästz, än tho likawäl swa som tik synis swarar thu, än swara, aff cristnom föräldrom som thu sigher, ingik thu j thänna wärdhenna tima, swa som wilkorins skuld, ällir betalning, wthan källonna nadh, genasth betalaskolandis, thit som thu ganga skulde,

Th. Jak menar at thit som the gingo for mik, hwilke lidhit haffwa dödzsins dom j första manzsins faal

Per. Fadhrin haffwer thu thär fore j pinonne, hwilkom thu j adam gaff samtykkiona til syndinna Hwat fordel gaffwe christianitatis titulus, thz är cristna manna nampn, ällir kallas cristin man, j föräldromen, om nadhin komme ekke til hiälp mothe ophoffsins syndomen Hwat ey sagdhe härran phariseis, hwilke sinna ondzsko snaror lagdho för honom, thär fore at the honom skuldo j them snäria, j ärin sagdhe han aff fadhrenom diäfflenom Swa som godhe kännas haffwa gudh til sin fadher, mz nadhinne Saa ok fördömde, diäffwllin til sin fadher, for syndhinna skuld Fran
203 thänna ondha fadhrenom första wtganghin är mz döpilsa nadhinne ok hans rike, thz är wärldinne, ok allan wärdz lustha ok kötzsins lustha Som thu haffwer scriffwat j psalmenom For thy min fadhir ok min modhir owirgaffwo mik, thok min

h*ä*rr*a* mik til sik Thak granlika til wara, huru fadhre*n* manar ok radh*i*r, at fadhri*n* skuli ow*i*rgiffwas, huru h*ä*rran manar ok radh*i*r at diäffwllin skuli ow*i*rgiffwas

¶ Apostolus paulus Waktin at j ekke draghin okidh mz hedhni*n*ghome*n* äll*i*r mz wärldzlikom, hwilke trona mz gärni*n*go*m* fordriffwa Hwat delaktoghet haffw*er* rätuisa*n* mz orätuiso*n*ne Wtganghin mith wt fran th*e*m ok skiliens wt aff th*e*ra medio, sigh*er* h*ä*rran, ok thz som orenlighit är takin ekke, tha skal jak taka idh*er* til mik, ok skal jak wara idh*er* för fadh*i*r, ok j skulin wara mik for söner ok dötth*er*,

Sa*n*nelika mothe skälome*n* kw*n*no*m* wi ekke Th.
ganga, wthan huru andhre fadhre*n* th*ä*n nathurlike, äll*i*r husith, skal ow*i*rgiffwas tilbör kwngöras

Christus sigh*er*, hwilkin som älskar fadh*er* Per.
äll*i*r modh*er* mera än mik, han är mik ekke wärdogh*i*r, ok annars stadz Alle the som ow*i*rgiffwa sith eghit hws äll*i*r fadh*er* ok modh*er* etc[ra], Ok pr*o*phetin hwilkin som sigh*er* fadhreno*m* ok modhre*n*ne, jak kä*n*ner jdh*er* ekke, Thä*n*ne göma mi*n*a högtidh*er* See thins fadh*i*rs hws j hwilko som thu siälff litidh tilföre*n*na om wandadis, wthan mothebroth math thu tryggelika täkkias gudhi, ok ey olika th*e*m j forskyllilso*m* wardha, hwilka äwi*n*nelika thinga*n*na kärlekir haffw*er* opwäkt, ey atenast til föräldrana, wthan til alla thinga glömsko

Huru är th*ä*tta, mädhan j allo the lyffthe som Th.
mä*n*niskia*n* siälff loffwar, skodhar gudh yth*er*mera hoghin än ha*m*pnin, ok ey ganghnar th*e*m som

wändhas fran wärldi*n*ne ok til gudh, stadzsins omskipte, om andhin är bortho, hwilkin görarin är the rätuiso loffwena

Per. Äpth*i*r hwario forlänghio*m* wi th*ät*ta swa mykit, sigh mik, om saa ware, at thu sathe mith j eno*m* orma högh äll*i*r kredz, hwat ey toke thu thär godha ok rolika hwilo, ok tryggan ok godhan sömpn, äpth*i*r thz scriffwat är, mi*n* sö*m*pn är mik söth*i*r

Th. Jak menar at th*ät*ta gar ow*i*r alla mä*n*niskio starkhet ok stadoghet, ok hwan en hardhan ok gry*m*ma*n* kä*m*pa, ok jä*m*wäl qwi*n*nona som dristogh haffw*er* warit, at standa mothe th*e*m som wänkte haffwa warit j fwlt harnisk, thy at hon rädhis ey mi*n*dhra haffwa sälskap,ällir sängalagh mz ormeno*m*, sik wtha*n* wadha, än hwat thu menar mz thä*n*na ormome*n* weeth jak ey

Per. Jak tileghnar ormome*n* syndenar, for thy at mz ormeno*m* syndhin, mz syndi*n*ne dödhin, mz dödheno*m* wtthömis alt thz godha, som mä*n*niskia*n* synis haffwa aff gudhi til hilso ok nadh Huru kw*n*ne thy thu guddomsins öghо*m* täkkias fulko*m*lika, j thins fadh*i*rs ok thi*n*na modh*i*rs hws, äll*i*r huru formatte thu j almä*n*nelikom omgangilsom wnfly almä*n*nligha syndh*i*r, hwar thu skulde
204 bangas ok wandas mz hionome*n*, mz boskapeno*m*, ok oppa almä*n*neligho*m* gatho*m*, j blandh th*e*m som likamlika liffwa, wilfara, kw*n*ne thu här thrygligha soffwa, Ware än thz swa at thu ekke samtykte syndhi*n*ne, tha kw*n*ne thu ekke likawäl fly syndarana, ok th*e*ra omgango Huru äll*i*r hwar skulde fäm si*n*nome*n* giffwa makt ok styrk,

til at staa altidh j moth, ok allo*m* th*e*m frestilso*m*
som kw*n*ne hända aff ondo*m* omgängilso*m*, ok
mädha*n* hälgha jo*m*fru*n* bare j hiärtano orona for
fridhin, hwilki*n* ho*n* skulde altidh haffwa Hwat
ey haffw*er* thu läsith Mz hälgho*m* wardh*ir* thu
hälagh*ir*, ok mz ge*n*wardogho*m* wardh*ir* thu
ge*n*wardogh*ir* Hwilki*n* som thakir tiärona, hwat
ey smittas ha*n* aff hä*n*ne Märk atwaktelika hwat
gudz ordh mena här mz

Hwat Th.

Han biwdh*ir* tik ekke atenast wtgangin, aff Per.
thins fädh*ir*nis hws, wthan th*ä*r mz thi*n*na for-
äldra glömska, thz är at thu ey skuli thänkia,
wilia til th*e*m j gen, j thino hiärta, ey häll*ir*
nakot annat, hwilkit thu synis for christi kärlek
haffwa glömt, ok for äwärdhelikit goth alzstingx
baak om tik kastadh Tha spörs ok hopas rättelika
äw*är*dhelika äro*n*na bliffwilse ok stadh*ir*, th*ä*ntidh
skälin h*är*ras ow*ir* naturlika lastenar, ok andhin
ow*ir* kötidh, gudh ow*ir* siälena Fafänglika tha
h*är*ras skäli*n* ow*ir* lastenar, äll*ir* andhi*n* ow*ir*
kötidh, om swa är at siäli*n* takir ekke sit liff,
ok sina styrsl th*ä*r so*m* hä*n*ne bör, thz är om
ho*n* ekke wndh*ir*bugas sa*n*ni*n*dhi*n*ne, hwadhan aff
kroppin thakir sit liff Här höre thu widh*er*-
törfftelikit siäli*n*ne, at hon skuli haffwa sit ämpne
äll*ir* gärni*n*g mz tro*n*ne, om hon wil sik främia
fran thä*n*no*m* wärdzligha astw*n*dilsome*n* ok til
gudh The siäli*n*na liws som hädhan aff wärldi*n*ne
färdhas til gudh är andhelika thinga wndh*ir*-
standilse, ok ködzlika thinga ok wena glö*m*ska
Annath aff thässo giffw*er* gudz ami*n*nilse Annath

liffsins renlikhet For thänna sak skulde tik wara swa som stiwghlikit, thz thu haffwer aff jordhinne, ok thz kostelikit som thu haffwer aff himblomen Thy är thänna fawidzska nogh oppinbarlighia, at säthia trälin owir härran, kötidh owir allir framfore andan, Thy skalt thu glöma thins fadhirs hws ok thin almogha, at thu ey mz ensampne astwndan skuli gaa til baka, thänkiande oppa thz som thu haffwer owirgiffwit, wthan fädhirne, fädhirnis landh ok alth annat, wthan thin gudh, hwilkin thin ok alla thinga skapare är, skalt thu latha fara, swa som thu thz aldrigh förra seet haffdhe Hwat är nw görande, äru thy ey alle the forsmaskolande, hwilka thu for christi kärlek haffwer owirgiffwit, enkannelika thine foräldra Enghaledis For them skalt thu sändha gudhi aldra hethasta bön, oppa thz at thu maghe them haffwa til sälskap j komaskolande wärldh, hwilkin äwinnelikin är, for thz thu them flydhe här j thänna närwarandhe wärldh Hatidh bör giffwas willonne, kärlekin blodheno Hatidh j thy, at hon
205 wändhir tik bort aff sannindinna wägh, kärlekin for thy at han skipte mz tik hwat som hältz j them war aff tronne, oc aff trona gärningom for christi kärlek

Th. Nw fadhir säg Hwi bödh gudh abrahee wtgaa aff sinne jordh, ok fran sinom wenom ok frändhom, hwilken fulkompnadhe som bwdhit war, wardhir han thäkkare gudhi j främadha landh, än j sino födzlo landh,

Per. thro thz dotthir, at aff allom them hälghom mannom som warit haffwa fordhom j wärldinne

Engen täktis fulkompligha gudhi wthan han förra wtgik skäligha, omgangande annars stads, än j fädhirnis landeno Hör apostolin sighiande Swa länghe wi ärum j thänom kroppenom ärum wi swa som wandrande pelagrima, aff härranom mz tronne tha wandrom wi, ok ey mz naturinne sighiande, thän wi wiliom til komma Wi dyrffwoms än, ok godhan haffwom wi wilian hällir wara pelagrima aff kroppenom, ok närwarande när gudhi etc[ra] Skälighin dygdhinne framganghir j människionne pröffwas wara ködzlikhetinne genwärdoghir Ey kan ok mz saktho andhin ok kötidh dragha owir eno, for thy them skil mykit ath j naturinne, ranzsakom thänna wärldinna sex aldra, til the sex daghana j hwilkom gudh skapadhe all thing, ok huru hälgha manna dygdh warth klararen ok oppinbarligharen ällir kwnnogharen Huru tha gingo the wt aff thera jordh, Huru wärldinna skikkilse sik öpreste j nakrom trappom, mz dygdhinna ökilse,

Alztingis wäl är thätta komith som thu sigher, Th.
ok thz är wäl bekomande hälgha jomfru idhkan, sigh thy hwat thik synis

Första daghenom sighias himelin jordhin ok Per.
liwsit wara skapat, än onyttogh ok toom, ok mörkridh gik owir alla jordhena diwp ällir grwndh Thz thu hördhe om himelin ok liwsit tillägh skäligho creatureno, mz andheliko wndhirstandilse, thz är änglenom ok människionne, hwilka skälin ok wisdommen swa haffwa främiath til at wndhirstanda skaparen, at om swa är at the wäl lydha honom, hwilkom enkte findz störra ällir war, ey

ok bäthra skal wardha, tha foregingo ok foresatho the rättelika allom them thingom, som äru nidherföre wndhir thera lydhno Sannelika om änglana är os ekke spörsla, thak thy atwaktelika til wara, hwat scrifftin sigher om jordhinna offannoghet i ällir thomhet, ok om mörkrith som gar owir jordhinne grundh ällir diwp See til mz thänna täxtin j första aldrenom, hwilkin som war fran adam ok til noe, haffwande tw twsandh, tw hwndrath, firitighi, ok thu aar är ey opfyltir Betracta at the första födzslonar waro swa ofannogha j tronne ok gärninginne, aff lastanna ok syndanna mörkir, ok thär mz wanskadhos the j blinda glömskonna mörkir, aff sannindinna käldo, ok kötidh war saa formäktokt owir andan, ok wndanthaknom faam människiom, forgingos the all saman j flodhinne, ok siälff människionna
206 skälikhet wndhirgiffwin köthino, köffdho kötino, kastadh j pinona Swa sigher gudz ordh, ey skal min ande bliffwa j människionne äwärdhelika, for thy hon är likame, ok skulu hänna dagha wara tiwgo aar ok hwndradha, hwilkin aff thänna födzslonna scriffs haffwa wtgangit aff sinne jordh, jak bidher tik at thu sigh mik thz, wndantaknom enoc hwilkin owir ällir bort wtaff wärldinne war fördhir, ok andhrom hwilke böriadho akalla härrans nampn, ok noe mz sinom sonom

Th. Jak seer wisseligha at likamen härradis owir andan, ok dödheligha skuggin ok thera eghin glömska atthe ällir styrkte them, än bidher jak at thu swara mik Huru kwnne noe mz sinom sönom, haffwa wtgangit aff sinne

födzslo, äll*i*r aff sino kythi, mädhan the haffdho hustrur

Per. Jw at ey skulle thz wara fafänghlika sakt abrahe, gak wt aff thi*n*ne jordh, ok aff thi*n*ne födzlo, ok moyses aron ok zacharias ok elyzabet gingo ekke wt aff si*n*ne jordh, for thy the bliffwo standande j hionalagx tro*n*ne, ok äpt*i*r gudz bwdh tha gaffwo the tilhiälp at affla barn Hionolax laghin wthelykto ekke j th*e*m daghome*n* hälaghet*inna* regulam, serdelis mz thz war bwdhit aff gudhi, ok thz war hans wili at folkit skulde ögxlas j gudz almogha, nar som samblandit idhkadhis wthan skadhelighi*n* lusta ok syndogha*n*, än sigh mik hwar före antiggia noe äll*i*r job, äll*i*r store patriarche*n* abraham ok zacharias, elyzabet mz flero*m* hälgho*m* mä*n*niskio*m*, stadd*om* j hionalagx stadhga, sighias hälaghe äll*i*r rätuise

Th. Jak menar at for thy the liffdho stranglika widh sit köth, ok hogsins frä*m*sta ok öppirstha mällangangа*n*de tro*n*ne, hiöllo the fram före kötidh j wördhni*n*g

Per. Enkte kan swaras thz sa*n*nare*n* är For thy at the bögdho sin anda wndh*i*r gudh, bedzsladhe ok twingadhe the mz skäla*n*na lagh kötidh Än gango*m* ath*i*r til thz wi böriadh haffwo*m*, om thä*n*na aldrana ok daghana Anna*n* daghin war giort äll*i*r skapat firmamentum, thz är himelin, äpt*i*r thz scriptin sigh*e*r, hwilkit atskilde watnidh fran watneno, ok kalladhe gudh firmamentum himil Waktha nw granlika ath, j th*e*m aldreno*m* j mällan noe ok abraham, hwilkin som haffdhe

aar dcccc xii wtgingo ok myklo flere widh taal aff thera jordh, ok dyrkadho gudh, än j them förra aldrenom mz noe, ok hans sona affödha, waro rädde for the plagho som the seeth ok hörth haffdho, ällir aff gudz räddogha, aff hwilkom the förfäradhe waro, swa at te matthin komma j slika sama ällir större plagho, thy är nogh otwäkelikit at the sannelika styrkto them som the omgingo, dyrka en sannan gudh, ok at the them opwäkto til dygdhelikit liffwerne, badhe aff naturlikom wisdom, ok aff thy som the wtrönt haffdho j järteknom Himilin thänne som skapadhir war
207 a adhrom daghenom, ok atskilnadhin gaar j mällan watnidh, öffra ok nidhra, Noe ok hans sönir mz thera affödho, j them som gudh räddos, war äptirdömith j thännom andhra aldhreno[m], skiliande j mällan wathn ok watn, thz är j mällan them förra waro j wärldinne, ok them som äptir them komo, lärande ok stadhfästande them, mz äptirdöme ok hälghom kännedom, j gudz dyrkan, hwilke annars haffdho farit wille j thera osannindh Thänne samme noe war swa som himil j mällan folk ok folk, hwilke mz wathneno beteknadhos antiggia j arkinna bygningh, tiwgw ok hwndradha aar, ällir flodhinne owirga[n]gande j them aldir tha gänstan äptirfölgdhe Huru synis tik nw om större hälaghetz sken war j thännom wärldinna allir, än j them första, ok om the människionnar som tho waro, gingo wt aff kötzsins syndom ok liffdho rätuislega, mädhan j hebreiska scrifftom ok bokom sem war melchisedech ok honom äptir släktinna räknan haffwa liffwath til habrahams tima Hwat menar

thu om thä*nn*a hälgha ma*nn*in melchisedech, hwilkin som war högxte prästir, huru manga han forwäruade j sino ämbite til gudz dyrkan, mz han ok took thia*n*dha*n* j th*e*m timano*m* aff abraham, th*e*m stora gudz wenено*m*

Näpligha trodhe jak ey ma*n*ga j th*e*m aldhrenо*m* kw*n*na sik forbätra mz tolighо*m*, hwilke ey giffno*m* laghomе*n* mz thä*n*s kärlek som laghin haffw*er* giffwit, laghin pröffwas haffwa opfylt Th.

Här äpth*i*r thridhia daghin j wärldi*nn*a skapnadh, wart bwdhit habrahe, om hwilkin war talan är, at han skulde wtgaa aff si*n*ne jordh ok skylskap äll*i*r födzlo, ok loffwadis hono*m* at hans affödha skulde öxlas, ok wardha swa som stiärnonar äll*i*r sandhin Läg nw thä*n*na aldrin fran habraham til moysen, hwilkin som haffdhe aar til tridhia daghsins gärni*n*g, ok tha math thu see huru wärldi*n*na omwä*n*dilse widh syndh*i*rligha trappor, j gudz nadh synas, ok huru gudz dyrkara gingo wt aff si*n*ne jordh, Per.

Hwat war giort om tridhia daghin Th.

Sama*n* sankis sagdhe h*ä*rran gudh watnidh j een stadh äll*i*r rwm, at jordhin maghe synas ok framdelis grönskas Jordhin grö*n*skande fröö ok yrth*i*r, äpt*i*r sino kön, ok trädh bärande äple äpt*i*r sino kön Hwat är th*ä*tta, wardhe wathna*n*na sama*n*sankilse j eth rwm, om tridhia daghin, at jordhi*n* synis ok sa*m*ma jordhin fruct görande fröö, yrth*i*r, ok träa bärande äple, wthan at j tridhia aldreno*m* syntis habraam mz sino*m*, mith j blandh hedhni*n*gana, swa som en öö mith j flodhi*nn*e, giffwande aff sik lydhно*nn*a fruct j Per.

omskyrdinna syndhirlika wtmärkilse, ok fructsamlikin trä, j frägdhinna ok hälaghetinna forskullan, än thog at förra wärdhinna allir haffdhe hälgha män mz store forskullan, tha likawäl war hon all fwl mz hedhningom otrolighom, swa som holdh
208 aff haffsins flodh, ey syntis the som tha waro, swa som abraham mz allo sino hws, ey toko ok the nakot syndhirligit bodh swa som är omskyrdhena, wndantakno naturligha laghomen Betracta nw gudz doma oranzsakligha diwphet ok grwndh, huru första ok annan aldhren, swartha mörkrith holde, for första föräldrana affgangh ok brwdh Ok här böriadhes först mz omskyrdhinna bodh, oppinbaras gudz lönligha wilia ok bodh, ok människionar kalladha mz omskyrdinna bodh, forskullado the nakra, swa stora hon kwnne wara rensilse Ok patriarchanna sönir, ok israels sönir wtskildes mz syndhirlikom stadhga tronna ok testament, fran them som engha haffdho trona til gudh, wthan waro swa som flytande j syndogha lustans rörilsom, grönskadhes rätuisonna grönskande fruct, for thy at affgudhomen forsmadhom, böriadhos wardha sanne gudz dyrkara, hwilkit ok enkannelika mz stadhanna omskiptilseällir födzlonna, bwdhit war habraam ok alle affödhonne mz omskyrdhinne ok andelighom skälom Swa som ok apostolin sagde somlikom, j ärin ekke j kytheno wthan j andhanom Saa aff omskyrdhinna tekn, kraffdhe gudh j sinom almogha himilslika sidha skapilse ok beläthe, thz är, at the skullo fara wt aff kötzsins lastom, hwilke sik giffwit haffdho in j gudz dyrkan, mz hälgha lypteno, swa som nw

skodhande omskyrdhena bodh, oc Apostolins bodh, hwar han swa sigir För tik wt aff gambla mannenom, ok inför tik nya mannen, hwilkin skapadhir är äptir gudhi j rätuisonna ok sannindinna hälaghet Än om fiärdha daghin ällir fiärdha aldrin, wiliom wi nw see, hwilkin aldir räkte fran moyse til dauid, haffwande aar Fiärdha daghin lääss thu giordh wara himiltekn, the större mz them mindra, ok j fiärdha aldrenom moysen ok aron, ok flere gudz tiänara, wara kalladha wt aff egypto ok wtgangna, haffwit owirgangande, laghin thakande, ok järtekne the som alle wärldinne, som förra war osynlikin wnfangande, j thännom aldrenom swa som himilin owantil pryddis mz himilteknomen om fiärdha daghin Saa ok hälgha manna, jordhin ok thera som tro j gudh, ökthis ok pryddis, ok oplystis nidhantil, mz troanda människio wtuidilse ok förökilse, ok j liknilsom widh them som gingo wt aff egiptolandh, ok them förra waro j wärldinne Thässom som aff egipto gingo, liffwande widh the gudhelika sidhwänior, som them gaffs aff gudhi, ok järteknen j öknenne waro them til styrkilse ok triffnadh, oppa thz the skuldo til loffwadha landhit thäs kärlekaren ganga äptir gudz bwdhi Nw synis at thänna födzlan förskullade mera liws, aff gudz teknom, ok syndhirligha gudz nadh, här oppa jordinne, j thy at the trodho gudhi, än all wärldin j sinne otrolikhet, forskulladhe liws owan aff himblomen 209
Hwat ey haffwer thu här j thännom alrenom, fulkomligasta omwändilsenna formam ällir wttekn-ilse, hwar gudz almoghe aff egiptolandh j storom

hopom wtgik, ok äpthir sik läth qwarth köthgrytonar, mz andhrom them sidhuäniom som osidhogha ok olofflika waro Här mz sändandis gudz almogha eena figuram ällir liknilse, som andelika äro födde in baptismo, at the skulu glöma jordhena j hwilke the äro föddhe, ok the skula ath andhrom wägh letha sith fädhirnis landh, hwilkit här är okwnnokt, See nw huru wärldin haffwer warith swnkin j diwpa glömskonna mörkir, ok länteligha komen fram j nadhinna klara liws, ok j thera lönligha ok innebwndhna märkilse kännedom, skodhadho the wara tima fwlla mz sannindinna liws, Än somlighe atskilia thänna timana saa at fiärdhe daghin war til dauid fran abraham, swa som fiärdha daghenom himilteknomen sattom, rikesins sken ok prophetanna kora, hwilke mz prädikaranna liwse, swa som stiärnor opfyltho alla wärldena, ok godha fran ondom, swa som liwsit fran mörkreno wtskildo the

Th. Thu tilföghir thz som närwarande är, thy gambla mz wärdoghe liknilse, ok mz andelikom ok lönlikom trappom, skuli thu framkomma til thz nya, oppa thz wi alle maghom ropa mz höghe röst The gamblo äru framlidhin, ok see all thing äru giordh ny Fämta daghin for the nya skapilsen, tillägh fämta wärldinna aldhir, at wi maghom wäxa til the nyo thingin fran them gamblo, ok at wi maghom kwnna spöria ok letha öffra rikit, aff nidhra trappomen

Per. A fämta daghenom äptir biwdharans bwdh ok wilia, framkomo skapadha foghlana, ok fämta alrenom hwilkin haffdhe aar fran moyse ok til

dauid konungh, ezechiam, josiam, mz storom ok fulbordoghom hälaghetz prophetom, ok andhra konungha, mz sinom wndhirdanom j israel, withom wi haffwa warith, hwilke mz hogxsins flykt aktande opp j högdhena til änglanna omgängilse, for thera liffwerne forskullan, j nakrom stykkiom ok ärandom, foregingo the them, som förra haffdho warit j wärldinne Hwat ey war thän aff thännom flyghandhe foglomen, hwilkin saa sagdhe, Hwa giffwer mik pännana swa som dwffwonne, ok jak skal flygha ok hwilas, ok framdelis om swa är, at jak takir mina wingha j daghrandinne, ok flyghir til hwilonna wt j ythersta haffs ändha Ok hwa äru thänna som flygha swa som sky, prophetane flwgho tha mera än för Swa som helyas ok bort war fördhir mz kroppenom ¶ Abacuch fran eeno rikeno ok j thz andhra ¶ Ezechiel ok j andanom oppa högha bärghit J samma matto mz flerom scriffwas wara giort Ok dauid thän mäktoghe konungin sagdhe Thig ekke thz, ällir tigh ekke for thän skuld, at jak är een wtlänninge ok pelagrim när tik swa som alle mine förfädhir, ok ve är mik, at min thiänist ällir ärffwodhe, är swa mykit förlänkth j främadha landh, mykit tholkit finz j scriptinne, aff hälgha manna ledzno, hwilka the haffdho här j wärdhinne, 210
hwilkin them war swa som en wthdriffning aff sino eghno fädhirnisrike For thy the oplyptos j hoghenom, til the högxta ewinnelika thingin, Akta hwat han sagdhe Swa som alle mine fädhir, for thän skuld Alle the hälghe män som waro aff wärldinna opbörian, ok til dauid, the

luddho ekke mz hoghenom widh wärldena, ällir widh the thing j hänne waro forgänglikin, thy haffdho the annat thz som stadogth war, hwilkit the aktadho Thz märktho the, thz skodhadho the sik til hwgnadh j stadhin, for thätta flytande ok wansklika, som j wärldinne war For thänna saak, hwilkin här j thänna pelagrims reso ey sokkar ok sörghir, han seer aldrigh sit fädhirnis landh Sigh jak bidher tik, mz dauid, konungh offwir iherusalem, kännis sik wara fatighan, haffwondz-lösan, ok pelagrim, swa som alla hans fädhir Hwat grwndh til wissa bygningh, warilse ällir heem, tilräknar tha thu for wisso eglikhet, them hälghom mannom som waro fore honom j wärldinne, hwilka thu weest aff scripthinne enghin wissan stadh haffwa aath, fran thän tima abraham war bwdhit at owirgiffwa sit eghit fädhirnis landh, hwar han haffdhe wissa bliffwilse Nw mädhan war talan är om andhan ok likaman, ällir ok om andelik ok likamlik thing, for thän skuld är spöriaskolandhe, hwat gudh spordhe aff them hälghom mannom, som j wärldinne haffwa för os warit Abraham wtgangande aff sinne födzlo jordh Han kom in j jordhena ällir landhit chanaan, han foor thz landhit om kringh, ok kom til thän stadhin sichem, ok til wallem illustrem, thän ädhla delin Han gik fram bätir hiith ok thit, athir ok fram waffrande, swa länge at hwnghrin kom thär j landhit, tha foor han in j egyptolandh, hwar han miste nakon tima sina hustru, hwilkin hans endhe hwgnadhir war Thär mz rees moth honom örlögh, roff, owena ok

ıda owiruälle Thär mz' hördhanna kiff, twä-
.kt inhysis, hustrun ofructsam, Alt thätta
ıffdhe thänna hälgha mannin, hwilkin gudh
ladhe wt aff sinne jordh ällir fädhirnis landh,
j nakra matto wart han mera twingadhir,
ar han hopadhis hwilo, än j sino eghno fädh-
is landh, hwadhan han foor Han färdhadhis
lher wt j landhit, ok badhe j mällan cades ok
', ok sidhan wandradhe han in j geraris, thär
ıt war han lanbo j philistinorum landh mangha
ȝha
ınneligha här äpthir händhe, at ysaac for
hwnghir skuld, aff hwilkom landhit twingadhis,
lhgadhis at omskipta sith säthe Han gaff sik
dhir konunghin palestinorum j gerara, ok kom
ı han thär i wadha for sina hustru, som förra
ıs fadhir, thy foor han thädhan ok til bärsabee
'at skulum wi nw sighia om iacob, hwilkin
sins brodhirs haath, flydhe heman j främadha
dh mesopotanie, ok war thär hyrdhe for
lhrom, mang aar, Han kom heem fwllir mz 211
lde Han miste sin son, hwilkin han mäst
kadhe Han foor nidher j egyptolandh, nw
ɔskolandis mz sinom sönom, thär til twingadhir
hwnghir Saa findz ok alle patriarchane haffwa
dhaz, enghin aff them haffdhe nakon wissan
dh ällir stadoghan, j thässo liffweno, näppligha
öghnablik Än huru länghe wiliom wi thätta
längbia Wthan thätta skalt thu witha, at alle
ghe män, saa mange som waro här för wars
'ra ihesu christi tilqwämdh, ok sidhan waro
: alle pelagrima ok fatighe, ey waro the tilstadde

omfämpna ällir wtwälia wäghin, for fädhirnis landhit, ok for stadogha sätidh ällir wärldinna äro, ok wärldinna kärlek, Tak til wara, hwat som sigx Swa som andans ok kötzsins natur är aatskililikin Saa ok bäggias thera rörilse j thässo liffweno, än j thy synis gudh wara wndhirsamlikin, so skikkande sina nadh, at pelagrimen skal nidhertrykkia thän som hema är, mz sinne makt, ok honom späkia, thz är Andhin komande aff himilslighom ärandom ok stadhom, hällir ok sannelika aff gudhi som skapat haffwer himlana, ok thz som offan ok nidhan är himlana Hwilkom wari loff ok ära, nw ok wthan ända Han är kommen at späkia them som jordhena dyrka, mz sinom skälom Mädhan swa är at kötzsins lustha wtganghir är madhka ok aska Skälin ok wisdomen mötha thera opbörian mz andanom, Än nw wil jak witha aff thik, hwat wi haffwom sammansankat j thännom omgangenom ¶ Första sex daghanna gärninga, säx aldra timom, mz andhelike märkilse tilsäthiande, ok nya testamentith the gamblo tilföghande

Th. Hwat annat är här aktande, wthan at mz hwars enna allirs trappo ökthis komaskolande iherusalem j sinom innebyggiarom, mz tronna skeen til talith, swa som thinganna kreatur til andelika wndhirstansins liws, bäthir skikkadhe daghligha, ok the som aff wärldinna ophoff formatto täkkias gudhi, j andanom, thog starkaren fwnnos j kyteno

Per. Thu haffwer wakat fornompstelika nogh, j thänna daghanna ällir aldranna skipan, ällir skipt-

ilse, ok thu som bär christum j thino reno bryste, hwilki*n* thin brwdhgo*m*me är, thu aktar ekke fafängligha til himilsligha wisdomsins ordh, ok gärniga

Jak haffw*er* gra*n*neligha aatwaktadh, hwat Th.
thu sakt haffw*er*, likawäl bidhar jak äpt*ir* siätta daghsins gärni*n*gh,

Siätta sa*n*nelika liwseno skalt thu ey twäka Per.
liffwande siälena ok mä*n*niskiona, til gudz biläthe ok liknilse wara giordha, at ho*n* skulde wäxa ok ökias wälsignadh, ok th*ä*r mz alle jordhi*n*ne ok hä*n*na sa*n*na naturliko*m* creaturo*m*, hwat the häll*i*r äru j si*n*no*m* äll*i*r wtha*n* si*n*ne, sattan til styrara aff guddomsins makth, Hwat ey j thä*n*na daghenom, swa som dörin oppa hakano*m* wändis fäm dagha*n*na skäl, mz sino*m* skälo*m* ok gärnigo*m*, ok j th*e*m nya adam opran sa*n*na skenith j wärldi*n*ne, mörkreno offw*i*ruin*n*ando*m*, äll*i*r th*e*m som waro ow*i*rwonne aff wärldi*n*na mörkir Första 212
delin j abel, ok j andhro*m* hälgho*m* ma*n*no*m*, som j th*e*m timano*m* waro, ok til noe, haffdho litidh liws

¶ Fran noe ok til abraham lysthis wärldhi*n* yth*e*rmera

¶ Fran abraham ok til moysen, j testame*n*tith, tro*n*ne ok lyffteno, ok mz större himilslighe wälsignilse, än the som förra waro motstridde äll*i*r aff stridde wärldin endels sit mörkir

¶ Fran moyse ok til dauid framgingo nw kringh om alla wärldhena, än tha likawäl a frägdhi*n*na wäghna, thro*n*na liws,

¶ Fran dauid ok til christum war liwsins nadh swa mykit wtwidh kringom wärldena, at ey atenasth aff prophetanna oppenbara järteknom, kwngiordhis rätwisonna sool, kommaskolande, wthan swa som mz daghrandhinne tronne, j liknilsom lysande, ok lysande rätwisonna sool forelöpande, ok for thy j thänna siätta aldrenom haffwer thu christum rätwisonna sool, liffsins reghlo, alzskona höffwidzska sidha ok nadhinna liws, hwilkom sinna klarhet j wärldena ok kringhom alla wärldena All the thing som röra til äwinnelikhetinna, ok gamwl waro, skiptas j nyhetena ällr j nyghia omgango, skadhelika liffwith skiptis j dödhenom, them osynlika thingomen wndhirgiffwas all synlikin thing, At människian skuli liffwa, biwdz hänne döö, läthis sakin höras, hwar fore människian skal döö, j thänna siätta daghenom, hwilke sik mz friom godhom wilia fortakit haffwa, likamans lustha gärninga, j hionalagx stadhga, for himerikis rike, kärlika astwndan The haffwa sin lön sik redho j äwinnelikhetinne j syndhirlighe äro, wtskilda owir alla andra dödhelika människior Än thätta ordhit är ekke allom giffwit at taka äpthir sinom wilia, wthan som höffwidzska renleksins älskare ok höffdinge owir sanna blyghetena haffwer fore seeth ok skipat, ällir wthualdh, haa the äru som fölia skulu lambeno ää hwart thz gaar, Än thz här äptir sädz hionalaghit jomfrudomenom, är samma saak som förra Wi wiliom taka athir oppa thz som wi för haffwom haffth for händhir Thänna säx aldranna tima skiptas j swa matto.

Första aldrin til noe, haffwande aar, tw thusandh, tw hwndrath, firitighi, ok thu, Andhre aldhri*n* fran noe, ok til abraham, haffwande aar, nio hwndradha, ok xii aar Thridhia aldri*n* fran abraham, ok til dauid, haffwande aar, nio hwndradha, ok tio aar Fiärdhe aldri*n* fran dauid, ok til thäs judhane wordho gripne, oc fördhe til babiloniam, haffwa*n*de aar fira hwndradha, xxx, ok try aar Fämpte aldri*n* fran th*e*m timano*m*, j hwilko*m* the wordho saa gripne, ok til wan h*är*ra ihesum christum, här oppinbaradho*m* j mandoms nathur, haffdhe fäm hwndradha aar, ok säx aar, ok tiwghu Än j hwat matto thä*n*na timana atskilias, tha är jw klarlikit, at äpt*ir* thz hwar aldrin til öktis, saa öktis ok th*e*ra tro ok liffw*e*rne, som trodho a gudh, th*ä*r mz öktis badhe thalith ok forskullane*n*, swa länghe alla nadhi*n*na opfyllilse christus syntis, ok sa*n*na solin gambla wärldi*n*na mörka omkringwändilse fordriffwande, 213
sik oppinbara*n* giordhe alle wärldi*n*ne

Jak märkir th*ät*ta, at all likamlikin ok thimlighin thing äru säthia*n*dis äpt*ir* thz som andhelikit är, ok thz antiggia görs saa, for thy at thz kräffw*ir* forskullane*n* äll*ir* skikkilse*n*na wärdoghet Thz är ok allo*m* liwslikit, huru all gamul ärande som fordho*m* haffwa warit, ok j sc*r*ipti*n*ne äru stadhfästh, omskiptas, mz the som nya laghi*n* halla Än huru skadhelika liffwidh omskiptis j dödheno*m*, tilbör at thu thz liwsligharen oppinbare Th.

Eeth liff är thz som til sik dragh*ir* dödhin En dagh*ir* är ok th*ä*n, som är oatski[li]likin fran hälagho lyffteno Han födh*ir* alla th*e*m som th*än*na Per.

wärldhena forsma, wndhir christi söta wk, ok thänne dödhin kallas j thänne wärldhinne mors vitalis, thz är liffaktoghe dödhin Än wärldinna älskara tha swikir vita mortalis, thz är dödhelika liffwidh, nar thz lustar ok lismar for människionne. Thänne döö rättelika som förwärua j dödhenom liffwidh Än the liffwa illa, som äptir liffwidh faa til möthis ällir ok äptir sik een ondhan dödh Nw mädhan thu ey faar saa langhan tima til fars, j iordhrike som thu astwndar, tho at minzsta swa länge thu liffwer, haff wilian rättelika liffwa Thätta wil ok thz kräffwir gudh aff människionne, at hon skal döö wt aff syndinne Andhin ms skälomen nidherköffwande kötzsins laagh, ok them pärsande, at swa som wi samiordhadhe ärum mz christo j döpilsomen, til dödhin, swa ok mz christo skulum wi opstanda, ok här äptir liffwa j eno nyo liffwe Nw for thän skuld, at thu äst omhoxande, huru människian skal liffwa döande, ällir huru hon skal döö liffwaskolande Hör apostolin sighiandhe, j ärin dödhe, ok idharth liff är gömth mz christo j gudhi, Äptir kötzsins lusta är wisse dödhin, gudh wil at syndhin skal ekke styra j warom dödhelika likama, hans astwndan ey samtykkiande, ey skulu ok wara limma wara orätwisonna wakn j syndinne,

Th. Jak weth thz for wisso, at the som äru j kythino, kwnno ekke täkkias gudhi,

Per. Thy sigher apostolin framdelis, kötzsins snille är ey annat wthan dödhin, Än andans snille är liff ok fridh Hwilkin ekke hafwer christi anda, han höre ekke til christo, thy är han ekke

hans, än är christus j os, tha är kroppin dödhir for syndhinna skuld, ok andhin liffwer fore rätwisogörilsenna skuld Siälff rätwisan j hwilke syndaren döör j syndhinne, är siälinna liff, ath hwilko sanne frihetinne begaffwas han aff gudhi, hwilkin wardha skal gudhs arffwe Ok thär äptir sigher apostolus, Wi ärum ekke skyldoghe köteno, swa at wi skulum liffwa äptir kötzsins lustha, For thy, är thz swa, at j liffwin swa som kroppin wil, tha skulin j döö Än är thz swa at j dödhgin kötzsins gärninga j andanom, tha skulin j liffwa,

Nogh haffwer thu trakterat ällir saat om Th.
dödhelika liffwidh ällir liffaktogha dödhin, mz malningh ällir script, ok at the som styras aff gudz anda, äru gudz syner Hwat kan nw fria wilkorsins siälswaldh ganghna, om andhin, som hiälpa skulde, är bortho, thz höre ekke honom til, som wil ällir löpir, hwat göraskolande är, wthan gudhi som miskunnenena skal giffwa, 214

Är andans nadh bortho, fria wilkoridh j Per.
människionne kan enkte hiälpa til helsonna, thy är gudz mildheth draghaskolandis, mz hälge renliffnadzsins dyrkan, at thz som människian rättelika wil, skuli forskulla fulbordhan ok nadhinne tilhiälpande wilkorsins frihet, thakin kronona For thänna sakir hwario handa, som sant är, blykt, rätwist, hälaght, älskelikit, thz som godha frägdh haffwer, ok thz lofflikom sidhom tilhörir, alt thätta bör os göra, ok thz wi haffwom lärth aff warom forfädhrom, ällir thakit, seeth ok hörth Huru the, j myklo thulumodh, j dröffwilsom, j widhertörfftokhet, j tranghom, j plaghom, j slagh-

om, ällir huggom, ok häktilsom, j forrädilsom, j ärffwodhe, ok waku, fastho, renlikhet, j wisdom, j sötmanom, j them hälgha anda, j kärlekenom, ekke skrymtelikom, j sannindhinna ordh, j dygdhinne mz rätwisonna waknom, oppa höghra handh ok winstra, mz äro ok wanäro, mz wanfrägdh ok godhe frägdh Swa som swikara ok sannindhinna människior Swa som the okwnnoghe äru ok kändhe Swa som döande, ok see wi liffwom Swa som slaghne ok ey dödhe giordhe Swa som ängxloghe, tho likawäl altidh gladhi Swa som fatighe än manga rika görande Swa som enkte haffwande, ok tho likauäl all thing äghande See nya manzsins argumenta, thz är bewisninga, fria wilkorsins tilhiälp, andelika liffsins witnisbyrdh, ok alla gambla liffsins dödhir, ok affskrapadha byrdhin ällir thwnghin Thänna timanna plagha j hwilkom wi liffwom, the äru ekke jämwärdogha til kommaskolande ärona, hwilkin oppinbaras skal j os Thz bör gudhi j oss, ok aff os liffwande offer, at j kommaskolande wärldh, ällir liff, skuli finnas liff wthan offir Hör dottir christi brudh, Hör christi jomfru, huru thän hälghe ande thalar til gudz mönstir Är thz swa at thu glömer tik O thu som fägirsth ästh j blandh andra qwinnor, tho wtgak ok gak borth äptir hiordhinna fothspor, ok födh thin kiidh, jämpnth widher tabernacula pastorum, thz är thär som herdhane haffwa bygdh om sik,

Th. Hwat är thätta Ha är saa fawidzskir, hwilkom fula glömskan skuli skyla sik siälffwa,

Per. O dottir manga jomfrur hampnenom omskiptom, spöria ok letha äptir christum, the böghia sina

alsa wndhir klostra lagh, j hwat skikkilse ällir
pbörian, the taka til sik tholkit hälagth ämbite,
ız akta the ey mykit

Sigh thy fadhir thu hwilkins glädhi är alla- Th.
:dhis, at alla sik forbätra skulo Sigh hwat
öraskolande är, them som thänna wäghin inganga,
t tha wäghin ändhas, hwat them möthir som til
ffwit inganga,

Än tho at jak sagdhe mykit slikt samma förra, Per.
thänna book, om hwilkit thu athir nw bidher,
ff hwilko jak twäkar ey, at the ä jw faa fructh,
om skära wilia, ey skal jak än läthias at säthia
är liwslikaren thz samma, hwilkit jak weth om-
kiptelikom människom j manga dela atskildom
yttogth Tak til wara, gudz nychil är gudz
äddoghe, mz hwilkom opläsas skal före andeligha
rndhirstansins liws En inganghir är til indhra 215
annindhinna yrtagardh, hwar om siälin kombir
a nakra stwndh, ey är hon saa lithin, tha wardhir
on rensadh aff gudz stranga doms räddogha,
tra manzsins pinlikhethir ok wanskilse späkias,
k hoghin hwilkin aff thänna wärldinna synda
aörkir fordarffwadhir är, oplysis ok wardhir be-
wämbir til at skodha andhelikin thing, ok gudhi
önlikin, wthan thän som han them wil oppinbara
Thässo gudheliko skeneno swa aff gudhi anamadho,
pris örlögh mz innebyggiande owenenom, ok
ämplika opföddhom For thy margha jomfrur ok
ınkior, nar the haffwa fanghit ingangin j renliff-
ıadzsins hwilo, tha böria the til at mäthia ok
äkna thänna stora hwilona, som the haffwa
wnnith, genast j första ingangenom, hwilkit them

giffwit är for twänna sakir, at the ey atenast glädhias skulu, for thz at the haffwa fwnnith hwilan stadh, wthan for thz the haffwa wnflyth dödzsins wadha, them saa standandhis j hogxsins frögdh, lismar for them falska liffsins fulbordhan, ey är thera wili at wara mz christo nw Ok om saa ware at them gaffwis siälffwald, at skilias widher kroppin, ok thär mz krono Här är atwaktande, at thätta blomstir swa klent ok späth, saa mykit glath, aff the säädh ällir fructh som komaskolande är, ok owisth hwath ända thz giffwer, om thz kombir saa när, at thz wardhir moghit Thy är thz enghaledhis liknaskolandis thera marghfallom fructhom, ok moghnom, hwilke sin första ingangh j renliffwidh ok omwändilse, mz hälghom ok skälighom omgangilsom, haffwa tilwiigth ok fulko[m]pnadh gudhi j langan tima sit lypthe Hwat ey är thz scriffwat, at the brödhrene, badhe sanctus johannes ewangelista ok sanctus iacobus, willo förra styra än the haffdho drwkkit härrans kalk, ok kronas for än the haffdho warith j stridhinne Hwat ey thakir hwar een lön äptir sinne forskullan ok ärffwodhe, hwat ey om diwrith thoke oppa bärghit, ällir komme widher thz, tha skulde thz stenkas Hwar är thän som wändhir war til gudh, ok j ensampne sälhetinne kände sik siälffwan Hwilkin ekke är frestadhir hwat weth han Thy är ärffwodhis wtrönan wissastha withnith, ok domare til thulumodhit ok lönin Spädha trän nar the äru full mz fructh, tha äru the sinom dyrkara mykit täkkaren ok käraren, än tha som the waro fwl

mz blomstreno, blomstridh ällir blomstren äro omwändilsenna förste opbörian Fructhin är ärffwodhis idhkan, ok stadoghet j the godho som böriath är Westh ey thu hwadhan aff all jordhinna födha ällir affwäxthir thakir sin styrk,

Aff wädhirlekenom, ok jordhinna fructsamlikhet, nw räghneno, nw solinne, nw wärmanom, nw aff frostheno, Th.

Saa ok manniskian, omwändh til gudh, thakir sin tilwäxth j rätuisonne, j ärffwodhe ällir hwillonne, ok alt thz som sik säthir moth hälgha wilianom, wändhir han mz thulumodzsins dygdh, til löna Thy är gudz räddoghe siälinne lyktha, giffwande wisdomsins liws, ällir tilledhande wisdomsins oplysilse For thy enghin tilganghir är til thän pura rena ok enfallogha, ok een ensammen, wthan siälin rensas mz enom til thän pura 216 rena Hwar ty säthis härrans räddoghe j omwändilsinna grwnwal, til hälgha omgängilsenna omwändilse, thär pröffwas framkomma wisdomsins fruct, thär är dygdhin mothe owenomen, styrkin j andanom moth dödzsins grymhet, thär är bortho skadhelika tryghetinna ethir anda, räddoghans ostadoghet, thär är tilredilsen ällir forereדilsen, at wnfaa sannindhena, thär är ok margha ok omskiptelika skapnadha ok personarum wtdriffwilse Per.

Gudz räddogha twäkar jak ekke wara slemogha siälinna rensilse Än huru saa manga ok atskileligha persone skulu komma oplysaskolandis til ena manniskio, mz gudz räddogha, thz weth jak ekke, for thy hwar en manniskia är een Th.

persona, hwilkin sik läthir nöghia aat thy som hänne naturlika tarwadz, ällir som hänne naturlika är händande Ey är thz möghlikit at hon kan thz som hänna persone är oatskililikit, skiptha mz naghra andhra persona, ällir j samma matto aff adhrom thz thaka, som thera naturligha limmom tilhörir Huru kan thy thätta wara, at aatskilelika persone kwnna bekomma enne persone, hwilkom oplysaskolandom härrans råddoghe är widhertörfftoghir,

Per. Thätta är thakande j liknilsom ok andhelika skodhan, hwilkit wi sakt haffwom, for thy ey kwnno manga persone til saman innelykkias j enne persone, än tho at the tilstädhias j eno naturligho ordhe Swa som een wis mästare sigher, persona är skäligx naturs een oathskililikin natur ällir warilse, ok thär före tha tilkombir ekke twem personis eeth ordh, hwariom thera, wthan äptir thy som hwars thera skipilse är, hwat the tho hällir göra illa ällir wäl, äptir thz j liknilsom tillägx the persone figurate, som sakt är j naturlighom liknilsom Swa som härran sigher om sanctum iohannem baptistam, han är helyas Ok thär amothe sigher han Sighin them räffwenom, thz är herodi, ok j psalmenom aff härrans wingardh Wilswinith aff skoghenom kommith, haffwer fordarffwat honom Ok thz singularis ferus depastus est eam, thz war titus ok wespasianus, hwilka han liknadhe oskälegha diwra natur, for thera stor ok syndhirlika grymhet Mykit tholkit findher thu j like matto Hwar människian j sinne persona samföghis ällir tilliknas skäligho ällir

zälegho creature, älskande, j liknilsom ok gör-
de onth ällir goth Swa som han haffwer
rningena, saa haffwer han liknilsen, som nw
kt är Än mädhan thu äst skapath til gudz
läte ok liknilse, thy skalt thu j gudz räddogha
ggia tik aldra största säwin om enfalloghetena,
r thy ostadoghetin är the människionna eghlikin,
m twäfalld är Swa margfalla skapilse ok saa
anga personas thakir thu in j tik, som thu
dzskofulla människior äptirfölghir, j liffwerne
: gärningom Aff saa margfalloghom gälniskom
tis een wsul siäl, som hon til sik draghir ällir
sik öser orena astwndan Ok saa manghom
appom lypthis hon op j högdhena, som hon
resis mz hälghom ok mildhom astwndilsom, 217
är fore enfalloght biläthit ok gudz liknilse fästir
fallogha siälinna skipilse, mz gudz räddogha, j
sdomenom, at hon skuli ey älthas aff lastanna
ömskom, wthan hällir om hon rördh wardhir
f naturinne til nakot olofflikit, tho härras hon
rir the rörilse Hwat är hälagh siäl j dygdhinna
hkan, wthan skälighit creatur, sino ophoff wäl
rarande Nar som rätwis människia gör mz
rleke atwakt the gärninga som röra til gudz
rrkan ok hedhir, tha synis gudz biläte j hänne
va som waxit trykt in j insighlit, allom lathir
e som see wilia biläthit som j insighleno graff-
it är Saa ok människian, nar hon mz tronne
: godhom gärnigom äptirfölghir gudh, nakra-
dhis mz enne liknilse, theer hon gudh synlikin
sik siälffwe, allom them som see wilia Hwar
re är thz ligghiande fää ekke lithit, som thu

bär Än the som före äro gangande, the äru rädhaskolandis, ok thz är gömaskolandis hwilkit kostelikit är, ok mz myklo ärffwodhe samankomit är Thy tarffwas mykin gudhelikin konsth j tholke gärning Än sigh mik for hwat saak, wärldinna älskara plägha göma sit gwl ok sit silff, ok annath hwat the haffwa, antiggia j klädhomen ällir j androm thingom

Th. Som mik tykkir tha görs antiggia thz for thän skuld, at thz skal ey smittas aff idhkelighe hanteran, ällir at thz skal ey borthstiälas for glömsko skuld Om här fatthas göman til thänna thinghin, hwat förestar tha, wthan thinganna fortapilse, mz the liggia oppinbarlikin

Per. Saa synis thz Hwar thy arken, nykylin, ok lasen äru, thär är ok göman, the kostelika thinganna, ok är thz saa at arkinne fattas nykillin, tha fattas ok lasen,

Th. Thär är ey sighiaskolandes göma, ey är thz ok tryggelikit, som thär nidher är lakt Än hwat thu menar j thänna liknilse, weth jak ey

Per. Jak skal sighia tik, hwat jak menar Hwat är thino liggiande fää, thz är jomfrudomsins ära högtidhelikaren Hwat är j andeligha gaffwmmen ädhlaren ok sälaren, hwilkin om saa är, at gudz räddoghe ok wisdomen, hwilke nykylin ok lasen äru, ey athirlykkia j godho samwitzsins ark, tha är thz mz sakto giffwit til roff ällir sköfflan, hwilkit thu tänkte tik til äwärdhelika krono, ok widherlägningh ällir athirgäll, thz finder sörghin j tappadha gaffwonne, hwilkit kärlekin atthe wthan räddogha

Thz är wäl wärdogth, at thz athirläsas mz ärdoghom nykil, hwilkit j saa myklom ok kostekom gaffwom athirlönas, Th.

Huru är thz tha om hordoms nykillin kombir är til, hwat ey bliffwer thz oskath, som thär in r lakt Per.

Aff tholkom nykil haffwer jak wndhirstandit, 'ara kompnan storan skadha ok tilfälle til mykit nth Swa at godzseno bor[t]takno, haffwer thän ıfänglika ärffwodhat, som gömt haffdhe Än lath öra hwat thu menar mz thänna nyklenom, Th.

At mange wardha swikne wndhir hälaghetına kön, ällir hampn, blandandhe oskäligha ok beskedhelika j hoghenom, tilsamman lasthenar k andelika gärninga, ällir ärffwodhe Ok thätta r haffwa thapath ällir misth thz som the lagdho il gömo, j samwitzsins ark, ey atskilia hwat the 218 kulu göra, thy är ekke härrans jomfru ok brwdh raskolandis, ällir wilia loffwas ok äras j gaffvonne, hwilka hon haffwer, wthan rädhandhis 'or thy at gudz räddoghe är alla willonna eghir Härrans räddoghe är hälgha ödhmiwktnna withnisbyrdh Ödhmiwkthin är renleksins ık wisdomsins stadhir ok mwr, aff hwilko allo iälin rensas, wndhirstanzsins ögha oplätz, brwdh;omen tilföghis sinne brwdh, mz andhelike ıadhinne Swa som tryghetin j syndhinne är vissastha dödhin, saa är wakande räddoghin vithnisbyrdhin, j komaskolande liffsins forbättrngh, ällr äptirfölghiaskolande liffs gangn ok lygdhom Hwilkin sik gissar älla tror stadhelika tanda, wakte at han fallir ekke Ok sigher paulus, Per.

thy thän hoghin som giroghir är om sith gangn, swa som han giffwer tilhiälpena at fwlkompna rätuisonna laagh, mz gudz räddogha, swa wträkkir han ok sik owir bodhordhin, nakoth tilökiande mz gudz kärlek, at han wil mera goth än makthin är, ok än ämwäl om han ey formatte thz han wilde For thän skuld han haffwer altidh j hopeno, owirflythande mattona j sik, haffwer han altidh mer j wilianom än han formaa j gärninginne Än wi wiliom nw komma os til hakan, oppa hwilkom hänghir ällir athir ok fram ganghir, alth jomfrunna liffwerne, klostir liffwerne ok fulkompligha dygdhin, thz är andans ok kropsins renlek, thulumodzsins styrkir, j nya laghanna ewangelii gömo, j hwilko wäghin är thän som liggher älla draghir til äwärdelikit liff, ok til gudhelika kärlekxsins äro Om förstha trappona sigher apostolin, härrans jomfru tänkir thz som härrans är, ällir thz som härranom tilhöre, at hon skuli wara hälagh j kroppenom ok andanom Aff the andhre sigher härran, j idhro thulumodh skulin j ägha idhra siäla, ok j canticis canticorum, kärlekin är starkir, swa som dödhin Saa prisas sanne jomfrudomen j bäggia manzsins hälaghet, jndhra ok ytra, J sanno thulumodhe ranzsakas sanne kärlekin, til brwdhgoman, är thz saa at thännom dygdhom tilläggias framhallit, tha krönis thänna dygdha lopp mz äwinnelikhetinna krono ällir nadh Framdelis är här os opresande stighin, hwilkins nidharsta ändan, drakin mykit war om sik ok fraghin, gömir ok waktar, ethiops thz är blamannen, thakir wara opgangin ath stighanom, mz hwasso swärdheno,

ın hindhra tilgangin til wnga mannen, som ther oppa höxsta stighans ända, haffwande nanna gwlquista, han hindhra ok tilgangin til ›maran Än christi jomfrunana styrkir, ok tronna adoghet, trodhir drakan swa som en annan thin madhk Alla the pino kön som oppa sidhonar idher stighan äru, bläsir hon swa borth som ıdhra blar älla aghnar, thän swarte blamannen ar hon nidher, ok trampar honom wndhir sina ›thir, ok hon gaar sina reso j orörliko ok owm-:iptelige astwndan, fram til blomstrande oleo wistin,

Mik minnes at thu min fadhir haffwer j Th. ıänna samma book förra taladh om thänna .ighan Än hwat thu menar nw mz thänno, ›twndar jak witha

Westh thu ekke at stighin ällir wäghin, som Per. ggir til liffwit är tranghir, ok at faa äru the, 219 ›m honom finna Hwilkin wäghir for thy at han ltidh skodhar himilslikin thing, ok nakot gaa wt ff honom, antiggia oppa högra handh ällir winstra, ız är ekke lithin wadhe Hwar är thy nakot ız hwilko beqwämmare är thänna wäghin likna, n steghanom fran jordhinne ok opp til himilin presthom Händhir thz saa at thu kombir oppa ögxsta spiälan, ok sidhan om saa är at thu seer idher til jordhinna, tha är thän wadhin obotha, n standha stadoghan oppe j högdhinne, är swa ›m nw haffwa forskullat äwärdelikhetinna krono, ın drakans ok blamanzsins, swa som naturin är tskililikin, saa är ok atskilnadhir j thera ondzsko wlkompnilse Drakin dräpir människiona mz ethr-

eno, än diäffwllin j blamanszsins hampn, han dräpir ekke atenast mz swärdheno thän som honom nalkas, wthan jämwäl mz fasanom ok räddoghanom J andhre math thu märkia härinslikhetenna andelika gärninga, j andhro diäffwlsins krop, hwilkin the hälgha män altidh här oppa jordhinne hathar, stridhande mathe them, ällir j thänna liffweno, märk här at thän ilfwndoghe ok kloke drakin, mz ethirfullom radhom ok äggian, swa som mz ethirlikom spirom, wändhir hänne nidh fran högdinne Een ondh manniskia är insändh ä hwar hon kombir, hälghom människiom for oppinbara fionde, at thz som thän andhre kan ekke koma fram mz sinne äggian ok lwkkande hwisk, thz widherfresta thän andhre j kroppenom, antiggia mz räddogha ällir oppinbara tilgang, j hwat mattho han kan sik öffwa, sargande likamen, ällir ok andhraledhis fulkompnande sina ondzsko

Th. Jak bidher tik at thu mik sigh, hwar thok thänne stighin sith ophoff, ällir hwar syntis han första sin, mädhan han giffwer aff sik swa enkannelikin, ok liwslikin kännedom, j andelike mattho,

Per. Thz är scriffwat in gestis martirum, thz är j the hälgha mannanna gärningom, som lidhw martirium, for christi tro, aff enne christi jomfru, hwilkin j häktilse war lagdh Thänna sama jo[m]frun saa thänna stighans liknilse, ällir lärdhe j sinom sömpn aff änglenom, ok war hon saa lärdh aff härranom, at hon skulde winna sigher, badhe aff ondhom änglom, ok ondhom människiom Ällir haffwer thu ekke thänna stighans skapnadh

ok formam giffna äll*i*r wtkastadha, aff waro*m* hirdha benedicto, hwilkins reghlo thu lägghir tik win om at halda, ok reghla*n* sigh*er* os andhelika, badha stigha*n*s sidhor märkia wan kropp ok wara siäl, at mädha*n* wi här äru*m* dödhelike til saman, skulu*m* wj ganga äll*i*r framliffwa wan tima, swa som aat trappo*m* j himilsliko*m* dygdho*m*,

Här lyktas attonda boke*n* ok börias the nionda aff thulumodzsins dygdh ok aff manilsa domo*m* th*e*m som lydha til gudz

O Thu som fagh*i*r äst j blandh qwi*n*nor, är [Per.] thz saa, at thu haffw*er* tik siälffwa glömth, tha gak wth, ok borth gak äpt*i*r thi*n*na hiordha fotzspor, ok födh thin kidh Haa är th*ä*n som tholigh ordh thaladhe, äll*i*r til hwem taladhe han th*e*m Hwart kan th*ä*nna wsla ganga, äll*i*r hwilke äru thä*n*na kiidh Th*ä*n hälghe andhe talar til 220 sina jo*m*frur, mz äw*är*dheliko*m* fästni*n*go*m*, tilwigdho*m* gudhi, til äw*är*deligha brwdh, hwilkin j blandh andhra qwi*n*nor noogh bewisas wara fagh*i*r, thy at hon är mz blyghetinna tekn prydh, ow*i*r alla andra

Hwat radh är thz som h*ä*nne giffs Th.

At hon skal kä*n*na gaffwona hwilka ho*n* takit Per. haffw*er* aff gudhi, ok hwat stridh äll*i*r liffw*er*ne hon haffw*er* loffwat, skuli ho*n* wndh*i*rstanda, Mä*n*niskio*n*na liff oppa jordhi*n*ne är enkte wthan som een rädhelikin stridh Hör h*är*rans ord, hwilkin som älskar fadh*er* älla modh*er* ow*i*r mik, han är mik

ekke wärdogh*ir*, ok th*ä*n som ekke thakir korsit ok fölgher mik, ha*n* är ekke mik w*är*dogh*ir*, christus wart thy korsfästir for wara skuld, at han wildhe giffwa os äpt*ir*dömit, at wi skullom ganga hans fotspor Hwilkin jo*m*fru th*ätt*a ekke weth, serdelis christi jo*m*fru, om hwilka här thalas, äll*ir* ok ey weth hwat hä*n*na klostir liffw*er*ne tilhörir, hwilkit ho*n* loffwat haffw*er*, äll*ir* ho*n* lath*ir* som ho*n* här aff enkte weth, äll*ir* ho*n* wandhar th*är* aff enkte wetha, som reghlan biwdh*ir* ok forbiwdh*ir* Hwilkin ey tilredh*ir* sin hogh at lidha frestilse, Swa som sc*ri*ffwat är Son thu som gangande äst til gudz thiänist, stath j räddoghanom, ok redh thina siäl til frestilse Hon wtgar aff sins brwdhgoma dälhet ok kärlek, hwilkin ey wille haffwa nakon deel wäluililigha j hans pino Hwilkin een tha flyr, nar hans h*är*re är j slaagh mz sino*m* fiandho*m*, j hwat kärlek han är staddh*ir*, thz withnar hogxsins dylska Hwat standh*ir* nw thä*n*no*m* före, som saa flyr nar hans h*är*ra haffw*er* wnnith seghir, wthan ska*m*me*n* for kronona, Christi brwdh är framgangin, ekke til hwilo, wthan til örlögh Th*ä*ntidh hon sik gaff wndh*ir* klostirlighin laagh, Th*ä*ntidh hon thok ath sik h*är*rans kalk, ok ow*ir*gaff babilonis gwlkalk, ok th*ä*ntidh ho*n* sik siälffwa ok alth thz hä*n*na war, offradhe ho*n* gudhi, wärldhi*n*ne mödh ok gudhi liffwandis offir Hon ingik j kampin stridhaskolande mz gambla owinenom, at hon skulde ok kronas, ok lastome*n* ow*ir*uu*n*no*m*, skulde ho*n* äras aff sighreno*m*, j christi fridh Hwilkin en christi brwdh th*ätt*a ekke weth, hon bliffw*er* glömdh när brwdh-

anom, ok nar hon sik frögdar j skadhelika het, j mällan örlöghit ok fiondhana, faar hon warath, ok thakir saa margh saar, som hon ı hogxsins döra opläth owenenom, wthan 'arilse Them hoghenom som j blandh fiandana trygghir, standhir enkte fore, wthan wisso hsins dombir Ey är ok owenenom wansampt winna, nar snillen är bortho j honom, som the skal stridha Swa är thz mz christi brwdh, hwilkins wissa samwith borth taks indhra fägr-ıin, thz är mz the som forsumar at betrakta owiruägha, hwat hon är, hwi hon j tholkin pn komen är, hwat hon opburit haffwer, rdhanna fotspor, thz är diwrlika siäla fölghir , for thän skuld hon lydhir them oskäligho lsomen, som j hänne röris, ok them äptir-hir hon, ey mz dygdhinne, them forstyrande, ey mz faghrom sigher, christum hwilkin sigher äptirföliande 221

Thätta är een stor fawidzska ällir fawisk Th. ;het, sliolika haffwa sik j mällan drakana ok nännena, mädhan dödhin är j handhom, oppa ha sidhor For glömskona skuld lägghir owen-saktelika til, ok gör skadha oppa honom, ey är war om sik Än sidhan hon är wt-gin, huru födhir hon sina hiordh ällir sin h

Mz thännom kidhom skalt thu wndhirstanda Per. ıa hogxsins rörilse, hwilkra tilganghir til inna är alztingis gen ok snar, wthan wan-likhet Ok aff thy at siälin star ekke man-.a j moth lastomen, wändhir hon sik til baka

äpt*ir* diäfflenom, ok wardh*ir* lik hedhni*n*ganom, hwilkin olikir är christo j thro*n*ne ok gärni*n*gomen Hör theodora nar thu först böria liffwa rätuisligha, tha böriar thu ok först at örlögha moth dödhenom Hwilko*m* ow*ir*wnnom, tha wardh*ir* rätuiso*n*na fruct alt thz sighrins loff förir mz sik hono*m* som w*n*nith haffw*er* Ey kan milheti*n*na säädh fästha rothena, för än lasta*n*na tyrne är alt mz rothom wisith Sa*n*nelika enkte medhel är mälla*n* liffwit ok dödhin, j mällan onth ok goth Fäghre är ok th*ä*n sigh*er*, hwilkin mä*n*niskia*n* gör offw*ir*ui*n*nande girnilsena, än diäffwllin j sik äll*ir* hans tiänaro*m* Här ow*ir*uan thu tik siälffwa, th*ä*r a*n*nan Thy at hwar mä*n*niskia*n* haffw*er* sik siälffwa ow*ir*uo*n*nit, tho är enghin th*ä*n, mz hwilko*m* ho*n* tarffwas föra örlöghe, tho likawäl städz wärldi*n*ne mz sino*m* höffdhinga wndh*ir*samligha gälnas mz grömhet, säthiande sik moth hälgho*m* ma*n*no*m*, at h*ä*rrano*m* wndh*ir*samligha j th*e*m görande sina wndh*ir*sa*m*lika gärni*n*ga, skuli aff allo*m* höras, th*ä*n onda wara wo*n*nan, äpt*ir* thy scriffwat är, haffsins ophögilse äru wndh*ir*samlika H*ä*rran är ok wndh*ir*sa*m*bir j högdhi*n*ne, Thy oppa thz at glö*m*sko*n*ne ingangande, skulu*m* wi ey sliona, takande til os dolskona sigh*er* apostolin, styrkins j h*ä*rrano*m* ok j hans dygds makt Förin idh*er* j gudz wakn, at j formaghin standa moth diäffwlsins swik, for thy os är ekke örlöghe moth kötidh ok blodhit, wtha*n* moth höffdhingana ok maktenar, moth th*e*ra ondzsko som andelike äru j wädhreno Thz so*m* fölghir j sa*m*ma läxi*n*ne, hwar os oppinbarlika biwdz örlögha moth owenenо*m*,

hem serdelis hwilkra liffwerne ällir lyffte owir-
;angir andhra människio liffwerne Ok sigher
›aulus, altidh antwardoms wi som liffwom ällir
ıkiwtoms wt j dödhin, for ihesu christi kärlek,
›ppa thz at ihesu liffwerne skuli ok oppinbaras
waro dödheliko kythi, for hwilkit wi enkte
vanskoms, än thog at thän war ytreman, han giffwer
.wiktena ällir flyktena, them indhra mannenom
ık opnyande ok forbätrande dagh widh dagh Thz
om j thänna närwarande liff är läth ok swa som
:eth öghnablek, j dröffwilsom, owirmatta j hö[g]dh-
nne, gör thz j os äronna äwärdelika byrdhe ok
vigth Skodhom thy ekke thz som här synis,
vthan thz som här är osynlikit Sannelika lika-
väl thän som förir härranom örlögh, thz är thän
om ärwodhar om at winna j andanom kötzsins
;ärninga For twäggiahanda skal han sik forwara,
hz är först thz han ey skal formykit dristha 222
›ppa sik sialffwan Ok thz andhra at han ey skal
vantrösta til gudz hiälp, moth sinom wanskilsom
ſ the andhro, högdhin fallande, swikir ok omkwl-
lar thän som stridher, J them andra hindra
vanhopit thäns sigher, som örlöghar Thy skal
:hristi jomfru, stridhande moth sinom fiandha,
;öma allan sin starklek til gudh, ok j gudhi Ok
.ff seghrenom skal hon göras ok wardha rik,
:y dristande a sik, ok ey mz wantrösth om gudz
ıiälp, fulegha wändande bakin til owenin Thy
ıru thänna timans dröffwilse ok pinor wärdogha
.t nämpnas j liknilsom, widh the ärona som
:omaskolande är, hwilkin oppinbaras skal j os
Vi ärum thy i hopit wordhne frälste ällir giordhe

frälse Nar een seer thz han wil, äpthe hwario tarffwas hon*om* hopas Än är thz saa, at wi hop*oms* thz wi ekke seem, thz skulu*m* wi bidha mz thulumodh Andhin han hiälpir waro wanskilikhet Ok sigh*er* paulus, enghin skal giffwa sik j dröffwilso*m*, thässo*m* som här händha kw*n*no, j withi*n* thz siälffwe, at wi äru*m* thy här satte, at wi skulu*m* lidha Himerikis rike lidh*er* ow*ir*uälle, ok ow*ir*uällis män röffwa thz H*är*ran kom thy j wärldena, at ha*n* wilde sändha swärdhit ok ekke fridhin Hwi, For th*ä*n skuld at all thing haffwa tima Äll*ir* all ärande haffwa tima, örlöghit haffw*er* tima Fridhin Ärffwodhit oc Hwilan samuledhis Thy föresätz christi jo*m*fru*m* een twngh opfärdh, til een stakkottan tima Än th*ä*n som stor är han wardh*ir* fornögdh*ir* mz storo*m* löno*m* Glädz thy aff opfärdhi*n*ne, ok rädz om fallidh,

Th. Giff här ena wttydhni*n*g, huru himerike skal lidha ow*ir*uälle Ow*ir*uällis ma*n*no*m* är eghlikit, latha wara oräth äll*ir* sit eghit, ok handena sända in j annars äghodela, th*e*ras som menlöse äru, ok th*ä*r mz swa oärligha fridzsins nadh görande ow*ir*uälle, ok th*e*m söndh*ir*slita mz ow*ir*uald

Per. Mädha*n* saa är at himerike är hälgha ma*n*na stadh*ir*, ok rätwisa ma*n*na, hwilke*n* kan th*ä*nna stadhi*n* faa wthan th*ä*n, som rätuiso*n*na dygdh*ir* förir tith Hwilkin formaa wara rätuis, wthan han wardh*ir* aff ondo*m* godh*ir*, Sa*n*neligha godhetin gar ekke j stadhin äpt*ir* ondzsko*n*ne, wthan syndabättringhi*n*na lagh haffwa förra brwthit alt thz som onth ok ge*n*wärdogth är, j mä*n*niskio*n*ne Thy nar som mä*n*niskian ärffwodhar, th*ä*r om at

a wil risa til hög thing skodhaskolandis mz
rke syndabätringenne Hwat bär ey hon tha
lher at röffwa annars j nakra mattho Ällir
nar thu ekke, at tha görs owiruälle oppa hime-
e, thäntidh owiruällis män som äru oppinbara
ıdara, publicani ok meritrices ok hörror, mädhan
: fara ok thit for thera owiruällis ärwodhe
ilke wthan syndabätringena waro sannelika ey
rdoghe at skodha himillin Swa optha bultar
ı star[k]ligha til himerikis porth, huru optha thu
rgfallelika mz starkom pinom, dömir thz som
ik är lastelikit Til hwilkin porth före christi
ıwämdh, hälghe män bultadho länge mz myklo
fwodhe, mz myklo offir Mz gudz lagha gömo,
kommo tha likawäl ekke in Än thänna
rldinna rike män koma ekke in, for thy the 223
ia ekke bultha Hwilke ok j thänna wärldinne
hia maktena fram före rätuisona, thz är saa
dhirstandandis, at the som förra wilia wara
ktoghe än rätuise, tha mistha the rätuisonna
, nar som alla timligha äro ällir makts ände
rias Än hwar som jämpnadhin gaar före
ktena, thär äptirfölghir rätuisonne äwärdelikin
kt Här förestandhir rätuisom ärffwodhe ok
idh, ok himerike hwila ok krona Wilt thu ey
cot höra mz atwakt aff sancti pauli ödhmiwkt,
hans största ärffwodhe,

Jak hörir thz gärna badhe, mz astwndan Th.
Han sigher saa, wi ärum swa som wärldinna Per.
rensilse ok affskrädhningh, thz är saa menth,
wi ärum saa j människio asyn, ok syndhirligha
ra som wärldena älska, som slemasthe wärldinna

träkkir Aff dröffwilsome*n* sigh*e*r han, ow*i*r alla matto, ok ow*i*r alla wara makt äru*m* wi thyngdhe, swa at os ledhis at liffwa Hör theodora j allo*m* th*e*m gärnigo*m* ok ärffwodhe, som himilsligha äru, är thulumodit alla mästh widh*e*rtörfftokt Först wnfangin ok försökt aff gudz syni, ok sidhan aff hono*m*, the hälgha kirkia mz stadogastha kärlek, giffwin til äpt*ir*döme Christus stridhaskola*n*de mz gambla owenen*om*, föddis thulumodeno mz föliande, doo ok pintis, opstodh aff dödha, opfor til himla, thulumodhit war mz hono*m* alla stadz O christi jo*m*fru, hwat thz är tik til stora äro, at thu haffw*er* thz j thino*m* dygdho*m*, hwilkit gudz son haffdhe, ok at thu skalt thz opfylla j thino*m* krop, hwilkit som fattadhis j christi pino*m* Christus frambödh aff thulumodh riddarans spiwthe, gönom-stingaskola*n*dis sidhona Han wände owini*n* til sin wen Th*ä*r mz fulko*m*pna*n*de j sino*m* hälgho*m* ma*n*no*m*, mz stadogho thulumodhe, ko*m*maskolande martirium Sigh thy saa, haa är th*ä*n os skilia skal fran christi kärlek, dröffwilse, härian, hwngir, näkt, wadhe, äll*i*r swärdh, än jak är wis th*ä*r oppa, at hwadzske dödh*i*r äll*i*r liff, ällr annat Skodha här dott*i*r, hwat fordho*m* j wärldi*nn*e ändadhis See hwat the hälgha ma*n*na*n*na thulu-modh planteradhe, ok hwilka fructir the ow*ir*sändo si*n*ne afföd ho ok äpt*ir*ko*m*ma*n*dom Abel stridde enkte moth sins brodh*i*rs ondzsko Noe tro wt-röntis j arki*n*ne Abrahe sa*m*with atspörs j sins enda sons dödh, Ysaac ok iacob tyngdos j lange pelagrims reso, Josep aff inhysis ok främado*m* h*ä*rrom frestas, Moyses aff mothsigilsi*n*na almogha

xl aar försöktir Atirloffwilsinna landh allir offwadha landhit, aff litle wantröst misthe han Iob sidhan han haffdhe misth sin thing, wart han 'orsöktir j träkkenom nakin Tobias fullir j tronne, giordhis blindher Dauid ledh mykit aff sinom ion, aff saul, ok andhrom flerom, Prophetane iamuledhis aff hwilkom iacobus sigher, Thakin :hulumodzsins äptirdöme aff prophetommen, hwilke iff ärffwodhe ok armodh waro wttwingadhe, ok nz hardasta pinom dräpne Alzskona näpst j :hänno liffweno synis enkte haffwa aff glädhinne, wthan mykit aff sörghinne än här äptir tha giff- 224
wer hon alla hwilastha rätuisonna fruct, allom :hem som nakot äru försökte j hänne Jak tigher ›m the dröffwilsen, som apostlane ok martires idho, hwilkin othalikin äru Nw är nogh aff :hem kalksins dryk, hwilkin all the hälgha kirkia lrikkir i fridhi, ok the lambeno hwilkit hon äthir nz beska lätikionne, bätra äru hälagh örlöghe än wärstha fridhin Hwat sigher härran Swa som nin fadhir sände mik, saa sänder jak idher, ekke :il nakra kräselikhet, wthan til ysalhet, ey til glädhi, wthan til obrygdilse, til härghilse oc ey :il kötzsins lustha fulkompnilse, for thy hwilkom iom här händhir for christi kärlek lidha nakot ırffwodhe, tilbör at han skal haffwa hwilo i christo Qwinnan thäntidh hon födhir, tha haffwer hon ınxla, tha hon haffwer ok föth barnith, tha ninnes hänne enkte til, hwat hon haffwer lidhit, 'or glädhina, hwilka hon haffwer fangit Thime ır til at gratha, time är til at lee Hwi satte ıan för grathin än löghit For thy at swa som

natthin löpir före daghin Saa ok i thänno liffweno löpir änxlan altidh före glädhina, hwilkin komaskolande är, j pelagrims reso ärum wi stadde, aff gudz räddogha tha afflom wi, ok helsonna anda födhom wi, j änxlo ok swkkan tänkiom wi oppa warth fädhirnis landh Sörghinna brödh mz sweth ok ärffwodhe äthom wi j wäghenom Wi standhom i syndabätringine, oppa thz at wi skulum wnfly pinonar Hwi teknadhom wi först födde grathin j ropeno, som wi haffdhom j thonan For thy at wi haffdhom misth paradysi liws, ok här gingom in i thänna wärldinna mörkir blinde Owithande withnadhom wi naturina ällir wilkorith, ok i siälffwom födzlo timanom foresagdhom wi dödhin komaskolande, mz ware sokkan Hwat staar tha här före Swa länge wi här liffwom, skulum wi ärffwodha, ok hwat som hälz thz är som oroar andan, thz skulum wi bära mz thulumodh, for thy ensamen tron ok thulumodhit bära allan thänna wärldinna thwnga Wthan them forfaras alla dygdhanna bewisninga Wisseligha hwat sweth ällir ärffwodhe nw är, i warom tima, wardha the liknat widher the dröffwilsen, som the haffwa lidhit, hwilke för os warit haffwa j wärldinne Tho är thätta som nw är, enkte wthan som een lekir, ok stor rolikhet The som för os haffwa warith, dirffdos gaa i kamp mz fiandenom, hwilkin försöktir war aff sinom första skapnadh, til at stridha The skingradho sina fädhirnis athirleffwor The söndhirknosadho sina owener, widh mothstötilsenna hall, christum The gingo thululegha wndhir alzskona pinor, for gudz skuld,

hwat thz hällir war häktilsehws, korsins dödh,
boior ok kloffwar, brä*nn*ande eldh skiffwonar,
eldhin, wtaff högho*m* bärgo*m* nidh*e*r i ström-
e*n* styrtilse, Hwg ok slagh, wtdriffwilse oppa
öiar, ok annars stadz, hwar the enkte haffdho
wthan hwngh*i*r, grym oskälikin diwr, kloffwar,
halstrin, hwar the lagho oppa j eldeno*m*, ok
aldra handha dödha kön toko the thäkkelika
ok loffwadho gudh, ok mz komaskolande äro*nn*a
hopp, wu*nn*o the segh*i*r ok äwärdelikit rike 225
Haa halp här til Th*ä*n sa*m*mi aff hwilko*m*
sc*ri*ffwat är, Ok thz som war ge*n*wardogth,
tok han borth mith aff hopeno*m*, ok näghladhe
widh korseth, aff röffwande alla maktir ok höffdh-
i*n*ga wald Han giordhe th*e*m fria j sino*m*
oppinbara segh*i*r, hwilkin han fwlko*m*pnadhe i sik
siälffwo*m* The mattho saktelika wi*nn*a owene*n*,
hwilkin the wisto wara wu*nn*i*n* mz korsins dygdh
Än wi wardho*m* forfärade aff eno ensa*m*pno ordhe,
skälffwo*m* ok darrom som scriffwat är om löffwit,
hwilkit gänstan röris som wädhrith röris, röris
eth grandh moth os ok moth wan wilia, tha är
thz saa som wärldhin wilde falla nidh*e*r Wi
mattho*m* thz os ok moth wan wilia widh*e*rfar,
äpt*i*r warth othulumodh ok ey äpt*i*r skälome*n*
äll*i*r dome*n*, th*ä*n som rätth*i*r är Än mothe-
gangsins lidilse loffwar allo*m* ko*m*maskolande fri-
het Ha*m*pnena äpt*i*r störmen Hwilo äpt*i*r ärff-
wodhit Sa*nn*elika tha ärffwodhar thu wäl Tha
grath*i*r thu fructsa*m*ma thara, nar thu gratande
bär thina säädh Är thz swa, at thu här mz
ärffwodheno saar rätuisonna säädh, tha skalt thu

witha, at thu wardhir rikir ällir giordhir rikir. mz äwärdhelikhetinna fruct j äwärdheliko liwse Thz om sädhis timan takas twnge kärffwa, thz bör försth sädhinne wäl kastadha

¶ Frestilsom pröffwas thu, ok ey fördömes Hwilkin ekke är frestadhir, hwat weth han Gwllit synis at thz är gwl, än hwilkit thz är thz synis ekke, for än eldhin kombir här til mz Saa ok dygdhin i enom hwilom manne, älla människio. wthan frestilsin komma, weth hon ekke sin twnga ällir sina wikth Halt thy wäl o jomfru, thz thu haffwer, at ey skal nakor annar thaka thina krono. ok thu swa som tröth aff langho ärffwodhe, om thu mith i wäghenom giffwer tik ällir wanskas, thär mz tappande thin lön For thy thz kan thog enkte hiälpa, at thu haffwer wäl lopith, om thu löpir ekke fram til ändan Lath wan härra ok wan gudh see tik wara liffwande offer, hälaght ok gudhi täkt Ok at thin tiänisth är skälikin Thron ranzsakas aff thinom gärnigom, ekke aff thinom ordhom Ok aff hwario wi mästh älskoms ok älskadhe, läroms wi aff frestilsom, at wi witha skulum ekke, hwat wi wördoms wthan hwat wi ärum Hwar sandhir iomfrudombir är, thär skal ok wara santh thulumodh, ok sandher kärleker, hwilkin saa stora makt haffwer, at han owiruindher dödhin alzthingis, honom opsupande, ok hon liffwer dödh Ok sigher paulus, jak liffwer, än ekke jak nw, wthan christus liffwer i mik J ärin dödhe ok idharth liff är gömpt mz christo i gudhi, är thz ok saa, at thu ey wilt stridha mz thinom owen, hwi gik thu tha fram j stridzbanena, mädhan

thu lagdhe sälskap mz christo, nakno*m* i wäluilioghо*m* fatigdo*m* Hwi wilt thu lusthas i kräseliko*m* klädho*m*, ok kräseliko*m* math Swa som th*ä*tta ware wärldi*n*ne widh*e*rsighia, äll*i*r haffwa widh*e*rsakt, kräselikhetі*n*na widh*e*rqwekilse i klostreno haffwa sik i gen förwärwat Enkte gik h*ä*rrans modh*i*r mz tecla ok andhro*m* krö*n*tho*m* ok äradho*m* io*m*fru*m* til th*ä*nna stridhena Swa ok amazones, 226
thz qwi*n*noslagith, borth kastadho*m* boklarome*n*, sloghos the ok striddo mz ma*n*nome*n* Hwart eth lypthe skikkas ok prydhis mz besyndh*i*rliko*m* athäffwo*m* ok sidho*m*, äll*i*r omgängilso*m*, at thz skuli wnfaa sins rätz fruct Haffw*e*r thu ekke läsit, hwat gambla laghin haffwa bwdhit th*e*m som gaa skulu til örlöghe, The biudha th*e*m som rädde äru Th*e*m som pla*n*ta skulu wingardha, th*e*m som byggia skulu ny hws Th*e*m som skulu göra bryllöp, at the skulu ganga ath*i*r heem, hwar til sin, swa frampt at om the fulfölia thz the haffwa böriath, ok wardha the saa slaghne, tho mistha the thz som the älska O thu jo*m*fru th*ä*tta kw*n*gör tik christi laagh, at th*ä*ntidh christus wtwalde tik til si*n*na brwdh, tha skikkadhe han tik th*ä*r til, at thu skalt stridha mothe th*e*m ondha andome*n*, som här äru i wädhreno, är thz swa at thu rädhis for wantrösth skuld, tha säth*i*r thu likamlighin thing fram före andhelikin, Forgänghlikin th*e*m thingo*m* som äwärdelikin skulu bliffwa, kom j gen at thu ekke skuli wanskas j stridhi*n*ne, kärlekin ekke skry*m*telikin, wthan fulko*m*plikin, beteknar kronona, th*e*m som wu*n*nit haffwa, äll*i*r loffwar th*e*m äwärdhelikit liff til löna,

for sina stridh Alla dygdhir i thässo liffweno bära sin pris for seghren aff ensampna thulumodhit The hälgha iomfrun hwilkins hiärta christi kärlekir giffwer sarith Swa myklo mer dröffwis han, aff thässo närwarande liffsins forlangningh, som hon hethelekaren brindher i äwärdelika thinganna astwndan ok kärlek, ok thätta skotith är aldra krafftogasth, aff hwilko een andelikin människia wardhir dräpin, at hon skuli opstanda, hon dör oppa thz at hon skal liffwa Ok nar hon döandhis aff lastomen, är opstandin aff dödha, tha dräpir hon rätteligha döandis alzskona dödha kön

Th. Örlöghe bodhar thu wisseligha mote ondhaandomen, j wädhreno Än jak haffwer mera stridh mz enne onde människio, än mz diäfflenom

Per. Sannelika ey hällir dröffdhe tik synligx owins ondzska, wthan han ware thär til äggiadhir aff them osynligha owenenom, ok om han haffdhe ekke maktena takit aff honom, som alt städhir rätuisligha Thy nar tik plaghar thän som orätwis är, tak ekke moth honom, wthan thin hogh oplypt til honom, hwadhan thän onde tok maktena at plagha tik Syndar thän onde i tik, hwilkin i sinne ondzsko härras owir tik, gudh syndar ekke i tik, aff hwilkom thätta städz rätuisligha Enkte är thz saa mykit hindra gudz hiälp i dröffwilsom, som thän lusten til hämpndinna owir sin iämcristin, gudh hwilkin som är rätuis domare, han wträkkir sina handh til hämpnd Thu göm thulumodhit ok tappa ekke bort forskullilsinna fruct Än sigh mik thu som saa hetelika astwndar

hetena, ok othulugh äst i motegangenom,
'adan takir thz sin tilwägxt, som födhis aff
·dinne

Som iak menar aff wädhirlekenom, thz är, Th.
r aff solinne, nw aff räghneno, nw aff frosteno, nw 227
' hethanom, wndhirstwndom aff badhe til lika

Enkte kan sannaren swaras Saa är ok mz Per.
om them, som äru stadde j himelsligho liffwerne,
r skulu the haffwa mothegang, nw mädhgang,
r fridh, nw ofridh, ok saa timom mällan aat,
ma the til dygdhanna waxilse ällir ökilse
dhiskornith kastadh j iordhena, är människian
stadh i härrans akir Nw idhkas han aff glädhi,
r aff änxla, nw aff dröffwilsom, wndhirstwndom
: hogswalan lättas han Swa tempreras han ok
skiptis, aff fridhenom ok kiffweno Thz ena aff
y andra, ällir badhe aff hwario the andra Swa
ndhir thz, at thän som syntis faghir ok stor
: sälhetinna blomstir wardhir större ok fäghre
: motgangsins ärffwodhe, ällr forskullilsenna
lkompnilse All thänna timans glädhi är swa
m solskenith, i tiokko reghne, glädhin är
andhat mz dröffwilsom,

Jak kan ey fulleligha wndra, människionna Th.
askiptilse wardha aff thänna skapadha thing-
na omskiptilse, äptir thy scriffwat är Människ-
n star aldrig j samma skipilse Än thz en
re wärdz framgangenom for hans onda smikr-
de ok lekande for honom, kan oprisas, hwilkin
s är thär oppa at thingomen omskiptom, är
n qwar i wadhanom aff tilkommande dröffwilsom,
m annath wäädhir,

Per. Westh thu ekke os wara mä*n*niskior, ok wndh*i*rgiffna hwaria e*n*na hamp*n*s ok stadz omskiptilse, wara naturs fotspor aff skrapas ekke snarligha, äll*i*r mz saktha, än tho at siälff naturin th*e*m hälgha anda tilhiälpande, nödhgas sik siälffwa s owi*r*gaa Th*ä*r före är thz godha samwitith lönanna största ok bätzsta witne, wtha*n* hwilkit än tha at thu äst blomstrande wthan til, som annor wngh trä, fafänghlika skalt thu hopas for ensa*m*pna dygdhenar, nidh*e*r satto lönen The kaar som giordh äru aff lereno, ko*m*ma engenstadz til gangn, wthan the äru hardhnadh i eldeno*m* Saa ok thit hiärta, thz kan sik enkte forbät*ra* til tro*n*na forskulla*n*, wthan thä*n*s hälgha anda nadh giffw*er* thy styrkin ok tilwäxtin Thy är thz wäl wärdogth, at the skulu skina klarleghare*n*, owi*r* alla andra i himblome*n* äwärdelika, hwilka här timligha i iordhrike i dygdha*n*na sken skinu, owi*r* alla andra Hwilkra liffw*er*ne war swa som en spegil andro*m* til äpt*ir*döme j th*e*ra liffw*er*ne Ok aff natte*n*ne s giordhe the daghrandena Nw mädhan wi thalo*m* ok göro*m* om thulumodzains dygdh, wilth thu ey witha hwart daghlika sälhetin dragh*i*r hälgha io[m]fruna,

Th. gärna s

Per. Länteligh*i*n sälhet tilledh*i*r hoghenom trygghetena Thryghet*i*n dylskona Dylskan glömskona Här til kombir läthin ok skadhelikin astwndilse opuäkkias Onda lustans beslan lösas Saa öpnas nw onda ok affwändna hoghen*om* äll*i*r fra*n*wändo*m* s aff the sanno liwseno andra dödzsins graff, ok

228 th*ä*n mothegang som är mz tempringh ok matte-

likhet, opwäkkir trona swa som i sancto petro Han redhir bönenar til gudh, swa som i them som liffwa i tronne ok hopeno Han redhir ällir lärir hoghin Han forwarar ällir gör waran om sik hwan een, i mällan wener ok owener, thy är scriffwat, J them daghom som tik gar wäl, glöm ey them ondho daghomen Ok i them ondho daghomen glöm ekke them godho, J sälikhetinne wari altidh när räddoghin, i frestilsomen tröst- hetin, j ärffwodit stadoghetin For thy thu framkallar ällir rethir ythermera owenen til häriande mz thänne flykt Än mz thinne tryghet, ällir ok mera twäkande än thz thu j tik troandeästh for mykith dristogh

Uäluililigha bör os lidha hwaria handha kommakan, thz som os genwärdogth är, for thy lönen äru wäluiliogh En sniäl iomfru ey ärffwodis fikin, wthan fwl aff kräselikhet, ey hwas wthan mykit blidh, skal rädhas thänna lastir skadha hoghenom, hwilkit wärra är The andra kroppenom hwilkit lättaren är Paulus sigher Jak haffwer idher troloffwat enom man rena iomfru, thz är christo, haffwin idher honom täkka Än iak rädhis at swa som ormen swek ewam, at swa wardha idher sinne forradhin, ok falla ok fara illa, for syndinna skuld, wt aff idhre enfalloghet Swa är wisdomen Smaka the thing som gudhi tilhöra, ok thz godha som är owanskelikit, mz wärldinna ärffwodhe rätuisligha törstha Framföre all thing lägh tik win om, at thiäna himilslika brudgomanom mz glädhi Bätra är at thiäna gudhi j frihetinne, än i trangeno, bätra är

milda wilians ämbite, än nödogha thiänistinna alägni*n*ga Annadh är kärlekxsins olösligit bandh, mz hwilko milla hoghana bindas i gudhi Annath trälara okith, thz är leghodrän[g]sins räddoghi tilbindh*er* J th*em* andhra är glädhi*n* aff dröffwils-omen ok ge*n*wärdogha thinga lidhilse, är wäluililighin J th*em* andra osköniogha härianinna dröffwilse bort thakir thulumodzsins fruct Thy th*ä*n hoghin som hälagh*ir* är j gudz thiänisth, är han mz glädhi, swa som drotnighi*n* klädh i purpura klädhe, standa*n*dhis före konu*n*geno*m*, holkin ey atenast for sina fägrindh ok skapnadh hedhras, wthan jämwäl ha*n*s ha*m*pn haldz i wyrdhni*n*gh, for thy han är kosthelikin Lägh til ha*m*pnin hälgha gärni*n*ga, til skapnadhi*n* siälffwa wilians gärni*n*gh, Thiänar thu thino*m* h*ä*rra mz ledho, tha haffw*er* thu ha*m*pnin oppa tik ok fägrindhi*n* är bortho Haff badhe, tha täkkis thu aff badhe Hälgha jo*m*fru*n*na första ok kosthelikasta prydilse är blyghethin, är hon borto, än thog hon ware klädh mz bisso ok purpura Thz är mz thy som är aldra gra*n*nasta ok kostelikasta, hon ware likawäl nakin, Mädhan wi ändho*m* här om siäli*n*na ok kropsins omskipteligha wanskilse, är th*ä*tta tik o christi jo*m*fru föreskodhande, at thina naturlika
229 wanskelikhetir skulin ey wara ofructsa*m*ma, thz äru the thu siälff gör, aff hwilko*m* for thy at the äru ofructsa*m*ma, opbär thu engen löne*n* Th*ä*nna plaghor som mä*n*niskia*n* til sin krop ok til si*n*na siäl lidh*er*, äru fulko*m*pligha sakir om hon lidh*er* th*em* täkkeligha, at thulumodzsins fruct bliffw*er* stadhelika standa*n*de, nar som gudhi til

städhiande Thu lidher frestilse antiggia til thin rättilse, ällir at thu skal försökias, huru stadogh thu ästh, tha forskullar thulumodit sinna löna wissan hedhir Fiandhin hwilkin thin fawidzska haffwer opwäkt, han riffwer aff thinom handhom alt thz thu mente ok hopadhis finna i äronne.

Th. Jak bidher tik fadhir, at thu giff här oppa snarligha nakor skäl, hwilka thänna wanskslikhetir ofructsamma äru, aff hwilkom ärffwodhit är thwnkt, ok hedhren är enghin,

Per. Äptir thz at thu wilt witha thz ordhit som stakkot är, tak aff them stakkot swar Alla siälinna plaghor ällir wanskelikhetir, haffwa wissa ämpne ok oprinnilser ällir exemplum Fawidzskonna grwnwal är högfärdhin, Affwndinna fafänga äran är ämpnith Drokkinskapin är fulkommen saak til onda lusthan Ok swa math thu tänkia ok wndhirsta om flere, dräp thy mödhrena, tha törff thu ekke rädhas dötthrena, Fulkompnandha lastanna sakir hwgh twärt aff, ok skalt thu faa alla thina wansklikhetir for christi kärlek skuld fructsama,

Th. Mädhan saa är at lastenar haffwa sins köns fulkompligha sakir, bidher iak tik at thu sigh mik, hwilkin fwlkompnande sakin är,

Per. Thin spörilse är ekke onyttogh ällir fafängh

Th. Sigh thy

Per. Affwändilsen ällir franwändilsen aff indra sannindinna liws är alla mankönsins wanskelikhetinna fulkompnande saak, ok thär mz i andelikom forbätringom ällir ganghne Hogxsins högfärdh är alla dygdanna fructz fordarwilse

Th. Hwilkin är thän som all thänna stykke kan begripa ällir grwnda, swa at han aldrigh wilde ällir formatte wthan fruct lidha frestilse

Per. Hör theodora, huru optha siälin tänkir oppa sin gudh, swa offtha rensas hon til at see atskilnadhin mällan sannindhena ok lyghnena Thätta kallas lynghn ok är, nar människian säthir sinna gärningx ända, antiggia människio lön älla människio loff, ällir nakot annat thz som forgänglikit är Ok thz hon gör, gör hon ekke thz for thän skuld, at hon skal wardha hälagh, vtan at hon maghe hallas ok räknas stor aff sinne gärning Sannelika dotthir tha är först störto gropin waktaskolande, nar thu böriar at hallas stor ok loffwas ällir räknas aff människiom for nakra märkelika människio, än nar thu allaledhis saa owiruäghir all thin ärandhe, at thu menar fulkompligha liffwa äptir gudz wilia, tha wäxir siälina kraptha ok styrkir, hällir aff thulumodheno än aff människio loff, Thän pröffwas aldrig haffwa wndhirstandith rättelika äwärdelikin hedhir, hwilkin aff timligha ordhin ällir skikkilse, aff timligho trappo ok timligha loff, hoghmodhas Sannelika äwärdelika thinga skodhan är timligha
230 thinga forsmädilse Hwaria handa thz hälstz är som thu gör, gör thz for christi kärlek ok j christo, ok j samma gärning tha atskils thu ekke i manga dela ällir omskipteligha All skalt thu wara j gärninginne, all i läxinne, all i hälgha bönenne, all i gudz lagha tänkilse, thy at thän hoghin som skipthis j mangh ärande, han är mindre til hwart äptir thy som widherbordhe Sanneligha

latthir hoghir i sinne gärningh är swa som lassit fasth sithiande i träkkenom War antiggia heth ällir kaal, Ästh thu hwatzske heeth ällir kaal, tho wardhir thu thinom härra swa som een wämilse Betracta ok skodha scrifftinna sannindh, hwilkin som sigher bätre är manzsins oiämpnadhir ällir orätuisa, än wälgörande qwinna,

Thänna scrifftinna stadh mik ok mik likom, maa iak kalla telum phalaretum ena handa skoth, hwilkit thakit, genasth dräpir wthan at andhin giffwer liff ällir widherqwekir, ok littera thz är täxtin, dräpir, ok andhelika wndhirstandit hoghswalar them som täxthin synis i thässom stadhenom bedröffwa Hwat kan thz nakre qwinno ganghna, hwar ällir huru hon löpir i härrans wägh, om saa är at mannen sithiandis ällir standandis är altidh framme före hänne, är ok orätuisan täkkaren än rätuisan, hwar är tha gangin som ledhir aff wägenom til liffwit, är thz ok saa, at thätta kön orsaka syndena, hwilke starkaren äru, hwi ällir äptir hwario skal tho thz könith som wanskeligharen är, dragha ok skipa äptir dygdhanna samansankilse ok thera fructh Thänna liknilse matte dogha om täxthin omwändhir omskiptis, ok satthe thz som wärra är äptir thz bätra, Sighiandis qwinnonna wälgärningh wara bäthra enom ondhom manne Haa wille thätta straffa nar täxthin haffdhe sit rättha lopp, ällir haffwer täxthin nakot lönlighit sin ällir wndhirstandh j sik, hwilkit annorledhis är wndhirstan[dan]dis Th.

For thina wärn oroas ok röris thu ekke fafanghlika mädhan thu hopas thz som bätra ok Per.

närmer är helso*n*ne for thit ärffwodhe ok for thin
sweth Thän hälghe ande satthe i th*ä*n*n*a stadh
the siäl som löslatogh är ok sik sölar i slems
blöthethi*n*ne gangande vth aff last*a*n*n*a kräslikhet,
ok laath ok forsumol är i gudz ärffwodhe for
qwi*n*nona, hwilkin än thog at hon haffw*er* akt
oppa rättha gärni*n*ga tha likowäl forwärfwar hon
engin löne*n* for sina läthi skuld Thz synis sa*n*ne-
lika goth thz som hon gör än the sa*m*ma hä*n*na
gärni*n*gh tillägghi*r* ekke andhelika liffw*er*nis ful-
bordhan Hwilki*n* een blöthi*r* är älli*r* blöthoghor
ok löslatoghi*r* j si*n*ne gärni*n*gh han är thäns
brodhi*r* som sina eghna gärni*n*ga skingrar th*em*
til enkte görandhe th*ä*r mz wil th*ä*n hälghe ande
mz ma*n*neno*m* wndhi*r*standha een fulwordhin hogh
ok skälegha si*n*nidh hwilkit th*ä*ntidh thz sik öff-
war ok idhkar altid i nakro andheliko ärffwodhe
Thy tholgha mä*n*niskior githa ekke hafftb athi*r*-
haldh aff thä*n*s hälgha anda ärffwodhe Tha
händhi*r* wndhi*r*stw*n*du*m* at hoghin wardhi*r* rördhi*r*
i sinne rätthe ok rätuise säwin ok saa nödhgas
231 han nokot litidh bryta Hwilkit broth älli*r* faal,
i himilslika ärffwede haffw*er* fanghit th*ätt*a na*m*pn-
ith macula inequitatis, at thz kallas oiämpnadh-
i*n*s älli*r* orätuiso*n*na smitta Än th*ätt*a mothe-
broth älli*r* affgangh föresätis lathe siäl älli*r* sloe,
godhe gärni*n*gh, än thog at ho*n* är otäk nw andhr-
o*m* äpti*r*liknilso*m*, här owi*r*giffno*m* som giordh
äru aff hälgha tro*n*na hetha, j hwilke sanctus
petrus bran älli*r* i christo, thy war hans for-
skulla*n* större aff hans trösth, i hwilke han badh
christum, th*ä*ntidh han staddhi*r* war oppa wäghenom

starka störmenom, än hans syndh han haffdhe i dödhenom wantröstande om wars härra ihesu christi makt Swa som mik synis ok som iak tror tha är the systren som standhir om sidhis widher tik daghlika, än thog at hon är hees wordhin aff daghlikom sangh til gudz hedhir, tik täkkaren än the thär standhir ok hwadzske tigher ällir sionghir Swa som the thär hwadzske löpir ällir hwilas, hwatzske soffwir ällir wakir,

Nw maa iak sighia äptir almoghans sänghn, thu haffwer takith stenen wt aff mino hiärta, for thy thu haffwer thz mik liwsligha kwngiorth, aff hwilko iak wärdheligha rördhis Th.

Thz är widhertörfftokt dottir, at thän offtha känner tröthman som mykit löpir ällir ärffwoder Swa ok thän som ganga wil trangha wäghana äptir christum, han wardhir optha trötthir, j fatigdomenom wanskas hans makt, Än thän som lustas i thänna liffsins blöthet, hwilkit wanskelikit är, än thog at han mödhir sik wandrande i rätuisom gärningom, tha likowäl mädhan kärleksins hethe är ekke när, giffwer tholkit ärffwodhe aff sik enga fructhir, dolskonne thz alt saman wallande ok fortakande Sannelika the qwinnan som wäl sinnadh är ok tysth, hon är ekke the siälinna omskiptilse som lärdh är The qwinnan som hälagh ok blygh är, hon är nadh owir nadh Alzskona wikt i gwl ok silff, ällir hwaria handa thz hälstz wara kan, är ey wärdogth i liknilsom widh the siäl, som älskar renlekx dygdhena, ok haffwer athirhaldh skälika i allom thingom Swa som solin oprinnandis i högxsta daghsins Per.

tima, giffwer sith sken kringhom alla wärldhena Saa ok eena godha qwinno faghra omgängilse ok sidoghet är prydilse i hänna hws En stadogh qwinna är swa som stödhir aff gwl giordha, standande oppa the pala som aff silff äru giordha, ok föthrene äru stadoghe oppa stadogx qwinnona ilia Äwärdhelika grwndwala oppa stadhfästo ok orörligho hallinne, ok gudz bodh i hälgha qwinnonna hiärta Een godhir del är godh qwinna, j godhom del thz är thera som rädhandis gudh, skal giffwas mannenom fore godha gärninga Thätta är scriffwat jomfrum ok änkiom til loff, them syndhirligha som hälgha äru Thu haffwer nw seeth paradysi roser Skodha nw atwaktelika tyrnidh, som wäxir i ödhkninne, enkte hoffwdh är argharen ällir wärre än ormsins colubre, ok enkte onth är owirgangande qwinno wredhe, bätra är at omganga mz leone ok drakanom, än mz enne onde qwinno Qwinnona ondzska omskipthir hänna anlithe, ok gör thz grymth, at hon wardhir swa som thän biörn, hwilkin enkte seer, ok i blandh them som hon omgangir, tha är hon swa
232 som een säkkir

¶ j liknilsom widher qwinnona ondzsko, tha är all ondzska swa som enghin Qwinnona ondzska ällir wredhe ok owördhningh är stor skam Ok sigher paulus apostolus All besklikhet ok wredhe, wanwördhning rop ok hädilse, hwilkit alt är the qwinnona som fwl är mz ondzskonne, thakis aff idher mz alle ondhzsko, swa at aff thy som onth är bliffwe enkte i idher qwarth, wthan warin hällir inbyrdhis milla ok miskunsama,

Sannelika fadhir thän hälghe ande haffwer snarligha wttyth ödhknenna tyrne ok paradisi roos, ok at enkte aff allom them thingom som mindra äru än gudh, kwnno liknas godhe ällir ondhe qwinno, än swa mykit tykkir mik atskilia mällan godha ok onda qwinno, som atskilnadhin är mällan liffwit ok dödhin, Th.

Godh ok ondh äru sik inbyrdhis genwärdogh, The äru swa saman at enkte är them i mällan gangande, hwilkin som eeth thera älskar han haffwer ledho ok stwgh til thz andhra Haffwa the thu tillika som sik siälffwom äru genwardogh alzstingis, thz kan ekke wara wthan mz wansamlikhet Thän kan ekke wara godhir hwilkin alla stadz draghir owir eno mz them som ondhe äru, ok ey kan ok thän wara ondhir som ey flyr godha människio gärninga Sannelika å hwart thu wändhir tik, tho findher thu aff them thu omganghir godha ok ondha sidher Än hwat thu skalt wtwälia, thär om skalt thu wara omwar ok fornompstogh Hwat thz hälstz är som thu älskar j andhrom, thz är widhertörfftokth at thu antiggia skalt thz haffwa i thik, ällir thu wilt thz haffwa i tik siälffwom Likir spör äptir sinom lika, ok sammi kärlekin thäns som älskande är, thz är, same kärleken samansankar thz samma som han är Hör dottir, tik bör at thu skalt wara thulugh, hwar thu är j blandh mangha, tik bör mykit lidha, hwat thu ey forwara kan ällir wnfly Othulumodhit haffwer altidh sina pino mz sik, saa at thz minzskar hona ekke, wthan hällr ökar Än alt thulumodh än tho at thz i litlom tima Per.

lidhit är, thog likawäl takith i stadhin fore dygdh, är thz gudhi til sötasta offer Enghin dygdh wthan dröffwilse offras gudhi, thy swa som thäns thulumodh, hwilkin jämlika haffwer sik j sinom dröffwilsom, forskullar loff ok äro Saa forskullar ok othulumodhit skam ok pino

JOmfruligha liffsins opsath ok rolegha hoghsins prydhis ok görs faghirt, swa som finapärla kornen, hwilkin nadh hiälpis oc styrkis aldra enast aff scrifftinna tänkkilse, ällir äwärdhelika thinganna astwndan, än äwinnelika sötmans östh ällir drykkir fore smakas näpligha i thässo liffweno aff them som lustha haffwer i thänna wärldinna hedhir, ok hänna sthim ok bangh, thz andhra är thäns andhra hindher Alla dygdhanna loff bör gudhi fadher, hwilkin mz sino sötho wk ok byrdhinna läthet, biwdhir os hwilona, at owirgiffnom allom them ärandhom som fafängha säffwin haffwa j sik, skulum wi ganga aff hwilo ok
233 i hwilo Ok thänna nadh är os swa som een panth til thän äwinnelika fridhin, hwilkin os giffwaskolandis är Än til thätta hwat är thz som os mästh tilkallar, thz är gudz ordha söthme, hwilkins söthme om han nakot smakadhir wardhir, tha gänstan synas thänna wärldinna kosteligha thing swa som slemasthe träkkir Sannelika himilsligha sädhinna ällir himilsligha wisdoms korn, kräffwir renan akir thz är renth hiärta Thy gör hälgha ordhanna säädh thär fructh, hwar thz findher i jomfrunne renth hiärta, ödhmiwkt, rolikit, ok i gudhelighom räddogha stadh Hwar jordhin ok sädhin mz them som saar, draghir

wir eno, swa at hwart kombir wäl thy andhro, ha opgaar thär lustelikin fruct Swa ok gudz ordh astadh i eeth gudhelikit hiärta, thz ökis altidh ok rardhir wtuith i margfalla frucթ andeligha, thz r dygdhanna, rätteligha wardhir thy thän hoghin eqwämbir, at wnfaa gudz wisdom, hwilkin dödhir r wärldinne, ok allom syndelikom astwndilsom ättelika sik dödhgar Mädhan saa är at wi lhkeligha wändoms i gudz ordhom, wthan athirrändo thakom thy alla wara matto i liffsins ok ndhirstanzsins brödh, thär fore wardhir ok kropsis käthe ledhosam, nar thänne liffsins mathir öria wardha söthir Thänne mathin haffwer äptir hy wiis manz ädhla är, alzskona sötma i mwnnenm, ok alzskona sötmans smak sik til andelikin k äwärdelikin hwngnadh Hwar före ä hwar som käligha sinnedh jnwörthis takir til sik thäns älgha anda hwgswalan, tha är enkte thz wthan il som siälinne smakar

Jak weeth thätta forwisso, at hwar en mäniskia lika ens astwndar thz goth är, än tho kawäl görs thz i them wisdomenom, som nw r för framfördhir, at hon antiggia ey will, ällir k hon ey weth aff hwilko annadh är aff lasthenom, k annadh gaar aff willonne, oc at hon ekke saa pör ok ärffwodhar äptir thy äwärdhelika godha, Th.

Jak bidher tik at thu mik sigh, hwat är wisomsins fägrindh, ällir är nakot lustheligaren ällir näktogharen, än thänne wisdomen, Thänne wisomen optändhir i människionne tronna liws Han samansäthir sidhenar, han prydhir liffwerith Han skikkar kärlekin, han tilsäthir enkte Per.

thz som är orenlikith Ha*n* tilökir äll*i*r tildragh*i*r
allan rättilsi*nn*a stadhga, j hono*m* skodhas all
gudz osynlighin thing, mz th*e*m wndh*i*rstande*n*
som skapadh äru Hogsins blinde oplysis, thz
som gamalth är i mä*nn*iskio*nn*e opnyas mz andan-
o*m*, thz som wisidh är grönskas ath*i*r, ok thz
thörkath är blo*m*stras O sa*nn*a wisdomsins fägr-
indh, hwilko*m* alth olikt är, aff hwilko skälika
creaturit takir sin prydilse ok pröffwas thz wara
höghra än all wärldhin är, skodhande skapare*n*
ok looth takande i thy som osynlikit är j hono*m*
Nar hoghin böriar lusthas j thä*nn*a wisdomeno*m*
äll*i*r andelika liwseno tha är han förstt beqwämbir
234 at see hwat ok huru mykin thä*nn*a fafänga*n* är,
j thässo skapadha ok likamligha liwseno, tha
gar han försth wt affw*i*r bar[n]sligha fakw*nn*oghet-
i*nn*a wägh, at han maa sighia ok j sik bewisa
mz gärni*n*gi*nn*e, ok allo*m* oppinbara thz so*m*
hälghe apostoli*n* sanctus paulus sagdhe Nar iak
war barn haffdhe iak wethit som barn, än th*ä*n-
tidh iak war wordhin man, tha wttömde iak thz
so*m* hördhe barnome*n* til Thy hwilko*m* eeno*m*
som nakot aff thä*nn*o*m* som vndh*i*r solena är,
ow*i*r sins ordins högdh ok linea är äll*i*r synis
dyrth, th*ä*n sa*m*me är ey man wthan häll*i*r barn,
han ganghir j mi*n*dhra ok ödhmiwkare ok ekke i
th*e*m höghra ok liwslikare wäghen*o*m, ok sama*n*-
sankar ha*n* saa margha hogxsi*n*s smitthor, som
han widh*e*rqwekir i sik th*ä*nna forgängelika thing-
a*nn*a lustilse, än th*ä*n som nokoth foresmakar j
hogsins renlikhet aff sa*nn*i[n]di*nn*a källo, han
wndh*i*rstar hwat atskilnadh*i*r är i mällan när-

ırande ok komaskolande liffwith Ån westh
u ekke aat hwat osynlighom trappom thässin
sdomen manas ällir röris,

Aff tik wil iak thz höra Th.

Först är i honom gudz biläthe ok gudz Per.
cnilse, thär nästh siälffs biläthins dyrkan, ok
ıdz sanna kännan, ok i kännonne kärlekin Här
f teknas hälgha kärleksins ok samwidzsins skeen,
: oppinbaras j gärninganna fruct, ok i gudz
tho aminne idhkas ällir hallas andhelika kräslik-
ıtinna högtidhelikin gästabudh, giffwin ok kom-
en affwanath aff gudz wälgärninghom, Thän
.n ekke wara ällir maa wara osköniogh*ir*, j
ıdz wälgärningom, hwilkin som weth haa hällir
vat han är, hwadhan han är komen, ok hwart
.n är hädhan faraskolande Wismanz hoghir
ıdantakno naturinne, är altidh thän samme, ey
: snarligha bindhas naturlikin saar tilsaman,
är fore wnflyr een wiis siäl, hwilkin som altidh
ıdz omskodilse haffwer for sinom öghom, mz
kto owensins snaror Ok j thy han hopas
tuisonna forskullan om han sik forbätra, j
ma mattho rädhis han pinonna doom, om han
ĸ forarghar Thz är rätuisa manna ädhla, idhke-
caren nythia öronen än twnghona, j andhro
twäfalt gangn, j andhro är wadhelikit, thär
re är eens wismanz stwderan, aldra fägirsth
siälinne, hwar handhin lathir see läxena, thz är,
var mannen gör thz som han haffwer lärth, hwar
ĸen lenar ärffwodhit, ok ärffwodhit temprerar sik
z läxinne, thy bekombir wisom manne bäthir göra
z han lärth haffwer, än thz lära som är göra-

skolandis, äll*ir* thz som än skal göras Andhelika thinga wndh*i*rstandilse är the siäli*n*na täkkelighasta math*ir*, som haffw*er* i sik blyghethena, aff hwilk-o*m* nar hon är wäl mätthat, ok wärdhelika, huru myklo mera hon wtwidhas i astwndani*n*ne, til the thingh som ow*ir* hä*n*ne är Saa myklo meer minzskas hon til the thing, som wndh*ir* hä*n*ne är Swa so*m* winbära smakin föresmakadh*ir*, hindhra thäs dryksins smak, som söth*ir* är

235 Swa ok om saa är, at thu foresmakar mz sörgh thz som är äwärdhelighit, tha wardh*ir* tik alth thz som är thimelikit, swa som illa luktande träkkir

Th. Fawidzskan är ey wthan sa*n*na saak j smälek hallaskolandis, hwar saa mykin fructh gaar aff wisdomeno*m*

Per. Athwakta dott*ir*, manghe äru the som wilia wardha wise, än huru wisdome*n* skal fi*n*nas thz witha the ekke The letha ok spöria äpt*ir* thy wthan om sik, hwilkit häll*ir* ware fi*n*nande in i th*e*m Jn i tik är thz som smakar, ok th*ä*r fore är thz tilstädhiaskolandis i*n*wörtis, som tilhörer sanna wisdomeno*m* Saa myklo wisaren wardh*ir* thu, huru meer thu ästh i äwärdhelika thinga*n*na skodhan, ok i th*e*m forno[m]pstoghare*n*, ok tha wardh*ir* tik thä*n*na indhra thinghin swa som wan-smakandis, ok skal tik tykkia wara langsamth nakoth dwälias j th*e*ra atanka, reno sa*m*withe skä*n*kis wisdomsins källa, nar som häll*ir* älskas thz som är äw*är*dhelikit, än thz som är fafäng-likit Thz thu studerar ok lärir mykit, ok alla enasth th*ä*r oppa, at thu skuli kw*n*na, ok ey at

thu skuli gōra, thz som thu kan Thätta är forwithis lastir, ok ey wisdomsins kännedombir ällir lärdombir Sannelika ath wilia wndhirstanda owir thina krafftthir är fawidzskhetinna witnisbyrdh

Thätta är thäs hälgha anda gärningh, at manniskian wndhirstandhir rättelika ok liffwer rätthelika, hwilkin twäfaal nadh prydhir them enkanneligha, som loffwat haffwa eena reghlo, ok ath klostirliffwerne, Än hwat är om them sighiaskolandis, som sin hals opräkkia hōgfärdhandis aff thy, at the äru aff hōghra släkthe kompna, oc thär fōre andhra systra forsmaandis ok them bakdantandis, Th.

Jak haffwer fōrra rōrth mz tik, at thulumodhit ok wisdomen äru swa som systra, äptir thz som scriffwat är, manzsins wisdombir kännis ok wtrōnis j hans thulumodh Nw är här säthiaskolandis nakot aff wälbyrdoghetinne, falzske ällir sanne, almenlighe ällir enkanneliqhe, ok aff siälinna forbätringh ällir forarghan, oppa thz at ä hwart thu wändhir thit ōgha i scrifftinne, skuli thu finna for tik thz som tik maa komma til nyttho ok lärdom, aff wälbordoghetinne är nakot litidh säthiaskolandis Swa som mällan andan ok kōtidh är stor atskilnadhir, ok i mällan adam thän gambla, ok adam thän nya Saa ok i mällan falska wälbordoghet ok sanna Stōrsta manniskionna wälbordoghet är een wälbyrdoghir hoghir, dygdhanna dyrkara, ok lastanna fiandhe, är thz saa at thu skodhar til kōtidh, tha är thänna ärlighetin wndhirsam, ok kōtzsins klarhet wndhirsam, hwar madhkin fōdhis aff madhkenom, ok rotith aff Per.

mullin*n*e wardh*i*r loffwat ok prisadh Hör apostolin, gudh wille ekke at manga the wise waro, äll*i*r mäktoghe ok wälborne, wthan th*e*m som aff wärldin*n*e höllis fakw*n*noghe, at ha*n* mz th*e*m wilde skä*m*ma ok straffwa th*e*m, som sik for wisa
236 män hiöllo ok ey waro Han wtwalde thz som wanskelikit ok siwkt war, th*ä*r fore at han wilde fordriffwa thz mäktogha, ok wtwalde han thz oädhla ok forsmädheligha a wärldhi*n*na wäghna, ok thz som enkte war räknande, at han skulde driffwa borth ok fordarffwa thz som syntis storth ok mykit, ok at ey skuli äras alth kötidh j hans asyn En wälbyrdogh*i*r hogh*i*r är loffwandis, hwilkin som höre ok ey kä*n*ner, aktandis sina wälbyrdoghet All thä*n*na wärldzsligha wälbyrdoghetin är häll*i*r tilläggia*n*de gambla mannenom än th*e*m nya, hon är häll*i*r kötlika födh, än hon tilscr*i*ffwas kan andelika a*n*nan tidh wara födh Här aff maa finnas at thä*n*na högha byrdhin är häll*i*r wndh*i*r os än owan, äll*i*r wthan om os Thy är sa*n*na ädhla födzlan hallaskolandis j hoghenom oc ey i foräldhra*n*na äro Ok for th*ä*n skuld weth the sik ey wara äw*ä*rdelika konu*n*gxsins dott*i*r äll*i*r brwdh, hwilkin sik th*ä*r aff forhögh*i*r at ho*n* är kome*n* aff h*ä*rra släkt, snarligha forgangande Sa*n*neligha smaka, thz är wndh*i*rstanda äll*i*r inbläsas thz är högfärdhas, är dödzsins bandh Än hwar h*ä*rrans ande är, th*ä*r är frihetin Hwar är the mä*n*niskia*n* som weth hwat i mä*n*niskio*n*ne är lönlighit, wthan mä*n*niskio*n*na ande som i hä*n*ne är Saa ok thz som lönligith är i gudhi, weth enghin wthan gudz ande

Vi haffwo*m* ekke takit thä*n*na wärldi*n*na anda, wthañ th*ä*n andan hwilkin aff gudhi är, ok annars stadz är scr*i*ffwat, kötlighin mä*n*niskia kan ekke begripa, hwat aff gudz anda gaar, äll*i*r hwat gudz anda tilhöre, hwar före fulfölgir här apostolin om andan ok frihetena, wthan for thy at annar är kötzsins ande, aff foräldra*n*na kön ok släkthe äll*i*r wälbyrdoghet driffwande in i blindena Annar om gudz sona*n*na frihet, hogsins lönlighet, oplysande kötzsins högbyrdoghet, är lasta*n*na sama*n*bindilse, ok dygdha*n*na ära är nya manzsins wärdoghet

O huru mangha hälgha män haffwa warit i wärldi*n*ne, hwilke mykit haffwa forskullat, hwar före ok th*e*m tileghnas loff före th*e*ra dygdhelika ok ärligha liffw*er*ne Swa at nar th*e*ra kötligha födzla nä*m*pnis, tha gaar th*e*ra dygdha förskullan före, ok wardh*i*r th*e*ra föräldra wälbyrdoghet th*e*m i nakre mattho til th*e*ra hälaghetz witnisbyrdh Th.

Än tho at hälgha ma*n*na loff wndh*i*rstw*n*do*m* sätz släkti*n*na wärdoghet til gudz loff, tha likawäl tileghnas th*ätt*a loffwidh, hwilkins kärlekir aff hälgho*m* ma*n*no*m* före sätz alle wärdzlike glädhi Gudz kärlekx pröffwilse är ädhlaheti*n*na forsmädilse, ok th*ä*r före nar högborna kötzsins födzla tillägx hälgha ma*n*na loff, tha kwngörs hogsins dygdh aff likamligha släkti*n*na forsmädilse Thy theer ekke kötidh sa*n*na ärlikhetena äll*i*r wälbyrdoghetena, wthan häll*i*r wisdo*m*me*n*, aff hwilko*m* hoghin görs faghir ok läris, sik beqwä*m*ma*n*de til dygdhenar Til sa*n*na ärlikhet äll*i*r Per.

wälbyrdoghet, födh*i*r hoghana aldra bästzsta ärffwodhe ok läthin gör sina onäktha O syons dott*i*r
237 wakta at thu ekke gak wt aff rätta wäghenom, hwadzske oppa höghra handh äll*i*r winstra, ästh thu ko*m*men til sa*n*na*n* brwdhgoma, hwat thu häll*i*r äst aff konu*n*ga släkt äll*i*r bonda släkt, tha bliff saa som thu ko*m*me*n* är, i sa*m*ma stadhgha Hwat sigh*e*r ädhla ma*n*nen j porthomme*n* hälghe siäli*n*ne, han sigh*e*r swa, jak skal ärofulla göra th*e*m som mik ärofulla göra, ok th*e*m som mik forsma skulu wardha oädhla, än the som styras aff gudz anda, the äru gudz söner hwilke ekke aff blodheno, ok ey aff kötzsins wilia, wthan aff gudhi äru the föddha

Th. Här är nw nogh sakt ok sath om thä*n*na wärdzligha wälbyrdhoghetena, for thy at thz som föth är aff köteno, thz är köth, ok thz som fööth är aff andano*m*, thz är ande

Per. Liffwin thy i andano*m*, ok fulko*m*pnen ekke kötzsins astwndan

Th. Wilian haffw*er* iak, än fulko*m*pna thz godha findh*er* iak ekke aff mik, naturin i lasthome*n* bruthlikin är hälgha wiliano*m* ge*n*stridogh, ok hon säth*i*r sik moth the ärffwodheno som hälaght är, hwilkit wärra är, kötidh girnas mothe andano*m*, ok anden mothe köteno,

Per. Hör theodora Är thz saa at thu syndar, tha blyghx ekke at taka näpst, wtha*n* giff tik alla wndh*i*r näpstena Thz är störstha högfärdogha ma*n*na lastir, at th*e*m skä*m*mis älla blyghis, aff th*e*ra fall näpsas, ok läthia th*e*m älla ledhis

widh*er*, at rättas Aff hwilko andhro thässo wtteknas een formykin skä*m*melikin dirffwe, aff the andhro een dödhelikin tranan, j the andro är thäns andhra syndz pina, the som ekke wilia straffas for sina synder, the kw*n*no ekke rättas ok ey kw*n*no the hopas til nadhena Ondh astwndilse ok skadelikin, lath aldrigh faa rwm i tik, hwaria handa thz hälstz är, som thu illa astwndar thz faar thu, for thino ondo astwndat Onda astwndilse fulko*m*pnilse är dygdha*n*na dödh*ir* Swa som wtdraghit swärdh, om thz wardh*ir* bwdhit barneno, som diir spenan, strax är thz lukkadh aff malmse*n*s sken, äll*ir* aff swärdzsins glim, ok takir thz genasth swärdhit, ok aff thy thz lusthas i syne*n*ne, wardhir thz sarghat Saa ok the som styras aff ondho*m* astwndilsom, wardha opwäkte til si*n*na eghna saarghan, ok aff thy faa the dödzsins saar, aff hwilke the ey wildho wtskilia, hwat the i th*e*ra bar[n]slika si*n*nom älskadho

O thu wärldi*n*na blomstir wisidh ok hälaghe fructi*n*ne mistaskolande, hwilkin som nar thu blinda siälena lukkar, mz thino*m* onda äggilsom ok swiklike fägrindh, tha gör thu som biidh gör, thu sarghar i siälffwom sötmano*m*, Th.

Th*ätt*a är santh, thy är astwndilsen the som ondh är, bytaskolandis i godha astwndan All siäli*n*na rörilse äru skapadha til at skodha eeth äwärdhelikit goth, än skikkilsi*n*ne omskiptho, athirbögh*ir* wsle ma*n*nen thz godha j thz ondha, ok widh*e*rqwektha dygdhenar til lasthenar, ok thz som är wärra, at thz han är wardhaskola*n*dis Per.

238 förmörkir han mz enne ondzskofulle glömsko Sägh thy ok röpa starkleka O huru älskelighin thin heem äru h*är*ra Min siäl lusthas i th*e*m, ok for trana*n* skuld wanskas hon, om hon ey kombir äll*i*r til thäs hon kombir j h*är*rans maach, Hwar är th*ä*n som ledha skal i th*än*na hwsin Ällr haa är th*ä*n som dörena skal oplatha til th*ät*ta äwärdhelika palacium Hwat ey skal thz blygha siäli*nn*a brwdhgome, thz är gudz ordh göra, hwilkin sälskap haffw*er* mz th*e*m som liffwa i renlekeno*m* ok ödhmiwkti*nn*e Aldrigh kan ok nadhin nadhelika giffwin wardha mä*nn*iskio*nn*e sööth, wthan th*e*m som ödhmiwke andhin oplath*i*r skäligha si*nn*a*nn*a öghon Hoghin th*ä*n som girogh*i*r är til at höra gudz ordh, han faar hono*m* äpt*i*r hwilko*m* han lethar mz ordzsins sötma Gudh wil opspörias, han wil ok opfi*nn*as hwilko*m* opfu*nn*o*m*, hwart är längh*i*r spöriande äll*i*r lethande, mädhan han är nw opfwnne*n*, tha är engenstadz längh*i*r letaskolande, for thy at gudh är all*i*r j allo*m* Än mädha*n* wi här äru*m* staddhe j örlöghe mz th*e*m som wi omgango*m*, badhe diäffla ok onda mä*nn*iskior, hwilke sik haffwa j ondho*m* sidhom, takom wi lärdho*m* til löne*n*, hwilkin th*e*m bidha som segh*i*r haffw*er* wu*nn*ith ok ekke th*e*m som stridh*er*, thy thz bör alt th*e*m som stadogh*i*r bliffw*er* j ändan, ä hwat thz hälstz är som loffwas th*e*m som är stridha*n*dhe i frestilsom

Th. Mädhan saa är at wi här ärffwodho*m*, iblandh diäfflana ok onda mä*nn*iskior, jak bidh*er* tik, at thu laath os ni*m*ma nakon atskilnadh th*e*m i mällan

Hör, i mälla*n* gudh ok mäniskiona, ok diäffwl, ok syndanna äggiara, är th*än*ne atskilnadh, at annar läggh*i*r fram snarunar mz sino*m* äggilsom Annar mz oppinbara ondo ärffwodar at dräpa sin jämcristin, badhe ärffwodha the at swika, ey atenasth th*är* fōre, at the maghin latha see sina ondzsko, wthan th*är* fore at mä*n*niskian skuli falla i synd Thy nar mä*n*niskian är stadh mith i mällan diäffwllin ok ena onda mä*n*niskio, til hwilkin delin ho*n* luthar, wndh*i*r thä*n*s h*är*radöme bliffw*er* hon Än ve är th*e*m synda*n*na äggiare är, ok th*än* til hä*n*na radh*i*r, for thy han haffw*er* j sik diäffla liknilse, Per.

Som iak kan besi*n*na, badhe aff ordho*m* ok thingo*m*, at the persona som stadh är mith i mällan lasthir ok dygdh*i*r, til hwilkin delin hon sik wändh*i*r, tha möth*i*r hä*n*ne antiggia en smittwl ok oren thiänist äll*i*r frihet, Th.

Hwat skulu*m* wi skylla ondho*m* radhgiffwaro*m*, mädhan siälff ondzskan j os, engho adriffwande älla nödhgande, öffwar sik sa mykit, at wi formagho*m* thz göra, som wi wilio*m*, ok enkte saktelighari*n*, wthan at thz onda wardhe fulko*m*pnadh, än tho at thz enghin radh*i*r, enghin nödhgar ok thz godha wardha, for thy at thz är mykit wansa*m*pnt ok twnkt oppa taka, thz är saath oppa högha trappo, böriar thu at kliffwa äpt*i*r thy när thu manadh wardh*i*r, tha möth*i*r tik stor wadhe, om nakot fattas, at thu ey ästh stadhfästh oppa the högxsto trappo*n*ne, Thy syno*m*ps wi altidh wara böglighare til fallith, än til stadoghete*n*na Per.

Th. Hwadhan gar thz

239 Per. For th*ä*n skuld wi säthio*m* wara tima oppa lankt liff, ällr wart liffs daghlika tima, mätho*m* wi längre än the äru, ok nar wi aff waro*m* frestilso*m* idhkelika fallo*m*, swa som styrtande wt aff kringlöpande hiwl Syno*m*ps wi swa som langho liffweno betala wara skwl, än thi*n*s liffs lopp märk aff eno äpt*ir*liknilse Swasom solin, än tho at hon synis aff th*e*m hä*n*ne skodha, wara orörlighin ok eenstadz standa fästha, likawäl tha löpir hon sit lopp aldra snarasta, ok aldrigh stadhnar at löpa fram for sik Swa löpir ok mä*n*niskio*n*na liff oppa jordhi*n*ne, än tho at äpt*ir* nakro*m* sins stadz skikkilse, haffw*er* thz nakot timans öghnablek, enghin kan tha likawäl tro, huru hastokt thz löpir, ok nalkas ä nermer ok närmer sino*m* ända, swa at thz aldrigh standh*ir* i sa*m*ma stadh, ey löpir stridhe forsin nidh*er* for högha bärghit, ok in i diwpa gölena swa hastokt, som mä*n*niskio nathurin, här litla stwndh synandis, skyndar sik til fore skapadhan ända, Christi jo*m*fru wisa wndh*i*rstandh th*ät*ta ow*ir*uäghande, idhkas ok brukas til at wnfaa jo*m*frudoms löön äll*ir* palmam, thz är sigh*er*, ok thz som lankt synis stäkkias

Th. O huru margha wi seem nw j klostrome*n*, wara ko*m*pna til moghin aldir, ok anghra th*er*a hälgha lypthe, hwilkit the siälffwa haffwa loffwat, äll*ir* th*er*a foräldra, hwilka än tha at the wilia illa, thz the ey kw*n*na främia, ok th*ä*r fore thiäna the mz otäkko*m* hogh

¶ Jak bidh*er* tik at thu wili mik thz sighia, hwat fruct the faa for sith ärffwodhe,

Thakom äptirliknilse, aff the godha Tro theo- Per.
dora, än thog at thz ware bätre ey loffwa, än
äptir thz at loffwat är, ey fulfölia ällir betala,
Tho likawäl är thz bätra, at siälana frälsins j
thässom lypthom nödhogha, än the gaffwos lösa
i sina eghna frihet, ok saa wordhin fordömda
Bäthra är nödhgas stadghin j them som ekke
wilia, än kirkionna faal, j them som wilia Tho-
lighom bör likawäl ensampna miskunnen, om saa
är at the gaa til syndabätringh, at minzstha i
dödz timanom, än them hoghom som redoboghne
äru ok wäluiilioghe, skal widherfara stora ok
sannasta krono Hör delboram prophetissam, hwat
hon sigher, j som siälffwiliandis haffwin idhra
siäla offradh israels härra, wälsignen härran Ok
thär samma stadz, härran haffwer wthwalt nya
stridher, hwilka enkannelika tilhöra kötidh ok
andan O huru manga siäla the hälgho kirkio
näpsth ok aghi bewarar, gömande them gudhi
til hedhir, hwilka om saa ware, at the haffdho
sit eghit siälfswald, hwat wordhe aff them, wthan
fordömilsen ok diäffla mathir Swa som scriffwat
är Nödhdriff them in, thz är saa mykit, at wilia
the ekke, tho skulu the nödhgas Saa thwärt
i moth mogh sighias Stränghins the til ordinem
ällir reghlonna, hwilke wt wilia ganga ällir wilia
fordarffwa sik Himerike oplathir for them som
siwkir är göman ok atwaktidh, hwilkit athirlykkis
for ondan wilia skuld ällir slioan

Karalus konunghir ällir konungh karl, sigx 240
haffwa hafft een systir son, honom saa gen-
wardoghan, at for hans ondzsko skuld ok fawidzsko

war rikesins stadhge idhkelika i manghom ok storom dröffwilsom, ok hans modher brodhir mz flerom rikesins höffdhingom, war wndhirstwndom bedröffdhir Tha likawäl nödhgadhir aff konungxlika wärdoghetinne ällir skylskapanom, nödhgadis han at see owir mz sinom owen, sik saa när akompnom, oppa thz at kwnne han ekke j sinne lastelighe dirffwe böghias aff sinom skälom, tho at minzstha aff konungxsins thulumodh Hwat skal iak mera sighia, än han wardh gripin j örlögh, ok kastadhir j iärn, hans öghon droghos wt aff hans hoffwdh Han war satthir in i klostir, hans liffwerne, aldrenom, rikedomomen, blodhins ädhla, byrdhinne mothestandande Thär matthe han tho likawäl bliffwa, hwat han wilde ällir wilde ey, j thänne stridhinne giordhe han aff tranghom dygdhena Nw sniällir wordhin, at han matte wardha frälstir Han liffdhe i alle gudhelikhet, stadoghir j tronne ok alzskona sidha höffwidzlikhet, til sin dödh Aff thätta sinnith fwnnos othalighin äptirliknilse Än nw är ekke stadhir, ekke time, ekke scriffwara etc[ra] Wthan jomfrudomsins skadhe owirgar allan skadha Sidhan hon är gudhi til wigdh, om saa är, at hon ensamen wändhir sit hiärta til hionalagx stadhga, mädhan saa är at hälgha jomfrunna diffinicio thz är wttydilse, är thänna skipilse aff apostlenom, at hon skal wara hälagh j kroppenom ok andanom, i christo ihesu, än tho at hon nidhertrykker i sik, alt thz som draghir til ostadoghet ällir löshet, antiggia mz starke näpsth ällir aff blyghet Ey thy sidher wthestänghir hon sin brwdhgoma aff sino hwse,

'or thy at smittadh ār *i*nnantil sa*m*witidh Ān
iigh mik om nakor qwi*n*na o*m*wāndis til gudh,
ıwilkin wtrōnth haffw*er* manz samblandh, ok ho*n*
ıff allo hiārta sōrgh*i*r ok grath*i*r, thz hon saa
lla haffw*er* misth sin jo*m*frudo*m* Ok een jo*m*fru
ıom bār wilidh til hwilkit ho*n* ār wigdh, astwnd-
ır gaa til hionalagx stadhga, hwilkin th*er*a ār
ıāthiande fram fōre the andra

Ār thz saa at ensampna sa*m*witidh skipas Th.
lōne*n* āpth*i*r apostoli ordhom saa sighiande Sa*m*-
withena th*er*a, th*e*m bārande witnisbyrdh, ok
tankome*n* sik inbyrdis akārando*m*, āll*i*r ok wāri-
ando*m*, oppa th*e*m dagheno*m*, i hwilko*m* h*ā*rran
gudh skal dōma mā*n*niskio*n*na lōnligha gārni*n*ga,
tha menar jak at ānkian sādhz fram fore jo*m*fruna,
ān thog at hon ey kan frāmia thz onda, som
ıon will

Th*ā*tta ār alzstingx rāttelika swaradh, for Per.
:hy mā*n*niskio*n*na sa*m*with ār antiggia domsi[n]s
āll*i*r ath*i*rlōnilse*n*na stadh*i*r Huru ār tho, om
jo*m*fru*n* gōr syndabātringh, for sin onda wilia
Sa*n*na syndabātringi*n*na fruct ār sanna forlatils-
i*n*na withne, j hwarie enne syndh Huru myklo
meer om christi jo*m*fru haffw*er* angh*i*r for en-
sampna*n* hogsins affgangh, forskullar ath*i*rko*m*ma
j sins āw*ā*rdhelika brwdhgoma omfā*m*pnilse, ok
āpt*i*r thāns mattho som syndabātringena gōr, ār 241
tilganghin til brwdhgoma*n* Th*ā*r āpt*i*r tilfōghias
the so*m* haffwa wtrōnt brōllōps omfā*m*pnilse,
oatskileligha āll*i*r alt lika ens christi jo*m*fru*m*, at
j th*er*a synda bātringh, hwilka the bāra, lidhandis
for thz the āru skāmda, skulu christi jo*m*frur

thäs sniällaren wara om sins jo*m*frudo*m*s granligh-are*n* gömo Sa*n*nelika är thz saa at änkionar o*m*wändna til gudh, hwilka hälgha äru, kw*n*na ey ath*i*rfaa thz som the haffwa misth j bröllopeno, tha likawäl magho the mz gudheliko ärffwodhe honom ath*i*rfi*n*na, hwilkin the i sino*m* affgangh förglömdo

Th. Thu haffw*er* här teeth fulbordoghheti*n*na matto j the jo*m*fru som wigdh är ok hälagh, hwilke*n* hwadzske j dödheno*m* äll*i*r liffweno, ey aff ängle äll*i*r mä*n*niskio, kaan äll*i*r maa hä*n*ne afftakas, thy at hon är entidh offradh ok til eghnadh alla jo*m*fru*n*na höffdhi*n*ga,

Per. Hwat är thz at jo*m*frudome*n* liknas äwärdhe-lika gudz wisdome, ok at han dragh*i*r aff skapar-eno*m* liknilse, thy at han ow*i*rgaar sik siälffwan mz renleksins kärlek,

Th. Hwilke*n* een so*m* j kytheno är saath, ok är tha likawäl wthan köthit, thz är enghin oräth at hon i nakro liknilse liknas hono*m* som ow*i*r alla är, tillägh thy kreaturith skapareno*m* j liknilse, for th*ä*n skuld thu kant thz ekke göra j iä*m*pnadheno*m*

Per. Thz sigx aff th*e*m som wäl kw*n*na wtletha aff skapadha thingha natura, thz som i th*e*m är ärlighast, thz är aff naturligho*m* mästaro*m*, at een fagh*i*r jo*m*fru hwilkin faghra*n* skapnadh haff-w*er*, ow*i*rgaar the jäghara som kyndoghasta äru, swa at ho*n* swikir thz grymasta diwridh en-hörni*n*ghin, hwilkin otha*m*bir är, swa at jäghara kw*n*na thz mz enghe konsth gripa,

Th. Än tho at th*ät*ta haffw*er* mik hänth nakontidh haffwa hörth, likawäl tha bidh*er* iak tik at thu

tak thz til enghin thwnga, at märkia hår nakoth thär aff

Thätta diwrith haffwer ey storan krop, wthan Per. swa stora grymhet ok orolighet, ok starkhet haffwer thz i sik, at thz synis wara owinnelikit aff alla iäghara konstom For thy them diwrom owirgiffnom som mindra äru ok olika i maktinne, tha haffwer thz wndhirstwndom stridh mz elephante, hwilkith thz stinghir i bwkin wndhirstwndom mz horneth, ok saa slar thz honom til markena Ok thäntidh thätta mindra diwridh matte opswälghas aff the störra j eno öghnablek, tha giffs sighrin the kreatureno hwilkit som i naturinne mykit är ädhlaren

Huru kombir thätta til, mz hwat konst kan Th. thänna stora makthin späkias

Een faghir pika faghirligha prydh, wardhir Per. saath i thän stadhin, hwar thäns diwrsins ganghir plägha idhkeligha wara, ok gänstan thätta fornämpda diwr faar see pikona, kastar thz aff sik alla grymhet, ok wardhir spakt som lamb, löpandis til jomfrunna, ok lägghir sith hoffwdh i hänna sköôt, ok lägghir thz alla sina limma til samman, som thz ware bwndhit, Nar thz swa ligghir, tha 242 komma wedhemännene ällir jägharane thakande thz, thog swa at jomfrun bliffwer oskadh

Jak bidher tik at thu ey döl för os hwat Th. thätta märkir, for thän skuld iak gither thz näpplika troth, at thänne naturin är wthan stor andhelikin ok lönlighin märkilse ällir kwngörilse,

Thänna jomfruna math thu wndhirstanda Per. gudz wisdoms liknilse Än diwridh skalt thu

witha betekna thänna wärldinna höffdhinga skapnadh, moth thera nathurlighom skapnadh Hwat patriarcha ällir propheta mz thera ordhom ällir mz gudz. ordhom, formatte winna thera bräskofulla grymhet ällir blidhka, for än gudz wisdombir, thz är gudz son syntis här i thänna wärldinna mark, ällir j hedhningannas skoghom i mandomenom Hwar war thän som formatte böia romaranna grymhet, hwilkin lik war thänno diwreno, för än christus wtteknadhir i thänne iomfrunne wtkastadhe snarunar, thz är apostlanna kännedombir, for thätta othamma diwridh Än wärldhin genstan hon kände christum, tha ödhmiwkadhe hon sik, ok kom til christum wthan dwalo, affläggiande alla grymhet ok alla hōghfärdh, ok i jomfrunna skööth thz är i gudz wisdoms lönlikhet söffdhe ällir saktadhe, nidherbögdhe sin hogh swa som sit hoffwdh Swa wägdhe enhörninghin jomfrunne, hwilkin ey wilde wara hwatzske människio like ällir diwrliko konst ällir makt, Thz matte ok wäl i mangom andhrom kännedomom kwngöras, thänna iomfrulika wärldhelikhetin, om os ey händhe mykit lankt gaa wt fran thy som wi haffwom böriadh Än at wi maghom nakot aff thänno ärande enfalleligha wtdragha, til eth äptirliknilse Akta ok skodha huru thänna diwrlika grymhet j iomfrunna asyn wanskadhis, hwar människionna siwke hoghir wndhirstwndom opwäkkis, j genwärdoghan ok syndoghan kärlek, at mindra räddoghe är i jomfrunne, hwilkin sinne ok skäl haffwer, än i hwndenom ällir j andhro the diwre, som ey haffwer skäl

Sannelika thän är fawidzskir, hwilkin thz alla Th. enasth akthar som lukkar til syndh, ok syndarin andhwardar dödhenom Än ondh samtalan fordarwar godha sidhi,

Hwilkin som thakir thiäruna han smittas Per. aff hänne, är thz saa at människio skapilse the som faghir är, lukkar os, christus war brwdhgomme, owirgangande alla andra mz sinne fäghrind, i blandh människionna söner Thz samma är om thina frändhir ok wener, rika människior ok them som tik äru kunnoghe, talom wi om wara wener, tha är christus war fadhir, brodhir, systir, ok modhir, j hwilkom wisdomsins öffra ok nidhra, alt ligghiande fää är nidherlakt, j hwilko än tho at wi enkte haffwom, äghom wi likawäl alt Akta theodora Mädhan thu äghir all thing j härranom, haff thy enkte i wärldinne, tho kan thz ekke annars wara, än at thu thäkkis härranom, ok mistäkkis wärldinne, hänne wardh- 243 ande fwll ok swa som slem, än thätta haff for sanno, at nar thu tik forbätrar i gudhi, tha findher thu i thänne wärldinne enkte annadh, wthan thz thu aff hänne skal forsmas Swa som faghra rosena ok wälluktande, födhir ödhmiwka tyrnith, ok swa som spädhe qwistane wtgiwtha balsama, the som försth rindher, saa fram giffwer the persona som for christo är forsmadh aff wärldinne, liffsins fruct, ok hwilka wärldinna högfärdh forsmar for hampnsins skuld, aff sinne ondzsko ok ondhom wana, them prisar himilsligha nadhin aff gärninginne ok gudhelikom mädhfärdhom. Thy är hwar een människia betracta-

skola*n*dis j thy, ekke hwat ho*n* skal haffwa, wthan hwat hon skal göra Läthias thy aldrigh thu at höra äll*i*r thänkia, äll*i*r ok lära the hälgho sc*r*ipth, j hwilke thu findh*e*r tik fulko*m*lika Thz sigh*e*r iak mz sa*n*no, at är thz saa at thu ey wil tik wetha wara ena syndh*i*rsko, tha är thz enkte a*n*nadh, wthan tilläggia kroppeno*m* snaronar, aff hwilko*m* thu wardh*i*r hardhelikare*n* dräpin, ok saa fall*i*r thu blindh i graffwena, tik förra kw*n*nogha, for thy thu wilt ekke witha j tik syndh*i*rsko*n*na ath*i*rleffwor, äll*i*r fotspor O christi jo*m*fru, är thz saa at thu wilt pröffwas wara christi fölghislaghi, tha skalt thu altidh tik idhka, ärffwodhande, mz hogh ok kropp, j andheliko ärffwodhe, äpt*i*r thz apostolin radh*i*r, görin idh*e*r ärandhe ok ärffwodhin mz idhro*m* handho*m*, ok at i haffwin idh*e*r höffwisligha widh*e*r th*e*m som wthan til äru, enkte thz astwndandis som a*n*nars är Här wil apostolin at christi discipulus thz är christi kä*n*neswen, skal altidh wara hindhradh*i*r, badhe j handagärni*n*go*m* ok andeligho*m* näpsilsom, ok thz mz brä*n*na*n*de hiärta, for thy at swa som järnith gli*m*mande ok hwast, haffs thz oskötelika ok hantheras glömsklika, tha wardh*i*r thz fordarffwat aff rustheno ok slionar, Saa ok hogxsins skälikhet, wthan hon idhkelika brukas j wisdomsins stwdera*n* äll*i*r ärffwodhe, mz andheligho*m* ok enka*n*neligho*m* hetha, tha mörkis ok slionar hä*n*na naturlika hwashet, aff thä*n*na likamlika thinga*n*na bilätho*m* äll*i*r skodilso*m* ok atanka Thy fila äll*i*r hwäs skäli*n*na ägh, mz hälgha stwderilsi*n*na fiil, tha faar thu see bäth*i*r ok bäth*i*r gudz liffw*er*nis biläte

Aldrigh spordhe thu aff allo h[i]ärta äpt*ir* gudhi,
wtha*n* thu haffdhe hopit aff hono*m*, at thu matte
hono*m* kw*n*na fi*n*na, äpt*ir* hwilko*m* thu spör
Thy th*ä*n som gaff thz thu skulle spöria, han
giffw*er* ok maktena, at han maghe fi*n*nas, läth thy
ekke aff at spöria for läthi skuld, thy at wan-
hopit til at fi*n*na thz mä*n*niskia*n* äpt*ir*letar, är
thä*n*s wanskilse som wägfara*n*de är, hono*m* hindr-
a*n*de j si*n*ne reso, ok äptrande j sino*m* ärando*m*
Thz är saa mz th*e*m som älskar liwsith, hwilkin
altidh hatar mörkridh Saa hathar gudz dyrkara 244
lastenar Sa*n*neligha rolighin hogh*i*r wthan frukt
är enkte wtha*n* läthi, han är orolighin, glädhiandis
i sthim äll*i*r aff the bangh han j sik haffw*er*, ha*n*
förer enkte tilsama*n* aff andelike idhkan ällr ärff-
wodhe, wthan minzskar afförande äll*i*r bakdraga*n*de
Hör dotth*i*r thu ästh ganghin wt aff wärldi*n*na
sodhoma, see thy ekke til baka, th*ä*r om bidh*er*
iak tik, at thi*n*na fra*n*wändilsa hardhet wardh*i*r
andhro*m* swa som lotz hustru til äpt*i*rliknilse
Än tho at thu ästh oppa bärgheno, war ok th*ä*r
waar om tik Thy at loth th*ä*ntidh han war
nidhre j sodhoma daal, tha haffdhe han ath*i*r-
haldh aff syndi*n*ne Än tha ha*n* kom oppa bärghit,
tha syndadhe ha*n*, thz händh*i*r saa idhkelika,
at the som wändas til gudh, faa genstan orlöghe
moth sik, är thz saa at the ekke manlika standa
j moth strax, tha falla the styrtande, sigh*er*
wnne j wärldi*n*ne fridh Sa*n*nelika tha likawäl
är the mä*n*niskia*n* sääl, moth hwilke owene*n*
altidh atlägghir, mz nye stridh Ware thz saa at
ha*n* entidh w*n*ne, tha wordhe han ekke opt*er*mera

opwäktir aff nakro örlöghe, thär före lagdhe ok han enkte harnisk oppa sik meer, Thy tilwäxir christi jomfru j omskipteliko stridh swa mangfalloghir seghir, som stridhenar äru Ok saa margha kronor som sighrin är, Loth ok noe wordho drwkne aff wiin, aff hwilkom annar näktis, ok annar sompnadhe i syndh Sköre lusthin fölghir altidh wineno, thäntidh thz är owirmatto takith, at thz som wärra är, skuli äptirfölia thz ondha som föregik Thy sigher iak the jomfru wela wara, hwilke genwardogha tryghetin, ok drykkin aff framsatto ällir opsattidh födhir ekke räddoghan, wthan hällir hogmodhit ok forbol[gel]ikhetena Thänna jomfrun är mistaskolande thz liggiande fää som hon bär, aff hwilko hon tyngis, thy at hon äras ensampmen i blandh manga röffwara The thing som kostelikin äru, skulu antiggia granlika gömas ällir rwthna the ok forgangas, ällir at minzsta smittas the aff mwllenne Thu gaar j blandh them som mz swek fara, thy bör tik som ensamp äst stridha mz flerom Karidh i hwilko thänne kostelike stenen liggher, är aff jordhinne gutidh, thy äru the badhin rasklika fordarffwat ok om enkte wthan the wardha wäl bewaradh Röffwaren sköthir ekke at taka aklädhe ällir gamalt wadhmal, wthan purpuram gwl ok silff, ok annadh tolkit som kostelikit är, här äptir tha letar han grannelika Hwat är thätta, owenen hwilkin gamal är ok thär före forsöktir j ondho, han försökir ekke ällir älthir them, som wärldinne tilhöre, wthan them som andelige äru, them opwäkkir han til skörliffnadh ok andra lasthir Han frestar

ok ey sina wndhirdana, wthan them som stridha mot honom, han sköthir ok ekke them som fara wille i wäghenom, wthan for them som ganga j 245
härrans wägh, tho säthir ällir fästhir han sin näth Wthwälilsinna kaar paulus war stwnghin aff skörhetinna stionghom, seande annor lagh j sinom limmom, genstridogh hogxsins laghom Än thz könidh som wanskelikarin är, slar sik löös som thy ware alt loffwat, stydhiande sik widh ena falska tryghet Än menar thu tik thär före wara tryggare, at manna franwara fortakir alla syndanna mistanka Hwat ey förfars ok jomfrudommen j hiärtano Skadhelika lusthin wthan gärningena takir borth jomfrudoms lönen, ok söndhirslither äwärdhelika konungxsins fridzstadga ok brwdhgomans nampn Thy skalt thu granlika taka til wara mz alle athwakt, saa wäl thins hiärta lönligha thanka, som thin krop, at ey skuli thz som for människiom högthidhelikit är, wardha när gudhi stygghelikit, Ok äptir thz nw är thin ära, skuli margfal wardha thin skam ok thin blygdh, ok wardhir thu saa thär äptir een aff babilonis döttrom, sidhan thu fästh ok giffwin äst högxsta ok äwärdhelika konungenom Thy genstan thu kännir förstha sköra lusthans rörilse, tha skynda tik til grathin, sokkan, gudhelika böner, ok nidherkööff thz som onth är For thän skuld hwilkin som forsmar at thaka til wara, thz som synis litidh wara, han wardhir saktelika nidhertrykthir aff the ondha, som storth är

¶ Lat tik ok aldrigh falla i tokka slema människio loff ällir rosn, for thy the loffwa tik

aldrigh rätfärdhelika, wthan the finna nakon slikan
lasth i tik, som the siälffwe haffwa Sannelika
dottir hwilke enne christi iomfru täkkis hällir
margha människio wenskap än färre, thänna sama
persona är hällir sighiandis lastanna dyrkkirska
än dygdhanna Wisseligha manga människio lasthir
äru faa människio dygdhir Spör thy tik opletande
hälgan wenskap, aff hwilkom thu maghe wardha
hwlpin om tik händhe komma i nakor dröffwilse,
thän lägghir fiäturen om sin ben, hwilkin wenskap
bindher mz them, aff hwilkins omgango ok sidh-
wänio han enkte weth For thänna sakir at thu
ey skuli wardha swikin, skalt thu langsamlika
owiruägha thäns sidher ok liffwerne, mz hwilkom
thu bindha wilt wenskap Hwilkin otempirlighin
är til at faa sik manga wener, hon är snararen
til owenskap Sanneligha är thz saa at thu wilt
owirflödhelika nythia thänna liffsins sötma ok
kräselikhet, tho smakar thu dödhin liffwandis
Mädhan saa är at wngdomen är mykit wanskelikin,
som scriffwat standhir, thy tilhiälpir ällir tillägghir
thän födzlonna fafängo ok wanskilse nya wanskilse,
hwilkin som redhir wngdomenom kräselikhetena
Enfalloghe lusthans eldir j wngdomenom ok swa
sidhan til dödhin, görs twäfallr i thy at kräse-
likhetin wardhir tillakth

¶ Babilonis wnghin brindher ällir optändis
mz napta ok thiärw thäntidh dödhelike kroppin
246 wardhir j thänno närwarande liffwe mz blygdh
ok skam kräseligha föddhir

Th. Än tho at thänna wngxsins andheligha
märkilse är nogh oppinbarlikin, tha likawäl bidher

iak tik at thu tillägh, hwat thä*nn*a loghans ämpne är

Hwat ämpne menar thu, Per.

nappam sigh*er* iak aff hwilko wnghin optändis Th.

Thä*tt*a ware bätre ey wetha, än mz thä*nn*a Per. spörslo*nn*e hindhra thz wi nw haffwo*m* före os takit Nappa är enna handa widh*er*qwekilse, til eldzsins tarff widh*er*torftog, thz är törre oleoqwista ok til inthe nyttog vtan til eldin oc amurca thz är oleodrääg Än gam ath*ir* til täxtin, jak radh*ir* christi io*m*fru at haffwa ath*ir*haldh i si*nn*e födho, at ho*n* ey haffwi nakot enka*nn*elikit ällir kräselikit fram för andhra, wtha*n* siwkdom äll*ir* storth ärffwodhe thwi*n*gar hä*nn*e thär til, oppa thz jo*m*frudo*m*s äran gömis thäs bätir j trygghetinne, thog likawäl affdömir iak widh*er*törfftena engaledis Thäntidh bwkin formykit fyllis ok tynghis aff math äll*ir* dryk, tha böria skörliffnadhin ok andra lastir sik öffwa Saa at öffra krafftä*nn*a otempra*n* är nidhra krapta*nn*a faal Bleka li*mm*ana twingadhe aff harsäkkeno*m* ok skuradhe, äru syndh*ir*likin tekn til blyghetinna gömo Än thu sigh*er* Midhwäghin ok konu*n*gxlika wäghi*n* j almä*nn*eligho*m* lagho*m* äll*ir* liffw*er*ne sattho*m*, är ekke lofflighit affskedhis gaa Ey häll*ir* bort oppa höghra äll*ir* winstra wäghin taka, loffwas, wthan räth fram Jak star tilkä*nn*a*n*dis, engho*m* i alme*nn*eliko*m* ordin äll*ir* ränliffwe, wara lofflikit ällir höfflikit at liffwa widh*er* enka*nn*elikin lagh For thy enghin kan koma mz tholigho*m* mädhfärdho*m* til nakra fulbordhan, thy at thu synis nidh*er*slaa allas th*er*a reglo som i sa*m*ma sälskapit är, thu wilt thz som thu ekke

formath oppinbarligha Thätta är een alzstingis fakwnnogh gälniska, at retha menighetena wredhe mothe sik, at thu skuli taka saa mangh skoth som personanna taal är, hwilka thu haffwer reth Thätta är fulbordogha människio enkannelikit ok ädhla, at nythia sin krop til ärffwodhit ok til byrdhena, aff hwilko annath bort kastar owirflödoghetena Annat thätta takir til sik tarffwena Hwar ekke är beskedelikhetin j them som sik skulu forbätra, thär afflas enghin dygdhin Athirhallit sith moth owirgangande ok märke är syndinna saak ok faal, ok ekke som menas hälgha forskullilsinna tilfälle Thätta athirhallit radhom wi engalundom, at kroppin hwilkin tileghnadhir ok tiluigdher är gudz thiänist, skuli thu dräpa Här är enghin atskilnadhir wthi, hwat thu hällir legdh dräpir tik mz thino eghno swärdh, allir mz hwngrenom, mz samma bruthin äru ok samma wilin, än thog at akthin är obeskedlikin j genwardoghe gärninginne, thy skalt thu haffwa mattona i thino athirhaldh, tha faar thu fruct
247 aff thinne beskedhelike näpsilse ok liffwerne Thz är een fakunnogh siäl, som opwäkkir j sik ofructsamma pinilsin, swa som hon j them bäthir liffwa skulde, at hon dräper sin mädhhiälpara, thz är kroppin, thär före är siälin oprättaskolandis ok ey nidhertrykkiaskolandis, ok kötidh mz enfalloghe födho är födhaskolandis ok ey dräpaskolandis Thätta är ädhlastha fructin, hwar thiänarin ok härran sik latha wäl nöia, thz är andhin ok kroppin, at om saa ware, at thiänaren wilde wndhirstwndom sik ekke latha nöia, tha skulde han likawäl göra

: som *härran* budhi Ware thz saa at mä*nn*isk-
ı giordhe sin likama wa*n*maktoghan mz
zälighom hwnghir, tho ware thz fafänkt, hono*m*
kot ärffwodhe föreläggia äll*i*r biwdha, mädha*n*
ınskilsin hothar badhe *härran* ok tiänara*n* mz
dheno*m*

¶ Räddoghi*n* ok beskedhelikhetin om the
dhin äru hälagh, tha lära the siälena j thässo
o som för är sakt, ok the giffwa christi jo*m*fru
tta matto, j sino liffw*er*ne Hör dotth*i*r thu
m äst himilsligha liffsins sälskap äll*i*r fölgislaghi
akta at skadhelika tron äll*i*r dristoghetin gör
: ekke skadha swikande tik Haff altidh mis-
ıka*n* om thins krops wanskilse, ok om thit
hit kön Thy nar thu tror tik wara owi*n*ne-
;hi*n*, tha ästh thu snarasth wnnen Thz gabbar
kte swa snarligha th*ä*n som sigh*e*r haffw*er*
ıgit, som loffwit for thz ha*n* haffw*er* w*n*nidh
*m*pson war een starkir man, ha*n*s fio*n*dha formatte
kte moth hono*m*, än qwi*n*nan war hans dödh*i*r
: sino swek

¶ Dauid hwilkin badhe war konu*n*gh*i*r ok
*o*phete, aff qwi*n*no tilfälle fiöl ha*n* j syndh

¶ Salamon thäs hälgha anda anbodh, wä*n*dis
r kötzsins lusta skuld ok kärlek til aff-
ıdhin

¶ Amon konu*n*gsins första son, dömdis for
offlikin omfä*m*pnilse

¶ Förste skapadhe ma*nn*e*n* wart ow*i*rw*n*ne*n*
f sino*m* maka ewo, än tho at thz wart at eno*m*
ıdro*m* wägh Hwat mera, Mädha*n* saa dana
än ok swa mäktoghe, waro forgiffne aff tholko*m*

eth*ir*ligho*m* lukkorsko*m* äll*ir* förrädh*ir*sko*m* til fallit, huru myklo mera wtröner thz könith som wanskelikare*n* är, sin wanskilse, hwilki*n* owis äru, ok böghelikare*n* är om synda ä*m*pnidh, äll*ir* tilfällin ko*m*ma til thz so*m* onth är Thörra ä*m*pnidh förnötis rasklika, om thz nalkas eldeno*m* Saa ok hoghi*n*, hwilki*n* wanskeliki*n* är, mz sakto är wä*n*dh*ir* fran gudhi, om synda tilfälle giffwas, Thak tilfälli*n* borth fron badhe, tha liffw*er* badhe oskadh Hwat skal christi brwdh j thy sälskapino, hwadha*n* aff oprindir dödzsins tilfälle Hwat sälskap haffw*er* liwsit mz mörkreno, war thy ren, brwdh[g]ome*n* är ren, war ren eno*m* ma*n*ne, war ren jo*m*fru jo*m*fru*n*ne christo Thy bär ha*n* fra*m* libellum repudij, thz är the bokena, j hwilke hionalagx stadhgin atskils, for opskriffna sakir, äst ekke thu swa som tik bör, tha bliffw*er* thu wthelykt aff
248 himilsligha brwdha huseno, for thy thu synis haffwa ow*ir*giffu*i*t thin rätta brudhgoma, ok gangit til en a*n*nan Swa som th*ä*n som gwllith plägha göra, ok kosteligha stena j thz läggia, han lethar äpth*ir* th*e*m steno*m* som kosteligasta äru, ok th*e*m läggh*ir* ha*n* j renth gwl, ey thakir han the stena som almä*n*nelighe äru, lika ens holdhne aff wisom ok fawidzsko*m* Saa samwledis gudz äwärdhelike wisdo*m*bir lethar ok spör äpth*ir* th*e*m siälo*m*, som stadda äru i reno*m* kroppo*m*, oppa thz at the skulu wardha hono*m* äro*n*na krona ok rikesins krona O thu siäl, betracta so*m* tik bör, äpth*ir* thz tron kräffw*ir*, om thu äst rätfärdogh brwdh, thä*n*s högxsta konu*n*gxsins ok trolighin, tha haff tik saa at thu bliffw*er* thäs hälgha anda

ıak ok härbärghe, ok mz thinom renlek ängl-
na gōma, ok ekke mz skōrliffnadzsins lustha
inanna bysia, ällir mz giroghetinne rōffwar-
na hola Hōr apostolin, haffwin fridh mz allom,
renlekin, wthan hwilkin enghin människia
ır see gudh Äst thu ekke reen, tha seer thu
ke gudh Hōr dottir thu haffwer thin ärande
thina gärninga oppe a bärghomen, ok ekke
dhre j dalomen, thy thu haffwer engha dwalu
r nidhre, for thy thuästh härrans brwdh,
rilkin härra är owir änglana, thy skalt thu
ıra j blandh änglana mz thinom härra, ok ey
blandh bōndhrena, for thy thu wardhir mykit
hermera märkt aff allom om tik händhir nakot
nga wt aff wäghenom, them som thu loffwat
ffwer Thak här aff en liknilse, thän säkkin
m oreen är, omakar ekke mz sakto thera ōghon
m honom see, thy at han är til tholkit giordhir
skipadhir, at han kan ekke wnfly thz som
ent är Än wardhir thz orent som är alzstingx
ant ällir purpura, ey är smittan saa lithin, at
ey genstan wändhom bort ōghonen, saa myklo
ararin som thz skulle hafua varith bäthir gōmft,
ir som thet skinaktogharen skulde haffwa war-
ı j sinom naturlighom skapnadh Saa märkis
christi thiänista mōō, for lithla syndh, swa at
le stinga fingher aat hänne, än tha at enghin
lar om the groffwa syndhir, som nakor wärdz
ınniskia gōr

Hwadhan aff gaar thätta, mädhan for syndena Th.
vilkin ekke är olika, tilhōre jämpn ok wiis
ndarins pina,

Per. For thän skuld at stadhin hwilkin märkeligharin är, saa at han kwngör allom thänna haffwa höghra opsat Thän andhra siälff personanna miswördhning ok wanskapadha ok stranga liffwernith skylir honom Än thz thu sagdhe at badhom delomen skulde ekke widherfara lik pina, thz är ekke saa, thy at swa som personanna olikt opsath gör atskilnadh j mällan syndenar Saa är thz ok om pinonar, for thy at wärdz människio syndh, än thog at hon synis läth, hon är tho likawäl een
249 thwng byrdh, om nakor andelik persona gör hänne Hör apostolin sighiande, jak wisthe enkte aff syndinne, wthan mz laghomen Lyptidh gör atskilnadhin j mällan syndenar Ey kan thz wara at the persone som haffwa olikt opsath, ällir olika meningh, skulu haffwa lika pino, mädhan thera brwth äru ekke lik Är thz saa at härrans jomfru fallir, tha formaa hon engha the näpst bära, som wärdogh ok fulkomplighin ware, som fallidh är stort til Än een wärdz människia faar sakteligha forlatilse, for sin brwth, for thy hon är ekke bwndin mz nakro lypthe Thz är omöghelikit sigher apostelin, at the som entidh äru oplysthe ok haffwa smakath himilsligha gaffwona, ok äru delaktoghe wordhne j thäs hälgha anda gaffwom Ok jämwäl haffwa smakat gudz godha ordha, ok kommaskolande wärldz dygdhir, ok äru to likawäl falneällir bequäm[e], at the kwnna athir opnyas til synda bätring, mädhan the athir korsfästa j sik siälffwom gudz son, haffwande honom enkte wthan for gab ok atlöghe,

O huru mykit gudz jomfru är j alle ysalhet Th. grathaskolande, hwilkin saa städhir glömskona inga til sik, at hon glömer thz som hon loffwat haffwer Saa at ey haffwer hon thän lusthan som bryllöpit haffwer j wärldinne, ey kan hon ok hopas lön ok krono for sith himilsligha liffwerne, mz hälghom jomfrum j himerike, hwilka sin jomfrudom baro j iordhrike osmittadhan Thänna närwarande wärdz glädhi mistha, ok aff kommaskolande wärldz glädhi faa the enkte Än enghe siäl omwändhna til gudh äptir fallith, är wanhopandis om gudz miskundh,

Liffwa äpthir gudz wilia formaa enghin Per. människia wthan hon är blygh, thy at all oblyghlikhet är dygdhanna dödhir Thän som mz siälffwald springher nidher j pwdzsin, haa skal dragha honom tädhan Saa är thz ok mz them som withandis syndar, aff beradhno modhe, han faar liffwandis nidher j häluite

¶ Athirlyk fäm sinnanna windögha, at dödhin mz sinom skothom kombir ekke in, ok thu bliffwer fordarffwat Thätta tilhöre människio natur, at röra j hiärtana antiggia onth ällir goth Än thz tilhöre the siälinne som lärdh är, at hon borth driffwer thz som onyttogth är Hälghe thankin ällir ondhe tankin är gärninginna liknilse, ällir antiggia dödzsins ällr liffsins witnisbyrdh Kasthis thy borth thz som onth ok fafänkt är, ok gudz mönstir prydhis mz dygdhom, Vakta at thu aldrigh lustas höras älla synas framme oppinbarligha, for thy thu haffwer thän ägharen j thik, hwilkins kärlekir wtelykkir allan kärlek, wthan

före sik siälffwo*m* Gudz rike är j tik, i*n*nantil Hwart haffw*er* thy thu tarff wtganga, hwilkin som synis haffwa ok ägha gudh, hwilkin som är i*n*nanföre all thing ok offwanföre Är thz saa at stadhin är tik til ledho, hwilki*n* thu wthwalde mz e*n*ne hälghe meni*n*gh, äll*i*r for th*e*ra skul som th*ä*r mz tik äro bliffwande ok illa leffwande, äll*i*r for thy at th*ä*r fattas thin widh*er*törfft, äll*i*r for nakra handa skadha, tha ow*i*ruägh at enasth th*ät*ta, at wtha*n* gudh kw*n*ne siälfft himerikit e*n*gha glädhi göra diäfflenom Ey häll*i*r p*ar*adiis första ma*n*neno*m* Thänk gudz närwaru, ok thu bliffw*er* orädh, än thog at all wärldhin wredhgadis mothe tik Än wthan hono*m* kan enghin stadz omskipte göra nakra forbätringh, ok engrahanda goth kan täkkias Wänth thin ögho*n* bort fran hwaria e*n*ne p*er*sone, aff hwilke thu tik wänth*i*r enghin kä*n*nedom, äll*i*r adhra fruct Dčm ok ekke mykit a*n*nars hogh äll*i*r ranzsaka Säth ok ey tik framföre nakon annan for loffs skuld, J hwilko andhro aff thässo nw sagdho onds mistanka äru thi*n*ne siäl e*n*na handa madhka, j andhre är darskapin for thy at th*ä*n thu loffwar j dagh, j morgho*n* straffwar thu hono*m* om han gör thik nakot, thz som tik ey täkkis Neka th*ä*n loffligha*n* som loffwandis är, äll*i*r loffwa th*ä*n som straffan är wärdh*i*r, badhe är lastafult, J andhro*m* th*e*ra är sa*n*na ondzskan, j th*e*m andhra är falska nadhin

Th. Thz höre lösheti*n*ne til, nakon äpt*i*r sinom wilia loffwa äll*i*r lastha ok döma,

Per. Annars ondzsko ow*i*ruindh*er* thu mz thino thulumodh, for thy thz är lidheligharen, at eth

ir onth än thu, tho likawäl wäxir orättin wndhirtwndom större, aff thäns lidilse som othulughir ir, än aff thäns ondzsko som orätthin gör

Om saa är at thu älskar christum, tha bliff dödh alzstingx for christi kärlek skuld, badhe oräldrom ok fädhirnis landhe Ok wordha tik ikke j hoghenom thänkia oppa thz, hwilkit thu or thän skuld haffwer widhersakt, at thu skuli häs bätir thin jomfrudom kwnna haffwa bewaradhan wärdhelika, wardhir thu ok rördh aff fafänghe iro, tha stath stadogh ok gör enkte omskipte, än tädhir thu thän lasthin in mädhir tik, tha faar hu aldrigh roo älla hwilo, thy at fafänge äronne ölghir affwndhin Affwndinne fölghir dödhin Thär nästh styrthir wsla siälin swa som scriffvat är, aff diäffwlsins affwndh ingik dödhin i världhena, ok han fölghir them hwilke aff hans älskap äru Hedhirgiroghir hoghir röffwas j hwiäggia handa matto, ok aff twiäggia siwkdom, iff hwilko annath thera opwäkkir girnilsin Annat sin eghin älskilse Thätta är aff thingeno om älskat är, thz andra gar aff personoune Än iptir thz at för här om nogh sakt är, tha war alan os j mällan war om the tio jomfrunar, thy ir thz ey widhertörfftokt, nw annantidh opräkna, ho likawäl är thz tilläggiande, at wi ärom wsle ic arme i woro liffuärne owir alla människior, iff thy at wi lustoms j thännom harsäkkenom, nz them som ärofulle äru, ok at wi ärum dödhe världinne for christi kärlek skuld, ok at wi ey kulum fafänglika äras, kallom wi enkte j gen aff 251
hy som wi haffwom widhersakt, Än wil jak

sighia nakot höghra sin Hwar äpt*ir* wil fawidzske hoghin löpa wt ow*ir* sins ordhins märke, for täknadh skuld, astwndande at wita hwat han är, thz han haffw*er* glömth j sik, spör han j andhro*m*.

Dott*ir* thz är stor oforno*m*pstoghet, at haffwa himerikis konu*n*gh sik närwarande, ok saa lösligha haffwa sik, höffwiskheti*n*na besldz lösande Än the jo*m*fru*n*ne som sik wil forbätra j christo, bör haffwa hwndradhafalla fruct, the som glömsk är loffwar jak hwadzske säxtio äll*i*r trätio War mä*n*niskia j blandh mä*n*niskior, war gra*n*neligha omskodha*n*de oppa alla sidhor Hwat aat tik kombir, at thu maghe kw*n*na aff gudz nadh swara allo*m* frestilsom Oblyglikin ögho*n* kw*n*no ekke betracta siäli*n*na fäghrindh, wthan kroppa*n*na, j th*em* thingo*m* lustas the wthan til, aff hwilko*m* the lukkas j*n*nan til Än thäs hälgha anda smörilse skal tik alth th*ät*ta lära.

Nar thu haffw*er* nakot at spöria aff sc*r*ifftin*n*e, tha spör th*ä*n som lofflikin är, badhe aff aldir ok aff sino hälgho liffw*er*ne, hwilkin thu kä*n*ner alroghan, ok haffwande gudz räddogha, hwilkin thz sa*m*ma tror ok menar ok älskar mz tik j h*är*rano*m* gudhi Haffw*er* thu ekke tholiki*n* man, tha skalt thu hällir ej wilia witha, thz som thu om twäkar, än aff th*em* lära, aff hwilko*m* thu faar nakor tilfälle at skadha thi*n*ne siäl, swa at thu kombir j nakra wanfrägh.

Glädz ekke formykit Sörgh ok ekke äll*i*r ängxlas for dödheno*m* The siäli*n*na fruct som hälagh är, märkis aldra mästh j hä*n*na glädhi, äll*i*r sorgh Här är likamlighi*n* glädhi Här är

ok andelikin glädhi The persona som slar sik lösa mz mykit diärfft löghe, ok andhra ostadoghet j limmomen, som är änlithe, armom, ällir benom, hon wardhir aff sidoghom människiom forsmadh Swa som nathurlighit är somlighom blomstrom, sik wtuidha aff solinna wärma, ok wärmanom jnne j blomstreno warande, giffwer blomstridh sik j fallor, ällir sina twppa wtfallande Nar wädhrit sik athir wändhir, swa at thz wardhir bläsande, räghnande ällir annorledhis, tha dragha the sik athir tilsaman Saa ok hoghin han är swa som hänghiande j thänna wärldinna ängh, ok ey stadoghir aff dygdhanna fructh, thy swa myklo mera han sik blandar j thänna thimeligha wärldhinna fafängho glädhi Saa myklo mer förestandhir honom wanskilse ok widhermödha, aff ängxlo ok sörgh, j hwilko the timelika glädhin takir ända

Om saa är at frestilsenna bölia wändhir thins hogx stadhga, tha war thu ekke seen til läkiaren ok mz ödhmiwkom scrifftamalom lath op ällir lath taka aff soreno, Skriptomal är menlösonna modhir ok skriftamalanna fruct är forlatilse, tha likawäl scriffta tik saa at thu äst wärdogh at faa aflösningh Saa lath see thin saar, at thu maghe helas Är thz swa at thu 252
lathir see een del aff sareno, ok een del tha dööl thu, tha wardhir thän delins roth som thu gömer, them delenom som nw heladhir är til fordarff Är thz saa at thu scrifftar litith, ok mykit tha draghir thu wndan, tha kombir

aldrigh forlatilsenna fulkomnilse j thy litla, som scrifftath är, til mangha oscrifftadha syndhir

Nar thu lethar äptir them stadhällir tima, j hwilkom thu skalt göra wäl, tha haffwer thu alt thz jnnan til, hwilkit thu spör wthan til, thän stadh som täkkelighast är gudhi til hans offer är thit hiärta Rökilse karidh aff gwl giorth, aff glödhomen fwlt, är rena hiärtadh opfylt mz gudz kärlekx eldh, j hwilkit rökilsith ok aromata läggias, ok sidhan offras til sötmans lwkth, nar mildha kärlekxsins astwndan j hälgha samwithino, mz reno liffsins frägdh wtuidhis allom til äptirliknilse J gudz mildha näpsth tha skalt thu ekke knarka For thy at grymmasta fadhirsins stranghet är ok ey mildhet, nar han spar sonenom syndhande ok ey näpsande honom for sin brwth Hwat thz hällir händhir nar wi ärum standande j dygdhanna forbätringh, ällir tha wi ärum wanskande j lastomen, hwru opta wi wardhom knosadha aff gudz plagho, ällir gislo Swa opta glädhioms ok äroms j gudz näpsth, ällir slaghom For thy han är hälaghir som näpsis aff härranom.

Hör dottir, owir all thing lägh tik win om, at halla endräktena, for thy at gudz koor är en wili j manghom them som älska endräktena ok eth hiärta j the som goth är Hwar ä hwat som offras, tha offras thz til sötmans offer Apostolin sigher opfyllin mina glädhi at j maghin smaka thz samma, thz är samma kärlekin haffwande mz endräktokhet, thz samma kännandis ällir menandis, enkte mädhir kiff ällir trätto, ey hällir mz fafänge äro wthan j ödhmiwktenne The som andhrom

skulu foregaa, ok alle andhre, skipin ok döme*n* sik j mällan, saa at the ey aktin thz th*e*m tilhöre, swario*m* th*e*ra syndh*i*rlika, wthan thz andhro*m* tilhörir Saa föresätz samdräktoghetin ath*i*rhalleno, hwar som osämia*n* söndh*i*r skel godha sidh*e*r, th*ä*r kan ath*i*rhallit göra enkte gangn, Sa*n*ne-ligha th*ä*tta är dygdha*n*na fulko*m*pnilse, at haffwa athirhaldh aff lastome*n* Ok th*ä*r är ekke dygdh-i*n*ne rwm, hwar lastenar haffwa wallidh Th*ä*r kan enghin dygdh bliffwa, hwar atskilnadhi*n* är j dygdheligho*m* sidhom Thy är ey ath*i*rhallidh störra än samdräktoghetin, wtha*n* thwärth amothe, tha är samdräktoghetin störra än ath*i*rhallidh,

Nar thu thänkir wilia syndha, tha akta förth 253
hwat thu forskullar om thu syndar, thz är tryggare*n* före saridh tänkia om sarsins sorgh ok wärk, än äpt*i*r sorith är konnogt disputhera om läkedome*n* äll*i*r helso, Annath th*e*ra är helso*n*na hiälp, ok annat dödzsins wodhe

¶ J ingom tima ok jngo*m* stadh är loff-ligith at syndha, for thy at gudh är alla stadz, hwilkin swa som han är domare, saa är han ok syndhi*n*na hä*m*pnare

¶ Räddoghin ok kärlekin äru gudz starkasta thöma mothe ondho*m* astwndilsom

¶ Reen räddoghe opuäkkir kärleki*n*, kärlekin wtkörir trälara räddogha*n*, Rädz thy saa at thu maghe lära huru tik bör älska Älska ok saa at thu maghe sidha*n* rädhas Thä*n*na närwarande thinga fafänghlikhet föreses ey for andhra sak, wtha*n* for the thinga*n*na skuld, som ko*m*ma-skola*n*de äru Wisselika hwar thu böriar tänkia

om liwsith, thär kombir skuggin mästh til hindher, thy äru the thing bedhandis, hwilkin widhertörfftogh äru Thz hiärtadh är ey sinnadh, hwilkit meer astwndar thz som thz wil, än thz som tarffwas ok loffwas Bätra är thz, at thz onda som een astwndar, komme aldrigh til nakra fwlkompnan, äptir thz som astwndat är, än dräpas mz onda astwndilsa fulkompnilse Thak nw til wara theodora, at enghin aff thino sälskapi forsmar ällir hata tik for thina forskullan Swa som paulus sagdhe sinom känneswän, see til at enghin forsmar thin wngdhom Tre äru yppirsta ok främsta trapponar j wngdomenom, swasom är renleksins fägrindh, lydhnonna gudhelikhet Prelathanna ällir formannanna wör[d]ningx teilse, ällir fulkompnilse

¶ J första trapponne synis här oppa jordhinne änglanna wärdoghet, j the andre är äwinnelikhetinna fruct, j the thridhio gömis nathurinna skikkilse Är thz saa at thu älskar christum, äpthir hwario tha haffwer thu omhoxan om thina foräldra, ällir om thit fädhrnislandh, wthan om tik wilt thu haffwa thz som är jnnan j tik Äägh christum, tha bliffwer thu j thino fädhirnislande Hwilkin som bliffwer j christo ok christus j honom, hwart tarwas honom at ganga Hwilkin som lustas j skärsötonne, han weth enkte aff honagx sötmanom Swa är thz ok mz them, hwilkom thätta närwarande hans fädhirnis rike smakar saa sötheligha, at han hwatzske tänkir ällir aktar om thz som är bätre, ok äwärdhelikit j sinom sötma.

Dödhin hwilkin thu wissastan westh ok ownflylighin, bidha saa ok förekom, at thässins

liffsins wtgangir wardhe äwärdelika liffsins inganghir Jak sigher mz sanno, at dödhin kommande, forma at omskipta thän som han findher liffwandis, Dräpa honom forma han ekke Än hwilkin han dödhan findher, honom dräpir han än ythermera

Hwilkin sigher thu wara liffwandis ällir dödhan, thz kan jak ekke forstanda, mädhan thz är ey widhertörffth, at dödhin skuli borth taka them som dödhe äru, wthan them som liffwande äru Hwi athirkallar dödhin thz söm entidh är owirfaridh, swa som mz andhrom laghom dräpaskolande, Th. 254

Jak sagdhe thän wara liffwande som rätuisona älskar, ok thän dödhan som staddhir är j ondo liffwerne Swa som j godhom människiom foregar liffwidh mz rätuisonne Saa ok j ondhom, syndhinna dödhir forekombir andra dödhin Per.

O hwat mykin ysalhet ok wndhirsam the siälinne förestandhir, som illa skils widh sin krop, for thy hon böria tha försth at wardha wtlänzsk, nar hon skulde lykta sina wtlänzsko ällir biltlägningh, ok tha skal hon äwärdhelika bugha wndhir sin största fionda, nar som äronna frihet skulde hopas Th.

Thz är ekke wndhir, dotthir, at thär hända manligha gärninga, hwar människionna omganga, än thz är ythermera wndhrande ok sörghiande, at wsla människian wil ekke athirbedhas liffsins sötma mz rätuisonne, sidhan hon entidh mz syndinne haffwer smakadh dödhin Hwilkin sik weth ey wara ällir ey wördhir at wara konungh, Per.

han är aff andhrom styraskolandis, hwilka synd-
anna samtykkia oppa andra personο wäghna ey
haffwer smittadh Waktin idher sagdhe apostol-
in, at j ekke haffwin samblandh mz them gär-
ningom, som ofructsama ok mörka äru, wthan
hällir straffen swa dana Alth thz saa straffas
ällir awitz, thz kwnnoghas aff liwseno, männi-
skian weth ekke huru stor hänna wärdoghet
är, hwilke änglanna wärdoghet är skipadh aff
gudhi, til tiänisth Tha skalt thu for wisso
witha gudh wara jblandh människionar, nar thu
seer människiona wärdhelika sik haffwa j gudz
asyn Ey maa thz wara at thär äru änglane
bortho, mz sinne tiänisth, hwar gudh är mz sinom
omgangilsom j människionne Hwat ey äru alle
thiänaskolande andana sändhe til them som taka
helsonna arff Hwat ey sigher apostolin, gudz
mönstir är hälagth, hwilkit j ärin Thän gör
owiruälle j christi krop, hwilkin som mz skörliff-
nadhenom forwärkar ällir skingrar j sik christi
nadh Hwilkin som fwlkomplika älskar gudh, han
tänkir altidh huru gudz loff skal ökias ok hwadhan
aff Sannelika hwilkin een som lustas aff sino
eghno loff, mz fortanka ok beradhno modhe, han
säthir sik j nakra matto fram fore sin härra, ok
sannelika han byggir j lösa sandhin, ok han redhir
sponanar til eldz hwilkom lissmaren är söthir j
godhe gärningh, Fructin fölghir ekke blomstreno,
om blomstridh borth takx for än thz är moghit,
Saa widherfar ok ekke thinne gärningh lönen, om
saa är at annars twnga betala thz som wäl är
giorth, thy at öghlarins hoghir är lös j twngone,

ällir toligx mäniskio hoghir är betaladhir mz
twngonne, ok han är thz skipit hwilkit rimnadh 255
är ok far mith j flodhinne, Vilt thu haffwa
hwilo tha tagh til wara, at thu enghen bakdanta, ey
skadha nakon ällir döm For thy at ondzskofulla
hoghenom jnne är altidh kärlekin til at döma
Ok om saa är at ekke är maktin at näpsa ällir
plagha Än thän som godhir är, swa som han
ey älskar nakon döma, saa ok ey skadha

Thz synis wara owir os j omskiptelike matto, Th.
älthas ällir wardha driffnom, ok ey röras ällir
oroas,

Thätta är stighin hwilkin thu skalt stigha Per.
oppa, thz är at thu skalt honom äptirfölia, om
hwilkin scriffwat standhir Swa som faaridh war han
leddhir til dödhin etc[ra] Wilia hämpnas saar for saar
är enkte annath wthan enfalt onth twäfalth göra,
mz the ondha som wärra är For thän skuld
wari altidh thin mildhet owunnen mothe annars
ondzsko, J thänna twäggia manna kamp är bätra
at winnas än winna Bätra är altidh hälghe sidhin,
mz thulumodheno, än ondzskonna wärstha mothe-
kiffwit ällir genslagith Thy wardhir thu altidh
mz hämpndinne stor ok stark, om thu wardhir
sarghat, ok thu sargar tha likawäl enghin Thro-
faste gudh sigher apostolin, städhir idher ey
frestas owir idhra makt, wthan han gör ok jäm-
wäl prouentona mz frestilsom, at j skulin githa
lidhit Liff thy saa at äptir thin dödh matthin
komma thinna söna framwäxilse j ärwinganna
stadh, ok at the maghin tik beuisa wara liffwande,
bärande tik witnisbyrdh, at thu haffwer them

warit dygdhanna modhir mz thinom godhom äptirdömom

Th. Jak wndhrar huru hon skal haffwa barn ok them sik til ärwinga hwilkin enghin haffwer mannen ok enghin wil haffwa

Per. Blygha siälinna brwdhgomme är gudz ordh, aff hwilko ordhe nar som siälin afflar, huru mangh dygdhanna barn aff thy opwäxir, hwat scrifft kan thz wttrykkia, wthan hälaghir är thän som sädh äghir j israel, hwilkin mz hälgha omgängilsenna äptirdöme, himilsligha fostirsins linea ällir släkte, wtwidar thän hoghin som altidh är blomstrande j hälghom astwndilsom, ä hwaria handa han synis haffwa j gudhi, tha hwilas han ekke, för än thz är plantadh j androm, ok han giffwer wthan forskullan, thz han j samma matto haffwer fangit giffwins, wthan sina forskullan Eeth älskar han, hwilkit widhertörfftokth är, ok thär ängxlas han ekke aff, thy at han skipter mz andhrom thz som han haffwer aff gudhi fanghit

Th. Mädhan gudh är allom swa almenneliken thy är thz rätwisth, ath alt thz skapadh är, skuli wara almännelighit, hwilkit aff enom gudhi är allom forlänth almänligha Hwilkin som draghir handhena athir j gen, j the gaffwonna skifftilse, som han aff gudhi haffwer, tha är nogh witherlighit at han äptir sinne eghne äro star j the
256 som honom är giffwit

Per. Thu ästh mykit fraghen ällir wakande j thinom ärandom Hör paulum sighiande Hwat haffwer thu hwilkit som ey är wthan aff andhrom kommith Haffwer thu thz fanghit aff andhrom, aff hwario

tha wilt thu äras ällir hogmodhas Swa som thu thz ekke haffdhe takit aff androm Een oskrymthelikin, thz är een rätfärdoghir kärlekir ok astwndan til sin jämcristin, är gudhi största ok enkannelikasta offer, fran hwilkom swa opta thu tik wändhir, swa opta spillir thu thit offer, ok tik siälffwa häriar thu nar som thu hathar mäniskiona

Vilt thu ey j enne stakkotte clausula, thz är mz fam ordhom atwakta ällir witha, huru thu skalt liffwa j blandh them thu omganghir, at enghin skuli haffwa omak aff tik,

O Huru mykit jak thär fore gärna gaffwe, Th. oppa thz iak matte thz witha ällir formatte thz saa fulfölia, att iak aldrig nakrom skulde göra nakon oräth,

Saa liff j samkwämdinne höwislika, i moghnom sidhom, at thu ey tarffwas rädhas prelathana, Per. wthan älska them, mz thinom jämlikom haff tik ödhmiwkligha, moth enghom affwndandis Thinom wndhirgiffnom ok them som tik skulu thiäna, forsma engaledis Foregak alla mz gudhelikhetinna äptirdömom ok hälghom sidhwäniom, är thz ok swa at thu thz ey format j gärninginne, tha gör thz fulkomplika j wilianom Akta ok ekke hwat ällir hwilkin thän är, hwilkom thu gör ödhmiwktena, christus weth huru thätta haffwer sik, hwilkit sik skylar for människionne, ey aff omskipteligho|lypthe, Thy äru människionna lastir flyskolande, ok ekke människian Är thy godhir äptirföliandis j sidhom, tha är oc ondhir lidhaskolandis Thän letar sannelika äptir himerike, hwilkin ekke haffwer stiwgh ällir ledho j wäghenom, ällir i härrans wägh til sith säl-

skap O hälghe fridzsins fägrindh, hwilkin som thaghir omskiptelika sidher, hädhan aff älskande, thädhan aff lidhande, ok saa samanklämer j eth, at ey skule thän onde wtkastas som wardhir lidhin, ok ey hällir thän som godhir är fordarffwas som älskas Sigh mik theodora hwat ällir hwilkit är thz stora som gudh kräffwir aff människionne, at hon maghe frälsas ok astwndas O äwärdhelika godhetinna liggiande fää O thimelika sötmans källa, til at forskulla äwinnelikhetinna palacium, tha kräffwir gudh aldra enasth aff människionne hälgha astwndan, thz är om saa är, at wi formaghom ekke wärdhelika ärffwodha, fore äwärdhelikin lön, tha at minzsta liggiande löpom om äwärdelika thinga astwndan Wisselika maten kräffs ällir bedhis äpthir hwngirsins matto Hwilan äptir trötmans matto Saa äptir thy häl[a]gh astwndan är
257 j människionne dyrkas gudh oplethas ok älskas,

Th. Thu gör christi jomfrum aff skälanna skikkan lustelikhetinna yrtagardh, hwar smakin ok lithin omskipteligh in j blomstromen opsupa alla them mz största sötma ok enkannelikom lustha, som läsa blomstren

Per. Hälgha samwidzsins blomster ok fruct äru alla täkkelikasta gestabwdh, j andhelike ok the hälgha scriff[t]s skodhan tänkilse ok lärdhom Haa är thän rättelika kan mätia godha samwitha liggiande fää, Haa formaa at räkna thäs rikedoms

¶ Thän hoghin som mz engho andro faar, wthan mz thy som räth är ok skälighit, han haffwer sina födho j the sötha kräselikhetinne som hälagh är, wthan ledho födhis han widher himilslika

ttir Han födhis ok widh*er*qwekis lustandis ok
ıdhia*n*dis aff th*e*m gästhenom wthan athir-
ındo, hwilki*n*s närffwara är the siäli*n*ne som
äseligh*i*n är, j andelighom thingom ok ärandhom,
än lusthe ok glädhi som aldrigh thömes äll*i*r
i*n*zskas

¶ Än tik här synis theodora h*ärr*a*n*s aker
: hans ängh nogh wara mz blom*s*trom hedradh
: prydh Nw wiliom wi tänkia oppa ändan j
ässo ärwodheno, for th*ä*n skuld at thz är ekke
th äll*i*r skälikit at omskiptelika könidh, än tho
skylskapin alla forbarmilse borth takir mz
dhi*n*ne ok alla mistanka, ok soolbärghane*n*
rhindrar th*ä*n som ordhin ok thä*n*na ärande
ımförir, tha likawäl synis nyttoght wara, nakra
ıppor aff jomfruligha liffw*er*neno, swasom syndhir-
;ha fructh aff blom*s*trande grönskanom här til-
ghia, ok thä*n*na sa*m*mo trappor skikka til the
m sniälla jomfru*n*na skapnadh ok m*ädh*färdh*i*r,
th*ä*r mz j thä*n*na sa*m*ma clausula ända wara
llacionem älla sa*m*ma*n* talan, j si*n*ne sw*m*mo

Enkte är mik täkkeligh*ar*i*n*, Th.
ˀörsta jomfruligha äro*n*na loff är, aff hogxsins Per.
ok kötzsins helhet äll*i*r ok osmiteli[g]het, ok
: ensa*m*pno astwnda*n* at täkkias gudhi j hans
il[s]ignadha asyn, äpt*i*r thz apostolin sigh*er*
ä*rr*ans jomfru tänkir the thing som h*ärr*ans
u, at hon skuli wara hälagh j kroppenom ok
dhanom

¶ Annor jomfruligha löfftilse*n*na trappo
widh*er*säghia alle wärldzliko högbälle, köt-
:om lustha, fädh*i*rnisla*n*de, winom ok frändhom,

aff wäluiliogho hogsins tilbögilse, ok saa mz jämpno löffthe ok lika, skal jo*m*fru*n* halda sik wärldi*n*ne forsmädhelika, at hon ey astwndis aff wärldi*n*ne, ok täslikis haffwi hon wärldena j wa*n*wördhnigh, swa som apostolin sigh*er* Thz forbiwdhe mik gudh at jak skulde i nakro äras, wthan j mins h*ä*rra ihesu christi kors, for hwilk-i*ns* kärlekx skuld wärldhin är mik korsfästh, ok iak wärldi*n*ne Än hwilke som j kytheno äru the kw*n*no ekke täkkias gudhi, for thy hwilki*n* som ekke haffw*er* gudz anda, han är ekke hans.

Tridhia io*m*fruligha trappo*n*na skikkilse är hiärt-adh ok kroppin wthan dwalu ok ge*n*sängn haffwa redhoboghit til lydhno*n*na bodh, Alla
258 sina samsystra foreko*mm*a mz astwnda*n* ok thiän-ist, ok i hälghe ödhmiwkti*n*ne ok renlekeno*m*, äpt*ir* thy h*ä*rrans modh*ir* gaff äpt*ir*dömith, mz stadoghasta tro stadogth bliffwa Äpt*ir* thz siälff h*ä*rrans modh*ir* gänstan hon haffdhe affladh h*ä*rran, böriadhe hon si*n*ne fränko som äldre war, göra sina thiänist Ok swa som apostolin manar, skipthi*n* idh*er* j mälla*n* inbyrdhis hedhri*n*,

Fiärdha är jo*m*frulika äro*n*na fäghringh, sik altidh hindra i gudz ordho*m* mz renasta hiärta Sin hogh altidh haffwa hwilan ok mz h*ä*rrans modh*er* samtala*n*de j sino hiärta Liffsins ordh mz atwakt göma, ok for h*ä*rrans föth*ir* mz maria magdha-lena, sa*m*man sankado*m* h*ä*rrans ordho*m*, mz starkasta wakn mothe owina*n*na ondzskofulla makt tilredha,

Fämpte är aff fulko*m*pnadha länghre wägxsins lop, j hälghe lypthi*n*na standilse äll*ir* j ren-

ffnadzsins lypthe, ey hällir aff nakre falske tryghet
kula syndhirslitas Än aff nakre owishet j fram-
ärninginne rädhas ällir mothe ganga, thy som
ffwat är Swa som enkte gangn giordhe tolghit
öght liffwerne mana ok loffwa, wthan thz ful-
ompnas Hwar aff apostolin sigher, brödhir jak
iknar mik enkte fangit haffwa etc[ra] Somligha
rmykit dristande oppa sins jomfrudoms langha
ömo, dödzsins tima nalkande, blyghetena ällir
nlikhetena hwilka the loffwat haffdho christo,
istho the for sina glömsko skuld, mz allo the
ffwerneno som framlidhit war Hwat fordel är
; komma oppa högxsta spiälan a stighanom, om
va kan hända at thän som thär är kommen,
llir strax nidher j gen Hwat ganghn är ok thz
; haffwa löpit owir thina makt, om thu ekke
rmatte skedhit halla fram til ändan mz flerom
aff thätta dödhelika liffwit thy altidh mistänkt,
va som the hälgha siälana göra, hwilka äptirdöme
ka aff them qwinnom som haffwande äru, ok
arligha födhaskolande, hwar the ganga som
akot är wadhelikit rädhas the, at them skal
akot widherfara, aff hwilko the maghin födha
öth barn Thätta är thera rädde i hwario öghna
likeno Ällir swa som thz skip hwilkit formykit
r ladhit, ok watnidh thakir in, ok godzsith
astas wt j haffwit, ok enghin är hampnen wthan
lippan, hwar fore är enkte j wanom, wthan
kadhin badhe til liff ok godz, än hälgha jom-
unna forbätringh är ekke mötaskolandis, äptir
nnars glömsko ällir lösshet, wthan thz är akta-
kolandis, at hwar en människia takir lön äptir

sinne forskullan ok sino ärffwodhe Här är märkiande at äptir christi jomfrur, hwilkom första ordo thz är skikkilse, är giffwin, äru änkionar nästha, hwilka forsmadho hionolaghino ok wärldinne,
259 offra the sik siälffwa, ok hwat the ägha gudhi, swa som äptir mariam anna gangandis, the hälgha änkian Om tholigha änkior talar apostolin Hwilkin som sanneligha är änkia, ok owirgiffwin aff allom, bliffwande ensammen, haffwi sit hop til gudh, ok standhe stadhelika j gudhelikom bönom nath ok dagh Än the änkian som liffwer j mykle kräselikhet, hon är dödh j blandh them, ok the som haffwa sik j forwiti, swa som dina, thär fore mistande ey wthan storth armodh, thz the loffwat haffwa Stande christi jomfru starklika oppa sinne trappo, bidhandis äptir syndhirlikin lön, stiödhiande sik altidh widher gudz hiälp, tröste aldrigh oppa sik siälffwa, än änkian hwilkin antiggia mz lypte ällir mz dödzsins wilkor, misthe sin man, glädhis ödhmiwkligha, at hon äptir kötz lustans wtrönilse, forskulladhe at komma til sanna brwdhgoman, ok hon planthe j andhrom mz ordhom ällir äptirdömom, helhetinna fäghrindh, hwilka hon misthe j hionolaghino, ällir j andra matto, ok enkanneligha haffwi them til sin spegil, hwilka jomfrudomsins blomstir giffwith ällir skikkadh haffwer them christo, til äwärdelikith hionalagh Änkian skal wara jomfrunna modhir, afradhande hionolagx stadhgan, ok alla manna omgango Wari ok swa som mwren, kringom trägardhin, j hwilkom balsamus wäxir ok aromata, ok sighi them thz som apostolin sigher Syndenar kände iak ekke, wthan

' laghin skuld For thy thz som forbiwdz j
;homen, astwndas söthelikaren, owinsins äggian
ıkyndande Laghin äru andelighin, ok människ-
ı likamlighin, ok hon är saaldh wndhir syndena,
.är fore skal hon läggia sik win om, at j gen
ı thz som misth är, oppa thz at hon maghe
laktogh wardha j komaskolande äro The som
lith haffwa ok thär fore äptirsta skulu wara j
.ndh andhra jomfrur, hwilka glömth haffwa
nfrudoms ärona, ok bort fran sik kastadh gudhe-
a räddogans äro, alt renliffnadz höwislikhet
hälgha blyghethinna blomstir, Mädhan enghin
ıda both kan liknas swa store syndh, skulu the
la nidher före allas thera föthir, som j sam-
·ämdhinne äru, sörghiande, sokkande ok grat-
de Ok haffwa the här til hafft främstha stadh,
ı haffwi nw hädhan j fran thän äptirstha, oppa
; at the maghin atenast wnfly häluitis pino,
r som andra jomfrur j stadoghe tro, widher-
ffwande himilsligha brwdhgomanom, taka
ärdhelika fructinna lauream thz är awärdhe-
in krona, for jomfrudomsins blomstir, wäl be-
.rath ok gömth,

Hon haffwer hardh wilkor som fallir j sköra Th.
:wernidh, badhe for thy at hon haffwer misth
.rldinna lustha, ok swa for thy at hon ey maa
mma til krononna, ınz them som standande äru

Hwat skal jak sighia om them fallith haffwa Per.
jomfrur wilia kallas ok j blandh jomfrur räk- 260
ı Swa som jak läs ok huru jak thz besinnar,
·ffwis jak ekke fram föra, än hwat skal jak
hia Allom lastelikom syndom, thz är allom

growasta syndom, thz är mandrap, tiwfnadh, hordom etc[ra], äru wtmärkta syndhirligha syndabätringh, än ensampnom jomfrumen mz wiil wigdha ok wtmärkta, atskililegha fran folke mz biskops ringh, til christi äwärdelika brwdhir, ok in i änglanna gömo anthwardadha, om saa är at the falla, tha findher iak aff hälghom forfädhrom, til thera synda bätringh enkte wttrykth

Th. Hwi saa

Per. For thy at swa som enkte är hoghtidheligaren än jomfru stadhgin, saa är ok enkte faal diwparen, om saa händhir at the falla Enkte är sälaren än thera stadhge, enkte ok wslaren [än] thera fall,

Th. Hwat är tha görandhe, är wanhopandis

Per. Engaledhis wthan stande op manligha, ok stande framdelis starkligha klappe, ällir bulthe til liffsins källo, ok haffwi nw swa stora waku til at forwärffwa nadhena, som förra war glömskan ällir forswmilsin j falleno,

Th. Hwat är sighiandis om hänne, som haffwer kastadh blyghetena, hwilkin enkannelika holpin är äptir fallidh, ok gar athir til spyonar j gen, ok wardhir swa som störtande j förra orena liffwernit, enkte athirhaldh ok engha widhersyn haffwande, hwat wardhir här aff,

Per. Hänna ythersta tima ok armodh wardhir wärra [än] hänna förra onda, hwilkit onth wardhir allom them som äru wändhna til renliffwit, om the ekke halla thz the försth loffwadho, wthan wanwördha sina första tro, thy haffdhe them bäthir warith, at the haffdhin enkte wisth aff sannindinna wägh Än sidhan the honom wistho

aa skämmeligha honom forsma, borth gangande willena stighana, for thz som enkte är Thy wa som sakt är klostirgiffna jomfrur skulu ıpthirfölia härrans modher, hwilkin som thiänte ılizabeth, forekommen aff them hälgha anda Saa kulu ok nw the som yngre äru, thiäna them som ıldrogharin äru, ok the gamblo skulu lära them om ynghre äru, födha them, bewara them, war-:wnna them som fiöllo Är thz saa at the alle ;öra sina syndabätringh rättelika äptir apostoli ırdhom Wi som starkaren ärum, skulum lidha hulelegha thera wanskelighet som mindra for-nagha, ok ey täkkias os, ok hwar en aff os skal äkkias sinom jämcrisnom, til thz som goth är, ık honom til nakra forbätring, ok thz är honom 'mpnogth Hwilkin är thän som moth thänno ;enknorra, hwilkit aff manghom händhir, swa at ıär görs twärth amothe, än j skulin ekke saa ;öra, wthan giffwin hällir aff giffno, ok hogswalin, ıt ey skulin the wardha swa som opsupna aff ıngxla, ok fulbordhin j them kärlekin Hwilkin :en som forsmar sina systir, äptir fallith görande 261
yndabothena, hon forsmar gudh, alla syndara ;örande rätuisa ok sighiande Hwat ey thän som 'allir standhir ey han op Ok thän som affwändhir ır, kombir ey han j gen, hwilke saa sighia Gak borth 'ran mik for thy thu äst oren, nalkas mik ekke, :hänne skulu wardha rökir j minne wredhe, ok ırännande eldir allan daghin, thz är äwärdhelika Til hwilkin skal jak wändha min öghon, wthan ;il thän fatigha, ok thän som anghir haffwer j ıiärtano, ok rädhandes är min ordh, ok thz wakta

at thu ey forsmar thän som sik wändhir fran syndinne, ok forbra honom ekke thz han syndadhe, Mins at wi ärum alle swa som j fordarffwit O hwat stor härrans miskundh ok mildhet är owir them, som sik wända til honom, alle forbätrin sik aff kännedom, manilsom, ok radhom, j allom wisdom, lärande ok manande idher siälwa, som apostolin sigher, j psalmom, ympnom, andelikom sangh, j nadhinne siongande ok frögdande j idhro hiärta, för härrans asyn Alth thz j görin hwaria handa thz wara kan, j ordhom ällir gärninghom, alt gören j härrans ihesu christi nampn, thakkandis gudhi, ok fadhrenom om honom, at the maghin komma til äwärdelika brwdhgoman, kallande, tilhiälpande, krönande Hwat hällir j äthin ällir drikkin, ällir j annath görin, alth saman görin j gudz äro, Warin the hälgho kirkio wthan synda tilfälle, enghin rethande til oro ällir omak, ey aktande hwat idher är nyttoght, wthan hwat mangom är nyttoght, oppa thz at the maghin wardha frälste Alth wardhe höffwisligha j blandh idher, ok äptir rätta skikkan Än hörom ändan j ware talan Rädz gudh ok göm hans bwdhordh, thz är hwar en människia, thy at bodhordzsins ändhe är kärlekin aff reno hiärta, ok godho samwith, ok tronne, ey skrymtelike.

See theodora, här haffwer tu swa mykit som gudz nadh wnthe mik, ok thz thu beddis, thy sanka til samman j thässo waro ärwodhe nakor smaa blomstir, fly wärldena, letha ok spör äptir christum, War ekke seen at röra thina föthir j hans smörilse sötha lokth Thäns dwala

enghin som löpande är, hwar räddhin älthir r körir, ok han wälwileligha löpirällir draghir, lekin biudhir, lönin framkallar Än nar thu nbir fram til stikko märkit, tha saktas thänna lan ällir stiwngin, ok kärlekxsins sötme bliffwer ır, förekommerskan ällir föregangherskan, takir ·th räddoghan Hon wtuidher kärlekin Äptir ıa fructhir ok ärffwodhe kombir hwilan, äptir ghin fädhirnis rikith, äptir skuggan nadhinna s, läthias thy ekke nw at löpa j myklom sweth, dhan thu faar sa mykit gooth, nar thu kombir m, hwilkit alt redho liggher ää nar thu kombir, r mz är här nw wars dyalogi ände, thz är 262
gias wara samtalan, j hwilkom alt warth ärwıe ändas, takkinne mz föliande ok bönenne, ıan saa kan wara, at thu kan minnas nakot ra forsumath, hwadhan aff thu matte än ytherra tik forbätra, for thy thu wardhir aldrigh th aff gudz ordhom, ey wilt thu, ey formath ı ok Thär fore äst thu wärdzskyllogh offra lhi loff ok hedhir, ok for thz at thu ästh aff ıs gaffwo, hans skapadha brwdh ok wen

Här lyktas niondha boken ok börias the tiondha boken

[in siäl wälsigna härranom, ok all min inälffwe hans hälgha nampn Tik loffwi himlanna himla, :hriste konunghir ok skapare alla thinga, änglıa ok människionnar, jordhinna ok haffsins, ok

alla the thinga*n*na som j th*e*m äru, synlighi*n* ok osynlighi*n*, si*n*nelighi*n* ok osi*n*nelighi*n* Hwilki*n* all swa som the tik tekna, ok kwngöra th*e*ra wndh*i*rsamligha mästara ok görara, Mädhan hwar een nathur hwar ath syndh*i*rligho*m* atskilnadh sik j mälla*n* atskilda wttekna tik wara th*e*ra skapara, ok enkte aff th*e*m är fafängliga skapat, wthan hwart haffw*er* saak ok skäl, swa thz mi*n*zsta som thz största, hwi thz skapath är O gudh hälagh*i*r ow*i*r alla th*e*m som hälaghe äru, thin wisdomb*i*r for hwilko*m* jnkte kan skylas, föreko*m* alt thz thu skapat haffw*er* For thy haffdho the tik ekke warit ku*n*nok, for än the skapadhos, tha waro the ekke än os skäligho*m* kreaturu*m*, äll*i*r haffdho the aldrigh wordhit kw*n*nogh, wthan the haffdho för warit skapadh Thy liffdho alla omskiptelika thinga sakir, thi*m*melika framgangando*m* j tik owmskiptelika, ok jämwäl allas th*e*ra skäl, ok thz war j thi*n*ne föresyn, wthan tima, huru thu wille hwart eeth thing skapa a skapnadzsins wäghna, nathura*n*na, fägrindi*n*na, j rörilsom, matto, skikkilsom, nar thu wilde ok huru thu wilde j timano*m* Thy swa som thu h*ä*rra uiste himilin ok iordhena· j ophoffwena wtha*n* thina kä*n*no omskiptelikhet j thi*n*a gärni*n*gx atskililse

¶ Än mä*n*niskia*n* for sins wisdo*m*s tranghet, swa som ho*n* ey formaa begripa aff nakro*m* skälo*m*, huru O thu war gudh skapadhe tillika ok entidh all thing Swa ok huar formaa ho*n* j tro*n*ne see, huru ey i nakro*m* staad äll*i*r timeligha, wthan j allo*m* thingo*m* ok altidhästh thu närwara*n*dis, huru thu ey ästh större j th*e*m som större äru,

ällir mindre j them som mindre äru, wthan allirästh thu j hwariom enom, ok hwar een ästh thu j allom, thz är at thu [äst] allir j allom, thu oppehallir ok samanhallir all thing, thu skipar alth Swa wndhirsamlikin ästh thu j minzstha thing, som thu ästh aff store makt j storo thing, Mädhan swa är oo alla kreatura aldramäktogaste skapare, ok thera skipare ok styrare, at thu ästh alla stadz närwarande, j hwat rörilsom ällir trappom 263 minna siäls skal iak böria at letha ok spöria äptir tik, at iak maghe wärdogh wardha at finna tik, ällir sanneligha huru skal iak mik siälffwan aff mik thapadhan opfinna, ok mik mz thinne nadz hiälp opfwnnan, samma nadh mädföliande, huru jak maghe tik opspöria ok swa finna Enghin spör tik rättelika ällir äptir tik lethar, wthan han aff thinne gaffwo först findher sik, draghandis athir fothin aff willonne ällir aff sinne willo, j hwilke han är wrangligha farin, aff wäghenom fran tik, glömande rätuisonna wägh, ok sik insänkiande j sina eghna wsalhetz mörkir, fran tik gangande Människionne sik siälffwa känna, är haffwa sporth ällir haffwa letadh, ok dörena haffwa oplatidh til at spöria äptir tik Thz syndaren gar fran tik, hwat är thz wthan at han sannelika gömer sik för tik, skylande tik for sik siälffwom, for thy han wändhir sik wth aff thino liwse Än tik oppinbaradan wnflyr han ekke thin doom, Sigh thy minna siäls O högxsta människionna helsa ok liws, hwilkin som lysir j mörkrit, ok mörkren begripa ällir taka enghaledhis tik, Sägh minne siäl, inbläs j min hogh hwilkin thu haffwer

skapadh, huru jak skal spöria tik op Ok spöriande, huru jak skal tik fi*n*na ok hwar, är thz swa at iak opfar j himilin, tho ästh thu th*ä*r Far iak nidh*er* j häluite thu ästh th*ä*r, thy kan enghin stadz tranghet, ey är stadhin swa lithin äll*i*r trangir, at han formar häktha tik, hwilkin ey thakir himbla*n*na ok jordhi*n*na wiidh, at mik är th*ä*r fore tarff at wttänia mik j stadho*m* äll*i*r li*m*mo*m*, äpt*i*r tik spöriande äll*i*r letande, antiggia j öghom äll*i*r j andhro*m* kropsins rörilsom, omkringfarande ok opfi*n*nande tik, hwilki*n* mi*n* siäl älskar ok sighia*n*de, haar giffw*er* mik thz at iak maghe tik wthan om hwsit mi*n* brodh*er* fi*n*na, ok th*ä*r tik kyssa Äll*i*r skulu*m* wi wthe spöria äpt*i*r tik, ok skulu*m* wi bidha äpt*i*r tik, mädhan thu hall*i*r alt til saman wtha*n* til, ok i*n*nan til alt opfyll*i*r tu Enghin stadh*i*r är som sakt är wthan thina närwaru, hwilki*n* som ästh alla stadz i*n*narst j allo*m* thingo*m*, ok wtha*n* om all thing Äll*i*r fw*n*no the tik j wäghenom, hwilke tik sagho wthan til mz enfallo syn, aktande tik wara een pelagri*m*, ok tho likawäl ey witande fw*n*no the j sik, oc aff the samtala*n* j haffdhin idh*er* j mälla*n*, brw*n*no the hetelika j*n*wärtis Thy sagho the hono*m* häll*i*r fran wara*n*de, hwilke aff gudz kärlekx eldh kändo hono*m* bätir j hoghenom, hwilkin the förra j sino*m* likamlika ögho*m*, okw*n*nogha*n* ok pelagri*m* mento wara Äll*i*r är war konu*n*gh*i*r saa opspöriaskola*n*des aff os, at thu ok wili os mz obegriplike matto opspöria sighiande, trolika
264 siäl lath mik see thit änlithe, lath höra thit liwdh j mi*n* öron, ok thz som p*ro*phetin manar sigiandhe

ılkins *hä*rranom ok ha*n* nalkas jdh*e*r Swa som .n me*n*te at thu hwadzske kä*n*nir wara rösth l*i*r änlithe, wthan at wi talo*m* ok latho*m* see ırt änlite, ok lankt äru*m* wi fran tik, wthan . nalko*m*s tik Hwat ey sighiom wi ok tik, kom : lath see thit änlite, tha wardho*m* wi frälste ıu spör äpt*i*r os *hä*rra, mz nadhi*n*ne ok mis- ı*n*ne*n*ne, ok wi spörio*m* äpt*i*r tik mz hälgho*m* twndilso*m*, bidhiandis aff tik wara wsalhetz ttilse ok helso, O thu *hä*rra gudh, aldrig ördhe mä*n*niskian äpt*i*r tik, wthan ho*n* haffde ›pit at hon fw*n*ne tik Thy giffw*er* thu astwnd[an]- ıa at nakor äll*i*r alle skulu spöria äpt*i*r tik, : maktena giffw*er* thu th*e*m som spöria, at the aghin fi*n*na tik ok finnas aff th*e*m Thy for *ä*n skuld hwilkin tik kä*n*nir ok tik äpt*i*rfölgh*i*r, tha*n* twäkan faar han thz ha*n* astw*n*dar ok ›t*i*rlethar Thu wilt milheti*n*na fadh*i*r spörias, .u wilt nadhi*n*ne förelysande opfi*n*nas, thu före- ›mb*i*r th*ä*n som löpande är, at thu hono*m* skuli)ra rikan O christe ihesu, thi*n*na kreatura ıtzste fadh*i*r, opnyare ok älskare, haar findh*e*r k ällr hwar, äll*i*r huru ku*n*ne mä*n*niskan spöria l*i*r letha äpt*i*r tik, wtha*n* thu föreko*m*me th*ä*n ›m äpt*i*r tik spör, th*ä*n foreko*m*na främia*n*de ra länge han fw*n*ne tik, Thu opwäkkir th*e*m ›m soffwa, at the skulin opstanda, ok th*e*m som thi äru stingir thu hwasligha, at the skulin pa, ok at the ey skulu wanskas, hiälpir thu ı*e*m, thu giffw*er* th*e*m drykkin ok mathi*n*, ok thu ır th*e*m O christe thins kärlekx saar i*n*fästir ıu th*e*m som helbri[g]dho äru, at the skuli*n* sik

skyndha til tik wäl sarghade, hwilke j si*n*ne dylsko förra waro illa helbri[g]dho Thy giffw*er* thu alt thz at wi äru*m* godhe äll*i*r haffwo*m*, hwilki*n* som gaff at wi skullo*m* wardha, ey takir ok thu nakot aff os, wtha*n* thu som siälff godhetin äst förra giffw*er* wtha*n* forskullan O wndh*i*rsamlika sötma*n*s mild[h]eth O dyrkaskola*n*dis nadz sötme, mz thino*m* lagho*m* lärer thu os, thu giffw*er* makt at fulko*m*na thin lagh, thu ökir j os godha forskullan, ok thz som thu giffw*er*, löner thu mykit fructsamlighare*n*, thy tilbör ok tilhöre alt goth thi*n*ne nadh, ok at mä*n*niskia*n* sik forbätrande forskullar tik, engho*m* är thy wäl wtha*n* tik, for thy mä*n*niskia*n* är enkte wthan tik, hwilkin nar som ho*n* glädz ok skodhar sin wanskilse, ok tröstir j sina falska gälniskor, bort wändh aff thi*n*ne sa*n*ni*n*dh, tha fall*i*r hon j sina eghna mörkhet äll*i*r j sith eghit mörkir, thz findh*er* mä*n*niskia*n* j sik siälffwe, th*ä*ntidh hä*n*na hiärta borth gar aff thino sa*m*uidz liwse Sa*n*nelika thi*n* rena sa*m*widz opspörilse, swa som ho*n* opwäkkir hoghin til the j*n*nermera, saa rensar hon the ytra, at j
265 the andhra skuli skina thit biläte j mä*n*niskio*n*ne, j andre liknilse aff tik intrykt Nar wi wändo*m* hoghin til wndh*i*rstandeliki*n* thing, mz indra wilkoreno, tha wndh*i*rstando*m* wi j nakra matto, aff hwat wndh*i*rstandh rensadhe wi nalkoms nadhi*n*ne förelöpa*n*de aff rätuiso*n*na fruct, thi*n*ne liknilse Thy skodho*m* wi tik wan gudh ok wan frälsara wärdzskylleligha, mz loff tak ok wälsigna*n*, at thu wille skapa os, th*ä*ntidh wi ekke waro*m* Fortapadha fornyadhe thu, j döpilsome*n* sa*m*skapadhe

hu, thu gafft oss thi*n*na åwi*n*nelikhetz looth ok
el J hwat matto ku*n*no*m* wi swara ok fult göra
hins sötma othömelike kållo, hwilkin os giorde
ffwande aff dödho*m*, söner aff trålo*m*, thins
ikis samårffwi*n*ga aff biltlagdho*m*, ok wtdriffno*m*
› h*är*ra gudh högxsta helsan, allas th*e*ra som
hine åru Thu liwsit, liffwith, ok obegripeligha
ygdhin, allas thi*n*na söner Hwat skal jak ath*ir*-
iffwa thino*m* ath*ir*giffwilso*m*, hwadha*n* aff sigh*er*
*ro*phetin Huru skal iak ath*ir*giffwa tik mi*n*
*r*ffthe, hwilkin mina eghna låpa haffwa atskililigha
›ffwat Ware thz swa at alla mina li*m*ma wåndhos
twngor ok j röstir, huru formatte iak th*är* mz
öra thino*m* sötma wårdzskyllokt loff ok tak
'hik loffwar jak mi*n* gudh ok mi*n* h*är*ra, tik
rar jak, tik offrar jak mi*n*na låpa kalffwa, at
ık skulle ok ey fafångligha wara, thz giordhe
ıu Fafångligha haffdhe jak waridh skapadh*ir*
k haffdhe jak ekke kånth tik mi*n* skapara Thy
ru the aff allo godho thome, som hwatzske
å*n*na tik åll*ir* thz forskulladho, at thu skulde
'ara th*e*ra ledhzsagare Än thu h*är*ra tu åsth
'ar fadh*ir*, wi åru*m* tråkki*n*, thu war giwtare,
Vi åru*m* ok alle thi*n*na handa gårni*n*ga, Thu
affw*er* minz oppa wara mwl, hwilke skingradhe
'aro*m* j babilonis stigho*m*, ok ydumee wågho*m*,
l thi*n*a söner j eth sama*n*sankaskola*n*dis, kom
ı til jordhrikis, ok åpt*ir* thi*n*ne makt hwilki*n*
›m år alla makt ow*ir*gangande, syntis thin mis-
wndh Saa giordhe thu wara krobbo til hime-
kis palacium, ok thz giordhe thu at thi*n* krea-
ıur, hwilkra mat*ir* war sorghi*n*na brödh, skullo

fi*n*na änglа*n*na math, ok jordhena hwilken som bar tidzla ok tyrne, skuldo the mi*n*dra astwnda, ok oppa hä*n*ne mi*n*dra säffwin läggia, O war gudh thu letthe äpt*ir* thy som thu haffdhe misth, ok j tapadha ma*n*neno*m* opreste thu thit biläthe, mz ordho*m*, ok järtekno*m*, hwilkit ensa*m*pth godha the stora röffwarane diäfflane halff liffwande lätho äpt*ir* sigh liggia, wthan thu haffdhe aff ophoffweno giorth mä*n*niskio*n*na si*n*ne beqwä*m*, at wnfa thina kä*n*no, ok mz skälo*m* witha haa thuästh, tha haffdhe thu fafängligha for hä*n*na skuld all thing skapadh Samaledis laghi*n* haffdhe thu fafängligha giffwit, äpt*ir* hwilko*m* ho*n* skulde haffwa liffwat Sa*n*nelika o christe fafänglika haffdhe
266 thu ko*m*meth, mando*m* takaskolande for os Än mä*n*niskia*n* haffdhe frith wilkor til at atskilia onth ok goth, mz naturliko*m* wisdo*m*, hwilko*m* thu tilökte laghin ok nadhena, at mä*n*niskia*n* formatte thz ho*n* wiste ok kände, ok högxta nadhi*n*na mildhet, hwilkin tilhiälpirska är, at radha ok främia withit, som forlänkt är til skapara*n*s hedh*ir*, ok mä*n*niskio*n*na gangn O h*är*ra thy giordhe thi*n* forno*m*stogha foresyn, ok sniällaste wisdo*m*bir wara nathur mz liffwa*n*de siäl Ok swa so*m* thu giordhe hä*n*ne j rörilsom si*n*nelikin, swa ok j wisdo*m* begripligi*n* ok skälighi*n*, oppa thz at thi*n*na osynligha thinga tilgangh*ir*, hwilki*n* allo*m* dödhelikо*m* mä*n*nisko*m* är wansa*m*bir, matte allo*m* aff th*än*na synligha thinga*n*na betracta*n* ok ow*ir*uägilse, th*e*m syndh*ir*ligha som ren hiärta haffwa, wardha möghelіki*n* til at ni*m*ma ok opfi*n*na Thz är skriffwat, at alle the äru hälaghe so*m* rene

:u j hiärtano, for thy the skulu see gudh j
lom thingom, thinne nadh förelöpande altidh
tälommen ok wan wilia, ok äptirföliande mz
odha gärninga möghelikhet Thy tilbör tik allir
edhir ok ära warom gudhi, alla rätuisonna
ılda Thz är thin ensam gärning, at wi ärum
äl skapadhe, ok at wi wiliom tik wäl, thz wi
ırmaghom Thu owiruant thän starka kämpan,
wilkin sina dirffwe kastadhe oppa thin kaar, thz
r mankönit, än thu bant honom ok the karin,
ız är människior, som wärdogha waro til höffwe-
gha thiänist, tokt thu fran honom, hwilkin kaar
thu war gudh, thz är thina wtualda, them
iordhe thu thinna äro mönstir ok hälgilsinna
;adh, ok thins wisdoms säthe ok wtuälilsa fram-
;ank J hwilko mönstir at tik maghe wardha
ffradh täkkelikit offir J wndhirsamlike matto
ffrar thu os, för thz som är offraskolandis aff
ıinom gaffwom, at offridh skuli offras äptir thy
om widherbör höffligha ok gudhelika Ok aldrig
ffras tik täkkelikit offir wthan thz offir som offras
r giffwit aff tik, Än een aff thinom som tik
'one ällir trolika waro ¶ abraham thz honom
wdhit war at offra ey dräpande, thz offradhe
an rätteligha

¶ Cain offrande, offradhe enkte Thy at
ıera meningh som offradho war omskipteliighin,
ıär före atskildis j thera forskullan alt thz som
ffradhis Än thän är sääl hwilkins astwndan
ıu opwäkkir at loffwa, ok lypthit, thu förekombir
hwilkins offir thu anamar, ok anamath, thu be-
'arar ok gömer Än huru optha människionna

wsalhet ok blindha glömska*n* tik wtkörir aff thässo thino mö*n*stre, swa opta hindhra th*e*ra kärlekir so*m* willefara all laghlikin offir, at swa so*m* thu ow*ir*giffw*er* thit mönstir for wara ondzsko skuld, swa wa*n*uördh*ir* thu wara högtidh*er* ok warth offir, for thy alle the som tik offw*ir*giffwa, the
267 scr*i*ffwas j iordhi*n*ne, ok the fridhi*n* omskipta*n*de, fi*n*na enkte wtha*n* stridh ok örlöghe, wthan the först kä*n*na äll*i*r witha atskilnadh mällan frihetena ok träldome*n* Än for thy at thu äst fadh*ir*, tho giffw*er* thu ekke ow*ir* ow*ir*giffna sönir, bortlöpande ath*i*rdragh*i*r thu Högfärdogha äll*i*r fortruthna bögh*i*r thu mz näpsti*n*ne ok hwggome*n*, at tho at minzsta äpt*ir* pr*o*pheta*n*s ordh, skuli twange*n* giffwa hörlsi*n*ne wndh*i*rsta*n*dh, ok th*e*ra widha wägh*i*r kringom gärdhadh*i*r aff thino tyrne, wardh*i*r th*e*m tilfälle at opletha förra bondhan O h*ä*rra swa takir thu thin kaar j gen, hwilkin the hedhniska owinenar thoko j iherusalem ok fördho til babilonem, ok thu mz thino*m* wino*m* anthwardha*n*dis th*e*m ath*i*r j th*e*ra städh*i*r ok säthe, ok gino*m*stwngno mz thinom misku*n*samligha krok ormsins kinben, roffwith wtdraghir thu hwilkit han röffwadhe, ok ath*i*r bar thz thit som thy bör wara Ok th*ä*tta är thä*n*s högxsta höghra handhz omskipte, nar som thu aff thi*n*ne mildhet thakir j gen thz som nidh*er* war förth til limbum Ok nar thu aff mörkreno hwilki*n* som äst sa*n*na liwsith, gör liwsith Hwilki*n* är th*ä*n som forma wttrykkia thi*n*na ow*ir*gangilse äll*i*r hälaghet j th*e*m karo*m*, som nw är aff sakt, j hwilko*m* gwtno*m* karo*m* thu gömer thit liggiande

a, ok til thins eghins kärlekx, allir j thinom
rlek gör thu dödhelika människio hiärta swa
m eldzsins logha Hwat är war gudh, wthan
dhin fornötande, nar thu redhir tik ödhmiwka
änniskio hiärta til thit mönstir Hwat star tha
madh fore, wthan at alt hwsit brindher wthan
atto, for thy thz lidher starka loghan, J syon
a opqwekir thu eldhin, ok j iherusalem gör thu
iona Än mz mindhra eldhenom rensar thu os,
: j them störra stadhir thu os j thino storo
ald Til the glädhi som owirgar alla glädhi,
: til äwinnelikhetinna liws Hwar the som thär
ma, drikka ok törsta, for thy thz som the haffwa
nneth är osighelika söth O war konunghir,
var är thz aff söthmanom, liwseno, hwgnadhenom,
: nadhinne, hwar thin syn them som kalladhe
u ok wnfanghne, jngiwthir rätwisonna sool, ok
thändhir thän kärlekx eldh, hwilkin aldrigh
släkkis Thär öser thin hälgha brwdh mz
issastha syn, hwilkit hon nw takir otwäkeligha
hörlslinne, ok tha gar with owir widhundridh,
mmande aff giffne nadh The thidhande som
rdhos ok sagdhos aff thy fädhirnislandeno,
ädhan the waro swa som biltlagdhe j främadha
nd Thz är hälgha äwärdhelikhetinna närffwarandis
adhge

¶ Swa som ey dröffwir himerikis inbyggiara
e thinganna aminne som waridh haffwa Swa
ra them ok enghin ängxla, aff thy som är
mmaskolandis j nakro owisso, wthan thär är
tidh thz samma Ok swa som the j hälaghetinne
virgaa dödhelikhetena, swa owirgaa the ok

ow*m*skiptelikhetena, ok th*ät*ta är th*e*m til nadhi*nn*a, hwilka the fw*n*nidh haffwa ok anamadha stadhfästilse, ok til ena oändelika glädhi ok tryghet,
268 at the aldrig faa makt ok aldrigh wilia til at synda O äwärdhelikin tryghet O trygh äwärdhelikhet O dödh*i*r hwar är nw thit kiff ok trätta O dödh*i*r hwar är thin stiwngh*i*r O war gudh hwar äru thi*nn*a endasta brwdz wäktara ok hä*nn*a ondzskofulla häriara Hwar äru jnälffa*n*na ange ok alzskona siwkdoma wärkia Hwar äru th*ä*nna grym*m*a wärldi*nn*a gälniskor, altidh j allo*m* stadho*m*, fatikdome*n* j största brädzsko ältande Hwar äru the ondzskofulla mä*n*niskio*n*na härinslikhetir, Hwar äru philosoforum, thz är the naturlika mästara argumenta äll*i*r disputera*n*, colibistarum päni*n*garäknara köpslagha*n* Swikfulla hogha skrymtelighin commenta sa*m*sätni*n*g, allas th*e*ra ami*n*ne forfors mz liwdheno, ok alla alme*n*nelika jordhi*nn*a ha*m*mar är syndh*i*rbrythi*n* Än the hälgha pauperculam, thz är thina fatigha brwdh, hwilka thu j lithlo*m* tima, ok swa so*m* j eno*m* punct haffdhe ow*i*rgiffwith Thu ath*i*rkalladhe hä*n*ne j stora frögdh ok glädhi, ok oplästh for hä*n*ne paradysi yrtagardh, for thy at swa som hon haffdhe waridh ko*m*pan ok sa*m*syst*i*r j plagho*n*ne ok motegangeno*m*, swa ok äwärdhelika j hoghswalilsome*n* O äw*är*delikin gudh, omätelighin j thi*n*ne äro, obegriplikin j thi*n*ne nadh, otilganglikin j thino walde Hwat söthme dreff tik th*ä*r til, at thu wilde swa mykit goth hwilkit goth är ow*i*r alth goth, skipta mz skäligho creatureno, wtha*n* thina eghna minzskilse, ok at thu swa wilde

lyptha mä*n*niskiona skapadha äpt*ir* thino biläthe liknilse, hwilkin fallin war stwpoliggia*n*de, ok a for hä*n*na oprättilsa skuld wart mä*n*niskia, ilki*n* so*m* ästh äwärdhelighin gudh, ok gafft : wndh*ir* the omilla ma*n*na waldh, som tik ighadho ok drapo, oppa thz at hon skulde *m*ma til sin stadhga j gen Hwat skulu*m* wi raste gudh swara til tholki*n* osigheliki*n* kärlek, rna aff allo hiärta skulu*m* wi tik älska, enghin ı bedha*n*dis for alla the tiänisth, wi formagho*m* : göra aff allo*m* th*e*m li*m*mo*m*, thu os giffwit ffw*er*, thz wi äru*m*, thz som wi formagho*m*, ulu*m* wi offra tik waru*m* h*är*ra ok waru*m* dhi O thu war h*är*ra ok gudh, thu giorde all ng j wisdo*m*meno*m*, thu som är höghre än nblane Himblome*n* sik nidh*er*böghia*n*de, nidh*er*- : thu oppa jordhena, görande wara helso mith iordhi*n*ne, thz är j jo*m*fru*n*na qwidh Ok th*ä*n m thu mildeligha skapadhe hono*m* frälsthe a mz wald ok stora makt, for thy at himil jordh ok alt thz j th*e*m är, hwilkit thu : mä*n*niskio*n*na skuld skapadhe, formatte ekke ilsa hä*n*ne, ok th*ä*r förra war syndhi*n* ow*ir*-ta*n*dhe, th*ä*r kom nw nadhi*n* ow*ir*flytande)t*ir* warth mörk gaff thin nadh sit sken, moth wara wanfrägdh wardh thin ära)rdh margfallogh Ok wara yth*e*rsta tima äru)rdhe mykit bäthre, än the förra timana *r*a haffwo*m* wi nw mera opborith sidhan wi ırdho*m* ath*ir*takne, än thz war som wi mistho*m*, *ä*ntidh wi wordho*m* wtkastadhe, war stath är ghre än wart faal war diwpt til, ey skulu*m* wi

for thy o härra öpthirmera mz förtänkto modhe
269 falla, oppa thz at wi skulum thy starkaren opstanda, wthan hällir j tik starklika standa, hwilkin som wart liff äst, at wi ey skulum falla Som scriffwat är, min starklek skal jak göma til tik, etc^ra^ min gudh min miskundh, ey är ok thinom sönom wanhopaskolande, tho likawäl hwilka thu haffwer wäl giorth j hopeno Hwilkin j thänna resanna ark, hwilkin wadhelighin är, händhir at falla, ällir j thänna människionna blindhe, händhir at fara wilth, om hwar en ganghir til syndabätringinna stadhga, ok forwärua sik plastridh mz angrenom ok idhroghanom, mz sorgh ok grath Hwem haffdhe thu käraste gudh til wen, om thu lothe forfaras alla them som äru dygdhanna owener, Ware thz swa at thin stranghe dombir dömdhe strax til dödh, hwan en som will faar, haa hölle tha bryllöps högtidhena mz tik j paradyso ok mz lambeno Hwru mykla fruct haffdhe thu takit aff thinne brwdh, hwilkin spädh ok fakwnnogh war, swa som annor sma trä nyböriande til at wäxa ok blomstras, om thu takit haffdhe saulum bräzskofullan, ok nw wtreddan thär oppa at han skulde haffwa j thino farahws giort skadha, swa som annar warghir, Om saa ware o härra, at the alle forforins som genwardoghe äru thinom laghom, hwem giordhe thu tha aff thinom owinom til thina winir Thu wardhir oblidhkadhir aff manghom thinom sönom, än thin blodhir hwilkin thu gafft j wärdh for os, han är mällan thina rätwiso ok war broth, mz hwilkom thu sigherwinnande nälgde til korsit, thz som

nwardogth war Sannelika thätta är ey lithit
ırdh, at thu wilde giffwa thins sons liff for wan
dh, aff hwilkins blodh wi ärum heladhe til
ın siwkdom, ällir aff warum siwkdom, j hwilk-
ı jordhan wi finghom wart liff Ok wthan alla
ıra forskullan wordhom wi som salde warom,
ılste Sannelika härra ok war gudh, thu wisthe
rat j människionne war, hwilke thu jnwärthis
ı mykla wisdoms ok skälanna fägrindh haffdhe
ffwit, at hon matte mz them thingom som
nlikin waro wndhirstandit haffwa thin osyn-
in thing, ok saa matte hon haffwa hallidh sina
tta skikkan ok lagh, thin kärlek foresätiande
om skapadhom kreaturum, ok thina dyrkan
ırdhelika hallith Huru ädhlaren människio na-
ur är, ok swa myklo mera friheth hon weth
: haffwa owir all annor creathur, saa myklo
thir bordhe hänne sik haffwa Än o härra, oc
ır gudh, owir alt sötasthir, thin margfalla nadh
wisar nogh liwsligha, at skälin wtskilia ok
ma, at människian är ey wndhirdane for nakro
eathure, wthan wiliandhis Hwat standhir nw
ı annath före, wthan mz fulkompligha ok liff-
togha wndhirstandh, skodha thz som framlidhit
them skodhande idhkelika som fallidh haffwa,
thera näpst, ok haffwa widhersyn for thera
gangh Ok är thz ey forlatande o käraste gudh,
wi wthan athirwändo mz hetasta astwndilsom,
ılum haffwa wara akt til thina gaffwor, j hwilk-
ı thu kallar os wth aff thänna wärldinna mörkir,
thit biläthe wanskapadh aff wara afsinnilsa
ırkir, opnyar thu ok til eth opspöriaskolande,

hwilkit widh*e*rtörfftelikit är, opwäkkir thu hoghin
270 j marghahanda omskipte, wtha*n* fruct j thino*m*
mästirlika wisdom, hwilkin alt ow*ir*gar, wi äru*m*
sa*n*nelika thin kreathur skapadhe j christo ihesu,
j godho*m* gärnigo*m* hwilka thu o war gudh
haffw*er* förereth, oppa thz at wi skulu*m* liffwa j
th*e*m Eth är thy widh*e*rtörfftokt En är thin
dwffwa, thin fulko*m*plika Een är hä*n*na modh*ir*s,
hä*n*na födh*ir*sko wthualda Een aff twsandha
wardh*ir* fw*n*ni*n* j thino*m*, Vnus thz är een heladhis
j probatica piscina Een aff tio som heladhe
wordho äll*ir* rensadhe, takkadhe gudhi Ok dauid
badh ena äll*ir* bedhis ena For thy at aff allo*m*
thingo*m* är eth widh*e*rtörfftokt, är thz thy swa
at wi tako*m* eth ok skiptho*m* thz j dela, tha
mistir hwars ens delens atskililse enheti*n*na
na*m*pn ok thingith, ok alt thz som skärs j stykke
gör talith, ökia*n*de merilsen, ok dela*n*na äll*ir*
stykkia*n*na ökilse är hoffwdstykki*n*s mi*n*skilse
Hwat thu mi*n*skar aff su*m*mo*n*ne mz thy ökir
thu dela*n*na taal Hwilkin är nw th*ä*nna wndh*ir*-
samligha enhetin, mädha*n* hon är mz swa store
säffwin opfi*n*naskolandis, at nar hon är fwnnen
tha atskilio*m*s wi ekke j mangha dela öpth*ir*mera
Hwilkit är thz ena hwilko wnfanghno, all widh*er*-
törfftelikhet badhe andhelikin ok likamlikin, thakir
ända, ok äpt*ir*kombir hälaghetin begaffwat äll*ir*
prydh mz alzskona godhe fruct Hör israel, h*är*ran
thi*n* gudh är een Een gudh ok alla mä*n*niskio
fadh*ir*, hwilkin som är ow*ir* alla ok ow*ir* all thing,
ok j os allo*m*, thz är th*ät*ta ena mz hwilko himillin
ok jordhin sama*n*sädz, andin ok likame*n* hwilkra

bäggias atskililighin brädzska all*i*r astwndilse fulko*m*plika forsonas, ok törsth ok hwngh*i*r Swetth*i*r ok hithi omskiptas j äwi*n*nelikhetina stath Ok j thässo ena görs til enkte alla saka, ärande, konste, girnilse*n*na stwdera*n*, mangskona räddhe*n*na, älskilsi*n*na, glädhi*n*na the som onyttogha äru, hopsins, fasans, ok alla fafänga gärni*n*ga til lika bliffwa, alt th*ä*t*ta forwardh*i*r ok wtsläkkis. mz allo, aldrig mera wardhaskolandis Thy är nw h*är*ra wärldi*n*na nath mörk ok störma*n*de, hwario e*n*ne mä*n*niskio wadhelikin j hwario fiätino j näruaro*n*ne Än himilslighe nadhi*n*ne dagh*i*r skal nalkas, oändhelika äro*n*na dagh*i*r, fägrindhi*n*na ok nadhi*n*na dagh*i*r, högtidhi*n*na ok glädhi*n*na dagh*i*r Th*ät*ta är th*än* daghin hwilkin thu som liwsit är, lysandhe mz äw*är*dheliko sken giordhe, j hwilko himla*n*na ok jordhi*n*na prydilse all sama*n* fulko*m*pnas, nar mä*n*niskio*n*na födzlo fägrindh dödzsins bandho*m* ow*i*rwnno*m*, kombir j rättan stadhga Ok nar mä*n*niskio*n*na fria wilkor j fulko*m*ligha rätuiso*n*na frihet, wardh*i*r fräls Nar som äw*är*dhelika konu*n*gxsins brwdh faar sina margho*n* gaffwor, ok sina kräselikhet so*m* hä*n*ne loffwat är, nar so*m* dwffua*n* thz är thä*n*na sa*m*ma brwdhi*n*, hwilki*n* syst*i*r ok wen är Th*än*na äw*är*dhelika brwdhgoma*n*s wardh*i*r sino*m* brwdhgoma tilfögdh, j fulko*m*pliko*m* kärleksins eldh Hwar brwdhgome*n* mz brwdhi*n*ne frögdhas, ok een mz eno*m* äras äw*är*dhelika O h*är*ra war gudh, godh*i*r ow*i*r alla thinga godhet, thu äst alla hälaghet*i*nna summa, thu fu*n*deradhe ekke 271
for nakra fafängo skuld thin stadh iherusalem,

wara modh*er* j alla creatura opböria*n*, hwilkins grwndhwal thu sagdhe tik siälffwan wilia wara, oppa hwilki*n* grwndhwal thu skikkadhe j thino*m* wisdom, aldra dyrasta stena tilredda ok wthwghne mz största mästirskap, ok j store äro mente thu wighia hono*m* Ok thz som thu wäl böriadhe haffw*er* thu bäth*ir* fulko[m]pnath ¶ Äpt*ir* grathi*n* glädhina ¶ Äpt*ir* wäghi*n* fädh*i*rnis rikit ¶ Äpt*ir* stridhena loffwadhe thu sigh*er* ok hwilo Thy äst thu o h*är*ra fulko*m*plighi*n* fridh*er* ok lustafull*i*r sötme, allo*m* th*e*m som kalladhe äru til thin Aff hwilko*m* sötma ok j thino*m* kärlekx logha bri*nn*andis, thä*n*no liffweno framlidhno sik sigh*er*w*n*na, wndh*i*rstanda the j tik, for thy thu äst nw ändalyktin til th*e*ra ärffwodhe ok til th*e*ra stridh, ok thu äst thins riddara ära so*m* sigh*er* haffw*er* wnnith Hwat faa thä*n*ne til si*n*na liffs äw*är*dhelika gaffwor, hwilko*m* aldrigh mer skal nakor owen hindra aff thi*n*o loff, ey mä*n*niskia, ey ängil, ey i*n*wörtis äll*i*r wthwörtis, hwar enghi*n* är sorghin om thz so*m* waridh haffw*er*, enghi*n* räddhin om thz som komaskola*n*dis är All ledha är lankt bortho, for thi*n*na syons brone äll*i*r hethe, alla th*e*m görande törstogha som tik see, margfalla gör fulbordoghasta kärlekxsins makt wtha*n* ända Hwat frögdh, ära, glädhi, sötme, nadh, helsa ok hwgnadh*i*r th*ä*r är, withnas j thy at th*ä*r ökis äll*i*r takx alla thinga opri*n*nilse j rena hiärtans syn, hwar liwsit altidh lysande ok aldrigh wanskande är, hwar ängla*n*na brödh j sik haffwa*n*de alzskona lustha ok smak, j aldra handa sötma, mä*n*niskio*n*na hiärta stadhfästande Thins fors

lustelikhet opfyllir them mz osighelike glädhi, hwilke thär äru, hwar alzskona nadz fulkomp[lik]het altidh aktas ok sköthis Hwilkin aff enghom tankom bebindhis, at hon ey är lofflighin wtuidhas Nw är än fatandis o käraste gudh ok war konungir, them som pelaghrima äru, fädhirnislandit, them som thwingas aff fatikdomenom äran, them hwnghrogha mättan, them jiärnomen liggir frihetin, them som grathir hwghswalilse, them som miskunsamme äru miskunnen, them fridzsama fädhirnis arffwit, them som renth hiärta haffwer fulkompligin gudz syn, them som rätuisligha haffwer warkunnan owir tik o christe, alla hälaghetz fulkompnilse ok fulkompnogh opfyllilse Swa forelöpir altidh thin liffaktogha nadh thinom, hwilke kalladhe äru giordhe ok hälghadhe aff thinom hälgha smörilsom, ok samma nadh äptirfölghir milleligha görande aff tik, hwilkin som konunghir ok prästir är, thina söner konungxligha thiänara, hwilke ey aff blodheno ey hällir aff kötzsins wilia, wthan aff gudhi äru the föddhe, könidh ok ämbithit andhuardha tik andhelighin barn Hwat ey skel wärdhelikhetin ok äran them fran tik Hwat sigher han här aff, som thin lönlik ärande wisthe, käraste wener wi ärum alle gudz söner, än syntis ekke än hwat wi skullum wardha Wi withom thz at nar thz wardhir oppinbarth, tho wardhom wi honom like, for thy wi skulum see honom swa som han är Liknilsen haffwer han wnth os, widh nakra sins nadz matto Jämplikhetena haffwer han wndhantakit Hwat skulum wi thär höra o war gudh ok härre, war konunghir

272 ok domare Hwat är thz so*m* wi meno*m* at wi skulu*m* af tik höra, ok thu äst sighiaskolande Hwat annath, wthan kom mi*n* syst*ir* ok mi*n* brwdh, j mi*n* yrtagardh, jak haffw*er* skuridh mina mirram mz mino*m* aromatibus, th*e*m yrtomen äll*ir* th*e*m dyra smörilsome*n* wälluktando*m* Jak aath honagxkaku mz mino honagh Jak drak mith wiin mz mi*n*ne miölk Nw är winthrin framlidhin Haglidh, rägnidh, slagh, ok sniön bort foro, ok blo*m*strin synthos j ware jordh Blömstrande wingardhana gaffwo sina lukt, ok turtur dwffwo*n*na röst är hördh j ware jordh Stath op ok skynda tik til mik, kom wt aff libano, kom thu skalt krönas O gudh wara siäla liws, giff os andelika wndh*i*rstandilsi*n*na liws, at wi magho*m* finna wäghin til tik, huilk*i*t ey är möglikit wthan thu gar fore, j hwat sa*n*ni*n*dh skulu*m* wi see thz os bör at see, wthan thu os oplysir Hwat kw*n*no*m* wi see äll*ir* hwat liff fam wi see, wthan wi förra liffwom j thi*n*ne gaffwo Haa är th*ä*n som in skal gaa j yrtogardhi*n*, hwilkin saa lustelikin är, hwilkin thu loffwar, wthan nadhin gaar fore wägledha*n*de, mik oplysande ok widh*e*rqwekiande Hälgha siälin O gudh ok war konu*n*gh*i*r, hwilki*n*s sa*m*with haffw*er* alzskona lustha yrtagardh, ok the änghia som aldra bätzsta lukt giffwa aff sik, swa som aromata, hwar skälegha si*n*neth plantar ok dyrkar dygdhenar, th*ä*n hälghe ande bär til watnidh, the*m* som dyrkat ok tilredh är, ok sa*m*mi andhi*n* sankar sa*m*ma*n* fructena ok gömer hä*n*ne J thä*n*na yrtagardh tha haffw*er* syndi*n*na tistill enkte rwm Th*ä*r kä*n*nis ekke skärsötho*n*na beska

Thär brindher ekke lastanna ok kötlika rörilse nätla, wthan hällir tho lokkar thz opp blyghetinna roos, ok thär brännir kärlekxsins wiola, renleksins lilior skina thär j sinom hwita lith, hälgha frägdhinna balsama swetthas thär, bönanna rökilse rykir, ok all nadhinna wälluktande sädh är thär saa fructsamlikin, at thär sädz enkte thz som ofructsamlikit är, thär fallir enghin fruct aff, for timen kombir Thänna yrtagardzsins dyrkara om han är fraghin, tha faar han honom göddhan, grönan, ok frian, j thänna yrtagardzsins saal redhir thu o christe blötha sängh, thär hwilas thin ande, ok aff blomstrande samwidzsins mönstir fulkompnar han himerikis paradysum Thär wardhir thy blomstrande liff j allom thingom, liffwandis dygdh j allom, for thän skuld o thu gudh, tu skalt wara all thing j allom Huru tha Swa at hälghe stadhin ok thin hälgha ok wtwalda bliffwilse jnnebyggis swa aff tik, at han liffwe aff liffweno, lyse aff thino liwse, aff thinom fridh haffwi fridh ok rolikhet Före wndhfangna nadhena giffwin tak ok hörsämio mz ödhmiwka thiänist, oppa thz at han maghe aff thinne äro wara ärofullir Mäktoghir aff opsupne makt Wiis aff thinom wisdom, rätuis aff thinne rätuiso, aff dygdhinne dygdhelikin, aff äwinnelikhetinne äwärdhelikin Hwaria handa goth, hwaria handa helsamlikhet hedhirlikit, owmskiptelikit, 273
oforgänglighit thär är, thz takx aff thinne oändhelika nadh, thär är hädhan j fran hwila wthan ärffwodhe, dagh wthan nath, liff wthan dödh, manadh aff manadh, högtidh aff högtidh,

glädhi aff glädhi, ok alt wari j tik glädhinna ämpne, at hwar een bliffwer wndhirgiffwin sinnomen mz äwärdelikom lustha O gudh ok war konunghir, nar wi thätta foresagdha wärdzskylle[li]ka aktom, tha farom wi äptir engho thy som wthan om os är, wthan äptir thy som tarffwas, af ty som vtan til om os är War högtidh är ekke j thänna wärldinne, wsle ok fulle af ondhom lustha, for thy hon är ffwll aff alle ysaldhet ok armodh, ok glädz människian illa, nar hon ekke glädz aff thinne sannindh, wthan aff lyghninne Almoghin aktar ok dyrkar altidh högtidher for högfärdh ok andra fafängho skuld, ok ey gudhi ok hälghom mannom til hedhir The letha wthan om sik, äptir thy hwilkit jnnan j them är, om the thz wndhirstodho, the spöria äptir enom dagh for fafänghonna fruct skuld, ok forefatadh sinne, ok ey akta the sacramentidh, thz är atskilnadhin mällan sannindhena ok liknilsena, hwar fore högtidhes dagha hallas Än rätuisonna dyrkare, altidh haffwande akt oppa äwärdelika liffwit j sinne andelika wndhirstans skodhan, han haffwer j sik altidh högtidher, for thy han haffwer sina glädhi alla aff sannindinne, ey hälghar ok högtidhis daghin honom, wthan hällir han frögdhandis j tik o gudh hälghar daghin Tholike glädhias j sammo glädhi mz änglomen, ey kan ok thera glädhi fortakas mz manghra handa twangh ällir dröffwilse, Rätuisom är altidh högtidhis daghir, for thy rätuis människia blandar enkte synda ärffwode j sina högtidh, thy thän som äghir liffsins frihet, han haffwer stiwg ok ledho moth lastanna wk, ty

öpir han j tronne ok hopeno swa länge at han
akir hwilo j tik mz fulkomplikom kärlek o gudh,
war all rädde wtelykkis, j hwilkom kärlek hwat
rthualdhir gudz wen skal rädhas, han findher
nkte Nw mädhan swa är, at wart dödhelika
kal j fara thz odödhelika, ok wart forgängligha
llir rötelika, thz som ey skal forgas ällir röthas,
m swa händhir at dödhin wardhir opsupin j
igherwinninginne, ok nya creaturit j gen kräffwir
ina opbörian j fulkomplighe frihet, ey at enasth
thirbedhis, wthan hällir findher, nar thz kombir
om fulbordokt är, ok thz görs tompt som een-
lels ällir aff dele är, ok thz wi nw swa som j
peghle ok j mörke scrifftinne, ok tha fam see
nlite widh änlite Sidhan standhir enkte annath
ore, wthan en kärlekir owir alla, j allom, ok mz
llom, j enom stadh j tik o gudh war härre,
war all högtidh är fulkomplighin, hwar enghin
ff jnnebyggiaromen wtelykkis, jnghin ok aff
wenomen optirmera tilstädz thär in takas Thy
r thz öppit them som kalladhe äru oc Hwat thu
hem loffwat haffwer oc Sannindin hwilkin loff- 274
wat haffwer, for thän skuld at hon ey kan swika,
hy hallir hon redhoboith alt thz, til hwilkit thera
ro wändhir sik, som hänne loffwat haffwa, ok j hänne
ru wakande Ware thz swa at hon swike nakon, tha
ware hon ekke sannindh, ok trodhes thy fafängligha
omaskolande, om the thing som loffwados, komme
kke Än alt goth aff framlidhnom timom, thinom
älghom mannom skikkat war, swa klarlighit j
iffwande rikeno, at mz thins sons dödh ok op-
tandilse, warum dödh första ok andhrom aff-

skrapadhom, wart liff liffwandis j tik, toke alt thz äwärdhelika, for thän skuld os hände aff thino godho haffwa takit wilt Thy framsäthir thu tik siälffwan war gudh for lönanna gaffwo, hwilkis som mz sanne älskelikhetinne foregik, them som föresedhe äru til liffwit, tik äptirföliande j nadhinne, ok thu them äptirföliande föregangandom j samma nadh

Här lykthas jomfrunna speghil

[Per.] See theodora nw haffwom wi mz margfallom skälom ok ordhom stadhfäst j the hälgho scriffth äpthir ware formagho, hällir theande än samansätiande, kwngiort jomfrunna spegil j gudhi gärningena görande, maxan swa som trötthe, ärum wi kompne til ändan j thässo ärffwodhe Nw höre tik til at döma, huru wi haffwom lopith fructsamlika ällir fafängligha Mädhan thu haffwer fanghit mz thinom genträttelikom atspörilsom, thz som thu haffwer äptir farith, thz är stora blomstir kärffwan, samansankadhan j scrifftinna ängh,

Th. Hwart eeth ofulkomlikit thing tilstädhir ekke nakon märkelikin dom ällir pröffwelikin, for thy at thz är ekke lankt fran thy, som straffan är wärth, hwilkit nakot affdraghir fulbordoghetinne, thy är thz swa, at thu wilt halla thz som loffwat är, tha lath ekke brysta thz minzsta, äptir minom dom, tha bör tik swa göra, lath thy see fulkompnan j thino lypte, ok mat thu sidhan läggia pännan owir ena sidho, ok swa moth thu göra hälaghsmal

Hwat är min glömska, mädhan thu straffar Per.
ıik, läth mik hänne höra liwsligha

Thu haffwer loffwat äptir thz scriffwat är, Th.
är j samma book, at thu skulde wttrykkia widh
ndan, huru thän hälghe ande j sinom omskipte-
kom gaffwom, marghfalleligha wtuiddher, ok j
ik owmskifftelikin, fadhrenom ok sonenom, tha
kawäl j äwärdelikhetinna stath är samnatur-
ikin ok een Nar thätta är löst hwat star sidhan
gen, wthan thänna clausula, at gärningin är ful-
ompnadh

Mik minnis thätta haffwa wtloffwat, än jak Per.
rilde at thinna spegils wiidh kwnne wara thinne
tuderan til nöghio ok fulnath Thu math j honom
y atenast thit änlite, wthan allan kroppin skodha,
t thu maghe witha hwat som til är,ällir hwat
om fattas j thinne skikkilse Sannelika scrifft-
nna känna är adams biltlagdoms lykta, hwilke
s foregangande, förelöpom wi natthena, j hwilke
vi naturligha lidhom synanna morkir O huru 275
nykin sötma hon flyther til thera hogha, som liffs
ödhona bedhas Wiisdomsins honagh inguthith
them som helbrygdoge äru, j wndhirstandit
örstis swa myklo mer som han smakas ällir kännis
igh thy himilsligha brwdhgomanom, hwat tranan
hu haffwer for scrifftinna lustha ok kärlek, ok
igh swa, kwngör mik hwar thu hwilas, ok hwar
hu gör thina midhdagx maltidh,

Om maltidhena ällir hwilona thänna spordhe Th.
ak gärna, om swa ware at iak finghe nakor
war,

Per. Midhdagx timans liws är altidh höghre, hetaren, ok klarare*n*, än andra tima om daghin, j hwilko*m* christi brwdz hälgha kärlekin ok aktin ok fulbordogha wisdome*n* är märkth*i*r, äpt*i*r apostolsins ordh, sighia*n*dis kärlekin wara lagha*n*na opfyllilse, hwilki*n* nar som han gömis j gudhi, tha gör han aldrigh nakon tidh illa j jämkristno*m*, thy är th*ä*r brwdhgo*m*ma*n*s tro, hwila ok födha, hwar som hälgha jo*m*fru*n*na sa*m*with är opfylt aff fulko[m]plikom wisdo*m* Th*ä*n wisdome*n* som kombir aff höghdhi*n*ne är försth blygh*i*r, th*ä*r nästh fridzsambir, matteleghin äll*i*r sidhelighi*n*, redhoboin äll*i*r hanterlighin, godho*m* samtykkiande Full*i*r aff misku*n*dh ok godhe fruct J thässo*m* middaghenom takir ha*n* sina hwilo, hwilko*m* hälgha sa*m*with foreseer äll*i*r foreredh*i*r stadhin Än for th*ä*n skuld at thu swa j*n*nerligha bedhis ena wttydhni*n*g aff thä*n*na blo*m*strena, wtganga*n*dis aff jesse kwisth, synis mik th*ätt*a sa*m*ma blo*m*stir wara sätiaskolandis ok plantaskola*n*dis aff jesse släktz kwisth, hwar bäth*i*r findz withit aff malni*n*gh, om nakot kan wärdogth här aff framföras än aff scrifftin*n*e Sakteligharen til wndh*i*rstandit är si*n*nen for öghome*n*, hwar före theer osynligha skälin, thz som thu wilt sidhan mz ordhome*n* kwngöra, byggiom thy wisdoms hwsith, mz sino*m* pelaro*m* äll*i*r stwdho*m*, hwilko*m* mz andeliko wndh*i*rstandilse skikkadho*m* ok oprestom til foresagdo blo*m*stris wndh*i*rstödilse, j sama andhans nadh, wndhro*m* ok wndra*n*dhe loffwo*m* hono*m*, for hans margfalla' gaffwor, ok th*ä*r före at han wille os foresee fridhzsampt hws, hwilkit wara

skulde war tilflyilse oc wntsätning, ok alla waro helso stadhfästilse, ok os sialffwa offwan oppa thär byggiaskolandis Thär mz loffwom honom före the margfalla fructhena ok nadhena, aff opta rördho blomstre flythande, ok thär före at thätta blomstridh wthan forskullan wilde skapas allir wäxa aff qwiste, ok wthan forskullan skifftas j mällan the hälgho kirkio barn, hwilkin wi ärum kristne män.

[Här börias the älloffta boken]

Annan grwndual sigher apostolin, maa enghin [Per.]
läggia, for wthan thän som lagdhir är, hwilkin som är christus, oppa hwilkin grwndhual mange byggia, än for thy at the äru omskiptelike, thy wardhir ok bygningin omskiptelikin, thär äptir wardhir ok hwars ens lön Somlige byggia wedh
höö ok stikkor Somlige gwl silff ok dyra stena 276
Än eldin ranzsakar hwath hwar en haffwer bygth Hionalaghit ärffwodhar thär om, at the skulu sik j mällan haffwa täknadh Thy bära the til saman thz som ey är mykit fallith, ok skal thy thz thär fore kastas j loghan, Än jomfrun hwilkin som tänkir oppa härrans ärande, huru hon skal täkkias honom, hwilkom hon haffwer sik andhwardath ok pröffwat, hon samman hänthir the thing som siälsyn äru, ok thär före kostelikasta, ok the äru wärdogh at läggias oppa wärdoghan grwndhual J thännom fam ordhom jnnelykkias alle the som trona haffwa til sith fundamentum,

thz är grwndhual Swa som thera akt är, swa är ok thera bygningh For thera ärlika gärninga faa the äronna lön Ok twärth a moth the som oärlika gärninga göra, the wnfly ekke eldin Hwilkin thy mz klara hogxsins syn atwaktelika skodhar thän wisa mästir mannen christum gudz dygdh, ok gudz wisdom, huru han bygdh haffwer swa kostelikit hws, mz siw pelara, thz hwggandis wt aff hedhninganna hardhetz bärge, ok op j högdhena resandis, maa han faa wndhiruisning aff indhra äptirdömom ok kännedom, hwat thännom grundhwalenom hwilkom all thänna siw pelaranna bygningh widherhänghir, är oppa byggiande, ey skal ok thz lönas, huru pyntelika oc huru nytteligha thännom siw pelarom möthir bloomstridh mz siwm stiälkom, j hwilko siwfalla uadhin togh hwilo Honom for thänna sak pännan styrande, om hwilkin war talan är Thinne atspörilse skulum wi äptir ware makt swara til nöio Än först aff thäns talsins dygdh siw, hwilkit samansätz aff sinom trem delom, wiliom wi nakoth lithit tala,

Th. Föresändnom hwars ens thingx beuisningom, hwilkins dygdh wtlethas skal ällir sannindh är bätra ok saktaren tilgang at finna sannindena Sannelika thänno taleno om mik minnis rättelika, tha fins enkte taal j scrifft thinne märkelikaren ok högtidhelikaren, ok thär mz hwat stadoghet thz haffwer j sik ällir j sinom delom, thz beuisas thäs framsätningh ällir fulbordhan

Per. Sanneligha betractatom thy thänna talsins delom, kommom wi mz sakto til thäs fulkompnilse ok opfyllilse Huru kan thän faa känno

oppa allo stykkeno ällir thingeno ällir ärandeno, hwilkin ekke weeth ällir kännir delena

Mädhan alth ok delana äru athirtakilse nampni allir ordh, är ty ey wndhir at thän som wanskas j delanna känno, kan ekke begripa thz som alt är Sigh thy Th.

Aff trem sins köns speciebus fulko[m]pnas septenarius thz talidh, antiggia aff eno ok säx, ällir aff twem ok fäm, ällir aff trem ok fira Enkte taal aff sinne eghne formärilse ällir wtuidilse fructsamligaren, wardhir sinom delom fulko[m]plikaren Ok aff thässa talsins första del hwilkin monas sigx, thz är enhet, thz är källan ok oprinnilse til all tal som är syndhirlika hwario talino wtskildo fran thy andro, ok thz är honom doghande som sik wttänia wil at känna sin gudh 277 ok sina siäl, ok jomfrulighit liffwerne gömaskolande Enkte beqwemmelikarin är jomfrunne än enhetin Thy swa länge hon weth enkte aff them fridzstadhga, som är mällan hustru ok bonda, owirlöpir ok framliffwer hon sina tima j them laghom, som ensampnom personis tilhörin Sannelika thz talith sex, hwilkit eno tillaght, gör siw, thz haffwer ekke litla makt For thy thz ensampth aff allom talom som äru jnnan j tio, aff sinom delom thz haffwer medio delin, ok tridhia delin ok siätta, Per.

Hwat äru thänna delana, Th.

Medhio delin äru try, tridhia [delin tu] ok siätta delin eth, hwilkin all göra sex Än talit thz som sex kallas, hwat thz andelika j scrifftinne betekna, haa kan thz wttrykkia Ok thätta Per.

aff septenarii första delenom Än annar thäs del äru tu ok fäm, thänne förste binarius kom aff eth, ok beqwämmelika tilfögis han quinario, hwilkit taal ensampth samanfämpna ällir tekna alt thz som synis wara andande j sinneligom rörilsom, Wisselika tridhia delin fulkompnas aff try ok fira Aff hwat makt thänne delin är thz beuisar alla människionna naturlikin skikkilse,

Th. Huru

Per. Thu haffwer j siälinne tre naturas, oskälikhetena, lustelikhetena ällir begriplikhetena, ok skälikhetena Än j kroppenom haffwer thu fira Swa som wärldin är giordh aff fira elementis, swa ok thu Thu haffwer j thännom trem ok fira Aff try haffwer thu the hälgha trefalloghetz tro Än aff fira hälgha lästins skäl, ok otalighit, bort om kring haffwer thu slikan samma gang, aff tridhia delenom septenarii Mädhan swa är at thätta talith siw ällir septenarius, haffwer saa makt j sik ok j sinom delom, haa formar at wttrykkia ällir lösa huru stora makt thz haffwer j sinne wttänilse ällir afuäxilse, badhe a gudz wäghna ok mankönsins wäghna, Människian sigx j thässo talino afflas, skapas, födhas, liffwa, framfostras, ok mz thy antwardas ythersta alrenom Thätta maa beuisas mz oppinbara äptirliknilsom, huru limmanna samanbindilse, människionna skapnadhir, fostridh huru kropsins sätilse jnnan ok wthan J thänna talsins septenarii samlydilse är aff höxta mästarenom skipat, huru ok j alla thinga natur himils ok jordhz, tha teer thätta talith sina makt, än at thänna talsins betractan skuli os ey länghir

hindra, aff thy so*m* wi haffwo*m* böriat, ko*m*me
os til hiälp the hälga scr*i*ff[t]s pä*n*ne Ey är thz
wtha*n* märkelika saak ok kä*n*nedo*m*, at the hälga
scr*i*fft haffw*er* ami*n*ne aff siw*n*da dageno*m*, äpt*ir*
alla thinga skapnadh Ok skapare*n* tok sik tha
hwilo oppa th*e*m daghen*om*, ok hono*m* wälsignade
ok hälgha*n* giordhe, hwilki*n*s wttydhing skal haffwa
a*n*nan tima ok a*n*nat rwm Thu haffw*er* th*ä*tta
talith hwar siw faal hämd giffs cain Om lameth
siwtighi si*n*no[m] siw falth J noe ark siw ok siw
aff reno creaturu*m* j*n*nelykkias, ok aff try hwndrath
ok adh*er*ta*n*, Abrahams thiänaro*m* war ha*n*s 278
fio*n*de wnne*n*, ok roffwit tokx j gen J hwilko
tali septenarius firitighi siw sino*m* mz quinario,
hwilki*n* tridhia delin aff sa*m*ma septenario the
talino, wtteknas Hwat är thz at sa*m*me abraham
sigx haffwa oppa lagth til withnisbyrdh före
abimelech siw lamb, thz som ho*n* war oc at
laban hölt kwarra*n* när sik jacob, j mesapotamia
twa resor siw aar j träldo*m*, for sina dött*ir* Ok
thz pharao mz siw ax ok saa mangh nööt, be-
tekna*n*de alz rikesins fructsa*m*likhet ok hwngh*i*r,
föresaa ko*m*maskola*n*de Job withna*n*de, pröffwar
h*ä*rran os j sex dröffwilso*m*, j siw*n*da frälsar ha*n*
os Moyses kallas a siw*n*da dageno*m* oppa bärghit
til h*ä*rran Ok aff thässo talino läris margfalle-
lika j th*e*m anbodho*m*, som waro j tabernaculo
mz sa*m*ma tali, j xlii bliffwilso*m* främias gudz
almoghe siw si*n*no*m* siw, göno*m* öghnena, ok siw
hedhni*n*ga sälskap mz gudz swärdh fordreffs Huru
bödh gudh ärffwodha säx dagha, ok siw*n*da
daghi*n* haffwa ath*i*rhald aff ärffwodhe Huru skulu

vii qwinnor tagha en man Ok johannes ewangelista scriffwar siw kirkiom Än hwart skulum wi länghir framganga Hwat sighiom wi aff salamonis mönstir, vii aar bygdh, attanda aareno wigth, ok honom thätta samma talidh teknande, j thy han sagdhe swa Giff siw dela ok thär til viii, Hwat sighiom wi om hans fadher dauid, hwilkin som siw sinnom om daghin sionghir härranom loffwit Hwat om gudz almogha, som fanghin war j siwtighi aar, ok at jak skuli här owir springa othalikit ällir oändelikit Thakom mattheum fore hwilkin som skreff genealogiam christi, thz äru släkthir aff hwilkom christus födhis til jordhrikis, han samman satte hänne j säx sinnom siw Hwar lucas christum wan härra twa oc siw tio forfädhir owirförde, ok honom swa som eth blomstir gangande aff rotinne, hwilka mangha grena haffdhe, ok satthe honom siwnda j högdhenne, a thässo thaleno siw tio,ällir wttrykthe Thätta är nw dottir sakt til at kwngöra thässins talsins siw makt mz sinom foresagdom delom trem Nw wiliom wi wända wart sinne ok wndhirstand til hälga jomfrunna blomstir, hwilkit j teknelikom wtmärkilsom är owirgangande j sinne ärlikhet, ok jomfruligho liffwerne ok hälaghet Ok honom loktinna sötma til andande j os, at wi mattom spöria huru owir samma blomstir hwiltis thän hälghe ande, j siw falle nadz gaffwom skifftir, ok een fadhrenom ok sonenom samnaturlikin owmskiptelikin,

Th. Enkte täkkis bätir, enkte är j waro studeran helsamlikaren, än thässins blomstirsins wttydilse, oppa hwilko all wars gärningx summa synis hängia,

Thz · är scriffwat at oppa thänno blomstreno Per.
rilas wisdomsins ande, wndhirstansins, radzsins,
ırkhetzsins, witzsins,ällir indra wisdomsins,
ildhetinna, ok härrans räddogha ande, hwilkit
t märkir fulbordoghetena ok opfyllilsen, bliff-
ınde j honom hwilkom giffwin är all makt j
merike ok jordhrike, j hwilkom liggiande äru
l liggiande fää, ok dyra gaffwor, öffra wisdoms-
s ok nidhra, j hwilkom liggir all guddomsins
lkomnilse likamligha Thy är han blomstridh 279
omstrande, Wiis ok wisdommen Wndhirstand-
.de ok wndhirstandit, radhande ok radhit,
ırkir ok starkhetin Wethande all thing oc ful-
ımligha wisdomen, mildir ok mildhetin Han är
ddan, hwilkin som är wisdomen, görande sina
olika renliga rädhandis j them räddoghanom, som
iffwer wthan ända, at the skulin glädhias wthan
ıda, thy är thz ekke wthan sak, at christus hwilkin
m är gudz dygdh ok wisdom, lotharällir takir
z som han är til nampn, j första thänna trapponna
äs hälgha anda, for thy at hwat thz hälsth är,
m han rättelika smakar, thz är aff thänne nadh-
ne, hwilkit han smakar Sägx ok wisdomen wara
rlighin ok stadhelikin, hwar han ey litith synis
hka ok göra

Thänna thu synas nogh slättelika wara gen- Th.
ırdogh, ok j ordhom ällir sinneno j nakra matto
k siälffwom genstridogh

Thän formaa os thätta wttrykkia hwilkin en Per.
: thän sammi weth ok känner sina gaffwor,
ıtir thy han wil ok hwem han wil skiptha them
hy haffwer thu swa scriffwat aff wisdomsins

rörilse, at ha*n* ow*ir*gar j si*n*ne rörlikhet alla*n* wisdo*m* Ha*n* tilko*m*bir äll*i*r tiltakir alla stadz sin renlikhet, ok enkte smittadh kombir in j hono*m*, thy är han närwara*n*dis allo*m* stadho*m*, ha*n* är ändho*m* j mälla*n* skipande star[k]ligha ok sötligha.

Th. Hwat är thz so*m* ey är rörligit j wisdomeno*m*, ok beuisas alla stadz nalkas, än hwilki*n* thä*n*na j wisdomeno*m* är rörlikheti*n* äll*i*r stadogheti*n*, huru takir ha*n* ändo*m* j mälla*n*, aff eno*m* ända ok j anna*n*. starkligha skipa*n*dis all thing sötelika mz fam ordo*m*, lat höra huru th*ät*ta skal wndh*i*r-standas

Per. Wisdo*m*me*n* sigx rörlighin j kreaturu*m*, skep-andis ok styra*n*dis Stadhelighin är han j gud-do*m*sins stath, ok j si*n*ne äw*är*delikhetz orörlikhet äll*i*r ow*m*skiptelikit Mädhan ha*n* skipar ok skikkar omskiptelika thinga skikkilse, hwilki*n* so*m* är skikkilse aff ophoffweno ow*m*skiptelikin Thässin thu synis swa som genstridogh eth moth the andra, än j huru myklo enhet the sama*n* ko*m*ma thz ow*ir*uägis,

Th. Nakraledis är kw*n*nokt om thä*n*na stadhelik-hetena, äll*i*r rörlikhetena j gudz wisdo*m* Stadog-heti*n* swa so*m* tu sigh*er*, är j odödhelikhet-i*n*ne, j oröteligheti*n*ne äll*i*r oförgenglikheti*n*ne, äll*i*r ow*m*skiptelikheti*n*ne, än rörlikhetin är j kreatura*n*na styrslo Än hwat thz är at enkte smittolth ko*m*bir in j hono*m* thz döl ekke

Per. Här om är sätiaskola*n*dis äpt*ir*syne*n* Sol-gisla*n* hwar ho*n* fall*i*r äll*i*r ko*m*bir widh*er* nakot thz so*m* är orenlikit, hwat ey bliffw*er* ho*n* altidh osmittat Silffwidh haffw*er* sina adhra opböria*n*,

for thy at wärldinna wisdoms fafänga ok willa rörir ekke ällir smittar gudz wisdoms grundhual ok källo, thy räkkir han fran enom ändanom ok j annan, aff andeliga creatursins opbörian ok til kropsins dödh, ällir aff enom ända ok j annan, aff hwars eens creaturs opbörian, ok til thäs ända, thz är antiggia fortappilsinna ällir ok omskiptilse j bätre liff, Än ensampnin gudhelika wisdommen gör gärningena, withande huru ok j hwat matto thz wäghas skal, hwilkit han skapadhe Thy tilkombir han, rätteligha böriande, ok rätte- 280
ligha fulkompnande, thz som böriadh är.

Nw är sigiande aff wndhirstandzsins anda, hwilkin här fölghir j waro blomstir, han är smidoghir ällir klen ok ren, gudhelika wndhirstandit foregar ok owirgar all sinne, thy hwariahanda thz hälstz wara kan, som han giffwit haffwer skälegho kreatureno, ok andhrom creaturum liffaktoghom, tha föregar jw wisselika gudz son ok forekom mz sinne naturs ärlikhet, Jnwörtis thz är j lönlighet, haffwer hon gudz sons natur, hwilkit engom lärande wndhirstandir hon, än war natur lärir ällir styrkir äptir aldrenom mz studeran ok konst, thz wndhirstandh som giffwit är siälinne Thy opuäkkis människionna sinne ok wndhirstandh aff thäs hälga anda gaffwo skiptilsom, än gudheligha wndhirstandit hwilkit förra war än nakot skapadis, thz skodhar thz som wardha skal, ok thz som är närwarande alt jämligha Thär fore är han godha wndhirstandit, allom them honom ällir thz göra ok fulfölia, thz är at the som latha thz komma wislika til siälinna fruct, hwilkit the rättelika ok

wäl wndhirstanda, Wilt thu nw nakot aff thäns mästirlighet ällir klenlikhet ok smidoghet wita,

Th. Ä hwat goth ok räth thu wilt offra, tha nekar iak thz ekke, swa mz skäl at jak kan forbätra mik aff thänna blomstirs hälga fruct,

Per. Apostolin sigher gudz ordh äru liffwandis ok fulhändis, ok hwassaren ok gönomsmygelikaren än nakot hwast twäággiath swärdh, ok atskil siälena ok andan, lidhamothin ok märghin, thz atskil tankana ok hiärtans meningh Ok enkte creatur är osynlikit j hans asyn Thy at all thing äru nakin ok oppinbar for hans öghom,

Th. Gudz wndhirstandh är sanneligha mykit mästirlikit ok konstelikit, än thz apostolin sigher, at thz atskil siälena ok andan, thänna atskilnadhin wndhirstar iak ekke Hwat är mällan andan ok siälena, mädhan thz är witherlikit, at siälin är en enfallog natur oskärlighin oc oatskililighin,

Per. Siälin är swa som thu sigher en enfallog nathur, mz enghom kreaturum blandath ällir takin, ey mz eldenom, ey mz wädhreno, ey mz jordhinne, ey mz wathneno, wthan samma siälin skodhar ok atskil sinna naturs högdh ok diwp, ällir hwat owir hänne är ällir wndhir, ok nidhan fore hänne Ande kallas hon, for thy at hänna wndhirstandz krafft dömer ok atskil alt rätteligha, ok sigher samme apostolin annars stadz Fridzsins gudh hälge idher owir alt, ok han göme idhan anda helan, idhra siäl ok idhan likama Thy skalt thu wndhirstanda siälinna anda wara skälikhetena, hwilkin mz wndhirstandeno, wilianom, minneno, hogenom, ok sinneno, är samnaturlighin

ymo, thz är hällir ok sannelika, alt samman thätta är en siäl

Hwat betydher thätta at andhin prisar saa Th. mykit helhetena, ällir osmittelikhetena Swa som samme andin wndhirstwndom skuli owirgaa sina natur j nakrom del

Andin är heel nar wi liffwm mz andanom Per. Andanom samlydhom wi, om wi ey j andelikom 281 thingom farom will, ok thätta är een andhelikin wndhirstansins dygdh, atskiliandis aff siälinna naturlikom krapthom ällir rörilsom, ytra manzsins rörilse, aff thässom andanom talar apostolin annars stadz, Jak bortho warandis j kroppenom, ok nä[r]warandis j andanom, nw dömde jak honom swa som närwarandis, hwilkin som swa giordhe j härrans nampn ihesu christi, idher til hopa samansankadom ok j samma andanom mz wars härra ihesu christi makt ok dygdh, antwardhade jak swa dana man til kropsins plagho Sannelika thz at gudhelika wndhirstandit sigx wara renth, thz skalt thu saa thaka Swa som gudh sigx godhir, mildhir, ok rätuis, ey sigx thätta swa, at thz händhir warom härra, thy at han är naturlika godhir, mildhir ok rätwis Swa ok wndhirstandit thz gudhelika ällir andin, thz är siälff rensilsin, aff hwilkom alt thz kombir som renth är, hwar aff scriffwat är Nw ärin j rene for ordhit skuld, hwilkit j hördhin ällir jak taladhe Gudz ordh gör gudz söner, hwilkit källan är til alla ränsilse Ordhit är gudz son, aff hwilko apostolin sigher, j tronne är han rensande thera hiärta, ok christus mz tronne ällir for tronna

skuld, bor j thera hiärta Mädhan saa är at siälwir härran christus mz tronne alzstingx rensar thera hiärta, som hänne haffwa, j hwilkra hiärta han hwilas Thy fornyar han j them eth renth wndhirstandh, hwilko naturlika ren altidh närwarandis, honom tarffwas engxsins annars hiälp, thy wällar han sik ekke owir annars

Th. Haa formaa at göra thz renth som afflat är aff oreno sädh Hwat ej han som ensambir är ren, än see fram for tik

Per. Här fölghir in ordine

Radzsins ande een ok lankt fram for sik seandis, hwilkin swa radhir siälinne som thän hälghe ande Haa rädh matheo, zacheo, konungom, härtoghom, allom them som mäktoghe ok hogmodhoge waro j wärldinne, affläggia sina högfärdh j klädhom, ok j allo andro som wärldinne ok hänna älskarom tilhördhe, ok synlighit war, ok sik skynda ok latha lidha til trona, hopit ok kärlekin, ok mz them til thz som osynlikit är, haa giordhe thätta annar än thän hälge ande, haa sändhe wndhir sötha okith the manga wnga jomfrunar, ok ey afflathir än daghlika at sända Haa rädh högbornom, starkom, rikom, klokom mästarom giffwa sik wndhir thera lydhno som aff wärldinna wäghna waro fatigharen än the, badhe j äghodelomen, j wisdom, j starklek, ok j byrdhinne Haa giordhe thz wthan thän radhgiffwaren, aff hwilkom wtflöt aff ophoffweno j os helsonna ok liffsins, rätsins ok jämpnadzsins radh, hwat ey haffwer thu scriffwat aff honom, ok hans nampn j prophetanom, hwilkin thänne andin haffwer smort, at han skal

ara wndhirsamlikin gudh, radhgiffware starkir
wat ey sigher samme andhin til äwärdelika
dhrin Thit gambla radh skal wardha santh,

Hwat radh är thz Th.

Swa som jnwörtis j gudz radh war wärld- Per.
na skapnadh for än hon wart skapath, ällir än
r än timen war, än thog at hon ey än tha war
thingeno, likawäl war hon j äwärdhelika skäl- 282
nen ok radheno Swa at gudz son war födha-
olandis aff jomfrunne, thy förekom thz ok
rärdelikit gudz radh Än oppa thz at thu skuli
söndhirskiptilse göra mällan gudz radh ok
idh, hans radh war hans wili Sannelika gudz
li är gudh, for thy ekke är han annath ok
nath är hans wili, wthan thz är honom at
lia hwilkit han siälffwir är, Han är owm-
iptelikin ok äwärdhelikin Aff thänno radheno
öriande, möthα os marghfal withne j scrifftinne,
a som siälffwir wisdommen sigher Jak wis-
mmen bygghir i radheno, ok jak är j them
nkom som lärdhe äru Mith är radhit Min är
illen Haa formaa thz alt opräkna syndhirlika,
r thy mädhan all thing ok ärande äru j thäns
lgha anda radh, antiggia giordh ällir göra-
olandes, hwilkit han bidher almänlika j sino lop,
nlikin ok osynlikin kreatura Han är stora
dzsins ängil, ok j androm stadh sigher scrifftin
a halp härrans anda teandis honom, ekke tarff-
s hanom annars hiälp ällir radh, hwilkins dygdh
ir makt midhlar ok samanhallir alt thz som
apath är Haa är thän som kände härrans
me, ällir hoo war hans radhgiffware,

Th. Thwäfall fruct är mik här redhobogin j thässa andans radz nadh, Til hwe*m* gar th*ä*n*n*e andhin om radh, än snarlika swara*n*de, j mä*n*niskio*n*ne är thz ha*n* radh*i*r ok fulko*m*pnar Än iak spör tik, hwar före sigx ha*n* een

Per. Haffw*er* thu ekke läsith, hwath wisdoms ordh radha mz salamone,

Th. Hwat är thz

Per. Thusanda äru tik wener, än radhgiffware*n* är een, th*ä*r mange äru radhgiffwarene, swa som the äru mange j talino, saa hä*n*dh*i*r ok gärna, at the wardha omskiptelike äll*i*r atskilde ok ge*n*wardoghe j radheno so*m* the giffwa, thy at hwar th*e*ra wil haffwa sith si*n*ne, ok hwario*m* synis thz radh wara so*m* hono*m* täkkis tha fra*m*föra Än th*ä*n so*m* är ensa*m*bir ha*n* loffwar ok sa*n*nar eth, ok til eeth tha radh*i*r ha*n*, ok thz so*m* widh*e*r-torfftelikit är, ok thz är ha*n* siälffw*i*r Th*ät*ta eeth aff thäs hälgha anda radh spöriaskola*n*dis, thok maria Th*ät*ta eth bedhis ok dauid aff h*är*rano*m* Ok th*ät*ta sa*m*ma eth, for thy at thz opta nar thz omskipth*i*r gärni*n*gena ok dome*n*, tha omskipt*i*r thz radhith Sa*n*nelika gudz anda radh j thy är thz störst ok ensa*m*pt, at thz j ensampne äll*i*r en-ka*n*nelika enhet, th*e*ra naturs omskiptelikhet, sa*m*ma*n*satte ha*n* ok atskilde all creatur,

Th. Th*ät*ta wttydh än liwsligharen

Per. Alla thinga nathur th*e*ra som synliki*n* äru, the äru ekke betractaskolandis aff wärdheno äll*i*r storlekeno*m*, wtha*n* for th*ä*n skuld är hon, thy at ho*n* är eth Ey häll*i*r gwlzsins fägrindh äll*i*r storlekir, hwilkit gli*m*ma*n*de är, mogh föresätias

wä*r*doghetin*n*e sin*n*e eghne natur, Enne röö
li*r* stra, wtha*n* mz thy forlika thz ena sith mz
y andro, at badhe j sin*n*e nathur äru eth, tha
kawäl ekke thz sa*m*ma Än tha nytta*n* j badho*m*
ässo*m* är mykit olik, thy at äro*n*na astw*n*dan 283
iffw*er* giffwit gwlleno större wärdhe än strano,
li*r* pä*n*nano*m* ok rö*n*ne, nature*n* ko*m*bir tha
kawäl strano til hiälp, ok andhro tholigho, at
z skuli ey synas mistha sina eghlikhet Hwadha*n*
o*m*bir alla thä*n*na thinga enheth, wthan aff eno
vilkit sa*n*nelika är eth, hwilkit är thz, so*m* thz
·, for thy thz är swa aff sik siälffwo, at thz
m thz ekke haffw*er*, thz takir thz ey a*n*nars
adz, thz är sa*n*nelika eth, thz är widh*er*törffte-
kit allo*m* ha*n*s trolighom, teandhe enhetena,
tha*n* hwilka enghin kombir til sa*n*ni[n]di*n*na kä*n*no

Hwilkit är th*ät*ta ena, Th.

Sa*n*nelika thz är gudh, thy at gudh är kär- Per.
kin, th*ä*r findz eth Til hwilkit äpt*ir*föl*ia*nde
anar ok radh*ir* ha*n* so*m* är alla thinga opböria*n*
hy ath*ir*kräffw*ir* thu rättelika thina opböria*n*,
n thu läggir tik wiin om enhetena Thädha*n*
f gaar thz, alla enhete*n*na sama*n*fästilse bidh*er*
l fadhri*n* for os sighia*n*de swa, at the maghi*n*
ara eth swa so*m* wi äru*m* eth Hwat tarff är
i*ät*ta forlängia, at een är radzsins ande Hwilke
kke städhia sin hiärta j enhete*n*na radh bliffwa,
ie färdhas til enkte

So*m* iak hörir tha är enkte tryggare*n*, än at Th.
ara eth j eno, ok om thz ey är aff oskäliko
·eatura manilse, äll*i*r äpt*ir*liknilse

Thu wndh*i*rstar th*ät*ta rättelika, Per.

Th. Huru är ha*n* fra*m* for sik lankt seandis, til thässa hälga blo*m*stirsins prydilse, lath thz ko*m*ma til th*ä*t*t*a foresagdha

Per. Th*ä*t*t*a wndh*i*rstandit är läth at begripa Wilt thu akta om th*ä*n so*m* lankt seer fra*m* for sik,

Th. gerna

Per. Thä*n*ne othimelige ande*n* hwilki*n* wtha*n* tima är, han foresaa aff ophoffweno, ok wtha*n* ända, wtha*n* opböria*n* ok wtha*n* ända, aff wärldi*nn*a första skapnadh ok til hä*n*na ända, äll*i*r omskiptilse Ha*n* foresaa at gudz son skulde mando*m* taka, ok gambla laga*n*na affplanilse äll*i*r tilgifft Hedhni*n*ga*n*na kallilse, kirkiona mz sino*m* brwdhgo*m*ma äw*ä*rdhelika glädhiaskola*n*dis ok styraskola*n*dis Sa*n*nelika wtha*n* ophoff ok wtha*n* ända foresaa ha*n* ok än yth*e*rmera,

Th. Thä*n*na föresyne*n* är äll*i*r synis wara mykit fiärra*n* aff waro si*n*ne, huru foresaa ha*n* aff opbörianen*n*e ok wtha*n* ända, wtha*n* ophoff ok wtha*n* ända, ok yth*e*rmera,

Per. Hwat sigh*e*r gudz son j iohannis apocalipsi, jak är sigh*e*r ha*n* alfa ok o Första ok sidhzsta, opbörianen*n* ok ändhi*n* Thä*n*ne bokstaffwi*n* A är badhe när grezska, latina, ok hebreska, förste j a b c d, ok o är yth*e*rsta när the ebrezska Thy är ha*n* opbörianen*n* fore hwilko*m* enghi*n* war Ha*n* är ok ändhi*n* äpt*i*r hwilki*n* enghi*n* findz Ha*n* är opbörianen*n* aff hwilko*m* all th*i*ng so*m* skapath äru, taka sina opbörian Ha*n* är ändhi*n* j hwilko*m* the ändas, Christus är lagha*nn*a ände, allo*m* them som äru throande til rätuiso*nn*a Thy foreseer ha*n* lankt, än thog at ha*n* är j engho*m* stadh a

sin*n*a maktz wäghna fiärra*n*, äll*ir* nakon tidh war,
ha*n* foreser wthan ophoff ok wtha*n* ända, ha*n*
wiste for än *wär*ldhi*n* skapadis, hwat wardha
skulde, Hwat j äwi*n*nelikheti*n*na äro hälgha 284
ma*n*na ära är, ko*m*maskola*n*dis äll*ir* wardhaskol-
a*n*dis Ha*n* är j sik orörlighi*n* bliffwa*n*de, ok all
rörlighin ok omskiptelikin ow*ir*fara*n*de Hwat ha*n*
thy for thä*n*na saak war, är, ok skal wardha, seer
all thing tillika, ey kan ok ha*n*s närwara fra*n*-
wara aff thy so*m* fra*m*lidhit är ällir franganga
Enkte ka*n* ok hono*m* tilko*m*ma aff thy so*m* ko*m*ma-
skola*n*de är Thz här sigx, at ha*n* är foreseande
lankt, thz är swa mykit märkia*n*de, so*m* swa
sagdhis all thing forewitande, thy at ha*n* är alla
thinga kä*n*no haffwa*n*de, än thz som sc*ri*ffwat är
Å*wär*delika ok meer wtskil skapare*n* fra*n* crea-
tureno, hwilke ath*ir*löste, än tho at ha*n* är hä*n*ne
giffwaskolande ä*wär*delikhetena, ha*n* gar tha lika-
wäl frä*m*bir mer, thy at ha*n* wtha*n* opböria*n* ok
wtha*n* ända bliffwa*n*dis Ängla*n*na ok mä*n*niskio*n*na
ä*wär*dhelikhet fra*m*ga*n*gande fra*m*gangh*ir*

Thu haffw*er* nw nogh lärth til matto, huru Th.
lankt ha*n* foreseer, hwilki*n*s ä*wär*deligha syn
hwadzske stadzsins äll*ir* tima*n*s atskifte, äll*ir* at-
skilnadh*ir* äll*ir* oatskilnadh*ir* trängh*ir* äll*ir* hindhr-
ar Fulfölgh fra*m*delis mer at thu skuli ey pröff-
was wara waffrandis äll*ir* ostadogh*ir*, j thy so*m*
thu loffwat haffw*er*

Här tilföghis in ordine ällir j skikkilse

[Per.] Starkhetenna ande han är sandhir ok trygghir Om saa är at sporth wardhir äptir hans starkhet, tha swaras at han är alla starkastir ok krafftogastir Hans starklekir är swa som rinocerotis thäns creatursins, hwilkins liknilse teknar syndhirligha kraptinna foregangilse ällir wtmärkilse, for thy at allir starklekir fallir wäghiande for christi starklek Om saa händhir at starkir ganghir in j starks manz hws, ok bindher thän som hema är, ok sidhan takir fran honom hans kaar Thätta hände for thy at han gömde ekke wäl sit hws ok dör, thy wart han honom for mäktoghir som förra war mäktoghir, ok thy röwadhe han fran honom harnisk ok alt annat hwat han fan, ok thz skipte han äptir sinom wilia Thänne samme starke ok mäktoghe j stridh gik in j wärldinna egiptum, j sins starklex arm, wthantil holdir ällr kläddir mz likamanom, gambla ormsins laagh ok roff tok han, ok skingrade thz som skingrande war, ok gömde thz som gömande war Aspide basilisco leone et drachone thz är diäfflenom, dödhenom, syndinne, ok antechristo, owirwnnom mz ensampne samanflykt ällir samangangh, twäkadhe han ekke taka mz sinne handh gambla owenen, ok hans heman opbryta, ok fran honom thaka thz han röwath haffdhe, ok j mäktoghasta äro wan han sigher Haa wogh mz trem fingrom ällir ophängde jordhinna twnga, ok storlek, ok wogh j pwndom bärghin, ok bärgskriffwonar j

wägskalomen Haa haffwer hölpit härrans anda, allir haa haffwer warit hans radhgiffware ok teknade honom See härran skal wtgaa swa som starke kämpin, ok swa som örlöghis man, skal han opresa wredhena Hwilkin som sigher, han är mik likir Min hand haffwer lakth jordhinna grwndh, ok min höghra handh haffwer mälth ällir mattath himblana, ok aff tölghom maghom wi finna otalikit Hwat sigher thu aff martiribus Os bör wndhirstwndom nidherfara fran hoffdeno, ok til kroppin, at lidhaskolandis eldzsins plagho, brännande järn, wathn, människ- 285
iona, grymma diwrin, jnälffwanna plagho Han gaff them makt owiruinna twsanda ällir otalighin flere dödz swärdh Hwat ey är thätta thän sammi, owir hwilkin hwiltis starkhetzsins ande Thy är enkte starkaren än gudz ande, ok enkte kraptogharen, hwilkins wilia wndhirgiffwin är möghelikhetin, thz är at formagha hwat han wil

Guddomsins dygdh huru mykin hon är, Är Th.
thz swa at twngan tigher, tha ropa all annor hans skapadha creatur Än huru skal man här om wara wis

Thz är tik ekke okwnnogth, twäkanna ordh Per.
är ostadhelikhetinna ok omskiptelikhetinna ok wanslikhetinna withnisbyrdh, hwilkit ey maa, ey kan ok falla, gudz ande for thy han är altidh een ok thän samme, ok j minzsta ok största thingom är han jämpn ällir j iämpne makt Än människian stwndom är hon mäktogh, stwndom wanmaktogh Wthan stwndom tha hon wil j hoghenom, tha formaa hon ekke j kroppenom, thy är enkte owissaren, än ey formagha thz thu wilt

Sannelika hällir wndhirstwndom ey wilia, thz som thu formaa

Th. Huru kwnne han främia alth thz han wilde, hwilkin aldrig bliffwer j samma stadhga stadoghir

Per. Swa som gudz ande är sniällir til at giffwa radh ok sandhir, Swa är han ok starkir til at göra hiälpena Enkte är alzstingx wissaren än hans närwara, for thy at hwar, nar, huru thz är saa wndhirstandandis, spör thu wärdelika tha findher thu honom, tha likawäl omskiptis han hwatzske j stadh ällir tima, hwilkit thz är mz fadhrenom ok sonenom wara, hwilkit är sannelikit wara ok wisth Är thz saa at thu spör ällir bedhis swar, aff falskom prophetom, som see fafänglika ok swikligha dröma, ok spaandis lynghnena, sighiandis aff kommaskolandis thingom, thz är owist, alt thz som thu hörir Thera läpa ärffwodhe är owishetinna bäkkir Akta micheam ok margha andra propheta spaande fore achab ok josaphat Huru sandhir gudz ande war j enom, ok owiss j mangom Swa at aff thy at thän som trodhe liwgharomen, war driffwin j dröffwilsen ok in j fallit Thän som trodhe sanna prophetenom wart frälstir mz nadhinne,

Th. Ey är thz wndhrande at konungin warth swikin ällir matte swikas, mädhan han war altidh genwardoghir gudz anda, aff honom som war liwghande anden, j them prophetanna mwn som spadho osannindena ok fafängona Mädhan swa är at godhe wardha opta swikne aff owisso anda Swa som thän prophetin hwilkin leonith drap, for thy han aath thäntidh honom war bwdit at fasta

Thy är j allom stykkiom ok j allom ärandom närrans ande wis, for thy hans wishet är altidh samlydhande sannindinne,

Thryghetin är starkle[ke]nom omsidhesboandis, Per.
nar som hwar een starkir är j them ärandom ok thingom trygghir, j hwilkom them siwka ok wanskeligha är fasin ok räddoghin altidh närwarande Han som trygghir är sigx wara wthan ängxlan ok omhoxan, thz är at hwilkom ekke twingar omhwxan j wärldinna ärandom, ällir wärdzligha thinga hanteran, honom tiänar sannelika allaledis äpthir hans twkka ok wilia, ämbitzsins skikkan, 286
hwilkit han aff wärldinne haffwer Hwadhan aff scriffwat är om christi limma syndinne mothstandande, äptir thera makt Een trygghir hoghir är swa som idhkeligit gästaboth, fult mz alzskona loffligho glädhi, the glädhias j nadhinne ällir j hogxsins frihet Hwar fore tha tyngias the hwatzske aff wärdz omhoxsan, ällir bindas aff nakrom giordhom syndom, Thy är thänna starkhetinna ande trygghir, thz är at han är j sik stadoghir, frii, orörlikin, odröffligHin, dömande j rolikhet, skikkande konunga ok rike, mz sinne dygdz äwinnelike makt

Thu synis j thässo tryggelikhetinna ordh Th.
haffwa sath scrupulum thz är ena twäkan j apostolsins ordh

Jak hörir Per.

Hwat ey synis paulus haffwa manadh alla Th.
trolika människior sigiandis Alla idhra wmhuxan framkastandis til honom, for thy han haffwer omhoxsan om idher Är thz saa at thän hälghe

ande sigx trygghir, thz är wthan omhwxan, ok gudh haffwer omsorgh om idher Ok thätta är pauli ordh Tha wardhir eth aff thässom twem, antiggia wardhir thu sighia honom ekke tryggan, os entidh aktande, ällir tryggan os affwändande,

Per. Ordhanna atskililse j scrifftinne lärir thäns hogh som läs, är han ekke beskedhelikin j honom som läs, tha hindrar thz hans wndhirstandh, ok lärir ällir oplyser enkte Jak spör thy, hwadhan kombir thänna omwardhanen ällir omsorghin

Th. Minnis mik rättelika, tha sigx cura a corde et vro, thz är omhoxan kombir aff hiärtano, ok jak brännir, thz är swa, at om thu ey lösir thänna knwthin, tha äst thu mz thännom argumentis thz är mz thännom skälom om enkte

Per. Mädhan thu haffwer the spörsmal, hwilkin wäl magha lössas aff them som sinne haffwa, än thog at thz synis tik omöghelikit, Thz iak swa sigher, thz gör iak tik ey til nakra miswordhning Än thu far letande äptir knwtenom, hwar enghin är Thak nw til war theodora, thz här nw sigx Thän hälge ande är trygghir j sinne äwärdelikhetz enfalloghet, ok tha likawäl alt thz han skapade, thz sköthir han ok fordar ok främiar, wthan änxla ok omhoxan For thy swa som han skapade wthan ärffwodhe, thz som skapat är, saa hallir ok han thz samman, opfyllir ok kringomgar, wthan mödho ok alzskona änxlo, alt thz som skapat är Hanom brännir j thänna skapadha thinganna omwardhan ällir skikkan, enghin änxla ällir orolikhet, wthan swa som alt thz som skapath är, skapadis aff hans ensampna wilia Saa styris

ok skikkas thz äptir hans wilia, at thz skuli bliffwa ok wara j sik, hwilkit thär fore skapat är, at mz thy skal äwärdelikhetin forskullas

Visdomsins ande är margfalloghir ok wältalande, hwat kan skylas före christo, hwilkin alt weth, hwilkom ok alt är oppinbart, j hwilkom all wislomsins liggiande fää, öffra ok nidhra äru gömdh, Thy weth han alt mz hwilkom all thing äru skapat, hwilkin innanfore ok owan all thing är Aff hwilkins wisdom dauid sigher Thin wisdombir giordhir wndhirsamlighin aff mik, han war styrktir, 287
swa at iak orkar ekke til honom,

All the hälga scrifft ropar christum sanne- Th.
igha wara fullan aff nadhinne ok wisdommenom Än thz prophetin sigher haffwa hwiladz owir honom wndhirstundom wisdomsins ande, jak bidher ik at thu ey tigh thänna atskilnat mällan öffra ok nidhra wisdommen, ok syndhirlika mädhan apostolin j thänna atskilnadhenom gör widh salana matto Somlikom giffs wisdomsins mal j himlomen Somlighom j wärldinne War nathur makar ok thz som hon weth ällir kan, thz makar hon aff guddomsins wisdom, om swa är at thz iämpligha är sa wndhirstandande ällir thz samma

Thz är ekke saa, at j allom os äru öffra ok Per.
nidhra wisdomen j atskilnat, at hwat wi withom thz smakom wi ok

Lat thy höra j enne litle wttydhning, huru the Th.
thing som lik äru j liwdheno, finnas olik j sinnomen

Tak till wara Sapiencia thz är wisdomen, är Per
äwärdelika thinganna wndhirstandelika kännan

Än sciencia är timmelika thinganna skälegha känna, Sapiencia, thän wisdommen tilhörer at skodha j gudhi gudhelikin ärande ok thing. Sciencia, thän wisdommen tilhörir at skodha människionna ärande, skipaskolandis for gudz skuld, hwat hwariom, ällir hwem är foresätiande, thz antwardhande är thinom doom,

Th. Här är sannelika mällan thänna wisdomen stor atskilnadhir

Per. Thy smakom wi ekke alt thz som wi withom, o huru mange cristhne philosophi disputera om himerike ok himilslikin thing, o huru san ok mykit märkelikin ärande, om kommaskolande goth tha begripa the, mz thera wisdom, likawäl tho formagha the thz ekke aff thera studeran a stadh komma, at the maghin smaka thz som the kwnna The fore smaka ekke liffsins söthma aff wisdomenom, ok thär fore lidha the jämmykin hwnghir, än thog at bordhit standhir fore them, alt fwlt mz math Thy rörir liffsins kärlekir mz them hälgha anda j sik wisdomen, ok thän som idhkar j gärninginne thz som han studera, til gudz hedhir, han grwndar j sik wisdommen, ällir j sinne siäl Nw än tha at eth finz offta sätias for thz andra, thz är sapiencia ok sciencia, likawäl tha gar thera eghelikhetz atskilnadh mällan them som sakt är, ok thär fore smaka ekke alle alt thz som the kwnna,

Th. Mik synis enkte hälgharen wara j thänno liffweno, än badhe ägha, aff thäns hälga anda nadh Än ok for thy at prophetin atskil thz j hoffdheno, hwilkit apostolin atskil j kroppenom, ok thär mz j hoffdheno O gudz öffra ok nidhra

sdoms rikedoma hõgdh, huru obegriplike ha*n*s
ma äru, huru hwiltis j christo badhe th*ä*n*n*a
dane, sapiencia ok sciencia, thz lat hõra mz
n ordho*m*

Paulus sigh*e*r christum wara gudz dygdh, ok Per.
dz wisdo*m*, j hwilko*m* alle õffra ok nidhra
inga wisdo*m*ma äru holde Thy then sa*m*me
m ha*n* kallar sapienciam, j sa*m*ma matto kallar
n hono*m* scienciam Ha*n* smakar thy sa*n*ne-
ha thz so*m* ha*n* kan Ha*n*s sapiencia är han
lffw*ir*, ha*n*s sciencia är ok ha*n* siälffw*ir*, ey
n sone*n* nakot aff sik gõra, wtha*n* thz ha*n* seer
fadh*e*r gõra Hwat fadhre*n* gõr thz gõr ok
ne*n* Th*ät*ta satte ha*n* for thy, at fadh*i*rsins 288
piencia, äll*i*r sciencia thz är wisdo*m*bir, är ey
nar, ok a*n*nar sonsins, a*n*nar thä*n*s hälga anda,
ha*n* allas th*e*ra är een For thy guddome*n* är
n nathur, tha likawäl math thu th*ä*n*n*a atskil-
dh saa atskilia äll*i*r atwakta, at sonsins sapiencia
sciencia, for th*ä*n skuld at hwat ha*n* weth,
z smakar ok ha*n*, thz är at ha*n* ensa*m*bir atskil
a thinga nathur, ok hwat hwart eth är, thz
mer han Th*ät*ta händir ekke ware nathur Thz
nogh the hälgho kirkio with*e*rlighit, at th*ä*n
lghe ande hwilki*n* een är, är margfallogh*i*r j sino*m*
dh*i*rsa*m*ligha himilsligha gaffwo skifftilso*m*, thy at
ario*m* eno*m* giffs anda*n*s oppinbarilse, til nytte-
hetena Andhro*m* giffs sa*n*nelika donum sapi-
cie, thä*n*s anda*n*s õffra thinga*n*na wisdo*m*s talan
dro*m* sciencie, thä*n*na wärldzsligha thinga*n*na
la*n* äll*i*r gaffwa, äpt*i*r sa*m*ma anda*n* Andro*m*
ffs tron j sa*m*ma andano*m* Andro*m* helsona

ällir läkedomanna nadh, j enom anda Androm dygdhanna gärningh ällir järtekne Androm prophecia thz är at sighia aff kommaskolande thingom Androm andanna atskililse Androm ordhanna wttrykkilse Thätta gör alt een ok sammi ande, skiftande hwariom enom swa som han wil, ok tilläggher han thär samma stadz, at swa som kroppin är een, ok haffwer mangha limmi Ok mädhan kropsins limmi äru manga, ok kroppin är een, swa ok christus Ok thär mz ärum wi alle j enom anda eth, ok j enom anda haffwom wi drwkkit Seer thu ey huru margfalloghir andin är, ok är tha likawäl een, Ythermer märk j samma pauli ordhom, swa sighiande, nadhanna atskilnadhir är, ok tha likawäl är sammi andin, ok skifftilsen äru j thiänistinne, thog likawäl är samme härran, ok gärninganna atskilnadha äru, ok likawäl är samma gudh som gör alt j allom Ok sigher sammi sanctus paulus, hwariom enom wara är giffwin nadh, äptir christi giffwilse matto Somlighom gaff han apostla stadh,

Th. Jak wndhrar at swa margha bäkkia framganga aff enne källo, tho likawäl formagha the ekke thöma källonna aadhror,

Per. Ware thz swa at thänna källan kwnne wttörkas aff sinom starkom wtganghom, tha matte thu mz räth föra här nakra sak oppa, om thänna andans opfyllilse ällir fulbordhan Hwilkin thy allom skipthir alt swa som han wil Hans dygdh ok hans gärning framgar aff hans wilia, hwilkin aldrig wanskas ällir minzskas Thässa margfalloghetinna bäkkia törstir nw the hälgha kyrkia,

hwilkin fordhom gaffwommen aff gudhi wntfanghnom, ok them omskiptelikom, främiadhe sik j äwärdelikom kärlek, Märk thy hwat hon sigher Haa giffwer mik at iak maghe komma til minna förra manadha, ällir til thz som iak fordhom war, nar hallin wtgöth mik oleonna bäkkia

Jak bidher tik at thu mik sigh, hwilka thänna oleo bäkkiana äru Th.

Nadhana skiptilse aff hwilkom nw sakt är Hwat skal iak här om mera sighia, wthan flodhena gangande in j haffwidh, ok haffwid skiwthir them ekke athir fran sik Hwi, for thän skuld at the wtganga aff haffweno, at the skula athir flyta Aff gudhi wtflythir alla dygdha nadh, j hälga män Än hans äwärdelika dygdh minzskas ekke aff thy, hon skiptis, ey ökis hon ok aff thy at hon takir sina gaffwor j gen, hwilka han skiptir Per. 289

Jak wndhirstar nw huru mykit andin är margfalloghir Nw wil iak gärna witha huru han är wältalande ällir lärdhir Th.

Aff thässins andans wältalan ällir sötha talan, lärir ällir west thu bäthir, wtrönande, läsande ok hörande aff andhrom, än aff waro ordhe Thän hälge ande sigx wara wältalande, görande sina wältalande, jämwäl foreganganđe enghe studeran For thy twngan tala sakteligha mz lwsth ok andelike glädhi Hwat, swa som thän hälghe ande jnnan til j siälinne diktar Thän hälge ande talar wthan mangha ordha bangh Thän hälge ande giordhe barna twngonar wältalande, hwilke aldrig nakon tidh lärdho aff människiom, thz som Per.

the mz mykle snille framfördho Skodha dauid huru han ärffwodhadhe om hiordhinna gömo, nar han j them timanom war Alterum vellicantem siccomoros in rubeto, prophetan amos opriuande mz rotom fawisko fikona trääť sicomoros Annans päninga räknande j toolbodhinne Han giordhe them wältalande, hwat ey giorde thz wisdomsins ande, hwilkin margfalloghir är ok wältalande,

Th. Hwilka thu menar wältalande thz kan iak ekke wndhirstanda, Om thu wilt wndhirstanda j thänno ordheno disertus wältalan, huru kant thu tha wäria prophetanna skrifft, apostlanna ok andra thäns hälga anda lönlikhetir, hwilka holdha äru j swa groffwom ok torpelikom täxth, the lydha j manghom stadhom, hwilkit jak dristelika maa sighia, hällir bondelikit än nakot thz som sniält ällir högtidhelikit är,

Per. Jak hörir, än sigh mik nar thu hörir nakon talande mäktelika, ok wisleka j blandh them som fulbordogha äru, hwat ey takir thu ällir honom disertum hallir, ällir liknar thu honom enom bonda,

Th. Engaledis wil iak thän likna widh nakra the persono, som wthan skäl är, ällir swa som annath oskälekit diwr,

Per. Hwat är thz, menar thu säthia syndogha prydhelika talan fram fore hälga enfalloghetena,

Th. Sannelika jak wil ey säthia ällir wetha the sniälla talanen wara lika enfalloghetinne, for thy iak prisar meer enfalla siälinna thysto, än prydhelika talan, sthim ok bangh j wtblästhom ok högfärdoghom ordhom,

Per. Thu swarar rättelika Akta thy hwat som sakt är om härran, ok hwat som sakt är om

thiänaren Jhesus war mäktoghir j sinne talan, ekke swa som pharisei, ok thy wndradho alle om hans kännedom Samuledis sigher paulus, wi talom wisdommen j blandh them som fulbordoghe äru, ok är scriffwat annor stadz, wi talom wara talan aff them ordhom som lärdh äru, ey aff nakrom manzslikom wisdom, wthan aff dygdhelika andans kännedom Andelikin thing liknandis andelikom thingom, ok mykit tolghit hwar wältalan maa säthias, hwar thän hälge ande är thäns kännefadhir som talar Hwilkin som framförir nakor the ordh, som aff sannindhinne oprinna
Thäns wältalan ällir thz han är disertus stadh- 290
fästir thäns hälga anda withnisbyrdh

Här möthir thz som job taladhe, widh thätta Th.
samma sinneth, swa sighiandis Hwat kan människian liknas gudhi, än tho at hon haffwer i sik fulkomlikin wisdom, än gak bäthir fram

For thän skuld at wi skulum ganga op aat Per.
siättha siwfalla nadhinna trappo Ok än thog at wi j thässom gaffwom enkte annath wthan himilsligha nadhinna opfyllilse ok fulbordhan, j thänno hälgo blomstrena, framgangande aff jesse qwisth, äptirspöriom ok äptirlethom Hwilas owir honom milhetinna ande, ok han är söthir ok säffwir ällir mildir Mildhetinne äru säffhetin ok jndhra godhetin nästho, ey är mildhetin j nakra matto werd, om the andra dygdhenar äru bortho, wthan fafängligha ärffwodhom wi om, mz ordhom betekna mildhetinna fulkompnilse, mädhan oppa thässa trapponne hänghir aldra mästh thz som kungör, at gudz son tok mandom for mankönsins

helso, pietas är godha hoxsins eghlikhet, een hiälpirska mz sinom söthma, til alla fulkompnilse Thänna dyghdhin är alla dygdha ledhirska ok modhir, kärlekin sigx laghanna fulkompnilse, Än mildhetin äghir nakot diwplicaren ok enkannelikaren, Hwilkins makt paulus wndhrande ok hänne omfämpna astwndande, sagdhe han, wi skulum j thänne wärldinne liffwa renligha, rätuisligha ok mildeligha Ok sigher han framdelis, thätta är een stor afflingh Mildhetin mz ympnoghetinne, Mildhetin mz kärleksins syndhirligha frihet, bögdhe himerikis konungh nidher til os, mz warom mandom klädde hon honom, ok thän som domen haffdhe dömpt wara brotlikin, honom forlikadhe midhlarins mildhet Ok sannelika mildhetinna grönske är kärlekin, än kärlekxsins roth är mildhetin Hwat kant thu faa aff grönskonne, wthan thu förra äghir thz aff rotinna krafft ok makt Kärlekin wtthän ällir wträkkir sik til sin gudh, hwilkin han ekke seer, ok til sin jämcristnan hwilkin han seer, ok haffwer seeth Mildhetin löpir före afflingena barnsins, j modhrinna qwidh, for än thz är föth Hon bidher at thz skal ekke födhas döth, wthan at thz maghe wardha frukt j the hälgho kirkio Hon sörghir fore kirkionna fortapadha barn, swa som hon modhir ware owir them all saman mz födhirskonna lagh O huru opta thätta blomstir ok thänna mildhetinna källa wilde saman sanka the fordömda barnen, swa som hönan sina kyklinga O huru opta hon them sokkade ok sörgdhe gratandis, ok tha likawäl rätto the sik enkte, än huru länge warar thänna dygdhin j waro blomstir, Wilt thu witha thz

Gärna ok Th.

Til höghra ok winstra, thässa kallaskolandis, Per. the bortkastaskolandis

Jak menar at j them wtwaldom är mildhetin, Th. domen alla enasth gar owir them som for- 291 mas skulu

Ey är ok them j fran mildhetin, om thu Per. ınligha ranzsakar scrifftenar Jak tigdhe altidh ʒdhe iob Jak war thulughir Jak skal tala a som the qwinna som är födhande

Hwem höre thänna liknilse til Th.

Thak til wara, the som födhir mz myklom Per. ırk, hon kastar fostridh fran sik, hwilkit hon ıge ey wthan sorgh boridh haffwer Saa ok ldhetinna källa, hwilkin aldrig kan thömas Ey han warkunnan skeel hon sith creatur fran sik, ·ilkins synda twnga ok orätuiso hon langhlika hit haffwer, Mildhetin är thy altidh blandhat : miskunsamlikhet, thär före lathir hon aldrig at athirkalla skälika kreaturith, mz plagho, : ordhom, järteknom, ok äptirdömom, at thz ıli bedhas j gen sina opbörian, at hon skuli dherquekia minna modhirs mildhet, them som skunsamlikhetin haffwer spart, mz them owir- ınde Nw wiliom wi än snarligha wända athir ı kring thänna mildhetinna slana ällir hakan, pa thz at wi maghom faa see ok witha, hwath gdh ok himilslighin hon är Thu haffwer j ›s ordhom, människionna wisdom wara mildhet, samma mildhetena wara gudz dyrkan Til ·ilkit sinne talar paulus swa sighiandis Likam- in idhkan ällir säwin är til litidh nyttogh

Än mildhetin ällir gudz dyrkan, är til all thing nyttogh Nw mädhan swa är at människionna wisdombir är mildhet, ällir kallas mildhet Ok gudz dyrkan är thänna mildhetin, ok mildhet är til alzskona thinga nyttelikhet enkannelika nyttogh Thak nw granliga til wara, hwat dygdh thz är, som thänna dygdhin ey härras owir j alla matto, Mädhan hon prisas aff prophetanna ok apostlanna ordhom

Th. Sanneligha thänna mildhetinna dygdh är stor, ok han är stor ok mildhir, hwilkin delaktoghir är giordhir aff warom fatikdom, än sigh huru han är säffwir ok mildhir

Per. Härran är allom almänneligha söthir ok säffwir, ok hans miskundhsamlighetir äru owir alla hans gärninga, ok thän sammi For thy o thu härra, thu äst allom them som tik kalla sik til hiälp söthir ok mildhir, j myklo miskundh Thänne söthmen j them hälgha anda är gudhelika söthmans tilkompnilse j siälena, hwilkom affladhom ok stadhfästom, sidhan wardhir siälin ekke qwald ällir ältadh, aff nakrom dröffwilsom, hwadzske andelikom ällir likamlikom, wthan hon wardhir swa som all brännande ok tranande j hälgom astwndilsom Allom täk ok allom fridzsam, til thz tha wändhir hon at enasth sin öghon, huru hon skal the lagh ok matto finna, j hwilko hon mz allom kan sik saa omganga, at hon skuli enghin komma til omak, ällir hindhir Thätta är hänne eghlikit j hänna hiärta ok mwn O j iherusalems döttir, stödhin wndhir mik mz blomstromen, ok säthin mik alla omkring mz äplomen, for thy iak tranar aff kärlekenom

Th. Huru opta omakar ok dröffwir ondha människio ondzska, ällir gälniska, them som stadde äru 292 j godha manna hälaghet, ällir j siälffwm thäns hälga anda sötma, ok hälga athirhallit, at människian är them som godhe äru söth ok lioff, ok somlighom thwng ok hardh Siälffwom sötmanom christo thätta klaghande ok sighiande The haffdho mik j hath wthan mina forskullan Om thässa findher thu oändelika matto,

Per. Jak spör tik om thu westh, huru mykin atskilnadhir är mällan godha ok onda Jak menar at mällan them är swa stor atskilnadhir, som mällan mörkridh ok liwsith,

Th. All the thing som äru j sinom naturlikom fulkompnilsom genwärdogh sik j mällan, the haffwa wthan twäkan atskilnadh mällan sik

Per. Huru kombir solskenith j the öghonen som äru rinnande

Th. Jämpligha som jak menar

Per. Wndhra thu ekke at thän onde hathar thän som godhir är, for thy at thätta orolighetinna ämpne them j mällan är omskiptelikin brädzska ällir girnilse, Thänne söthmen ällir blomstridh om hwilkit wi thalom, atthe enkte hwast ällir onyttoght oplop, j thässins blomstirsins grönsko, thy at tholikt haffdhe thär ekke stadz Sigh thy o härra gudh, huru söthir thin ande är j os, j hwilkom sötma ällir wndhir hwilkom othalighin twsandh hälgha människior, thoko hwaslika härrans sötha wk oppa sik, ok äptir apostolsins ordh j sötmanom, ok sinom sidhom j them hälgha anda, skikkadom til lönen til hwilkit söta härrans

wk them ledde, wände ok skipadhe the allan sin lusta

Th. Thala nw nakot de benignitate

Per. Benignitas haffwer altidh kompanskap mz sötmanom ok mildhetinne Hoghin kallas benignus for thy han är swa som allir sudhin ällir stektir j gudhelika kärlekxsins eld, ok draghin j aldra hethasta astwndilsom, owirgar han andra j the nadh som han haffwer

Th. Thätta wttydh nakot liwsligharen

Per. Hwat ey synis tik thän owirga alth nathurlikit moth, som gar j dödhin for annan Swa som sanne godhe hirdhen giordhe, j hwilkom milla hogxsins ok söta andhin fulkompligha hwiltis Huru kan thz wara at godhe hirdhen j thänne mildhetinne, ey gaff sit liff j dödhin, for sin kära faar

¶ Paulus sigher, haa är siwkir ok iak är ey siwkir mz honom Hwat ey thän samme astwndadhe lidha bannidh for sinna brödhra helso Thy nödhgar thänna dygdhin hwilkin brännande är, swa som eldhin, at giffwa liffwit for sin iämcristin, ok alt thz människian äghir, räknar thänna dygdhin them som tarffwas J thänne dygdhinne giffs os eth wiith ämpne, än hänna fulkompnilse ällir fulbordhan ok nytta, kwngörs j enne stakkotte clausula, thz är j fam ordhom Benignitas är älskande hogxsins samanströilse ällir samanblandilse, mz sedhanna aldra hetasta sötma Hwat är thänna stakkotta clausula liwslikaren,
293 thz är thässom faa ordhomen, j hwilkom giffs wndhirsta, hwat christus är j sinom krop, thz är

the hälga kirkia, ok hwat han j hänne gör Hwaria handa som han haffwer thz takir han aff honom, hwilkin fulbordelika äghir all thing,

Enkte maa sannaren sighias, Th.

Thy är thän hälge ande thän som hogswalar Per. barnhoghadha människior, han är gudz gaffwa, han skiptir sina gaffwir j blandh cristna människior, swa som honom täkkis, han är liffwande källan, släkkiande thera törsth, som törstha til hans Han är kärlekin samankallandis mz tronne, them som atskilde äru j thera dyrkan, ok osedhom Han är eldin os optändande, til at älska hwan wara thän andra Han är the andeligha smörilsen, os widherqwekiande ok smöriande mz himilsligha smörilsomen, ok nadhinna gaffwom, swa mange som trona halla wärdelika Han är fingrin for gaffwonna skifftilse, mz hwilkom han prydhir thera hogha, som stadeligha ok wäl standa j sinne tro,

Mädhan the hälga kirkia takir aff enne källo Th. saa omskiptelika gaffwir ok nadhir, ällir aff enne ok sammi nadh, thy är thz mykit fafänglikit ok straffande, at nakor aff the hälga kirkio barnom wil högfärdhas aff annars gaffwom, ey aktandis thz härran sigher, wthan mik forman j enkte, ok daghane skulu skapas ok formeras, ok enghin människia är j them Ok apostolin sigher Hwat haffwer thu annath än thz som thu haffwer aff andhrom takit Haffwer thu fangit thz aff androm, hwi ällir hwar fore tha äras thu swa mykit, swa som thu thz ey thaghit haffdhe aff andhrom

Per. Thu sama*n* sankar blo*m*stir aff blo*m*stre, ok thu latir see at thu kant göra tik gangn, j the*m* gaffwo*m* thu haffw*er* takit aff gudhi, mädha*n* thu wilt giffwa the*m* hedhri*n*, hwilki*n* tik haffw*er* begaffwat, ok ey tik siälffwe, som här aff enkte äghir Än wilt thu här aff thässo*m* ära*n*dom, so*m* wi före os haffwo*m* takit, nakor exemp[l]a hafua

Th. Alt thz so*m* thu haffw*er* sath om thä*nn*a gaffwo*nn*a skiptilse, än thog at här äpt*ir*fölgdhe enghi*n* äpt*ir*liknilse, tha likawäl ware enfalla ordha*nn*a sa*nn*i*n*dh, so*m* scr*i*ffwi*n* äru j sino taal, nogh ympnogh Sigh ey thy sidh*er*, hwat som tik täkkis For thä*n* skuld jak tror wtha*n* twäka*n*, aff ensa*m*pno*m* gudhi uth ganga, [thz] so*m* wi haffwo*m* j enka*nn*eliko*m* ok andeliko*m* gaffwo*m*, ok aff engho*m* andro*m* Sigh thy

Per. Hände tik nakontidh gaa in j nakot mönstir, oplyst aff glasanna fägringh,

Th. Thu lekir mz mik, mädha*n* thu wäl westh, at här är alla stadz j kirkiome*n* swa dana sedh*ir*, ok wtha*n* glasa*nn*a prydilse ware all a*nn*or kirkio*nn*a prydilse fafängh, ok om enkte

Per. Nar so*m* solgislin mz sino skini gar göno*m* glas windöga*n*s lith, oppa wägge*nn*a takande, hwem wilt thu tileghna thä*n* omskifftelika lithi*n*,
294 hwilki*n* thu weest göno*m* glas windögat ganga

Th. Soli*nn*a sken tilläggir jak thä*nn*a fägrindh, ok ekke glaseno, än tho at iak ey wil wndan taka thz so*m* glasith kan j thä*nn*a fägrindi*nn*e göra

Per. Thu swarar wäl, for thy wtha*n* solskeneth ware när, tha bliffwi thä*n* lithin j mörkreno,

hwilkin glasit haffde takit aff konsti*n*ne, älli*r* malareno*m* Thak th*än*na liknilsi*n*na äpt*ir*syn, j rätuiso*n*na sool, j si*n*na gaffwo omskifftelika giffwilse älli*r* skiptan Gudh giffw*er* sina gaffwi*r* sino*m* li*m*mo*m*, til hwilka li*m*mi ha*n* siälffwi*r* är hoffwdhit, ok tha likawäl j th*e*m sino*m* gaffwo*m*, hwilka ha*n* syndhi*r*lika mz hwario*m* eno*m* skifftir, lathi*r* ha*n* ko*m*ma sina gaffwi*r* so*m* skipta äru, th*e*m til fulko*m*pnilse so*m* athi*r* fra*m*delis äru th*e*m skiptande Thy kan ekke alzstingx th*ätt*a solsken, so*m* gar gönom glasith, älli*r* thäs fägrindh tilläggias glaseno, wtha*n* siälffwe soli*n*ne,

Th. Thin dombir här om sa*n*nar For thy hwat goth siälin haffw*er* ällir äghi*r* nathurligha, aff guddo*m*sins liws fulko*m*pnilse, tha likawäl haffw*er* ho*n* sith liws ok sken Thy at wi äru*m* ha*n*s skapadha ok giordha creatur, skapadhe j christo j godho*m* gärni*n*go*m*, j hwilko*m* wi ok liffwo*m* ok äru*m*

Per. Nw star än j gen sidzsta älli*r* äpt*ir*sta trappa*n*, hwilki*n* ok jämwäl är the första For thy gudz räddoghe är wisdo*m*sins opböria*n*, hwilki*n* oppa th*än*na blo*m*streno hwiltis, ok ha*n* sigx förstir ok sidzstir For thy hwar so*m* är wisdo*m*me*n*, th*är* är ok räddoghi*n*, hwar räddoghi*n* är, th*är* är ok wisdo*m*me*n*,

Th. Aff allo*m* th*e*m trappo*m* fore sagdha äru, synis mik enghi*n* saa wansam so*m* th*än*na, hwilka p*ro*phetin haffw*er* sath

Per. Ey kan iak witha th*än*na wansa*m*likheti*n*na saak,

Th. At gudz son tok alla sina mid[l]ilse tima, so*m* är födzlo*n*na, pino*n*na, ok opstandilse*n*na tima,

mz rätto siälffwald Sannelika han sigx haffwa hafft räddoghans anda, j thy at han haffdhe makt at säthia sina siäl ok athir hänne j gen taka, ok for thy at räddoghin plaghar siälena, ok fortakir ällir owirgar han hwat glädhi j människionne är affladh ällir böriadh

Per. Os tilbör kwngöra twäggia handa räddogha atskilnadh, som är trälara ok renleghin räddogha, at thu aff them andra maghe wetha, hwat thu skalt tilläggia gudz syni, Ok aff andhrom thera hwat tilläggias skal warom mandom Ok aff träldoms räddoghanom ok onda, haffwer thu swa scriffwat, Räddoghin är enkte wthan dyrffwinna hiälp, ok een wtteilse ällir kwngörilse tankanna om hiälpena ok nar han jnwörtis är mindre, ok j opbörianena menar han at hans sak ok wisdom, aff thy at han haffwer nakra bidhan ällir dwalu, är thäs större, aff hwilko han gör plaghona, See thätta är thän onde räddoghin Andhre räddoghin är thän som födhis aff thy som genwärdogth ok mothe wilianom är, ok nw är komande, aff hwilkom hoghin wardhir fullir mz orolikhet ok ängxla, thy at aff tolikom räddogha kan rätuisan aldrigh fulkompnas For thy fulbordoghir kärlekir säthir
295 ällir sändhir wt räddoghan Thy hwilkin som saa thiänar at ey skal näpsas hans kroppir, j them samma haffdhe rätuisan engen stadh, om honom som syndar forlätis hans broth onäfsth Rätuisonna dyrkare ällir älskare, lathir ekke ensammen räddoghan dragha sik, wthan godha astwndan j hwilke han manas ok idhkelika dragx til goth Än thän som rätuisonna dyrkare är, aff ensa[m]pnom

räddoghanom, han dragx ekke aff godhe astwndan, wthan til at fly thz som onth är wardhir han nödhgadhir ok driffwin swa som annadh oskälikit diwr Thässins räddogans ande haffdhe enghaledis hwilo owir gudz son For thy han haffdhe hafft tha engha hwilo, om han haffdhe rädz aff träldoms räddogha Än thänne rene räddoghin är hälaghir, for thy han bleff standande widher sanna wisdomsins nampn Saa haffwer thu j iob, gudz rädoghe är siälffwir wisdomen, thy sagdhe christus sandhir gudh ok man Thän som mik sändhe han är mz mik, ok lathir mik ekke wara ensampnan, for thy at alt thz som honom är täkt gör iak altidh, hwilkin enga giordhe syndena, ey finz ok nakot swek j hans mwnne Swa som han tok til sik hwnghir, törsth, twngha, mödho, ärffwodhe, korsith ok dödhin, änxla ok sörgh, ok alt ledh han for människionna helso, for thy at han tok thz til sin, for sins krops skuld, thz är the hälgha kirkio, til hwilka han är siälffwir hoffwdit, ok swa bytte han dödh for dödh, ok saar for saar Sannelika theos j grestz maal oppa latino är swa mykit som räddoghe, for thy at them som gudh dyrka, är räddoghin närffwarandis Thy är gudz räddoghe äran ok ärilsin, glädhin ok frögdhinna krona Thätta är wisdomsins opfyllilse, at rädhas gudh, for thy at rene räddoghin wtkörir trälara räddoghan, athir opfyllandis fridhin ok helsona fruct See thu ekke nw räddoghans atskilnadh, huru han är twäskona

Slättelika wthan twäkan, thz tigdhe ok ey Th.
apostolin, talandis mz myklom hwgxsualilsom til

sin andelika barn, saa sigia*n*dis, j haffwin ekke takit träldo*m*sins anda ath*i*r mz räddogha, wthan j haffwi*n* takit sona*n*na tilbidilsi*n*na anda, j hwilko*m* wi ropo*m*, abba pater thz är fadh*i*r Läg än här til aff th*e*m hwassa ok manzslika räddoghano*m*,

Per. Synis tik ekke th*ät*ta wara nogh hwassan räddogha, aff hwilko*m* dauid sigh*e*r Näghla til sama*n* mz thino*m* räddogha mi*n*s kötz lustha, for thy iak rädhis for thino*m* dom Ok thz, thin skoth äru mik infästh, ok annar stadz Aff thino*m* räddogha affladho*m* wi ok föddo*m* helso*n*na anda, ok mykit findh*e*r thu aff th*än*na hwassa räddoghano*m*, widh sa*m*ma matto

Th. Oppa thz at wi magho*m* än thala yth*e*rmera,
om thz so*m* för är sakt, om gudz son, swara mik
til thz, Jhesus böriadhe änxlas ok wardha dröffdh-
*i*r Th*ät*ta maa tilsätias thässo si*n*neno, for thy
296 at änxla ok räddoghe plägha sama*n* nägla mä*n*nisk-
iona hiärta

Per. Thz ihesus böriadhe änxlas ok wardha dröffdh*i*r, th*ä*r mz bewiste ha*n* sik haffwa til sin takit sa*n*neligha mando*m*s nathur, än ey so*m* thu math for wisso witha, änxladis ha*n* for thy at ha*n* skulde pinas, hwilkin th*ä*r före ko*m* til jordhrikis, at ha*n* skulde lidha dödhin, wtha*n* for th*ä*n wsla manzsins skuld judas, äpt*i*r forfädhra*n*na dom, ok for almogha*n*s synda tilfälle skuld, ok än jä*m*wäl for judhamogha*n*s fordarff, thy war ekke gudz son sama*n* nägldh*i*r mz th*än*na hardha ok hwassa räddoghano*m*, wtha*n* swa som han wilde j siälffwo*m* dödzsins beska, ok th*e*m ondha mz hono*m*

hängiandom wara, näghladhe han mz dödhenom, än thätta är sakt aff gudz son,

Huru tha om os Th.

Hwilkin som är wthan räddogha, han kan Per. ekke rätuis göras, for thy hwar ekke är räddoghin, thär är eth löslikit liffwerne Enghin människia wardhir thy opwäkth aff räddoghanom, til at fly thz onda, swa länge hon standhir stadogh j sinom synda lustha Thy nar som gudz räddoghe är fulkomplika äghande hoghin, tha kombir han honom mz ennahanda darran ällir brännande rädde, swa som blothna ällir wekias ok smältas, ok om han tha j the stwndinne aff timanom sik nakot forbätra, thz tileghnar han ekke sinom naturlikom krafftom, Hwat skulum wi sighia om wisa manna ordh, hwilkin enkte äru wthan swa som spika diwpt in fästhe, for thy hans hälgha anda twä ägghiadha swärdh gönom stak alla synda samtykkio ok synda sinne, thäntidh han fulkomplika omwände til sik syndogha siälena Än thz han är manzslighin, for thän skuld är människionne enkte beqwämmeligharen än räddoghin Nw oppa thz at jak maghe almännelika thätta wttrykkia Hwat är manligharen än rädhas, sörghia, girnas, glädhias Hwilkit alt findz j christi likama, owir hwilkin thän hälghe ande j sinom gaffwom ok hiälp härras, swa som han wil Nw for thän skuld at wi ärum alle människior, thy manar os apostolin, at wi skulum ärffwodha om wara helso, mz fasa ok räddogha, swa framth at wi ey skulum wäntha fallith Ok hwat wi ärum thz glömom wi mz sakta, thz är nogh witherlikit,

at människian haffwer mangskona ok omskiptelika plaghor j sinom likama Än thässa plaghor, the hända människionne annorledis j syndinne födde ok wndhirgiffne Annorledis gudz son wthan syndh affladhom ok föddom, for thän skuld at thän som haffdhe sighrin j handinne, honom hände ok mötte thätta, äptir thy honom täktis siälffwom
297 Han kände jnnantil enkte thz som nakrom lusta ällir onde girnilse tilhördhe Paulus sigher Jak seer annor lagh j minom limmom etc[ra] Ok thz, wilian haffwer iak godhan, Ällir saa, at wilia goth thz är mik näruarande, än fulfölia thz som goth är, thz findher jak ekke Hwat ey matte gudz son thätta sigha, hwilkin alt formatte thz han wilde,

Th. Hwat skal iak sighia, christus bar wara syndhir, aff hwilkins blodh wi alle ärum heladhe, ok som människia uarth han pinther, oc wan han swa som gudh

Per. Thu haffwer waku nogh Siälff thäns hälgha anda dygdh härradhis j gudz syni, j allom likamlikom wanskilsom, them som han haffdhe til sin takit for wara helso skuld For thy at han affladhir war aff them hälga anda, oc war thz ekke möghelikit, at han kwnne tilstädhia, at hans hälaghet tilfögdhis nakor lothir aff syndogho liffwerne, ok for thy at hans natur war wthan alla manzslika lustelikhetz girnilsa smitto Ok är nw nogh sakt aff siwfalle thäns hälgha anda nadh, hwilkin som hwiltis offwan oppa blomstreno, aff hälgha qwistenom framgangandis Framdelis wil jak ekke at thu skuli nakot röras, til nakra orolikhet,

' thy at thässa siwfalla gaffwor sighias aff p*ro*-
etanom haffwa hafft hwilo oppa gudz son, swa
m han här mz wille andra gaffwor wtfran
ässom skilia, mädhan han saa j thässom gaff-
m haffw*er* begriphit almännelika dygdhanna
dh, at hwat fadhren haffw*er* thz är sonsins ok
ls hälga anda Hwat thän hälghe ande haffw*er*
z är fadh*i*rsins ok sonsins, a tre p*er*sonanna
a nathurs wäghna är fadhrin thz sonen är, ok
än hälge ande thz som fadhrin är Tha likawäl
tho at wndh*i*rstwndom händh*i*r the hälgo sc*ri*ft
la swa som j ordhom äll*i*r gärningom, nakot
skilelegha j mällan personas j the hälga tre-
lloghet, at thz tillägx the enne persone, som
ke tillägx the andhre, äll*i*r synis bäth*i*r be-
mma the enne än the andre, thz saa är thz är
r thän skuld, at wi skulum thäs bäth*i*r aff
hlikhetinne antiggia röstinna all*i*r gärninginna,
idh*i*rstanda sannindina om the hälgo trefalloghet,
: at wndh*i*rstandit skuli ekke atskilia thz som
rslan atskil

Mz stadogha tro hall*i*r jak, at fadhrin ok Th.
nen ok thän hälge ande äru een natur, ok tre
rsone J hwilkom är eth waldh, jämpn dygdh,
tskililighin makt, een gärning, ok at gudz son
sinom guddom, är j alle matto jämlikir fadhren-
, hwilkom aff guddoms naturanna wäghna,
ey nakot affw*i*ruald at wara jämlikom fadhrenom.
i j mandoms naturanna mindre än fadhren Ok
ordh*i*r man, minzskadhe han ekke thz han war,
iande häll*i*r thz som han aff os tilföghadhe sinom
iddom, saman kom han the badha naturas, swa

at thz han aff os tok, thz fornötte ekke guddomsins waldh, ok ey bögdhe mandommen hwilkin han anamadhe, guddomen aff sinom äwärdelikhetz stadhga Än äptir thy at prophetans ordh withnar,
298 siw thäns hälga anda gaffwor haffwa takit hwilo j warom härra, framganghin aff qwisthenom Hwat är här troande om människionna son in j guddommen takin, tok han nakot thz som han ey förra haffdhe, mz gudz son, i gudz wald ok makt, haffwer alt mz fadhrenom altidh jämligha Hwat ey är kwnnokt, at thu gar sannelika j kristeligha tronna wäghom

Per. Bliffwe ok saa, än här är ekke snarligha swarath til thina spörslo, thak thy til wara

Th. Jak hörir

Per. Bliffwande j warom härra ihesu christo oatskilelika personanna enhet, är han allir ok thän samme människionna son fore kötidh skuld, ok allir gudz son, for ena guddoms natur, hwilke han mz fadhrenom haffwer, ok for thy hwat thz är hälstz som christus ihesus j timanom tok, hwilkom tha tilfögadhis thz som han ekke for haffdhe, thy oppa ordhzsins maktz wäghna Hwat fadhren haffwer thz haffwer ok sonen, Ok thz som han tok aff fadhrenom j träldoms hampnenom, thz samma gaff han ok siälffwir j samma makt j samma nathur Än thog at aff the opbörian j hwilko ordhit är giorth likame j iomfrunna qwidh, war tho likawäl enghin atskililse nakontidh j mällan guddoms naturam ok mandomsins Ok j alle matto ok owir alt, hwat thz hälstz wara kan, som the ena personan giordhe här, j them

tima hon synlighin war, hwilka gärninga mädhan the giordha waro oatskeleligha, ey samangiwthir iak them mz nakre samanblandilse, wthan hwat guddommen giordhe, ok hwat mandomen, thz atskils aff siälffwe gä[r]ninginne Sandhir man är sannelika samfögdhir sannom gudhi Samma personan haffwande thz samma j guddomsins ordhe, ok haffwande mz os almännelika j krop ok siälinne naturam Ok thy oppinbaradhe hans pinlikhetir, som war hwnghir ok törst, mödha ok grathir, träldoms hampnin, hwilkin han anamath haffdhe for wara 'skuld, ok järteknanna ära, dygdhanna owirgangilse, kwngiordho j christo ihesu warom konungh, guddomsins makt ok formam

Jak weth wisselika at mandomen wnfanghin, minzskadhe j enghe matto guddomen, ok thz som mandomenom tilhördhe, fornötte enghaledhis guddomen Än thätta är mykit wndhirsamlikit, at owir honom j hwilkom är warande all guddomsins opfyllilse fulkomlika, sighias thänna siw gaffwir mz enkannelike nadh haffwa sina hwilo hafft Mädhan saa är at thätta talidh siw withnar swa som förra är sakt, j honom haffwa waridh alla gaffwo almännelikhet Th.

Sandhir gudh ok sandhir man är een j gudz persona ällir forma, swa som för är sakt, fadhrenom jämlikir Mindhre än fadhren j thy at han delaktoghir är j ware dödhelikhet Han tok thäns hälga anda gaffwor Han skipte them mz trolikom människiom Han är allir j sinom, allir j warom mandoms hela ok fulkomlika fulbordhan Thz prophetin jnnelykkir atenast siw gaffwonna nadh, Per.

begrips widh thz talit siw, thz är for twäggia
handa sak skul, antiggia for thy at j thässom
enkanneleghom gaffwom teknadhos alla fulbordhan
ällir opfyllilse Ällir for thy at j thänna gaffwom
pröffwas alla dygdha kön märkias ok grwndhas

Th. Lös thätta som thu talar mz nakro äptirlikn-
ilse, ok giff här om ena liwsa wttydhning

Per. Swara mik, hwat ey mistir nakor thän som
299 wiis är Jak talar om christi krop wndhirstandit,
ällir thän som wndhirstandande är, mistir han
radhit Fornompstoghir starkhetena, thän som
starkir är wisdommen, thän som wiis är milhetena
ok mildhir gudz räddogha Hwat ey sagdhe pro-
phetin ysaias aff thässa trappor, boriande oppa the
högxsta som är wisdommen, ok swa til the nidher-
sta, thz är räddoghin, ok aff räddoghanom hwilkin
som är wisdomsins opbörian, os opböriandom
redde han wäghin op til wisdomen Nidherfärdhena
tedhe han j hoffdena, for thy gudh war ödhmiwkadhir
Opfärdhena lät han see j kroppenom, thy at gudh
är giordhir man Aff räddoghanom thy böriom wi,
at wi maghom mz thässom trappom komma til
öffra wisdomen, j hwilkom om saa är at skikkilsen
wardhir ekke rättelika hallin, tha kommom wi ok
ekke aff diwpeno ok op j högdhena Sannelika
thänna dygdhanna rätta skikkan, thz är siwfalla
nadhinna bekommilse, samlydilse, ok wndhirbögilse
är, Swa at hwar een fulkompne alla trapponar, them
tilsammanhallande j sik, ok alle sware them allom
Ok alla j hwariom sinom skikkilsom bekomme enom
Är thz swa at nakot aff thässom foresagdhom
borto är, the siäl som wiis är, tha fattas aff hans

fulko*m*nilse Jak menar at thins hogxs snille takir til wara

Hwilkit j sino*m* delo*m* är waffrande, thz wttömer alt saman j si*n*ne fulko*m*pna*n* äll*i*r opfyllilse, äll*i*r saa, hwart eth so*m* twäkande är j sino*m* delo*m*, thz wtösir äll*i*r wttömer alla*n* kropsins fulnadh Th.

Thy äru siw thä*n*na gaffwonar j allo*m* gaffwo*m* gudhelika giffno*m*, ok alla gaffwor j thä*n*no*m* siw gaffwo*m* swa sama*n*hänghiande mz eno andeliko sambindilse, swa at skils thz ena fran thy andro, tha fortakir thz mykit fulko*m*pnilsi*n*ne j the mä*n*niskio*n*ne, som hälagh skal wara Sa*n*nelika marie blo*m*stir, kirkio*nn*a hoffwodh ok brwdhgo*m*me ägh*i*r alt til sa*m*ma*n* mz fadhreno*m*, ok j fadhreno*m*, at ha*n* skuli j allo*m* wara hallande främsta wald, for thy alt thz so*m* fadhri*n* haffw*er*, thz är ha*n*s Alt thz so*m* begripa*n*de är mz fulko*m*pliko*m* wisdo*m*, j liffsins ända Alt opfyllande omkri*n*g ganga*n*de ok styrande, Per.

Thu haffw*er* wttyth til matto blo*m*stra*n*de qwistins blo*m*stir, Ok nogh haffw*er* thu kwngiort jo*m*fru*n*na blo*m*stir födha*n*dis, än th*ä*r wndhrar iak oppa, hwar fore thu giffw*er* thy a*n*nat moth, hwilkit thu tillagdhe siw thä*n*s hälga anda gaffwo*m*, at wisdo*m*me*n* skal wara rörliki*n* ok stadogh*i*r, wndh*i*rsta*n*dit rent ok qwe*m*melikit Mädha*n* th*ä*tta är rätte täxtin in libro sapiencie j wisdo*m*sins book, J wisdo*m*meno*m* är wndh*i*rstansins ande, hälagh*i*r, enslika, margfallogh*i*r kwe*m*melikin smidogh*i*r äll*i*r klen, orörlikin, wältalande, osmittogh*i*r Sa*n*dir Söth*i*r Älskande goth Hwas, manzlikin, mis- Th.

kunsambir Stadoghir, Thrygghir Haffwande alzskona dygdh All thing foreseghiande, wndhirstandelikin, ren,

Per. For thy at aff thäns hälga anda roth är alla dygdha almenlikin fruct, thy tillagdhe jak thänna gaffwor, skikkande äptir thäns hälga anda teknadh ok höffwo, äptir wälbekommande wndhirstandilse, siw gaffwom, thässom som offta nämpda äru, tillagde jak märkilsinna bekommilse, j allom stykkiom, saa hwart eth fulföliande, at ey skuli lätias giffwa handena ällir ärffwodhit, thäns dom som thätta läs, han märke ok thz som annorledis är sath, än som thz lydhir j täxtin, at är thz widherto[r]ftokt tha rätte thz

här börias tolffta bokin

[Per.] Nw är snarlika wttrykkiande huru siw bönir j pater noster ällir atta hälaghetir, ok aff apo-
300 calipsi iohannis siw sigherwinnelika kronor, mz andhrom thäns hälga anda gaffwom, laghlika ok skälika sammanhängiandom, samföghias, ällir huru the samlydha, ok huru blomstren mz märkelika wndhirstandit swarar blomstromen,

Th. Tha nythiom wi wärdzskyllelegha blomstirsins fruct, nar som thz wttrykkis mz them skälom som tilbörlikin äru, oc alt thz som til blomstridh hörir, hwilkit kostelikit är j thy lönlika, som andeligha j thy skylis Hwat thy aff the foresagdho athirstandhir, lath thz komma til, at nar wi lustoms j hälga blomstirsins fructz smak, ällir kanno

j wåghenom, tha skulum wi os wänta liffwaskolande j fådhirnis landeno, j thås åwärdelika fruct, ok j blomstreno blomstrande

Jak wil göra thz thu astwndar, tak thu gaffwonna skikkan, hwilka som wttrykkiaskolande åru, at thu maghe thås båtir kwnna wndhirstanda thera atskilnadh j them skålom, j hwilkom the åru samanhångiande, Thätta år ordo ållir skikkilse, Per.

Hälgis thit nampn, Hälge äru fridzsammi, Härrans liwdh owir wathnid, Winnande skal iak giffwa marghonstiärnona, Härrans döpilse, Scriffwin lagh, trona

Hwilkin som smakar the thing som tilhöra gudz anda, han skyndar sik mz fridzsins gömo, j thera sålskap som kallade åru til gudz andelikin barn Aff hwilkom fridh hallaskolandis ok opspöriaskolandis, år thätta widhertörftogth Härrans röst owir watnith, thz år, at härrans predikan skal framföras for almoghan For thy han år war fridher, hwilkin som giordhe badhe til eth Han war for wara skuld döptir, hwar ok gudzfadhirs rösth hördis swa lydhandis Hår år min ålskelighe son etc[ra] J thänne röstinne ok wisdoms liwdhena scriffs j trolika månniskio hiårta laghanna kånna, ekke mz blåk ok pånna, wthan mz gudz fingir, at tron skuli opwåkkias ok j tronne skuli gudz nampn hålgas, ok margon stiårnan, thz år åwärdelika liffsins krona, skal opletas ok finnas, mz thåsso nårwarandis liffsins årffwodhe

Annor skikkilsin är thänna, Tilkomme thit rike, Hälge äru the som renth hiärta

haffwa, H*ä*rrans röst tilredha*n*dis hiorthana, Th*e*m so*m* windh*e*r skal jak giffwa dyra stenen*n*, Wars h*ärr*a affling, Ordhin, Hopit,

Een wndh*i*rst[and]ande siäl, nar ho*n* ow*i*ruäghir, hwat atskilnath är mälla*n* himerike ok jordhrike, tha rensar ho*n* sik aff alle synda smitto, ok astwndar bidhiande til himerikis, hwilkit äwärdelikit är For thy eth rent hiärta opwäkkir hopit, til at astwnda komaskolande thing, ok thz wtuidh*er* sik saa, at swa so*m* sidh*e*r är mz th*e*m, som j groffwo ärwodhe haffwa tiänth, ok nw wt aff the frias Swa är thz mz the siäli*nn*e, so*m* bwndin haffw*er* warith j wärldhi*nn*a giri ok hä*nn*a fafängo, ho*n* springir mz dygdha*nn*a sprang, wt aff synda*nn*a träldo*m*, ok til äw*är*delika äro ok frihet Sa*n*nelika jak sigh*e*r dristelika, at gudz ordz affling är tilfälle til mä*nn*iskio*nn*a helso, ok hä*nn*a opresilse For thy at haffdhe gudh ekke sik nidh*e*rbögth, til wara ödhmiwka ok fatigha omga*n*go, här j wärldi*nn*e, wtha*n* wara forskulla*n*, aldrigh haffdho*m* wi här fasthnade j synda*nn*a träk, nakontidh wordhit opreste, til at skodha äll*i*r taka hans högha, ok obegripelika gärni*n*ga,
301 ok äw*är*delika warilse Ok thy oppa thz at j
hono*m* skuli stadhfästas ok fulbordas, hwart ha*n* kom, fäste ha*n* sik mykit j forfädhra*nn*a ordho*m*, hwilko*m* lydaskolande, fram kom ha*n* til dyra stene*n*, j hwilko*m* christus oc ha*n*s hälga ma*nn*a liff ok lön beteknas,

Thridhia skikkilse*n* är thä*nn*a, Wardhe thin wili swa j iordherike so*m* j himerike,

Hälge äru alle miskunsami, Härrans liwdh nidherslaandis öknena, Hwilkin som windher han skal glädhias j hwitom klädhom, gudz pina, Wttydharena kärlekin

Hwath ey aktar han hwat miskunsammi the göra, the ärffwodha j bönomen, at andhrom skuli widherfara miskundh, af thy som them är nadhelika forlänt, the bidhia for syndarom jordzlikom ok kötlikom, at gudz wili saa fulkompnas j them, at the maghin aff likamlikom wardha andelike, aff syndarom rätuise, ok nidherslaghnom thera hiärta ökhn ffor härrans röst forfäras the aff komaskolande doms fasa ok räddogha, oppa thz at the skulu omuändas fran thy som onth är, ok til thz godha Miskunnin ok kärlekin the fördho gudz son til korsins pino, hwilkins godha warkunnan for onda forskullan til athirlön, wttydde prophetane, äptir prophetana apostlane, äptir apostlana kännefädhrene, ok the loffwadho them som winnande äru, hwit klädhe, thz är nadhena j frögdh ok odödhelikhet

Sannelika thässa trappor synis radzsins ande Th.
dikta, hwilkin pröffwas thz radhit giffwa, at thän
som widhertörfftoghir är, skal widherfara mis-
kwndh

Thak nw granlika til wara, hwart thänna Per.
skikkan ällir ordo ledhir tik, hwilkin som talar
om them som äru hwngrande, ok om daghligha
brödhit,

Wart daghlikit brödh Hälge äru the alle som hungra ok törsta rätuisona Härrans

röst millande eldin äll*i*r eldzsi*n*s logha Th*e*m so*m* windh*e*r skal jak giffwa gömda äll*i*r holda ängla brödhit Epistole canonice Nidh*e*rfärdhi*n* til häluitis Fortitudo thz är starkleki*n*, starkheti*n*na ande Sem thy til hwat här äpt*i*rfölgh*i*r j thä*n*na sama*n* hänghiande ordhome*n*

Fiärdhe böne*n* hörir til alla the widh*e*rtörfftelikhetir, so*m* lydha til likama ok siäl Swa so*m* th*ätt*a synligha brödhit styrkir mä*n*niskio*n*na hiärta Saa ok allo*m* th*e*m so*m* hw*n*gra rätuisona Himilslika brödhit thz är gudz ordh, oplysir si*n*net mz starkheti*n*na anda Hwat ey haffw*e*r thu j thässo brödheno äll*i*r matteno*m*, ängla brödhit holt äll*i*r lönt Ok th*e*m so*m* stridha loffwat, ok th*e*m so*m* wi*n*na anthwardhat ok giffwit Hwat ey mz thässo himilsligho brödheno forbiwdz ok fortax eldzsins loghe, hwilki*n* christi nidh*e*rfärdh til häluitis atskilde, skilia*n*de the milla ok godha wt fra*n* th*e*m so*m* onde waro Ok samuledhis späkir ha*n* ko*m*ma*n*de til hwilo, onda girnilsi*n*na logha, hwilke enka*n*nelika märkias j epistolis canonicis johannis ewangeliste jacobi et petri apostolorum Hwat sigh*e*r johannes apostolus Wakti*n* at j ekke älski*n* wärldena, ok ey nakot thz so*m* j w*är*ldi*n*ne är, for thy thz so*m* j hä*n*ne är thz är kötzsins girnilse ok öghna, ok liffsins högfärdh, jacobus sigh*e*r, j bidhi*n* at j skuli*n* j idhro*m* syndogho*m* girnilso*m* fortära illa, ok om os forbiwdh*i*r idhkelika pauli röst th*ä*nna synda
302 lustans eld

Thz Han atskil thässin loghan, märkelika haffwer han takit thätta nampnit starkhetinna ande Än fulfölgh mera Th.

Saa sädz fämta skikkilsen Per.

Forlath os wara syndhir Hälge äru the som grata Härrans röst söndhirbrytandis cedros the trän Hwilkin som windher honom skal jak göra til minna stodh Opstandilsin ewangelium rätuisan

For thän skuld at thän indhra wisdomsins ande gör os at grata, thy at thän som tilökir wisdommen, han tilökir ok sörgena Saktelika tha forlatir han främadha skuld, hwilkin som gratande sina eghna synde, rädhis gudz dom Widh thässa matto opstandhir syndarin mz christo, nar han sik omwändhir aff syndinne, tha brytz han allir söndhir, swa som thz träth cedrus oppa libano, the bärgeno, nar människionne fasar fore lästinna hot, thz är Om saa är at j ekke forlatin andhrom thera syndhir, tha forlatir ok ey idher fadhir, hwilkin j himlomen är idhra syndhir Högha trädh cedrus söndhirbrydz, nar syndarin räddir ödhmiwkas, ok böghis mz hiärtans idhrugha til syndabätringinna Hwat ey är tolghin nästir rätuisonne, hwilkin som affläggir thz han haffwer aff rätta wäghenom gangit, ödhmiwkleka thz klaghandis Aff sanne forskullan wardhir han een stodh j gudz mönstir, hwilkin syndinne owirwnno, oprättis til rätuisonna

Siätte skikkilsen fölghir här Ok ledh os ey j frestilse Hälge äru milde Härrans röst j owirgangilsinne Jak skal giffwa them som

windher at han skal sithia mz mik oppa domstolenom Prophecie, opfarilsen, Tempreringin

Mildhetin är gudz dyrkan, hwilkin som gör milla, thz är them som älska, them som them häria ok hata, hwilkom j magnificencia, thz är högha wallit, är härrans rösth, thz är prädikan For thy at aff thänna äptirliknilse, tha fulbordhas aldramästh the hälga kirkia, hwilkra kärlekir är swa mykin, at han älskar owenir for gudz skuld, ok wener gömer han j gudz kärlek, Thy kan näplika prophecia ällir nakot annath aff gudz lönlikhet skylas rätuise människio, hwilkin j sik pröffwas haffwa gudh, thz är siälffwan kärlekin, altidh athirgällande goth for onth, thär mz ledhis ey the människian j frestilse, for thy hon stätz ekke at bethala ont for onth Thätta är ledhas j frestilse ondzskonna härdzska, ällir bliffwilse, ey takas aff them som är frestadhir Thy hwilkin som j godho windher onth, a rätzsins waghna takir han at sithia gudz doms säthe, ok limmana fölia thiit hwart hoffwdhit opfor Tillägh tempreringinne thy foresagdho godho, thy at kärlekin swa skikkas, at thu skuli witha hwat tik bör gudhi, ok jämcristnom, ok owenom,

Th. Thillägh än siwnda skikkilsen, at wi maghom see siwnda lopith, fulth j siwfalle gaffwo

Per. Swa som thu wilt

Fräls os aff ondo Hälge äru andeligha fatighe Härrans rösth dygdinne, them som windher skal jak ätha giffwa aff liffsins trä Härrans tilqwämd Sammansatta laghin Snillin

Sannelika thätta är een stor snille, at nakor aff gudz räddogha skodilse, är j andanom fatigher, thy frälsas han thär före aff allo ondo For thy at gudz dygdz röst pröffwas haffwa fangit makt j honom Thässin högfärdinna owirwinnare forskullar at mättas aff paradysi träm, for thy han äptirfölghir j andans ödhmiwkt, korsins trä Gudz son kom til jordhrikis mz ödhmiwktinne, 303 ok han nakraledis samansatte laghin människionne, Sannelika gambla laghanna stranghet,ällir wärdzslika laghanna rätthir saa midhlande, at om swa ware at människian fore wil j laghomen, hwilkom hon wärdelika är wndhirbughaskolandis, matte hon forwärffua sik nadh, om hon j gen komme, ok om hon haffdhe rättath sina sidher Thy prisar ok loffwar mykit rätuisan ok skälin laghin, them som scriffwin äru, ok laghin skälin,

Aldra sannast är thätta, for thy at haffwer Th. laghin sin stödilse ok stadhfästilse aff skälomen, tha är alt thz lagh som skälin dikta ok stadhfästir, tha likawäl om thz bekombir wäl helsonne, renliffweno, ok stadoghetinne,

See theodora nw haffwom wi atskilt siw Per. sinnom siw gaffwor, mz hälaghetomen ok bönom, ok flerom gaffwom, them hälga anda os tilhiälpande, mz hwilkom äptir thäns hälga anda gärning, styris ok forbätras almännelika the hälga kirkia, siälff brwdhin mz sinom härra een ande Hwilkin een som widherlodhir härranom, han görs een ande j fulkomnilsom Saa ok wisdomen som for är sakt, bygdhe sik hws, ok wthan ok jnnan stwdde han thz mz siw pilarom, thz är christus

war gudh Gudz dygd ok gudz wisdombir han bygdhe sik kostelikit hws. mz siwfalle thäns hälga anda nadh, aff hardha hedhindomsins bärgskriffwom, thz är the hälga kirkia, hwar han som siälfft offridh är, ok prästin offrar, hänne begaffwadha mz samma offir, ok forelöpande j allom stykkiom ok ärandom, ok äptirföliande nadhinne j äwärdelike stadoghet, styrkiaskolandis gudz mönstir är hälagth Thy hwilkin thässa siwfalla nadhanna gaffwor, mz wisso ok sanno skälanna skikkan, äptir ware formagho skikkadha ok skipadha, kännir j sik, ällir nakon del aff them, saa mz skäl om han stadogt j them bliffwer, tha maa han thz witha, at han är hälaghir wardhaskolandis Gudz rösth, hwat thz hällir är prophecia, ällir aff ewangelio, ällir aff hälgha manna wttrykkilse ällir kännedom, om han är stadhfästir j tronne, hopeno, kärlekenom, ok idhkelighin fira dygdhanna dyrkare ok älskare, skal han höra, ok christi mandoms dispenseran ällir midhlan skal han granlika atwakta, ok thär mz styrktir j them hälga anda, tröste sik j äwärdelikom himerikis gardh, mz hälgom mannom, krönaskolandis mz owirgangelike stadoghet Ok swa är nw sakt aff härrans blomstir, oppa hwilko nadhinna fulkomnilse hwiltis

Th. Thu haffwer j enne swmmo atskilt, mz siwfallom atskilnadh, thässins hälgha blomstirsins prydilse Än om härrans bön, thz är pater noster, är ekke ympnokt sakt, oppa hwilka thu synis haffwa böriadh, ok ekke fulko[m]pnadh Thy bidher jak tik, at tu ey tagh thz mödhosamlika, at thu dwäls j hänna wndhirstandh nakot länghir

lon wtgik aff liffsins mwn, allom liffwit bidhiakolande, thy ār hon mykit wārdogh Jak twākar ›k enkte thār om, at j hānne ār alt thz som os arffwas, badhe j wāghenom, ok saa j fādhirnis andit, til wara āwārdelika helso, andelika ok ikamlika, thy ār hon swa som dōrin, gangande ›ppa sinom hakom, fore the maktinna skuld j ıānne ār, ok hārrans ihesu som hānne bōdh at āsa, hwilkom ordhom ok wttydilsom nw giordhom, ındis ok thānna langa bōnenna skikkan

Qwinnonna tro ār mz sakto ey troande, Per.
vthan at manlighe hoghin owirgar kōnit j qwinn- 304
ınne, ok mz toktelika sidhanna mōglikhet hānna ıaturs ostadoghet Thu haffwer nw offta samykt, at wi skullom gōra ānda oppa thāsso ārffvodhe, Ān nar wi haffwom tik eth swarat til ıōghio, tha kombir thu athir j gen, ā mz nakro he som nyth ār, oppa thz at thu skuli faa nakot ›yggia oppa gambla grwndualin, nar skulum wi hy faa hār ānda oppa Thu haffwer saa mykit thy som fōrra ār sakt ok scriffwat, at smakadhe hu til matthona, tha haffdhe thu lango hafft edho til thz som owirflōdogth ār Ān thātta maa ik wthan allan orāth tilscriffwas, hwilkin han enidh tok, honom hallir han ok drāpir honom alande, ok jāmmykit ok ān hāllir spōriande,

Nar wi ārum frālste aff allo ondo, hwilkit Th.
›k hārrans bōns clausula lydhir, tha thakir spōrslın ānda, ok samuledhis swaren,

Jak lathir mik nōghia swa som tik tākkis, Per.
aa wardhe Thy bidhiom nw badhen til lika til ıōgxsta fadhren,

Fadh*i*r war so*m* äst j himblome*n* Än först j thä*n*ne böni*n*ne är betracta*n*de, at alla the böner so*m* waro bidhna til gudh, j gambla testamentit ok jä*m*wäl j the nya, the äru j*n*nelykta j thä*n*na siw böna*n*na bidhilso*m* For th*ä*n skuld at th*ä*n so*m* diktadhe, thz ha*n* wille bedhas, ha*n* satte j fam ordho*m*, alt thz so*m* hwaria e*n*ne mä*n*niskio är widh*e*rtörftelikit,

Th. Hwat wndh*i*r är thz, at th*ä*n so*m* afdömt haffw*er* langa böner j skry*m*tarome*n*, wilde j enne böns siw li*m*mo*m* äll*i*r clausulis, sama*n*säthia alt thz wi impetrera skulu*m*, til wara helso

Per. Än togh at th*ä*n hälge ande haffw*er* diktat, alt thz christi kirkia foreganga*n*de hans tilqwemdh, badh almä*n*nelika, ok enka*n*nelika, ok til os haffw*er* sänth mz scr*i*fft äll*i*r j bökir scr*i*ffwat, likawäl är thä*n*na sa*n*ni*n*di*n*na bön w*är*dogari*n*, j hwilko swa so*m* thu sigh*er*, at so*m* j h*ä*n*n*e bäggia ma*n*neno*m*, indra ok ytra kropsins ok siäli*n*na, äll*i*r hogxsins, swa ok bägghia liffsins, so*m* är närwarandis ok komaskolandis, hängh*i*r helso*n*na opfyllilse äll*i*r fulko*m*pnilse,

Th. Gak thy bäth*i*r fram, ok gör os nakra litla wakostwnd, at wi nödhgadhe aff ysaldhet, magho*m* thz oändhelika idhka,

Per. Thz skal tik ey wara owith*e*rlikit, at th*ä*n*n*a härra*n*s siwfalla böni*n*na bidilse atskils Swa at tre första böner äll*i*r bidilse, höra til the högra so*m* äw*är*deliki*n* äru, thz är äw*är*delikit liff, ok the andra firi til th*ä*t*t*a timeliga liffwit, wtha*n* synda tilfälle, oppa wara wägna näplika tilhöra, saa at the wardhe*n* fulko*m*me*n*, Ropo*m* thy alle

almännelika, hwilke aff eno*m* fadh*er* äru*m* skapadhe, ok kallade, Pater noster qui es in celis Värdogth sona*n*na liwdh til fadhri*n*, thz kw*n*gör sonomen brodh*i*rliki*n* kärlek, at the skulin wara eth j hälge älskelikhetin*n*e, hwilke thz forskulladho, at haffwa alla creatura skapara til sin fadh*er*, Hwat ey bidh*er* th*ä*n til sin fadh*er* saa, hwilki*n* sic wärdogar sighia si*n*na sona fadh*er* ok brodh*er* O hälge fadh*i*r göm th*e*m j thino na*m*pn, hwilka thu gafft mik, at the wari*n* eth swa so*m* wi, ok thz, Jak bidh*er* ekke for th*e*m atenasth, 305
wtha*n* ok for th*e*m som tro skolande äru, aff th*er*a ordho*m* j mik, at the alle wardhin eeth Swa som thu fadh*i*r j mik, ok jak j tik, ok at the j os warin eeth, etc[ra] Jak giordhe th*e*m kw*n*nokt thit na*m*pn, ok jak skal thz göra kw*n*nokt, at kärlekin j hwilko*m* thu älskadhe mik, wari j th*e*m, ok iak j th*e*m, th*ä*t*t*a är sa*n*na fadh*i*rlika röstin, loffwande ok prisande j sino*m* andelika söno*m* endräktoghetena, wtha*n* hwilka enghi*n* läre at kä*n*na sa*n*ni*n*dena Enkte är närmer himerike, än margha mä*n*niskio endräkt j godho Hwilka endräkt om saa är, at osämia*n* syndh*i*rslith*er* hä*n*ne, hwar bliffw*er* to th*ä*t*t*a sona na*m*pnith, äll*i*r huru bliffw*er* thz tha standande Sa*n*nelika sidha*n*na ok endräktogheta*n*na söndh*i*rslitilse o*m*wändh*i*r fadh*i*rsins ok sona na*m*pnsins ath*i*rsigilse, thy at fadhirs na*m*pn ok so*n*sins ath*i*rnä[m]pnilse, thz swarar sik jnbyrdhis twäfallo*m* kärleke Hwar ok huru so*m* almänelika fadh*i*rsins tilbögilse är til sone*n* nidhanfore Swa waro sonsins gudhelikhet ällir astwnda*n* til fadhrin

owanfore Sannelika räddoghin ok kärlekin laghar fulkomplika sonen äptir fadhirsins wilia Gör swennen thz som härran biwdhir, tha nekar ok ey sonen thz som fadhren wil Thär aff sigher malachias prophetan Är iak härran, hwar är min räddoghe, är iak fadhir hwar är min kärlekir Thy räddoghin ok kärlekin the göra alt thz som görande är j sonenom, swa ok hwaria handa som foreskikkat är aff höxta fadhrenom j liffsins bwdhordhom, helsonna ok nadhinna liwsins sönom,

Th. O hwat äro mankönsins nathur haffwir, jordzlighin födhis aff jordhinne, ok aff fadhirlika guddomenom ällir gudhelika fadhirlikhetinne, ädhlas thän som fatigher är ok wtlänninge, än the rike synas fafänglika wälla wndhir sik sinna byrdz ällir släktz ädla, for thy hwat the wilia ällir ey, tha likawäl nödhgas the haffwa til brodhir, thän som fatigher ok forsmadhir är

Per. Rättelika haffwer thu swarat For thy wiliom wi witha könith, tha är swarande, at wi haffwom adam til fadhir almännelikin oppa jordhinne, christum j himblomen Thy gör ensammen rätuisan atskilnadhin mällan könit Hwilkin syndhinna träl, än thog at han högtidhelikin är j wärldinne, kännir han ekke, thy forsmar han honom Thän rätuise än thog at han är stiwggir, j the rika ok högborna öghomen, for thy han är ekke mykit skinande, wthan hällir skabbotthir, swarthir, skarpir ok paltoghir, honom wnfaar rätuisan ok älskar Nw for thy at himilslike fadhren är siälffwir gudh, skaparen ok domaren, mästaren ok brwdhgomme Thy är ok han som fadhir mz hälghom kärlek

omfä*m*pnaskolandis, gudh mz renliffwe dyrka-
skolandis, skapare wndraskolandis, domare rädas
skolandis Mästare äpth*i*rföliaskolandis, brwdh-
go*m*me oppa thz ha*n* ey ow*ir*giffwa skal sina
brwdh, thz är hälga siäl, är han mz brä*n*nande
ok hetasta kärlekx bandh hallaskolandis, een gudh
ok alla mä*n*niskio fadh*i*r, hwilki*n* ow*i*r alla, ok
mz allo, ok j allo*m* os är,

Mädha*n* guddo*m*s waldit opfyll*i*r, sama*n*hall*i*r, Th.
ok omkringh gar alth, huru sighio*m* wi tha
hono*m* wara atenast j himblome*n*, hwilki*n* wi 306
witho*m* j engho*m* stadho*m* wara j fran äll*i*r borto
Hwat ey läs thu himillin är mik sätidh Än
jordhi*n* är mik til mi*n*na fotha pall, ok thz,
hwilkin ekke takir himbla*n*na hi*m*mil,

Jak wil sighia tik huru thu skalt th*ä*tta wndh*i*r- Per.
standa, Rätuisa mä*n*niskio siäl, hwat ey är ho*n*
wisdo*m*sins säthe, thy är hälgha sa*m*witzsins stadh*i*r
gudz säthe Thy äru ok godha mä*n*niskior hwilka
hälgha äru, gudz säthe

Hwat är thz so*m* fölgh*i*r Hälghis thit na*m*pn, Th.
swa som hono*m* fattadhis nakot so*m* fulbordogth
är, ok thz skulle opfyllas aff ware bön,

las thu ey thz, mz hälgho*m* wardh*i*r thu hälagh- [Per.]
*i*r, ok mz menlöso*m* wardh*i*r thu menlös Ok at
moysi wantröst näpstis aff h*är*rano*m* sighiande, for
th*ä*n skuld at thu ey hälgadhe mik fore israels
söno*m*, ok j nadabs ok abiu hämpd Jak skal hälgas
j th*e*m so*m* mik nalkas, ok j allo*m* moga*n*s asyn
skal jak äras

Swa kan ha*n* so*m* hälagh*i*r är ow*i*r alla hälgha, [Th.]
ey wardha aff os hälghari*n*, mädha*n* wt ow*i*r

sialffwa halaghetena, hwilkin han är, j os är ekke stadhir länghir framgangaskolande Hwat kan honom aff halaghet tilläggias, wthan hwilkin enghin är rätuis ok ey hälgas Hwat sigher thu om dauid, hwilkin som sagdhe, thu haffwer owir alt stort giort thit nampn, hwilkit hälaght är, thy hwar alt samman taks almännelika, thär tagx enkte wndan Hwadhan aff märkis, at thz är ekke til, aff hwilko thz na[m]pnith kan hälgas, som är owir alt

Per. Thin fakwnnoghet opuäkkir tik til genwardogh swar, at thu skalt wäria tik, ok thz som thu enkte aff westz, ok west thu ekke, huru thu skalt thz wäria, thy skulde tu opta owirläsa täxtin Mädhan thu äst altidh j samma glömskonna träk, twäkande ällir synis twäka Ok mästh for thy at thu mindra aktar ällir atsköthir enhetinna sacramentit j christi kirkio, j hoffdeno, ok kroppenom Jak sigher mz sanno, at honom som hälaghir är owir alla hälgha, aff waro loff kan enkte tilwäxas, ey hällir aff ware tystho fran wäxa For thy at hans äwärdelikhetz stadhge jnnelykkir ey omskifftelikhetinna stadhga, ällir lagh, stadz ällir timans Alt thz som formaa ökias ällir minzskas, thz är wndhirgiffit timanna rörlikhet Än hwat ey westz thu hwadan thu haffwer thz, at thu kallas ath cristna manna nampne

Th. Hwadhan wthan aff härranom christo, aff hwilkins nampn hwar en cristin man äras ok glädz, sik swa kallas aff honom

Per. Thy är christus kirkionna hoffwdh, ok christianus christi limbir

Th. Swa synis thz

Nar thu thy tik forbätra j tronne, hwilkin Per.
swa gör j kärlekenom Hwat ey menar thu at
tha hälghas christi nampn j tik Hwat ey sigher
ok han sinom swa, j skulin wara hälage for thy
at jak är ok hälaghir Thy at j sacramentzsins
eenhet, j hoffwdzsins ok kropsins samanbindilse,
är christi nampns hälgilse, ok christiani thz äru
cristna människio, forbätring är j christo

Swa som tik synis swa bliffwe, Th.

Gudz nampn hälgas j sinom krop, thz är the Per.
hälga kirkia, hon hälgas mz dygdhomen, wäxande
j them, ällir ok wäxir hon j fran allo godho mz
lastomen,

Huru hälgas gudz nampn aff thera pino, Th.
som onde äru, ällir aff thera hämpd, som äru the,
hwilke som nalkas honom äptir moysi ordh, än
ey wthan syndh, thätta kan jak ey wndhirsta, 307
ällir see syndhirlika, for thy at domen ok hälgilse
haffwa ekke lithin atskilnadh mällan sik

Gudh är sandhir, miskunsambir, ok rätuis Per.

Thz är nogh liwslikit at swa är Th.

Ware thz swa at hans gudhelika grymhet Per.
altidh näpste them som syndadho, ok enkte blidhk-
adis tha matte han märkias othulughir ware thz
ok swa at han altidh spardhe owirseande mz them,
tha wordhe hans rätuisa forsmadh ok forglömdh,
aff them som enghin räddogha haffwa mz sik
Thy spar han äpthir thz som timen, stadhin ok
personan haffwa sik, oppa badha sidhor, ok swa
wardhir namkunnogth gudz rätuisa ok hälaghet
Nar han slar ok näpsir them som synda, tha ther
han sik hälghan ok rätuisan, at hämdin skuli

mana at taka oppa blinda hogxsins sak, ok at han sialffwir gudh skuli loffwas aff allom, hwilkin sik kwngör wara hwaria enna syndz withne j domenom, ällir nw dömaskolande Akta moysen hwat han sagdhe leui sönom, hämpnandom owir affgudha dyrkan, j sinom brödhrom

Th. Hwat sagdhe han

Per. Han sagdhe j dagh haffwin j wikt ällir offrat härranom idhra händhir, hwar een aff idher j sinom son ok sinom brodher, thär fore at idher skuli giffwas wälsignilsen Thera faal som slaghne wordho kalladhe han thera wigxslo, som drapo them

Th. Ey orättelika ällir owärdelika wighis thz gudhi, hwilkit om thz findz gudhi genwärdogth forbannas Skynda nw tik til at wttydha andra bönena, mz hwilka än tho at wi lethom spöriandis ok letandis härrans tilqwämdh, likawäl tho hopoms wi samma rike, äptir margha ok langa tima komaskolande Wi bidhiom wthan athirwändo, ok mz bönenne tha bultom wi, nar menar thu at wi skulum inganga

Per. Jak bidher tik at thu mik thz sigh, hwi saa är hopaskolandis owir mangha tima thz som jnwörtis j os är sath Scriffwat är, gudz rike är jnnantil i idher Sannelika siälff gudomsins känna ok himilslika sidhelikhetinna regla, the äru swa som gudz rikis bewisninga, hwilkom skäleka ok rättelika skikkadhom j tronne ok gärninginne, math thu komma til rikit, hwilkit thu mz bönom bedhis ok hopas Aff thänno rike sigher härran sinom owenom Gudz rike skal aff idher takas, ok giffwas them mogha ällir folke, som gör thäs fruct Saa är gudz rike dygdhanna samansankilse,

ok diäffwilsins rike är lasta*nn*a östir, bäggias thera rike är j thä*nn*e wärldi*nn*e, frälsarins ok lastarins Lastarin wtsäth*i*r syndarana til lasta*nn*a fulko*m*pnilse Frälsarin sama*n*säth*i*r th*e*m so*m* frälsaskolandis äru mz dygdha*nn*a prydilso*m* Är thz saa at christus styrer j tik, mz rätuiso*nn*e, tha wardh*i*r ekke j tik diäffwlsins rike mz syndi*nn*e Lathin ekke, sigh*e*r apostolin, syndena styra j idhro*m* dödhelika krop, til at lydha ha*n*s astwndilso*m* Seer thu at ensam opwäkkilse*n* äll*i*r äggilse*n*, opreser äll*i*r byggir ekke j tik diäffla rikit, wtha*n* samtykkia*n* Sa*nn*elika syndi*nn*a aldra wärsta lustilse, ok omskiptelika wnflyr thu ekke, saa länge thu j*n*nebyggir leer hwsith ällir jordhkulona, thz är thin krop Än diäffla rike wardh*i*r thu ey, om thu ekke samtykke syndheliko*m* astwnd- 308 ilso*m* th*e*m lydha*n*de Sa*nn*elika christus styrir j tik, om thu ow*i*rwindh*e*r syndenar, ok bliffw*e*r stadogh sta[n]dande j rätuiso*nn*e,

Äpt*i*r hwario skal jak tha yth*e*rmera spöria, Th. om jak haffw*e*r gudz rike, mz tro*nn*e ok rätuiso*nn*a j mik,

Badhe är mz böne*nn*e spöriaskola*n*dis ok Per. forwaraskola*n*dis, thz är at christus [maghi] styraj os timelika mz tro*nn*e, ok äwärdelika mz naturliko*m* warilso*m* j äro*nn*e Mz tro*nn*e w[a]ndhro*m* wi här, ok ekke mz naturliko gudz syn hono*m*, so*m* ha*n* är j äro*nn*e seande, han skal nw göra wthan forskulla*n* nadhelika th*e*m rätuisa, hwilka ha*n* äghaskola*n*de är j ko*m*askola*n*de wärldh, thz är j äro*nn*e,

Sigh mik hwilki*n* til thä*tt*a är beqwä*m*bir, Th. thä*n* so*m* ow*i*rföris aff eno rike, ok j thz andra,

han synis haffwa takit twäfall lön, for sit ärwodhe, christum haffwer han j wäghenom, christum j fädhirnislandeno, frögdhena j ärwodheno, hwilkit eghit är, ok enkannelikit j äwinnelikhetinna ok fägrindhinna ro ok hwilo Lägh thy til thätta som här är förra sakt, thz som fölghir

Per. Thridhia bönen wtkräffwir högxta fadhirsins fulkomplika wilian, at jordhin skuli taka mz himblenom nakra omgango, ok samskiptilse, at them som ingangaskolande äru, ok j mädhfärdomen äru mykit olike, matten wardha een endräkt Saa ok mz himlenom, som for är sakt, märk antiggia änglana ällir hälga män ok rätuisa beteknas, hwilka guddomsins wili nakraledis giordhe, swa som himbla For thy thera hoghir j sinne astwndan oppehallir han fran jordhinne Än mz jordhinne märkias the som äptir jordzlikom thingom fara, ok thyngiande äru thz onda som aff ophoffsins syndh gar, thz är mz giordha syndhir, än for thy at the hälgha kirkia styrer mz christo j himerike, tha som ärwodhit takir ända, ok thän andre är än här wäghfarande, swa at the j lango pelagrims reso äru stadde, Thy bidhiom wi thätta, at swa som gudz wili haffwer nw fore seth them, som styrande äru mz honom j himerike, at han wili ok warkwnna sik owir thän deelin, som än arffwodhar oppa jordhinne, at swa som wi ärum aff enom skapara giordhe Saa bedhoms wi athir j gen mz samdräktoghe tro ok kärlek, warth ophoff, Wilt thu oc ey witha mz fam ordhom atskilnadhin mällan himillin ok jordhena

Th. Skäliko kreatureno är nogh liwslikin thänne atskilnadhin, än lath höra hwat thu menar for nakot andelikit ok lönlikit sinne ok skäl,

Per. Akta johannem ewangelistam sighiande Jak saa hälga stadhin iherusalem nidherfarande etc[a] Ok dauid, drotningin stodh oppa thinne höghra handh, omkringgiffwin mz mykle omskiptelikhet, ok j forgyltom hampn, Menar thu ey at thänne stadhin ällir drotningen magha kallas himil, ok jordhen them aff hwilkom apostolin scriffwar sighiande Alle spöria ok letha äptir thy som them tilhörir, ok ey aktande thz som ihesu christo tilhörir, ok härran säghir om himilin ok jordhena Om swa är at wärldhin hatar idher, tha skulin j witha, at hon haffde mik for j hathi än idher Tholikit mykit findher thu j scrifftinne alla stadz aff ondom ok godhom, mz huilko tha lärir thän hälghe ande the hälgho kirkio Wisa manzsins 309 öghon äru j hans hoffdhe, Fawidzska manna öghon äru j jordhanna ändhom, ällir kringom alla wärldhena

Th. Thätta är een wndhirsamlikin sätilse, at salomon indraghir här naturanna skikkilse for järtekne, swa som öghnanna stadhir ware annar än hoffwdhit, j hwilko fäm sinnen haffwa sit säte,

Per. Os bör ekke wandas om täxtins enfalloghet, j hwilkom opräknas naturanna skikkilse, wthan om wi kwnnom tha ärffwodhom thär om, at wi mattom finna wndhirstandit, som j honom skylis

Th. Sigh thy

Per. Thu skalt wndhirstanda mz öghomen rätuisa människio akt, j hwilke the akta sit hoffwdh

christum Swa som een sigh*er* Min öghon äru altidh til christum Ok om th*e*m som onde äru *scr*iffwas saa, The haffwa swa stadhgat at the wilia fästa sin öghon nidh*er* j iordhe*n*ne, j so*m*liko*m* takande äll*i*r märkiande for andelika, somlika for wärdzlika p*er*sonor Thy kallas the so*m* godha äru himbla, the onda jordhin, th*ä*r mz är ekke lithi*n* atskilnadh*i*r mälla*n* th*e*m j forskullilsome*n*, th*ä*r fore bidh*er* the hälgha kirkia, at aff jordhi*n*ne skuli wardha himil, thz är aff ondho*m* godhe, aff omildo*m* rätuise, at j syndara*n*na o*m*wändilse skuli wäxa himerikis rike ära, til christi loff Sigh thy mi*n* siäl, thu so*m* frälst är, th*e*m so*m* tik haffw*er* frälst Sigh himilslika fadhreno*m*, wardhe thi*n* wili saa j iordhrike so*m* j himerike Swa so*m* thu lustas j th*e*ra thiänist, so*m* äru j himblome*n*, saa wändis til os thins wilia wärdoghet, at wärldhi*n* böghis wndh*i*r, äll*i*r wardhe wars krops wndh*i*rdan, kroppin wndh*i*rbughe sik skälom*en*, ok skälin ow*i*r alt lydhe thino*m* wilia,

[Th.] j hälga wilia*n*s fulko*m*pnilse Hwat är annat wtha*n* äwi*n*nelikheti*n*na fruct,

Per. J fiärdhe böni*n*ne är twäfalt äll*i*r almä*n*nelikit si*n*ne Wi bedho*m*s j daghliko brödheno alla mankönsins widh*er*törffth, wtha*n* hwilki*n* thä*n*na närwara*n*de liffsins styrkir wardh*i*r om enkte Wi bidhio*m* ok j thä*n*ne bön äw*är*delika brödzsins hiälp, at wi j thy magho*m* taka wara fordha*n* ti*m*melika, mädha*n* wi äru*m* wäghfara*n*de, ok yth*er*mera äll*i*r bäth*i*r äw*är*delika j fädh*i*rnisla*n*deno, til fulko*m*lika mätto, Th*ät*ta ordhit är ekke fafänglika sakt Mä*n*niskia*n* liffw*er* ekke j ensampno

·ödheno, wthan j hwario the ordhe som fram-
ıngir ginom gudz mwn Ok annars stadz, ärwodhen
:ke om matten som forgars, wthan om thän som
iffwer wthan ända j äwärdheliko liffwe San-
ılika dotthir swa som wthan likamlika födho
iffwer likamin dödhir, swa ok siälin om hon
istir gudhelika brödhit, j hwilko hon haffwer
zskona lustha ok alzskona sötma smak, mistir
fwandis siäls liff Bedz thy j alla matto, j
lom astwndilsom, liffsins brödh ok wndhirstans-
s Letha ok spör saa länge at thu findher
ıristum, hwilkin saa sagdhe, jak är liffwandis
·ödh, hwilkit nidherfor aff himlenom, aff hwilko
.era jndhra man takir sin styrk, som tro j mik,
ε hwilkin thätta brödhit äthir, han skal liffwa
tha[n] ända,

Än wilde jak liwslikaren witha, huru thätta Th.
·ödhit styrkir människionna hiärta, ok tha lika-
äl aktar han ekke dödzsins wilkor, än thog at
ın sagdhe, brödhit hwilkit jak skal giffwa, thz 310
· min likame, for wärldinna liff Är thätta
:ödhit wärldinna liff, huru kan tha wärldin for-
ıngas, aff brödzsins wilkor

Een siwk ok wanskelikin atspörilse tarffwas Per.
iölkinne, ey nakrom groffwom math, Thu synis
fänglika mykit haffwa begripit ok hört, mädhan
.u swa saktelika pröffwas i dödzsins ok liffsins
skilnadh, thaka wt aff aff rätta wäghin Menar
ıu ey at the människian är oskadh aff dödhenom,
ım bliffwer j gudhi ok gudh haffwer j sik, äptir
ffsins ordh sighiandis Hwilkin som äthir min
kama ok drikkir min blodh, han bliffwer j mik,

ok iak j hono*m*, huru kan ha*n* lidha dödh, j hwilko*m* liffwit är, thz är gudh,

Th. Thz weth jak, at ha*n* wnflyr ekke kropsins dödh,

Per. Sannelika th*ä*nne dödhin a kropsins wägha, ha*n* är hälgho*m* ma*n*no*m* ingangi*n* til liffwit Hwat ey pröffwas thä*n*na wärldi*n*na liff wara een dödh*ir* Apostleno*m* sighia*n*de, kroppi*n* är dödh*ir* fore syndi*n*na skul, ok ath*ir* sig*er* ha*n*, godha ma*n*na liff är wärldhi*n*na dödh*ir*, for rätuiso*n*na skuld Thä*n*na dödzsins dom pröffwas apostoli*n* haffwa ow*ir*farit, hwilki*n* swa sagdhe, jak liffvir än ekke jak, wtha*n* christus liffw*ir* j mik J mangho*m* sc[ri]fftinna stadho*m* sigh*er* apostoli*n* oss ekke liffwande äll*ir* wärldi*n*na dödgadha, wtha*n* opresta mz christo, Thy sigh*er* han swa, at christus haffw*er* hwilo mz tro*n*ne, j th*er*a hiärta so*m* trolike äru, oppa thz at ha*n* wil bewisa th*em* liffwandis wara, ok om sik siälffwa*n* sigh*er* han Spörin j th*ä*r äpt*ir* wilia*n*dis wtröna, hwat häll*ir* christus talar j mik äll*ir* ok ey Thy hwar christus är äll*ir* j hwat hiärta ha*n* är h*ä*rrandis, hwilkin starkir är ok mäktogh*ir* Hwat starkhet är thz so*m* ey haffw*er* the siälin Äll*ir* är thz creatur, nar so*m* th*ä*tta brödhit fulbordhar thä*n*s hiärta, thz är wndh*ir*-standit til liffwit For thä*n*na saak är een godh*ir* dödh*ir*, ok eeth onth liff, ok är j thä*n*ne wärldi*n*ne ondh*ir* dödh*ir* ok goth liff,

Th. Kwngör än atskililighare*n* thz som thu sigh*er*, at bäggias atskilnadh*ir* maghi*n* liwslikari*n* wardha

Per. Sa*n*nelika dödhin är dödh*ir* for th*er*a godha äll*ir* bästa liffw*er*ne, som godhe äru, til hwilka

apostoli*n* sigh*er*, j ärin dödhe ok idhart liff är gömt mz christo j gudhi Ok th*er*a onda dödh*ir* for th*er*a wärsta liffw*er*ne, aff hwilko*m* h*är*ra*n* sigh*er*, lat th*e*m so*m* dödhe äru jordha th*er*a dödha Ok sigh*er* paulus Änkian so*m* liffw*er* j kräslikhet, liffwande tha är ho*n* dödh, ok tolghe nidhrfara liffwa*n*dis j grwndin Aff thässo*m* dödheno*m* stort ok mykit, ok aff liffsins atskilnadh maa j the hälga scrifft sa*m*ma*n*sankas til withnisbyrdh ok forsökilse Thy liffwa the so*m* wäl äru dödhe Än the äru dödhe so*m* illa liffwa Hwilkin so*m* aff the brödheno äth*ir*, ha*n* liffw*er* j wärldi*n*ne, at ha*n* skal döö christo Wilt thu ey mz fam ordho*m* th*ätt*a si*n*nith sama*n*lykkia äll*ir* binda,

Thz star til thin ok thina wttrykkilse Th.

J godho*m* är dödhin liffaktogh*ir*, j ondho*m* Per. är liffwit dödhelikit, godhe dödhin j godho*m* ledh*ir* liffwit, ok onda liffwit sama*n*säth*ir* ondzskafulla dödzsins räth ok lagh,

Hwi är thässins brödzsins nadh j dagh for- Th. wärffwaskolandis, mädhan thz är j allo*m* timo*m* 311 widh*er*torfftokt,

Th*ätt*a brödhit forskulla at faa j dagh, thz Per. är j allo*m* thins liffs timo*m*, hwilkit om thz wardh*ir* wnfangit mz hele tro, tha optändh*ir* thz thäs mera tro*n*na liws Hiärta*n*s lasth fordriffw*er* thz, aff synda sotthi*n*ne helar thz siälena Thz gör dygdhenar margfalleligha, th*e*m ökiandhe Hwat thz plantar thz wathnar thz ok, Alt thz so*m* goth är j mä*n*niskio*n*ne stadhfästir ok fulbordhar thz, swa länge at aff thäs makt sigx fulko*m*pligha, aff

hwilki*n*s dyrkan timeligha redhis til äwärdhelika fulko*m*pnilse,

Th. Hwat wndh*i*r är thz, at mä*n*niskio hiärta fulbordhins aff thässo brödheno, j hwilko är alzskona sötma smakir, Mädha*n* askobrödhet styrkte heliam, swa at ha*n* j the makt so*m* ha*n* aff thy fik, färdadhis firitighi dagxledh*i*r,

Per. Thz brödhit styrkte p*r*opheta*n* ekke mz twäfallo*m* math, wtha*n* nadhi*n* so*m* brödit gaff

Th. Här är nw sätiandhis fämta böne*n*, wtha*n* hwilki*n*s fulko*m*pnilse enghin far himerike, til äwärdhelika ägho, Om saa är at wi ey forlatho*m* th*e*m som mothe os brytha, tha wardho*m* wi ey afflöste, ok th*ä*r fore wtha*n* synda forlatilse haa ingar j himerike

Per. Thu ow*i*ruägh*i*r all ärande nyttelika Är thz saa at wi forlatho*m*, tha forlato*m*s wi, afflöso*m* wi tha lösoms wi, j sa*m*ma matto wi mälu*m* wt andhro*m*, tha wardh*i*r os betaladh, ok ath*i*r j gen mälth, är thz saa, at ta wi tako*m* til os syndabotena, wtha*n* dwalu tha wardho*m* wi forlikadhe h*ä*rrano*m*, som ow*i*r os är Om wi haffwo*m* lidhit nakon oräth aff waro*m* samthiänara, ok wi hono*m* thz forlato*m*, om saa ok ware, at ha*n* mi*n*dra wördhis ok räknadis, än wi Än tho at hoghin är halfastir ok ey saktelika kan forlata sin oräth, ok sik forlika mz th*e*m, som brwthit haffw*er*, ha*n* giordhe thz tho likawäl wtha*n* mykit motstandh ok ge*n*kor, om saa ware at ha*n* thänkte the misku*n*dh, som mz hono*m* är giordh Huru opta han ekke forlath*i*r th*e*m so*m* mothe hono*m* bryth*i*r Swa optha liwga*n*dhis böni*n* smittar ha*n*s

swikande lypte, ok th*ä*r mz röst*inn*a tystha ware myklo bätre, än falska lyfthit mz syndi*nn*e,

Enkte kan sa*nn*are*n* finnas äll*i*r sighias Han synis häll*i*r retha gudh, än blidhka, hwilki*n* j siälffwe böne*nn*e sik j hämpdi*nn*a astwnda*n* stingir ok opwäkkir, for th*ä*n oräth ha*n* lidhit haffw*er* Än th*ä*tta är een thwngh byrdhe, wtha*n* gudz ordz swärdh skäri h*ä*nne snarligha fran os, til hwilka natura*nn*a kraftir körir ok ältar os Th.

Hwilkin är th*ä*nna naturligha ältane*n* äll*i*r tilskyndane*n*, Per.

Wredhi*n* hwilkin saa naturlika är fastnadh j os, at om saa kan hända, at wi wardho*m* nakot omakadhe, tha kw*nn*o*m* wi th*ä*n orätthi*n* so*m* os görs, ey glöma, wtha*n* mz största wansamlikhet, for thy thz är os saa trögt, so*m* at mista nathuri*nn*e Th*ä*tta är eth hart wilkor, at eldin so*m* är i*n*wörtis j os, ha*n* äggiar os til hämpdi*nn*a, oc wredhi*n* är bwdhin ow*ir*giffwas j*n*nan solbärgan, Th.

Här möth*i*r thässo*m* nw sagdho*m* gudz swärdh, Himerikis rike lidh*er* ow*ir*ualdh ok wällis män röffwa thz, widh margha handa matto Saa ok naturlika rörilsome*n*, bort aff sanna mildheti*nn*a wägh ganga*n*do*m*, är en krapt mote säthia*n*dis, om thu wilt wnfaa thz som loffwat är ok j*n*nelykt, ok ow*i*rgar alla thina natur ok hä*nn*a forskulla*n* Akta thy atwaktelika christi röst, ok j rösti*nn*e christi laagh, at thu j christo mz christo, maghe wi*nn*a thz som thu haffw*er* warith, christi kärlekir ath*i*r til ryggia tha bögh*i*r ha*n* naturena aff sino onda ok syndogha lop, hwilkit ho*n* haffw*er* pläghat, ho*n* skingrar naturanna lagh, at Per.

312

mä*n*niskia*n* skal ekke wara thz so*m* ho*n* for haffw*er* warith,

Th. Th*ä*n*n*a röstena skal jak aff tik höra, ok laghin skal jak aff tik lära,

Per. H*ä*r*r*an sigh*er*, nar j skulin standa ok bidhia idhra böner, tha forlatin om j nakot haffwin mote nakro*m*, ok idhar fadh*ir* so*m* j himleno*m* är, forlath*ir* idh*er* idhra syndh*ir* Thy om wi forlatho*m* andro*m*, tha haffwo*m* wi wtröna*n*, at wi fam forlatilse aff höxta fadhreno*m* Äll*ir* west thu ekke Jak sigh*er* tik som hathit bär j thino brysth, gudh wara kärlekin, hathit dödhin, thit hiärta gudz mönstir ok bo äll*ir* jnbygilse Huru kombir th*ä*t*t*a til saman, at j thä*n*na hiärta skuli möthas kärleki*n* ok hathit, gudh ok dödhi*n*, ondzskan ok nadhi*n*, liffwit ok wredhi*n*, skälin ok oskäliga diwrith Hwat liknilse haffw*er* christus mz diäffleno*m*, äll*ir* huru liknas liwsit mz mörkreno Hör thy sniälleligha mith radh, rensa thit hiärta aff allo haath, redh gudhi ha*n*s stadh, ok gudh takir thit lypte äll*ir* thi*n*a röst Thryghlika wtgiwtir thu op j högdhena thina rösth, om thu for gudz skuld wtösir thit hath,

Th. Thz är mykin atskilnadh*ir* mällan honaghin ok skärsötona Skälin kw*n*na ey wäl forlika twa ge*n*wärdogha gästir j eno hiärta, wtha*n* a*n*nan th*e*ra wardh*ir* ho*n* hysa, ok th*ä*n andra wtköra,

Per. Oppa thz at wi magho*m* wnfly pusthin ok eldin, natura*n* ok owene*n*, wredhena ok thän som motebryth*ir*, äll*ir* th*ä*n som fortörnar höxta wärnari*n*s höghra, bidhio*m* the siätta bönena, hwilki*n* sik saa haffw*er* ¶ Ok ledh os ey j frestilse

For än thänna frestilsins kön gar längir Th.
fram, bidher jak tik at thu mik sigh, j hwat
hon ekke jnledhir,

Hwat ey iob them hälga mannenom witnande Per.
människionna liff oppa jordhinne är enkte wthan
frestilse

Är thy människionna liff almänneliga een Th.
frestilse, mote hwilkom skulum wi tha redha os
almänneligha, Thätta är ekke radh Nw om saa
är, at i almännelikhetinne takx enkte wndan, tha
fins ok enkte thz som tarffwas nakon athskilnadh
j delenom,

Thz äru somlighin frestilse almänneligbin, Per.
somlighin enkannelikin The ena är wthan athir-
wändo, hon hallir sin kamp wthan alla miskundh,
hon bedröffwer allaledhis fridzsins nadh Än the
andhra hon aktar timan, stadhin, ok personan,
gästin ällir hwsbondan, thän kallar hon til stridhena,
hwilkin rolikin wilde wara Thänna almäneligha
frestilsen är kötzsins girnilse ok andans Hwar 313
köthit girnas mote andanom, ok andin mothe
köthit, mothe andanom nar wi sem annor lagh j
warom limmom, sik säthiande mote wars hogx
lagh, ok os mz swa som andhra fanga dragandhe
j syndhanna lagh, hwilkin som äru j warom
limmom

Thätta är eth harth orlöghe, hwar människian Th.
kan ey neka sik thz wara, som hon lidher siälff
aff örlögit haffwa sik j mällan

Människan siälff är frestilsinna sädhiskäppa Per.
j sik siälffwe, for thy at aff första manzsins roth
är fructin, Swa som timana omskiptas, saa ok

wndhirgiffwin timomen, at aldrigh bliffwer människian j samma stadhga Hon wardhir ältadh j mangzskona matto, ok thz som siälff människian är, thz opwäkkir owenen saa lönligha altidh liggiande j hänne

¶ Thu math wndhra rebeccam, j sinom qwidh bärande twäggia handa folk, ok thär fore at j the byrdhinne skyltis mykit, komaskolande j wärldena, thz som allom war lönligit wthan gudhi Wndra thässin kämpin ok j honom thän almännelika, som j honom wndhirstars, ok huru thänna stridhenna blinda ämpne öppadhis, ok thän som mindre war wan sighrin Skodha ok the enkannelika stridhena som job ok abraham lidhw, aff hwilkom annar thera warth wtröntir aff gudz enkannelikom forsökilsom, thän andhre aff owensins insändilsom, aff gudz tillat, ok hwat kärlek j them war Hwilkin är thy thän som här forma altidh standa redho, ok taka mote the twsandafalla alopin, som owenen opwäkkir Mädhan människian skal nw stridha mote diäfflenom, nw moth människionne Nw nödghas hon jnbyrdhis stridha mz sinom enkannelikom, ok antiggia winna sigher, allir ey wthan stort fal wända bakin Här kombir fiondhin mykit j tolko forsöktir, ok röffwarin snydhoghir j sinne konst, han kastar, ok han bindher for människiona twsanda frestilsinna näth, alt oppa thz at han maghe swika thän, som nw är opnyadhir j nadinne, hwilkin han j longhom tima haffwer hafft j sinne thiänist, ok allan wtfarnan ok aff syndomen fordarffwadan

Th. Huru kwnne thänne owenen j sinne makt, wtlänninganom heman fran sino wtdrifnom spara, mädhan han ey spardhe gudz son,

Han äggiar manniskiona, hanne opwäkkiande Per.
altidh til ondan wilia Än hanne nödhga j syndinna
ondzsko, haffwer han ekke makt Thän samme
forekom hans ondzsko ok hans swik, som saman-
blandadhe mwllena ok andan, hwilkin som weth
huru rätuislika owena alopit skal fortakas ällir
forhindras O huru margfal frestilse manniskian
aff sino omgangilse syskena blodhe lidher, thz är
aff sinom syskenom ok enkannelikom wenom, ok
aff sik siälffwom j thässo dödheliko liffweno, hwar
wthan til är swärdhit, ok innan til dödhin slikir
sammi For thänna sakir kallom wi oppa wan
fadher, hwilkin äwärdelikin är, at han wili komma
os til hiälp, swa sighiandis ¶ Ok ledh os ey j
frestilse,

Hwat är thz wi spöriom, hwat bidhiom wi, Th.
Nar wi frestoms aff omskiptelikom frestilsom Per.
kallom wi til tik o härra, tik haffwande thina
handh j mädh, fore wara hiälps skuld, at wi ey
skulum wardha owirwnne Lath os ey winnas,
lidh thz ekke, mädhan thu hotar os mz dödzsins
fordarff, om wi wardhom owirwnne, wthan for 314
thän skuld, at wart liff owirlöpir ekke sina tima
wthan stridh, ok the som oppa thina sidho äru
mz tik stridhande, nar stridhin är owirstandhin,
star enkte j gen wthan ensammin sighers kronan,

Thy tilbör at wi skulum alt thz som wi Th.
smakom ällir lidhom, athirföra til honom, j hwilkom
wi liffwom, röroms ok ärum Än tillagh ythersta
bönena, til the som for sagdha äru, ok görom
ända oppa wart ärffwodhe, christo os aff allo
ondo frälsande

Per. Wardhe äpt*ir* thino ordhe Frälsa os sagdhe ha*n* aff ondo Th*ät*ta är nogh liwslikit, at wi äru*m* bwndhne mädhan wi kallo*m* hono*m* som os skal hiälpa ok frälsa, än bandhit mz hwilko wi äru*m* bwndhne, thz haffwo*m* wi aff engho*m* andhro*m*, wtha*n* aff os, antiggia aff ophoffsins syndh äll*ir* giordho*m* syndo*m* Än tha wardho*m* wi sa*n*nelika frälse, om saa är at sone*n* frälsar os Ey war ok sanctus paulus frii aff thässo*m* bandome*n*, hwilki*n* thz beddis at ha*n* matte wardha lös, ok bliffwa mz christo Thy skulu*m* wi os witha tha wara fria, nar wi haffwo*m* wndflyth alla lastir ok alt onth Än togh at mykit onth är thz til, so*m* bedröffw*ir* mankönit badhe til hwilo ok helso, swa so*m* är dödheno*m* widh*er*hä*n*gia, triggia handa tha likawäl fi*n*nas äw*är*delik fordömilse wndh*ir*giffwi*n*, thz är dödhin, nar siälin gar fran sino*m* skapara mz wärstha wilia, ok kropsins dödh*ir* for siäli*n*na syndh skuld, ok äw*är*delika dödhi*n* badhe til likama ok siäl, nar syndari*n* thakir thz ha*n* haffw*er* forskullat j äw*är*delike hämpd,

Th. Th*ät*ta onda ow*ir*gar alt onth, th*ät*ta är clausula omnium malorum, at mista frihetin*n*a nadh, alzstingis byta bandh j bandh, ok haffwa häktilse ok wara j häktilso*m* wthan ath*ir*wändo,

Per. Skynda thy tik fran thy onda, thz är syndin, om thu wilt mista thz onda Wäl liffwande spör äpt*ir* thy godha som aw*ir*gar alt goth, ok skalt thu wardha hälagh, aff thä*n*na siw böna*n*na söthasta makt, j tik hälgas himilsligha fadh*ir*sins na*m*pn Thu faar rikit til hwilkit nw oplyptis fulko*m*pligha siäli*n*na hop, j thino*m* anda ok j thino*m*

'op skal opfyllas gudz wili, liffsins brödh skal ffwas, ok alla synda kön forlatz ok tilgiffs, estilsen forwarder forlidhandis ok aldrigh mer ardhandis, Frihethen kombir äptir träldomen, Ywit äptir dödhin, tha wardhir thu, ällir thu it tha wordhin konungxsins rike, thu skalt tha ardha een brwdh mz enom brwdhgoma, ä for than ända See nw här thänna clausule ändhin, hwilkom alla the hälgha kirkio böner stadhfästas n thin framgangir synis allir brinna, swa länge ; ände görs oppa thino ärwodhe Ey skal tha kawäl thänne ändhin wthan härrans tekn wardha,

Sannelika thätta mat thu kalla signaculum, Th.
r thy jak hindras mer j thänna thuem silla-arum, amen, mörkre, än j storom del aff allo e ärffwodhe, som wi nw hafft haffwom,

Fawitzskonne är warkwnnande, thz är skälighit Per.
k än jämwäl widhertorfft, at thär giffwis swar, war som beskedhelighin möthir spörslan Amen r hwatzske gredzska ällir latina, wthan thz är ebreisth maal, ok thz wttrykkis wara swa mykit m santh ällir sannelika, ällir thz skal wardha, llir troligha, ok är thz for thy ey j annath wngo maal wänth, at thz ey skuli aff thy at thz 'are saa allom kwnnogth, forsmas ällir wanwordas, 315
k hebredzska twngan latinis okwnnok, skulde lhka ok bruka thera hogha, som stwdera wilia k läsa hebredzska scrifftena Swa som härran igher Amen amen, mz thy at han saa twem innom sigher thätta ordhit, synis han stadhfästa in kommaskolande dom Swa ok wi mz thänna lausula, hwat wi bidhiom tha stadfästis thz Hwadhan

aff sigh*er* apostolin, sidha*n* ha*n* j mangha handa matto haffdhe manath corrintheos, at hwat the lärdho äll*i*r taladho for a*n*nars lärdo*m* äll*i*r gangn skuld Tha taladhe ha*n* swa sighiandis, Om saa är at j wälsignen nakon j andano*m*, haa opfyll*i*r thä*n*s stadh som enkte kan, mädha*n* ha*n* är ydeota Huru skal ha*n* sighia Amen ow*i*r thina wälsignilse, mädhan ha*n* weth ekke hwat thu sigh*er* For thy thu gör sa*n*nelika wäl j thy, at thu takkar görande gudhi loff Än th*ä*n andre takir sik th*ä*r aff engha fruct äll*i*r forbätringh Swa ok nw j thä*n*ne wars h*ä*rra böns clausula, ok ware collacionis ända Än haffwo*m* wi här nakot os forbrwthit j ow*i*rflödhogho*m* ordho*m*, ordhsins matto ow*i*rganga*n*de, thz affskrape äw*ä*rdelike fadhre*n* j sino enga ordhe,

Th. Jak känis mik wara j alla matto giorth til nöghio, tha likawäl haffw*er* jak än ena bön til tik, thz är at thu wilde alt th*ä*tta so*m* förra är sc*r*iffwat ok sakt, hopa tilsama*n* i een stakkottan ok sötha*n* epitalamium, thz är een brwdha sangh, ok brwdhenar the so*m* christum haffwa wthwalt til sin äw*ä*rdelika brwdhgo*m*ma, maghi*n* thäs mera opwäkkias, ha*n*s rösth hörande, at wndhra thz som äw*ä*rdelikit är, ok thz astwnda, ok j tholghe astwnda*n* ok wndh*i*rsamlikhet, aff fulko*m*pliko hiärta ropa mz p*r*ophetano*m*, for th*ä*n skuld at när tik är liffsins källa, ok j thino liwse skulum wi see liwsith,

Per. Swa so*m* hälagheti*n*na matta är omätiligin, saa skal ok th*e*ra girnilse altidh wara hwngrande, so*m* bedhas hälaghetena, at än tho at th*e*ra

astw*n*dilse mindre til handena, thz är, at til thz som är oändelikit, är öghnablikit lithin äll*i*r enghi*n* liknilse Hoghin stande tho likawäl op til gudh, haffwande ledho ok stiwgh til thä*n*na nidhra thingi*n*, ok th*e*m so*m* j himerike äru foresmakande, huru godh ok sööt the äru Swa haffwo*m* nw alla*n* wan lustha j ware älskelighe modh*e*r iherusalem, so*m* owan til är, ok hä*n*ne idhkelika j waro ami*n*ne, mädha*n* wi äru*m* j wäghenom so*m* heem til hä*n*na liggir Swa länge thz ko*m*bir, hwilkit folko*m*plikit är, ok thz wttömis so*m* eens deel är j fädh*i*rnis landeno,

Epitalamium

O äwärdelika källo*n*na bölia, hwilki*n* aldrigh tömis, j thino*m* sötma, hwilkit är thz hogsins springande, som foresaa thi*n*na nadz gaffwo Liffwa*n*dis nadhsins stiärna lysir j wärldi*n*na afftan Til hwilka wndrande brwdhin opstandh*i*r ok almä*n*nelika modhre*n* Sa*n*nelika dödzsins laagh borth gingo genast som liffwit, christus framgik, jngangande brwdhi*n*ne äwi*n*neligha konu*n*gxsins rosena palacium Konu*n*gxsins skina*n*de hws opläth konu*n*gin, hwilki*n* ow*i*r alla är for si*n*ne brwdh Alla himerikis omga*n*ga opnas aff äwi*n*nelighetina nadh, Sancta sanctorum, göno*m* gar drotni*n*gin, hwilka konu*n*gin oplyptir O hwat frögdh ok hiärta*n*s glädhi, th*e*m kw*n*nogh hwgxsins 316
twnga framförir O j hwat wärdogho*m* forskwllilsom gli*m*mar himerikis hoffdhinga brwdh Ho*n*

opfaar christo foregangande Konungxsins blomstradha mönstir Rosen gardhana äru lustande, widha markkin rödhnas som purpura Här wisna ekke hwita lilionar Drypande rosen är här lwkthande, Rosenar wtspringande, blomstir ok grönske äru fulle mz sötha honaghx dropanom Palma thz är thera prydilse som sigher haffwa wnneth Hedhra thär thz ädhlasta härskapit, thär strös yrtagardhanna mz alzskona grönske, nardus ok balsama Liffsins träs nadh giffwer aff sik omskiptelika sötha fructhir Thätta aktande atskötbir prydda ok fagra jomfrun, byrdhat aff sinom blomstir kärffwom, mz wndhirsammom rosom skinande Saa opstandir brwdhin höghra opp Hon framräkkir sin sigherlika tekn, farandis krööont cum laurea j brwdhgomans widha palacia, Konungsins ädhla dotthir framgar mz dygdhanna loff ok äro Forskullilsinna loff ok liff swarar tilfögdhe äwärdelika timanom, Jomfrun är nw tilfögdh klena skinande qwistenom, ok j blandh them är hon högtidhelikin, hänne möthir brwdhgomen jngangande Andhin mz sinom gaffwom styrkir tik Dagranden oprinnande wtspredhir mz skeneno sina blomstirlika strängia, O honagx dropans stadelikhet, thinom christe hopit trolighom, hwilkit thu thinom hälgonom foreredhir, thär fore at thu wilt göra ända oppa thänna wärldinna thing, kropsins skugga äst thu rensandis, ok mz fulkompliko owiruinnande stiärno skeneno Thu äst klädh mz twäfallom hampn, äpthir laghin som äru obegriplikin, wndhirsam biwdhande glädhinar, sanna skipande högtidhenar Marghonen är glimmande

ok klar, til liffsins lön skina*n*de, jnganga*n*de aldra lönlikasta, anthwardha*n*de fästni*n*ga fädh Alla thi*n*ga omskipteligha lop ok tima taka tha ända Stridhenar ok örlögit framlidin widh*e*rläggias mz lönome*n* Alle the th*ä*r sin födzslo dagh taka, skulu aldrigh mer dödhi*n* smaka, nar ho*n* aff kötzsins bandho*m* wardh*i*r löös, aff hwilko ho*n* nw lidh*e*r qwal ok wandha, wnfar hon widhwndh*i*r syn, thz tha frambärs j lönome*n*, hwilki*n* aff sik giffwa balsami lwkt, ensampne brwdhi*n*ne gömdh Th*ä*r möth*i*r lwkt the som aldra bästz är, än ho*n* märkis j thässo*m* blo*m*stro*m* Bri*n*nande viole falla, mirra, crocus ok aloe Ho*n* wndhrar grönskonna opri*n*nilse j blo*m*stra*n*na lustilso*m*, thu framsäth*i*r ängena mz blo*m*stra*n*da rödha purpura, swa so*m* om waars tima färskan amomum, mz fistula rökilsa korn, mz cassia, ho*n* framsätir carpobalsama, ok opobalasama mz [s]torace Sw*n*nan wädhrith födh*e*r ok gömer alla*n* yrtagardhi*n*, mz allo*m* sino*m* grönska ok gräs Här är hwsit blo*m*stradh, ok ströth mz hängiande rosom Th*ä*r är hwsith latandis hwario*m* eno*m* mz rosene palm, see thz ha*n* wnneth haffw*er* Här är rikit hwilkit flytande är mz miölk ok honagh Alle himerikis 317
chora glädhias aff the gaffwor, som giffna äru jo*m*fru*n*ne, hwilka äro*n*na konu*n*gh*i*r ensa*m*pno*m* jo*m*frume*n* mz nadhi*n*na makt wnth haffw*er* Liffwit stadhfästir thz godha som thz giordhe, hwilko thz liffwit giffwit haffw*er* Fran thy wändande himelsteknа*n*na skugga, mz klara rätuisonna sool O j hwat storo*m* eldh brindh*e*r th*ä*r kärlekin Opspör ok smaka nadha*n*na käldo, hwilka fädh*i*rnis

konunghin skänkir Nu fram lathir christus sina kostelika gaffwor, for sinom borgharom här til gömda, himblana daggande rätuisona, the kwngöra nadhena, här til innelykta Hälghe wilin j syndhirlikom, rikir j gaffwomen, thän som bidher om thänna glädhina, far han äwärdhelikit liff Jomfrun christo enkannelikin, findher brwdhgommans lypte j lönomen, tilfoghat alla thinga skapara, takir hon lön mz liffsins opbörilse, Saa mangha brinande lampor framsäthias j bryllöpeno, som hon foregangande war j dygdomen Nw öpis söta dotteren, nw skiin hon klar j jomfrulikom sidhom, styrande mötir rikit äwärdhelika, brwdhin gör sik christo j säte tilföghelika Fordhom j wärldinna ända nar wi aff armodhit twingadhoms, är ey nw mera händande, wtan aff thy at alla thinga twäkande twäkan är franlidhin glädhioms wi, brwdhin aff brudhgommanom omfämpnadh täkkelika Mz twänne hampn ällir klädhe, prydhis högtidhelika konugxlika stadhga, ok högha waldhit giffs hälgha jomfrunne, for thy hon haffwer täkt malit, hon föris j gwl ok purpura klädhe Ärmabonadh aff omskiptelikom thingom äru hänne thär tilredhe, hänne fas hoffwdh prydhilse, faghir ok mangh Smörilsa kar mz sötasta lwkt, ok ängla sangh Hon skiin j äwärdheliko skini ok andelighom prydhilsom, thy at hon haffwer sik sniälleligha styrt j mangom frestilsom Hwilkin är thänna som tho är mz swa wndhirsamlighom klädhom j förandis, thz är jomfrun, hwilkin silke owir hoffwdhit ok alla limma är wärdhelika bärandes O christe sandhir kärlekir, jomfrunna j thins

blodhz strömande flodh frälste O härra hälaghir
owir alla hälagha, haa skal staa j thässo talino,
ällir gaffwonne, at han wärdoghir maghe wardha
swa marghom gaffwom, hwar finnom wi thän som
saa kan sik här forbätra Hälgha trolika människio
dygdh, thinna borghara fägrind, hälaghir är thäns
stadzsins abygiande, hwilkin fullir är mz hög-
tidhelike nadh ok kräselighe Thär är wngdomen
mz jomfrulikom, blomstridh stadhelikit mz wädhr-
eno Nar som tronna fulkompnilse tilfōghir lim-
mana sanna hoffdheno Thätta wardhir alle wärld-
inne wndhirlikit, ok mäst liwsins barnom Skin-
ande gwllit mz sinne wikt är thär opfyllandis
sinnen aff wisdomenom, wthan forskullan giffs
innebyggiaromen miölkin, ok all j fran är längdan
ysälhetin, thär klädhis thän nakne wthan mödho
ok ärffwodhe, ok liwsith är hans klädhe, lambit
foregar moghanom, ok honom fölghir hälgha män
j twsandafalt taal Thär maa enkte omskiptas,
thy at han är thär alla thima owirgangande, thär
är hwar en glädhiandis j myklo waldh Thär är
blomstridh härrandis owir kötzsins lagh, thär
glädz liwsins nadh, hwilka rätuisan förir ok 318
giffwer rätuisom Swa länge brwdhin är nw see
skolande thän ädhlasta härran christum sannan
gudh, ok sannan man Nw styraskolandis äwärdhe-
lika j forelantom gaffwom mz frögdh ok glädhi
Här bewarar solin orörlikin ok lyser, ok fridhin
är oändhelikin Nw äru sanna högtidher, ok skär
brwdhin, sinna tros afflingh For the gaffwor
hon haffwir opborit gör hon loff ok hedhir honom
som giffwit haffwir Nw ser hon sik speglande j

thy som p*r*ophetane spadho komaskola*n*de Hon haffw*ir* nw ha*m*pni*n* äwärdhelika, hwilkin wtteknadis fordho*m* ti*m*melika, halsbandh, gwlzspan, hwiff, örna*n*na prydilse, ringha, ok kostelika dyra stena, mz allo andro som gambla testame*n*tit hallir ok loffwar Nw fram bärs krona*n* skinande aff glimande gwlleno, giordh for thy sighrin är fanghi*n* aff fiondome*n*, som är köthit, wärldhin, ok diäffwllin Klädhin äru aff aldra klenasta läroft, j saffra*n*s ok rosa lith Th*ät*ta är brwdhi*n*na marghon gaffwor, thz är hälgha siäli*n*na, ok the fägrindin som andelika war loffwat mz gambla testame*n*tzsins klädho*m* in tabernaculo, ok j mönstreno, j thä*n*no hopeno stath mz nadhi*n*ne stadhogh, at for timelikit loff ok tiänist thu gör gudhi j iordhrike, skalt thu tholika äro faa j himerike Motegangh, dröffwilse, ok hwat som hända kan fordriff ödhmiwklika mz hopeno, j hwilko thu skalt göno*m*ganga thä*n*na stadzsins porth syon, hwar th*ät*ta foresagdha liggir til redho, til löna ok til äwärdhelikit liff Ok alt thz godha thu forskulla kan, ok thu endels j tro*n*ne haffw*er* foreseth, är j fadhreno*m* klarlika skina*n*de, ok j hono*m* är een glädhi ok en kärlekir, aff allo*m* j*n*nebyggiaromen Thime*n* takir th*ä*r aldrigh ända, hwilkin foreteknadher är j pascha timano*m* Th*ä*r är een ande j allo*m*, at the skulin standa j si*n*ne fägrindh swa som rosen, wtha*n* ända Thime*n* haffw*er* engha o*m*skiptelikhet, aff soli*n*na skeen haffwa the alla*n* sin wisdo*m* fulko*m*pligha Witha alla thinga ophoff, ok thz är äwärdhelika see ok äpt*ir* sino*m* wilia behalla, är rätuisom mä*n*niskom

största högtidh Thä*nn*o skini är enkte liknande, til hälgha män kombir th*ätt*a sken, j thy äru th*e*ra waldogha ok äw*är*dhelika lön, Nw kä*nn*is liwsins liws, hwilkit fordriffwa skal alt hogxsins mörkir O ihesu christe ow*ir* alt thz thu skapadh haffw*er*, högxte konu*n*gh*ir*, thu som wthan forskullan frälser thina mädhbyggiara, thu see til os mz thi*nn*e nadh, hwilka thu thino*m* wino*m* ok wthualdo*m* giffw*er* saa nadhelika, at hoghin mz eno sprangh maghe nw ow*ir* springa alt thz skapat är, ok in j tik hwar alt got är Thässins konu*n*gxsins palacium allo*m* kalladho*m* reeth, är fwlt aff alzskona godho, hwilkit ow*ir*gar all mä*nn*iskio si*nn*e ok wndh*ir*standh ok är thz bygdh aff the kostelika stena, so*m* thz gambla testame*n*tit bewisa Här ingar enghi*n* härinslighin, enghin wtgar ok aff liwsins barno*m*, hwilki*n* som äru ärlighin Th*ä*nne äru j si*nn*e fägrindh glaseno like, Mönstridh gli*mm*ar swa som jaspis th*ä*n dyre stene*n*, konu*n*gxsins eghit mak är aff saphiro, hwilkit ow*ir*gar soli*nn*a klara sken Crisopasius är ökiandis 319
mz si*nn*e klarhet Crissolitus, jacintus, ametistus, topacius, onix, carbunculus, sardius Samoled*is* alla thä*nn*a stena dygdh*ir* ökia liffsins barna gladhi äwärdhelika Th*ä*nna sthena dygdh*ir* opletha mi*n* dotth*ir* j bokome*n*, ok thz som the tekna andeligha thz fulko*m*pna ödhmiwkligha, ok war trygh oppa the ärona, so*m* bliffwa skal äwärdhelika Här börias tik somari*n*, j hwilko*m* alt ärffwodhe fortakx, bortfar allir dödhin ok alzskona wärkir Th*ä*r oprindir rätuiso*nn*a sool, ok th*ä*r fore falla all dödheliki*n* mörkir Thy hiärtano

som renth är, synis tha ok kännis gudh wthan mörkir ok blinde, aff hälghom manom sannas tha, at hwilan är enghin stadz wthan j gudhi, Här är liffsins fruct j the hälgho trefalloghetz syn ok känno Här är äwärdelike fridhin, them som sik haffwa fridzsamlika j sinne omgango hafft ok mz allom bewisth Haa är thän, som forma thänna stadhzsins frögdh äro ok glädhi wägha ok grwnda Hon är swa mykin, at alle loffwa ok ära gudh som thz see ok haffwa, hwilkit som wi än här astwndom, ok nw här om talom Stadhin är starkir mz mwrom, tornom ok plankom Stenane äru siw smaragdo ok berillo tillagdom them som förra sagdhos Somlike äru aff them purpure natur Somlike aff eldz natur, thär mz giffwande wndhirstanda, at the som fordhom waro j wärldinne bleke for dygdhanna kärlekx skuld, nw äru the alzstingx blomstrandis, ok j lithenom hwilkin the mz himilteknomen lithadhos, betekna hälgha manna klarhet, hwilka the skuli faa j wärldinna afftan, nar the skulu koma til thera kroppa j gen J laghanna ordhom giffwer smaragdus människionna hoghom glimmande liws swa som gwl, at hon skuli sik foresee nw mädhan hon j siälswalleno är, om sidhanna höffwidzska fäghrindh Berillus om han wardhir slaghin, tha wardhir han skinande Saa är thz ok mz hälghom mannom, ä hwat them här owirgik, tha likawäl owmskiptelike bliffwo the j thera stadhga, ok nadhinna liws ok sken syntis j thera dygdhom, saa myklo mera, som the mera slaghne waro Purpura leth, viola ok rosen lith bära christo withne ok cristne människio, at

millir wälwililighe*n* ok froghin är christo saa myklo täkkare*n* som thä*n*ne lithin är allo*m* litho*m* wärdoghare*n* Tholika sidhogha ok höffwidzska mä*n*niskior äru mz äptirdöme nadhi*n*na liws kä*n*nedom, the hälgho kirkio barno*m*, swa som modh*i*r hwilki*n* ey liffw*er* äpt*ir* kötzsins laagh i th*e*m hälgha anda, ok j allo*m* dygdho*m* blo*m*stras hon, thy faa ok alla aff hä*n*ne dygdha*n*na blo*m*stirs fruct, hwilkin som ledh*i*r til äw*är*dhelikit liff Mönstrith är byg[t]h aff leffwande steno*m*, än mästarin som th*e*m til reeth haffw*er* är himilslighin, ihesus christus j fadhreno*m* ok th*e*m hälgha [anda] The huggas, the skuras, the kastas, oc wrakas, mangskona slagh tha lidha the, for än the j th*ä*n högha himilsligha mwri*n* satta wardha Th*ät*ta rikit mz äw*är*delikom fridh är begaffwat Th*ä*nne sigh*er* oplath*i*r himbla*n*na hi*m*mil, for allo*m* hälgho*m* ma*n*no*m*, for thy the älskadho fridhin j iordhrike O hwilkin lön thz är, haffwa for sik wthan ända liffsins spegil, ok liffsins 320
käldo äw*är*dhelikin dryk O h*är*ra liffsins skapare, hwem tharffwas om lön äll*i*r gaffwor nakot twäka, mädha*n* thu o christe äst alla mä*n*niskia lön ok gangn, som tik forskulla wilia, aff thi*n*ne nadh Thusanda dödha som martyres lidho, kw*n*no enghin th*ä*n jämpnat göra, at the magho tik liknas, o christe som allas th*e*ra lön är, thy är ok th*e*ra forskulla*n* swa som enkte, j liknilse widh tik O christe aldra bästzste konu*n*gh*i*r, thy at thu äst godh*i*r, forwärffua thino*m* enka*n*nelik*om*, hwilke tik tilfalla j enka*n*neliko*m* loth, thz som j sik haffw*er* äwärdhelikit Thu äst

thinna riddara sigher ok krona Thu stath redhoboen til hiälp, ok lath ey aff thinom stridzmannom takas thina gwl krono, hwilka thu them til ämpnat haffwer O ihesu allas thera liff som liffwandis äru, ok thera äwärdelika hop som styrande äru, Thit nampn är äwärdhelikit, hwilkit altith aff allom loffwis, thz är thz wäl wärdogth, Thu äst een j trem personis, ok en j natura Thu frälsar them skipbruth lidha, hwilkit ey haffwer thänna wärldin annath at giffwa Thätta gör thu mz thinne tro, wiliandis at alle skulu mz tik byggia ok boo O härra alla wärldinna konunghir, himerikis riddara ropar til tik, loffwandis ok glädhiandis, at twsandhafalt onth ve, swidha ok wärk, hwilkit han ledh timelika for tik j thinne stridh, är enkte j liknilsom at see tik sin skapara, ok j tik liffwa äwärdhelika Nar skaparans änlite är synlighit tha opfyllas all hiärta aff osighelike glädhi, öradh thz faar tha sin lustha ok sina frögdh, thy at thz höre tha alt thz som thz wil Smakin samoledhis haffwer thz som thy atnöghir Här är alt goth thy är här enkte onth Här ökis godhom glädhin Nw takir järnith ända ok alt thz aff hwilko iärnith kombir, borthkastas nw anbodhin aff järneno giordh, mz hwilkom ok aff hwilkom martyres wtguto sit dyra blodh, Nw äru hälghe männene filadhe klare aff alzskona rwsth, ok thän swidha ok wärk som the haffdho, är them sötaren än sötasta win Nw äru the j höghom ok starkom murom saman kompne, hwar the glädhias ok frögdhas Aff allom dröffwilsom ok liffs wadha äru the frälste, ok magho nw mz

dhi badhe styra ok radha, basunar ok alzskona
rn ok lwdha, hwilka til stridh ok dödh pläghadho
vdha, äru nw tysthe, thy at riddarin är ko*m*mi*n*
hwilo, drakin mz sit dödhelika eth*i*r, är ey när
dh othalika twsandha milo Alle portha äru
· stängde, th*ä*r mz äru ok alle owenene wt-
,ngde En fridh*er* gar ok bliffw*er* ow*ir* alla,
y är ekke möghelikit nakon til stridh kalla
r th*än*na haffwor som sagdha ok förra äru
'iffna, githa äll*ir* kw*n*na himilslika riddarene
o*m* konu*n*gh ok allas wara aff wärldzskylloghe
nist enkte liffwat For thy th*e*m törste himils-
ha ok ängla*n*na win, nar som the här waro i
alhete*n*na dal, är th*e*m nw til födha dryk ok
ıdhe gudz ärofulla syn Ok moth thz trangha
m ok säthe som the här haffdho, är th*e*m
fwi*n* til äwärdhelika ägho guddomsins widhe
al Guddo*m*me*n* är källan, wt aff hwilko*m*
e taka win ok math, ok alzskona thz som wäl
ıaka, liwsit som th*e*m altidh lysit ok aldrigh
thas, är fadhre*n* mz soneno[m], ok th*e*m hälgha
da, th*ät*ta är nw thz som th*ä*r altidh aktas, 321
är är goth hwilkit aldrigh wanskas, tik siälffwan
fw*er* thu thino*m* söno*m* til löna Hwat willo
e nakontidh större lön haffwa, th*e*m som til
in ingang*an*de är, äpt*ir* sigh*er* äro*n*na krono
u hono*m* bär, thu äst kärlekin j hwilko*m* han
: loffwa skal O trinitas o vnitas, thin godhet
*ir*gar alt taal Aff thi*n*ne gaffwo taka the
dhena, hwilke som loffwa tik J thino loff är
tilse ok ey mödha, th*ät*ta är santh wthan swik,
*r*at ärffwodhe är thz som nämpnas kan, aff

hwilko gudh maghe lönas, for thz han os fran häluite wan The langa stridh o ihesu som thu for os här haffdhe, ödhmiwkt, lydhna, ok alla dygdh*i*r, rätuisligha aff os kraffde Dödzsins porth*i*r nar han stängdhis, sidhan til nakra omskiptelikhet, war stadhge ok liff aldrigh strängis, grath*i*r ok sorgh ok alzskona we taka nw ända, ok aldrigh mera skula skee, blöth ok linth skalt thu altidh taka, lwktin skal tik saa täkkias, at förra kände thu aldrig hä*n*na maka, tholighin lön giffw*er* christus j fadhreno*m* ok th*e*m hälgha anda, sino*m* thiänaro*m* j himerike Seen ok smakin alle wärldi*n*na j*n*nebyggiara, hwat äro, nadh ok glädhi the faa som til himerikis fara O liffsins liws ok th*e*ra konu*n*gh*i*r so*m* andro*m* lysa, wtha*n* wara forskulla*n*, at wi ey skullo*m* will fara, ledh*i*r thu os ä hwart wi wandhro*m* Nw takir wärldhin til sik aff gudhi eth a*n*nadh lagh Saa at äpth*i*r soth swidha ok wärk, faar hon ey ro dagh äll*i*r nath, thin ordh fi*n*no*m* wi san aff mangskona plagho, j sool ok mana j hä*n*na yth*e*rsta tima alle th*ä*tta sighia magha, jordhi*n*na rörilse ok th*e*ra störmelika ok starka wädh*i*r withna at wärldi*n*na ändhe nalkas, ok the mange fordärffwadhe städh*i*r O alla thinga styrare see nadhelika til os, hwilka thu näffsir mz nadhi*n*na riis, oppa tik hängh*i*r all war hiälp, om nakor wara skal wardha wiis Thu ök th*e*ra styrk som äru standa*n*de, giff th*e*m hopith som j synda*n*na dödh äru liggiande, o christe liws ok ledhare allas th*e*ra, som til thit rike wilia Th*e*m som äru fallande opres th*e*m mz högra handhi*n*ne Föreko*m* os mz thi*n*ne sool,

o christe alzwalloghir gudh, at wärldinna ythersta
time wardhe os ey mörkir som kool, for thz wi haff-
wom liffwath wrangligha moth thit bwdh O thu
som äst rätthir cristin man, offra gudhi hogxsins loff,
om thu ey wilt oärlika bära thz ärlika nampn,

O j brwdhir the hälgho kirkio blomstir, til
brwdhgomans loff brwkin idhra konsthir, jom-
frun owir alla jomfrur aff hwilko fram gik
liffsins fruct, hon glädz aff thy at j swa görin,
ok at idhra gärninga thz göra kwnnogth, liws
ok lampor redhir hon for idher, äronna hampn
mz äwärdheliko liff, at j skulin thätta faa aff
hänna son, thz är thz som hon altidh bidher
Aff wärdoghom samwitom loffwas brwdhgommen
thän ädhlasta, loffwande wthan ända, sigh ympn-
ona decus virginis thz är jomfrunas fägrindh,
hänne läs ok siongh aff thina hiärta jnnersta,
liffsins trä giffs winnande, hwilkit j paradis är
drikkande, christus frambär ängla brödhit, ok
thän dyra stenen carbunculum, begaffwande thär
mz brwdhena, paradys ingangande, ok stenen länge
gömdan, at nampne calculum konungin owir all
creatur inledhir brwdhena, ok säthir hänne a
högth säthe j starkom mwr Mädhan time är tha
flyn alle wärldinna mörka nath, äpthirfölghin
liwsit mz idhre ytharste makt, som wisar wäghin
til liffwit O ihesu war engasta hwgswalilse j
likama ok siäl, mz sokkan ok sörghfullo hiärta
bidhiom wj, at thu mz nadhinne fulbordha war
skäl Nw tilkombir nathurinne all fägrindh, som
hänne aff gudhi j födzlonne giffwit war, hiälpena 322
gör thu thinom, aff thinne mildhet, swa nw som

thu förra äst wan Sårdelis for the warkw*n*nan j hwilke thu os mz thino korse bar, Thekne*n* aff hwilko*m* fordho*m* är sakt, at ihesus skal koma a domeno*m* mz store makt, The mana, the åltha, the köra, the driffwa, mz angh*i*r, mz ödhmiwkt, til christum swa ma*n*gha som wilia liffwa Nar haffwith böriar sin naturligha gangh at wända, magho*m* wi for wisso see j hando*m* wara wärldi*nn*a ända O h*ä*rra th*e*m som siwke äru giff käppin, th*e*m som falla*n*de äru giff stwdhena, thu wilt at thin makt ok thit wald skulde framgangh haffwa Wtkastadha ok aff wärldhi*n*ne forsmadha wärdogha thu til thin taka War liwsit hälgho*m* sa*m*witho*m*, war ok ha*m*pni*n* aff syndi*n*na skipbrwto*m*, j tik ok til tik, thu opres os som ow*i*r alt biwdh*i*r ok radh*i*r, at the mörkasta nath skuli os ey forwilla Kom os til hiälp mz thina nadh*i*r, th*ä*n som nw bethaladh haffw*er* dödzsins nath, han fan liwsith som hono*m* j blandh änglana haffw*er* sath, til blo*m*stra*n*na blo*m*stir förin grönsko*n*na roser ok lilia, thz är offren´ christo idhart jo*m*fruligha liffw*er*ne, mz dygdha fulko[m]pnilse ok hopins liff, äpth*i*r allan idhan wilia Liwsins barn aff ensa*m*pne nadhi*n*ne wnfanghin, affläggin idhan ha*m*pn th*ä*n som gamal är, ok j nyom mz lambeno ganghin O j alla wärdogha siäla som wtrönth haffwi*n* sa*n*na liwsit Standhin wärdhelika j gudz loff mz hiärtans atwakt, th*ä*r til manar idher kirkia*n* thz ärofulla hwsit Loffwit skal wara j nyom sangh, om thu fölghia wil liffsins lambe, jo*m*fru*n* som windh*e*r sina owinir, wärldina, köthit, ok diäffwllin, hwilke mykit äru onde Skal

hon sik liffsins krono wänta, aff fadhrenom, sonenom ok them hälgha anda, J skinande stiärno kännir sigherwinnirskan liwsins gärninga, hädhan j fran til brwdhgommans loff Kom fraghin, stath stadogh, ok ekke soff, tha lydhir wäl ympnus in cantico Ok christus loffwas mz maria som biwdz aff allom jomfrumen j thässom virginum speculo Amen

Här lyktas dyalogus peregrini et theodore, de speculo virginum ad dei honorem et virginum consolaciones,

Thänna forescripna book wände war käre fadhir ok brodhir här mathias laurencij conwändz brodhir j wastztenom aff latino ok j swänsko mz storom kärlek ok jnnerlikom godh wilia gudhi til hedhirs ok jomfru mario ok allom os til hwgnadh Thy hwar som nakor stadz synes stwndom mörkt wara j thässe book til at wndhirsta thz skal ey räknas älla tros wara hans skuld som thätta wände wthan athenast for latinonna diwp wndhirstandilse, hwilkit siälff bokin bewisar allom them hänne läsa ok kwnna forsta Bidhin thy kära systra for honom at thäs hälgha anda nadh ok brännande kärlekir matte altidh mz honom stadhelika bliffwa j närwarande liffwe ok sidhan äwärdhelika for

wthan ända Bidhin ok jämwäl for ware käre modher syst*er* margarete clawissa dotth*er* abdissa som th*än*na bokena lät wändha at hon matte triffwas j allo godho swa wäl likamlika som andelika

---

Ändringar och rättelser gjorda redan i hdskr. (oftast af nyare hand och med annat bläck).

rad	
20	offwir *ändr. från* moth
20	besklekhet *ändr. från* besklek
17	wars *senare ändradt till* wårs *Blott på ytterligare två st. möter en modernisering af detta slag, näml.* 70: 11 och 580: 32.
30	hon (*syftande på* asnan) *ändr. fr.* han
16	*framför* wärdoghare *ett* vara *tillagdt ofvan raden af långt senare hand.*
1	*framför* mädhan *är* än *tillskrifvet af nyare hand.*
31	*efter* barnidh *ett onödigt* ey *senare tillagdt öfver raden.*
25	förtöffras, *genom öfverskrifning ändr. till* förtörnas, *en onödig modernisering.*
5	seniores *i hdskr. utstruket och i dess st.* the aldroge *öfverskrifvet af sen hand.*
18	far *af annan hand ändr. till* for (*hvarjämte till yttermera visso tillskrifvits ett* o *öfver* a). *Ej att hänföra till fallen i* 25: 17 *och* 70: 11.
22	fenstir *senare ändr. till* fönstir
11	malas *af nyare hand (med ljusare bläck) ändr. till* m°alas *ett af de tre ställen, där* å *möter i denna hdskr.* (*jfr. anm. vid* 25: 17 *och* 580: 32).
3	ämwäl *af nyare hand (med ljusare bläck) ändr. till* jämwäl *Samma ändring har gjorts på ytterligare 15 st. Dock möter äfven formen* jämwäl *flere gånger i den ursprungliga hdskr.*
13	gäthan *öfverskrifvet med* getam
3	faa *af skrifvaren ändr. fr.* far
12	skapnadh, *senare ändr. fr.* skapadh, (*lat. har* formam).
17	rätuisilse *genom tillskrift ofvan raden ändr. fr.* rätuise
14	son, *af nyare hand ändr. till* sön, (søn,).

Sid.	rad	
141	7	kära *af senare hand, medelst tillägg öfver raden, till* käramol
149	15	bwkfyllan *gammal ändring i hdskr. från* bwkfylli *nästa rättelse*).
159	7	blindhan *uppkommet genom ändring från* blindhin
—	31	*I* blindho *är* o *tillskrifvet öfver raden.*
169	9	*Efter* skälom *har hdskr. orden* at wanskeligha k *som sedan öfverstrukits. Lat. orig. har*: quod fragilis non preiudicat racioni uel uirtuti . . . *alltså äfven innehåller de strukna orden. T har den strukna frasen genom ovarsamhet in nunnans afskrift, emedan öfversättaren väl glö stryka den, sedan han beslutit sig för att på sätt återge lat. texten.*
184	14	klarleka, *genom skrapning och öfverskrifning ä från* kärleka,
186	25	son, *senare ändr. till* sön, (søn,).
189	5	är *ändradt från* ok *Troligen har afskrifvare tappat en mening, hvaraf en rest återstår i* ok. *orig. har näml. här:* ipsum uero propter quod factus, prior homine est et multo ante quibus causaliter prior est.
218	25	*I* bangh *är* a *ändradt till* o *och samma bokstaf utom öfverskrifven, säkerligen ett skattande åt*
219	1	omattelika *ändr. fr.* mattelika (o *insatt ofvan ra*
232	12	margom *tillagdt öfver raden.*
234	4	gabba *är genom tillskrifning öfver raden ändra* gabbate
241	18	omskygt *är senare tillskrifvet i margen i st. f.* owir *som genomstrukits.*
—	29	wäghiande *likaså, af yngre hand, för* loffwaskolan *underprickats (för att utgå).*
277	13	losas *af senare hand ändradt till* lösas
281	29	olikelikin, *utskrapadt i hdskr. Likaså*:
—	31	äll*ir och*
305	31	mz
308	15	*framför* atskilnadhin *är öfver raden tillskrifvet som här utelemnats.*
319	13	är *i hdskr. onödigtvis ändradt till* äro
321	10	so *är senare tillskrifvet öfver raden.*
330	9	*är namnet* hiärba *medelst öfverskrift ändradt till* ab (*ett missförstånd af motsvarande ställe i lat.*: que ab hiarba rege libie peteretur in coniugiu

d.	rad	
14	25	thera *genom öfverskrift ändradt till* theras
14	9	*slut-s i* förelöpaskolandes *senare tillsats öfver raden.*
17	28	dräth *senare onödigt ändradt till* jdräth
18	3	thz som olofflikit är görande loffligbit, *lydde ursprungligen i hdskr.:* thz som lofflikit är görande olofflighit, (*lat. lemnar tillfälle till båda tolkningarna, ty där läses:* quicunque licitum fecerit illicitum).
50	3	*orden* swa som *äro öfverstrukna i hdskr., men höra gifvet till meningen. Lat. har näml.:* caro enim, ut mihi videtur, sicut pugne sic in bonis causa victorie est.
51	24	olydhnan *I hdskr. stod först* olyndhan *hvilket genom underprickning af det första* n *och öfverskrifvande af* n *midt öfver* dh *torde böra läsas* olydhnan *en hittills okänd obest. form f. den vanliga:* olydhna (*här trol. påverkad af det följande* samanblandan).
71	16	*Efter* aar *har nog ursprungligen stått ett siffertal, men i hdskr.* (*liks. i cod. Berol. af lat. originalet*) *finnes intet rum för detta. Detsamma gäller äfven om*
73	7	aar
33	16	*stod ursprungligen:* siälfwaldh *hvilket sedan ändrats till* siälswaldh
35	6	inganga, *af senare hand* (*mot lat. texten*) *ändradt till* wtganga,
90	2	gömaskolandis *i hdskr. ändr. fr.* glömaskolandis
98	25	*före* sigher *står i hdskr. ett* Ok *som sedan utstrukits.*
92	32	mothsigilsinna *har af senare hand fått ett slut-s tillagdt ofvan raden.*
93	6	son, *senare ändr. till* sön, (søn,).
10	30	*i* affwändna *är det senare* n *tillskrifvet öfver raden.*
1	28, 29	*öfver* owanskelikit *är i hdskr. — i en betydligt yngre kursiv stil — tillsatt ordet* owmskiptelikit
4	23	*öfver* trappo *är likaledes af nyssnämnda hand tillskrifvet ordet* ophögilse
20	9	oc styrkis *tillägg i margen af senare hand.*
24	30, 31	*öfver* fafänglikit *är med yngre hand tillskrifvet* forgängelikit
31	18	ällir frihet, *tillagt i margen.*
—	28	när *senare tillskrifvet öfver raden.*
32	14	stadz *senare ändradt till* statz *Likaså:*
—	18	stadh, *ändradt till* stath,
5	9	*orden* oc — — — oleodrääg *tillägg i margen af annan hand.*
8	9	fron *senare tillägg öfver raden.*

Sid.	rad	
449	23	*orden* som — — — gömft, *äro af senare hand till margen, i st. f. det enda (sedan utstrukna) ordet*
450	4	*orden* ok stranga *äro genomstrukna i hdskr. står endast* deformis).
—	27	ordha, *är en senare ändring från* ordh, (*bägge fo ge god mening*).
—	28	*orden* ällir bequäme (*sista bokstafven bortskur bindningen*) *tillskrifna i margen*.
453	26, 27	*orden* ärom — — — liffuärne *äro senare till i st. f. en bortraderad fras*.
456	24	koor *senare ändring fr.* kar
463	12	O *senare tillskrifvet*.
470	19	forswmilsin *af senare hand tillskrifvet i margen*.
471	16	*orden* är thän som *tillskrifna i margen*.
472	25	ändhe *tillskrifvet i margen*.
473	3	biudhir, *är genom underprickning ändradt fr.* tilb (*lat. har* invitat).
474	14	ällir *tillskrifvet i margen*.
—	30	staad » » »
479	3	sötma *af yngre hand försedt med genitiv-änd.* -s
—	10	athirgiffwa *genom öfverskrifning ändradt från* fran (*lat. har* reddam).
482	6	offwirgiffwa, *ändring från* giffwa offir, (*lat. ha* dentes).
492	16	huilkit ey är möglikit *tillagdt i margen*.
494	9	ffwll *tillskrifvet i margen*.
495	21	oc *tillskrifvet* (*under raden*). *Likaså*:
—	22	oc *tillskrifvet* (*öfver raden*).
496	29	swa moth *tillagdt i margen, i sammanhang hvarn följande* gör *ändrats till* göra
501	7	*öfver* speciebus *är såsom förklaring tillskrifvet* m
—	10	formärilse *är genom skrapning ändradt från det m lösa* formärkilse *hvaraf det egendomliga* ä *i* for *förklaras*.
502	22	ällir afuäxilse, *tillagdt i margen af senare hand*.
503	30	sälskap *är en af senare hand tillagd förklaring sprungligen stod* parte
511	29	hanom *tillagdt öfver raden*.
520	28	*ett ursprungligen framför* alt *stående* än *öfverst hdskr*.
526	4, 5	*orden* prophetan *t. o. m.* sicomoros *äro af senar tillagda i margen, möjligen såsom glossa t lat. frasen*.

1.	rad	
6	20	ällir (*skrifvet* hällir) *har i hdskr. genomstrukits för att utgå. Likaså:*
—	21	hallir (*bägge ändringarna onödiga, och därför ej i trycket iakttagna*).
7	28	werd, *uteglömdt och senare tillskrifvet öfver raden.*
5	13	*mellan orden* om *och* sannar *är i hdskr. af nyare hand, ofvan raden, tillskrifvet* är *dock utan att* sannar *ändrats till adj.*
9	17	diwpt in *är senare ändring i hdskr. fr.* j högdhinne (*som framkallats af latinets* in altum).
4	24	snydhoghir *ändr. fr. urspr.* smidhoghir (*lat. har här* predo versutus).
0	32	*I* Marghonen (*en form som möter flerestädes i denna handskrift*) *är ett* o *senare tillskrifvet öfver* a, *troligen för att ersätta detta eller möjligen för att af* a *göra ett* å (*Jfr. anm. vid* 25: 17 *och* 70: 11.)
2	16	*orden* wtan *t. o. m.* twäkande *äro af den ursprungliga handen tillagda i margen.*

---

2. Rättelser i den tryckta texten.

Ord eller bokstäfver inom [ ] *äro tillagda af utg. Utan att* r *hvar gång angifvas hafva några onödiga kommata uteslutits aftrycket. Äfvenså hafva på några ställen stora begynnelse-*
kstäfver utbytts mot små, där sammanhanget eljest lätt förvillats.

.	rad			
	13	jomfrur,	*rättadt från*	jofrur,
	20	osynlikin	»	osynlinkiu
	30	omskiptelikom	*r. fr.*	omsktelikom
	4	framgangandhe	»	framgangadhe
	28	sigherwinnandhe	»	sigherwinnadhe
	2, 3	jomfrum	»	jofrum
	13	yrtagardher	»	yrtagher
	26	yrtagardhin,	»	yrtarghdhin,
	28	affwäxt,	»	affwäx,
	4	Theodora	*tillagdt i margen.*	

Sid.	rad	
12	28	ödhmiwka *r. fr.* odhmiwka
15	10	*efter* fructus *ett öfverflödigt* Peregrinus *utelemn*
21	6	ofructsamlikhet *r. fr.* ofrucsamlikhet
—	26	landom, » landon,
22	1	ofructsam » ofrucsam
—	22	bäkkiana » biäkkiana
25	25	j *tillagdt.*
27	2	forskullilsom, » forskulliksom,
29	5	wthkräffw*ir* » wthkäffw*ir*
—	11	atirkallas » atirkalkas
30	4	Sa*n*nelika » Sa*n*nnelika
—	20, 21	framgangande, » frangangande,
34	22	Th. *tillagdt i margen.*
—	26	wndh*i*rstandandhe *r. fr.* wndh*i*rstandhe
35	6, 7	Widh*e*rkä*n*nins » Widh*e*rkä*n*nis
43	1, 2	sacramenth, » sacrameth,
46	21	jomfru*n* » jofru*n*
47	12	adams » adans
—	15	ofructsama » ofrucsama
—	26	fructsama » frucsama
—	30	ofructsamlikhet » ofrucsamlikhet
48	1	fructsama » frucsama
49	24, 25	ofructsam, » ofrucsam,
—	28	ofructsa*m*bir, » ofrucsa*m*bir,
50	4	osmittadh » osmittah
54	12	aldrigh » aldirgh
55	9	waro*m* » waror*um*
60	18	framgingo » främgingo
63	25	bygni*n*ginne » bygni*n*gi*n*nne
65	23	Th. *tillagdt i margen (efter lat. originalet).*
—	28	sa*n*nindhi*n*ne *r. fr.* sa*n*nidhi*n*ne
66	6	Per *tillagdt i margen.*
68	14	wandrandis *r. fr.* wandandis *(lat. orig. har vag*
70	7	Th. *i margen rättadt fr.* Per.
—	12	Per. » » » » Th.
—	19	Th. » » » » Per.
—	24	Per. *tillagdt i margen. (De fyra sista rättel* *gjorda enligt lat. originalet.)*
73	5	sa*n*nindi*n*na *r. fr.* sa*n*nidi*n*na
—	8	wiinkällara, » wiikällara,
76	14	fulkompnilse » fulkompnise
78	19	dormitorium, » dörmitorium,
81	16	beskedhelik*om* » beskdhelik*om*

rad
16 Per. *tillagdt i margen.*
26 dygdhanna *r. fr.* dygdhana*n*
27 falsklikhet, » falskliket,
6 fulko*m*pnin » fulko*m*pin
25 omkringgangandis » omkringgandis
2 brä*n*nandis » brä*n*nadis
18 fägrindh, » färindh,
27 flinskallota*n*, » flinskallo*n*ta*n*,
17 formenar » forenar
12 forskullilsom, » forskullisom,
12 Armille » Ärmille
15 smörilse » smorilse
1 wndh*i*rstandandis » wndh*i*rstandis
12 skapnadh, » skapnaadh,
19 rätteligha » rättelgha
16 swinome*n* » swinone*n*
16 sa*n*nindhi*n*na » sa*n*nidhi*n*na
12 wndh*i*rstandande » wndh*i*rstande
19 creature, » crature,
8, 9 himilslighe » himislighe
21 kärlekxsins » kälekxsins
18 lydher » lydhe*n*
5 ärffwodhe, » ärffdhe,
2, 3 äwärdhelikin » äwädhelikin
20 opfylte » opfylta
17 fiärdhe » färdhe
19 Per. *tillagdt i margen.*
— *det begynnande* J *onödigt upprepadt i hdskr.*
29, 30 hopoms *r. fr.* hopons
10, 11 opdrukkit » opdrvkkit *hvarest* v *uppstått genom skrapning af ett felskrifvet* y
32 otempreringh, *r. fr.* otempreingh, (*jfr* 55: 2).
1, 2 wansklikhet, » wanslikhet,
6, 7 ingluuies » ingluies (*i enlighet med lat. orig.*).
30 ok » off
27, 28 näruarandhe » näuarandhe
11 närwarande » näwarande
4, 5 beskedelige*n* » beskelige*n*
6 orätuisonna » rätuiso*n*na (*enligt lat. orig., som har:* arma peccati et iniusticie).
9 *efter* liws *har hdskr. här felaktigt rubriken* Theodora.
12 straffas *r. fr.* straffaas (*som uppstått genom senare ändring i hdskr.*).

Sid.	rad	
153	14	yrtagardsins *r. fr.* yrtagarsins
154	27	kärlekin » kärlelikin
156	9	Renliffwidh » Renlffwidh
157	1, 2	Beskedelikhetin » Beskelikhetin
161	30	starkare » starkarere
162	16	hedhningana » hedhingana
164	10	europam » europan
—	28	marpesia » marsepia (*jfr samma si*
165	1	marpesie » marsepie (*lat. orig. ha*
—	2	sakt » sak
166	3	Per. *tillagdt i marg. i öfverensstämmelse m*
—	29	fulkompnadhe *r. fr.* fulkopnadhe
167	8	forbätringh, » forbätrning,
172	12	opburit, » opbvrit, (*hvars* v *upp skrapning af ett först skrifvet* y).
173	5	hwilas *r. fr.* hiwlas
—	24, 25	hampnenom » hampnnenom
180	8	lyktas » hyktas
—	10	Per. *tillagdt i margen.*
182	9	hänna *r. fr.* häna
184	12	j (*på senare stället*) *tillagdt.*
185	4	sacramenth, *r. fr.* sacrameth,
—	19	omkringgiffwa » omgringiffwa
187	25	äwärdelikhetinna, » äwärdeliktinna,
192	16	grwndhwala, » grwdhwala,
199	10	opbörian, » opörian,
201	5	släkte, » skäkte.
—	10	äptirfölgiande, » äptirfölgiannde,
202	7	atskilias » atslikilias
203	15	hionalagxsins » hiolagxsins
205	12	barnsins » barsins
207	7	ewangelista, » ewangilsta,
—	27	Per. *tillagdt i margen.*
209	30	fwlkompnade *r. fr.* fwlk[illegible]nade
212	22	owirwnom, [illegible]
213	13	skälomen [illegible]m (*trolig* [illegible] *det föl*[illegible]
221	7	opfwane[illegible] [illegible]en
22[illegible]	[illegible]	[illegible]

l.	rad	
9	25	fulkompnan *r. fr.* fulfulkompnan
0	15	venir » veni
7	8	aff *tillagdt.*
2	26	helbrigdhelighetinna *r. fr.* helbridhelighetinna
6	19	fridhin, » fridhiin,
9	31	godhan » godhom
0	13	widhrtorftoght » widhrtorftogh
1	1	thz thu förra sagdhe, *utgör i hdskr. slutorden i Peregrini anförande, men måste, såsom lat. texten visar och sammanhanget kräfver, föras till Theodoras svar.*
2	6	Sighiandis, *r. fr.* Sighians,
–	21	liffwandis » liliffwandis
3	12	wisdommen, » wisdomme,
–	20	hörara, » hörora,
5	2	Per. *tillagdt i margen.*
6	30	närfwarande *r. fr.* närfwarade
7	14	idhkelika » idhkekelika
8	7	olean » oleoan
–	18	sinnen, » sinnem,
4	30, 31	wndhirstars, » wndhirstans, (*jfr* 283: 28, 29).
5	25	trolike » trolilike
7	6	mz *tillagdt.*
0	1	hwilkom *r. fr.* hwikom
–	13	blomstrandis » blomstandis
–	28, 29	omskiptelike » omskiplike
1	12	twsandha » twasandha
3	30	Paulus » Palus
–	32	wärd » wärld (*hvilket af en senare hand ändrats till* wärhd).
	8	them, annars *r. fr.* them annars,
		giffwande » giffwiande
		…hiandis, » sighians,
		…om, » thingo,
		…rsta aff *i hdskr. dubbelt.*
		… *r. fr.* gödha
		…t.
		… *r. fr.* skingrande,
		… » ethrful,
		… » inlatas aldrig,
		… oghom
		… jnquid
		… wndhirstande
		… astwdhar

Sid.	rad			
295	19	tik *tillagdt.*		
—	20	tina	*r. fr.*	tima
296	13	forbätra	»	forbäträ
299	5	soffwande,	»	soffwade,
—	22, 23	obeskedelikom	»	obeskelikom
300	31	Höffdhi*n*gin	»	Höffdhni*n*gin
301	8	thog	»	thag
302	14	hionalaghit	»	hionaghit
303	21	omskipteligho	»	omskiptegho
307	14	kw*n*noght	»	kw*n*nogh
—	31	wtdriffwi*n*, oc genasth	»	wtdriffwi*n* oc genasth,
308	13	ofructsam	»	ofrucsam
—	16	saltstudhin	»	salstudhin
—	23	döttr*um*	»	drött*irum*
309	5	skämdhe	»	skämdho
—	12	sona . . . söner,	»	söna . . . soner,
315	23, 24	modh*i*rs	»	modh*i*r
—	28	them	»	thm
—	29, 30	ämpnith	»	äpnith
326	25	lakt	»	lankt,
327	18	tarff	»	trarff
—	23	glädhias, . . . mu*n*ne	»	glädhias . . . mu*n*ne,
328	26	oppenbarlika	»	opperbarlika
332	13	störte	»	störste
337	1	jomfru*n*na	»	jofru*n*na
—	27	Modh*i*r	»	Mödh*i*r
338	7	wnfangandhe	»	wnfangadhe
339	28	dygdhir,	»	dygdhr,
341	30	widh*e*rfrestado	»	widh*e*rfrestando
345	3	höffdhi*n*ga,	»	höffdhni*n*ga,
—	4	tilko*m*men	»	tilko*m*me
346	24	wttrykkiande	»	wtrykkiande
349	18	wnnith	»	winnith
350	14	midlins	»	mildlins (*jfr* 352: 8).
351	27	Per. *i marg.*	*r. fr.*	Th.
354	3	Th. » »	»	Per.
—	10	Per. » »	»	Th.
—	14	ey *tillagdt.*		
356	2	kärlekeno*m*	*r. fr.*	kärleno*m*
360	6	boki*n*na	»	böki*n*na
368	10	firitighi,	»	firititighi,
—	28	h*är*radis	»	h*är*raradis
370	16	aldhrenom,	»	aldhreno,

rad			
25	owirgangande	*r. fr.*	owirgagande
15	himilteknomen	»	himilteknonen
25	höffdinge	»	höffdninge
31	oatskililikin	»	oatskilikin
17	fulkompnadh	»	fulkopnadh
9	borttakno,	»	bortakno,
28	jomfrun	»	jofrun
11	Per. *tillagdt i margen.*		
14	owiruonnit,	*r. fr.*	owiruuonnit,
11, 12	högdhinne,	»	hödhinne,
10	starkligha	»	starligha
21	ände	»	ande
22	wardha	»	wardho
10	mannomen	»	mannonen
24	iomfruna,	»	iofruna,
30	thiäna (*lat. orig. har* servire)	*r. fr.*	thänna
4	leghodrängsins	*r. fr.*	leghodränsins
21	aldrig	»	aldirg
30	wndhirstandandis	»	wndhirstandis
28	renan	»	renam
16	barnsligha	»	barsligha
31	sannindinna	»	sannidinna
25	fornompstogharen,	»	fornopstogharen,
19	barnslika	»	barslika
10	syndabätringh,	»	syndabätrningh,
13	rikedomomen,	»	rekedomomen,
19	domsins	»	domsis
13	höffdhinga,	»	höffdhinna,
5, 6	owinnelikit	»	owiruinnelikir (*jfr texten s.* 447: 15, 16).
26	balsama,	»	balsamma,
1	hiärta	»	härta
29	wnne	»	wnnne
13	forbolgelikhetena	»	forbolikhetena
5	dyrkkirska	»	drykkirska
5	hothar	»	hathar
13	brwdhgomen	»	brwdhomen
3	giroghetinne	»	griroghetinne
5	människia	»	människian
23	snararin	»	snanarin
24	skulde	»	skuldo
28	*I* bequäme *är sista bokstafven genom oaktsamhet vid bindningen bortskuren.*		

Sid.	rad	
450	29	bätring, *r. fr.* bätrning,
451	21	kombir » kommbir
453	18	hogbir » hedhir *som tydligen är en missk framkallad af det närmast föregående* Hedhirg *Lat. texten har* ambitiosus animus.
458	15	wördningx *r. fr.* wörningx (*jfr* 450: 4 miswörd
460	4	samblandh » samblamdh
—	16	thiänaskolande » thianaskolande
463	8	clausula » clausulam
464	26	scriffts » scriffs
465	24	osmitelighet, » osmitelihet,
—	26	wälsignadha » wälignadha
470	13	än *tillagdt.*
—	16	framdelis *r. fr.* frandelis
—	27	än *tillagdt.*
473	24	boken *r. fr.* böken
474	11	hwilkom » hwikkom
475	3	äst *tillagdt.*
—	25	hwat *r. fr.* hwar
477	12, 13	astundanena » astundena
—	32	helbrigdho » helbridho
478	2	*likaså.*
—	7	mildheth » mildeth
—	28	förelöpande » förelopande
483	14	fwnneth » fwinneth
484	3	oändelika » oändedelika
486	27	hwem » hwen
490	7	fulkompnath » fulkopnath
491	2, 3	fulkomplikhet » fulkomp-het (*så afstafvadt rader*).
494	4	wärdzskyllelika » wärdzskylleka
496	10	Per. *tillagdt i margen.*
498	9, 10	fulkomplikom *r. fr.* fulkoplikom
499	10	*rubriken tillagd.*
—	11	Per. *tillagdt i margen.*
501	7	sins *r. fr.* sino
—	—	fulkompnas » fulkopnas
—	11, 12	fulkomplikaren » fulkoplikaren
—	29	delin tu *tillagdt.*
503	2	scriffts *r. fr.* scriffs
—	10	sinnom » sinno
506	5	starkligha » starligha
—	8	rörlikhetin » rörliligetin

rad
11, 12 wndh*i*rstandas *r. fr.* wndh*i*rstandis
8 ensa*m*pni*n* » ensa*m*pmi*n*
17 är en » er (*jfr början af Peregrini följande svar, r.* 19, 20: Siäli*n* är swa so*m* thu sigher en enfallog nathur).
9 *ett onödigt* ekke *efter* faro*m* *utelemnadt.*
14 närwarandis *r. fr.* näwarandis
5 närwara*n*dis, » rärwara*n*dis
23 högborno*m*, » högbörno*m*,
1 *ett senare tillagdt slut-s i* natur *utelemnadt.*
4 *är* j *i hdskr. skrifvet 2 ggr.*
16 sa*n*nindi*n*na *r. fr.* sa*n*nidi*n*na
2 Per. *tillagdt i margen.*
4 starklekeno*m* *r. fr.* starkleno*m*
29 thinga*n*na » thi*n*nga*n*na
20 älli*r* » hälli*r*
7 exempla » exempa
15 thz *tillagdt.*
31 midlilse » midilse
32 ensampno*m* » ensapno*m*
25 frögdhi*n*na » frögdhi*n*na
5 gärni*n*gi*n*ne » gäni*n*gi*n*ne
13, 14 widh*e*rtorftokt » widh*e*rtoftokt
16 Per. *tillagdt i margen.*
17 opspöriaskolandis, *r. fr.* opssöriaskolandis,
4 wndh*i*rstandande » wndh*i*rstande
23 obegripelika » opegripelika
19 loffwadho » loffwodho
31 törsta » trösta
18 lästinna hot, » lastins hat, (*lat. har:* cum per euangelicas comminationes homo terretur).
21, 22 tempreri*n*gi*n*ne *r. fr.* tempreni*n*gi*n*ne (*jfr texten* 552: 2)
1 dygd » dygdz
30 fulkompnadh » fulkopnadh
28, 29 ath*i*rnämpnilse, » ath*i*rnäpnilse,
9 foreskikkat » foreskikkar
24 Per. *tillagdt i margen.*
31 Th. » » ». (*De bägge sista rättelserna gjorda enl. lat. orig. Den sv. öfvers. lägger i Theodoras mun hela stycket* 559: 21—560: 9.)
9 nampnith *r. fr.* napnith
6 samanbi*n*dilse, » samanbi*n*ldilse,
19 standande » stadande

Sid.	rad	
563	23	spöriaskola*n*dis *r. fr.* sporiaskola*n*dis
—	24	maghi *tillagdt.*
—	26	wandhro*m* *r. fr.* wndhro*m* (*ändringen motiveras a som har:* per fidem enim ambulamus).
—	29, 30	äghaskola*n*de *r. fr.* äghaskola*n*lande
566	21	Th. *tillagdt i margen* (*enl. lat. orig., som lägger ord i Theodoras mun*).
—	23	böni*n*ne *r. fr.* boki*n*ne (*tydligen misskrifning*).
567	16	wthan » wtha
568	13	scrifftin*n*a » scfftin*n*a
571	6	*ett onödigt upprepadt* thä*n* *utelemnadt.*
572	25	Skälin *r. fr.* Sskälin
577	17	Fawitzsko*n*ne » Fawiffwitzsko*n*ne
580	7	wnneth » w*n*nneth
581	18	storace » torace
584	3	hwiff, » hiwff,
585	13	hwilkit » hwilko
587	7	blo*m*stras » blo*m*stra*n*s
—	10	bygth » bygh
—	12	anda *tillagdt.*
588	1, 2	redhoboen *r. fr.* rodhoboen
—	27	alzskona » alzskana
589	8	möghelikit » mödhelikit
—	21	sonenom, » soneno,
592	22	fulkompnilse » fulkopnilse
—	29	hwsit » liwsit

BILAGA.

Epithalamium.[1]

(Efter cod. Berol. Phillipps n:o 1701, in fol. Jfr. sv. texten s. 579—593.)

O fontis unda perpetis inexhauste dulcedinis.
Quis mentis saltus pendule previdit donum gratie.
Viventis stella gratie mundi claret in vespere.
Ad quos sponsa mirifica mater surgit catholica.
Lex nempe mortis abiit ut vita christus prodiit.
Intranti sponse palatium regis eterni roseum.
Splendentis aule solium sponse pandit rex omnium.
Eternitatis gratia celi patescunt atria.
Sanctorum sancta penetrat regina rex quam allevat.
O lingua mentis iubilum que profert illis cognitum.
Quam dignus fulget meritis sponsa celorum principis.
Vernantis templum regie scandit christo iam perduce.
Agelli vernant rosei campi rubent purpurei.
Non alba marcent hic lilia rubens spirat hic rosula.
Turgescunt dulci nectare virentes florum gemmule.
Victricem palma turmulam exornat florentissimam.
Sparguntur orti germina. nardus narcissus balsama.
Que constant sanctis tipica mastix et gutta cibara.
Vitalis ligni gratia diversa thimiamatha.
Attendit compta floridulis virgo decus fasciculis.
Mirandis fulgent floribus sic sponsa surgit altius.
Signa pretendit laurea lata conscendens atria.
Virtutum pompis inclita regis procedit filia.
Aeterno iuncti [?] tempori cursus respondit meriti.

[1] *Versföljden, som i den använda Berlin-hdskr. är betydligt rubbad (ehuru ej fullt så våldsamt som i sv. öfvers.), är här, med ledning af den akrostiska dikten (se s. 616), återställd till sitt ursprungliga skick.*

Vincto iuncta candidulis festiva iam virgunculis.
Intranti sponsus obviat re spe donis corroborat.
Surgens aurora croceos spargit splendore radios.
O quantis amor intimus ardescit illic ignibus.
Rimare fontem gratie quem propinat rex patrie.
Exponit clausos hactenus thesauros christus civibus.
Rorantes poli iustitiam abstrusam produnt gratiam.
Voluntas singularibus alma dives muneribus.
Morantem tantis in gaudiis chorum vite perpetuis.
Promissum virgo catholica sponsi cernit per premia.
Auctori iuncta omnium vite sumit initium.
Tot tedis splendet sponsalibus quot processit virtutibus.
Emergit dulcis filia nitescit iam virguncula.
Regnanti regnum obviat christo sponsa se collocat.
In mundi quondam vespere quam nox pressit miserie.
Non ultra vergit pendula eventu rerum dubia.
Gratanter iuncta principi vestitur stola duplici.
Regalis pompa thalami pulchre profertur virgini.
Astringit istam purpura auro gemmis interlita.
Cingunt armille brachia et dextram dextrochiria.
Istam discriminalia comunt olfactoriola.
Aeternis fulget splendoribus sic misticis ornatibus.
Quenam hec tam mirificis ornanda tunc induviis.
Virgo sindones sericas theristra periscelides.
Amor o christe virginis unda redempte sanguinis.
Sancte sanctorum domine quis hoc stabit in munere.
Tantis donis ut dignus sit quis unquam hic sic proficit.
Alma virtus fidelium tuorum decus civium.
Beatus urbis accola plene festiva gratia.
Iuventus cum virgineis flos stabit conventiculis.
Tempus interminabile paschali constans ordine.
Extat unus in omnibus ut semper flos stent spiritus.
Tempus vicissitudines non habet hic mutabiles.
Ex solis huius iubare est vis plena scientie.
Rerum nosse principium est verum iustis sabbatum.
Nil huic comparabile splendori tanto simile.
Ad sanctos hec lux spargitur hanc tota merces sequitur.

Lux lucis hec cognoscitur umbra mentis qua vincitur.
Ihesu ihesu rex omnium quos gratis salvas civium.
Tua tuos in gratia dum profundis insolita.
Electis o tripudium saltu mentis precognitum.
Regum regis o regia vocatis plena copia.
Unitum edificium compago reddit lapidum.
Non intrat istam perfidus non exit lucis filius.
Isti suas per species sunt vitro comparabiles.
Choruscat templum iaspide fide virenti lapide.
Aule saphyrus congruit quem solis splendor provehit.
Mittens ex se ut aureas hic grisophrasus guttulas.
Artis superne solium monstrat in his crisolitum.
Transcendens lapis omnia glaucus rerum viridia.
Extra pallenti formula virens intus per omnia.
Regni floret in floribus iacinctus gratus regibus.
Color triplex quem denotat non ametistus lateat.
Alto virtutum speculo letatur urbs topazio.
Templi stat portis aureis onix coloris triplicis.
Hic flammascit carbunculus vite clarus virtutibus.
Ornat aulam sed ultimus compar in gestis sardius.
Luculenta chrisocomis templi structura gemmulis.
Iunguntur vivi lapides poliunt [?] istos artifices.
Constat celesti specula harum petrarum formula.
Attriti corporalibus probandi tunsionibus.
Syon istis petris vivis cogitur . . . [*lakun i hdskr.*]
Pace regnum componitur non bellis sevis quatitur.
Ordo quietis omnia pace disponit agmina.
Non signifer romuleis coronam captat aquilis.
Suspendit fidem visio regis patente solio.
Alta corda que tenuit pax augetur nec deficit.
Celum celi pax aperit que sola sanctis affuit.
O merces vite speculum fontis eterni poculum.
Lucis creator domine quis hoc stabit in munere.
Unde profectus hominum te christe promerentium.
Millene mortes martirum tale non equant meritum.
Bona bonus rex optime sorti procuras proprie.
Agoniste victoria tu corona stas aurea.

Ihesu vita viventium spes eterna regnantium.
Nomen tuum in secula que digna laudant carmina.
Trinum personis applica sed unum in substantia.
Ex mundi ponto naufragi campum pontus syderej.
Rex seculorum domine miles clamabit curie.
Mille malis in bravio nulla fit comparatio.
Iam factorem conspicere est sine fine vivere.
Nota creantis visio cuncta replet in gaudio.
Auris habet quod mulceat gustus svave quod sapiat.
Bonum hic omne seculo stanti florenti celico.
Instante tante gratie o vos omnes orbicole.
Lux in te o rex lucentium quos salvas gratis omnium.
Iam mundi nutat orbita rerum vergit materia.
Morbis mundus et moribus in vos grassatur languidus.
Verba tua cognoscimus pressuris multiformibus.
Non sol non luna tempora adesse celant ultima.
Ex terre motus murmure ventorum crebro turbine.
Rector rerum hinc respice quos virga regis gratie.
Ex te restat auxilium qui casus nosti mentium.
Robur adauge stantibus spem surgendi cadentibus.
O lux et dux ad patriam christe lapsis da dexteram.
Sole tuo nos preveni ne nos diei ultimi.
Auctor laudum cantica mentis fidelis immola.
Ad sponsum laudes fundite sponse flores ecclesie.
Letetur virgo virginum de qua fructus viventium.
Lucernas ornet splendifluas stolas aptet candidulas.
Ex dignis sponsus nobilis laudatur conscientiis.
Laudando cunctis seculis dic ymnum decus virginis.
Vincenti lignum dabitur quo paradysus colitur.
Intranti manna reconditum christus offert et calculum.
Ascripta summis civibus locat thro[no] rex inclitus.
O mellis stilla stabilis christe tuis spes credulis.
Quod sanctis tuis preparas vices rerum ut terminas.
Umbram mundani corporis vincens perfectus radiis.
Amicta stola duplici lege inestimabili.
Miranda prebens gaudia vera disponens sabbata.
Mane conciscit fulgidum vite splendens ad premium.

Intranti secretissima assignando sponsalia.
Rerum commutabilium cursus cessat et temporum.
Agonis acta prelia recompensans per premia.
Natalem qui suscipiunt ultra mori que nequeunt.
Dum nevo carnis solvitur qua urgente nunc labitur.
Appendit visu stupido quod profertur in premio.
Qua spirant opobalsama soli sponse recondita.
Virtutum odor intimus sed notatur his floribus.
Ardentes cadunt viole. myrra. crocus. hic aloe.
Miratur hortum germinis in floreis deliciis.
Pratum florenti purpura veris proponit tempora.
Recens ammomum fistula grana thuris cum cassia.
Exponit carpobalsama storax hic xilobalsama.
Commendat auster omnia perflans hortum per gramina.
Lucis adeptum floreis prodens triumphum palmidis.
Aulam vernantem rosulis plantis oberrans pendulis.
Regnis invecta lacteis. campis leta mellifluis.
Applaudunt chori celici. dote ditate virgini.
Quibus concessit capere solis sponsis vim gratie.
Ulta viventes solidat bonum firmans quod fecerat.
Avertens umbram sidere sole clara iustitie.
Membra dum vero capiti iungit effectus fidei.
Mirandum cunctis seculis magis sed lucis filiis.
Auri fulgentis pondera. sensus replent scientia.
Gratis collatum incolis lactis procul miseriis.
Nutantes gratis statuit. statutos lumen efficit.
Agnus procurrit agmina digna secuntur milia.
Mutari prorsus nescia statu transcendens tempora.
Vitali sceptro glorians legi carni flos dominans.
Letatur lucis gratia quam fert iustis iustitia.
Tandem visura nobilem christum deum et hominem.
Iam regnatura perpetim donis collatis affatim.
Tuetur sol immobilis et pax interminabilis.
Veracis festo sabbati lucra metens iam fidei.
Dona suscepta laudibus signans et votis omnibus.
Ostrum insigne specula vates predixit talia.
Dotalis torques. lunula. mitra. vitta cum fibula.

Iactura noct omnium te querat spem viventium.
Syon urbis introitum quis habebit et premium.
Totum bonum qui vendicat quod ex parte previde
Vernat in patre omnium unus amor letantium.
Estatis ortu tenditur quo labor omnis tollitur.
Defectus non hic senii non mors ex arte colubri.
Orto sole iustitie mortales cedunt tenebre.
Mundo cordi cognitio deitatis et visio.
In hoc beatis requies cognovisse quod deus est.
Non mundi vertex aureus non totus orbis ambitus.
Eterne pacis visio. trinitatis agnitio.
Qua fructus vite prodeunt vel imitari qui nesciunt.
Votis voce quis explicat urbs celestis quod prepara
Adiuvans uno munere multos in nostro vespere.
Mori nunquam nec cadere. mutari nec deficere.
Alta muris et turribus clara suis in milibus.
Bono constans artifice o civis huius regie.
Stat ordo fixus lapidum quater trium per numerun
Constat quidam purpuree nature quedam ignee.
Olim mundi qui pallidum virtute vicit flosculum.
Notans colore sidera clarus in mundi vespera.
Dicte perornat solime castra virenti iubare.
In verbo legis aureum menti lucentem hominum.
Se smaragdus his inserit morum decor quem pros
Talis berillus ponitur qui cesus fulgens redditur.

Non lege carnis inscius dum florebat virtutibus.
Tutis adauget gaudia cessat ferri materia.
Iactos divis malleolis cursu labentis temporis.
Beatos que significat sanctos dei que tipicat.
Vivaci lima secti sunt inde muris conveniunt.
Sunt ab hac procul omnia victe mortis discrimina.
Terror letalis buccine silet peccato milite.
Extant procul his finibus inflatis mors draconibus.
Porte iam nec patule pax una certe patrie.
Ex donis iam exhibitis spes peribit ex superis.
Regnans sursum immobilis quia interminabilis.
Florem mundi dum tererent et pacem deum quererent.
Ethra per alta bibulos sitibundis dans rivulos.
Cum regni sit introitus merces actis laboribus.
Iam te fontem qui hauriat lux eterna quo radiat.
Semper quod est nec deficit cui bono nil officit.
Te ipsum dando filiis quid plus querant in premiis.
Intranti prebens lauream post felicem victoriam.
Amore quo te iubilet te lucem quis suscipiet.
Ubi trinus et unitas ubi unus et trinitas.
Totum indivisibilem nec gradibus notabilem.
Ex dono tuo capiunt qui te nunc corde sitiunt.
Mille actis laboribus quid salvati rependimus.
Summam longi certaminis non coequat lex muneris.
Porta mortis dum clauditur. nec esse nostrum mutabitur.
Expleto flendi nubilo sol umbram vertit radio.
Restant per blanda tactui dulcis odor olfactui.
Aeterni status temporis talis christus in premiis.
Noctem mundanam fugite dum vacat lucem querere.
Te suspirando querimus precum assis effectibus.
Iam decor omnis avolat quem vis nativa procreat.
Benigne fer auxilium tuis iam necessarium.
Venere que predixerat vox que torpentes excitat.
Signa patent prenuntia turbatur mens hinc anxia.
Defluctuum excursibus rerum finem perpendimus.
Egris offer et baculum casuris sustentaculum.
Velle tuum vis prepotens abiectos hinc recolligens.

Sis portus culpa naufragis. lux sanctis conscientiis.
In te ad te nos erige rector occursu venie.
Nox involvat teterrima o rex o nos tunc adiuva.
TE lucem qui iam reddidit noctem mortis quem repperit.
Ad florem florum germina ferre rosas et lilia.
Laturus seclo dulcia vitis vere convivia.
Lucis gratanter soboles pannos ponendo veteres.
Expertes lucis anime digne nullo stant carmine.
Laus sit in novis canticis agnum vite quem sequeris.
Vite coronam accipit mundum virgo que vicerit.
In stella victrix fulgida lucis cognoscit opera.
Aspectus ad hunc amodo ymnus erit in cantico.
Amen.

Den akrostiska dikten, som vinnes genom att läsa epitalamiets vers-initialer i en följd nedåt, har, enligt uppteckningen i den använda Berlin-hdskr., sammanstäld följande lydelse:

O qualis es. o quantus. quam suavis o rerum pater in gracia. qua stabit eternaliter unica mater catholica. sponsa columba interminabili munere rosa. alleluia.

O quam miranda. quam preclara. quam magna multitudo dulcedinis tue domine. quam abscondisti timentibus te. perfecisti autem sperantibus deus in te. alleluia.

Till lättnad vid jämförelse mellan *epitalamiets* lat. original och Mathias' öfversättning må följande tabell öfver deras motvarigheter tjäna.

Latinet.				*Sv. öfvers.*
Vers	1—27	*motsvara*	*sid.*	579: 14—580: 24.
»	28—54	»	»	581: 31—583: 10.
»	55—81	»	»	584: 25—585: 29.
»	82—108	»	»	587: 10—588: 22.
»	109—129	»	»	590: 12—591: 24.
»	130—156	»	»	580: 24—581: 31.
»	157—183	»	»	583: 10—584: 25.
»	184—210	»	»	585: 29—587: 9.
»	211—237	»	»	588: 22—590: 12.
»	238—258	»	»	591: 24—593: 6.

Tryckfel.

Sid.	23	*rad*	24	*står:*	säffwiu	*läs:*	säffwin
»	97	»	12	»	»	»	»
»	130	»	1	»	säwiu	»	säwin
»	142	»	17	»	säfwiu,	»	säfwin,
»	179	»	19	»	säwiu,	»	säwin,

» 412 » 6 *bör kommat efter* lidhilse *för meningens skull borttagas, ehuruväl befintligt i hdskr.*

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. [illegible]

SPECULUM VIRGINUM.

[illegible]

[illegible]

